

FONTI PER LA STORIA DELLA LIGURIA
XXVI

Codice diplomatico
del monastero di Santo Stefano
di Genova

Vol. IV
(1294-1327)

a cura di Domenico Ciarlo

SOCIETÀ LIGURE DI STORIA PATRIA

Genova 2008

1294, marzo 26, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione perpetua a Giovanni Losnino un suolo su cui insiste una sua casa, per il canone annuo di 10 soldi per ogni tavola.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 19 r.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Iohannes Losninus »; « In perpetuum »; « Item Iacobinus de Bargalio »; in quello esterno, di mano trecentesca: « s. x pro qualibet tabula ». Nell'angolo superiore interno, di mano moderna: « 1° ». In calce al documento, di mano moderna: « An. 1294 (1294: *corretto da* 1290), 26 marzo ». Nel margine esterno, in corrispondenza della 7^a riga, è presente il disegno di una mano come richiamo d'attenzione.

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Benedictus, frater Manuel, frater Balianus, frater Michael, frater Guillelminus et / frater Nicolinus et frater Enricus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, damus, cedimus ac tradimus et concedimus tibi Iohanni Losnino^a ut superficiario a / nativitate Domini proxime preterita im perpetuum solum sive terram dicti monasterii, videlicet tabulam unam et dimidiam et tantum plus et minus quantum erit in mensura, / supra quam habes edificium unum domus, cui coheret ante carrubius, retro terra monasterii mediante trexenda, ab uno latere edificium Lanfranci Ocello^b et ab / alio terra monasterii locata Benvenuto de Agrio. Quod solum sive terram tibi et successoribus tuis nomine dicti monasterii im perpetuum damus, cedimus et concedimus pro / pensione infrascripta singulis annis solvenda dicto monasterio sub pactis et modis infrascriptis, concedentes tibi et in te transferentes omne ius quod superfici/ario competere debet seu quod superficiarius habere solet in solo conducto, ita ut tu et successores tui possis super dicto solo seu terra edificium domus^c / habere et tenere im perpetuum. Cuius soli et terre possessionem et utile dominium seu quasi quod superficiarius habere solet tibi tradidisse dicto nomine confitemur, promittentes / dicto nomine tibi dictum solum et terram perpetuo tibi et successoribus tuis permittere habere et tenere et ipsum sive ipsam a te vel

successoribus tuis non auferre nec pensionem / augere, set ipsum solum et terram tibi et successoribus tuis legitime deffendere expensis propriis dicti monasterii, remissa tibi et successoribus tuis neccessitate denunciandi, alioquin / si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, libras viginti quinque ianuinorum nomine pene nomine dicti monasterii tibi stipulanti promitimus, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et / ad sic observandum omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Quod solum et terram tibi ut supra damus, concedimus et tradimus tibi et successoribus tuis / pro pensione soldorum decem ianuinorum pro qualibet tabula^d dicti soli et terre de tanto quantum erit in mensura singulis annis solvenda dicto monasterio infra octavam nativitatis / Domini, ita tamen quod non liceat tibi nec successoribus tuis dictum edificium sive ius tibi concessum transferre aliquo alienacionis titulo in aliquam ecclesiam, / monasterium seu locum religiosum vel in aliquod hospitale seu in aliquam domum seu locum aut personam qui sive que non sit subiecta iurisdicioni iudicis secularis nec in aliquem militem aut servum et quocienscumque contigerit per te vel per aliquem successorem tuum dictum edificium sive ius tibi concessum / transferre in aliquam personam, collegium seu universitatem, debeant solvi dicto monasterio sive abbati et conventui dicti monasterii singuli denarii duodecim de singulis / libris precii quo vendicio seu alienacio dicti edificii fiet, videlicet singuli denarii duodecim pro qualibet libra per alienantem et totidem per eum vel per eam / in quem vel quam alienacio fiet. Quod si precium adiectum non esset in alienacione vel modicum precium in fraude adiectum esset, singuli denarii / duodecim debeant solvi de singulis libris valimenti dicti edificii et iuris soli ut supra, salvo quod non intelligatur alienacio fieri pro eo quod / transferatur in heredem et si in aliquo de predictis contrafieret, ex tunc liceat dicto monasterio dictum solum et terram et recuperare et contrafaciens cadat a iure / suo et quod illa persona in quam transferetur dictum edificium vel pars ipsius et quociens, instrumentum locacionis et conducionis huic instrumento simile et sub eisdem / pactis et condicionibus infra mensem a die empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Acto quod / si cessaretur per dictum Iohannem vel successore suos a solucione dicte pensionis per triennium, liceat dicto monasterio solum et terram predictam recuperare / et dicta locacio sit finita. Versa vice ego predictus Iohannes, dictam terram et solum iure superficiario recipiens a vobis nomine dicti monasterii pro dicta / pensione solvenda singulis annis dicto monasterio et sub pactis et modis suprascriptis, promito vobis, recipientibus

nomine dicti monasterii, dictum solum et terram / tenere a dicto monasterio per me et successores meos singulares et universales sub pactis et modis suprascriptis et predicta omnia suprascripta modo et forma / suprascripta attendere et observare perpetuo per me et successores meos et dare et solvere ut supra predictos singulos denarios duodecim et non aliter dictum edificium / sive ius in alium transferre nisi cum observacione predictorum et dare et solvere dicto monasterio pro pensione dicti soli et terre per me et successores meos in perpetuum / soldos decem ianuinorum pro qualibet tabula de tanto quantum erit in mensura infra octavam nativitatís Domini. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste / fame vel iniuriosa abbati dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dicto edificio habitaverit, ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit / nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii. Predicta omnia et singula promito vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, attendere, complere et / observare, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, libras viginti quinque ianuinorum nomine pene vobis recipientibus dicto nomine stipulantibus promito, / ratis manentibus supradictis. Pro qua pena et ad sic observandum omnia bona mea habita et habenda vobis pignori obligo et specialiter edificium / supradictum. Actum in claustro dicti monasterii. Testes Iohanninus Templum de Varagine taliator et Stephanus de Braya. Anno dominice nativitatís / M° CC° LXXXIII°, ind(ictione) VIª, die XXVI marci, post vespas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a tibi-Losnino: *sottolineato*   ^b Ocello: *così A*   ^c terra-domus: *sottolineato*
^d soldorum - tabula: *sottolineato*.

930

1294, marzo 26, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione perpetua a Benvenuto de Agrio lanerius un suolo edificabile per il canone annuo di 10 soldi per ogni tavola.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 19 v.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Benvenutus de Agrio »; « In perpetuum »; « Modo est Anthonii guanterii »; in quello esterno, di mano trecentesca « s. xv, d. ii ». In calce al documento, di mano moderna: « An. 1294 (1294: *corretto da* 1290), 26 marzo ».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Benedictus, frater Manuel, frater Balianus, frater Guilleminus, frater Nicolinus et frater / Enricus et frater Michael, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, damus, cedimus ac tradimus et concedimus tibi Benvenuto de Agrio lanerio^a ut superfi/ciario a nativitate Domini proxime preterita im perpetuum tabulam unam et dimidiam terre dicti monasterii et tantum plus et minus quantum erit in mensura ad edificandum^b et cui coheret / ante carrubius, retro terra dicti monasterii mediante trexenda, ab uno latere terra monasterii predicti locata Iohanni Losnino, ab alio terra dicti monasterii. Quod solum sive terram / tibi et successoribus tuis nomine dicti monasterii im perpetuum damus, cedimus et concedimus pro infrascripta pensione singulis annis solvenda dicto monasterio sub pactis et / modis infrascriptis, concedentes tibi et in te transferentes omne ius quod superficiario competere debet seu quod superficiarius habere solet in solo con/ducto, ita ut tu et successores tui possis super dicto solo seu terra edificium domus^c habere et tenere im perpetuum. Cuius soli et terre possessionem et utile dominium seu / quasi quod superficiarius habere solet tibi tradidisse dicto nomine confitemur, promittentes dicto nomine tibi dictum solum et terram perpetuo tibi et successoribus tuis / permittere habere et tenere et ipsum sive ipsam a te vel successoribus tuis non auferre nec pensionem augere, set ipsum solum et terram tibi et successoribus tuis legi/time deffendere expensis propriis dicti monasterii, remissa tibi et successoribus tuis necessitate denunciandi, alioquin si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, libras / viginti quinque ianuinorum nomine pene nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona / dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Quod solum et terram tibi ut supra dicto nomine damus, concedimus et tradimus tibi et successoribus tuis / pro pensione soldorum decem ianuinorum pro qualibet tabula dicti soli et terre de tanto quantum erit in mensura singulis annis solvenda dicto monasterio / infra octavam nativitatis Domini, ita tamen quod non liceat tibi nec successoribus tuis edificium quod fiet in dicta terra sive ius tibi concessum transferre aliquo / alienacionis titulo in aliquam ecclesiam, monasterium seu locum religiosum vel in aliquod hospitale seu in aliquam domum seu locum aut / personam qui sive que non sit subiecta iurisdictioni iudicis secularis nec

in aliquem militem aut servum et quocienscumque contigerit per te vel / per aliquem successorem tuum dictum edificium sive ius tibi concessum transferre in aliquam personam, collegium seu universitatem, debeant solvi dicto monasterio sive / abbati et conventui dicti monasterii singuli denarii duodecim de singulis libris precii quo vendicio seu alienacio dicti edificii fiet, videlicet / singuli denarii duodecim pro qualibet libra per alienantem et totidem per eum vel per eam in quem vel quam alienacio fiet, quod si precium / adiectum non esset in alienacione vel modicum precium in fraude adiectum esset, singuli denarii duodecim debeant solvi de singulis libris valimenti / dicti edificii et iuris soli ut supra, salvo quod non intelligatur alienatio fieri pro eo quod transferatur in heredem et si in aliquo de predictis contrafieret, / ex tunc liceat dicto monasterio dictum solum et terram recuperare et contrafaciens cadat a iure suo et quod illa persona, in quam transferetur dictum edificium / vel pars ipsius et quociens, instrumentum locacionis et conducionis huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem a die / empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Acto quod si cessaretur per dictum Benvenutum / vel successores suos a solutione dicte pensionis per triennium, liceat dicto monasterio solum et terram predictam recuperare et dicta locacio sit finita. Versa / vice ego predictus Benvenutus, dictam terram et solum iure superficiario recipiens a vobis nomine dicti monasterii pro dicta pensione solvenda / singulis annis dicto monasterio et sub pactis et modis suprascriptis, promito vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, dictum solum et terram tenere / a dicto monasterio per me et successores meos singulares et universales sub pactis et modis suprascriptis et predicta omnia suprascripta modo / et forma suprascripta atendere et observare perpetuo per me et successores meos et dare et solvere ut supra predictos singulos denarios duodecim / et non aliter dictum edificium sive ius in alium transferre nisi cum observacione predictorum et dare et solvere dicto monasterio pro pensione dicti soli / et terre per me et successores meos im perpetuum soldos decem ianuinorum pro qualibet tabula de tanto quantum erit in mensura infra octavam nativitatis Domini. Et si / forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa abbati dicti monasterii in dicto edificio habitaverit, ipsam inde expellam infra dies octo / postquam mihi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii. Predicta omnia et singula promito vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, / atendere, complere et observare, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, libras viginti quinque ianuinorum nomine pene tibi recipienti dicto nomine / stipulanti promito, ratis

manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona mea habita et habenda vobis pignori obligeo et specialiter / edificium supradictum. Actum in claustro dicti monasterii. Testes Iohanninus Templum de Varagine taliator et Stephanus de Braia. Anno dominice / nativitatis M^o CC^o LXXXX III°, ind(ictione) VI^a, die XXVI marcii, post vespervas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a Benvenuto-lanerio: *sottolineato*   ^b ad edificandum: *sottolineato*   ^c edificium domus: *sottolineato*.

931

1294, marzo 26, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione perpetua a Giovanni Axillus un suolo edificabile per il canone annuo di 10 soldi per ogni tavola.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 20 r.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Iohannes Axillus »; « In perpetuum »; « Modo est heredum condam Pagani de Valletario »; in quello esterno, di mano trecentesca: « S. XVI, d. II ». In calce al documento, di mano moderna: « 1294 (1294: *corretto da* 1290), 26 marzo ».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Benedictus, frater Manuel, frater Balianus, frater Michael, frater Guilleminus, frater / Nicolinus et frater Enricus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii damus, cedimus ac tradimus et concedimus iure superficiario tibi Iohanni Axillo ^a / a nativitate Domini proxime preterita in perpetuum solum sive terram dicti monasterii, videlicet tabulam unam et dimidiam et tantum plus et minus quantum erit in men/sura ad edificandum ^b et cui coheret ante carrubius, retro terra monasterii mediante trexenda, ab uno latere terra dicti monasterii locata Benvenuto / de Agrio et ab alio terra dicti monasterii. Quod solum sive terram tibi et successoribus tuis nomine dicti monasterii in perpetuum damus, cedimus et concedimus pro / infrascripta pensione singulis annis solvenda dicto monasterio

sub pactis et modis infrascriptis, concedentes tibi et in te transferentes omne / ius quod superficiario competere debet seu quod superficiarius habere solet in solo conducto, ita ut tu et successores tui possis super dicto solo / seu terra edificium domus^e habere et tenere im perpetuum. Cuius soli et terre possessionem et utile dominium seu quasi quod superficiarius habere solet tibi tradi/disse dicto nomine confitemur, promittentes dicto nomine tibi dictum solum et terram perpetuo tibi et successoribus tuis non auferre nec pensionem / augere, set ipsum solum et terram tibi et successoribus tuis legitime defendere expensis propriis dicti monasterii, remissa tibi et successoribus tuis necessitate / denunciandi, alioquin si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, libras viginti quinque ianuinarum nomine pene nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, / ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Quod / solum et terram tibi ut supra dicto nomine damus, concedimus et tradimus pro pensione soldorum decem ianuinarum pro qualibet tabula dicti soli / et terre de tanto quantum erit in mensura singulis annis solvenda dicto monasterio infra octavam nativitatis Domini, ita tamen quod non liceat / tibi nec successoribus tuis edificium quod fiet in ipsa terra sive ius tibi concessum transferre aliquo alienacionis titulo in aliquam ecclesiam, / monasterium seu locum religiosum vel in aliquod hospitale seu in aliquam domum seu locum aut personam qui sive que non / sit subiecta iurisdictioni iudicis secularis nec in aliquem militem aut servum et quocienscumque contigerit per te vel per aliquem / successorem tuum dictum edificium sive ius tibi concessum transferri in aliquam personam, collegium seu universitatem, debeant solvi dicto monasterio / sive abbati et conventui dicti monasterii singuli denarii duodecim de singulis libris precii quo vendicio seu alienacio dicti edificii fiet, videlicet / singuli denarii duodecim pro qualibet libra per alienantem et totidem per eum vel per eam in quem vel quam alienacio fiet, quod si precium adiectum / non esset in alienacione vel modicum precium in fraude adiectum esset, singuli denarii duodecim debeant solvi de singulis libris valimenti / dicti edificii et iuris soli ut supra, salvo quod non intelligatur alienacio fieri pro eo quod transferetur in heredem et si in aliquo de predictis contrafieret, / ex tunc liceat dicto monasterio dictum solum et terram recuperare et contrafaciens cadat a iure suo et quod illa persona in quam transferetur dictum edificium vel pars ipsius / et quociens instrumentum locacionis et conducionis huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem a

die empcionis, vendicionis vel alie/nacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Acto quod si cessaretur per dictum Iohannem vel successores suos a solutione dicte pensionis / per triennium, liceat dicto monasterio solum et terram predictam recuperare et dicta locacio sit finita. Versa vice ego dictus Iohannes, dictam terram et / solum iure superficiario recipiens a vobis nomine dicti monasterii pro dicta pensione solvenda singulis annis dicto monasterio et sub pactis et modis / suprascriptis, promito vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, dictum solum et terram tenere a dicto monasterio per me et successores meos singulares et universales / sub pactis et modis suprascriptis et predicta omnia suprascripta modo et forma suprascripta attendere et observare perpetuo per me et successores meos / et dare et solvere ut supra predictos singulos denarios duodecim et non aliter dictum edificium sive ius in alium transferre nisi cum observacione / predictorum et dare et solvere dicto monasterio pro pensione dicti soli et terre per me et successores meos im perpetuum soldos decem ianuinorum pro qualibet tabula de / tanto quantum erit in mensura infra octavam nativitatis Domini. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa abbati / dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dicto edificio habitaverit, ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem / vel maiorem ipsius monasterii. Predicta omnia et singula promito vobis recipientibus nomine dicti monasterii attendere, complere et observare, alioquin / si in aliquo de predictis contrafecero, libras viginti quimque ianuinorum nomine pene vobis recipientibus dicto nomine stipulantibus promito, ratis manentibus / supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona mea habita et habenda vobis pignori obligo et specialiter edificium supradictum. Actum / in claustro dicti monasterii. Testes Iohanninus Templum de Varagine taliator et Stephanus de Braia. Anno dominice nativitatis M° CC° LXXXX IIII°, / ind(ictione) VI°, die XXVI marcii, post vespas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a Iohanni Axillo: *sottolineato*   ^b ad edificandum: *sottolineato*   ^c edificium domus: *sottolineato*.

1294, marzo 26, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione perpetua ad Antonio de Predono murator un suolo su cui insiste una sua casa, per il canone annuo di 10 soldi per ogni tavola.

Original e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 20 v.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « In perpetuum »; « Antonius de Predono »; « Iac(obi) de Calvari, modo est balnearum de Domoculta M CCC XXXII »; in quello esterno, di mano trecentesca: « s. XVI, d. III ». In calce al documento, di mano moderna: « An. 1294 (1294: corretto da 1290), 26 marzo ».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani, frater Gregorius prior, frater Benedictus, frater Manuel, frater Balianus, frater Michael, frater Guillelminus, frater / Nicolinus et frater Enricus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, damus, cedimus ac tradimus et concedimus tibi Antonio de Predono muratori^a ut super/ficiario a nativitate Domini proxime preterita im perpetuum tabulam unam et dimidiam terre dicti monasterii et tantum plus et minus quantum erit in mensura et supra quam habes / edificium unum domus, cui coheret ante carrubius, retro terra monasterii mediante trexenda, ab uno latere terra monasterii locata Oberto de Goano / et ab alio terra monasterii. Quod solum sive terram tibi et successoribus tuis nomine dicti monasterii im perpetuum damus, cedimus et concedimus pro infrascripta pensione / singulis annis solvenda dicto monasterio sub pactis et modis infrascriptis, concedentes tibi et in te transferentes omne ius quod superficiario competere / debet seu quod superficiarius habere solet in solo conducto, ita ut tu et successores tui possis super dicto solo seu terra edificium domus^b habere et tenere / im perpetuum. Cuius soli et terre possessionem et utile dominium seu quasi quod superficiarius habere solet tibi tradidisse dicto nomine confitemur, promitentes / dicto nomine tibi dictum solum et terram perpetuo tibi et successoribus tuis permittere habere et tenere et ipsum sive ipsam a te vel successoribus tuis non auferre nec / pensionem augere, set ipsum solum et terram tibi et suc-

cessoribus tuis legitime deffendere expensis propriis dicti monasterii, remissa tibi neccessitate denunciandi, alio/quin si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, libras viginti quinque ianuinorum nomine pene nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis, / pro qua pena et ad sic observandum omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Quod solum et terram tibi ut supra dicto nomine damus, concedimus et tradimus tibi et successoribus tuis pro pensione soldorum decem ianuinorum pro qualibet tabula de tanto quantum erit in mensura singulis annis / solvenda dicto monasterio infra octavam nativitatis Domini, ita tamen quod non liceat tibi nec successoribus tuis dictum edificium sive ius tibi concessum transferre / aliquo alienacionis titulo in aliquam ecclesiam, monasterium seu locum religiosum vel in aliquod hospitale seu in aliquam domum seu / locum aut personam qui sive que non sit subiecta iurisdictioni iudicis secularis nec in aliquem militem aut servum et quocienscumque / contigerit per te vel per aliquem successorem tuum dictum edificium sive ius tibi concessum transferri in aliquam^c personam, collegium seu / universitatem, debeant solvi dicto monasterio sive abbati et conventui dicti monasterii singuli denarii duodecim de singulis libris precii quo vendicio / seu alienacio dicti edificii fiet, videlicet singuli denarii duodecim pro qualibet libra per alienantem et totidem per eum vel per eam in quem / vel quam alienatio fiet, quod si precium adiectum non esset in alienacione vel modicum precium in fraude adiectum esset, singuli / denarii duodecim debeant solvi de singulis libris valimenti dicti edificii et iuris soli ut supra, salvo quod non intelligatur alienacio / fieri pro eo quod transferatur in heredem et si in aliquo de predictis contrafieret, ex tunc liceat dicto monasterio dictum solum et terram recuperare / et contrafaciens cadat a iure suo et quod illa persona in quam transferetur dictum edificium vel pars ipsius et quociens instrumentum locacionis et conducionis huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem a die empcionis, vendicionis vel alienacionis / huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Acto quod si cessaretur per dictum Antonium vel successores suos a solutione dicte / pensionis per triennium, liceat dicto monasterio dictum solum et terram recuperare et dicta locacio sit finita. Versa vice ego predictus Antonius, / dictam terram et solum iure superficiario recipiens a vobis nomine dicti monasterii pro dicta pensione solvenda singulis annis dicto monasterio et / sub pactis et modis suprascriptis, promito vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, dictum solum et terram tenere a dicto monasterio per me

et successores / meos singulares et universales sub pactis et modis suprascriptis et predicta omnia suprascripta modo et forma suprascripta atendere / et observare perpetuo per me et successores meos et dare et solvere ut supra predictos singulos denarios duodecim et non aliter dictum edificium / sive ius in alium transferre nisi cum observacione predictorum et dare et solvere dicto monasterio pro pensione dicti soli et terre per me et successores / meos im perpetuum soldos decem ianuinorum pro qualibet tabula de tanto quantum erit in mensura infra octavam nativitatís Domini. Et si forte / aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa abbati dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dicto edificio habitaverit, / ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii. Predicta omnia / et singula promito vobis, reccipientibus nomine dicti monasterii, atendere, complere et observare, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, libras / viginti quinque ianuinorum nomine pene vobis reccipientibus dicto nomine stipulantibus promito, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum / omnia bona mea habita et habenda vobis pignori obligo et specialiter edificium supradictum. Actum in^d claustrò dicti monasterii. Testes Iohanninus Templum / de Varagine taliator et Stephanus de Braya. Anno dominice nativitatís M^o CC^o LXXXX IIII°, ind(ictione) VI^a, die XXVI marci, post vespervas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a tibi-muratori: *sottolineato*   ^b edificium domus: *sottolineato*   ^c *segue depennato* ecclesiam   ^d *segue po*

933

1294, marzo 26, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione perpetua a Rolando, qui facit calligas, un suolo su cui insiste una sua casa, per il canone annuo di 10 soldi per ogni tavola.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 21 r.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Rolandus qui facit caligas »; « In perpetuum »; in quello esterno, di mano trecentesca: « s. XVI, d. II ». In calce al documento, di mano moderna: « An. 1294 (1294: *corretto da* 1290), 26 marzo ».

Sull'argomento v. n. 959.

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Benedictus, frater Manuel, frater Balianus, frater Michael, frater Guillelminus, frater Nicolinus / et frater Enricus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, damus, cedimus ac tradimus et concedimus tibi Rollando qui facis calligas^a ut superficiario a nativitate Domini proxime preterita in / perpetuum solum sive terram dicti monasterii supra quam habes edificium unum domus et cui coheret ante carrubius, retro terra monasterii mediante trexenda, ab uno latere terra dicti monasterii / et ab alio latere terra dicti monasterii. Quod solum sive terram tibi et successoribus tuis nomine dicti monasterii im perpetuum damus, cedimus et concedimus pro infrascripta pensione singulis annis sol/venda dicto monasterio sub pactis et modis infrascriptis, concedentes tibi et in te transferentes omne ius quod superficiario competere debet seu quod superficiarius habere solet / in solo conducto, ita ut tu et successores tui possis super dicto solo seu terra edificium domus^b habere et tenere im perpetuum. Cuius soli et terre possessionem et utile dominium seu quasi / quod superficiarius habere solet tibi tradidisse dicto nomine confitemur, promittentes dicto nomine tibi dictum solum et terram perpetuo tibi et successoribus tuis permittere habere et tenere / et ipsum sive ipsam a te vel successoribus tuis non auferre nec pensionem augere, set ipsum solum et terram tibi et successoribus tuis legitime deffendere expensis propriis dicti / monasterii, remissa tibi et successoribus tuis necessitate denunciandi, alioquin si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, libras viginti quinque ianuinorum nomine pene nomine dicti monasterii tibi / stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Quod solum et terram / tibi ut supra dicto nomine damus, concedimus et tradimus tibi et successoribus tuis pro pensione soldorum decem ianuinorum pro qualibet tabula dicti soli et terre de tanto quantum erit in mensura / singulis annis solvenda dicto monasterio infra octavam nativitatis Domini, ita tamen quod non liceat tibi nec successoribus tuis dictum edificium sive ius tibi concessum transferre / aliquo alienacionis titulo in aliquam ecclesiam, monasterium seu locum religiosum vel in aliquod hospitale vel in aliquam

domum seu locum aut / personam qui sive que non sit subiecta iurisdictioni iudicis secularis nec in aliquem militem aut servum et quocienscumque contigerit per te vel per aliquem / successorem tuum dictum edificium sive ius tibi concessum transferri in aliquam personam, collegium seu universitatem, debeant solvi dicto monasterio sive abbati et conventui / dicti monasterii singuli denarii duodecim de singulis libris precii quo vendicio seu alienacio dicti edificii fiet, videlicet singuli denarii duodecim pro qualibet / libra per alienantem et totidem per eum vel per eam in quem vel quam alienacio fiet, quod si precium adiectum non esset in alienacione vel modicum precium / in fraude adiectum esset, singuli denarii duodecim debeant solvi de singulis libris^c valimenti dicti edificii et iuris soli ut supra, salvo quod non intelligatur alienacio / fieri pro eo quod transferatur in heredem et si in aliquo de predictis contrafieret, ex tunc liceat dicto monasterio dictum solum et terram recuperare et contrafaciens cadat a / iure suo et quod illa persona in quam transferetur dictum edificium vel pars ipsius et quociens instrumentum locacionis et conducionis huic instrumento simile et sub eisdem / pactis et condicionibus infra mensem a die empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Acto quod si cessaretur / per dictum Rollandum vel successores suos a solutione dicte pensionis per triennium, liceat dicto monasterio solum et terram predictam recuperare et dicta locacio sit / finita. Versa vice ego dictus Rollandus, dictam terram et solum iure superficario recipiens a vobis nomine dicti monasterii pro dicta pensione solvenda singulis / annis dicto monasterio et sub pactis et modis suprascriptis, promito vobis recipientibus nomine dicti monasterii dictum solum et <terram> tenere a dicto monasterio per me et successores / meos singulares et universales sub pactis et modis suprascriptis et predicta omnia suprascripta modo et forma suprascripta atendere et observare / perpetuo per me et successores meos et dare et solvere ut supra predictos singulos denarios duodecim et non aliter dictum edificium sive ius in alium transferre / nisi cum observacione predictorum et dare et solvere dicto monasterio pro pensione dicti soli et terre per me et successores meos im perpetuum soldos decem ianuinarum pro / qualibet tabula de tanto quantum erit in mensura infra octavam nativitatis Domini. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniu/riosa abbati dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dicto edificio habitaverit, ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum / per abbatem vel maiorem ipsius monasterii. Predicta omnia et singula promito vobis, recipi-

pienibus nomine dicti monasterii, atendere, complere et observare, / alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, libras viginti quinque ianuinarum nomine pene vobis reccipientibus dicto nomine stipulantibus promito, ratis ma/nentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona mea habita et habenda vobis pignori obligo et specialiter edificium supradictum. / Actum in claustro dicti monasterii. Testes Iohanninus Templum de Varagine taliator et Stephanus de Braya. Anno dominice nativitatis M° CC° LXXXIII /, ind(ictione) VI°, die XXVI marcii, post vespas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a Rollando-calligas: *sottolineato*   ^b dicto-domus: *sottolineato*   ^c libris: *in soprilinea*.

934

1294, marzo 26, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione perpetua a Giovanni di Sassello testor un suolo edificabile per il canone annuo di 10 soldi per ogni tavola.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 21 v.

Nel margine superiore, di mani coeve: «Iohannes de Saxello»; «In perpetuum»; in quello esterno, di mano trecentesca: «S. X pro qualibet tabula». In calce al documento, di mano moderna: «1294 (1294: *corretto da* 1290), 26 marzo».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Benedictus, frater Manuel, frater Balianus, frater Michael, frater / Guillelminus, frater Nicolinus et frater Enricus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, damus, cedimus ac tradimus et concedimus tibi Iohanni de^a / Saxello testori ut superficiario a nativitate Domini proxime preterita im perpetuum terram sive solum dicti monasterii ad edificandum^b, videlicet tabulam unam et / dimidiam et tantum plus et minus quantum erit in mensura et cui coheret ante carrubius, retro terra monasterii mediante trexenda, ab utroque latere terra / dicti monasterii. Quod solum sive terram tibi et successoribus tuis nomine dicti monasterii im perpetuum da-

mus, cedimus et concedimus pro infrascripta pensione / singulis annis solvenda dicto monasterio sub pactis et modis infrascriptis, concedentes tibi et in te transferentes omne ius quod superficiario / competere debet seu quod superficiarius habere solet in solo conducto, ita ut tu et successores tui possis super dicto solo seu terra edificium domus^c / habere et tenere im perpetuum. Cuius soli et terre possessionem et utile dominium seu quasi superficiarius habere solet tibi tradidisse dicto nomine confitemur, / promittentes dicto nomine tibi dictum solum et terram perpetuo tibi et successoribus tuis perpetuo permittere habere et tenere et ipsum sive ipsam a te vel successoribus tuis / non auferre nec pensionem augere, set ipsum solum et terram tibi et successoribus tuis legitime defendere expensis propriis dicti monasterii, remissa tibi et successoribus / tuis necessitate denunciandi, alioquin si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, libras viginti quinque ianuinarum nomine pene nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, / ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Quod solum et / terram tibi ut supra dicto nomine damus, concedimus et tradimus tibi et successoribus tuis pro pensione soldorum decem ianuinarum pro qualibet tabula dicti soli et terre de tanto quantum / erit in mensura singulis annis solvenda dicto monasterio infra octavam nativitatis Domini, ita tamen quod non liceat tibi nec successoribus tuis edificium quod fiet in ipsa terra / sive ius tibi concessum transferre aliquo alienacionis titulo in aliquam ecclesiam, monasterium seu locum religiosum vel in aliquod hospitale seu in aliquam / domum seu locum aut personam qui sive que non sit subiecta iurisdictioni iudicis secularis nec in aliquem militem aut servum et quocienscumque / contigerit per te vel per aliquem successorem tuum dictum edificium sive ius tibi concessum transferri in aliquam personam, collegium seu universitatem, debeant solvi / dicto monasterio sive abbati et conventui dicti monasterii singuli denarii duodecim de singulis libris precii quo vendicio seu alienacio dicti edificii fiet, / videlicet singuli denarii duodecim pro qualibet libra per alienantem et totidem per eum vel per eam in quem vel quam alienacio fiet, quod si precium / adiectum non esset in alienacione vel modicum precium in fraude adiectum esset, singuli denarii duodecim debeant solvi de singulis / libris valimenti dicti edificii et iuris soli ut supra, salvo quod non intelligatur alienacio fieri pro eo quod transferatur in heredem et si in aliquo / de predictis contrafieret, ex tunc liceat dicto monasterio dictum solum et terram recuperare et contrafaciens cadat a iure suo et quod illa per-

sona in quam transfe/retur dictum edificium vel pars ipsius et quociens instrumentum locacionis et conducionis huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condi/cionibus infra mensem a die empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Acto quod si cessaretur / per dictum Iohannem vel successores suos a solutione dicte pensionis per triennium, liceat dicto monasterio dictum solum et terram recuperare et dicta / locacio sit finita. Versa vice ego predictus Iohannes, dictam terram et solum iure superficiario recipiens a vobis nomine dicti monasterii pro dicta / pensione solvenda singulis annis dicto monasterio et sub pactis et modis supradictis, promito vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, dictum solum et / terram tenere a dicto monasterio per me et successores meos singulares et universales sub pactis et modis suprascriptis et predicta omnia suprascripta / modo et forma suprascripta attendere et observare perpetuo per me et successores meos et dare et solvere ut supra predictos singulos denarios / duodecim et non aliter dictum edificium sive ius in alium transferre nisi cum observacione predictorum et dare et solvere dicto monasterio pro pensione / dicti soli et terre per me et successores meos im perpetuum soldos decem ianuinarum pro qualibet tabula de tanto quantum erit in mensura infra octavam nativitatis / Domini. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa abbati dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dicto edificio habitaverit, / ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii. Predicta omnia et singula promito / vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, attendere, complere et observare, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, libras viginti quinque ianuinarum nomine / pene vobis recipientibus dicto nomine stipulantibus promito, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona mea habita et / habenda vobis pignori obligo et specialiter edificium supradictum. Actum in claustro dicti monasterii. Testes Iohanninus Templum de Varagine taliator / et Stephanus de Braia. Anno dominice nativitatis M° CC° LXXXX IIII°, ind(ictione) VI°, die XXVI marcii, post vespas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a tibi-de: *sottolineato*

^b edifficandum: *sottolineato*

^c edificium domus: *sottolineato*.

935

1294, marzo 26, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione perpetua a Giacomo, figlio di Dato Fiorentino, un suolo edificabile per il canone annuo di 10 soldi per ogni tavola.

O r i g i n a l e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 22 r.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Iacobus Dati Florentini »; « In perpetuum »; in quello esterno, di mano trecentesca: « s. x pro qualibet tabula ». In calce al documento, di mano moderna: « An. 1294 (1294: *corretto da* 1290), 26 marzo ».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Benedictus, frater Manuel, frater Balianus, frater Michael, frater Guillelminus, frater Ni/colinus et frater Enricus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, damus, cedimus, tradimus et concedimus tibi Iacobo, filio quondam Dati Florentini^a, / ut superficiario a natiuitate Domini proxime preterita im perpetuum tabulam unam et dimidiam terre dicti monasterii et tantum plus et minus quantum erit in mensura ad incasandum / et cui coheret ante carrubius, retro terra monasterii mediante trexenda et ab utroque latere terra monasterii. Quod solum sive terram tibi et successoribus tuis nomine dicti monasterii / im perpetuum damus, cedimus et concedimus pro infrascripta pensione singulis annis solvenda dicto monasterio sub pactis et modis infrascriptis, concedentes tibi et / in te transferentes omne ius quod superficiario competere debet seu quod superficiarius habere solet in solo conducto, ita ut tu et successores tui possis super dicto / solo seu terra edificium domus^b habere et tenere im perpetuum. Cuius soli et terre possessionem et utile dominium seu quasi quod superficiarius habere solet tibi tradidisse dicto / nomine confitemur, promittentes dicto nomine tibi dictum solum et terram perpetuo tibi et successoribus tuis permittere habere et tenere et ipsum sive ipsam a te vel successoribus tuis / non auferre nec pensionem augere, set ipsum solum et terram tibi et successoribus tuis legitime deffendere expensis propriis dicti monasterii, remissa tibi et successoribus tuis

/ necessitate denunciandi, alioquin si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, libras viginti quimque ianuinorum nomine pene nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, / ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Quod solum et terram tibi / ut supra dicto nomine damus, concedimus et tradimus tibi et successoribus tuis pro pensione soldorum decem ianuinorum pro qualibet tabula dicti soli et terre de tanto quantum / erit in mensura singulis annis solvenda dicto monasterio infra octavam nativitatis Domini, ita tamen quod non liceat tibi nec successoribus tuis edificium quod fiet in ipsa / terra sive ius tibi concessum transferre aliquo alienacionis titulo in aliquam ecclesiam, monasterium seu locum religiosum vel in aliquod / hospitale seu in aliquam domum seu locum aut personam qui sive que non sit subiecta iurisdicioni iudicis secularis nec in aliquem militem / aut servum et quocienscumque contigerit per te vel per aliquem successorem tuum dictum edificium sive ius tibi concessum transferri in aliquam personam, collegium / seu universitatem, debeant solvi dicto monasterio sive abbati et conventui dicti monasterii singuli denarii duodecim de singulis libris precii quo vendicio / seu alienacio dicti edificii fiet, videlicet singuli denarii duodecim pro qualibet libra per alienantem et totidem per eum vel per eam in quem vel quam / alienacio fiet, quod si precium adiectum non esset in alienacione vel modicum precium in fraude adiectum esset, singuli denarii duodecim debeant / solvi de singulis libris valimenti dicti edificii et iuris soli ut supra, salvo quod non intelligatur alienacio fieri pro eo quod transferatur in heredem / et si in aliquo de predictis contrafieret, ex tunc liceat dicto monasterio dictum solum et terram recuperare et contrafaciens cadat a iure suo et quod illa persona in quam / transferetur dictum edificium vel pars ipsius et quociens instrumentum locacionis et conducionis huic instrumento simile et sub eisdem pactis et conditionibus infra mensem / a die empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Acto quod si cessaretur per dictum Iacobum^c vel / successores suos a solutione dicte pensionis per triennium, liceat dicto monasterio solum et terram predictam recuperare et dicta locacio sit finita. Versa vice / ego dictus Iacobus, dictam terram et solum iure superficiario recipiens a vobis nomine dicti monasterii pro dicta pensione solvenda singulis annis dicto monasterio et sub pactis / et modis supradictis, promito, vobis recipientibus nomine dicti monasterii, dictum solum et terram tenere a dicto monasterio per me et successores meos singulares et universales /

sub pactis et modis suprascriptis et predicta omnia suprascripta modo et forma suprascripta atendere et observare perpetuo per me et successores meos et dare et / solvere ut supra predictos singulos denarios duodecim et non aliter dictum edificium sive ius in alium transferre nisi cum observacione predictorum et dare et / solvere dicto monasterio pro pensione dicti soli et terre per me et successores meos im perpetuum soldos decem ianuinorum pro qualibet tabula de tanto quantum erit in mensura / infra octavam nativitatis Domini. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa abbati dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dicto edificio / habitaverit, ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii. Predicta omnia et singula promito / vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, atendere, complere et observare, alioquin si in aliquo de predictis contrafieret, libras viginti quinque ianuinorum nomine pene / vobis recipientibus dicto nomine stipulantibus promito, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona mea habita et habenda vobis pignori / obligo et specialiter edificium supradictum. Actum in claustro dicti monasterii. Testes Iohanninus Templum de Varagine taliator et Stephanus de Braya. / M° CC° LXXXIII°, ind(ictione) VI, die XXVI marcii, post vespas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a Iacobo-Florentini: *sottolineato*   ^b edificium domus: *sottolineato*   ^c *segue dependente lettera a*

936

1294, marzo 26, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione perpetua a Pietro Scenardo de Pinu un suolo edificabile per il canone annuo di 10 soldi per ogni tavola.

Original e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 22 v.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Petrus Scenardus de Pinu »; « In perpetuum ». In calce al documento, di mano moderna: « 1294 ». Nel margine esterno, in corrispondenza della 7ª riga, un segno simile ad una mano come richiamo d'attenzione.

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Benedictus, frater Balianus, frater Manuel, frater Michael, frater Guilleminus, frater Nicolinus et / frater Enricus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, damus, cedimus ac tradimus et concedimus tibi Petro Schenardo de Pinu ut^a superficiario a nativitate / Domini proxime preterita im perpetuum tabulam unam et dimidiam terre dicti monasterii et tantum plus et minus quantum erit in mensura ad incasandum et cui coheret ante carrubius, retro terra dicti / monasterii mediante trexenda, ab uno latere terra monasterii Iacobino Dati Florentini locata et ab alio terra dicti monasterii. Quod solum sive terram tibi et successoribus tuis nomine dicti monasterii in perpe/tuum damus, cedimus et concedimus pro infrascripta pensione singulis annis solvenda dicto monasterio sub pactis et modis infrascriptis, concedentes tibi et in te transferentes / omne ius quod superficiario competere debet seu quod superficiarius habere solet in solo conducto, ita ut tu et successores tui possis super dicto solo seu terra / edificium domus^b habere et tenere im perpetuum. Cuius soli et terre possessionem et utile dominium seu quasi quod superficiarius habere solet dicto nomine tibi tradidisse confitemur, promittentes / dicto nomine tibi dictum solum et terram perpetuo tibi et successoribus tuis perpetuo permittere habere et tenere et ipsum sive ipsam a te vel successoribus tuis non auferre nec pensionem / augere, set ipsum solum et terram tibi et successoribus tuis legitime deffendere expensis propriis dicti monasterii, remissa tibi et successoribus tuis neccessitate denunciandi, alioquin / si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, libras viginti quinque ianuinorum nomine pene nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic / observandum omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Quod solum et terram tibi ut supra dicto nomine damus, concedimus et tradimus tibi et successoribus / tuis pro pensione soldorum decem ianuinorum pro qualibet tabula dicti soli et terre de tanto quantum erit in mensura singulis annis solvenda dicto monasterio infra octavam nativitatis Domini, / ita tamen quod non liceat tibi nec successoribus tuis edificium quod fiet in ipsa terra sive ius tibi concessum transferre aliquo alienacionis titulo in aliquam ecclesiam, / monasterium seu locum religiosum vel in aliquod hospitale seu in aliquam domum seu locum aut personam qui sive que non sit subiecta iurisdicioni / iudicis secularis nec in aliquem militem aut servum et quocienscumque contigerit per te vel per aliquem successorem tuum dictum edificium sive ius tibi concessum / transferri in aliquam personam, collegium seu universitatem, de-

beant solvi dicto monasterio sive abbati et conventui dicti monasterii singuli denarii duodecim de singulis / libris precii quo vendicio seu alienacio dicti edificii fiet, videlicet singuli denarii duodecim pro qualibet libra per alienantem et totidem per eum vel per / eam in quem vel quam alienacio fiet, quod si precium adiectum non esset in alienacione vel modicum precium in fraude adiectum esset, singuli denarii / duodecim debeant solvi de singulis libris valimenti dicti edificii et iuris soli ut supra, salvo quod non intelligatur alienacio fieri pro eo quod transferatur in / heredem et si in aliquo de predictis contrafieret, ex tunc liceat dicto monasterio dictum solum et terram recuperare et contrafaciens cadat a iure suo et quod illa / persona in quam transferetur dictum edificium vel pars ipsius et quociens instrumentum locacionis et conduccionis huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus^c / infra mensem a die empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Acto quod si cessaretur per dictum Petrum / vel successores suos a solucione dicte pensionis per triennium, liceat dicto monasterio solum et terram predictam recuperare et dicta locacio sit finita. Versa vice / ego dictus Petrus, dictam terram et solum iure superficiario recipientes a vobis nomine dicti monasterii pro dicta pensione solvenda singulis annis dicto monasterio / et sub pactis et modis suprascriptis, promito, vobis recipientibus nomine dicti monasterii, dictum solum et terram tenere a dicto monasterio per me et successores meos singulares / et universales sub pactis et modis supradictis et predicta omnia suprascripta modo et forma suprascripta atendere et observare perpetuo per me et successores meos / et dare et solvere ut supra predictos singulos denarios duodecim et non aliter dictum edificium sive ius in alium transferre nisi cum observacione predictorum et dare / et solvere dicto monasterio pro pensione dicti soli et terre per me et successores meos im perpetuum soldos decem ianuinarum pro qualibet tabula de tanto quantum erit in mensura / infra octavam nativitatis Domini. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa abbati dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dicto edificio habita/verit, ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii^d. Promito / insuper vobis claudere medietatem carrubii predicti et tenere clausum. Predicta omnia et singula promito vobis recipientibus nomine dicti monasterii atendere, / complere et observare, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, libras viginti quinque ianuinarum nomine pene vobis recipientibus dicto nomine stipulantibus promito, ratis / manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona mea habita et ha-

benda vobis pignori obligo et specialiter edificium supradictum. Actum / in claustrum dicti monasterii. Testes Iohanninus Templum de Varagine taliator et Stephanus de Braia. Anno dominice nativitatis M° CC° LXXXXIII, ind(ictione) VI^a, / die XXVI marcii, post vespas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a tibi-ut: *sottolineato*   ^b edificium domus: *sottolineato*   ^c segue depennato fa   ^d segue depennato predicta omnia et singula

937

1294, marzo 26, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione perpetua a Tobia, figlio del fu Lanfranco macarolius, un suolo edificabile per il canone annuo di 10 soldi per ogni tavola.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 23 r.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Tobias (*segue parola depennata illeggibile di cinque lettere*), filii (filii: *così*) condam Lafranchi macarolii »; « In perpetuum ». In calce al documento, di mano moderna: « An. 1294 ».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Benedictus, frater Manuel, frater Balianus, frater Michael, frater Guilleminus, frater Nicolinus et / frater Enricus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii^a, damus, cedimus ac tradimus et concedimus tibi Thobie, filio quondam Lanfranchi macarolii^b ut superficiario / a nativitate Domini proxime preterita in perpetuum terram sive solum dicti monasterii, videlicet tabulam unam et dimidiam et tantum plus et minus quantum erit in mensura ad incasandum / et cui coheret ante carrubius, retro terra monasterii mediante trexenda, ab uno latere via et ab alio terra monasterii locata Clavarino. Quod solum sive terram / tibi et successoribus tuis nomine dicti monasterii damus, cedimus et concedimus pro infrascripta pensione singulis annis solvenda dicto monasterio sub pactis et modis infra-

scriptis, / concedentes tibi et in te transferentes omne ius quod superficiario competere debet seu quod superficiarius habere solet in solo conducto, ita ut tu et successores / tui possis super dicto solo seu terra edificium domus^c habere et tenere im perpetuum. Cuius soli et terre possessionem et utile dominium seu quasi quod superficiarius habere solet tibi / tradidisse dicto nomine confitemur, promittentes dicto nomine tibi dictum solum et terram perpetuo tibi et successoribus tuis permittere habere et tenere et ipsum sive ipsam a te / vel successoribus tuis non auferre nec pensionem augere, set ipsum solum et terram tibi et successoribus tuis legitime deffendere expensis propriis dicti monasterii, remissa tibi et successoribus / tuis necessitate denunciandi, alioquin si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, libras viginti quinque ianuinarum nomine pene nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, ratis / manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Quod solum et terram tibi ut supra dicto nomine damus, / concedimus et tradimus tibi et successoribus tuis pro pensione soldorum decem ianuinarum pro qualibet tabula dicti soli et terre de tanto quantum erit in mensura singulis annis solvenda / dicto monasterio infra octavam nativitatis Domini, ita tamen quod non liceat tibi nec successoribus tuis dictum edificium sive ius tibi concessum <transferre in aliquam ecclesiam, monasterium seu locum religiosum vel in aliquod hospitale seu in aliquam domum seu locum aut personam qui sive que non sit subiecta iurisdictioni iudicis secularis nec in aliquem militem aut servum et quocienscumque contigerit per te vel per aliquem successorem tuum dictum edificium sive ius tibi concessum> transferri in aliquam personam, collegium / seu universitatem, debeant solvi dicto monasterio sive abbati et conventui dicti monasterii singuli denarii duodecim de singulis libris precii quo vendicio seu alienacio / dicti edificii fiet, videlicet singuli denarii duodecim pro qualibet libra per alienantem et totidem per eum vel per eam in quem vel quam alienacio fiet, quod si / precium adiectum non esset in alienacione vel modicum precium in fraude adiectum esset, singuli denarii duodecim debeant solvi de singulis libris vali/menti dicti edificii et iuris soli ut supra, salvo quod non intelligatur alienacio fieri pro eo quod transferatur in heredem et si in aliquo de predictis contrafieret, / ex tunc liceat dicto monasterio dictum solum et terram recuperare et contrafaciens cadat a iure suo et quod illa persona in quam transferetur dictum edificium vel pars ipsius et / quociens instru-

mentum locacionis et conducionis huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem a die empcionis vel vendicionis vel alie/nacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et reccipiet ab eodem. Acto quod si cessaretur per dictum Thobiam vel successores suos a solucione dicte pensionis per / triennium, liceat dicto monasterio solum et terram predictam recuperare et dicta locacio sit finita. Versa vice ego predictus Thobias, dictam terram et / solum iure superficiario reccipiens a vobis nomine dicti monasterii pro dicta pensione solvenda singulis annis dicto monasterio et sub pactis et modis suprascriptis, / promito vobis, reccipientibus nomine dicti monasterii, dictum solum et terram tenere a dicto monasterio per me et successores meos singulares et universales sub pactis et / modis suprascriptis et predicta omnia suprascripta modo et forma suprascripta atendere et observare perpetuo per me et successores meos et dare et solve- re ut supra / predictos singulos denarios duodecim et non aliter dictum edificium sive ius in alium transferre nisi cum observacione predictorum et dare et solve- re dicto monasterio / pro pensione dicti soli et terre per me et successores meos in perpetuum soldos decem ianuinorum pro qualibet tabula de tanto quantum erit in mensura infra octavam nativitatis / Domini. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa abbati dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dicto edificio habitaverit, / ipsam inde expellam infra dies octo postquam mihi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii. Predicta omnia et singula promito / vobis, reccipientibus nomine dicti monasterii, atendere, complere et observare, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, libras viginti quinque ianuinorum nomine pene / vobis reccipientibus dicto nomine stipulantibus promito, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona mea habita et habenda / vobis pignori obligo et specialiter edificium supra- dictum. Actum in claustro dicti monasterii. Testes Iohanninus Templum de Varagine taliator / et Stephanus de Braia. M^o CC^o LXXXX IIII, ind(ictione) VI^a, die XXVI marcii, post vespas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a monaci-monasterii: *sottolineato*   ^b tibi-macarolii: *sottolineato*   ^c edificium do-
mus: *sottolineato*.

1294, marzo 26, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione perpetua a Michele tinctor, figlio di Guglielmo Buscano de Fontanegio, un suolo edificabile per il canone annuo di 10 soldi per ogni tavola.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 23 v.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « In perpetuum »; « Michael tinctor »; in quello esterno, di mano trecentesca: « s. XIII, d. X ». In calce al documento, di mano moderna: « 1294 ».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Benedictus, frater Manuel, frater Balianus, frater Michael, frater Guilleminus, frater Nicolinus / et frater Enricus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, damus, cedimus ac tradimus et concedimus tibi Michaeli tinctori, filio^a Guillelmi Buscani / de Fontanegio ut superficiario a nativitate Domini proxime preterita im perpetuum tabulam <unam> et dimidiam terre dicti monasterii supra quam edificare debes^b et cui coheret / ante carrubius, retro terra monasterii mediante trexenda, ab uno latere terra monasterii locata Richelmo et ab alio terra monasterii. Quod solum sive terram tibi / et successoribus tuis nomine dicti monasterii im perpetuum damus, cedimus et concedimus pro infrascripta pensione singulis annis solvenda dicto monasterio sub pactis / et modis infrascriptis, concedentes tibi et in te transferentes omne ius quod superficiario competere debet seu quod superficiarius habere solet / in solo conducto, ita ut tu et successores tui possis super dicto solo et terra edificium domus^c habere et tenere im perpetuum. Cuius soli et terre possessionem et utile / dominium seu quasi quod superficiarius habere solet tibi tradidisse dicto nomine confitemur, promittentes dicto nomine tibi dictum solum et terram perpetuo tibi / et successoribus tuis permittere habere et tenere et ipsum sive ipsam a te vel successoribus tuis non auferre nec pensionem augere, set ipsum solum et terram tibi et successoribus tuis / legitime deffendere expensis propriis dicti monasterii, remissa tibi et

successoribus tuis necessitate denunciandi, alioquin si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, / libras viginti quinque ianuinorum nomine pene nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia / bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Quod solum et terram tibi ut supra dicto nomine damus, concedimus et tradimus tibi et successoribus / tuis pro pensione soldorum decem ianuinorum pro qualibet tabula dicti soli et terre de tanto quantum erit in mensura singulis annis solvenda dicto monasterio infra / octavam nativitatis Domini, ita tamen quod non liceat tibi nec successoribus tuis dictum edificium sive ius tibi concessum transferre aliquo alienacionis titulo in aliquam / ecclesiam, monasterium seu locum religiosum vel in aliquod hospitale seu in aliquam domum seu locum <aut personam> qui sive que non sit subiecta / iurisdicioni iudicis secularis nec in aliquem militem aut servum et quocienscumque contigerit per te vel per aliquem successorem tuum dictum edificium / sive ius tibi concessum transferri in aliquam personam, collegium seu universitatem, debeant solvi dicto monasterio sive abbati et conventui dicti monasterii / singuli denarii duodecim de singulis libris precii quo vendicio seu alienacio dicti edificii fiet, videlicet singuli denarii duodecim / pro qualibet libra per alienantem et totidem per eum vel per eam in quem vel quam alienacio fiet, quod si precium adiectum non esset / in alienacione vel modicum precium in fraude adiectum esset, singuli denarii duodecim debeant solvi de singulis libris valimenti / dicti edificii et iuris soli ut supra, salvo quod non intelligatur alienacio fieri pro eo quod transferatur in heredem et si in aliquo de predictis / contrafieret, ex tunc liceat dicto monasterio dictum solum et terram recuperare et contrafaciens cadat a iure suo et quod illa persona in quam transferetur / dictum edificium vel pars ipsius et quociens instrumentum locacionis et conducionis huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus / infra mensem a die empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Acto quod si cessaretur / per dictum Michaellem vel successores suos a solucione dicte pensionis per triennium, liceat dicto monasterio dictum solum et terram predictam recuperare / et dicta locacio sit finita. Versa vice ego predictus Michael, dictam terram et solum iure superficiario recipiens a vobis nomine dicti monasterii / pro dicta pensione solvenda singulis annis dicto monasterio et sub pactis et modis suprascriptis, promitto vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, dictum / solum et terram tenere a dicto monasterio per me et successores meos singulares et universales sub pactis et modis suprascriptis et predicta

omnia / suprascripta modo et forma suprascripta atendere et observare perpetuo per me et successores meos et dare et solvere ut supra predictos singulos / denarios duodecim et non aliter dictum edificium sive ius in alium transferre nisi cum observacione predictorum et dare et solvere dicto monasterio pro pensione / dicti soli et terre per me et successores meos im perpetuum soldos decem ianuinorum pro qualibet tabula de tanto quantum erit in mensura infra octavam / nativitatis Domini. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa abbati dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dicto edificio habitaverit, / ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii. Promito insuper vobis claudere medietatem carrubii predicti et tenere clausum. Predicta omnia et singula promito vobis, reccipientibus nomine dicti monasterii, atendere, complere / et observare, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, libras viginti quinque ianuinorum nomine pene vobis reccipientibus dicto nomine stipulantibus promito, / ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona mea habita et habenda vobis pignori obligo et / specialiter edificium supradictum. Actum in claustro dicti monasterii. Testes Iohanninus Templum de Varagine taliator et Stephanus de Braia. Anno / dominice nativitatis M° CC° LXXXIII°, ind(ictione) VI^a, die XXVI marcii, post vespervas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a tibi-filio: *sottolineato*

^b edificare debes: *sottolineato*

^c terra-domus: *sottolineato*.

939

1294, marzo 26, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione perpetua a Giordano, figlio del fu Rubaldo di Lavagna, un suolo edificabile per il canone annuo di 10 soldi per ogni tavola.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 24 r.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Iordanus, filius Rubaldi de Lavania »; « In perpetuum ». In calce al documento, di mano moderna: « 1294 ».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Benedictus, frater Manuel, frater Balianus, frater Michael, frater Guilleminus, / frater Nicolinus et frater Enricus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, damus, cedimus ac tradimus et concedimus tibi Iordano, filio quondam^a / Rubaldi de Lavania, ut superficiario a nativitate Domini proxime preterita im perpetuum tabulas duas et dimidiam terre dicti monasterii et tantum plus et minus quantum erit / in mensura ad incasandum et edifficandum^b et cui coheret ante carrubius, retro terra monasterii mediante trexenda, ab uno latere terra monasterii locata Iohanni / Axillo et ab alio terra monasterii. Quod solum sive terram tibi et successoribus tuis nomine dicti monasterii im perpetuum damus, cedimus et concedimus pro infrascripta / pensione singulis annis solvenda dicto monasterio sub pactis et modis infrascriptis, concedentes tibi et in te transferentes omne ius quod superficiario competere debet seu quod superficiarius habere solet in solo conducto, ita ut tu et successores tui possis super dicto solo seu terra edificium^c do/mus habere et tenere im perpetuum. Cuius soli et terre possessionem et utile dominium seu quasi quod superficiarius habere solet tibi tradidisse dicto nomine confitemur, / promittentes dicto nomine tibi dictum solum et terram perpetuo tibi et successoribus tuis permittere habere et tenere et ipsum sive ipsam a te vel successoribus tuis / non auferre nec pensionem augere, set ipsum solum et terram tibi et successoribus tuis legitime deffendere expensis propriis dicti monasterii, remissa tibi et / successoribus tuis necessitate denunciandi, alioquin si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, libras viginti quinque ianuinorum nomine pene nomine dicti monasterii tibi / stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. / Quod solum et terram tibi ut supra dicto nomine damus, concedimus et tradimus tibi et successoribus tuis pro pensione soldorum decem ianuinorum pro qualibet tabula / dicti soli et terre de tanto quantum erit in mensura singulis annis solvenda dicto monasterio infra octavam nativitatis Domini, ita tamen quod non liceat / tibi nec successoribus tuis edificium quod fiet in ipsa terra sive ius tibi concessum transferre aliquo alienacionis titulo in aliquam ecclesiam, monasterium / seu locum religiosum vel in aliquod hospitale seu in aliquam domum seu locum aut personam qui sive que non sit subiecta iuris/dicioni iudicis secularis nec in aliquem militem aut servum et quocienscumque contigerit per te vel per aliquem successorem tuum dictum edificium / sive ius tibi concessum transferri in aliquam personam, collegium seu universitatem,

debeant solvi dicto monasterio sive abbati et conventui dicti monasterii / singuli denarii duodecim de singulis libris precii quo vendicio seu alienacio dicti edificii fiet, videlicet singuli denarii duodecim pro qualibet / libra per alienantem et totidem per eum vel per eam in quem vel quam alienacio fiet. Quod si precium adiectum non esset in alienacione / vel modicum precium in fraude adiectum esset, singuli denarii duodecim debeant solvi de singulis libris valimenti et iuris soli ut supra, / salvo quod non intelligatur alienacio fieri pro eo quod transferatur in heredem et si in aliquo de predictis contrafieret, ex tunc liceat dicto / monasterio dictum solum et terram recuperare et contrafaciens cadat a iure suo et quod illa persona in quam transferetur dictum edificium vel pars ipsius et / quociens, instrumentum locacionis et conducionis huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem a die empcionis, vendicionis / vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Acto quod si cessaretur per dictum Iordanum a solutione dicte pensionis / per triennium, liceat dicto monasterio dictum solum et terram predictam recuperare et dicta locacio sit finita. Versa vice ego predictus Iordanus, / dictum solum et terram iure superficiario recipiens a vobis nomine dicti monasterii pro dicta pensione solvenda singulis annis dicto monasterio et sub pactis et / modis supradictis, promito vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, dictum solum et terram tenere a dicto monasterio per me et successores meos singulares et / universales sub pactis et modis suprascriptis et predicta omnia suprascripta modo et forma suprascripta attendere et observare perpetuo per me et / successores meos et dare et solvere ut supra predictos singulos denarios duodecim et non aliter dictum edificium sive ius in alium transferre nisi cum / observacione predictorum et dare et solvere dicto monasterio pro pensione dicti soli et terre per me et successores meos im perpetuum soldos decem ianuinarum pro qualibet tabula / de tanto quantum erit in mensura infra octavam nativitatis Domini. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame^d vel iniuriosa / abbati dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dicto edificio habitaverit, ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum / per abbatem vel maiorem ipsius monasterii. Promito insuper vobis claudere medietatem carrubii predicti et clausum tenere. Predicta omnia et singula / promito et convenio vobis attendere, complere et observare, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, libras viginti quinque ianuinarum nomine pene / vobis recipientibus dicto nomine stipulantibus promito, ratis manentibus supradictis. Pro qua pena et ad sic observandum omnia bona mea habita et habenda vobis / pignori obligo et specialiter edifi-

cium supradictum. Actum in claustro dicti monasterii. Testes Iohannes Templum de Varagine taliator et Stephanus de / Braia. Anno dominice nativitat^{is} M^o CC^o LXXXIII°, ind(ictione) VI°, die XXVI marcii, post vesp^{er}as.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a Iordano-quondam: *sottolineato*   ^b edificandum: *sottolineato*   ^c edificium: *sottolineato*
^d segue ripetuto inhoneste fame

940

1294, agosto 29, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione perpetua al notaio Giorgio di Camogli, che agisce a nome e per conto degli eredi del fu Fulcone Iacharia, un suolo su cui insiste una loro casa, per il canone annuo di 10 soldi.

Original e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 25 r.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: «Georgius de Camulio»; «In perpetuum»; «Modo est Guidoti de Maraxio»; al fine di richiamare l'attenzione sul canone: «No(ta) x». In calce al documento, di mano moderna: «1294, 29 agosto».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Benedictus, frater Balianus, frater Michael, frater Guillelminus, frater Nicolinus, frater Ugolinus et frater Enricus, / monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, damus, cedimus ac tradimus et concedimus tibi Georgio de Camulio^a notario tamquam publice persone, stipulanti et recipienti / nomine et vice heredum quondam Fulchonis Iacharie et per te ipsis heredibus ut superficiario a nativitate Domini proxime ventura im perpetuum solum sive terram dicti monasterii supra / quam dicti heredes habent edificium unum domus^b, cui coheret ante carrubius, retro terra dicti monasterii mediante trexenda, ab uno latere edificium Ugolini de Albario / et ab alio edificium Iacobi de Albario notarii. Quod solum sive terram tibi recipienti nomine dictorum heredum et per te ipsis heredibus damus, cedimus et concedimus pro infrascripta / pensione singulis annis solvenda dicto

monasterio sub pactis et modis infrascriptis, concedentes tibi reccipienti nomine dictorum heredum et per te ipsis heredibus et transferentes / in ipsos heredes omne ius quod superficiario competere debet seu quod superficiarius habere solet in solo conducto, ita ut dicti heredes et successores sui possint super / dicto solo seu terra edificium domus^c habere et tenere im perpetuum. Cuius soli et terre possessionem et utile dominium seu quasi quod superficiarius habere solet tibi reccipienti dicto / nomine dictorum heredum et per te ipsis heredibus tradidisse confitemur, promitentes dicto nomine tibi, reccipienti nomine dictorum heredum, et per te ipsis heredibus dictum solum / et terram ipsis heredibus et successoribus suis permitere habere et tenere et ipsum sive ipsam ab ipsis heredibus vel successoribus suis non auferre nec pensionem augere, / set ipsum solum et terram ipsis heredibus et successoribus suis legitime deffendere expensis propriis dicti monasterii, remissa ipsis heredibus et successoribus suis neccessitate denun/ciandi, alioquin si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, libras viginti quinque ianuinorum nomine pene nomine dicti monasterii tibi stipulanti dicto nomine promitimus, ratis / mantibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi reccipienti dicto nomine pignori obligamus. Quod solum et / terram tibi, reccipienti nomine dictorum heredum et per te ipsis heredibus, dicto nomine damus, concedimus et tradimus pro pensione soldorum decem ianuinorum singulis annis / solvenda dicto monasterio infra octavam nativitatis Domini, ita tamen quod non liceat dictis heredibus nec successoribus suis dictum edificium sive ius ipsis concessum / transferre aliquo alienacionis titulo in aliquam ecclesiam, monasterium seu locum religiosum vel in aliquod hospitale seu in aliquam domum seu locum / aut personam qui sive que non sit subiecta iurisdicioni iudicis secularis nec in aliquem militem aut servum et quocienscumque contigerit per dictos / heredes vel aliquem successorem suum dictum edificium sive ius eis concessum transferri in aliquam personam, collegium seu universitatem, debeant solvi dicto monasterio / sive abbati et conventui dicti monasterii singuli denarii duodecim de singulis libris precii quo vendicio seu alienacio dicti edificii fiet, videlicet singuli / denarii duodecim pro qualibet libra per alienantem et totidem per eum vel per eam in quem vel quam alienacio fiet, quod si precium adiectum / non esset vel modicum precium in fraude adiectum esset, singuli denarii duodecim debeant solvi de singulis libris valimenti dicti edificii / et iuris soli ut supra, salvo quod non intelligatur alienacio fieri pro eo quod transferatur in heredem et si in aliquo de predictis contrafieret, ex tunc liceat / dicto monasterio dictum solum

et terram recuperare et contrafaciens cadat a iure suo et quod illa persona in quam transferetur dictum edificium vel pars ipsius et quociens / instrumentum locacionis et conducionis huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem a die empcionis, vendicionis vel alienacionis / huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Acto quod si cessaretur per dictos heredes vel successores suos a solutione dicte pensionis per triennium, / liceat dicto monasterio solum et terram predictam recuperare et dicta locacio sit finita. Versa vice ego predictus Georgius nomine predicto dictam terram et / solum iure superficiario recipiens a vobis nomine dicti monasterii pro dicta pensione solvenda singulis annis dicto monasterio et sub pactis et modis suprascriptis, / promito vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, dictum solum et terram tenere a dicto monasterio per dictos heredes et successores suos singulares et universales / sub pactis et modis suprascriptis et predicta omnia suprascripta modo et forma suprascripta attendere et observare perpetuo per dictos heredes et successores suos et solvere / ut supra predictos singulos denarios duodecim et non aliter dictum ius in alium transferre nisi cum observacione predictorum et dare et solvere dicto monasterio pro pensione / dicti soli et terre per dictos heredes et successores suos in perpetuum soldos decem ianuinorum infra octavam nativitatis Domini. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste / fame vel iniuriosa abbati dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dicto edificio habitaverit, ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi vel ipsis / heredibus fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii. Predicta omnia et singula nomine dictorum heredum promito et convenio vobis, recipientibus nomine dicti / monasterii, attendere, complere et observare, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, libras viginti quinque ianuinorum nomine pene vobis recipientibus dicto nomine / stipulantibus promito, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona dictorum heredum habita et habenda vobis pignori obligo / et specialiter dictum edificium. Actum in porticu dicti monasterii. Testes Guillelmus de Turri et Guillelmus de Sancto Donato specarius. Anno dominice nativitatis / M° CC° LXXX III°, ind(ictione) VI^a, die XXVIII augusti, inter terciam et nonam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a Georgio-Camulio: *sottolineato*
 mus: *sottolineato*.

^b habent-domus: *sottolineato*

^c edificium do-

1294, novembre 21, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione perpetua a Ogerio de Goano e Guisulfo di Torrighia un suolo su cui insiste una loro casa, per il canone annuo di 10 soldi per ogni tavola.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 25 v.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: «Ogerius de Goano»; «In perpetuum»; «Modo est Guisulfi de Turrilia M^o CCC XXXI». In calce al documento, di mano moderna: «1294, 21 novembre».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Nicola Beagua, frater Benedictus, frater Manuel, frater Balianus, frater Michael, / frater Guillelminus, frater Nicolinus et frater Enricus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, damus, cedimus ac tradimus et concedimus vobis Ogerio / de Goano et Guisulfo de Torrighia ut superficiariis a nativitate Domini proxime ventura im perpetuum solum sive terram dicti monasterii supra quam habetis / edificium unum domus et cui coheret ante carrubius, retro trexenda, ab uno latere terra monasterii locata Petro de Pinu et ab alio terra monasterii et quod / edificium emistis a Iacobo de Pinu. Quod solum sive terram vobis et successoribus vestris nomine dicti monasterii im perpetuum damus, cedimus et con/cedimus pro infrascripta pensione singulis annis solvenda dicto monasterio sub pactis et modis infrascriptis, concedentes vobis et in vos / transferentes omne ius quod superficiarius habere solet seu quod superficiario competere debet in solo conducto, ita ut vos / et successores vestri possitis super dicto solo seu terra edificium domus habere et tenere im perpetuum. Cuius soli et terre possessionem et utile dominium / seu quasi quod superficiarius habere solet vobis dicto nomine tradidisse confitemur, promittentes dicto nomine vobis dictum solum et terram / perpetuo vobis et successoribus vestris perpetuo permittere habere et tenere et ipsam sive ipsum a vobis vel successoribus vestris non auferre nec pensionem / augere, set ipsum solum et terram vobis et successoribus vestris

legitime deffendere expensis propriis dicti monasterii, remissa vobis et successoribus vestris / neccessitate denunciandi, alioquin si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, libras viginti quinque ianuinorum nomine pene nomine dicti monasterii vobis / stipulantibus promitimus, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. / Quod solum et terram dicto nomine vobis ut supra damus, concedimus et tradimus vobis et successoribus vestris pro pensione soldorum decem ianuinorum / pro qualibet tabula dicti soli et terre de tanto quantum erit in mensura singulis annis solvenda dicto monasterio infra octavam nativitatis / Domini, ita tamen quod non liceat vobis nec successoribus vestris dictum edificium sive ius vobis concessum transferre aliquo alienacionis titulo / in aliquam ecclesiam, monasterium seu locum religiosum vel in aliquod hospitale seu in aliquam domum seu locum aut personam qui sive que / non sit subiecta iurisdictioni iudicis secularis nec in aliquem militem aut servum et quocienscumque contigerit per vos vel per aliquem / successorem vestrum dictum edificium sive ius vobis concessum transferri in aliquam personam, collegium seu universitatem, debeant solvi dicto monasterio / sive abbati et conventui dicti monasterii singuli denarii duodecim de singulis libris precii quo vendicio seu alienacio dicti edificii fiet, / videlicet singuli denarii duodecim pro qualibet libra per alienantem et totidem per eum vel per eam in quem vel quam alienacio fiet, quod si / precium adiectum non esset in alienacione vel modicum precium in fraude adiectum esset, singuli denarii duodecim debeant solvi de singulis / libris valimenti dicti edificii et iuris soli ut supra, salvo quod non intelligatur alienacio fieri pro eo quod transferetur in heredem et si in aliquo / de predictis contrafieret, ex tunc liceat dicto monasterio dictum solum et terram recuperare et contrafaciens cadat a iure suo et quod illa persona in quam / transferetur dictum edificium vel pars ipsius et quociens instrumentum locacionis et conducionis huic instrumento simile et sub eisdem pactis et / condicionibus infra mensem unum a die empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. / Acto quod si cessaretur per dictos Ogerium et Gusulfum vel successores suos a solutione dicte pensionis per triennium, liceat dicto monasterio solum / et terram predictam recuperare et dicta locacio sit finita. Versa vice nos predicti Ogerius et Guisulfus, dictam terram et solum iure / superficiario recipientes a vobis nomine dicti monasterii pro dicta pensione solvenda singulis annis dicto monasterio et sub pactis et modis suprascriptis, / promitimus vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, dictum solum et terram tenere a dicto

monasterio per nos et successores nostros singulares et universales / sub pacis et modis suprascriptis et predicta omnia suprascripta modo et forma suprascripta atendere et observare perpetuo per nos et / successores nostros et dare et solvere ut supra predictos singulos denarios duodecim et non aliter dictum edificium sive ius in alium transferre nisi cum / observacione predictorum et dare et solvere dicto monasterio pro pensione dicti soli et terre per nos et successores nostros im perpetuum soldos decem ianuinorum pro qualibet / tabula de tanto quantum erit in mensura infra octavam nativitatis Domini. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa / abbati dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dicto <edificio> habitaverit, ipsam inde expellemus infra dies octo postquam nobis fuerit nunciatum / per abbatem vel maiorem ipsius monasterii. Predicta omnia et singula promittimus vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, atendere, complere et observare, alioquin / si in aliquo de predictis contrafecerimus, libras viginti quinque ianuinorum nomine pene vobis recipientibus dicto nomine stipulantibus promittimus, ratis manentibus / supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona nostra habita et habenda vobis pignori obligamus et specialiter edificium supradictum. / Actum in porticu dicti monasterii. Testes presbiter Petrus, capellanus ecclesie Sancti Laurentii, Claponus de Clavaro et Leo de Portudalfino. / Anno dominice nativitatis M° CC° LXXXVIII, ind(ictione) VIIª, die XXI novembris, post vespas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

942

1294, novembre 21, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione perpetua a Giovanni de Goano un suolo su cui insiste una sua casa, per il canone annuo di 10 soldi per ogni tavola.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 26 r.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Iohannes de Goano »; « In perpetuum ». In calce al documento, di mano moderna: « 1294, 21 novembre ».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Nicola Beagua, frater Benedictus, frater Manuel, frater Balianus, frater Michael, frater / Guillelminus, frater Nicolinus et frater Enricus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, damus, cedimus ac tradimus et concedimus tibi Iohanni de Goano^a ut superficiario / a nativitate Domini proxime preterita im perpetuum solum sive terram dicti monasterii supra quam habes edificium unum domus, cui coheret ante carrubius, retro trexenda, ab / uno latere terra monasterii locata Pascalino de Clavaro et ab alio terra monasterii. Quod solum sive terram tibi et successoribus tuis nomine dicti monasterii im perpetuum damus, / cedimus et concedimus pro infrascripta pensione singulis annis solvenda dicto monasterio sub pactis et modis infrascriptis, concedentes tibi et in te transferentes / omne ius quod superficiario competere debet seu quod superficiarius habere solet in solo conducto, ita ut tu et successores tui possis super dicto solo / seu terra edificium domus habere et tenere im perpetuum. Cuius soli et terre possessionem et utile dominium seu quasi quod superficiarius habere solet tibi tradidisse dicto / nomine confitemur, promittentes dicto nomine tibi dictum solum et terram perpetuo tibi et successoribus tuis permittere habere et tenere et ipsum sive ipsam a te vel successoribus / tuis non auferre nec pensionem augere, set ipsum solum et terram tibi et successoribus tuis legitime deffendere expensis propriis dicti monasterii, remissa tibi et successoribus / tuis necessitate denunciandi, alioquin si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, libras viginti quinque ianuinorum nomine pene nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, / ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Quod solum et terram tibi / ut supra dicto nomine damus, concedimus et tradimus tibi et successoribus tuis pro pensione soldorum decem ianuinorum pro qualibet tabula dicti soli et terre de tanto quantum erit / in mensura singulis annis solvenda dicto monasterio infra octavam nativitatis Domini, ita tamen quod non liceat tibi nec successoribus tuis dictum edificium sive ius tibi concessum / transferre aliquo alienacionis titulo in aliquam ecclesiam, monasterium seu locum religiosum vel in aliquod hospitale seu in aliquam / domum seu locum aut personam qui sive que non sit subiecta iurisdictioni iudicis secularis nec in aliquem militem aut servum et quocienscumque / contigerit per te vel per aliquem successorem tuum dictum edificium sive ius tibi concessum transferri in aliquam personam, collegium seu universitatem, debeant solvi / dicto monasterio sive abbati et conventui dicti monasterii singuli

denarii duodecim de singulis libris precii quo vendicio seu alienacio dicti edificii fiet, / videlicet singuli denarii duodecim pro qualibet libra per alienantem et totidem per eum vel per eam in quem vel quam alienacio fiet. Quod si / precium adiectum non esset in alienacione vel modicum precium in fraude adiectum esset, singuli denarii duodecim debeant solvi de singulis / libris valimenti dicti edificii et iuris soli ut supra, salvo quod non intelligatur alienacio fieri pro eo quod transferatur in heredem et si in aliquo / de predictis contrafieret, ex tunc liceat dicto monasterio dictum solum et terram recuperare et contrafaciens cadat a iure suo et quod illa persona in quam / transferetur dictum edificium vel pars ipsius et quociens, instrumentum locacionis et conducionis huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem a / die empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Acto quod si cessaretur per dictum Iohannem vel / successores suos a solucione dicte pensionis per triennium, liceat dicto monasterio solum et terram predictam recuperare et dicta locacio sit finita. Versa vice / ego predictus Iohannes, dictam terram et solum iure superficiario reccipiens a vobis nomine dicti monasterii pro dicta pensione solvenda singulis annis sol/vendis^b dicto monasterio et sub pactis et modis suprascriptis, promito vobis, reccipientibus nomine dicti monasterii, dictum solum et terram tenere a dicto monasterio per me / et successores meos singulares et universales sub pactis et modis suprascriptis et predicta omnia suprascripta modo et forma suprascripta attendere et / observare perpetuo per me et successores meos et dare et solvere ut supra predictos singulos denarios duodecim et non aliter dictum edificium sive ius in alium / transferre nisi cum observacione predictorum et dare et solvere dicto monasterio pro pensione dicti soli et terre per me et successores meos im perpetuum soldos decem ianuinorum / pro qualibet tabula de tanto quantum erit in mensura infra octavam nativitatis Domini. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa abbati / dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dicto edificio habitaverit, ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel / maiorem ipsius monasterii. Predicta omnia et singula promito vobis, reccipientibus nomine dicti monasterii, attendere, complere et observare, alioquin si in aliquo / de predictis contrafecero, libras viginti quinque ianuinorum nomine pene vobis reccipientibus dicto nomine stipulantibus promito, ratis manentibus supradictis. Pro qua pena et ad / sic observandum omnia bona mea habita et habenda vobis pignori obligo et specialiter edificium supradictum. Actum in porticu dicti monasterii. Testes presbiter / Petrus, capellanus ecclesie Sancti

Laurentii, Claponus de Clavaro et Leo de Portudalfino. Anno dominice nati-
vitat^{is} M^o CC^o LXXXX IIII, ind(ictione) VII^a, die / XXI novembris, post vesp^{er}as.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a tibi-Goano: *sottolineato*   ^b solvendis: *così A.*

943

1294, novembre 21, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione perpetua a Giovanni di Balestrino di Bisagno un suolo su cui insiste una sua casa, per il canone annuo di 10 soldi per ogni tavola.

O r i g i n a l e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 26 v.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: «Iohannes de Balestrino»; «In perpetuum»; in quello esterno, di mano trecentesca: «s. x pro qualibet tabula». In calce al documento, di mano moderna: «1294, 21 novembre».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Nicola Beacqua, frater Benedictus, frater Manuel, frater Balianus, frater Michael, / frater Guillelminus, frater Nicolinus et frater Enricus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, damus, cedimus ac tradimus et concedimus tibi Iohanni de Balestrino^a / de Biss(anne) ut superficiario a nativitate Domini proxime ventura im perpetuum terram sive solum dicti monasterii supra quam habes edificium unum domus et quod emisti / a Iohanne Losnino et cui coheret ante carrubius, retro trexenda, ab uno latere terra monasterii locata Armano de Agrio et ab alio terra monasterii locata / Guillelmo de Oriolo. Quod solum sive terram tibi et successoribus tuis nomine dicti monasterii im perpetuum damus, cedimus et concedimus pro infrascripta pensione / singulis annis solvenda dicto monasterio sub pactis et modis infrascriptis, concedentes tibi et in te transferentes omne ius quod superficiario competere / debet seu quod superficiarius habere solet in solo conducto, ita ut tu et successores tui possis super dicto solo seu terra edificium domus habere et / tenere im perpetuum. Cuius soli et terre possessio-

nem et utile dominium seu quasi quod superficiarius habere solet tibi tradidisse dicto nomine confitemur, promittentes / dicto nomine tibi dictum solum et terram perpetuo tibi et successoribus tuis permittere habere et tenere et ipsum sive ipsam a te vel successoribus tuis non auferre nec / pensionem augere, set ipsum solum et terram tibi et successoribus tuis legitime defendere expensis propriis dicti monasterii, remissa tibi et successoribus tuis necessitate denun/ciandi, alioquin si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, libras viginti quinque ianuinarum nomine pene nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus / supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Quod solum et terram tibi ut supra / dicto nomine damus, concedimus et tradimus tibi et successoribus tuis pro pensione soldorum decem ianuinarum pro qualibet tabula dicti soli et terre de tanto quantum / erit in mensura singulis annis solvenda dicto monasterio infra octavam nativitatis Domini, ita tamen quod non liceat tibi nec successoribus tuis dictum edificium / sive ius tibi concessum transferri aliquo alienacionis titulo in aliquam ecclesiam, monasterium seu locum religiosum vel in aliquod hospitale seu / aliquam domum seu locum aut personam qui sive que non sit subiecta iurisdicioni iudicis secularis nec in aliquem militem aut servum / et quocienscumque contigerit per te vel per aliquem successorem tuum dictum edificium sive ius tibi concessum transferre in aliquam personam, collegium / seu universitatem, debeant solvi dicto monasterio sive abbati et conventui dicti monasterii singuli denarii duodecim de singulis libris precii quo / vendicio seu alienacio dicti edificii fiet, videlicet singuli denarii duodecim pro qualibet libra per alienantem et totidem per eum vel per / eam in quem vel quam alienacio fiet. Quod si precium adiectum non esset in alienacione vel modicum precium in fraude ad/iectum esset, singuli denarii duodecim debeant solvi de singulis libris valimenti dicti edificii et iuris soli ut supra, salvo quod non / intelligatur alienacio fieri pro eo quod transferatur in heredem et si in aliquo de predictis contrafieret, ex tunc liceat dicto monasterio dictum / solum et terram recuperare et contrafaciens cadat a iure suo et quod illa persona in quam transferetur dictum edificium vel pars ipsius et quociens, instrumentum / locacionis et conducionis huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem a die empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi / faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Acto quod si cessaretur per dictum Iohannem a solutione dicte pensionis per triennium, liceat dicto / monasterio solum et terram predictam recuperare et dicta locacio sit finita. Versa vice ego dictus

Iohannes, dictam terram et solum iure super/ficiario reccipiens a vobis nomine dicti monasterii pro dicta pensione solvenda singulis annis dicto monasterio et sub pactis et modis suprascriptis, / promito vobis, reccipientibus nomine dicti monasterii, dictum solum et terram tenere a dicto monasterio per me et successores meos singulares et universales / sub pactis et modis suprascriptis et predicta omnia suprascripta modo et forma suprascripta atendere et observare perpetuo per me et successores meos / et dare et solvere ut supra predictos singulos denarios duodecim et non aliter dictum edificium sive ius in alium transferre nisi cum observacione / predictorum et dare et solvere dicto monasterio pro pensione dicti soli et terre per me et successores meos in perpetuum soldos decem ianuinarum pro qualibet tabula / de tanto quantum erit in mensura infra octavam nativitatis Domini. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa abbati / dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dicto edificio habitaverit, ipsam inde expellam infra dies octo postquam mihi fuerit nunciatum per abbatem / vel maiorem ipsius monasterii. Predicta omnia et singula promito vobis, reccipientibus nomine dicti monasterii, atendere, complere et observare, alioquin / si in aliquo de predictis contrafecero, libras viginti quinque ianuinarum nomine pene vobis reccipientibus dicto nomine stipulantibus promito, ratis manentibus / supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona mea habita et habenda vobis pignori obligo et specialiter edificium supradictum. / Actum in porticu dicti monasterii. Testes presbiter Petrus, capellanus Sancti Laurentii, Claponus de Clavaro et Leo de Portudalfino. Anno / dominice nativitatis M° CC° LXXXV III°, ind(ictione) VII°, die XXI^a^b novembris, post vespas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a Iohanni-Balestrino: *sottolineato*

^b XXI: *corretto su XXII*

1294, novembre 21, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a Stefano de Braya, figlio del fu Enrico di Lavagna, e ai suoi eredi legittimi un suolo su cui

insiste una sua casa nel carrubius novus, in località Morcentus, per il canone annuo di 17 soldi.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 27 r.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Stephanus de Brayda »; « In carrubio novo »; in quello esterno, di mano trecentesca: « s. XVII »; nell'angolo superiore interno, di mano moderna: « 2° »; in calce al documento, di mano trecentesca: « Quaternus XVI »; di mano moderna: « 1294, 21 novembre ».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Benedictus, frater Manuel, frater Nicola Bequa, frater Balianus, frater Michael, / frater Guillelminus, frater Nicolinus et frater Enricus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis libellario nomine concedimus tibi Stephano de^a / Braya, filio quondam Enrici de Lavania, et heredibus tuis legitimis ex te natis terram dicti monasterii positam in carrubio novo ubi dicitur Morcentus et supra quam habes / edificium unum domus et cui coheret ante carrubius, retro terra dicti monasterii, ab uno latere carrubius et ab alio terra monasterii a nativitate Domini proxime ventura usque / ad annos viginti novem tunc proxime completos, te dante et solvente annuatim sive singulis annis dicto monasterio pro pensione et condicione dicti soli et terre soldos / decem et septem ianuinorum infra octavam nativitatis Domini. Quam terram promittimus nomine dicti monasterii tibi dimittere et non auferre, nec pensionem augere, set ipsam tibi deffendere / ab omni persona, alioquin penam librarum viginti quinque ianuinorum nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis et proinde omnia bona dicti monasterii / habita et habenda tibi pignori obligamus. Versa vice ego dictus Stephanus, reccipiens dictam terram pactis et condicionibus supradictis, promitto et convenio vobis dictis / abbati et monacis, reccipientibus nomine et vice dicti monasterii, ex pacto inter nos solempniter apposito, dictam pensionem, videlicet soldos^b decem et septem, annuatim / dare et solvere infra octavam nativitatis Domini dicto monasterio et non vendere vel alienare dictum edificium sine licencia domini abbatis dicti monasterii, quam licenciam / teneat petere a dicto abbate et si forte dictum edificium alicui vendi contigerit, debeam prius denunciare abbati qui pro tempore fuerit in dicto monasterio / et si ipsum emere voluerit, debeat illud habere ad minus de soldis decem quam aliqua alia persona et si ipsum emere noluerit, possim ipsum vendere cui voluero, / ita tamen quod non possit vendi vel alienari

alicui nobili vel servo vel ecclesie vel hospitali vel alicui loco religioso et si vendidero vel / alienavero dictum edificium vel partem ipsius vel aliquo casu pervenerit in aliquam personam ipsum edificium vel pars eiusdem, preterquam in heredem meum legitimum / ex me natum, teneat dare et solvere dicto^e monasterio infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis facte ut supra pro recognicione domini dictae terre / denarios duodecim ianuinarum pro qualibet libra percepta vel promissa, seu que percipi debbit ex dicto edificio seu valimento ipsius, si iusto precio alienatum / non esset et quod faciam et curabo ita et sic quod ille qui dictum edificium vel partem ipsius emerit vel aliquo casu in se habuerit et in se pervenerit et quociens, / si heres meus non fuerit, ut supra dabit et solvet et dare et solvere teneatur dicto monasterio infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis ex dicto / edificio seu possessionis habite pro qualibet libra eius totius quod inde percipietur et percipi debbit seu promissum fuerit ex dicto edificio vel parte ipsius seu valimenti / ipsius denarios duodecim et quod ille cui vendetur vel alienabitur dictum edificium vel pars ipsius^d vel aliquo casu habuerit ipsum et / quociens instrumentum locacionis et conducionis usque ad terminum viginti novem annorum ab odie numerandum pro dicta pensione annua huic instrumento simile / et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem unum a die empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Et si / persona in qua dictum edificium vel pars ipsius alienabitur vel^e pervenerit quoque titulo, eciam si per plures ambulaverit, preterquam heres meus non fuerit, ut / supra denarios duodecim per singulam libram non dederit dicto monasterio et instrumentum locacionis et conducionis non faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem, / non teneatur dictum monasterium ex tunc stare dictae locacioni. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa dicto monasterio vel abbati / venerit ad standum in dicto edificio, ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii, / alioquin, si in aliquo de predictis contrafecero, promitto vobis recipientibus nomine dicti monasterii et per vos dicto monasterio dare et solvere libras viginti quinque ianuinarum / et insuper cadam a iure locacionis et conducionis terre predictae et pro predictis omnibus et singulis observandis omnia bona mea habita et habenda et specialiter edificium / supradictum vobis recipientibus dicto nomine pignori obligo. Actum apud dictum monasterium^f. Testes presbiter Petrus, capellanus ecclesie Sancti Laurentii, Claponus / de Clavaro et Leo de Portu-

dalfino. Anno dominice nativitatís M° CC° LXXXIII°, ind(ictione) VII^a, die XXI novembris, post vespas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a tibi-de: *sottolineato*   ^b segue asta di lettera espunta   ^c segue depennato abbati
^d segue ripetuto vel pars ipsius   ^e vel: *in sopralinea*   ^f segue depennato testes

945

1294, novembre 21, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a Faciolo tinctor de Gradaria e ai suoi eredi legittimi un suolo edificabile nel Rivo Turbido per il canone annuo di 6 soldi per ogni tavola.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 27 v.

Nel margine superiore, di mano trecentesca: «Faciolus tinctor». In calce al documento l'annotazione: «M° CCC° III, die XXIII aprilis cass(atum) de mandatu et voluntate dicti Facioli ex una parte et dicti domini abbatis et (*segue depennato* domini; *segue ripetuto* et) fratrum dicti monasterii, videlicet fratris Manuelis, fratris Michaelis, fratris Facii, fratris Guillelmi, fratris Nicolini et fratris Enrici. Testes magister Iohannes Paganus (Paganus: *in sopralinea*) de Clavaro et Iohannes de Castro (de Castro: *di lettura incerta per sbiaditura dell'inchiostro*)»; di mano moderna: «1294, 20 novembre».

Il documento è cassato con linee oblique incrociate.

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Nicola Beagua, frater Benedictus, frater Manuel, frater / Balianus, frater Michael, frater Guillelminus, frater Nicolinus et frater Enricus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis / libellario nomine concedimus tibi Faciolo tinctori de Gradaria^a et heredibus tuis legitimis ex te natis tabulam unam et dimidiam terre dicti / monasterii et tantum plus et minus quantum erit in mensura, positam in Rivo Turbido ad edificandum et cui coheret ante carrubius, retro trexenda, ab / uno latere edificium Bernardi de Savignono et ab alio terra monasterii a nativitate Domini proxime ventura usque ad annos viginti novem tunc proxime /

completos, te dante et solvente omni anno sive singulis annis dicto monasterio pro pensione et condicione dicte terre soldos sex ianuinorum pro qualibet / tabula infra octavam nativitatis Domini. Quam terram promittimus tibi nomine dicti monasterii dimittere et non auferre, nec pensionem augere, set ipsam tibi / deffendere ab omni persona, alioquin penam librarum viginti quinque ianuinorum nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis et proinde / omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Versa vice ego dictus Faciolus, reccipiens dictam terram pactis et condicionibus / supradictis, promito et convenio vobis dictis abbati et monacis, reccipientibus nomine et vice dicti monasterii, ex pacto inter nos solempniter apposito, / dictam pensionem, videlicet ad rationem de soldis sex pro tabula, annuatim dare et solvere infra octavam nativitatis Domini dicto monasterio et non vendere / vel alienare edificium quod in ipsa terra fiet sine licencia domini abbatis dicti monasterii, quam licenciam teneat petere a dicto / abbate et si forte dictum edificium alicui vendi contigerit, debeat prius denunciare abbati qui pro tempore fuerit in dicto monasterio et si / forte ipsum emere voluerit, debeat illud habere ad minus de soldis decem quam aliqua alia persona et si ipsum emere noluerit, possim / ipsum vendere cui voluerit, tamen quod non possit vendi vel alienari alicui nobili vel servo vel ecclesie vel hospitali vel / alicui loco religioso et si vendidero vel alienavero dictum edificium vel partem ipsius vel aliquo casu pervenerit in aliquam / personam ipsum edificium vel pars eiusdem, preterquam in heredem meum ex me natum, teneat dare et solvere dicto monasterio infra mensem a die / alienacionis vel vendicionis facte ut supra pro recognicione domini dicte terre denarios duodecim ianuinorum pro qualibet libra percepta vel / promissa seu que percipi debet ex dicto edificio seu valimenti ipsius, si iusto precio alienatum non esset, et quod faciam et curabo / ita et sic quod ille qui dictum edificium vel partem ipsius emerit vel aliquo casu in se habuerit et in se pervenerit et quociens, si heres meus / non fuerit, ut supra dabit et solvet et dare et solvere teneatur dicto monasterio infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis ex dicto / edificio seu possessionis habite pro qualibet libra eius totius quod inde percipietur et percipi debet seu promissum fuerit ex dicto edificio / seu parte ipsius seu valimenti ipsius denarios duodecim et quod ille cui vendetur vel alienabitur dictum edificium vel pars ipsius vel / aliquo casu habuerit ipsum et quociens instrumentum locacionis et conducionis usque ad terminum viginti novem annorum ab odie nu/merandum pro dicta pensione annua huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra

mensem unum a die empcionis, / vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Et si persona in qua dictum edificium vel pars ipsius / alienabitur vel pervenerit quoque titulo et quociens, eciam si per plures ambulaverit, preterquam heres meus ut supra, denarios duodecim / per singulam libram non dederit dicto monasterio et instrumentum locacionis et conducionis non faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem, / non teneatur dictum monasterium ex tunc stare dicte locacioni. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa / dicto monasterio vel abbati venerit ad standum in dicto edificio, ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum per / abbatem vel maiorem ipsius monasterii, alioquin, si in aliquo de predictis contrafecero, promito vobis recipientibus nomine dicti monasterii et per vos dicto / monasterio dare et solvere dicto monasterio libras viginti quinque ianuinarum et insuper cadam a iure locacionis et conducionis terre predicte et pro predictis / omnibus et singulis observandis omnia bona mea habita et habenda et specialiter edificium supradictum vobis recipientibus dicto nomine pignori obligo. / Actum in porticu dicti monasterii. Testes presbiter Petrus, capellanus^b ecclesie Sancti Laurentii et Claponus de Clavaro et Leo de / Portudalfino. Anno dominice nativitatis M^o CC^o LXXXIII, ind(ictione) VII^a, die XXI novembris, post vespas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a Faciolo-Gradaria: *sottolineato*   ^b *segue* dicti monasterii

946

1294, novembre 21, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione perpetua a Giacomo Bianco, che agisce a nome e per conto di suo figlio Giovannino di Marassi, un suolo edificabile, per il canone annuo di 10 soldi per ogni tavola.

O r i g i n a l e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 28 r.

Nel margine superiore, di mano trecentesca: « Iacobus Blancus ». In calce al testo in c. 28 v., di mano moderna: « 1294, 21 novembre ».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Nicola Beagua, frater Benedictus, frater Manuel, frater Balianus, frater Michael, / frater Guillelminus, frater Nicolinus et frater Enricus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, damus, cedimus ac tradimus et concedimus tibi Iacobo Blanco^a, / recipienti nomine Iohannini de Marasio, filii tui, ut superficiario a nativitate Domini proxime ventura im perpetuum solum sive terram dicti monasterii ad edificandum / et cui coheret ante carrubius, retro trexenda, ab uno latere terra monasterii locata Iacobino filio Dati et ab alio terra monasterii. Quod solum sive terram / tibi recipienti dicto nomine dicti Iohannini et successoribus suis nomine dicti monasterii im perpetuum damus, cedimus et concedimus pro infrascripta pensione singulis annis solvenda / dicto monasterio sub pactis et modis infrascriptis, concedentes tibi et in te transferentes omne ius quod superficiario competere debet seu quod superficiarius / habere solet in solo conducto, ita ut tu nomine dicti Iohannini et successores sui possis et possint super dicto solo seu terra edificium domus habere et tenere im per/petuum. Cuius soli et terre possessionem et utile dominium seu quasi quod superficiarius habere solet tibi recipienti dicto nomine tradidisse confitemur, promittentes / dicto nomine tibi recipienti dicto nomine dictum solum et terram perpetuo tibi recipienti nomine dicti Iohannini et successoribus suis dictum solum et terram perpetuo ipsi / Iohannino et successoribus suis permitere habere et tenere et ipsum sive ipsam ab ipso Iohannino vel successoribus suis non auferre nec pensionem augere, set ipsum solum / et terram ipsi Iohannino et successoribus suis legitime defendere expensis propriis dicti monasterii, remissa ipsi Iohannino et successoribus suis neccessitate denunciandi, / alioquin si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, libras viginti quinque ianuinorum nomine pene nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus / supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Quod solum et terram tibi / recipienti dicto nomine ut supra dicto nomine damus, concedimus et tradimus pro pensione soldorum decem ianuinorum pro qualibet tabula dicti soli et terre de / tanto quantum erit in mensura singulis annis solvenda dicto monasterio infra octavam nativitatis Domini, ita tamen quod non liceat dicto Iohannino neque / successoribus suis dictum edificium sive ius sibi concessum transferre aliquo alienacionis titulo in aliquam ecclesiam, monasterium seu locum religiosum / vel in aliquod hospitale seu in aliquam domum seu personam qui sive que non sit subiecta iurisdicioni iudicis secularis nec in aliquem militem / aut servum et

quocienscumque contigerit per dictum Iohanninum vel aliquem successorem suum dictum edificium sive ius sibi concessum transferri in aliquam personam, collegium / seu universitatem, debeant solvi dicto monasterio sive abbati et conventui dicti monasterii singuli denarii duodecim de singulis libris precii quo vendicio / seu alienacio dicti edificii fiet, videlicet singuli denarii duodecim pro qualibet libra per alienantem et totidem per eum vel per eam in quem vel / quam alienacio fiet. Quod si precium adiectum non esset in alienacione vel modicum precium in fraude adiectum esset, singuli denarii / duodecim debeant solvi de singulis libris valimenti dicti edificii et iuris soli ut supra, salvo quod non intelligatur alienacio fieri / pro eo quod transferatur in heredem et si in aliquo de predictis contrafieret, ex tunc liceat dicto monasterio dictum solum et terram recuperare et contrafaciens / cadat a iure suo et quod illa persona in quam transferetur dictum edificium vel pars ipsius et quociens, instrumentum locacionis et conducionis huic / instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem a die empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto / monasterio et recipiet ab eodem. Acto quod si cessaretur per dictum Iohanninum vel successores suos a solucione dicte pensionis per triennium, / liceat dicto monasterio solum et terram predictam recuperare et dicta locacio sit finita. Versa vice ego predictus Iacobus, nomine dicti / Iohannini, dictam terram et solum iure superficiario recipiens a vobis nomine dicti monasterii pro dicta pensione singulis annis solvenda dicto monasterio / et sub pactis et modis suprascriptis, promito vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, dictum solum et terram tenere a dicto monasterio per me et successores dicti / Iohannini singulares et universales sub pactis et modis suprascriptis et predicta omnia suprascripta modo et forma suprascripta / atendere et observare perpetuo per me nomine dicti Iohannini et successores dicti Iohannini et dare et solvere ut supra predictos singulos / denarios duodecim et non aliter dictum edificium sive ius in alium transferre nisi cum observacione predictorum et dare et solvere / dicto monasterio pro pensione dicti soli et terre nomine dicti Iohannini im perpetuum soldos decem ianuinarum pro qualibet tabula de tanto / quantum erit in mensura infra octavam nativitatis Domini. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa / (c. 28v.) abbati dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dicto edificio habitaverit, ipsam inde expellam infra dies octo postquam dicto Iohannino fuerit denun/ciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii. Predicta omnia et singula nomine dicti Iohannini promito vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, atendere, / complere et observare, alioquin si in

aliquo de predictis contrafecero, libras viginti quinque ianuinorum nomine pene vobis reccipientibus nomine dicti monasterii stipulantibus promito / et proinde omnia bona dicti Iohannini habita et habenda vobis pignori obligo et specialiter edificium supradictum. Actum in porticu dicti monasterii. Testes presbiter / Petrus, capellanus ecclesie Sancti Laurentii, Claponus de Clavaro et Leo de Portudalfino. Anno dominice nativitatis M° CC° LXXXX IIII°, ind(ictione) VII^a, die XXI / novembris, post vespas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a tibi-Blanco: *sottolineato*.

947

1294, novembre 21, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione perpetua a Martino di Rapallo tinctor un suolo edificabile per il canone annuo di 10 soldi per ogni tavola.

Original e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 28 v.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Martinus de Rapallo tinctor »; « In perpetuum ». In calce al testo in c. 29 r., di mano moderna: « 1294, 21 novembre ».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Nicola Bequa, frater Benedictus, frater Manuel, frater Balianus, frater Michael, / frater Guillelminus, frater Nicolinus et frater Enricus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, damus, cedimus ac tradimus et concedimus tibi Martino de^a / Rappallo tinctori ut superficiario a nativitate Domini proxime^b ventura im perpetuum solum sive terram dicti monasterii ad incasandum et cui coheret ante carrubius, / retro trexenda, ab uno latere terra monasterii locata Iohanni de Goano et ab alio latere terra monasterii. Quod solum sive terram tibi et successoribus tuis / nomine dicti monasterii im perpetuum damus, cedimus et concedimus pro infrascripta pensione singulis annis solvenda dicto mona-

sterio sub pactis et modis / infrascriptis, concedentes tibi et in te transfere-
 rentes omne ius quod superficiario competere debet seu quod superficiarius
 habere solet in solo / conducto, ita ut tu et successores tui possis super
 dicto solo seu terra edificium domus habere et tenere in perpetuum. Cuius
 soli et terre possessionem / et utile dominium seu quasi quod superficiarius
 habere solet tibi tradidisse dicto nomine confitemur, promittentes dicto
 nomine tibi dictum solum et terram / perpetuo tibi et successoribus tuis
 permittere habere et tenere et ipsum sive ipsam a te vel successoribus tuis
 non auferre nec pensionem augere, set ipsum solum / et terram tibi et suc-
 cessoribus tuis legitime defendere expensis propriis dicti monasterii, remis-
 sa tibi et successoribus tuis necessitate denunciandi, alioquin / si in aliquo
 de predictis fuerit contrafactum, libras viginti quinque ianuinarum nomine
 pene nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus
 supradictis, / pro qua pena et ad sic observandum omnia bona dicti mona-
 sterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Quod solum et terram tibi
 ut supra dicto / nomine damus, concedimus et tradimus tibi et successoribus
 tuis pro pensione soldorum decem ianuinarum pro qualibet tabula dicti soli
 et terre de tanto quantum erit in / mensura singulis annis solvenda dicto
 monasterio infra octavam nativitatis Domini, ita tamen quod non liceat tibi
 nec successoribus tuis edificium quod fiet / in ipsa terra nec ius tibi conces-
 sum transferre aliquo alienacionis titulo in aliquam ecclesiam, monasterium
 seu locum religiosum vel in aliquod / hospitale seu in aliquam domum seu
 locum aut personam qui sive que non sit subiecta iurisdictioni iudicis secularis
 nec / in aliquem militem aut servum et quocienscumque contigerit per te
 vel per aliquem successorem tuum dictum edificium sive ius tibi concessum
 transferri / in aliquam personam, collegium seu universitatem, debeant solvi
 dicto monasterio sive abbati et conventui dicti monasterii singuli denarii
 duodecim / de singulis libris precii quo vendicio seu alienacio dicti edificii
 fiet, videlicet singuli denarii duodecim pro qualibet libra per alie/nantem et
 totidem per eum vel per eam in quem vel quam alienacio fiet. Quod si pre-
 cium adiectum non esset in alienacione vel / modicum precium in fraude
 adiectum esset, singuli denarii duodecim debeant solvi de singulis libris vali-
 menti dicti edificii et / iuris soli ut supra, salvo quod non intelligatur alienacio
 fieri pro eo quod transferatur in heredem et si in aliquo de predictis contra-
 fieret, / ex tunc liceat dicto monasterio dictum solum et terram recuperare
 et contrafaciens cadat a iure suo et quod illa persona in quam transferetur
 dictum / edificium vel pars ipsius et quociens instrumentum locacionis et

conducionis huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra / mensem a die empconis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Acto quod si cessaretur per / (c. 29 r.) Martinum vel successores suos^c a solucione dicte pensionis per triennium, liceat dicto monasterio solum et terram predictam recuperare et dicta locacio sit finita. Versa vice ego / dictus Martinus, dictam terram et solum iure superficiario recipiens a vobis nomine dicti monasterii pro dicta pensione solvenda singulis annis dicto monasterio / et sub pactis et modis suprascriptis, promito vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, dictum solum et terram tenere a dicto monasterio per me et successores meos / singulares et universales sub pactis et modis suprascriptis et predicta omnia suprascripta modo et forma suprascripta atendere et observare perpetuo / per me et successores meos et dare et solvere ut supra predictos singulos denarios duodecim et non aliter dictum edificium sive ius in alium transferre / nisi cum observacione predictorum et dare et solvere dicto monasterio pro pensione dicti soli et terre per me et successores meos im perpetuum soldos decem ianuinarum pro / qualibet tabula de tanto quantum erit in mensura infra octavam nativitatis Domini. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa / abbati dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dicto edificio habitaverit, ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum / per abbatem vel maiorem ipsius monasterii. Predicta omnia et singula promito vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, atendere, complere et observare, alioquin / si in aliquo de predictis contrafecero, libras viginti quinque ianuinarum nomine pene^d vobis recipientibus dicto nomine stipulantibus promito, ratis manentibus supradictis, / pro qua pena et ad sic observandum omnia bona mea habita et habenda vobis pignori oblige et specialiter edificium supradictum. Actum in porticu dicti monasterii. / Testes presbiter Petrus, capellanus^e ecclesie Sancti Laurentii, Claponus de Clavaro et Leo de Portudalfino. Anno dominice nativitatis M^o / CC^o LXXXIII°, ind(ictione) VII, die XXI novembris, post vespas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a tibi-de: *sottolineato*   ^b segue *depenato* preterita   ^c vel-suos: *nel margine interno con segno di richiamo*   ^d segue *ripetuto* nomine   ^e segue *depenato* dicti monasterii

1295, marzo 26, Genova

Fratre Martino Rubeo, rettore dell'ospedale di Santo Stefano, a nome dell'ospedale, conferisce procura a frate Giovanni di Albisola per la riscossione di crediti e la raccolta delle elemosine.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 87, c. 323 v.

Nel margine esterno, della stessa mano: « Fratris Martini », in quello interno, della stessa mano: « VIII ».

Il documento è barrato con una linea obliqua.

N o t a i o: Parentino « de Quinto ».

Sull'argomento v. n. 1001.

In nomine Dei. Frater Martinus Rubeus de Sancto Stephano, cui concessa est cura, custodia et gubernacio hospitalis Sancti Stephani Ianuensis quod est immediate monasterii Sancti Stephani Ianuensis civitatis per dominum donnum Nicolam, abbatem monasterii prefati de consensu et voluntate fratrum dicti monasterii, secundum tenorem instrumenti scripti manu Vivaldi de Porta, sacri Imperii notarii, anno dominice nativitatis millesimo CC° LXXXIII°, die quinta novembris, auctoritate sibi concessa prout melius esse potest pro dicto hospitale, fecit, constituit et ordinavit suum certum noncium, actorem et factorem et procuratorem pro dicto hospitale et infirmis^a et pauperibus prefati hospitalis ac petiorem fratrem Iohannem de Albizola presentem et recipientem mandatum ad petendum exigendum et recipiendum debita et pias elemoxinas et caritates et quicquid alii pro bono dicti hospitalis habere poterit et sciverit per^b districtum civitatis Ianue et ubicumque terrarum extra civitatem Ianue ab omni persona, corpore, loco, collegio et universitate pie et devote dare volentibus et debentibus et ad denunciandum et impediendum quamlibet imposturam et falsam aliam questionem coram quolibet domino iudice et magistratu et ad concedendum veniam et perdonum omnibus bene facientibus et bonam voluntatem habentibus erga dictum monasterium et hospitale et ad faciendum finem et aliquid^c et liberacionem de toto eo quod

recuperaverit et ad agendum contra omnes personas et ad omnia demum facere que dictus frater Martinus prefata auctoritate facere posset et potest, promittens mihi Parentino de Quinto notario, stipulanti officio publico^d nomine et vice cuius et quorum interest et intererit, ratum et firmum habere et tenere quicquid et quantum dictus frater Iohannem^e. Testes Piçis babaxarius et Thodyschus magistri Viberti et Symon de Lanerio. Actum Ianue, iuxta domum heredum dicti quondam Nicole de Vulta. Anno dominice nativitatís millesimo CC° LXXXXV°, ind(ictione) VII°, die XXVI° marcii, ante terciam.

^a *Segue depennato eiusdem*   ^b *segue depennato dictum*   ^c *aliquid: così I*   ^d *segue ripetuto stipulanti*   ^e *Iohannem: così I.*

949

1295, aprile 12, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni rinnovabili a Guglielmo Zuffa molinarius, figlio del fu Baldoino Zuffa, e ai suoi eredi legittimi un terreno <con casa> in Marassi, in località Matarego, su cui insiste un mulino, per il canone annuo di 10 soldi, con l'obbligo di migliorie del terreno e con divieto di futura divisione in più di due parti ereditarie, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita della casa stessa.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 29 r.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: «Guillelmus Zuffus molinarius»; «In perpetuum». In testa al documento, di mano trecentesca: «In Bisane, ubi dicitur Matarego». In calce al testo in c. 29 v., di mano moderna: «1295, 12 aprile».

Sull'argomento v. nn. 129-130, 153, 168, 202, 254, 804, 950.

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior^a, frater Benedictus, frater Manuel, frater Balianus, frater Michael, frater Guillelminus, frater Nicolinus, frater / Ugolinus, frater Enricus, frater Conradus et frater Andriolus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis libellario nomine concedimus / tibi Guillelmo Zuffe molinario, filio quondam Baldoini Zuffe, et heredibus tuis a festo nativitatís Domini proxime preterito im perpetuum in inphiteosim

terram dicti monasterii / positam in territorio Marasii ubi dicitus Matarego in
 qua est molendinum unum et cui coheret superius terra dicti monasterii locata
 Fulcheto Coio/no in parte et in parte terra quondam Danielis de Marasio, in-
 ferius flumen Biss(annis) mediante clusa, ab uno latere terra dicti quondam
 Danielis que fuit / quondam Iacobi de Galiana et ab alio latere terra dicti mo-
 nasterii locata dicto Fulcheto, te dante et solvente annuatim sive singulis annis
 dicto / monasterio sive eius certo misso pro pensione ipsius soldos decem
 ianuinorum. Quam terram promittimus nomine dicti monasterii tibi dimittere
 et non auferre, set ipsam tibi deffendere ab / omni persona et dictam locacio-
 nem sive concessionem tibi renovare de viginti novem in viginti novem annis,
 addendo in dicta pensione sive condicione in quolibet / libello viginti novem
 annorum denarios duodecim ianuinorum, alioquin penam librarum viginti
 quinque tibi nomine dicti monasterii stipulanti promittimus, ratis manentibus
 supradictis / et proinde omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi
 pignori obligamus. Versa vice ego dictus Guillelmus, reccipiens dictam terram
 pactis et condicionibus supradictis / et infrascriptis, promito vobis dictis do-
 mino abbati et monacis, reccipientibus nomine et vice dicti monasterii, ex
 pacto inter nos solempniter aposito, dictam pensionem dare et / solvere an-
 nuatim vobis vel vestro certo misso infra octavam nativitatis Domini et dictam
 terram meliorare, bonificare et laborare, domum sive edificium quod in ea /
 est semper continue habitare vel habitari facere et non vendere vel alienare
 ipsum edificium sine licencia domini abbatis, quam licenciam teneat petere /
 ab eo et si forte dictum edificium cum iure quod habeo in dicta terra alicui
 vendi contigerit, debeam prius denunciare domino abbati qui pro tempore /
 fuerit et si dictum monasterium emere voluerit dictum edificium, debeat illud
 habere ad minus de soldis decem quam aliqua alia persona et si ipsum emere
 noluerit, / possim ipsum vendere cui voluero, ita quod non possit vendi vel
 alienari alicui nobili vel servo vel ecclesie vel alicui loco religioso / et si vendi-
 dero vel alienavero dictum edificium vel partem ipsius cum iure quod habeo in
 dicta terra vel aliquo casu pervenerit in aliquam personam vel / pars eiusdem,
 preterquam in heredem meum legitimum ex me natum, teneat dare et solvere
 dicto abbati dicti monasterii infra mensem unum a die alienacionis vel / vendi-
 cionis facte ut supra pro recognicione domini dicte terre denarios duodecim
 ianuinorum pro qualibet libra percepta vel promissa seu que percipi debe/bit
 ex dicto edificio sive valimenti ipsius, si iusto precio alienatum non esset et
 quod faciam et curabo ita et sic quod ille qui dictum edificium / vel partem
 ipsius cum iure quod habeo in dicta terra emerit vel aliquo casu in se habuerit
 et quociens, si heres meus non fuerit, ut supra dabit et sol/vet et dare et solvere

teneatur abbati dicti monasterii infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis facte ex dicto edificio vel parte ipsius / (c. 29^{v.}) seu possessionis habite pro qualibet libra eius totius quod inde percipietur et percipi debebit seu promissum fuerit ex dicto edificio vel parte ipsius seu / valimenti eiusdem denarios duodecim et quod ille cui vendetur vel alienabitur vel aliquo casu ipsum habuerit, instrumentum locacionis et conducionis huic / instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem unum a die empicionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recci/piet ab eodem. Et si persona in qua dictum edificium cum iure terre alienabitur vel pars ipsius vel pervenerit quoque titulo et quociens, eciam si per plures / ambulaverit, preterquam heres meus ut supra, denarios duodecim per singulam libram non dederit dicto monasterio et instrumentum locacionis et conducionis / non faciet ipsi monasterio et reccipiet ab eodem, non teneatur dictum monasterium ex tunc stare dicte locacioni, hoc acto et expressim dicto inter / nos in presenti contractu quod dicta terra cum edificio non possit pervenire aliquo tempore quod dividatur neque dividi possit nisi tantum in duos heredes / et licet tu Guillelmus vel heredes tui plures heredes haberes vel haberent divisio tamen de ipsa non possit fieri nisi tantum in duos ex dictis / heredibus, item acto et expressim dicto quod si cessatum fuerit per dictum Guillelmum vel eius heredes a solucione dicte pensionis per triennium, liceat / dicto monasterio auctoritate sua ingredi possessionem dicte terre et edificii cum omni melioracione facta in ipsa terra sine contradicione ipsius Guillelmi et successorum suorum / et sine decreto alicuius magistratus. Predicta omnia et singula promito ego dictus Guillelmus vobis dictis abbati et monacis, reccipientibus nomine dicti monasterii, aten/dere, complere et observare et in nullo contravenire, alioquin, si in aliquo de predictis contrafecero et quociens, promito vobis reccipientibus nomine et vice dicti / monasterii et per vos eidem monasterio dare et solvere eidem monasterio libras viginti quinque ianuinarum et insuper cadam a iure locacionis et conducionis terre predicte / et pro predictis omnibus et singulis observandis omnia bona mea habita et habenda et specialiter edificium supradictum vobis, reccipientibus dicto nomine, pignori obligo. / Actum in porticu dicti monasterii. Testes Berthonus Machelmus et Bernardus de Sancto Matheo scriba. Anno dominice nativitatis M^o CC^o LXXXV, ind(ictione) VII, / die XII aprilis, circa nonam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a prior: *in soprалinea*.

950

1295, aprile 12, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione perpetua a Guglielmo Zuffa molinarius, figlio del fu Baldoino, e ai suoi eredi un terreno adiacente all'altro già a lui locato, su cui insiste un mulino, assieme ai relativi diritti d'acqua, per il canone annuo di 24 soldi, con l'obbligo di miglorie del terreno e con divieto di futura divisione in più di due parti ereditarie, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita del mulino stesso.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 29 v.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « In perpetuum »; « Guillelmus Zufus », in quello esterno, di mano trecentesca: « S. XX III ». In calce al testo, di mano moderna: « 1295, 12 aprile ».

Sull'argomento v. nn. 129-130, 153, 168, 202, 254, 804, 949.

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Benedictus, frater Manuel, frater Balianus^a, frater Nicolinus, frater / Enricus, frater Conradus et frater Andriolus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis libellario nomine concedimus tibi Guillelmo Zuffe^b / molinario, quondam Baldoini, et heredibus tuis a festo nativitatis Domini proxime preterito im perpetuum et in ephiteosim terram dicti monasterii que est ad latus terre dicti monasterii / tibi locate et in qua terra est molendinum cum omni iure et aquaricio quod est in dicta terra et quod pertinet dicte terre et cui coheret superius terra heredum / Danielis de Marasio, inferius flumen Biss(annis), ab uno latere terra dicti monasterii, te dante et solvente annuatim sive singulis annis dicto monasterio pro pensione / ipsius terre soldos viginti quatuor ianuinorum. Quam terram nomine dicti monasterii promittimus tibi dimittere et non auferre, set ipsam tibi deffendere ab omni persona / et dictam concessionem sive locacionem tibi renovare de viginti novem in viginti novem annis, addendo in dicta pensione sive condicione semper in / quolibet libello viginti novem annorum denarios duodecim ianuinorum, alioquin penam librarum viginti quinque ianuinorum

nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus et proinde / omnia bona mea^c habita et habenda tibi pignori obligamus. Versa vice ego dictus Guillelmus, reccipiens dictam terram pactis et condicionibus supradictis / et infra-scriptis, promito vobis, reccipientibus nomine dicti monasterii, ex pacto inter nos solempniter appposito, dictam pensionem dare et solvere annuatim dicto / monasterio infra octavam nativitatis Domini et dictam terram meliorare et bonificare et molendinum predictum non vendere vel alienare sine licencia abbatis / dicti monasterii, quam licenciam teneat petere ab eo et si forte dictum molendinum cum iure quod habeo in dicta terra alicui vendi / contigerit, debeat prius denunciare dicto abbati sive qui pro tempore fuerit et si forte dictum monasterium dictum molendinum sive edificium emere / voluerit, debeat illud habere ad minus de soldis X quam aliqua alia persona et si ipsum emere noluerit, possim ipsum vendere cui voluero, ita quod non / possit vendi vel alienari alicui nobili vel servo vel ecclesie vel alicui loco religioso et si vendidero vel alienavero dictum molendinum / sive edificium sive partem ipsius cum iure quod habeo in dicta terra vel aliquo casu pervenerit in aliquam personam vel pars eiusdem, preterquam / in heredem meum legitimum ex me natum, teneat dare et solvere abbati dicti monasterii vel suo misso infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis / facte ut supra pro recognicione domini dicte terre denarios duodecim ianuinorum pro qualibet libra percepta vel promissa seu que percipi debet / ex dicto edificio sive molendino sive valimenti eiusdem, si iusto precio alienatum non esset, et quod faciam et curabo ita et sic quod ille / (c. 30 r.) qui dictum molendinum sive edificium vel partem ipsius cum iure quod habeo in dicta terra emerit vel aliquo casu in se habuerit et quociens, si heres meus non fuerit, ut / supra, dabit et solvet et dare et solvere teneatur abbati dicti monasterii vel eius certo misso infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis ex dicto edificio vel parte / ipsius seu possessionis habite pro qualibet libra eius totius quod inde percipietur et percipi debet seu promissum fuerit ex dicto edificio seu parte ipsius / seu valimenti eiusdem denarios duodecim et quod ille cui vendetur vel alienabitur vel aliquo casu ipsum habuerit et quociens instrumentum locacionis / et conduccionis huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem unum a die empconis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio / et reccipiet ab eodem. Et si persona in qua dictum molendinum sive edificium alienabitur vel pervenerit quoque titulo et quociens, eciam si per plures ambulaverit, / preterquam heres meus ut supra, denarios duodecim non dederit dicto monasterio et instrumentum locacionis et con-

ducionis non faciet ipsi monasterio et recipiet ab eodem, non te/neatur dictum monasterium ex tunc stare dicte locacioni, hoc acto et expressim dicto quod dicta terra cum molendino sive edificio non possit pervenire aliquo / tempore quod dividatur neque dividi possit nisi tantum in duos heredes et licet tu vel heredes tui plures heredes haberes vel haberent divisio tamen de ipsa / non possit fieri nisi tantum in duos ex dictis heredibus, item acto et expressim dicto quod si cessatum fuerit per dictum Guillelmum vel eius heredes a solucione / dicte pensionis per triennium, liceat dicto monasterio auctoritate sua ingredi possessionem dicte terre et edificii sive molendini predicti cum omni melioracione predicta / facta in ipsa sine contradicione ipsius Guillelmi et successorum suorum et sine contradicione alicuius magistratus. Predicta omnia et singula promito ego dictus Guillelmus / vobis recipientibus nomine dicti monasterii atendere, complere et observare et in nullo contravenire, alioquin, si in aliquo de predictis contrafecero et quociens, promito vobis / recipientibus nomine dicti monasterii et per vos eidem monasterio dare et solvere dicto monasterio libras viginti quinque ianuinarum et insuper cadam a iure locacionis et conducionis / terre predictae et pro predictis omnibus observandis omnia bona mea et specialiter edificium supradictum vobis recipientibus dicto nomine pignori obligo. Actum in porticu dicti / monasterii. Testes Berthonus Machelmus et Bernardus de Sancto Matheo scriba. Anno dominice nativitatis M° CC° LXXXXV, ind(ictione) VII, die XII aprilis, circa nonam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a *Segue ripetuto* frater Manuel   ^b Guillelmo Zuffe: *sottolineato*   ^c bona mea: *così A.*

951

1295, giugno 13, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a Lanfranco de Agio, magister molendinorum, e ai suoi eredi legittimi un suolo edificabile in contrada San Vincenzo per il canone annuo di 5 soldi per ogni tavola a partire dal terzo anno, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita dell'edificato.

Original e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 30 r.

Nel margine superiore, di mano trecentesca: « Lanfrancus de Agio ». In testa al documento, di mano trecentesca: « Lanfrancus de Agio in contrata Sancti Vincentii ». In calce al testo, di mano moderna: « 1295, 13 giugno ».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Manuel, frater Balianus, frater Michael, frater Guillelminus, frater Nicolinus, frater / Ugolinus, frater Conradinus et frater Andriolus, monaci dicti monasterii, locamus et titulo locacionis libellario nomine concedimus tibi Lanfranco de Agio^a / magistro molendinorum et heredibus tuis legitimis ex te natis terram sive solum dicti monasterii ad edificandum, videlicet tabulas quatuor et que terra posita est / in contrata Sancti Vicencii et cui coheret ante carrubius, retro terra dicti monasterii locata Martino Scale et ab alio terra monasterii predicti, a nativitate Domini proxime ventura usque / ad annos viginti novem proxime completos, te dante et solvente annuatim sive singulis annis dicto monasterio pro pensione et condicione dicte terre / soldos quimque ianuinorum pro qualibet tabula, videlicet ab annis duodecim ultra, ita quod de primis annis duodecim nichil solvere tenearis. Quam / terram sive solum nomine dicti monasterii promittimus et convenimus tibi dimittere et non auferre nec pensionem augere, set ipsam tibi deffendere ab omni / persona, alioquin penam librarum viginti quinque ianuinorum tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis et proinde omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori / obligamus. Versa vice ego dictus Lanfrancus, recipiens dictam terram pactis et condicionibus supradictis, promito et convenio vobis, reccipientibus nomine dicti / monasterii, ex pacto solempniter apposito, dictam pensionem, videlicet soldos quinque ianuinorum pro qualibet tabula, dare et solvere dicto monasterio annuatim / ab annis duodecim ultra, ita quod de primis annis duodecim nichil solvere teneat et promito vobis ipsam terram habere clausam, / ita quod non possit transiri per eam nec dampnum inferri in terram dicti monasterii et promito vobis habere edificatam dictam terram / usque annos quatuor proximos et incipere ad edificandum usque in annum unum proximum et edificare ita quod protendatur tantum retro quantum / protenditur edificium Columbani callegarii et non vendere vel alienare edificium quod fieri faciam in dicta terra sine licencia abbatis / dicti monasterii qui pro tempore fuerit in dicto monasterio, quam licenciam teneat petere a dicto abbate et si forte dictum edificium ali/cui vendi contigerit, debeam et teneat prius denunciare dicto abbati et si forte dictum monasterium emere voluerit dictum edificium / debeat illud habere ad minus de soldis de-

cem quam aliqua alia persona et si forte ipsum emere noluerit, possim ipsum vendere cui /voluero, ita quod non possit vendi vel alienari alicui nobili vel servo vel ecclesie vel alicui loco religioso et quod faciam / et curabo ita et sic quod ille qui dictum edificium vel partem ipsius emerit vel aliquo casu in se habuerit et in se pervenerit et quociens, / (c. 30 v.) si heres meus non fuerit, dabit et solvet et dare et solvere teneatur dicto abbati infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis ex dicto / edificio vel parte ipsius seu possessionis habite pro qualibet libra eius totius quod inde percipietur et percipi debebit seu promissum fuerit ex dicto edificio / vel parte ipsius vel valimenti eiusdem denarios duodecim et quod ille cui vendetur vel alienabitur dictum edificium vel pars ipsius vel aliquo / casu habuerit ipsum et quociens, instrumentum locacionis et conducionis usque ad terminum viginti novem annorum ab odie numerandum pro dicta pensione / annua huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem unum a die empconis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet / dicto monasterio et recipiet ab eodem. Et si persona in qua dictum edificium vel pars ipsius alienabitur vel pervenerit quoque titulo et quociens, eciam si per plures / ambulaverit, preterquam heres meus ut supra, denarios duodecim per singulam libram non dederit dicto monasterio et instrumentum conducionis et locacionis / non faciet ipsi monasterio et recipiet ab eodem, non teneatur dictum monasterium ex tunc stare dicte locacioni. Et si forte aliqua infamis persona in dicto / edificio habitaverit vel iniuriosa abbati dicti monasterii qui pro tempore fuerit, ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum per / abbatem vel maiorem ipsius monasterii, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero et quociens, promito vobis recipientibus nomine dicti monasterii et per vos eidem / monasterio dare et solvere dicto monasterio libras viginti quinque ianuinarum et insuper cadam a iure locacionis et conducionis terre predictae et pro predictis omnibus et / singulis observandis omnia bona mea habita et habenda vobis pignori obligeo et specialiter edificium supradictum. Actum in porticu dicti monasterii. Testes Petrus, / canebarius dicti monasterii, et Ricius Gropallus de Biss(anne). Anno dominice nativitatis M^o CC^o LXXXV, ind(ictione) VII, die XIII iunii, post vespas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a Lanfranco-Agio: *sottolineato*.

952

1295, luglio 11, Genova

*Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni al notaio Belmosto di Pegli, che agisce in veste di tutore di Giovannino, Ianuino, Petri-
no, Raffaele e Andriolo, figli ed eredi del fu Lanfranco Mazola lanerius, un
suolo nel Rivo Torbido superiore, su cui insistono loro case, per il canone an-
nuo di 5 lire, oltre a 3 lire nell'eventualità di costruzione di altri edificati, su
cui si riserva il diritto di prelazione in caso di vendita.*

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 30 v.

Nel margine superiore, di mano trecentesca: «Belmosto de Pelio pro filiis Martini»; in quello esterno, di mano trecentesca: «Lb. v». In testa al documento, di mani trecentesche: «Tinctoria Iacobi de Calmo»; «In Rivo Turbido superiori». In calce al testo in c. 31 r., di mano moderna: «1295, 11 luglio».

Sull'argomento v. nn. 992-994.

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Benedictus, frater Manuel, frater Balianus, frater Guillelminus, frater Nicolinus, frater Ugolinus, frater Enricus, / frater Conradinus et frater Andriolus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis libellario nomine concedimus tibi Belmosto^a de Pelio / notario, reccipienti nomine tutorio Iohannini, Ianuini, Petrini, Raphaelis et Andrioli, filiorum et heredum quondam Lanfranci Mazole lanerii, quorum tutor es ut dicis, terram / dicti monasterii que est in Rivo Turbido superiori in parte cuius dicti minores habent quedam edificia domorum et cui terre coheret ante sive inferius via in parte et in parte domus / sive edificia quondam Maphei Gamboni, retro sive superius domus dicti monasterii in quibus sunt stalle, a latere terra dicti monasterii locata dicto quondam / Mapheo, sicut terminata est, ab alio trexenda que est deversus burgum Sancti Stephani, retentis in dicto monasterio de terra que est iuxta dictas domos in quibus / sunt stalle palmis quatuor et dimidio per traversum et quam terram tibi, reccipienti nomine tutorio dictorum minorum

et habentibus a te dicto nomine causam sive a dictis mi/noribus, locamus a nativitate Domini proxime ventura usque ad annos viginti novem proxime completos, tali pacto, modo et condicione quod tu pro dictis minoribus sive / dicti minores debes et debent dare et solvere singulis annis dicto monasterio in fine cuiuslibet anni infra octavam nativitatis Domini pro pensione ipsius terre libras / quinque ianuinorum. Quam locacionem promittimus tibi dicto nomine et per te ipsis minoribus et habentibus a te <et> ab eis causam per nos et successores nostros habere ratam et / firmam et non revocare nec pensionem augere, set pocius legitime deffendere, auctorizare et disbrigare ab omni persona et loco expensis dicti monasterii, alio/quim si ut supra non observaverimus et ut supra per nos et successores nostros non fuerit observatum, promittimus tibi reccipienti dicto nomine dare nomine pene libras quinquaginta ianuinorum, ratis manentibus supradictis et proinde omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi reccipienti dicto nomine pignori obligamus. Versa vice ego dictus Belmustus / tutorio nomine predictorum minorum promito et convenio vobis dictis abbati et monacis tenere dictam terram usque dictum terminum per me dicto nomine sive per dictos minores / et habentes ab eis causam et non dimitere et solvere singulis annis in fine cuiuslibet anni infra octavam nativitatis Domini pro pensione ipsius terre eidem monasterio / et ad dictum monasterium libras quinque ianuinorum. Et si forte ego dicto nomine vel dicti minores seu habentes causam ab eis incasarem vel incasarent terram / non incasatam, promito dicto nomine vobis non facere nec fieri facere deversus domos dicti monasterii in quibus sunt stalle aliquam fenestram per quam / possit ingredi vel egredi vel aliquod foramen per quod possit videri deversus monasterium predictum. Promito insuper dicto nomine vobis quod si dicto nomine / incasavero seu dicti minores incasaverint vel aliquod edificium dicto nomine fecero vel dicti minores fecerint in terra non incasata, illud promito dicto / (c. 31 r.) nomine edificare et facere adeo quod propterea aliquod carrubium propterea non fiat nec esse debeat per quod aliquis possit vel debeat habere in/gressum ad id quod dicto nomine incasavero sive dicti minores incasaverint vel fecero dicto nomine vel dicti minores fecerint in dicta terra / nec ibi facere vel aperire aliquam viam sine licencia et mandato vestro vel successorum vestrum et si carrubius et via aperiretur voluntate vestra / vel successorum vestrum promito dicto nomine vobis de eo quod edificatum esset et edificaretur dare vobis et facere ita quod dabitur per illos qui edificarent / pro qualibet tabula que incasaret<ur> soldos tres ianuinorum ultra dictam

pensionem librarum quinque. Promito dicto nomine insuper vobis quod non vendam nec dabo nec / alienabo neque ipsi heredes vendent nec dabunt nec alienabunt alicui nobili nec alicui ecclesie nec hospitali vel monasterio / vel alicui religiose persone edificia que sunt et fient supra ipsam terram et si vendere voluero vel dicti minores voluerint vendere promito dicto / nomine vobis vel successoribus vestris vendere eo precio quo inde haberi posset sine fraude et de dicto precio vobis dimittere soldos viginti et si forte / dictum monasterium emere noluerit vel alius pro dicto monasterio, promito dicto nomine ita facere quod ille qui emet dabit dicto monasterio soldum unum pro qualibet / libra de eo quod vendetur vel vendentur et promito dicto nomine vobis quod non permitam nec dicti minores permitent habitare in aliquo ex dictis edificiis / aliquam infamem personam, alioquin si ut supra non observavero et per me et dictos minores non fuerit observatum, promito dicto nomine vobis dare nomine / pene libras quinquaginta ianuinorum et pro predictis omnibus observandis et pena universa bona dicti monasterii^b habita et habenda vobis pignori obligo et pena / commissa si contrafactum fuerit in aliquo de predictis, dicto nomine cadam et dicti minores cadant a iure locacionis. Actum in claustro dicti monasterii. / Testes Nicolaus de Goano et Rollandus Belmusti de Pelio notarius et frater Enricus de Vivalda^c. Anno dominice nativitatis M^o CC^o LXXXV, ind(ictione) VII, die XI iulii, post vespas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a tibi Belmusto: *sottolineato*   ^b dicti monasterii: *sottolineato*   ^c et-Vivalda: *in calce al testo con segno di richiamo*.

953

1295, luglio 12, <Genova>

Testamento di Buontempo di Santo Stefano del fu Tommaso, lanerius.

Notizia in n. 1161.

Notaio: Corrado «de Baamonte».

954

1295, agosto 23, Anagni

Papa Bonifacio VIII dà mandato all'arcivescovo di Genova di accogliere le dimissioni di Nicola dalla carica di abate del monastero di Santo Stefano e di assicurargli il sostentamento finché vivrà.

A t t o registrato [R], A.S.V., Reg. Vat. 47, c. 142 v., n. 639.

R e g e s t o: *Registres de Boniface VIII*, I, n. 639.

Venerabili fratri .. archiepiscopo Ianuensi.

Ex parte dilecti filii Nicole, abbatis monasterii Sancti Stephani de Ianua, ordinis Sancti Benedicti, fuit expositum coram nobis quod ipse debilitate, infirmitate ac senio proprii corporis iam contractus ad gerendum ipsius monasterii regimen inhabilis esse effectus, propter quod intendit abbatiam ipsius monasterii resignare, quare idem abbas nobis humiliter supplicavit ut cessionem eius recipere curaremus. Quocirca facultati tue per apostolica scripta m(andamus) quatinus, si est ita libera ab eodem abbate, auctoritate vestra, predictae abbacie ac iurium et pertinentiarum ipsius resignatione recepta, ei ne defectum in necessariis patiat de bonis dicti monasterii pro substantatione sua, sufficientes redditus percipiendos ab eo quamdiu vixerit studeas assignare prout prefatis facultatibus eidem monasterio videris expedire, contradictores etc. usque compescendo. Datum Anagnie X Kalendas septembris, anno primo.

955

1295, ottobre 18, Roma

Papa Bonifacio VIII concede indulgenza di 40 giorni ai penitenti che visiteranno la chiesa di Santa Croce di Sarzano in festività determinate.

A t t o registrato [R], A.S.V., Reg. Vat. 47, c. 142 v., n. 640.

R e g e s t o: *Registres de Boniface VIII*, I, n. 640.

Sull'argomento v. nn. 525, 537, 592, 594-596, 623-624, 636, 691, 988.

Universis presentes litteras inspecturis.

§ In eundem modum vite perennis etc. usque collaudetur. Ut igitur Christi fideles quasi per premia salubriter ad merita invitemus et ut ipsi pro temporali sollempnitate quam peragunt spirituali munere gratulentur sentiantque veniam peccatorum qui sacra misteria venerantur, de omnipotentis Dei misericordia et beatorum Petri et Pauli, apostolorum eius, auctoritate confisi, omnibus vere penitentibus et confessis, qui ad ecclesiam Sancte Crucis de Serzano Ianuen(sis) in singulis beate Marie virginis, sancte Valerie, sancte Helene ac eiusdem sancte Crucis festivitatis ac in adniversario die dedicationis eiusdem ecclesie Sancte Crucis cum debita reverentia et devotione accesserint annuatim quadraginta dies de iniunctis sibi penitentis misericorditer relaxamus. Datum Rome, apud Sanctum Petrum, XV Kalendas novembris, anno primo.

956

1295, novembre 27, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione perpetua a Tealdo de Bracellis tabernarius un suolo su cui insiste una sua casa per il canone annuo di 10 soldi per ogni tavola.

O r i g i n a l e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 31 r.

Nel margine superiore, di mano trecentesca: « Tealdus de Bracellis ». In calce al testo in c. 31 v., di mano moderna: « 1295, 22 novembre ».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Benedictus, frater Manuel, frater Michael, frater Balianus, frater Guillelminus, / frater Nicolinus, frater Ugolinus, frater Enricus et frater Conradus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, damus, cedimus ac tradimus et concedimus tibi Tealdo^a / de Bracellis taberna-

rio ut superficiario a nativitate Domini proxime ventura im perpetuum tabulam unam et dimidiam terre dicti monasterii, supra quam habes edificium unum domus et / quod emisti a Michaele tinctore, filio Guillelmi Buscani, et cui coheret ante carrubius, retro crosa sive via mediante trexenda, ab uno latere terra / dicti monasterii locata Richelmo et ab alio latere terra monasterii. Quod solum sive terram tibi et successoribus tuis dicto nomine im perpetuum damus, cedimus et con/cedimus pro infrascripta pensione singulis annis solvenda dicto monasterio sub pactis et modis infrascriptis, concedentes tibi et in te transferentes omne / ius quod superficiario competere debet seu quod superficiarius habere solet in solo conducto, ita ut tu et successores tui possis super dicto solo seu terra / edificium domus habere et tenere im perpetuum. Cuius soli et terre possessionem et utile dominium seu quasi quod superficiarius habere solet tibi tradidisse dicto nomine / confitemur, promittentes dicto nomine tibi dictum solum et terram perpetuo tibi et successoribus tuis permittere habere et tenere et ipsum sive ipsam a te vel successoribus tuis / non auferre nec pensionem augere, set ipsum solum et terram tibi et successoribus tuis legitime deffendere expensis propriis dicti monasterii, remissa tibi et successoribus / tuis necessitate denunciandi, alioquin si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, libras viginti quinque ianuinarum nomine pene nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, / ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Quod solum et terram tibi / ut supra dicto nomine damus, concedimus et tradimus tibi et successoribus tuis pro pensione soldorum decem ianuinarum pro qualibet tabula dicti soli et terre singulis annis / solvenda dicto monasterio infra octavam nativitatis Domini, ita tamen quod non liceat tibi nec successoribus tuis dictum edificium nec ius tibi concessum transferre aliquo / alienacionis titulo in aliquam ecclesiam, monasterium seu locum religiosum vel in aliquod hospitale seu in aliquam domum seu locum / aut personam qui sive que non sit subiecta iurisdictioni iudicis secularis nec in aliquem militem aut servum et quocienscumque contigerit per / te vel per aliquem successorem tuum dictum edificium sive ius tibi concessum transferri in aliquam personam, collegium seu universitatem, debeant solvi dicto / monasterio sive abbati et conventui dicti monasterii singuli denarii duodecim de singulis libris precii quo vendicio seu alienacio dicti edificii / fiet, videlicet singuli denarii duodecim pro qualibet libra per alienantem et totidem per eum vel per eam in quem vel quam alienacio fiet. / (c. 31 v.) Quod si precium adiectum non esset in alienacione vel modicum precium in fraude adiectum esset, singuli denarii duodecim debeant solvi de singulis / libris valimenti dicti edifi-

cii et iuris soli ut supra, salvo quod non intelligatur alienacio fieri pro eo quod transferatur in heredem et si in aliquo de predictis / contrafieret, ex tunc liceat dicto monasterio^b dictum solum et terram recuperare et contrafaciens cadat a iure suo et quod illa persona in quam / transferetur dictum edificium vel pars ipsius et quociens, instrumentum locacionis et conducionis huic instrumento simile et sub eisdem pactis / et condicionibus infra mensem a die empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Acto quod / si cessaretur per dictum Tealdum vel successores suos a solucione dicte pensionis per triennium, liceat dicto monasterio solum et terram predictam recuperare / et dicta locacio sit finita. Versa vice ego dictus Tealdus, dictam terram et solum iure superficiario reccipiens a vobis nomine dicti monasterii / pro dicta pensione solvenda singulis annis dicto monasterio et sub pactis et modis suprascriptis, promito vobis, reccipientibus nomine dicti monasterii, dictum / solum et terram tenere a dicto monasterio per me et successores meos singulares et universales sub pactis et modis supradictis et predicta omnia suprascripta / modo et forma suprascripta atendere et observare perpetuo per me et successores meos et dare et solvere ut supra predictos singulos denarios duodecim / et non aliter dictum edificium sive ius in alium transferre nisi cum observacione predictorum et dare et solvere dicto monasterio pro pensione dicti soli et terre / per me et successores meos im perpetuum soldos decem ianuinorum pro qualibet tabula infra octavam nativitatis Domini. Et si forte aliqua infamis persona / inhoneste fame vel iniuriosa abbati dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dicto edificio habitaverit, ipsam inde expellam infra dies octo / postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii. Promito eciam vobis claudere medietatem carubii predicti et tenere clausum. / Predicta omnia et singula promito vobis, reccipientibus nomine dicti monasterii, atendere, complere et observare, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero / et quociens, libras viginti quinque ianuinorum nomine pene vobis reccipientibus dicto nomine stipulantibus promito, ratis manentibus supradictis. Pro qua pena et / ad sic observandum omnia bona mea habita et habenda vobis pignori <obligo> et specialiter edificium supradictum. Actum in claustro dicti monasterii. Testes Guillelmus / de Sancto Stephano et Antonius de Quarto notarius. Anno dominice nativitatis M° CC° LXXXXV, ind(ictione) VIII, die XXVII novembris, post vespas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a tibi Tealdo: *sottolineato*

^b *segue* ingre

1296, gennaio 22, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a Guilione de Costa della braida del Bisagno e ai suoi eredi legittimi un suolo edificabile in Bisagno per il canone annuo di 5 soldi per ogni tavola.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 31 v.

Nel margine superiore, di mano trecentesca: « Guiono de Costa in Braida »; in quello esterno, di mano trecentesca: « In Brayda ». In calce al testo in c. 32 r., di mano moderna: « 1296, 22 gennaio ».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Benedictus, frater Balianus, frater Michael, frater Guillelminus, / frater Ugolinus, frater Nicolinus, frater Enricus et frater Conradus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis / concedimus tibi Guiliono de Costa^a de Braya de Biss(anne) et heredibus tuis legitimis ex te natis terram sive solum dicti monasterii positam <in> / Biss(anne) supra quam edificasti sive edificare debes edificium domus et cui coheret ante via sive clusa molendini dicti monasterii, / retro terra dicti monasterii, ab uno latere edificium Ruffini lavatoris de Fuce et ab alio terra dicti monasterii a nativitate Domini proxime preterita / usque ad annos viginti novem proxime completos, te dante et solvente annuatim sive singulis annis dicto monasterio pro / pensione et condicione dicti soli et terre soldos quinque ianuinorum pro qualibet tabula de tanto quantum erit in mensura infra octavam / nativitatis Domini. Quam terram promittimus nomine dicti monasterii tibi dimittere et non auferre, nec pensionem augere, set ipsam tibi deffendere / ab omni persona, alioquin penam librarum viginti quinque ianuinorum nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis et proinde / omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Versa vice ego dictus Guilionus, reccipiens dictam terram pactis / et condicionibus supradictis, promito et convenio vobis dictis abbatibus et monacis, reccipientibus nomine dicti monasterii, ex pacto inter nos solempniter / apposito, dictam pensionem, videlicet soldos quinque ianuinorum

pro qualibet tabula, annuatim dare et solvere infra octavam nativitatis Domini dicto monasterio / et non vendere^b vel alienare dictum edificium sine licencia domini abbatis dicti monasterii, quam licenciam teneat petere a / (c. 32r.) domino abbate et si forte dictum edificium alicui vendi contigerit, debeat prius denunciare abbati qui pro tempore fuerit in dicto / monasterio et si ipsum emere voluerit, debeat illud habere ad minus de soldis decem quam aliqua alia persona et si ipsum emere noluerit, possim / ipsum vendere cui voluero, ita quod non possit vendi vel alienari alicui nobili vel servo vel ecclesie vel hospitali vel alicui / loco religioso et si vendidero vel alienavero dictum edificium vel partem ipsius vel aliquo casu pervenerit in aliquam personam ipsum edificium / vel pars eiusdem, preterquam in heredem meum legitimum ex me natum, teneat dare et solvere dicto monasterio infra mensem unum a die / alienacionis vel vendicionis facte ut supra pro recognicione domini dicte terre denarios duodecim ianuinarum pro qualibet libra percepta vel promissa seu / que percipi debebit ex dicto edificio seu valimenti ipsius, si iusto precio alienatum non esset, et quod faciam et curabo ita et / sic quod ille qui dictum edificium vel partem ipsius emerit vel aliquo casu in se habuerit et in se pervenerit et quociens, si heres meus non / fuerit ut supra, dabit et solvet et dare et solvere teneatur dicto monasterio infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis ex dicto edificio / seu possessionis habite pro qualibet libra eius totius quod inde percipietur et percipi debebit seu promissum fuerit ex dicto edificio vel parte ipsius / seu valimenti ipsius denarios duodecim et quod ille cui vendetur vel alienabitur dictum edificium vel pars ipsius vel aliquo casu habuerit / ipsum et quociens, instrumentum locacionis et conducionis usque ad terminum viginti novem annorum ab odie numerandum pro dicta pensione / annua huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem unum a die empicionis, vendicionis vel alienacionis / huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Et si persona in quam dictum edificium vel pars ipsius alienabitur vel pervenerit quoque / titulo, eciam si per plures ambulaverit, preterquam heres meus non fuerit ut supra, denarios duodecim per singulam libram non dederit / dicto monasterio et instrumentum locacionis et conducionis non faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem, non teneatur dictum monasterium ex tunc stare / dicte locacioni. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa dicto monasterio vel abbati venerit ad standum in dicto / edificio, ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii, alioquin, / si in aliquo de predictis contrafecero, promito vobis recipientibus

nomine dicti monasterii et per vos dicto monasterio dare et solvere libras viginti quinque ianuinarum et insuper / cadam a iure locacionis et conducio- nis terre predictae et pro predictis omnibus et singulis observandis omnia bona mea habita et habenda et specialiter / edificium supradictum vobis recipien- tibus dicto nomine pignori obligo. Actum in porticu dicti monasterii. Testes Martinus Rubeus, minister hospitalis / Sancti Stephani, et Claponus de Cla- varo. Anno dominice nativitate M° CC° LXXXVI, ind(ictione) VIII, die XXII ianuarii, circa nonam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a tibi-Costa: *sottolineato*   ^b segue *depenmato* et non

958

<1296, giugno 6>, Genova

Guglielmo di Santo Stefano concede in locazione per 2 anni a Guioto de Rochataliata, abitante nel borgo di Santo Stefano, una casa che insiste sul suolo del monastero di Santo Stefano, nel borgo omonimo, per il canone annuo di 5 lire e 10 soldi.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 19, c. 75 v.

Il documento è barrato con una linea verticale.

Il documento è compreso in una serie di atti datati 6 giugno 1296.

N o t a i o: Lanfranco « Cazanus ».

✠ In nomine Domini amen. Ego Guillelmus de Sancto Stephano loco et titulo locacionis concedo tibi Guioto de Rochataliata, qui habitas in burgo Sancti Stephani, stalum superiorem cuiusdam hedifficii^a domus heredum Mafei Manilioni^b positi in burgo Sancti Stephani super solo sive terra mona- sterii Sancti Stephani, cui coheret ab uno latere hedifficium domus que fuit Guillelmi Grossi tinctoris, ab alio latere aliud hedifficium dictorum heredum^c quo habitat Parmexanus senescarchus. Quam locacionem tibi facio hinc ad annos duos proximos, te dante mihi pro pensione etc., promitens tibi dictum

stallum^d superiorem dicti hedificii tibi dimitere usque in fine dicti termini et non auferre nec pensionem augere set pocius deffendere etc. meis propriis expensis titulo locacionis etc., remissa tibi etc. Versa vice ego Guitus promitto et convenio tibi dicto Guillelmo tenere a te dictum stalum superiorem dicti hedificii usque in fine dicti termini et dare et solvere pro pensione ipsius libras V, soldos X ianuinorum in quolibet anno predictorum et in fine dicti termini restituere tibi dictum stalum. Que omnia et singula se invicem, ratis etc., cum restitutione, pro qua pena etc. Testes Iohannes de Muntobio, frater Bernardi, et Manfreinus Pezonus lanerius de Sancto Stephano. Actum Ianue, in burgo Sancti Stephani, in porticu domus quondam^e Nigri moneerii que dicitur logia, dicto M^o et die, circha vespas.

^a *Segue depennato* cui ^b heredum-Manilioni: *in soprilinea* ^c dictorum heredum: *in soprilinea su meum domus depennato* ^d *segue depennato* dicti ^e quondam: *in soprilinea*

959

1296, giugno 30, Genova

I coniugi Rolandino di Chiavari, calegarius, e Isotta, col consenso di Vassallo, padre di questa, vendono al monastero di Santo Stefano, in persona dei monaci Michele e Guglielmo, una casa nella contrada di Santo Stefano, costruita da Rolandino sul suolo a lui locato in perpetuum dal monastero, al prezzo di 104 lire.

O r i g i n a l e [A], A.S.G., Archivio Segreto 1510, n. 271.

La pergamena presenta alcuni fori e sbiaditura d'inchiostro in corrispondenza della parte destra delle righe 3^a e 4^a, con perdita di poco testo.

A tergo, di mano coeva e parzialmente illeggibile per sbiaditura dell'inchiostro: « Instrumentum monasterii cuiusdam hedificii [...] Rolandinum [...] »; di mano trecentesca: « Livellum cuiusdam terre ».

Sull'argomento v. n. 933.

In nomine Domini amen. Nos Rollandinus de Clavaro, qui facio caligas, et Isota, iugales, quisque nostrum in solidum, vendimus, cedimus et tradimus

vobis fratri Michaeli et fratri Guillelmo, monachis monasterii / Sancti Stephani, ementibus nomine et vice ipsius monasterii et de peccunia eiusdem monasterii, h[ediff]ic[ium] / quoddam domus, quod hedifficium construi et hedifficari feci ego dictus Rolland[inus ...]^a / super terra seu solo dicti monasterii, que terra mihi data et concessa fuit in perpetuum per abbatem et / conventum dicti monasterii pro pensione ad rationem de soldis decem ianuinorum pro qualibet tabula, secundum / tenorem instrumenti publici scripti manu Iohannis Enrici de Porta notarii, M° CC° LXXXIII°, die XXVI marcii, / et quod hedifficium positum est in contratis Sancti Stephani et cui coheret ante carubius, retro trexenda et a duabus partibus terra vacua dicti monasterii. Quod hedifficium vobis, dicto nomine ut supra, / vendimus, cedimus et tradimus cum omnibus iuribus, introitibus et exitibus suis, liberum et absolutum ab omni gravamine servitutis et exactionis, preterquam a mutuis et collectis comunis Ianue / de cetero prestandis et solvendis ipsi comuni, que et quas dicti fratres dicto nomine promiserunt mihi notario / infrascripto, stipulanti et recipienti nomine et vice dicti comunis, de cetero solvere et prestare ipsi comuni, renuntiantes / dicto nomine omni privilegio et convencioni secundum formam capituli Ian(ue), finito precio librarum centum quatuor ianuinorum, / quas a vobis dicto nomine habuisse et recepisse confitemur et de quibus nos bene quietos et / solutos vocamus, renuntiantes exceptioni non numerate peccunie, precii non soluti et omni alii iuri, ad / habendum, tenendum et possidendum et quicquid de dicto hedifficio volueritis dicto nomine faci/endum, iure proprietario et titulo emptionis, sine omni nostra omniunque personarum^b pro nobis contradictione, et / si plus valet dictum hedifficium dicto precio, scientes eius veram extimacionem, id plus vobis, / dicto nomine, donamus et remitimus mera, pura et irrevocabili donacione inter vivos, renunciantes / legi qua subvenitur deceptis ultra dimidiam iusti precii. Possessionem quoque et dominium dicti hedifficii / vobis, dicto nomine, corporaliter tradidisse confitemur, constituentes nos pro vobis et vestro nomine precario possi/dere dictum hedifficium quamdiu possederimus, dantes et concedentes vobis, dicto nomine, plenam / licenciam et liberam potestatem apprehendendi corporalem possessionem dicti hedifficii vestra auctoritate / sine alicuius magistratus licencia seu decreto. Quod hedifficium promittimus quisque nostrum in solidum / vobis, dicto nomine solempniter stipulantibus,

---

¹ V. n. 933.

de cetero non inpedire nec subtrahere aliquo modo vel ingenio, sed ipsum pocius legitime deffendere, auctorizare et disbrigare a quacumque persona, corpore, / collegio vel universitate nostris propriis expensis, remissa vobis neccessitate denunciandi, alioquin penam / dupli eius quod dictum hedifficium nunc valet vel pro tempore melius valuerit vobis, dicto nomine stipulantibus, / promittimus, ratis manentibus supradictis et proinde omnia bona nostra habita et habenda vobis dicto nomine / pignori obligamus. Insuper ex dicta causa vendicionis et pro dicto precio vobis dicto nomine cedimus et / mandamus omnia iura, raciones et actiones utiles et directas, reales et personales et / mixtas, que et quas habemus et nobis competunt seu competere possunt in dicto hedifficio et occasione ipsius, / ita ut dictis iuribus, racionibus et actionibus uti possitis dicto nomine^c, agere, experiri, excipere, replicare, / deffendere et omnia demum facere que nosmetipsi facere possemus, constituentes vos / dicto nomine exinde procuratores ut in rem dicti monasterii. Acto quod de predictis omnibus quisque nostrum in solidum / teneatur, renuntiantes epistule divi Adriani, beneficio nove constitutionis de fideiusoribus et de duobus reis / et omni alii iuri. Et specialiter ego dicta Isota abrenuncio iuri ypothecarum, senatui consulto / Velleiano et iuri quo cavetur quod mulier in eodem instrumento seu contractu cum viro se vel substanciam / suam non obliget nisi probetur peccuniam fore versam in eius utilitatem, confitens dicta Isota / dictam peccuniam fore versam in eius utilitatem. Et facio ego dicta Isota predicta in presencia, voluntate / et consensu dicti viri mei et Vassalli Pareti de Bissane, patris mei, et consilio testium infrascriptorum, quos in hoc casu meos propinquos, vicinos et consiliatores elligo et appello. Insuper dictus Vassallus / vendicioni prescripte consensit et consensum et voluntatem suam interposuit, renuntians omni iuri quod / habet sive ei competit, si quod ius habet sive ei competit in dicto hedifficio. Actum Ianue, in Caneto, / in domo Acelini Scoti et consortium, anno dominice nativitatis M^o CC^o LXXXV° VI°, indictione VIII^a, die XXX iunii, / post nonam. Testes Leo de Ricaldono et Ricomanus^d de Caneto, qui facit caligas.

(S.T.) Ego Bertholinus de Mezano notarius rogatus scripsi.

^a [15]   ^b personarum: *in soprilinea*   ^c dicto nomine: *in soprilinea*   ^d *segue depennato* qui

1296, dicembre 23, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione perpetua a Ugolino, figlio del fu Rubaldo di Lavagna, un suolo nel Rivo Torbido, su cui insiste una sua casa, per il canone annuo di 16 soldi e 2 denari.

O r i g i n a l e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 32 r.

Nel margine superiore, di mano trecentesca: « Ugolino, filio quondam Rubaldi de Lavania »; in quello interno, di mano trecentesca: « In Rivo Turbido ». In calce al testo in c. 32 v., di mano moderna: « 1296, 23 dicembre ».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Manuel, frater Balianus, frater Michael, frater / Guilhelminus, frater Nicolinus, frater Enricus et frater Conradus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, damus, cedimus ac tradimus / et concedimus tibi Ugolino, filio quondam Rubaldi de Lavania, ut superficiario a nativitate Domini proxime ventura im perpetuum solum sive / terram dicti monasterii, supra quam habes edificium unum domus, positum in Rivo Turbido et cui coheret ante carrubius, retro terra dicti / monasterii mediante trexenda, ab uno latere edificium domus Iordani et ab alio^a edificium Benvenuti de Agrio. Quod / solum sive terram tibi et successoribus tuis nomine dicti monasterii im perpetuum damus, cedimus et concedimus pro infrascripta pensione / singulis annis solvenda dicto monasterio sub pactis et modis infrascriptis, concedentes tibi et in te transferentes omne / ius quod superficiario competere debet seu quod superficiarius habere solet in solo conducto, ita ut tu et successores / tui possis super dicto solo seu terra edificium domus habere et tenere im perpetuum. Cuius soli et terre possessionem et utile dominium seu quasi / quod superficiarius habere solet tibi tradidisse dicto nomine confitemur, promittentes dicto nomine tibi dictum solum et terram perpetuo / tibi et successoribus tuis permittere habere et tenere et ipsum sive ipsam a te vel successoribus tuis non auferre nec pensionem augere, set ipsum / (c. 32 v.) solum et terram tibi et successoribus tuis legitime deffendere expensis pro-

priis dicti monasterii, remissa tibi et successoribus tuis necessitate denun-
 ciandi, alioquin / si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, libras viginti
 quinque ianuorum nomine pene nomine dicti monasterii tibi stipulanti
 promittimus, ratis manentibus supradictis, / pro qua pena et ad sic observan-
 dum omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus.
 Quod solum et terram tibi ut supra damus, / concedimus et tradimus tibi et
 successoribus tuis pro pensione soldorum sexdecim et denariorum duorum
 ianuorum singulis annis solvenda dicto monasterio infra octavam nativitatis
 / Domini, ita tamen quod non liceat tibi nec successoribus tuis dictum edificium
 sive ius tibi concessum transferre aliquo alienacionis titulo in aliquam
 ecclesiam, / monasterium seu locum religiosum vel in aliquod hospitale seu in
 aliquam domum seu locum <aut personam> qui sive que non sit subiecta
 iuris/dicioni iudicis secularis nec in aliquem militem aut servum et quociens-
 cumque contigerit per te vel per aliquem successorem tuum dictum edificium
 / sive ius tibi concessum transferri in aliquam personam, collegium seu uni-
 versitatem, debeant solvi dicto monasterio sive abbati et conventui dicti / mo-
 nasterii singuli denarii duodecim de singulis libris precii quo vendicio seu alie-
 nacio dicti edificii fiet, videlicet singuli denarii duodecim / pro qualibet libra
 per alienantem et totidem per eum vel per eam in quem vel quam alienacio
 fiet. Quod si precium adiectum non / esset in alienacione vel modicum pre-
 cium in fraude adiectum esset, singuli denarii duodecim debeant solvi de sin-
 gulis libris valimenti / dicti edificii et iuris soli ut supra, salvo quod non intel-
 ligatur alienacio fieri pro eo quod transferatur in heredem et si in aliquo de
 predictis / contrafieret, ex tunc liceat dicto monasterio dictum solum et ter-
 ram recuperare et contrafaciens cadat a iure suo et quod illa persona in quam
 transferetur / dictum edificium vel pars ipsius et quociens, instrumentum
 locacionis et conducionis huic instrumento simile et sub eisdem pactis et
 condicionibus / infra mensem a die empcionis, vendicionis vel alienacionis
 huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Acto quod si cessa-
 retur per / dictum Ugolinum vel successore suos a solucione dicte pensionis
 per triennium, liceat dicto monasterio solum et terram predictam recuperare /
 et dicta locacio sit finita. Versa vice ego predictus Ugolinus, dictam terram et
 solum iure superficiario recipiens a vobis nomine dicti / monasterii pro dicta
 pensione solvenda singulis annis dicto monasterio et sub pactis et modis
 suprascriptis, / promitto vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, / dictum
 solum et terram tenere a dicto monasterio per me et successores meos singula-
 res et universales sub pactis et modis suprascriptis et predicta / omnia supra-

scripta modo et forma suprascripta atendere et observare perpetuo per me et successores meos et dare et solvere ut supra predictos singulos / denarios duodecim et non aliter dictum edificium sive ius in alium transferre nisi cum observacione predictorum et dare et solvere dicto monasterio pro pensione / dicti soli et terre per me et successores meos im perpetuum soldos sexdecim et denarios duos ianuinorum infra octavam nativitatís Domini. Et si forte aliqua infa/mis persona inhoneste fame vel iniuriosa abbati dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dicto edificio habitaverit, ipsam inde expellam infra dies / octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii. Predicta omnia et singula promito vobis, recipientibus nomine dicti / monasterii, atendere, complere et observare, alioquim si in aliquo de predictis contrafecero, libras viginti quinque ianuinorum nomine pene vobis recipientibus / dicto nomine stipulantibus promito, ratis manentibus supradictis. Pro qua pena et ad sic observandum omnia bona mea habita et habenda vobis pignori / obliigo et specialiter edificium supradictum. Actum in porticu dicti monasterii. Testes Guillelmus de Sancto Stephano, batitor bodronorum, et Bernardus de / Gaugnono, batitor bodronorum. Anno dominice nativitatís M° CC° LXXXVI, ind(ictione) VIII^a, die XXIII decembris, circa nonam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a *Segue ripetuto* et ab alio

961

1297, gennaio 25, Genova

*Il monastero di Santo Stefano concede in locazione perpetua a Giovanni-
no tabernarius di Santo Stefano, figlio del fu Ocenollo de Noxeto, un suolo su
cui insiste una sua casa, per il canone annuo di 14 soldi e 4 denari.*

O r i g i n a l e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 33 r.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « In perpetuum »; « s. XIII, d. III »; « Iohannes tabernarius de Sancto Stephano ». In calce al documento, di mano moderna: « 1295, 25 gennaio ».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Manuel, frater Ugolinus, frater Michael, frater Guilleminus, frater / Enricus et frater Conradus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, damus, cedimus ac tradimus et concedimus tibi Iohannino, tabernario de Sancto / Stephano, filio quondam Ocenolli de Noxeto, ut superficiario a nativitate Domini proxime preterita im perpetuum solum sive terram dicti monasterii, supra quam / habes edificium unum domus, cui coheret ante carrubius, retro trexenda, ab uno latere edificium domus heredum quondam Dondi Sche/nardi et ab alio latere edificium Petri Schenardi, quod edificium tibi vendiderunt Iacobinus, filius quondam Dati Florentini, et Iohannina / iugales. Quod solum sive terram tibi et successoribus tuis nomine dicti monasterii im perpetuum damus, cedimus et concedimus pro infrascripta pensione singulis annis /^a solvenda dicto monasterio sub pactis et modis infrascriptis, concedentes tibi et in te transferentes omne ius quod superficiario competere / debet seu quod superficiarius habere solet in solo conducto, ita ut tu et successores tui possis super dicto solo seu terra edificium domus habere et / tenere im perpetuum. Cuius soli et terre possessionem et utile dominium seu quasi quod superficiarius habere solet tibi tradidisse dicto nomine confitemur, promiten/tes dicto nomine tibi dictum solum et terram perpetuo tibi et successoribus tuis permittere habere et tenere et ipsum sive ipsam a te vel successoribus tuis non / auferre nec pensionem augere, set ipsum solum et terram tibi et successoribus tuis legitime deffendere expensis propriis dicti monasterii, remissa / tibi et successoribus tuis neccessitate denunciandi, alioquin si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, libras viginti quinque ianuorum nomine pene nomine dicti monasterii / tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. / Quod solum et terram tibi dicto nomine damus, concedimus et tradimus tibi et successoribus tuis pro pensione soldorum quatuordecim et denariorum quatuor ianuorum sin/gulis annis solvenda dicto monasterio infra octavam nativitatis Domini, ita tamen quod non liceat tibi nec successoribus tuis dictum edificium sive ius tibi concessum / transferre aliquo alienacionis titulo in aliquam ecclesiam, monasterium seu locum religiosum vel in aliquod hospitale seu in aliquam domum seu locum / aut personam qui sive que non sit subiecta iurisdictioni iudicis secularis nec in aliquem militem aut servum et quocienscumque contigerit per te vel / per aliquem successorem tuum dictum edificium sive ius tibi concessum transferri in aliquam personam, collegium seu universitatem,

debeant solvi dicto monasterio / sive abbati et conventui dicti monasterii singuli denarii duodecim <de singulis libris precii quo vendicio seu alienacio dicti edificii fiet, videlicet singuli denarii duodecim> pro qualibet libra per alienantem et totidem per eum vel per eam in quem / vel quam alienacio fiet. Quod si precium adiectum non esset in alienacione vel modicum precium in fraude adiectum esset, singuli de/narii duodecim debeant solvi de singulis libris valimenti dicti edificii et iuris soli ut supra, salvo quod non intelligatur alienacio fieri / pro eo quod transferetur in heredem et si in aliquo de predictis contrafieret, ex tunc liceat dicto monasterio dictum solum et terram recuperare et contrafaciens / cadat a iure suo et quod illa persona in quam transferetur dictum edificium vel pars ipsius et quociens, instrumentum locacionis et conducionis huic instrumento / simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem a die empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet / ab eodem. Acto quod si cessaretur per dictum Iohanninum vel successore suos a solucione dicte pensionis per triennium, liceat dicto monasterio solum et / terram predictam recuperare et dicta locacio sit finita. Versa vice ego predictus Iohanninus, dictam terram et solum iure superficiario recipiens / a vobis nomine dicti monasterii pro dicta pensione solvenda singulis annis dicto monasterio et sub pactis et modis suprascriptis, promito vobis, recipientibus /^b nomine dicti monasterii, dictum solum et terram tenere a dicto monasterio per me et successores meos singulares et universales sub pactis et modis / suprascriptis et predicta omnia suprascripta modo et forma suprascripta atendere et observare perpetuo per me et successores meos et dare et solvere ut / supra predictos singulos denarios duodecim et non aliter dictum edificium sive ius in alium transferre nisi cum observacione predictorum et dare et solvere / dicto monasterio pro pensione dicti soli et terre per me et successores meos im perpetuum soldos quatuordecim et denarios quatuor ianuinorum infra octavam nativitatis Domini. / Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa abbati dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dicto edificio habitaverit, / ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii. Predicta omnia et singula / promito vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, atendere, complere et observare, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, libras viginti quinque ianuinorum / nomine pene vobis recipientibus dicto nomine stipulantibus promito, ratis manentibus supradictis. Pro qua pena et ad sic observandum omnia bona mea / habita et habenda vobis pignori obligo et specialiter edificium supradictum. Actum in porticu dicti

monasterii. Testes Manuel Perrella notarius, Guillelmus de / Sancto Stephano. Anno dominice nativitatis M° CC° LXXXXVII, ind(ictione) VIII, die XXV ianuarii, circa vespas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a *Segue ripetuto annis*   ^b *segue ripetuto recipientibus*

962

1297, gennaio 25, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione perpetua a Pasqualino de Agio carzator un suolo su cui insiste una sua casa, per il canone annuo di 10 soldi per ogni tavola.

Original e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 33 v.

Nel margine superiore, di mano trecentesca «Pascalino de Agio carzatori». In calce al documento, di mano moderna: «1297, 25 gennaio».

✠ Nos frater Nicola, abas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Manuel, frater Ugolinus, frater Michael, frater Guillelmus, frater / Enricus et frater Conradus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, damus, cedimus ac tradimus et concedimus tibi Pascalino de Agio carzatori, / ut superficiario a nativitate Domini proxime preterita im perpetuum solum sive terram dicti monasterii, supra quam habes edificium unum domus et cui coheret ante / carrubius, retro trexenda, ab uno latere edificium Iohannis Schenardi et ab alio edificium Iohannis filii Calcagni. Quod solum / sive terram tibi et successoribus tuis nomine dicti monasterii im perpetuum damus, cedimus et concedimus pro infrascripta pensione singulis annis solvenda / dicto monasterio sub pactis et modis infrascriptis, concedentes tibi et in te transferentes omne ius quod superficiario competere debet / seu quod superficiarius habere solet in solo conducto, ita ut tu et successores tui possis super dicto solo seu terra edificium domus / habere et tenere im perpetuum. Cuius soli et terre possessionem et utile dominium seu quasi quod

superficiarius habere solet tibi tradidisse dicto nomine / confitemur, promittentes dicto nomine tibi dictum solum et terram perpetuo tibi et successoribus tuis permittere habere et tenere et ipsum sive ipsam / a te vel successoribus tuis non auferre nec pensionem augere, set ipsum solum et terram tibi et successoribus tuis legitime deffendere expensis propriis / dicti monasterii, remissa tibi et successoribus tuis neccessitate denunciandi, alioquin si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, libras viginti quinque ianuinorum nomine pene / nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona dicti monasterii habita et habenda / tibi pignori obligamus. Quod solum et terram tibi ut supra dicto nomine damus, concedimus et tradimus tibi et successoribus tuis pro pensione / soldorum decem ianuinorum pro qualibet tabula dicti soli et terre de tanto quantum erit in mensura singulis annis solvenda dicto monasterio / infra octavam nativitatis Domini, ita tamen quod non liceat tibi nec successoribus tuis dictum edificium sive ius tibi concessum transferre aliquo alienacionis / titulo in aliquam ecclesiam, monasterium seu locum religiosum vel in aliquod hospitale seu in aliquam domum seu locum aut personam / qui sive que non sit subiecta iurisdicioni iudicis secularis nec in aliquem^a militem aut servum et quocienscumque contigerit per / te vel per aliquem successorem tuum dictum edificium sive ius tibi concessum transferri in aliquam personam, collegium seu universitatem, / debeant solvi dicto monasterio sive abbati et conventui dicti monasterii singuli denarii duodecim de singulis libris precii quo vendicio seu / alienacio dicti edificii fiet, videlicet singuli denarii duodecim pro qualibet libra per alienantem et totidem per eum vel per eam / in quem vel quam alienacio fiet. Quod si precium adiectum non esset in alienacione vel modicum precium in fraude adiectum / esset, singuli denarii duodecim debeant solvi de singulis libris valimenti dicti edificii et iuris soli ut supra, salvo quod non / intelligatur alienacio fieri pro eo quod transferetur in heredem et si in aliquo de predictis contrafieret, ex tunc liceat dicto monasterio / dictum solum et terram recuperare et contrafaciens cadat a iure suo et quod illa persona in quam transferetur dictum edificium vel pars / ipsius et quociens, instrumentum locacionis et conducionis huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem a die empcionis, / vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Acto quod si cessaretur per dictum Pascalinum vel successores / suos a solutione dicte pensionis per triennium, liceat dicto monasterio solum et terram predictam recuperare et dicta locacio sit finita. / Versa vice ego predictus Paschalinus, dictam terram et

solum iure superficario reccipiens a vobis nomine dicti monasterii pro dicta pensione solvenda / singulis annis dicto monasterio et sub pactis et modis suprascriptis, promito vobis, reccipientibus nomine dicti monasterii, dictum solum et terram tenere / a dicto monasterio per me et successores meos singulares et universales sub pactis et modis suprascriptis et predicta omnia suprascripta modo et forma / suprascripta atendere et observare perpetuo per me et successores meos et dare et solvere ut supra predictos singulos denarios duodecim et non aliter / dictum edificium sive ius in alium transferre nisi cum observacione predictorum et dare et solvere dicto monasterio pro pensione dicti soli et terre per me et / successores meos in perpetuum soldos decem ianuinarum pro qualibet tabula de tanto quantum erit in mensura infra octavam nativitatis Domini. Et si forte aliqua / infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa abbati dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dicto edificio habitaverit, ipsam inde expellam infra dies octo postquam / mihi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii. Predicta omnia et singula promito vobis, reccipientibus nomine dicti monasterii, atendere, / complere et observare, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, libras viginti quinque ianuinarum nomine pene vobis <reccipientibus> dicto nomine stipulantibus promito, ratis / manentibus supradictis. Pro qua pena et ad sic observandum omnia bona mea habita et habenda vobis pignori obligo et specialiter edificium supradictum. Actum in / porticu dicti monasterii. Testes Manuel Perrella notarius et Guillelmus de Sancto Stephano. Anno dominice nativitatis M^o CC^o LXXXVII, ind(ictione) VIII, die / XXV ianuarii, circa vespas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a *Segue parola illeggibile depennata di quattro lettere.*

963

1297, gennaio 25, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione perpetua a Giovanni Schenardo de Pinu batitor un suolo su cui insiste una sua casa, per il canone annuo di 10 soldi per ogni tavola.

Original e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 34 v.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: «Iohannes Scenardus de Pinu»; «Modo est Danielis de Sancto Urciscino». In calce al documento, di mano moderna: «An. 1297, 25 gennaio».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Manuel, frater Ugolinus, frater Michael, frater Guilleminus, frater Enricus et frater / Conradus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, damus, cedimus ac tradimus et concedimus tibi Iohanni Schenardo de Pinu batitori ut superficiario / a nativitate Domini proxime preterita im perpetuum solum sive terram dicti monasterii, supra quam habes edificium unum domus et cui coheret ante carrubius, retro trexenda, / ab uno latere edificium domus Paschalis de Agio et ab alio edificium domus Iacobi, filii Dati Florentini. Quod solum sive terram tibi et successoribus tuis nomine dicti monasterii / in perpetuum damus, cedimus et concedimus pro infrascripta pensione singulis annis solvenda dicto monasterio sub pactis et modis infrascriptis, concedentes tibi et in te / transferentes omne ius quod superficiario competere debet seu quod superficiarius habere solet in solo conducto, ita ut tu et successores tui possis super dicto solo / seu terra edificium domus habere et tenere im perpetuum. Cuius soli et terre possessionem et utile dominium seu quasi quod superficiarius habere solet tibi tradidisse dicto / nomine confitemur, promittentes dicto nomine tibi dictum solum et terram perpetuo tibi et successoribus tuis permittere habere et tenere et ipsum sive ipsam a te vel successoribus / tuis non auferre nec pensionem augere, set ipsum solum et terram tibi et successoribus tuis legitime deffendere expensis propriis dicti monasterii, re/missa tibi et successoribus tuis neccessitate denunciandi, alioquin si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, libras viginti quinque ianuinorum nomine pene nomine dicti / monasterii tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obli/gamus. Quod solum et terram tibi ut supra dicto nomine damus, cedimus et tradimus tibi et successoribus tuis pro pensione soldorum decem ianuinorum pro qualibet tabula / dicti soli et terre de tanto quantum erit in mensura singulis annis solvenda dicto monasterio infra octavam nativitatis Domini, ita tamen quod non liceat tibi nec / successoribus tuis dictum edificium sive ius tibi concessum transferre aliquo alienacionis titulo in aliquam ecclesiam, monasterium seu locum reli/giosum vel in aliquod hospitale seu in aliquam domum seu locum aut personam qui sive que non sit subiecta iurisdictioni iudicis secu/laris nec in ali-

quem militem aut servum et quocienscumque contigerit per te vel per aliquem successorem tuum dictum edificium sive ius tibi concessum transferri / in aliquam personam, collegium seu universitatem, debeant solvi dicto monasterio sive abbati et conventui dicti monasterii singuli denarii duodecim de / singulis libris precii quo vendicio seu alienacio dicti edificii fiet, videlicet singuli denarii duodecim pro qualibet libra per alienantem / et totidem per eum vel per eam in quem vel quam alienacio fiet. Quod si precium adiectum non esset in alienatione vel modicum precium in / fraude adiectum esset, singuli denarii duodecim debeant solvi de singulis libris valimenti dicti edificii et iuris soli ut supra, salvo quod / non intelligatur alienacio fieri pro eo quod transferetur in heredem et si in aliquo de predictis contrafieret, ex tunc liceat dicto monasterio dictum solum et / terram recuperare et contrafaciens cadat a iure suo et quod illa persona in quam transferetur dictum edificium vel pars ipsius et quociens, instrumentum / locacionis et conducionis huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem a die empcionis, vendicionis vel alienacionis / huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Acto quod si cessaretur per dictum Iohannem vel successores suos a solutione dicte pensionis / per triennium, liceat dicto monasterio solum et terram predictam recuperare et dicta locacio sit finita. Versa vice ego dictus Iohannes, dictam terram / et solum iure superficiario recipiens a vobis nomine dicti monasterii pro dicta pensione solvenda singulis annis dicto monasterio et sub pactis et modis / suprascriptis, promito vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, dictum solum et terram tenere a dicto monasterio per me et successores meos singulares et universales / sub pactis et modis suprascriptis et predicta omnia suprascripta modo et forma suprascripta attendere et observare perpetuo per me et successores meos et / dare et solvere ut supra predictos singulos denarios duodecim et non aliter dictum edificium sive ius in alium transferre nisi cum observacione predictorum et dare et / solvere dicto monasterio pro pensione dicti soli et terre per me et successores meos im perpetuum soldos decem ianuinarum pro qualibet tabula de tanto quantum erit in mensura / infra octavam nativitatis Domini. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa abbati dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dicto edificio habita/verit, ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii. Predicta omnia et singula promito / vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, attendere, complere et observare, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, libras viginti quinque ianuinarum nomine pene / vobis recipientibus dicto

nomine stipulantibus promito, ratis manentibus supradictis et proinde omnia bona mea habita et habenda vobis pignori oblige et specialiter edificium supradictum. / Actum in porticu dicti monasterii. Testes Manuel Perrella notarius et Guillelmus de Sancto Stephano. Anno dominice nativitatís M° CC° LXXXVII, ind(ictione) VIIIª, / die XXV ianuarii, circa vespas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

964

1297, gennaio 25, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione perpetua ad Antonio e Guaagnino di Rapallo carzatores un suolo su cui insiste una loro casa, per il canone annuo di 10 soldi per ogni tavola.

O r i g i n a l e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 34 r.

Nel margine superiore, di mano trecentesca: « Antonio de Rapallo (*segue depennato* Rapallo) carzatori et Guaagnino de Rapallo carzatori ». In calce al documento, di mano moderna: « 1297, 25 gennaio ».

✠ Nos frater Nicola, abas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Manuel, frater Ugolinus, frater Michael, frater Guillelmus, frater / Enricus et frater Conradus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, damus, cedimus ac tradimus et concedimus vobis Anthonio / de Rappallo carzatori et Guaagnino de Rappallo carzatori, ut superficialiis a nativitate Domini proxime preterita im perpetuum solum sive terram / dicti monasterii, supra quam habetis edificium unum domus et cui coheret ante carrubius, retro trexenda, ab uno latere terra dicti monasterii / et ab alio terra dicti monasterii. Quod solum sive terram vobis et successoribus vestris dicto nomine im perpetuum damus, cedimus et concedimus pro / infrascripta pensione singulis annis solvenda dicto monasterio sub pactis et modis infrascriptis, concedentes vobis et in vos transferentes / omne ius quod superficialiario competere debet seu quod superficialiarius habere solet in solo conducto, ita ut vos et successores vestri possitis super / dicto solo seu terra edificium domus habere et tenere in perpetuum. Cuius soli et terre possessio-

nem et utile dominium seu quasi quod superficiarius habere solet / in solo conducto vobis tradidisse dicto nomine confitemur, promittentes dicto nomine vobis dictum solum et terram perpetuo vobis et successoribus vestris permittere habere et tenere et ipsum sive ipsam a vobis vel successoribus vestris non auferre nec pensionem augere, set ipsum solum et terram vobis et / successoribus vestris legitime deffendere expensis propriis dicti monasterii, remissa vobis et successoribus vestris neccessitate denunciandi, alioquin si in aliquo / de predictis fuerit contrafactum, libras viginti quinque ianuinorum nomine pene nomine dicti monasterii vobis stipulantibus promittimus, ratis manentibus supradictis, / pro qua pena et ad sic observandum omnia bona dicti monasterii habita et habenda vobis pignori obligamus. Quod solum et terram vobis ut supra / dicto nomine damus, concedimus et tradimus vobis et successoribus vestris pro pensione soldorum decem ianuinorum pro qualibet tabula dicti soli et terre de tanto quantum / erit in mensura singulis annis solvenda dicto monasterio infra octavam nativitatis Domini, ita tamen quod non liceat vobis nec successoribus vestris dictum / edificium sive ius vobis concessum transferre aliquo alienacionis titulo in aliquam ecclesiam, monasterium seu locum religiosum vel in / aliquod hospitale seu in aliquam domum seu locum aut personam qui sive que non sit subiecta iurisdicioni iudicis secularis nec in / aliquem militem aut servum et quocienscumque contigerit per vos vel per aliquem successorem vestrum dictum edificium sive ius vobis concessum transferri in aliquam personam, / collegium seu universitatem, debeant solvi dicto monasterio sive abbati et conventui dicti monasterii singuli denarii duodecim de singulis libris precii quo ven/dicio seu alienacio dicti edificii fiet, videlicet singuli denarii duodecim pro qualibet libra per alienantem et totidem per eum vel per eam in quem vel / quam alienacio fiet. Quod si precium adiectum non esset in alienacione vel modicum precium in fraude adiectum esset, singuli denarii duodecim / debeant solvi de singulis libris valimenti dicti edificii et iuris soli ut supra, salvo quod non intelligatur alienacio fieri pro eo quod transfe/ratur in heredem et si in aliquo de predictis contrafieret, ex tunc liceat dicto monasterio dictum solum et terram recuperare et contrafaciens cadat a / iure suo et quod illa persona in quam transferetur dictum edificium vel pars ipsius et quociens, instrumentum locacionis et conducionis huic instrumento simile et / sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem a die empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab / eodem. Acto quod si cessaretur per dictos Anthonium et Guagninum vel successores suos a solutione dicte pensionis per triennium, liceat dicto monasterio / dictum solum et terram predictam recuperare et dicta loca-

cio sit finita. Versa vice nos predicti Anthonius et Guaagninus, dictam terram et / solum iure superficiario reccipientes a vobis nomine dicti monasterii pro dicta pensione solvenda singulis annis dicto monasterio et sub pactis et modis / suprascriptis, promitimus vobis, reccipientibus nomine dicti monasterii, dictum solum et terram tenere a dicto monasterio per nos et successores nostros singulares et univer/sales sub pactis et modis suprascriptis et predicta omnia suprascripta modo et forma suprascripta atendere et observare perpetuo per nos et successores / nostros et dare et solvere ut supra predictos singulos denarios duodecim et non aliter dictum edificium sive ius in alium transferre nisi cum observacione / predictorum et dare et solvere dicto monasterio pro pensione dicti soli et terre per nos et successores nostros im perpetuum soldos decem ianuinorum pro qualibet tabula de tanto / quantum erit in mensura infra octavam nativitatis Domini. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa abbati dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, / in dicto edificio habitaverit, ipsam inde expellam^a infra dies octo postquam nobis fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii et non facere / nec tenere aliquod ostium per quod possit intrari in terram monasterii. Predicta omnia et singula promitimus vobis, reccipientibus nomine dicti monasterii, atendere, complere / et observare, alioquin si in aliquo de predictis contrafecerimus, libras viginti quinque ianuinorum nomine pene vobis reccipientibus dicto nomine stipulantibus promitimus et proinde / omnia bona nostra habita et habenda vobis pignori obligamus et specialiter edificium supradictum. Actum in porticu dicti monasterii. Testes Manuel Perrella notarius / et Guillelmus de Sancto Stephano. Anno dominice nativitatis M° CC° LXXXXVII, ind(ictione) VIII, die XXV ianuarii, post vespas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a expellam: *così A.*

1297, febbraio 22, Roma

Frate Matteo, vescovo di Porto e Santa Rufina, penitenziere apostolico, delega Nicola, abate del monastero di Santo Stefano, ad assolvere, dopo adeguata

penitenza, frate Guglielmo, monaco dello stesso monastero, dalla scomunica nella quale era incorso per trasgressione di norme dell'arcivescovo, dell'abate e del suo stesso Ordine.

Inserto [B] in n. 967.

Edizione: *Stefano di Corrado*, n. 124.

Frater Matheus, miseracione divina Portuensis et Sancte Rufine episcopus, dilecto in Christo .. abbati monasterii Sancti Stephani Ianuensis, Ordinis Sancti Benedicti, salutem in Domino. Ex parte fratris Guillelmi, monachi tui monasterii, nobis exhibita peticio continebat quod ipse olim pro transgressionibus statutorum venerabilis patris .. archiepiscopi Ianuensis et tuarum^a et tui ordinis et regularium mandatorum excommunicationum ligatus sententiis in suis per simplicitatem et iuris ignoranciam ministravit ordinibus et alias immiscuit se divinis et ne in veniendo propterea ad Sedem Apostolicam vagaretur et salutis cuius causa veniret incurreret detrimentum, supplicari fecit humiliter ut Sedes Apostolica providere sibi super hiis misericorditer dignaretur. Nos igitur, auctoritate domini pape, cuius penitentiariae curam gerimus, tue discretioni committimus quatenus, postquam a predictis sententiis si non est et rite fuerit absolutus^b, iniuncta inde sibi pro modo culpe penitentia salutari et aliis que sibi de iure fuerint iniungenda, eoque ad tempus prout expedire videris a suorum executore suspenso, demum suffragantibus sibi meritis super irregularitate dicto modo contracta dispenses alio non obstante canonico misericorditer cum eodem. Datum Rome, VIII kalendas marcii, pontificatus domini Bonifacii pape VIII anno tercio.

^a tuarum: così B   ^b segue in soprالinea parola illeggibile di circa cinque lettere cassata con il dito.

1297, marzo 14, Genova

*Il monastero di Santo Stefano concede in locazione perpetua a Giovanni-
no Bisacia, figlio del fu Guirardo, che agisce per sé e a nome e per conto del
fratello Giacomo, un suolo nel borgo di Santo Stefano presso l'ospedale, su cui*

insistono loro case e tintoria con pozzo, oltre ad un altro suolo su cui insistono i tiratores della tintoria ed un edificio, per il canone annuo di 15 lire.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 35 r.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Iohannes Bisacia », « Modo est Laudixii dicti de Conforto »; in quello esterno, di mano trecentesca: « Lb. xv ». In calce al testo in c. 35 v., di mano moderna: « 1297, 14 marzo ».

Sull'argomento v. A.S.G., Archivio Segreto 1512, n. 359 bis.

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Manuel, frater Balianus, frater Ugolinus, frater Guillelminus, frater / Nicolinus, frater Enricus et frater Conradus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, damus, cedimus ac tradimus et concedimus tibi Iohannino / Bisacie, filio quondam Guirardi, recipienti nomine tuo proprio et nomine Iacobi fratris tui, ut superficiario a nativitate Domini proxime ventura im perpetuum solum sive / terram dicti monasterii, positam in burgo Sancti Stephani prope hospitale, supra quam habes tu et dictus frater tuus edificia domorum sive tintoriam cum / putheo et que est tabule octo, pedes vivi quatuor; item in alia parte terram vacuum dicti monasterii in qua sunt tiratores dicte tintorie et quoddam / edificium quod emisti a Iacobo Campanario et est tabule quadraginta duo, pedes vivi tres et mortui tres. Quod solum sive terram tibi recipienti / nomine tuo et dicti fratris tui et successoribus tuis et dicti fratris tui in perpetuum damus, cedimus et concedimus pro infrascripta pensione singulis annis solvenda / dicto monasterio sub pactis et modis infrascriptis, concedentes tibi recipienti nomine tuo et dicti fratris tui et ipsi fratri tuo et in te et dictum fratrem tuum transferen/tes omne ius quod superficiario competere debet seu quod superficiarius habere solet in solo conducto, ita ut tu et dictus frater tuus et successores tui / et dicti fratris tui possis et possit super dicto solo et terra edificia domus habere et tenere im perpetuum. Cuius soli et terre possessionem et utile dominium / seu quasi quod superficiarius habere solet tibi, recipienti nomine tuo et dicti fratris tui, tradidisse dicto nomine confitemur, promittentes dicto nomine tibi, recipienti / nomine tuo et dicti fratris tui, permittere habere et tenere et ipsum sive ipsam a te vel dicto fratre tuo vel successoribus tuis et dicti fratris tui non auferre nec / pensionem augere, set ipsum solum et terram tibi et dicto fratri tuo et successoribus tuis et suis legitime deffendere expensis propriis dicti monasterii, remissa tibi / et dicto fratri tuo neccessitate denunciandi, alioquin si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, libras viginti quinque ia-

nuinorum nomine pene nomine dicti monasterii tibi recipienti / nomine tuo et dicti fratris tui stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona dicti monasterii habita et habenda / tibi reccipienti dicto nomine pignori obligamus. Quod solum sive terram tibi ut supra dicto nomine damus, concedimus et tradimus tibi reccipienti nomine tuo / et dicti fratris tui et successoribus vestris pro pensione librarum quindecim ianuinorum singulis annis solvenda dicto monasterio infra octavam natiuitatis Domini, ita tamen quod non / liceat tibi nec dicto fratri tuo nec successoribus tuis et dicti fratris tui dicta edificia vel aliquod eorum sive ius tibi et dicto fratri tuo concessum transferre / aliquo alienacionis titulo in aliquam ecclesiam, monasterium seu locum religiosum aut personam qui sive que non sit subiecta iurisdictoni iudicis / secularis nec in aliquem servum et quocienscumque contigerit per te vel dictum fratrem tuum vel per aliquem successorem tuum et dicti fratris tui dicta / edificia vel aliquod eorum sive ius tibi et dicto fratri tuo concessum transferri in aliquam personam, collegium seu universitatem, debeant solvi dicto / monasterio sive abbati et conventui dicti monasterii singuli denarii duodecim de singulis libris precii quo vendicio seu alienacio dictorum edificiorum / vel alicuius eorum vel partis eorum fiet, videlicet singuli denarii duodecim pro qualibet libra per alienantem et totidem per eum vel per eam / in quem vel quam alienacio fiet. Quod si precium adiectum non esset in alienacione vel modicum precium adiectum esset, singuli denarii / duodecim debeant solvi de singulis libris valimenti dictorum edificiorum et iuris soli ut supra, salvo quod non intelligatur alienacio fieri / pro eo quod transferetur in heredem et si in aliquo de predictis contrafieret, ex tunc liceat dicto monasterio dictum solum et terram recuperare et contrafaciens cadat / a iure suo et quod illa persona in quam transferentur dicta edificia vel aliquod ipsorum vel pars ipsorum et quociens, instrumentum locacionis et conducionis huic / instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem a die empconis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et reccipiet / ab eodem. Acto quod si cessaretur per dictum Iohanninum sive Iacobinum vel aliquem ipsorum vel successores suos a solucione dicte pensionis per triennium, liceat / dicto monasterio dictum solum et terram predictam recuperare et dicta locacio sit finita. Versa vice ego predictus Iohanninus, nomine meo proprio et dicti Iacobi fratris mei / dictam terram et solum iure superficiario reccipiens a vobis nomine dicti monasterii et sub pactis et modis suprascriptis, promitto vobis, reccipientibus nomine dicti monasterii, / dictum solum et terram tenere a dicto monasterio per me et dictum

Iacobum fratrem meum et successores nostros singulares et universales sub pactis et modis / suprascriptis et predicta omnia suprascripta modo et forma suprascripta atendere et observare perpetuo per me et dictum Iacobum fratrem meum et successores nostros et / dare et solvere ut supra predictos singulos denarios duodecim et non aliter dicta edificia vel aliquod ipsorum sive ius in alium transferre nisi cum / observacione predictorum et dare et solvere dicto monasterio pro pensione dicti soli et terre per me et dictum fratrem meum et successores meos et dicti fratris mei im perpetuum / libras quindecim ianuinorum infra octavam nativitatis Domini. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa abbati dicti monasterii, qui pro tempore / fuerit, in dictis edificiis vel aliquo ipsorum habitaverit, ipsam inde expellam et dictus frater meus expellet infra dies octo postquam mihi et dicto fratri meo fuerit / (c. 35 v.) nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii. Predicta omnia et singula promito nomine meo proprio et dicti fratris meis vobis, reccipientibus nomine dicti monasterii, / atendere, complere et observare et in nullo contavenire, alioquin si in aliquo de predictis contrafieret, libras viginti quinque ianuinorum nomine pene vobis / reccipientibus dicto nomine stipulantibus promito, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona mea et dicti fratris mei habita / et habenda vobis pignori obligo et specialiter edificia supradicta. Actum in porticu dicti monasterii. Testes presbiter Ugo, capellanus dicti monasterii, et / Martinus Rubeus, minister hospitalis Sancti Stephani. Anno dominice nativitatis M° CC° LXXXVII, ind(ictione) VIII, die XIII marcii, inter terciam et nonam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

967

1297, marzo 26, Genova

Nicola, abate del monastero di Santo Stefano, delegato da frate Matteo, vescovo di Porto e Santa Rufina, penitenziere apostolico, come da inserta lettera del 22 febbraio 1297, assolve frate Guglielmo, monaco dello stesso monastero, dalla scomunica nella quale era incorso.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 110, c. 76 r.

Nel margine esterno, della stessa mano: « Fratr̄is Guillelmi de Sancto Stephano ».

N o t a i o: Stefano « Conradi de Lavania ».

E d i z i o n e: *Stefano di Corrado*, n. 124.

In nomine Domini amen. In presentia mei notariū et testium su<b>-
scriptorum, venerabilis et religiosus vir, dominus frater Nic(olaus), abbas
monasterii Sancti Stephani Ianuensis, auctoritate litterarum infrascriptarum
reverendi patris, domini fratris Mathei, miseratione divina Portuensis et
Sancte Rufine episcopi, sanctissimi patris, domini Bonifacii pape VIII peniten-
tarii, sigillatarum eiusque sigillo cereo impresso, cum fratre Guillelmo, mona-
cho ipsius monasterii, iniuncta sibi penitentia salutari et obtempo absolutio-
nis excommunicationum quas occasione eorum que in dictis litteris^a beneficio
et ab ipso^b et eo usque hodiernam diem a suorum ordinum executore suspen-
so, super irregularitatem per eum dicta occasione contracta misericorditer di-
pensamus^c. Tenor autem dictarum litterarum talis est ...¹. Et de absolutione
huiusmodi mandavit fieri publicum instrumentum. Actum apud dictum mo-
nasterium anno dominice nativitatis M^oCC^oLXXXXVII, indictione VIII, die
XXVI marci, inter nonam et vesp̄as, presentibus testibus presbitero Leali,
capellano dicti monasterii, Nic(olao), nepote dicti abbatis, Bonico de Sancto
Stephano, Clapono de Pipere de Clavaro.

^a *Segue depennato* obtempo ^b ipso: *in soprilinea su ntbus depennato* ^c di-
pensamus: *corretto su dispensavimus*

968

1297, marzo 31, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione perpetua a Vitale de Solio, abitante nella cros̄a di Santo Spirito, un suolo nel Rivo Torbido su cui insiste una sua casa, per il canone annuo di 10 soldi per ogni tavola.

O r i g i n a l e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 35 v.

---

¹ Segue n. 965.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Vialis de Solio »; « In Rivo Turbido ». In calce al testo in c. 36 r., di mano moderna: « 1297, ult(ima) marzo ».

✠ Nos frater Nicola, abas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Manuel, frater Balianus, frater Michael, frater Ugo-
linus, frater Guillelminus, / frater Nicolinus, frater Enricus et frater Conra-
dus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, damus, cedimus
ac tradimus et concedimus tibi Vitali / de Solio, qui stas in crosa de Sancto
Spiritu, ut superficiario a nativitate Domini proxime ventura im perpetuum
solum sive terram dicti monasterii, positam in Rivo Turbido / et supra quam
habes edificium unum domus et quod edificium emisti ab Enrico de Lesegno
et cui coheret ante via, retro trexenda, / ab uno latere edificium Symonis Zan-
zoni et ab alio heredum quondam Nigri moneerii. Quod solum sive terram ti-
bi et successoribus tuis nomine dicti / monasterii in perpetuum damus, cedi-
mus et concedimus pro infrascripta pensione singulis annis solvenda dicto
monasterio sub pactis et modis infrascriptis, conceden/tes tibi et in te transfe-
rentes omne ius quod superficiario competere debet seu quod superficiarius
habere solet in solo conducto, ita ut tu et / successores tui possis super dicto
solo seu terra edificium domus habere et tenere im perpetuum. Cuius soli et
terre possessionem et utile dominium seu quasi quod / superficiarius habere
solet tibi tradidisse dicto nomine confitemur, promittentes dicto nomine tibi
dictum solum et terram perpetuo tibi et successoribus tuis / permittere habere
et tenere et ipsum sive ipsam a te vel successoribus tuis non auferre nec pen-
sionem augere, set ipsum solum et terram tibi et successoribus tuis / legitime
deffendere expensis propriis dicti monasterii, remissa tibi et successoribus tuis
necessitate denunciandi, alioquin si in aliquo de predictis fuerit contrafaco-
tum, / libras viginti quinque ianuinorum nomine pene nomine dicti monaste-
rii tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad
sic observandum omnia / bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori
obligamus. Quod solum et terram tibi ut supra dicto nomine damus, conce-
dimus et tradimus tibi et / successoribus tuis pro pensione soldorum decem
ianuinorum pro qualibet tabula dicti soli et terre de tanto quantum erit in
mensura singulis annis solvenda / dicto monasterio infra octavam nativitatis
Domini, ita tamen quod non liceat tibi nec successoribus tuis dictum edifi-
cium sive ius tibi concessum transferre aliquo / alienacionis titulo in aliquam
ecclesiam, monasterium seu locum religiosum vel in aliquod hospitale seu in
aliquam domum seu locum / aut personam qui sive que non sit subiecta iuris-
dicioni iudicis secularis nec in aliquem militem aut servum et quocienscumque

contigerit / per te vel per aliquem successorem tuum dictum edificium sive ius tibi concessum transferri in aliquam personam, collegium seu universitatem, debeant solvi / dicto monasterio sive abbati et conventui dicti monasterii singuli denarii duodecim de singulis libris precii quo vendicio seu alienacio / dicti edificii fiet, videlicet singuli denarii duodecim pro qualibet libra per alienantem et totidem per eum vel per eam in quem vel quam / alienacio fiet. Quod si precium adiectum non esset in alienacione vel modicum precium in fraude adiectum esset, singuli denarii / duodecim debeant solvi de singulis libris valimenti dicti edificii et iuris soli ut supra, salvo quod non intelligatur alienacio fieri pro eo / quod transferetur in heredem et si in aliquo de predictis contrafieret, ex tunc liceat dicto monasterio dictum solum et terram recuperare et contrafaciens cadat / a iure suo et quod illa persona in quam transferetur dictum edificium vel pars ipsius et quociens, instrumentum locacionis et conducionis huic instrumento / simile et sub eisdem pactis et condicionibus faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Acto quod si cessaretur per dictum Vitalem vel successores / suos a solucione dicte pensionis per triennium, liceat dicto monasterio solum et terram predictam recuperare et dicta locacio sit finita. / (c. 36r.) Versa vice ego predictus Vitalis, dictam terram et solum iure superficiario recipiens a vobis nomine dicti monasterii pro dicta pensione solvenda / singulis annis dicto monasterio et sub pactis et modis suprascriptis, promito vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, dictum solum et terram tenere / a dicto monasterio per me et successores meos singulares et universales sub pactis et modis suprascriptis et predicta omnia suprascripta modo et / forma suprascripta atendere et observare perpetuo per me et successores meos et dare et solveere ut supra predictos singulos denarios duodecim et non aliter dictum / edificium sive ius in alium transferre nisi cum observacione predictorum et dare et solveere dicto monasterio pro pensione dicti soli et terre per me et successores meos / im perpetuum soldos decem ianuinorum pro qualibet tabula de tanto quantum erit in mensura infra octavam nativitatis Domini. Et si forte aliqua infamis / persona inhoneste fame vel iniuriosa abbati dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dicto edificio habitaverit, ipsam inde expellam infra dies octo postquam mihi / fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii. Predicta omnia et singula promito vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, atendere, complere / et observare, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, libras viginti quinque ianuinorum nomine pene vobis recipientibus dicto nomine stipulantibus promito, ratis manentibus / supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia

bona mea habita et habenda vobis pignori obligo et specialiter edificium supradictum. Actum / in porticu dicti monasterii. Testes Oto molinarius de Biss(anne), Benedictus Zanzonus et Simon Zanzonus. Anno dominice nativitas M° CC° LXXXXVII, / ind(ictione) VIII^a, die ultima marcii, circa nonam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

969

1297, marzo 31, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a Guarisco lavezarius di Santo Stefano e ai suoi eredi legittimi un suolo edificabile nel Rivo Torbido per il canone annuo di 6 soldi per ogni tavola, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita degli edificati.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 36 r.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « *precede depennato* Gua) Guarisus »; « In Rivo Turbido ». In calce al testo in c. 36 v., di mano moderna: « 1297, ul(tima) marzo ».

Sull'argomento v. nn. 1047, 1164, 1164 bis.

✠ Nos frater Nicola, abas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Manuel, frater Balianus, frater Michael, frater Ugo-
linus, frater / Guillelminus, frater Nicolinus, frater Enricus et frater Con-
radus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et ti-
tulo locacionis / libellario nomine concedimus tibi Guarischo lavezario de
Sancto Stephano et heredibus tuis legitimis ex te natis a nativitate Domini /
proxime preterita usque ad annos viginti novem proxime completos terram
dicti monasterii, videlicet tabulam unam et dimidiam et tantum plus et / mi-
nus quantum erit in mensura, ad incasandum, positam in Rivo Turbido et cui
coheret ante carrubius, retro trexenda, ab uno / latere terra monasterii locata
Barrano et ab alio terra monasterii, te dante et solvente omni anno sive singu-
lis annis / dicto monasterio vel eius misso pro pensione et condicione dicte
terre soldos sex ianuinorum pro qualibet tabula. Quam terram promittimus ti-
bi nomine / dicti monasterii dimitere et non auferre, nec pensionem augere,

set ipsam tibi deffendere ab omni persona, alioquin penam librarum / viginti quinque ianuinorum nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et predictis omnibus et / singulis observandis omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi dicto nomine pignori obligamus. Versa vice ego dictus Gua/risclus, reccipiens dictam locacionem pactis et condicionibus supradictis, promito et convenio vobis, reccipientibus nomine dicti monasterii, / ex pacto inter nos solempniter apposito, dictam pensionem, videlicet soldos sex ianuinorum pro qualibet tabula, annuatim dare et solvere / infra octavam nativitatis Domini dicto monasterio vel eius certo misso et non vendere vel alienare edificium quod fieri faciam in ipsa / terra sine licencia domini abbatis dicti monasterii, quam licenciam teneat petere a dicto abbate et si forte dictum edificium / alicui vendi contigerit, debeat prius denunciare abbati qui pro tempore fuerit in dicto monasterio et si dictum monasterium / emere voluerit ipsum, debeat illud habere ad minus de soldis decem quam aliqua alia persona et si ipsum emere noluerit, / possim ipsum vendere cui voluero, ita quod non possit vendi alicui nobili vel servo vel ecclesie vel / hospitali vel alicui loco religioso et si vendidero vel alienavero dictum edificium seu partem ipsius / vel aliquo casu pervenerit in aliquam personam ipsum edificium vel pars eiusdem, preterquam in heredem meum legitimum ex / (c. 36 v.) me natum, teneat dare et solvere dicto abbati vel eius misso infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis / facte ut supra pro recognicione domini dicte terre denarios duodecim ianuinorum pro qualibet libra percepta vel promissa seu que / percipi debebit ex dicto edificio seu valimenti ipsius, si iusto precio alienatum non esset et quod faciam et curabo ita et / sic quod ille qui dictum edificium vel partem ipsius emerit vel aliquo casu in se pervenerit et in se habuerit et quociens, si heres / meus non fuerit ut supra, dabit et solvet et dare et solvere teneatur abbati dicti monasterii vel eius certo misso infra mensem unum / a die alienacionis vel vendicionis ex dicto edificio vel parte ipsius seu possessionis habite pro qualibet libra eius totius quod inde / percipietur et percipi debebit seu promissum fuerit ex dicto edificio vel parte ipsius seu valimenti eiusdem denarios duodecim et / quod ille cui vendetur vel alienabitur dictum edificium vel pars ipsius vel aliquo casu habuerit ipsum et quociens instrumentum / locacionis et conducionis usque ad terminum viginti novem annorum ab odie numerandum pro dicta pensione annua huic / instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem unum a die empconis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet / dicto monasterio et reccipiet ab eodem. Et si persona in qua dictum edificium

vel pars ipsius alienabitur vel pervenerit quoque titulo / et quociens, eciam si per plures ambulaverit, preterquam heres meus ut supra, denarios duodecim per singulam libram non dederit / dicto monasterio et instrumentum locacionis et conducionis non faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem, non teneatur dictum monasterium ex tunc / stare dicte locacioni. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa abbati dicti monasterii, qui pro tempore / fuerit venerit ad standum in dicto edificio, ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum per / abbatem vel maiorem ipsius monasterii, alioquin, si in aliquo de predictis contrafecero et quociens, promito vobis recipientibus nomine / dicti monasterii et per vos eidem monasterio dare et solvere dicto monasterio libras viginti quinque ianuinarum et insuper cadam a iure locacionis / et conducionis terre predictae et pro predictis omnibus et singulis observandis omnia bona mea habita et habenda et specialiter edificium / supradictum vobis recipientibus dicto nomine pignori obligo. Actum in porticu dicti monasterii. Testes Oto molinarius de Biss(anne), Benedictus / Zanzonus et Symon Zanzonus. Anno dominice nativitatis M^o CC^o LXXXVII, ind(ictione) VIII^a, die ultima marcii, circa nonam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

970

1298, gennaio 21, Genova

Il monastero di Santo Stefano rilascia al monaco Morando procura speciale per l'alienazione di un terreno arborato ed ortivo in territorio di Taggia, in località Arenacii.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai ignoti, busta 10, fasc. 107b, c. 107 r.

La carta presenta lacerazioni lungo il margine interno, con perdita di testo.

N o t a i o: Lanfranco « Cazanus ».

[In nomine] Domini amen. Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, in presenza, consensu et voluntate fratris Gregorii [prioris, ...]^a, fratris Michaelis, fratris Guillelmi, fratris Ugolini, fratris Nicolini et

fratris Enrici, monacorum dicti monasterii, nec non et nos [dicti] fratres, nomine dicti monasterii, facimus, constituimus et ordinamus nostrum et dicti monasterii certum nuncium et procuratorem fratrem [Mo]randum, monacum dicti monasterii, ad vendendum et alienandum nostro nomine et dicti monasterii peciam unam terre arborate [et] ortive dicti monasterii posite in territorio Tabie, loco ubi dicitur Arenacii, et ad vendendum et alienandum ipsam terram [cum]omni iure ipsius cui vel quibus ipsi^b videbitur et eo precio de quo ipsi procuratori videbitur et ad accipiendum precium ipsius [terr]e et ad vocandum se quietum et solutum de ipso precio et ad promitendum de deffensione ipsius terre et ad obligandum propterea [om]nia bona dicti monasterii et demum ad omnia et singula faciendum que in predictis et circha predicta et occasione predictorum fuerint [ne]cesaria facienda et que nos facere possemus si presentes essemus, dantes et concedentes dicto nomine^c dicto procuratori in predictis et circha predicta et que occasione predictorum fuerint necessaria facienda liberum et generale mandatum et liberam et generalem [a]dministracionem, promitentes tibi notario infrascripto nostro nomine et dicti monasterii, stipulanti nomine^d cuius vel quorum interest vel intererit, [h]abere et tenere ratum et firmum et contra in aliquo non venire quicquid per dictum procuratorem actum, gestum seu procuratum fuerit [in] predictis et circha predicta sub ypotheca et obligacione bonorum dicti monasterii. Actum Ianue, in dicto monasterio, anno dominice nativitatis millesimo ducentesimo nonagesimo octavo, indic(tione) decima, die vigesima prima ianuarii, circha primam. Testes presbiter Ugo et presbiter Legalis, cappellani dicte ecclesie.

^a [7]   ^b ipsi: *corretto su ipsius*   ^c *segue depennato* tibi   ^d *segue depennato* vel

971

1298, aprile 23, Genova

Il monastero di Santo Stefano corrisponde al preposito e ai canonici genovesi la somma di 30 lire per il mancato pagamento del corrispettivo annuo dovuto per le quattro visite processionali fatte ogni anno al monastero, ponendo fine entrambe le parti alla vertenza in atto e rinunciando ad ulteriori pretese. Giacomo, arcivescovo di Genova, ratifica l'accordo.

Original e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 140 r.

Nel margine superiore, di mano trecentesca: « Pactum canonicorum et monasterii Sancti Stephani »; di mano cinquecentesca: « Accordio inter capitulum cathedralis et abbatem Sancti Stephani »; in quello esterno di c. 140 v., di mano moderna: « 1290, 23 aprile ».

Sull'argomento v. nn. 121, 134, 364, 716, 724, 733, 738, 756, 764.

In nomine Domini amen. Stephanus prepositus et Iohannes de Bagnaria archidiaconus et Thedisius de Flisco magister scholarum, / Bartholomeus de Flisco, Opizo de Salvagiis, Iacobus de Cucurno, Lanzaronus de Varagine et Iohannes dictus / Cardinalis de Lavania, canonici ecclesie Ianuensis soli presentes, vocatis qui fuerunt evocandi et qui potuerunt et debuerunt / comode interesse, nomine et vice ipsius ecclesie et capituli ex una parte, et dompnus Nicola abbas et frater Gregorius / prior et frater Balianus et frater Ugolinus et frater Michael, frater Guillelmus, frater Nicolinus et [frater] Enricus, monachi monasterii Sancti Stephani Ianuensis, vocatis qui fuerunt evocandi et qui potuerunt et debuerunt [com]ode interesse, nomine et vice / ipsius monasterii et eius conventus ex altera, de universis litibus, questionibus et controversiis que inter dictas partes erant seu esse / et moveri poterant ac moveri sperabantur in futurum, occasione soldorum quinquaginta ianuinorum ad quam questionem una cum denariis novem / pro pluvialibus et denario uno pro paramento annuatim solvenda abbas et monachi dicti monasterii nomine ipsius monasterii / se obligarunt preposito et canonicis dicte ecclesie Ianuensis, nomine ipsius ecclesie seu canonicis ipsius et occasione eius quod prepositus et canonici / dicte ecclesie Ianuensis, nomine ipsius ecclesie, se obligarunt abbati et fratribus seu monachis dicti monasterii quod accederent annuatim in perpetuum ad predictum monasterium cum processione sollempni quater in anno certis temporibus, de quibus omnibus / attendendis et observandis et de non contraveniendo dicte partes dictis nominibus sese adinvicem sub certa pena obligaverunt / secundum quod de predictis plenius continetur in instrumento publico scripto manu Oliverii notarii M^o CC^o XVII, penultima die aprilis¹, volentes / dictis nominibus inter sese amicabiliter componere ac amicabiliter revocare pro bono pacis et concordie pro evictandis / ipsis causis, litibus, questionibus et controversiis, de ipsis causis, questionibus seu litibus et controversiis in futurum, ad tale concordium ac / compositionem amicabilem pervenerunt et sese adinvicem dictis nominibus pervenisse confitentur ut in-

---

¹ V. n. 364.

fra ex nunc dictis nominibus omni / exceptioni et iuri quibus contra predicta vel aliquod predictorum venire vel obicere possent, videlicet quia dictus abbas et monachi, nomine dicti / monasterii et eius conventus, ex causa remissionis seu amicabile compositionis presentis, donaverunt liberaliter cum graciaram actione / dictis preposito et canonicis, nomine dicte ecclesie et eius capituli, libras triginta ianuinarum pro recompensatione dictorum soldorum quinquaginta ianuinarum / et denariorum novem et denarii unius, ut superius dictum est, quas confitentur habuisse et recepisse ab ipso abbate et monachis / supradictis, renuntiantes exceptioni non numerate et non habite pecunie et omni alii iuri. Item ex eadem causa fecerunt finem, liberationem, / refutationem ac remissionem omnimodam de non petendo im perpetuum seu in futurum preposito et canonicis, / recipientibus nomine et vice dicte ecclesie et eius capituli, de omni eo et toto quod dicti prepositus et canonici teneban/tur dictis abbati et monachis, nomine monasterii seu conventus ipsorum, seu quod dicti abbas et monachi nomine / dicti monasterii seu conventus ipsius ab ipsis preposito et canonicis nomine dicte ecclesie seu capituli requirere / potera<n>t ex vigore dicti instrumenti seu occasione eorum omnium et singulorum, de quibus continetur in dicto instrumento et de / omni et quocumque iure ipsis abbati et monachis, nomine dicti monasterii et eius conventus, competenti seu quod ipsis nomine / dicti monasterii competere posset contra dictos prepositum et canonicos dicte ecclesie Ianuensis seu dictam ecclesiam et eius / capitulum pro hiis seu occasione eorum de quibus continetur in dicto instrumento, liberantes eciam dicto nomine dictos prepositum / et canonicos nomine dicte ecclesie et per ipsos dictam ecclesiam de predictis omnibus et singulis per Aquilianam stipulationem solempnibus / verbis in acceptilationem deductam. Versa vice dicti prepositus et canonici dicto nomine ex causa predicta fecerunt / finem et liberalem refutationem ac remissionem omnimodam de non petendo im perpetuum seu in futurum dictis / abbati et monachis, recipientibus nomine et vice dicti monasterii et eius conventus, de omni eo et toto quod ab abbate / et monachis dicti monasterii seu ab ipso monasterio et eius conventu recipere debebant seu petere poterant / ex vigore seu tenore dicti instrumenti seu occasione eorum omnium et singulorum de quibus continetur in dicto instrumento et de / omni et quocumque iure ipsi preposito et canonicis dicte ecclesie seu ipsi ecclesie competenti seu quod ipsis nomine dicte ecclesie / competere posset contra dictos abbatem et monachos nomine dicti monasterii seu ipsum monasterium et eius conventum / (c. 140v.) pro hiis seu occasione eorum de quibus continetur in dicto instrumento, liberan-

tes eciam liberaliter dicto nomine dictos abbatem et monachos / ac ipsum monasterium et eius conventum de predictis omnibus et singulis per Aquilianam stipulacionem prius sollempnibus verbis in / acceptilationem deductam. Que omnia et singula, ut superius scriptum est, dicte partes dictis nominibus sibi adinvicem promiserunt / rata et firma habere et tenere et nullo tempore in aliquo contrafacere vel venire, ut superius est expressum, alioquin penam librarum ducen/tarum ianuinorum sibi adinvicem dictis nominibus dare promiserunt, ratis manentibus supradictis et proinde sibi <ad>invicem pignori obliga/runt dictis nominibus o[mnia] bona dictarum ecclesie et monasterii. Ad hec venerabilis pater dominus frater Iacobus, Dei et Apostolice / Sedis gracia sancte Ianuensis ecclesie archiepiscopus, predictis omnibus et singulis auctoritatem suam interposuit et decretum laudans, statuens / et pronuncians tam cognita predicta omnia et singula firma et valida esse et inviolabiliter observari debere ac ipsas partes dictis / nominibus et bona ipsarum ecclesiarum et cuiuslibet earum efficaciter teneri et obligata esse nec posse revocari vel infringi aliqua / ratione seu iure. Quod vero fecit ut supra dictus dominus archiepiscopus quia cognovit, assertione dictarum parcium, predicta omnia / facta esse et cedere in utilitatem ipsarum parcium et ecclesiarum et cuiuslibet earum et non in lesionem et ad preces et instantiam / parcium ipsarum ambarum et voluerunt inde fieri plura publica instrumenta. Actum Ianue, in palacio archiepiscopali Ianue, quo regitur curia / ipsius. Anno dominice nativitatis M^o CC^o LXXXVIII, indic(tione) X, die XXIII aprilis, ante terciam, presentibus testibus fratre Symone Pe/trella de ordine Predicatorum, presbitero Ottone mansionario ecclesie Ianuensis et magistro Thomaxio de Cremona.

(S.T.) Ego Stephanus Conradi de Lavania, imperiali auctoritate notarius, rogatus scripsi.

972

1298, aprile 26, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione perpetua a Giordano, figlio del fu Rubaldo di Lavagna, abitante in Terralba, un suolo su cui insiste una sua casa, per il canone annuo di 13 soldi e 7 denari.

Original e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 38 r.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Iordanus, filius quondam Rubaldi de Lavania, qui habitas (habitas: *cosi*) in Terralba »; « Modo Ugolini de Terralba »; « In perpetuum »; in quello esterno, di mano trecentesca: « s. XIII, d. VII ». Nell'angolo superiore interno, di mano moderna: « 3° ». In calce in c. 38 r., di mano trecentesca: « In XVII quaterno ». In calce al testo in c. 38 v., di mano moderna: « 1298, 26 aprile ».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Balianus, frater Michael, frater Guillelminus, / frater Nicolinus, frater Ugolinus et frater Enricus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, damus, cedimus ac tradimus / et concedimus tibi Iordano, filio quondam Rubaldi de Lavania, qui habitas in Terralba, ut superficiario a nativitate Domini proxime preterita im perpetuum / solum sive terram dicti monasterii, supra quam habes edificium unum domus et cui coheret ante carrubius, retro trexenda, ab / uno latere edificium Lanfranci de Canali de Biss(anne) et ab alio latere terra dicti monasterii. Quod solum sive terram tibi et successoribus tuis no/mine dicti monasterii im perpetuum damus, cedimus et concedimus pro infrascripta pensione singulis annis solvenda dicto monasterio sub / pactis et modis infrascriptis, concedentes tibi et in te transferentes omne ius quod superficiario competere debet seu quod / superficiarius habere solet in solo conducto, ita ut tu et successores tui possis super dicto solo seu terra edificium domus^a habere et tenere / im perpetuum. Cuius soli et terre possessionem et utile dominium seu quasi quod superficiarius habere solet tibi tradidisse dicto nomine confitemur, / promittentes dicto nomine tibi dictum solum et terram perpetuo tibi et successoribus tuis permittere habere et tenere et ipsum sive ipsam a te / vel successoribus tuis non auferre nec pensionem augere, set ipsum solum et terram tibi et successoribus tuis legitime deffendere expensis / propriis dicti monasterii, remissa tibi et successoribus tuis neccessitate denunciandi, alioquin si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, libras viginti quinque / ianuinorum nomine pene nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona / dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Quod solum et terram tibi ut supra dicto nomine damus, concedimus et tradimus / tibi et successoribus tuis pro pensione soldorum tresdecim et denariorum septem ianuinorum singulis annis solvenda dicto monasterio infra octavam nativitatis Domini, / ita tamen quod non liceat tibi nec successoribus tuis dictum edificium sive ius tibi concessum transferre aliquo alienacionis titulo in aliquam / ecclesiam, monasterium seu locum reli-

giosum vel in aliquod hospitale seu in aliquam domum seu locum aut personam qui / sive que non sit subiecta iurisdictioni iudicis secularis nec in aliquem militem aut servum et quocienscumque contigerit / per te vel per aliquem successorem tuum dictum edificium sive ius tibi concessum transferri in aliquam personam, collegium seu universitatem, / debeant solvi dicto monasterio sive abbati et conventui dicti monasterii singuli denarii duodecim de singulis libris precii quo vendicio / seu alienacio dicti edificii fiet, videlicet singuli denarii duodecim pro qualibet libra per alienantem et totidem per eum vel per eam / in quem vel quam alienacio fiet, quod si precium adiectum non esset in alienacione vel modicum precium in fraude / adiectum esset, singuli denarii duodecim debeant solvi de singulis libris valimenti dicti edificii et iuris soli ut supra, salvo / quod non intelligatur alienacio fieri pro eo quod transferatur in heredem et si in aliquo de predictis contrafieret, ex tunc liceat dicto / monasterio dictum solum et terram recuperare et contrafaciens cadat a iure suo et quod illa persona in quam transferetur dictum edificium / vel pars ipsius et quociens, instrumentum locacionis et conducionis huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem a / die empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Acto quod si cessaretur per dictum / Iordanum vel successores suos a solucione dicte pensionis per triennium, liceat dicto monasterio dictum solum et terram recuperare / et dicta locacio sit finita. Versa vice ego dictus Iordanus, dictam terram et solum iure superficiario recipiens a vobis nomine dicti / monasterii pro dicta pensione solvenda singulis annis dicto monasterio et sub pactis et modis suprascriptis, promito vobis, recipientibus nomine dicti / monasterii, dictum solum et terram tenere a dicto monasterio per me et successores meos singulares et universales sub pactis et modis suprascriptis / et predicta omnia suprascripta modo et forma suprascripta attendere et observare perpetuo per me et successores meos et dare et solvere ut supra predictos / singulos denarios duodecim et non aliter dictum edificium sive ius in alium transferre nisi cum observacione predictorum et dare et solvere / dicto monasterio pro pensione dicti soli et terre per me et successores meos im perpetuum soldos^b tresdecim et denarios septem ianuinorum infra octavam nativitatis Domini. / Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa abbati dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dicto edificio habitaverit, ipsam / inde expellam infra dies octo postquam mihi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii. Predicta omnia et singula promito / vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, attendere, complere et observare, alioquin si in aliquo

de predictis contrafecero, libras viginti quinque ianuinorum vobis reccipientibus / dicto nomine stipulantibus promito, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona mea habita et habenda vobis pignori obligo / et specialiter edificium supradictum. Et est actum inter dictas partes quod alium libellum factum dicto Iordano de dicto edificio et de alio quod / (c. 38v.) modo est Lanfranchi de Canali et quod vendidit dictus Iordanus dicto Lanfranco sit cassum et irritum et / nullius valoris. Actum in porticu dicti monasterii. Testes Daniel Gazanus de Porta et presbiter Legalis, capellanus dicti / monasterii. Anno dominice nativitatis M° CC° LXXXXVIII, ind(ictione) X, die XXVI aprilis, inter nonam et vespervas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a edificium domus: *sottolineato*   ^b *segue lettera d espunta.*

973

1298, aprile 26, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione perpetua a Lanfranco de Canali di Bisagno un suolo su cui insiste una sua casa, per il canone annuo di 12 soldi.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 38 v.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Lafrancus de Canali »; « In perpetuum ». In calce al testo in c. 39 r., di mano moderna: « 1298, 26 aprile ».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Balianus, frater Michael, frater Guillelminus, frater Nicolinus, / frater Ugolinus et frater Enricus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, damus, cedimus ac tradimus et concedimus tibi Lanfranco / de Canali de Biss(anne), ut superficiario a nativitate Domini proxime preterita im perpetuum solum sive terram dicti monasterii, supra quam habes edificium / unum domus et cui coheret ante carrubius, retro trexenda, ab uno latere edificium Iordani, filii quondam Rubaldi de Lavania

et / ab alio Vitelini, fratris dicti Iordani. Quod solum sive terram tibi et successoribus tuis nomine dicti monasterii im perpetuum damus, cedimus et / concedimus pro infrascripta pensione singulis annis solvenda dicto monasterio sub pactis et modis infrascriptis, concedentes tibi et in / te transfereutes omne ius quod superficiario competere debet seu quod superficiarius habere solet in solo conducto, ita ut / tu et successores tui possis super dicto solo seu terra edificium domus habere et tenere im perpetuum. Cuius soli et terre possessionem et utile dominium / seu quasi quod superficiarius habere solet tibi tradidisse dicto nomine confitemur, promittentes dicto nomine tibi dictum solum et / terram perpetuo tibi et successoribus tuis permitere habere et tenere et ipsum sive ipsam a te vel successoribus tuis non auferre nec pensionem / augere, set ipsum solum et terram tibi et successoribus tuis legitime deffendere expensis propriis dicti monasterii, remissa tibi et successoribus tuis / neccessitate denunciandi, alioquin si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, libras viginti quinque ianuinorum nomine pene nomine dicti monasterii / tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona dicti monasterii / habita et habenda tibi pignori obligamus. Quod solum et terram tibi ut supra dicto nomine damus, concedimus et tradimus / tibi et successoribus tuis pro pensione soldorum duodecim ianuinorum singulis annis solvenda dicto monasterio infra octavam nativitatis Domini, / ita tamen quod non liceat tibi nec successoribus tuis dictum edificium sive ius tibi concessum transferre aliquo alienacionis titulo / in aliquam ecclesiam, monasterium seu locum religiosum vel in aliquod hospitale seu in aliquam domum seu locum aut personam / qui sive que non sit subiecta iurisdicioni iudicis secularis nec in aliquem militem aut servum et quocienscumque / contigerit per te vel per aliquem successorem tuum dictum edificium sive ius tibi concessum transferri in aliquam personam, collegium / seu universitatem, debeant solvi dicto monasterio sive abbati et conventui dicti monasterii singuli denarii duodecim de singulis / libris precii quo vendicio seu alienacio dicti edificii fiet, videlicet singuli denarii duodecim pro qualibet libra per alienan/tem et totidem per eum vel per eam in quem vel quam alienacio fiet. Quod si precium adiectum non esset in / alienacione vel modicum precium in fraude adiectum esset, singuli denarii duodecim debeant solvi de singulis / libris valimenti dicti edificii et iuris soli ut supra, salvo quod non intelligatur alienacio fieri pro eo quod transferetur / in heredem et si in aliquo de predictis

contrafieret, ex tunc liceat dicto monasterio dictum solum et terram recuperare / et contrafaciens cadat a iure suo et quod illa persona in quam transferetur dictum edificium vel pars ipsius / et quociens, instrumentum locacionis et conducionis huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem / a die empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Acto quod si cessaretur / (c. 39r.) per dictum Lanfrancum vel successores suos a solutione dicte pensionis per triennium, liceat dicto monasterio solum et terram predictam / recuperare et dicta locacio sit finita. Versa vice ego dictus Lanfrancus, dictam terram et solum iure superficiario recipiens / a vobis nomine dicti monasterii pro dicta pensione solvenda singulis annis dicto monasterio et sub pactis et modis suprascriptis, / promito vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, dictum solum et terram tenere a dicto monasterio per me et successores meos singulares et / universales sub pactis et modis suprascriptis et predicta omnia suprascripta modo et forma suprascripta attendere et observare / perpetuo per me et successores meos et dare et solvere ut supra predictos singulos denarios duodecim et non aliter dictum edificium / sive ius in alium transferre nisi cum observacione predictorum et dare et solvere dicto monasterio pro pensione dicti soli et terre per me / et successores meos im perpetuum soldos duodecim ianuinarum infra octavam nativitatis Domini. Et si forte aliqua infamis persona inho/neste fame vel iniuriosa abbati dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dicto edificio habitaverit, ipsam inde expellam infra / dies octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii. Predicta omnia et singula promito vobis, / recipientibus nomine dicti monasterii, attendere, complere et observare, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, libras viginti quinque / ianuinarum nomine pene vobis recipientibus dicto nomine stipulantibus promito, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum / omnia bona mea habita et habenda vobis pignori obligo et specialiter edificium supradictum. Actum in porticu dicti monasterii. Testes Daniel / Gazanus de Porta et presbiter Legalis, capellanus dicti monasterii. Anno dominice nativitatis M° CC° LXXXVIII, ind(ictione) X^a, die / XXVI aprilis, inter nonam et vespas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

974

1298, novembre 7, <Genova>

Il monastero di Santo Stefano rilascia procura al priore Gregorio e al monaco Michele.

Notizia in n. 975.

Notaio: Giovanni « Enrici de Porta ».

975

1298, novembre 8, Genova

Il preposito e i canonici genovesi, a nome della chiesa di San Giacomo di Carignano, dipendente dal capitolo genovese, da una parte, e il monastero di Santo Stefano, in persona dei procuratori Gregorio priore e Michele monaco, dall'altra, per comporre la vertenza in atto, definiscono i confini delle due parrocchie.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 140 v.

Nel margine superiore, di mano trecentesca: « Divisio parrochie de Calignano »; in testa al documento, di mano quattrocentesca: « Divisio parrochie de Calignano »; di mano cinquecentesca: « Instrumentum divisionis parrochie Sancti Stephani ab illa Sancti Iacobi de Carignano ». In calce al testo, di mano moderna: « 1298, 13 novembre ».

In nomine Domini amen. Ut omnis litis, contencio et disensionis materia occasione parrochie monasterii Sancti Stephani / Ianuensis et ecclesie Beati Iacobi de Calignano ad capitulum Ianuensis ecclesie spectantis pleno iure sopiatur, / Stephanus prepositus et capitulum Ianuensis ecclesie supradictum, nomine dicte ecclesie Sancti Iacobi ex una parte et frater Gregorius prior et frater Michael monachus, sindici et procuratores ad infrascripta dicti monasterii Sancti Stephani, ut / constat publico instrumento scripto manu Iohannis

Enrici de Porta notarii M^o CC^o LXXXVIII, die VII novembris, dicto nomine ex / altera, parrochiam ipsam de qua erat contencio inter ipsas partes, pro bono pacis et concordie inter ipsas dicto / nomine conservando, sic limittandam duxerunt, videlicet quod parrochia dicti monasterii per burgum Rivi Turbidi eundo / per ipsum deversus dictum monasterium extendatur et extendi debeat usque ad domum que est in terra Oberti guanterii, / que est directo supra fruntem de Rivo Turbido et si forte domus aliqne in vacuo quod est a dicta domo usque / ad domum Guillelmi Paterii iuxta viam fierent in fronte dicte terre, sint et esse debeant in parrochia et de / parrochia dicti monasterii; item per carubium ubi est tinctoria de Cerexiis sicut protenditur cum terra ipsius / tinctorie et per viam publicam usque ad viam que est prope terram quondam Calvi Raspeti et ab ipsa via usque Bissane / deversus dictum monasterium, item per carubium per quem itur in Calignanum ubi dicitur tinctoria dominorum / Paulini et Oliverii de Auria fratrum quam tenet Obertus Cerexia sicut protenditur cum terra ipsius tinctorie / et per viam publicam que est in capite dicti carubii usque ad viam que est prope terram Calvi Raspeti et ab ipsa / via usque Bissane deversus dictum monasterium et quicquid in ipsa tinctoria edificari contigeret, item / (c. 141r.) per viam publicam qua itur in Calignanum que est penes tinctoriam dominorum Paulini et Oliverii predictorum quam tenet / Obertus Cerexia ex parte tinctorie sit in parrochia et de parrochia dicti monasterii cum dicta tinctoria tam terra dictorum / fratrum adiacens ipse tinctorie sicut consuevit tenere dictus Obertus Cerexia et per eandem viam publicam que est penes / dictam tinctoriam. Cetera vero domus et terre que sunt et fient a dicta via infra sicut dictum est deversus Sanctum Iacobum, / domibus que sunt in fronte Rivi Turbidi usque ad domum que est in terra Oberti guanterii sicut supra dictum est exceptis, / sint et esse debeant in parrochia et de parrochia dicte ecclesie Sancti Iacobi de Calignano, palatio Iohannis Barate quod est / in Bissane super terra dicti monasterii duntaxat excepto, quod est et sit in parrochia et de parrochia dicti monasterii, promittentes dicte partes dictis nominibus inter sese adinvicem solempni stipulatione dictam limittationem et omnia et singula / supradicta firma et rata habere et tenere et in nullo contravenire sub pena dupli de quanto contrafieret et non observaretur inter / sese adinvicem solempni stipulatione promissa, ratis manentibus supradictis, pro quibus omnibus et singulis firmiter observandis sibi adinvicem pignori obligarunt, videlicet dicti prepositus et capitulum omnia bona dicte ecclesie et dicti syndici / omnia bona dicti monasterii. Actum Ianue, in claustro ecclesie Ianuensis, anno dominice nativitatis M^o CC^o

LXXXXVIII, indic(tione) XI, / die VIII novembris, circa terciam, presentibus testibus presbitero Ottone, mansionario ecclesie Ianuensis, domino Ni/colao de Cucurno et presbitero Bernardo, custode dicte Ianuensis ecclesie.

(S.T.) Ego Stephanus Conradi de Lavania, imperiali auctoritate notarius, rogatus scripsi.

976

1299, febbraio 17, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede <in livello> ad Oberto de Cella di Langasco e ai suoi eredi un terreno nel territorio di Langasco, per il canone annuo di 5 lire. Guglielmo de Bonaiura di Langasco si costituisce fideiussore.

C o p i a autentica del 1321 [B], A.S.G., Archivio Segreto 1511, n. 302.

La pergamena è fortemente deteriorata e a causa di ampie lacerazioni manca della metà sinistra delle righe 1^a - 11^a, della parte centrale delle righe 12^a - 17^a e della parte centrale dell'autentica e presenta inoltre sbiaditura d'inchiostro a tratti nelle righe 11^a - 17^a, con perdita di molto testo. L'ampiezza media delle righe è di cm. 25,5.

La formula introduttiva e la parte mancante dell'autentica sono ricostruibili in base a B del n. 778.

A tergo, di mani quattrocentesche: « De Langasco et de Cravasco »; « Pulcifere ».

B è così introdotta: « [Hoc est exemplum publici instrumenti, cuius tenor talis est] » e così autenticata: « (S.T.) Ego Benedictus de Vivalda, sacri Imperii [notarius, rogatus, presens] instrumentum vidi, legi, exemplificavi et in publicam formam redegei ab autentico scripto [in pergamento manu dicti Iohannis Enrici] de Porta notarii, nichil addito vel diminuto quod mutet sensum [vel variet intellectum nisi forte littera, puncto vel silaba abbreviationis] causa, sententia tamen in aliquo non mutata, et hoc ad postulationem f[ratris Facii monaci, syndici et procuratoris dicti monasterii, de mandato tamen et] auctoritate domini Fini de Arecio, consulis Ianuensis de iusticia deversus civitatem, [qui, sedendo pro tribunali, laudavit, statuit et decrevit quod presens exemplum] eandem vim, robur et firmitatem obtineat quemad[modum et autenticum predictum. Ianue, in palacio archiepiscopatus, ubi regitur curia] consulatus civitatis, anno dominice nativitatis M° CCC° vigesimo primo, indic(tione) [tercia, die vigesima februarii, ante terciam. Testes presbiter Iacopinus de P]lacentia et Iohannes de Rappallo executor ».

Il documento suscita perplessità a causa del nome dell'abate Fredencio, poiché all'epoca la carica era detenuta dal suo successore Nicola. D'altra parte, contro una retrodatazione dell'atto al periodo dell'abate Fredencio ostando l'impossibilità di determinare con precisione l'anno e il

fatto che i monaci Guglielmino e Nicolino, attori con l'abate, compaiono solitamente assieme a Nicola. Nell'incertezza si è preferito mantenere la datazione fornita dalla pergamena.

Tale pergamena (oppure quella che tramanda B in n. 778) parrebbe identificabile con quella vista a suo tempo da Federico Federici e da lui così descritta: « <1321> Francesco di Arezzo console di giustizia, come in cartina di Santo Stefano vista da me »: v. FEDERICI¹, c. 202 r., pur nell'incertezza sul nome del console.

[✕ No]s Fredentius^a, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater [... Gu]illelminus^b et frater Nicolinus, monaci dicti monasterii, nomine et vice [dicti monasterii locamus et concedimus libellar]io nomine tibi Oberto de Cella de Langasco et heredibus tuis [... pos]itum^c sive positas in territorio Langaschi, loco ubi dicitur [...] ^d dicti monasterii a nativitate Domini proxime preterita usque ad [...] ^d singulis annis dicto monasterio pro pensione et conditione [...] ^e quinque libras quinque ianuinorum omni anno [...] ^d ttere^d usque dictum terminum et non auferre nec [pensionem accrescere sub pena d]upli dicte pensionis nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus [et universa bona dicti monasterii habita et] habenda tibi pignori obligamus. Versa vice ego dictus Ober[us] [...] ^d dictam terram a vobis tenere usque dictum ter[minus] et non dimittere et ipsam terram] meliorare [...] ^f allevare et non [deteriorare et domum con]tinue^g habitare et ipsam manutenerere de coperturis [et omnibus meis propriis expensis et [...] ^f alicui non locare et ipsam terram claudere et clausam tenere [et dictam pensionem [...] ^f. Que omnia et singula promitto et convenio vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, attendere, comple[re et observare et non] contravenire, alioquin, si in aliquo de predictis contrafecero, libras decem ianuinorum nomine pene vobis stipulantibus [nomine dicti] monasterii promitto et nichilominus cadam a iure locationis presentis et proinde omnia bona mea habita et habenda tibi pignori obligo. Insuper ego Guillelmus de Bonaiura de Langasco pro dicto Oberto versus vos dictos abbatem et monacos, recipientes nomine dicti monasterii, de predictis omnibus et singulis solempniter intercedo et fideiubeo sub ypotheca et obligatione bonorum meorum, constituens inde me proprium et principalem debitorem, renuntians iuri de principali et omni iuri. Actum in claustr[o] dicti monasterii. Testes Petrus de Balduyno de Mazo et Rubaldus de Mazo, formaarii. Anno dominice nativitatis M^o CC LXXXVIII, indic(tione) <decima> prima, die XVII februarii, po[st non]am.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

7) ^a Fredentius: *così B*   ^b [cm. 12]   ^c [cm. 13]   ^d [cm. 14]   ^e [cm. 15]   ^f [cm. 7]   ^g [cm. 3]

1299, marzo 28, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione perpetua a Lanfranco Piiagatus della braida di Carignano un suolo su cui insiste una sua casa, per il canone annuo di 10 soldi per ogni tavola.

O r i g i n a l e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 39 r.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Lafrancus Piiagatus »; « In perpetuum ». In calce al testo in c. 39 v., di mano moderna: « 1299, 28 maggio ».

Sull'argomento v. n. 1240.

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Morandus, frater Manuel, frater Ba/lianus, frater Michael, frater Guillelminus, frater Nicolinus, frater Ugolinus, frater Enricus, monaci dicti monasterii, nomine et vice / dicti monasterii, damus, cedimus ac tradimus et concedimus tibi Lanfrancho Piiagato de braia de Calignano, / ut superficiario a nativitate Domini proxime preterita im perpetuum solum sive terram dicti monasterii, supra quam habes edificium unum / domus et quod emisti a Gabriele de Diano cum medietate trexende, cui coheret ante carrubius, retro / terra monasterii que fuit locata Armanino mediante trexenda, ab uno latere terra monasterii locata Paschali de / Agio et ab alio terra monasterii. Quod solum sive terram tibi et successoribus tuis nomine dicti monasterii im perpetuum damus, / cedimus et concedimus pro infrascripta pensione singulis annis solvenda dicto monasterio sub pactis et modis / infrascriptis, concedentes tibi et in te transferentes omne ius quod superficiario competere debet seu quod super/ficiarius habere solet in solo conducto, ita ut tu et successores tui possis super dicto solo seu terra edificium domus / habere et tenere im perpetuum. Cuius soli et terre possessionem et utile dominium seu quasi quod superficiarius habere solet tibi tradi/disse dicto nomine confitemur, promittentes dicto nomine tibi dictum solum et terram perpetuo tibi et successoribus tuis permittere habere / et tenere et ipsum sive ipsam a te vel successoribus tuis^a non auferre nec pensionem augere, set / (c. 39v.) ipsum

solum et terram tibi et successoribus tuis legitime deffendere expensis propriis dicti monasterii, remissa tibi et successoribus tuis neccessitate denunciandi, / alioquin si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, libras viginti quinque ianuinorum nomine pene nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus / supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Quod solum et terram tibi ut supra dicto / nomine concedimus et tradimus tibi et successoribus tuis pro pensione soldorum decem ianuinorum pro qualibet tabula dicti soli et terre de tanto quantum / erit in mensura singulis annis solvenda dicto monasterio infra octavam nativitatis Domini, ita tamen quod non liceat tibi nec successoribus tuis dictum edificium / sive ius tibi concessum transferre aliquo alienacionis titulo in aliquam ecclesiam, monasterium seu locum religiosum vel in aliquod / hospitale seu in aliquam domum seu locum aut personam qui sive que non sit subiecta iurisdictioni iudicis secularis / nec in aliquem militem aut servum et quocienscumque contigerit per te vel per aliquem successorem tuum dictum edificium sive ius tibi concessum / transferri in aliquam personam, collegium seu universitatem, debeant solvi dicto monasterio sive abbati et conventui dicti monasterii singuli denarii / duodecim de singulis libris precii quo vendicio seu alienacio dicti edificii fiet, videlicet singuli denarii duodecim pro qualibet libra / per alienantem et totidem per eum vel per eam in quem vel quam alienacio fiet. Quod si precium adiectum non esset in ali/enacione vel modicum precium in fraude adiectum esset, singuli denarii duodecim debeant solvi de singulis libris valimenti dicti / edificii et iuris soli ut supra, salvo quod non intelligatur alienacio fieri pro eo quod transferatur in heredem et si in aliquo de predictis contrafieret, / ex tunc liceat dicto monasterio dictum solum et terram recuperare et contrafaciens cadat a iure suo et quod illa persona in quam transferetur dictum / edificium vel pars ipsius et quociens, instrumentum locacionis et condicionis huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem / a die empconis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Acto quod si cessaretur per / dictum Lanfrancum vel successores suos a solucione dicte pensionis per triennium, liceat dicto monasterio solum et terram predictam recuperare / et dicta locacio sit finita. Versa vice ego dictus Lanfrancus, dictam terram et solum iure superficiario recipiens a vobis nomine dicti / monasterii pro dicta pensione solvenda singulis annis dicto monasterio et sub pactis et modis suprascriptis, promito vobis, recipientibus nomine / dicti monasterii, dictum solum et terram tenere a dicto monasterio

per me et successores meos singulares et universales sub pactis et modis / suprascriptis et predicta omnia suprascripta modo et forma suprascripta atendere et observare perpetuo per me et successores meos et dare et solvere / ut supra predictos singulos denarios duodecim et non aliter dictum edificium sive ius in alium transferre nisi cum observacione predictorum et / dare et solvere dicto monasterio pro pensione dicti soli et terre per me et successores meos im perpetuum soldos decem ianuinorum pro qualibet tabula de tanto / quantum erit in mensura infra octavam nativitatis Domini. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa abbati dicti / monasterii, qui pro tempore fuerit, in dicto edificio habitaverit, ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum / per abbatem vel maiorem ipsius monasterii. Predicta omnia et singula promito vobis, reccipientibus nomine dicti monasterii, atendere, complere et / observare, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, libras viginti quinque ianuinorum nomine pene vobis reccipientibus dicto nomine stipulantibus promito, / ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona mea habita et habenda vobis pignori obligo et specialiter edificium / supradictum. Actum in porticu dicti monasterii. Testes Bertholinus de Mezano notarius et Francischus Brunodus. Anno dominice nativitatis / M° CC° LXXXVIII, ind(ictione) XI, die XXVIII marcii, circa nonam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a *Segue ripetuto a te vel successoribus tuis*

978

1299, marzo 29, <Genova>

Il monastero e l'ospedale di Santo Stefano, in persona del priore Nicola e del ministro Pietro, concedono in locazione a Giovanni di Montoggio un suolo edificabile nel borgo di Santo Stefano.

N o t i z i a in A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 186, c. 145 r.

N o t a i o: Giovanni « Enrici de Porta ».

979

1299, maggio 16, Genova

I canonici della chiesa di Santa Maria di Castello vendono al monastero di Santo Stefano, in persona dell'abate Nicola, un terreno con casa in località Carapluma, al prezzo di 300 lire.

O r i g i n a l e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 141 v.

Nel margine superiore, di mano moderna: « Vendita fatta al monastero dalli canonici di Castello cum non sia il duomo ». In calce al testo in c. 142 r., di mano moderna: « 1299, 16 maggio ».

In nomine Domini amen. Nos Otto prepositus, presbiter Henricus Ossus, presbiter Obertus de Sori, presbiter Henricus / de Castillione et Franciscus de Letio, canonici et cappellani ecclesie Sancte Marie de Castello Ianuensis, ob/tenta licencia prius a domino archiepiscopo Ianuensi, ut asserit religiosus vir frater Precivallis Embriacus / de ordine Fratrum Minorum et in ipsius presencia, nomine ipsius ecclesie, vendimus, cedimus et tradimus / vobis dompno Nicolao, abbati monasterii^a Sancti Stephani Ianuensis, ementibus et recipientibus nomine dicti / monasterii et pro ipso monasterio, peciam unam terre cum domo supraposita positam loco ubi dicitur Caraplu/ma, cui coheret superius via in parte et in parte terra heredum quondam Symonis Aurie, inferius terra dicti monasterii / et ab uno latere et ab alio terra dicti monasterii in parte et in parte dictorum heredum ad habendum, tenendum et / possidendum et quicquid vobis nomine dicti monasterii seu ipsius monasterii deinceps perpetuo placuerit fa/ciendum cum omnibus et singulis que infra predictos continentur confines vel alios siqui forent, accessibus, egressibus / et exitibus suis et cum omnibus iuribus et racionibus et actionibus ipsis terre et domui modo aliquo pertinentibus, nullo iure / in ipsis nec nobis nomine dicte ecclesie Sancte Marie de Castello vel in ipsa retento, liberas et absolutas / ab omni onere servitutis, propter quam^b a mutuis, collectis et oneribus comunis Ianue deinceps de cetero prestandis, / finito precio librarum trescentarum ianuinarum, quas a vobis, dantibus et solventibus nomine dicti monasterii et de ipsius / pecunia, nomine dicte ecclesie, habuisse et recepisse confitemur, convertendas in utili-

tatem dicte ecclesie, renunciantes nomine / dicte ecclesie exceptioni non numerate et non habite pecunie et omni alii iuri et si plus valent dicte terra et domus / pretio supradicto, scientes ipsarum veram extimationem, illud plus vobis nomine dicti monasterii mera, pura / et inrevocabili donatione inter vivos nomine dicte ecclesie remittimus et donamus, abrenunciantes legi qua subvenitur / deceptis ultra dimidiam iusti precii et omni alii iuri. Possessionem et dominium dictarum terre et domus / vobis nomine dicti monasterii et per vos ipsi monasterio corporaliter tradidisse confitemur nomine dicte ecclesie / de Castello, quam adprehendendi et retinendi vobis nomine dicti monasterii licenciam deinceps damus quodcumque vobis / placuerit, sine nostra et dicte ecclesie contradictione et alicuius magistratus decreto, constituentes nos ipsas pro dicto monasterio / precario possidere quousque ipsas possederimus. Insuper ex dicta causa et precio supradicto vobis, nomine dicti monasterii / recipientibus, vendimus, cedimus et tradimus omnia iura, rationes et actiones que et quas nomine dicte ecclesie habemus in ipsis / sive habet ipsa ecclesia et unquam melius habuimus, constituentes dicto nomine vos nomine dicti monasterii inde procuratores / ut in rem vestram seu dicti monasterii et promittentes nomine dicte ecclesie vobis, recipientibus et stipulantibus nomine dicti monasterii, / dictas terram et domum vobis nomine dicti monasterii et ipsi monasterio et ab ipso causam habentibus ab omni persona, / collegio, corpore et universitate legitime defendere, autorizare et disbrigare expensis dicte ecclesie, / remissa vobis dicto nomine necessitate denunciandi, alioquin penam dupli de quanto nunc valent et pro tempore / melius valuerint vobis stipulantibus nomine dicti monasterii dare primitimus nomine dicte ecclesie, ratis manentibus supradictis, / pro quibus omnibus et singulis firmiter observandis vobis nomine dicti monasterii pignori obligamus nomine dicte ecclesie / omnia bona dicte ecclesie de Castello et predicta facta sunt, salvis semper iuribus, collectis et oneribus comunis / Ianue de dictis terra et domo de cetero prestandis et solvendis ipsi comuni, que et quas dictus abbas nomine dicti / monasterii promisit mihi notario infrascripto, stipulanti nomine et vice dicti comunis, de cetero prestare et solvere ipsi comuni, renuntians / omni privilegio conventionis et iuribus quibus se tueri posset. Actum Ianue, in palatio archiepiscopali Ianue. Anno / (c. 142r.) dominice nativitatis millesimo CC LXXXVIII, indic(tione) XI, die XVI maii, inter nonam et vespervas, presentibus / testibus fratre Percivalle Embriaco, presbitero Ottone, mansionario ecclesie Ianuensis, Bonifacio, Bontempo, Antonio et Merlino, domicellis dicti domini archiepiscopi.

(S.T.) Ego Stephanus Conradi de Lavania, imperiali auctoritate notarius, rogatus scripsi.

^a *Segue ripetuto monasterii*   ^b *quam: così A.*

980

1299, giugno 4, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione perpetua a Nicola de Sesto ferrarius un suolo su cui insiste una sua casa, per il canone annuo di 11 soldi e 5 denari e mezzo.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 40 r.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Nicola de Sesto, ferrarius »; « In perpetuum ». In calce al testo, di mano moderna: « 1299, 4 giugno ».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Morandus, frater Balianus, frater Michael, frater Enricus, / frater Ugolinus et frater Conradus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, damus, cedimus ac tradimus et concedimus tibi Nicole de / Sesto ferrario, ut superficiario, a nativitate Domini proxime ventura in perpetuum solum sive terram dicti monasterii, supra quam habes edificium unum / domus et cui coheret ante via, retro terra monasterii, ab uno latere edificium Iohannis Nigri de Maxena et ab alio edificium Rollandi merzarii. / Quod solum sive terram tibi et successoribus tuis nomine dicti monasterii in perpetuum damus, cedimus et concedimus pro infrascripta pensione singulis annis / solvenda dicto monasterio sub pactis et modis infrascriptis, concedentes tibi et in te transferentes omne ius quod superficiario competere / debet seu quod superficiarius habere solet in solo conducto, ita ut tu et successores tui possis super dicto solo seu terra edificium domus habere / et tenere in perpetuum. Cuius soli et terre possessionem et utile dominium seu quasi quod superficiarius habere solet tibi tradidisse dicto nomine confitemur, / promittentes dicto nomine tibi dictum solum et terram perpetuo tibi et successoribus tuis permittere habere et tenere et ipsum sive ipsam a te vel succes-

soribus tuis / non auferre nec pensionem augere, set ipsum solum et terram tibi et successoribus tuis legitime deffendere expensis propriis dicti monasterii, remissa / tibi et successoribus tuis neccessitate denunciandi, alioquin si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, libras viginti quinque ianuinorum nomine pene tibi stipulanti promittimus, / ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Quod solum et / terram tibi ut supra dicto nomine damus, concedimus et tradimus tibi et successoribus tuis pro pensione soldorum undecim, denariorum quimque et dimidii / ianuinorum singulis annis solvenda dicto monasterio infra octavam nativitatis Domini, ita tamen quod non liceat tibi nec successoribus tuis dictum edificium sive ius / tibi concessum transferre aliquo alienacionis titulo in aliquam ecclesiam, monasterium seu locum religiosum aut personam qui sive que / non sit subiecta iurisdicioni iudicis secularis nec in aliquem militem aut servum et quocienscumque contigerit per te vel per aliquem successorem / tuum dictum edificium sive ius tibi concessum transferri in aliquam personam, collegium seu universitatem, debeant solvi dicto monasterio sive abbati / et conventui dicti monasterii singuli denarii duodecim de singulis libris precii quo vendicio seu alienacio dicti edificii fiet, videlicet singuli / denarii duodecim pro qualibet libra per alienantem et totidem per eum vel per eam in quem vel quam alienacio fiet. Quod si precium ad/iectum non esset in alienacione vel modicum precium in fraude adiectum esset, singuli denarii duodecim debeant solvi de singulis libris / valimenti dicti edificii et iuris soli ut supra, salvo quod non intelligatur alienacio fieri pro eo quod transferetur in heredem et si in aliquo de predictis contrafieret, / ex tunc liceat dicto monasterio dictum solum et terram recuperare et contrafaciens cadat a iure suo et quod illa persona in quam transferetur dictum edificium vel pars / ipsius et quociens, instrumentum locacionis et conducionis huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem a die empcionis, vendicionis / vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Acto quod si cessaretur per dictum Nicolam vel^a successores suos a solucione / dicte pensionis per triennium, liceat dicto monasterio solum et terram predictam recuperare et dicta locacio sit finita. Versa vice ego predictus Ni/cola, dictam terram et solum iure superficiario reccipiens a vobis nomine dicti monasterii et sub pactis et modis suprascriptis, promito vobis, reccipientibus nomine / dicti monasterii, dictum solum et terram tenere a dicto monasterio per me et successores meos singulares et universales sub pactis et modis suprascriptis / et predicta omnia suprascripta modo et forma

suprascripta attendere et observare perpetuo per me et successores meos et dare et solvere predictos singulos denarios / duodecim et non aliter dictum edificium sive ius in alium transferre nisi cum observacione predictorum et dare et solvere dicto monasterio pro pensione / dicti soli et terre per me et successores meos im perpetuum soldos undecim et denarios quimque et dimidium infra octavam nativitatis Domini. Et si forte aliqua / infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa abbati dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dicto edificio habitaverit, ipsam inde expellam / infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii. Predicta omnia et singula promito vobis, reccipientibus nomine / dicti monasterii, <attendere, complere et observare>, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, libras viginti quimque ianuinarum nomine pene vobis reccipientibus dicto nomine stipulantibus promito, ratis ma/nentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona mea habita vobis pignori oblige et specialiter edificium supradictum. Acto inter / dictas partes in presenti contractu quod dictus Nicola neque successor tuus^b non possit neque debeat facere nec habere aliquam fenestram / vel aperturam in dicto hedificio vel in aliqua parte ipsius per quam possit intrare vel exire aliqua persona in terram dicti monasterii. / Actum in claustro dicti monasterii. Testes Guillelmus de Sancto Stephano et Obertus de Campodonico notarius. M^o CC^o LXXXXVIII, ind(ictione) XI°, / die III iunii, post vespas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a *Segue soli*   ^b *tuus: così A.*

981

1299, luglio 13, <Genova>

Frate Enrico de Vivalda è nominato custos, gubernator e prorektor dell'ospedale di Santo Stefano.

Notizia in n. 1001.

Notaio: Giovanni « Enrici de Porta ».

982

1299, <settembre 24-dicembre24>, Genova

Archenda, vedova di frate Martino Rubeo, già ministro e rettore dell'ospedale di Santo Stefano, dona all'ospedale, in persona dell'attuale rettore frate Enrico de Vivalda, i beni suoi e del marito.

C o p i a semplice di mano moderna [B], POCH, II, c. 24 r.

A fine testo, della stessa mano: « Pergamena autentica ».

Il documento non reca notizia né del mese né dell'anno. Gli estremi di datazione sono stati indicati tenendo conto dell'indizione che, in base all'uso consueto del notaio, si presume secondo lo stile genovese.

✠ In nomine Domini amen. Ego Archenda, uxor quondam fratris Martini Rubei, ministri et rectoris hospitalis Sancti Stephani, ... dono, cedo et mando tibi fratri Enrico de Vivalda, nunc ministro et rectori predicti hospitalis Sancti Stephani, recipienti et stipulanti hanc donacionem ... nomine et vice dicti hospitalis, omnia mea bona mobilia et immobilia ... et bona dicti quondam fratris Martini viri mei ... Actum Ianue, extra portam Sancti Andree, in dicto hospitali, anno dominice nativitatis M CC LXXXVIII, indic(tione) XIIª ... Lanfranchinus de Nazario notarius rogatus scripsi.

983

1299, novembre 7, <Genova>

Marchesino di Pompeiana e Musso di Santo Stefano di Taggia, suo procuratore, si dichiarano debitori nei confronti di Giovannino Pisano di Chiavari, medico chirurgicus, che agisce in qualità di procuratore di Simonino Porco, della somma di 60 lire.

N o t i z i a in n. 1153.

N o t a i o: Giovanni « de Avundo ».

1299, novembre 26, Genova

Frate Enrico de Vivalda, rettore dell'ospedale di Santo Stefano, concede in locazione per 5 anni ai fratelli Lanfranco e Guglielmo de Clapa, tintori, una casa nel borgo di Santo Stefano per il canone annuo di 5 lire, restando a carico dei fratelli tutte le spese di manutenzione, tranne che per il tetto.

O r i g i n a l e [A], A.S.G., Archivio Segreto 1510, n. 272.

La pergamena presenta una piccola lacerazione che interessa l'estremità destra delle righe 7^a ed 8^a, con perdita di poco testo ricostruibile grazie al formulario consueto.

A tergo, di mano coeva: « Locatio hedificii hospitalis quod est ante hospitale nostrum »; di mano trecentesca: « De hospitalli monasterii ».

Sull'argomento v. n. 1115.

R e g e s t o: MARCHESANI - SPERATI, n. 1084.

✠ In nomine Domini amen. Ego frater Enricus de Vivalda, minister et rector hospitalis Sancti Stephani, nomine meo proprio et dicti hospitalis, / loco et titulo locacionis concedo vobis Lanfranco de Clapa tintori et Guillelmo de Clapa tintori, fratribus, quoddam hedificium domus dicti hospitalis, / positum in burgo Sancti Stephani, cui coheret antea carrubius, retro et ab uno latere tingeria et domus Iacobi condam Boni et fratrum eius et ab alio / latere domus vestrum. Quam locationem dicto nomine vobis et cuilibet vestrum facio a kalendis decembris proxime venturis usque ad annos quinque tunc proxime / venturos pro pensione per vos michi, dicto nomine, singulis annis solvenda librarum quinque ianuinarum. Quod hedificium domus, dicto nomine, promito vobis / dimittere et non auferre nec pensionem augere usque ad dictum terminum, set pocius ipsum dicto nomine vobis legitime deffendere et disbrigare / ab omni persona, collegio, corpore et universitate meis et dicti hospitalis propriis expensis, remissa vobis necessitate denunciandi. Versa vice nos / dicti fratres, uterque nostrum in solidum, promitimus et convenimus tibi^a dicto fratri Enrico, stipulanti dicto nomine, dictum hedificium domus a te tenere tit[ulo conductionis] / usque ad dictum terminum et tibi dicto nomine

sive dicto hospitali dare et solvere omni anno usque ad dictum terminum, nomine pensionis dicti / hedifficii, dictas libras quinque ianuinarum ut supra et in fine dicti termini tibi dicto nomine sive dicto hospitali reddere et restituere dictum hedifficium / in bono et equo statu prout nunc est. Hoc acto inter dictas partes quod teneatur dictus frater Enricus coperi<ri> facere et aptari tectum dicti / hedifficii semel in toto dicto tempore suis expensis et dicti hospitalis et omnes alias expensas quas fieri oportebit in dicto hedifficio / per totum dictum tempus faciant dicti fratres eorum expensis. Que omnia et singula supradicta promiserunt inter se adinvicem dicte partes, dictis nominibus, / habere et tenere rata et firma et attendere, complere et observare et non contravenire, alioquin penam dupli dicte pensionis inter se adinvicem, dictis / nominibus, per stipulationem promiserunt et cum restitutione dampnorum et expensarum, ratis manentibus supradictis. Et proinde dicti fratres omnia eorum bona habita et habenda et / dictus frater Enricus dicto nomine omnia bona sua et dicti hospitalis habita et habenda inter se adinvicem dictis nominibus pignori obligaverunt, acto quod / uterque nostrum dictorum fratrum de predictis omnibus et singulis in solidum teneamur, abrenunciantes beneficio nove constitutionis de duobus reis, epistule divi Adriani, iuri de / principali, fori privilegio et omni iuri. Actum Ianue, in dicto hospitali, anno dominice nativitatis M° CC° LXXXVIII, ind(ictione) XII^a, die XXVI novembris, circa vespas. Testes / Fulcho, lanerius de Sancto Stephano, et Iacobus Cirnus, magister axie.

(S.T.) Ego Lanfranchinus de Nazario notarius rogatus scripsi.

^a tibi: *in soprilinea.*

985

1299, dicembre 9, Genova

Il monastero di Santo Stefano vende a Graziolo Mussa, abitante in Gavi, una vigna nel territorio di Gavi, in località Fernerio, al prezzo di 4 lire imperiali.

Originale [A], A.S.G., Archivio Segreto 1511, n. 305.

La pergamena presenta l'angolo superiore destro tagliato e mantenuto unito al resto del documento mediante un foglietto di carta incollato sul retro.

A tergo, di mano trecentesca: «Venditio unius predi pro monasterio per abbatem defunctum et monachos simul facta M^o CC XCIX».

In nomine Domini amen. Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, in presencia, consensu et voluntate infra/scriptorum monachorum dicti monasterii, videlicet fratris Gregorii prioris, fratris Morandi, fratris Michaelis, fratris Manuelis, fratris Nicolini, / fratris Enrici et fratris Conradi, et nos predicti monaci, auctoritate, consensu et voluntate dicti abbatis, nostris nominibus et dicti / monasterii, vendimus, cedimus et tradimus tibi Graciolo Musse, habitatori Gavii, peciam unam terre vineatam, positam in territorio / Gavii, loco ubi dicitur Fernerio, cui coheret superius, inferius et ab uno latere terra Franc(isci) Cafoni et ab alio latere terra / Iohannine de Genta in parte et in parte terra Arcornerii. Quam terram, cum omni suo iure, comodo et utilitate, ingressu et exitu et cum omnibus / suprapositis et demum omnibus ad ipsam pertinentibus, liberam et absolutam ab omni onere servitutis et exactionis, preterquam a mutuis, dactis / et collectis comunis Ianue, que et quas dictus emptor promisit michi notario infrascripto, recipienti nomine comunis Ianue, prestare et solvere ipsi comuni de dicta terra pro / tempore futuro secundum formam capituli, ad habendum, tenendum et possidendum et quicquid de ea volueris faciendum, tu et heredes tui aut cui eam / dederis vel habere statueris, iure precario et titulo emptionis et sine omni nostra et dicti monasterii et omniumque^a demum personarum pro nobis a dicto monasterio / contradicione, / tibi dictis nominibus vendimus, cedimus et tradimus, finito precio librarum quatuor imperialium, quas proinde a te dictis nominibus habuisse et rece/pisse confitemur et de ipsis nos dictis nominibus a te bene quietos et solutos vocamus, renuntiantes exceptioni non numerate et non habite pecunie et precii / non soluti et omni iuri et si plus valet dicta terra cum omnibus suprapositis dicto precio, scientes dictis nominibus ipsius veram estimationem, id quod plus / valet tibi dictis nominibus remitimus et donamus et de ipso pluri tibi facimus pactum de non petendo et omnimodam remissionem, abrenuntiantes, dictis nominibus, beneficio / legis qua subvenitur deceptis ultra dimidiam iusti precii et omni iuri. Cuius terre possessionem et dominium dictis nominibus tibi confitemur corporaliter tradidisse, / constituentes nos dictis nominibus dictam terram cum omnibus suprapositis pro te et tuo nomine precario possidere quousque de ipsa habueris corporalem possessionem, / dantes dictis nominibus tibi licenciam ingrediendi et aprehen-

dendi corporalem possessionem dicte terre quancumque tibi placuerit tua propria auctoritate et sine / alicuius iudicis et magistratus decreto, promittentes dictis nominibus tibi dictam terram cum omnibus suprapositis de cetero non impedire nec subtrahere, / set potius ipsam dictis nominibus tibi et heredibus tuis aut cui eam dederis vel habere statueris legitime defendere per nos vel successores nostros / legitime defendere et disbrigare ab omni persona, corpore, collegio et universitate, nostris propriis expensis et dicti monasterii, remissa tibi necessitate / denunciandi, alioquin penam dupli valimenti de quanto nunc valet dicta terra cum omnibus suprapositis vel pro tempore melius valuerit dictis / nominibus tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis, pro qua pena vero et ad sic observandum omnia bona mea et dicti monasterii habita et habenda / dictis nominibus tibi pignori obligamus. Insuper, ex dicta causa et pro dicto precio, dictis nominibus, tibi vendimus, cedimus et tradimus et in te trasferimus / omnia iura, rationes et actiones reales et personales, utiles, directas et mixtas, que et quas dictis nominibus habemus et nobis et dicto monasterio competunt / et competere possunt in dicta terra et eius occasione, ita ut dictis iuribus uti possis, agere, petere, defendere et experiri, excipere et replicare et omnia demum / facere quecumque, nostris nominibus et dicti monasterii, facere possemus vel unquam melius potuimus, constituentes dictis nominibus te procuratorem ut in rem tuam propriam. / Quam vendicionem et omnia supradicta predicti abbas et monaci fecerunt pro dicto precio et maxime cum ipsa terra esset inutilis dicto monasterio / nec ex ipsa posset dictum monasterium aliquos soldos, modicos fructus percipere et quia ipsam terram habere non expediebat dicto / monasterio, ut asserunt dicti abbas et monaci, et asserentes et protestantes sub fide in ordine suo predictam vendicionem, omnia supradicta / facta esse non ad lesionem dicti monasterii, set ad utilitatem ipsius et ut pecunia dicti precii ponatur^b et collocetur pro dicto / monasterio in comperatione prediorum vel iurium ex quibus maiores redditus et uberiores percipi possint quam ex dicta terra perciebatur. / Actum Ianue, sub porticu dicti monasterii, anno dominice nativitat^s M^o CC^o LXXXVIII°, indic(tione) XII^a, die VIII^a decembris, circa primam. Testes presbiter Nicola de Monelia, capellanus in dicto monasterio, Andriolus Guilerii de Vultabio et Guilielmus de Diano, / qui moratur in Sancto Stephano.

(S.T.) Ego Antonius de Gregorio de Quarto notarius predictum instrumentum extrasi et in publicam formam reddegi de cartulario / instrumentorum compositorum manu Lanfranchini de Nazario notarii, de mandato mihi

facto a venerabili in Christo / patre domino B(artholomeo), permissione divina archiepiscopo Ianuensi, M^o CCC^o XXIII, die XII septembris, presentibus / testibus domino Iacobo de Cucurno, vicario dicti domini archiepiscopi, presbitero Guirardo de Regio, capellano dicti / domini archiepiscopi, et presbitero Nicola de Sexto, capellano ecclesie Ianuensis et quod instrumentum alias extractum fuit.

^a et omniumque: così A   ^b segue ripetuto ponatur

986

1300, gennaio 11, Cravasco

Priano di Cravasco, Gaudagnino suo figlio e le loro mogli Benvenuta e Giovanna vendono al monastero di Santo Stefano, in persona dell'abate Nicola, un castagneto in località Villazzerana e un frutteto in località Terru, entrambi nel territorio di Cravasco, al prezzo di 12 lire.

O r i g i n a l e [A], A.S.G., Archivio Segreto 1511, n. 273A.

A tergo, di mano coeva: « Carta de Cravasco »; di mano trecentesca: « Emptio de terre (cosi) de Clvasco de Pulcifera ».

Il documento presenta numerose scorrettezze.

In nomine Domini amen. Nos Prianus de Clvascho, Gaudagninus eius filius, Benevenuta, uxor dicti Priani, et Iohana, uxor dicti Gau/dagnini, quilibet nostrum in solidum, vendimus, cedimus et tradimus tibi fratri Nicola, abas monasterii Sancti Stephani de Ianua, nomine / ipsius monasterii, terras infrascripta: in primis peciam terre positam in territorio Clvaschi, loco ubi dicitur Villazzerana, arborata / castaneis, cui coheret superius terra Guirardi Suiarii, inferius via cu(rv)a, ab uno latere fossatum, ab alio latere terra dicti / monasterii; item alliam peciam terre in dicta villa, loco ubi dicitur in Terru, arborata frutibus, cui coheret superius / via, inferius terra Iohannis Rivaria, ab uno latere terra Obertini de Clvascho, qui dicitur Iocia, ab alio latere fossatum, / finito precio librarum duodecim ianuinarum, quas a te confitemur habuisse et recepisce et que fuerunt nobis computati in pensiones anni / pre-

teriti et de quibus nos bene quietos et solutos vocamus, renuntiantes eceptio-
 ni nun numerate peccunie, doli in factum et omni iuri. / Que terre, ut supe-
 rius dictum est coherenciate, tibi pro precio supradicto vendimus, cedimus et
 tradimus cum omnibus utilibus ipsius, / comodo et utilitate, ingrexibus et
 exitibus omnibusque demum pertinenciis ipsarum, uti optimaque maximaque
 est, liberam / et absolutam ab omni honere servitutis et exacionis, preterquam
 a mutuis et colletis et honeribus comunis Ianue deinceps prestandis, que
 omnia dictus emptor promisit et convenit mihi notario infrascripto, stipulanti
 nomine et vice comunis Ianue, de cetero solvere et alia / observare prout in
 capitulo comunis Ianue continetur, abrenuntians omni cunvencioni, privilegio
 et auxilio qua et quo contrarium possit / et omni iuri et si plus valet dicto pre-
 cio, sciens veram ipsius extimacionem, ipsum plus tibi mera et pura et inrevo-
 cabili / donacione inter vivos donamus et remitimus, renuntiantes legi qua
 subvenitur deceptis ultra dimidiam iusti precii, quod possit / agere ad rei re-
 stitucionem vel iusti precii supplementum. Possessionem quoque et dominium
 et quasi dicte terre tibi corpo/raliter tradidisse confitemur, constituens nos
 tuo nomine et a te precario possidere quamdiu possiderimus, dans tibi licen-
 ciam / aprehendendi corporalem possessionem dicte terre quancumque tibi
 placuerit, sine alicuius iudicis seu magistratus de/creto, sine omni nostra om-
 niumque per nos cuntradicione, promittentes tibi dicte terre et omnia supra-
 dicta nun inpedire neque / subtrahere, sed defendere et autorizzare in iudicio
 et extra espensis nostris propriis, remissa necessitate denunciandi, / alioquin,
 penam dupli de quanto valent dicte terre cum omnibus iuribus ipsarum et pro
 tempore valuerint et meliorate fuerint, tibi stipulanti promittimus, firmis man-
 entibus supradictis et pro pena vero et predictis omnibus et singulis aten-
 dendis et observandis / omnia bona nostra habita et habenda tibi pignori obli-
 gamus. Insuper dicto precio et ex dicta causa cedimus et tradimus tibi omnia
 iura, / raciones et actiones utiles et directas, que et quas habemus seu habere
 possumus et nobis competunt in dictis terris et omnibus / supradictis iuribus
 ipsarum, ut dictis iuribus, racionibus et actionibus uti possi<s>, agere, exci-
 pere et te deffendere et demum / omnia facere que nosmet facere possemus
 aut unquam potuimus in predictis omnibus et circha predicta te procuratorem
 ut in rem / tuam constituimus et quilibet nostrum de predictis omnibus et
 singulis in solidum teneatur et se in solidum obligat, abrenuntians epistule di-
 vi / Adriani, beneficio nove constitutionis de duobus rei<s>, iuri de princi-
 pali et omni iuri. Et specialiter nos dicta Benevenuta et Iohana / abrenuncia-
 mus exceptioni Velleiane, iuri ipothecarum, de ipsis legitime cerciorata, et legi

novissime qua cavetur quod si mulier in eodem / instrumento com marito suo se aut substanciam suam fecerit obligatam, quod nun teneatur, nixi probetur peccuniam versa<m> in utilitatem / mulieris, cunfitendo dictam peccuniam versam esse in utilitatem nostram. Et facimus predicta in presencia et consensu et voluntate dicti mari/ti nostri et cunscilio testium infrascriptorum, quos in hoc casu nostros propinquos, vicinos e<t> consciliatores nobis eligimus et apelamus. / Actum in villa Cravaschi, in domo dicti abati<s> sive dicto monasterio, anno dominice nativitatís M° CCC°, indic(tione) XIIª, die XI ianuarii, / inter nonam et vesperas. Testes Petrus Tarufus de Clavascho, Obertus de Sancto Stephano, servitor dicti abati<s>, et Nicola de Portudulfi/no.

(S.T.) Ego Gabriel de Langasco, notarius sacri Inperii, rogatus scripsi.

987

1300, febbraio 1, Genova

Porchetto, arcivescovo di Genova, condanna a restrizioni particolari Baliano, monaco del monastero di Santo Stefano, colpevole di ribellione.

O r i g i n a l e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 142 v.

Nel margine esterno, di mano moderna: « 1300, primo febbraio ».

In nomine Domini amen. Nos frater Porchetus, divina et apostolica gratia Ianuensis archiepiscopus, cum frater Balianus / clericus, monachus monasterii Sancti Stephani Ianuensis nobis et suo abbati contumax et rebellis extiterit / ac primo per suum abbatem et tercio monitus ut rediret et omnino contempserit obedire et nostris et insuper / cuncionibus, requisitionibus et monitionibus crebris spretis, quas eidem fratri Baliano ut ab erro/ris sui devio revocarem ad vitam, compacientes erranti paterne, duximus faciendas ne nil / obediencia prodesse videretur huilibet si contemptus contumacibus non obsesset et nolentes eciam ut derelinquatis / impuritas aliis facilem aditum promitteretur delinquendi, predictum fratrem Balianum, quondam prefati monasterii monachum eiusdem monasterii loco comodo quolibet et honore tam auctoritate commissionis quam ordi/naria iurisdicione privandum duxi-

mus per hoc scriptum ac sentencialiter spoliandum ita quod deinceps ipsius / monasterii expers factus omnino comodum et auxilium vel favorem de predictis tanquam eiusdem monasterii vel bonis / ipsius sentire non possit aut predicta vel aliquod predictorum tanquam eiusdem monasterii monachus exigere va/leat aut eciam obtinere ut in sue prolixitatis odium in rebellionis sue iaceat perpetuo ruina / prostratus et volumus inde fieri publicum instrumentum. Lata et pronunciata Ianue, in palatio archiepiscopatus Ianue, an/no dominice nativitatis M° CCC°, indic(tione) XII, die prima februarii, ante terciam, presentibus testibus fratre Precivalle Em/briaco, domino Angelino Spinula et domino Willelmino clerico.

(S.T.) Ego Stephanus Conradi de Lavania, imperiali auctoritate notarius, rogatus scripsi.

988

1300, aprile 24, <Genova>

Il prete Giovanni, ministro della chiesa di Santa Croce, rilascia quietanza a Scapacio, figlio di Pagano de Agusio, e a Giovannino, figlio del fu Guglielmo Bencio di Recco, della somma legata nel testamento di Pietro de Agusio per le proprie esequie.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 75/II, c. 242 v.

Nel margine esterno, della stessa mano: « Quondam Petri de Agusio ».

N o t a i o: Guglielmo « de Sancto Georgio ».

Sull'argomento v. nn. 525, 537, 592, 594-596, 623-624, 955.

Ego presbiter Iohannes, minister ecclesie Sancte Crucis, confiteor vobis Scapacio, filio Pagani de Agusio, et Iohannino, filio quondam Guillelmi Bencii de Recco, nomine vestro et aliorum heredum, me habuisse te recepisse a vobis integram solutionem et satisfacionem de illis libris octo ianuinarum quas dictus quondam Petrus legavit pro sua sepultura et aliis exequiis et furnimentis factis in sepultura ipsius in testamento suo, de quibus omnibus me a te bene quietum et solutum voco, renuncians exceptioni non numerate peccunie

et doli mali et omni iuri, promittens vobis quod nulla de cetero <fiet lis, peticio et requisicio> per me vel alium habentem causam a me contra vos vel aliquos heredes dicti quondam Petri, faciens vobis finem et omnimodam remissionem, alioquin penam dupli de quanto contrafactum fuerit vobis stipulanti-bus spondeo, ratis manentibus supradictis et proinde omnia bona mea habita et habenda tibi pignori obligo. Testes Franciscus Crispus et Philipus de Raymondis. M° CCC°, die XXIII aprilis, XII^a ind(ictione).

989

1300, novembre 13, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione per 20 anni a Giacomi-no de Bestagno, abitante in Albaro, un terreno con casa in Albaro, in località ad Guastam, per il canone annuo di 8 lire, con obbligo di migliorie, di impianto di colture e di manutenzione della casa. Giovannino Canno, formaiaius di Santo Stefano, si costituisce fideiussore.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 42 r.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Iacobus de Bestagno »; « De domo et terra de Albario ». Nell'angolo superiore interno, di mano moderna: « 4° ». In calce al testo, di mano trecentesca: « 1300, 13 novembre ». In calce alla carta, di mano trecentesca: « XVIII ».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Manuel, frater Michael, frater Guillelminus, frater Nicolinus, / frater Enricus et frater Conradus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis concedimus tibi Iacobino de Bestagno, / qui stas ad Albarium, terram dicti monasterii cum domo supraposita, positam ad Albarium, loco ubi dicitur ad Guastam et quam solitus / est tenere a dicto monasterio Iohannes de Toirano, a nativitate Domini proxime ventura usque ad annos viginti proxime completos, te dante et / solvente omni anno dicto monasterio libras octo ianuorum pro pensione et condicione dicte terre in fine cuiuslibet anni. Quam terram cum domo / promittimus et convenimus tibi nomine dicti monasterii dimittere et non auferre neque pensionem augere, set tamquam rem locatam ipsam tibi usque / dictum terminum deffendere et disbrigare, alioquin penam dupli dicte pensionis tibi

stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis et proinde omnia / bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Versa vice ego dictus Iacobinus, promitto et convenio vobis dictis domino abbati et monacis, / recipientibus nomine dicti monasterii, dictam terram cum domo a vobis tenere usque dictum terminum et ipsam meliorare, bonificare et non deteriorare, domum continue habitare et alicui ipsam non locare et in ipsa omni anno trahere foveas propaginarum viginti quinque et vineam vineare, / cavare et podare omni anno et terram vacuum pastinare de vinea omni anno tabulam unam et domum manutenere coopertam de clavis / meis expensis et dictam pensionem vobis omni anno solvere ut supra dictum est, alioquin penam dupli dicte pensioni cum dampnis et expensis propterea / factis vobis, stipulantibus nomine dicti monasterii, promitto et proinde omnia bona mea habita et habenda tibi pignori obligo et nichilominus, si contrafecero, cadam a iure / presentis locacionis. Insuper pro dicto Iacobino versus dictos dominum abbatem et monacos recipientes nomine dicti monasterii de predictis omnibus et singulis / intercessit et se solempniter obligavit Iohaninus Cannus, formaiarius de Sancto Stephano, sub ypotheca et obligacione bonorum suorum, renuncians iuri de / principali et omni iuri, iurans predicta omnia et singula attendere, complere et observare, confitens se maiorem annis XXII, faciens hec consilio testium infrascriptorum, / quos in predictis suos propinquos, vicinos et consiliatores ellegit et appellavit. Actum Ianue, in claustro dicti monasterii. Testes Franciscus Brunodus et presbiter Iacobus / de Albario. Anno dominice natiuitatis M^o CCC^o, ind(ictione) XIII^a, die XIII novembris, circa oram none.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

990

1301

Il monastero di Santo Stefano conferisce procura a frate Fazio.

Notizia in n. 1247.

Il documento che fornisce la notizia non dà indicazione né del mese né del giorno.

Notaio: Lanfranchino « de Nazario ».

991

<1301>

« <1301> Iacobo de Baratti de Parma consule de iustitia verso il borgo in cartina di Santo Stefano appresso di me ».

FEDERICI¹, c. 182 r.

992

<1301>, gennaio 4, <Genova>

Guglielmo Buxius di Parma, console genovese di giustizia deversus civitatem, nomina Moscardo di San Matteo curatore di Rafeto e Andriolo, figli del fu Lanfranco Mazola lanerius, per la vendita di una loro tintoria con attrezzature nel borgo di Santo Stefano, in vicinia Pontexelli, presso l'ospedale di Santo Stefano. Manuele Spalla si costituisce fideiussore.

Imbreviatura [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 151/II, c. 6 r.

Il documento, interrotto, è compreso in una serie di atti datati 4 gennaio 1301.

Notaio: Rolando « Belmusti de Pelio ».

Sull'argomento v. nn. 952, 993-994.

Die quarta ianuarii. In nomine Domini amen. Dominus Guillelmus Buxius, civis Parmensis, Ianuensis consul de iusticia deversus civitatem, dedit et constituit Moscardum de Sancto Matheo curatorem Rafeto et Andriolo presentibus, petentibus et volentibus, filiis quondam Lanfranci Mazole lanerii, ad faciendam vendicionem de rebus et^a possessionibus et de parte possessionum dictorum minorum et spicialiter partem sive partes quam sive quas habent in quadam tintoria, domibus et hedificiis et asteriis

et utensilibus que in ea sunt, que tintoria et hedificia sunt in burgo Sancti Stephani, in vicinia Pontexelli iuxta hospitale Sancti Stephani mediante trexenda et ad precium recipiendum et instrumentum venditionis faciendum et ipsos minores et bona eorum obligandum et absolutionem faciendum de precio emptori et ad omnia faciendum que in predictis et circa predicta fuerint necessaria facienda. Qui curator iuravit et promisit dictis minoribus utilia ipsorum gerere et inutilia pretermittere et rem eorum salvam fore sub ypotheca et obligatione bonorum suorum. Et pro eo principaliter intercessit Manuel Spalla, renuncians iuri de principali et omni iuri.

^a *Segue ripetuto rebus et*

993

1301, gennaio 4, Genova

Moscardo di San Matteo, curatore di Rafeto e Andriolo, figli del fu Lanfranco Mazola lanerius, procede all'inventario dei loro beni, comprendenti la quota di due quinti di una tintoria con attrezzature nel borgo di Santo Stefano, in vicinia Pontexelli, presso l'ospedale di Santo Stefano.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 151/II, c. 6 r.

La c. 6 v. presenta una lacerazione in corrispondenza del margine superiore, con perdita di poco testo ricostruibile.

N o t a i o: Rolando « Belmusti de Pelio ».

Sull'argomento v. nn. 952, 992, 994.

In nomine Domini amen. Ego Moscardus de Sancto Matheo, modo datus curator per consulem civitatis Rafeto et Andriolo fratribus, filiis quondam Lanfranci Mazole lanerii, ut de cura constat per scripturam publicam modo scriptam in actis consulatus civitatis sive in cartulario instrumentorum notarii infrascripti, volens curam nomine dictorum minorum gerere et administracionem cum beneficio inventarii et sequi sacratissimas constitutiones^a principis Iustiniani, ut eis beneficio sim, munitus premissa, venerabili signo / (c. 6v.) manu propria impresso, in presentia domini Guillelmi [Buxii, civis Parmensis,

Ianuensis consulis] de iusticia deversus civitatem, suam auctoritatem et decretum interponentis, et publicarum per[sonarum], videlicet tui notarii infrascripti scribentis et Symonis Vatacii notarii se subscribentis et testium infrascriptorum, ante quam de bonis seu rebus dictorum minorum aliquid attingam seu de dicta cura me intromittam, inventarium seu repertorium de bonis dictorum minorum facere incipio et facio. In primis namque inveni in bonis dictorum minorum duas quintas partes cuiusdam tintorie domorum et hedificiorum, asteriorum et utensilium que sunt in ea, que tintoria domus et hedificia posita sunt in burgo Sancti Stephani, in vicinia Pontexelli, iuxta hospitale Sancti Stephani mediante trexenda^b. Spacium vero superius relictum est ut, si quid memorie occurrerit, per ordinem rescribatur. Actum Ianue, in palacio archiepiscopatus Ianuensis quo regitur curia consulatus civitatis, anno dominice nativitatis M° CCC° I°, indic(tione) XIII^a, die IIII^a ianuarii, inter nonam et vespervas. Testes Guillelmus Osbergerius notarius, Nicolaus Clericus extimator, Iacobus Rubeus extimator et Obertus fornarius de Porta.

^a *Segue depennato de*

^b *segue spazio bianco pari a circa un quarto della carta.*

994

1301, gennaio 17, Genova

I fratelli Giovannino, Ianuario, Petrino, Rafeto e Andriolo, figli del fu Lanfranco Mazola lanerius, insieme con Moscardo di San Matteo, curatore di Rafeto e Andriolo, vendono a Pietro di Chiavari tintor, abitante in contrada di Sant'Agnese, una tintoria con attrezzature in contracta Pontexelli, presso l'ospedale di Santo Stefano, che insiste sul suolo del monastero di Santo Stefano, al prezzo di 376 lire.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 151/II, c. 19 v.

Nel margine esterno di c. 19 v., di mano diversa: « Factum ».

N o t a i o: Rolando « Belmusti de Pelio ».

Sull'argomento v. nn. 952, 992-993.

In nomine Domini amen. Nos Iohanninus, Ianuarius^a, Petrinus fratres, filii quondam <Lanfranci> Mazole lanerii, Rafetus et Andriolus fratres, filii^b dicti quondam Lanfranci, in presentia et auctoritate Moscardi de Sancto Matheo, curatoris nostri dati ad infrascripta, de qua cura continetur in actis consulatus civitatis anno presenti, die III^a ianuarii¹, facto ab eo inventario et scripto manu Rollandi Belmusti de Pelio notarii dicta die², et ipse curator, nomine dictorum minorum, quisque nostrum in solidum, vendimus, cedimus et tradimus tibi Petro de Clavaro tintori, qui moraris^c in contracta Sancte Agnetis tamquam plus ceteris offerenti in publica calega facta auctoritate consulis civitatis hoc anno, die ***^d, tintoriam sive hedificia tintorie et tiratorum^d et omnia tiratoria, calderias et tinas et omnia instrumenta pertinencia ad dictam tintoriam que in eis sunt / (c. 20r.) cum iure soli et que tintoria sive hedificia dicte tintorie sunt super solum monasterii Sancti Stephani Ianuensis, posita in contracta^e Pontexelli sive hospitalis Sancti Stephani sive Rivi Turbidi superioris, quibus totis coheret ante sive inferius via in parte et in parte domus sive hedificia quondam Maphei Gamboni, retro sive superius domus dicti monasterii in quibus sunt stalle, ab uno latere terra dicti monasterii locata dicto quondam Mapheo sicut terminata est, ab alio trexenda que est deversus burgum Sancti Stephani, salvis iuribus dicto monasterio in parmis quatuor et dimidio per transversum terre que est iuxta domos dicti monasterii in quibus sunt dicte stalle, iuxta formam instrumenti infrascripti^f concessionis inde facte, de quo instrumento fiet mencio, finito precio librarum trecentarum septuaginta sex ianuinarum, quas a te pro dicto precio nos habuisse et recepisse confitemur et de eis a te nos bene quietos et solutos vocamus, renunciantes exceptioni non numerate pecunie et non recepte et precii non soluti et omni iuri. Quam tintoriam et hedificia cum omnibus instrumentis predictis et cum iure soli tibi vendimus, cedimus et tradimus et pro dicto precio ad habendum, tenendum, possidendum et de eis faciendum ad voluntatem tuam tamquam de re tua, salvo iure dicti monasterii Sancti Stephani ratione concessionis facte nobis sive Belmusto de Pelio notario olim tutori^g nostro et de qua concessione est instrumentum scriptum manu Iohannis Enrici de Porta notarii^h M° CC° LXXXX, die ***ⁱ, libera et absoluta ab omni onere servitutis et exactionis, preterquam a mutuis, collectis et oneribus comunis Ianue pro predictis pro tempore

---

¹ V. n. 992.

² V. n. 993.

futuroⁱ prestandis ipsi comuni, renunciantes omni privilegio et conventioni secundum formam^j capitulorum civitatis Ianue et preterquam a prestatione soli pro tempore futuro prestanda quolibet anno secundum formam dicti instrumenti dicte concessionis et preterquam a prestatione que fieri debet^k de cetero ratione alienationum^l dominium^m. Cuius tinctorie, dictorum hediciorum et dictorum instrumentorum omnium dicte tinctorie utile sive tale quale habemus tibi corporaliter confitemur tradidisse, constituentes nos ipsa omnia pro te tenere et tuo nomine precario possidere quousque ipsa omnia seu aliquod predictorum possiderimus vel inventi erimus possidere, dantes tibi licentiamⁿ quod tua auctoritate sine alicuius magistratus decreto predicta omnia tibi vendita ut supra possis intrare, tenere, possidere et de eis facere ad voluntatem tuam ut dictum est. Insuper / (c. 20v.) ex causa predicta omnia iura realia et personalia, utilia et directa et quecumque alia nobis competentia et competitura in dictis tinctoria, hedicis et aliis supradictis vel occasione eorum et pro ipsis et in terra vacua et contra dictum monasterium ex forma dicte concessionis tibi cedimus et mandamus et in te transferimus, ita ut dictis iuribus uti possis, agere, excipere, defendere et experiri quibus possumus vel unquam melius potuimus vel possemus, facientes te procuratorem ut in rem tuam, promittentes uterque nostrum in solidum nos dicti fratres per nos et heredes nostros et ego dictus curator dicto nomine tibi stipulanti pro te et heredibus tuis dictam tinctoriam, hedicia et omnia alia instrumenta dicte tinctorie, ut dictum est, de cetero non impedire vel subtrahere, sed potius tibi et heredi tuo et causam habenti a te legitime defendere et expedire ab omni persona, corpore, collegio et universitate nostris propriis expensis dictorum fratrum, remissa tibi necessitate denunciandi, sub pena dupli dicti precii solempniter tibi a nobis stipulata et promissa cum restitutione dampnorum et expensarum, ratis manentibus supradictis, et proinde omnia bona nostra habita et habenda tibi pignori obligamus. Et si quid ultra valent dicto precio, illud ultra tibi per pactum remittimus, renunciantes legi qua subvenitur deceptis ultra dimidiam iusti precii, hoc acto quod quisque nostrum dictorum fratrum de predictis omnibus et singulis in solidum teneamur, renuntiantes beneficio nove constitutionis de duobus reis, epistole divi Adriani, iuri solidi, iuri de principali et omni iuri. Qui omnes predicti fratres iuraverunt corporaliter tactis Scripturis predicta omnia et singula et infrascripta attendere, complere et observare et contra in aliquo non facere vel venire, confitentes nos esse maiores, videlicet nos dicti Iohanninus, Ianuarius et Petrinus annis XVII et nos dictus Rafetus annis XIII et An-

driolus ° annis XII, facientes nos omnes predicta omnia et infrascripta consilio testium infrascriptorum, quos in predictis nostros propinquos et consiliatores elligimus et appellamus et etiam nos dicti Rafetus et Andriolus in presentia et auctoritate dicti curatoris nostri. Insuper nos dicti Iohanninus, Ianuarius et Petrinus, quisque nostrum in solidum iurantes, / (c. 21 r.) renunciantes et facientes ut supra, promittimus tibi dicto Petro emptori nos facturos et curaturos ita et sic quod predicti Rafetus et Andriolus predictam venditionem et omnia et singula supradicta habebunt et tenebunt rata et firma et contra in aliquo non venient, ymo predicta omnia ratificabunt et confirmabunt in publico instrumento in quo se solempniter obligabunt de evictione et defensione omnium predictorum cum pena, ypothecis et aliis solempnitatibus ut moris est in laude tui sapientis, et hec fieri faciemus ut supra quando predicti Rafetus et Andriolus facti fuerint puberes vel in ea etate de qua videbitur tuo sapienti, videlicet infra mensem a die denuntiationis et hec promittimus quisque nostrum in solidum tibi attendere, complere et observare et attendere et observari facere et contra non venire sub pena librarum centum ianuinorum solempniter stipulata et promissa, ratis manentibus supradictis, et sub ypotheca et obligatione bonorum nostrorum et cuiuslibet nostrum in solidum, iurantes ut supra, renunciantes et facientes ut supra, quibus omnibus et singulis dominus Guillelmus Buxius civis Parmensis, Ianuensis consul de iusticia deversus civitatem, causa cognita, suam auctoritatem interposuit et decretum, laudans, statuens et pronuntians predicta omnia et singula habere debere perpetuam firmitatem et revocari vel infrangi^p non posse aliqua occasione, iure vel modo ratione minoris etatis vel aliqua alia ratione. Actum Ianue, in domo Iohannis Matalafi qua habitat dictus consul, anno dominice nativitatis M° CCC° I°, indic(tione) XIII^a, die^q XVII^a ianuarii, inter primam et terciam. Testes^r Manuel bancherius, Nicolinus de Salvo, Guillelmus de Alba notarius et Iacobus Rubeus extimator.

^a Ianuarius: *con s finale corretta su lettera precedente*   ^b *segue depennato* quondam
^c *segue depennata lettera a*   ^d *et tiratorum: in sopralinea*   ^e *segue depennato* Sancti Stephani
^f *segue depennato* dicte   ^g *segue depennato* tutori nostro   ^h *segue depennato* li
ⁱ *pro tempore futuro: in sopralinea su deinceps depennato*   ^j *seguono in sopralinea due parole illeggibili pari complessivamente a circa dieci lettere*   ^k *debet: con segno abbreviativo superfluo*   ^l *alienationum: cosi I*   ^m *dominium: cosi I*   ⁿ *segue depennato* accip   ^o *segue ripetuto e depennato* Andriolus   ^p *vel infrangi: in sopralinea*   ^q *segue depennato* XX
^r *segue depennato* Nico

995

1301, aprile 1, <Genova>

Testamento di Gregorio Lungo balistarius.

Notizia in n. 1005.

Notaio: Giacomo « de Albario ».

996

1301, luglio 25, Anagni

Papa Bonifacio VIII dà mandato all'arcivescovo di Genova di concedere il permesso a vari cittadini genovesi di fondare una cappella o oratorio nel territorio di Albaro.

Inserto [B] in n. 1024.

Sull'argomento v. nn. 1024, 1027-1031.

Bonifacius episcopus, servus servorum Dei, venerabili fratri archiepiscopo Ianuensi salutem et apostolicam benedictionem. Ex parte dilectorum filiorum comunis Ianue fuit expositum coram nobis quod quam plures Ianuenses cives in territorio ville Arbarii tue diocesis nonnullas terras et possessiones habentes ad quas estivis temporibus pro recolligendis terrarum et possessionum ipsarum fructibus se personaliter / (c. 174r.) conferunt et morantur ibidem capiunt in terris et possessionibus supradictis capellam unam seu oratorium et eam vel illud de bonis a dotare propriis cum parochialis ecclesia in cuius parochia terre ac possessiones ipso consistunt adeo ab illis distare noscatur quod non possint comodo ad illam accedere pro divinis et in ea officiis audiendis, quare nobis humiliter suplicarunt ut licenciam ipsis concedere di-

gnaremur. Nos itaque prefati comunis^a supplicacionibus inclinati fraternitati tue per apostolica scripta mandamus quatinus, eisdem civibus adimplentibus quod offerunt, in hac parte auctoritate nostra postulata[m] licenciam si videaris expedire conce/das sine iuris preiudicio alicui. Datum Anagnie, X kalendas augusti, pontificatus nostri anno septimo.

^a comunis: così B.

997

1301, agosto 9, Genova

Fratre Enrico de Vivalda, a nome dell'ospedale di Santo Stefano, di cui è guardiano, si dichiara debitore nei confronti dei coniugi Giovanni Braguerio, terziario degli Umiliati, e Isabella della somma di 40 lire, che corrisponderà quando questi gli avranno restituito le somme di cui a loro volta sono debitori nei suoi confronti.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 156, c. 116 v.

Nel margine esterno, della stessa mano: « F(actum) ».

N o t a i o: Lanfranchino « de Nazario ».

✠ In nomine Domini amen. Ego frater Enricus de Vivalda, guardiannus^a hospitalis Sancti Stephani Ianuensis^b, de consensu et voluntate fratris Guillelmi Lanzoni Carrarii, ministri fratrum tercii ordinis Humiliatorum Ian(uensium), presentis, volentis et consencientis, confiteor vobis fratri Iohanni Braguerio de tercio hordine^c Humiliatorum et Isabelle iugalibus me vobis dare et solvere debere libras quadraginta ianuinorum sub pactis, modis et condicionibus infrascriptis pro illis libris quadraginta ianuinorum quas habebam penes me in custodia sive deposito pro ministris fratrum dicti hordinis^d et quas tu dictus frater Iohannes dederas et solveras^e ministris dicti ordinis quando^f intrasti ad standum et serviendum in hospitali Sancti Petri Arene, que converti debebant in opere pontis et hospitalis Sancti Petri Arene, ut dico contineri in publico instrumento inde facto, renuncians exceptioni non debite pecunie et confessionis non facte et omni iuri quo contra venire possit. Quas libras XXXX ianuinorum de consensu et voluntate dicti fratris Guillelmi, mini-

stri supradicti, promito et convenio vobis dare et solvere vobis vel alteri vestrum^s usque ad festum Natalis Domini proxime venturum, si michi dederitis et^h tradideritis et conscignaveritis, recipienti nomine dicti hospitalis, illas libras quas tibi dicto fratri Iohanni dedi, tradidi et consignavi eo tempore quo intrasti ad standum et serviendum in dicto hospitali et que res descripte sunt per ordinem in quadam scriptura que habeo penes me et eciam in quadam alia que tu dictus Iohannes habes penes te, aliter ad dandum et solvendum vobis dictas libras XXXX ianuinorum non teneat nec vobisⁱ obligatus sim; traditis vero per vos mihi dictis rebus, ut dictum est supra, ad dandum et solvendum vobis dictas libras XXXX ianuinorum teneat et obligatus sim ut supra ad dictum terminum, alioquin penam dupli dicte quantitatis cum omnibus dampnis et expensis que propterea fierent vobis stipulantibus promito, ratis manentibus supradictis, et proinde omnia bona mea habita et habenda vobis pignori obligo. Actum Ianue, extra portam Sancti Andree, in domo qua habitat Obertus Monelia textor, anno dominice nativitat^{is} M^o CCC^o primo, ind(ictione) XIII^a, die VIII augusti, circa completorium. Testes Iacobus Butinus tabernarius, Iacobus Bechetus de Carrubio Novo textor et Alegrus de Carrubio Novo textor.

^a guardiannus: così I   ^b Ianuensis: in *sopralinea*   ^c hordine: così I   ^d hordinis: così I   ^e segue *depenmato* dictus   ^f segue *depenmato* inf   ^g segue *depenmato* vel vestro
^h segue *depenmato* solveritis   ⁱ vobis: in *sopralinea*   ^j XIII^a: corretto da XIII^a

998

1301, novembre 12, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione perpetua a Nicola di Santo Spirito un suolo edificabile per il canone annuo di 4 soldi per ogni tavola, con l'obbligo di costruirvi una casa entro due anni, su cui si riserva il diritto di prelazione in caso di vendita.

O r i g i n a l e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 52 r.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: «Nicola de Iusta de Sancto Spirito»; «In perpetuum»; di mano moderna: «Supra car. 34»; nell'angolo superiore interno, della stessa mano moderna: «6°». In calce al testo, di mano moderna: «1301, 12 novembre»; in calce alla carta, di mano trecentesca: «XVIII».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Manuel, frater Guillelminus, frater Michael, frater Nicolinus, frater Facius, monaci / dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, damus, cedimus ac tradimus et concedimus tibi Nicole de Sancto Spiritu ut superficiario a nativitate Domini proxime ventura / im perpetuum solum sive terram dicti monasterii ad edificandum et cui coheret ante edificium tuum mediante coacla, ab omnibus partibus terra dicti monasterii, videlicet / tabulas tres dicte terre et tantum plus et minus quantum erit in mensura. Quod solum sive terram tibi et successoribus tuis nomine dicti monasterii im perpetuum / damus, cedimus et concedimus pro infrascripta pensione singulis annis solvenda dicto monasterio sub pactis et modis infrascriptis, concedentes tibi et in te / transferentes omne ius quod superficiario competere debet seu quod superficiarius habere solet in solo conducto, ita ut tu et successores tui possis / super dicto solo seu terra edificium domus habere et tenere im perpetuum. Cuius soli et terre possessionem et utile dominium seu quasi quod superficiarius habere solet tibi dicto / nomine tradidisse confitemur, promittentes dicto nomine tibi dictum solum et terram perpetuo tibi et successoribus tuis permittere habere et tenere et ipsum sive ipsam a te / vel successoribus tuis non auferre nec pensionem augere, set ipsum solum et terram tibi et successoribus tuis legitime deffendere expensis propriis dicti monasterii, remissa / tibi et successoribus tuis neccessitate denunciandi, alioquin si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, libras viginti quimque ianuinarum nomine pene nomine dicti monasterii tibi stipulanti / promittimus, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Quod solum et / terram tibi ut supra dicto nomine damus, concedimus et tradimus tibi et successoribus tuis pro pensione soldorum quatuor ianuinarum pro qualibet tabula singulis annis solvenda dicto monasterio de tanto quantum erit in mensura infra octavam nativitatis Domini, ita tamen quod non liceat tibi nec successoribus tuis edifficium quod fiet in ipsa terra sive / ius tibi concessum transferre aliquo alienacionis titulo in aliquam ecclesiam, monasterium seu locum religiosum <vel in aliquod hospitale seu in aliquam domum seu locum> aut personam qui sive que non sit subiecta / iurisdictioni iudicis secularis nec in aliquem militem aut servum et quocienscumque contigerit per te vel per aliquem successorem tuum dictum edificium sive ius tibi concessum / transferri in aliquam personam, collegium seu universitatem, debeant solvi dicto monasterio sive abbati et conventui dicti monasterii singuli denarii duodecim / de singulis libris precii quo vendi-

cio seu alienacio dicti edificii fiet, videlicet singuli denarii duodecim pro qualibet libra per alienantem et totidem / per eum vel per eam in quem vel quam alienacio fiet. Quod si precium adiectum non esset in alienacione vel modicum precium in fraude / adiectum esset, singuli denarii duodecim debeant solvi de singulis libris valimenti dicti edificii et iuris soli ut supra, salvo quod non intelligatur / alienacio^a fieri pro eo quod transferatur in heredem et si in aliquo de predictis contrafieret, ex tunc liceat dicto monasterio dictum solum et terram / recuperare et contrafaciens cadat a iure suo et quod illa persona in quam transferetur dictum edificium vel pars ipsius et quociens instrumentum locacionis et conducionis / huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem a die empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et / recipiet ab eodem. Acto quod si cessaretur per dictum Nicolam vel successores suos a solucione dicte pensionis per triennium, liceat dicto monasterio solum / et terram predictam recuperare et dicta locacio sit finita. Versa vice ego predictus Nicola, dictam terram et solum iure superficiario recipiens a vobis nomine / dicti monasterii pro dicta pensione solvenda singulis annis dicto monasterio et sub pactis et modis suprascriptis, promito vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, dictum / solum et terram tenere a dicto monasterio per me et successores meos singulares et universales et sub pactis et modis suprascriptis et predicta omnia suprascripta / modo et forma suprascripta attendere et observare perpetuo per me et successores meos et dare et solvere ut supra predictos singulos denarios duodecim et non aliter / dictum edificium sive ius in alium transferre nisi cum observacione predictorum et dare et solvere dicto monasterio pro pensione dicti soli et terre per me et successores meos / im perpetuum soldos quatuor ianuinarum pro qualibet tabula de tanto quantum erit in mensura infra octavam nativitatis Domini. Et si forte aliqua infamis persona / inhoneste fame vel iniuriosa abbati dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dicto edificio habitaverit, ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii. Predicta omnia et singula promito vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, attendere, complere et observare, alioquin si / in aliquo de predictis contrafecero, libras viginti quinque ianuinarum nomine pene vobis recipientibus dicto nomine stipulantibus promito, ratis manentibus supradictis^b, pro qua pena et ad sic observandum omnia / bona mea habita et habenda vobis pignori obligo et specialiter edificium supradictum. Acto quod in dicto edificio quod fiet in ipsa terra vel in aliqua / parte ipsius non possit fieri aliquis barchio vel porta vel

fenestra per quam vel quem possit ingredi in terra dicti monasterii, tamen possint / fieri fenestre seu barchiones ferrate pro habendo lucem. Actum in porticu dicti monasterii. Testes Petrus de Camulio pelliparius et Symon Zan/zonus. Anno dominice nativitatis M° CCC° I°, ind(ictione) XIII^a, die XII novembris, post vespas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a *Segue depennato fieri*   ^b *ratis - supradictis: in fine di periodo con segno di richiamo.*

999

1301, novembre 24, <Genova>

L'ospedale di Santo Stefano concede in locazione a Guglielmo di Rapallo calafactus una casa in contrada Macagnana.

N o t i z i a in nn. 1077, 1106, 1107.

N o t a i o: Domenico «Durantis».

Sull'argomento v. nn. 1077, 1106, 1107.

1000

1301, novembre 30, Genova

I coniugi Giovanni Iuxorius di Albaro e Sibelina, e Rolandino e Giacomino, figli di Giovanni, cedono a Giovanni de Pinu, batitor lane, i diritti che hanno su un suolo edificabile con muri sito nel borgo di Santo Stefano, nella contrada di porta Auria, già concesso loro in locazione dal monastero di Santo Stefano, al prezzo di 19 lire.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 156, c. 83 v.

La carta presenta una piccola lacerazione in corrispondenza del margine superiore interno, con perdita di poco testo facilmente ricostruibile grazie al formulario consueto.

Nel margine esterno, della stessa mano: « XVIII »; « F(actum) ».

N o t a i o: Lanfranchino « de Nazario ».

✠ In nomine Domini amen. Nos Iohannes Iuxorius de Albario tabernarius et Sibelina iugales et Rollandinus et Iacobinus, filii dicti Iohannis, [quisque] nostrum in solidum, vendimus, cedimus et tradimus sive quasi^a tibi Iohanni de Pinu, batitori lane, omnia iura, rationes et actiones que et quas^b habemus et quilibet nostrum habet et nobis et unicuique nostrum competunt et competere possunt occasione locacionis seu libelli nobis seu alteri nostrum facte sive facti ab abbate et monacis monasterii Sancti Stephani Ianuensis de quadam terra posita in burgo Sancti Stephani, in contracta porte Aurie et occasione soli sive iuris soli dicte terre, de qua locacione seu libello est instrumentum scriptum manu^c et in qua terra hedificati sunt quidam muri, cui terre et muris superhedificatis coheret ante carrubius, retro hedificium domus heredum quondam Iacobini, filii Pascalis molinarii de Bissanne mediante muro comuni usque ad tectum domus dictorum heredum in parte et in parte hedificium Oberti de Carro mediante muro comuni usque ad tectum domus dicti Oberti, ab uno latere hedificium Ampegini de Graverio tinctoris mediante muro comuni usque ad tectum domus dicti Ampegini et ab alio hedificium Iohannis cartagi de Marasio mediante muro comuni usque ad tectum domus dicti Iohannis, ita ut in dicta terra possis hedificare et hedificatum tenere et possidere ad voluntatem tuam sine omni nostra omniumque personarum pro nobis contradicione, finito precio librarum decem et novem ianuinarum, quas proinde a te habuisse et recepisse confitemur et de ipsis nos bene a te quietos et solutos vocamus, abrenunciantes exceptioni non numerate et non recepte pecunie et precii non soluti et omni iuri et si plus vellent^d dicta iura et id quod hedificatum est in dicta terra dicto precio, scientes exinde veram esse extimacionem^e, id plus tibi^f donamus et remittimus mera, pura et inrevocabili donacione inter vivos, abrenunciantes beneficio legi qua subvenitur deceptis dupli ultra dimidiam iusti precii et omni iuri. Possessionem quoque et dominium dictorum iurium sive quasi et eius quod hedificatum est in ea tibi confitemur corporaliter tradidisse seu quasi, constituentes nos ipsa iura et id quod hedificatum est in dicta terra pro te et tuo nomine precario possidere quousque possiderimus, dantes tibi licenciam aprehendendi et ingrediendi corporalem possessionem sive quasi dictorum iurium et predictorum omnium quando-cumque tibi placuerit tua auctoritate et sine alicuius iudicis et magistratus de-

creto. Que iura et predicta omnia promittimus tibi de cetero non impedire nec subtrahere, set potius tibi et heredibus tuis^s legitime defendere et disbrigare et expedire per nos et nostros heredes ab omni persona, collegio, corpore et universitate nostris propriis expensis, remissa tibi necessitate denunciandi. Universa predicta iura, rationes et actiones que et quas habemus et quilibet nostrum habet et nobis et unicuique nostrum competunt et competere possunt in dictis iuribus et occasione ipsorum et in eo quod hedifficatum est in predicta terra et in dicto solo sive terra et etiam omnia iura et rationes nobis et unicuique nostrum competentes et competencia vel que competere possunt in quodam turrexello quod est intus murum domus Ampegini de Graverio predicti, in quod turrexellum debent decurrere distilacia domus que fiet in terra supradicta, secundum formam instrumenti scripti manu notarii infrascripti hoc anno, die ***^s, tibi damus, cedimus et mandamus et in te transferimus, ita ut dictis iuribus omnibus et singulis supradictis uti possis, agere, petere, defendere, excipere, experiri et replicare et omnia demum facere quecumque facere possemus, possumus et potuimus vel alter nostrum posset vel unquam melius potuit, constituentes te de predictis iuribus procuratorem ut in rem tuam propriam, salvo et reservato in presenti contractu quod dictus emptor debeat et teneatur prestare, dare et solvere id quod datur et prestatur dominio soli occasione dicte terre de cetero, secundum formam dicte locacionis seu libelli, et dictus emptor id dare et solvere promisit ut supra; item acto inter dictos^h venditorem et dictum emptorem quod dictus emptor teneatur recipere aquam peruvialem que decurrat de tecto domus heredum Iacobini, filii Pascalis molinarii, quantum pro medietate dicti tecti dictorum heredum in tecto domus que fiet in dicta terra per dictum emptorem et dictus emptor dictam aquam promissitⁱ recipere ut supra. Que omnia et singula supradicta promiserunt invicem inter se dicte partes rata et firma habere et tenere et attendere, complere et observare et non contravenire, alioquin penam dupli dicti precii inter se vicissim per stipulacionem dare promiserunt cum restitutionem dampnorum et expensarum que propterea fierent, ratis manentibus supradictis, et proinde omnia bona sua habita et habenda inter se adinvicem pignori obligaverunt, acto <quod> quilibet predictorum Iohannis Iuxorii, Iacobine, Rollandini et Iacobini de predictis omnibus et singulis in solidum teneantur, abrenunciantes beneficio nove constitutioni de duobus reis, epistule divi Adriani, iuri de principali^j, iuri solidi et omni iuri et specialiter dicta Iacobina abrenunciants in predictis beneficio senatus consulti Velleiani et iuri ipothecarum et omni iuri, de predictis beneficiis certiorata, et legi qua subvenitur mu-

lieri si se obliget in eodem instrumento cum viro, confitendo dictum precium fieri versum in mei utilitatem. Et fecerunt predicta dicta Iacobina et dicti Iacobinus et Rollandinus in presencia, consensu et voluntate dicti Iohannis, viri et patris ipsorum, et consilio testium infrascriptorum, quos in hoc casu suos ellegerunt et appellaverunt propinquos, consiliatores et vicinos. Actum Ianue, extra portam Sancti Andree, in terra sive orto quam conducunt dicti iugales. Anno dominice nativitatis M^o CCC^o primo, ind(ictione) XIII^a, die XXX novembris, circa nonam. Testes Precival de Fuce Bissannis, Berratus de Buzalla, serviens abbatis, et Pindebem de Levanto, batitor lane.

^a sive quasi: *in soprilinea*   ^b *segue depennato* habemus et ego dictus Iohannes habeo
^c *segue spazio bianco pari a circa dieci lettere; segue depennato* hedifficatis; *segue spazio bianco*
pari a circa venti lettere   ^d *vallent: così I*   ^e *dicto-extimacionem: in soprilinea*   ^f *segue*
depennato pure   ^g *segue depennato aut*   ^h *segue depennato emptorem*   ⁱ *promissit: così I*
^j *segue depennato so*

1001

1302, marzo 2, Genova

Fratre Enrico de Vivalda, custos, gubernator e prorektor dell'ospedale di Santo Stefano, rilascia procura a Giovanni di Moneglia del fu Amico perché lo sostituisca nella questua e nella raccolta delle elemosine e dei legati fatti all'ospedale.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 155, c. 29 r.

Nel margine esterno, della stessa mano: « VI ».

N o t a i o: Lanfranchino « de Nazario ».

Sull'argomento v. n. 948.

✠ In nomine Domini amen. Ego frater Enricus de Vivalda, custos, gubernator et prorektor hospitalis Sancti Stephani, ut plenius continetur in instrumento scripto manu Iohannis Enrici de Porta notarii M^o CC^o LXXXVIII, die XIII iulii, nomine meo proprio et nomine dicti hospitalis facio, constituo et ordino meum et dicti hospitalis certum noncium^a et procuratorem Iohannem de Monelia quondam Amici ad eundum pro me et dicto hospitale in questam^b et pro elemoxinis per civitatem Ianue et districtum ipsius et ad

petendum, exigendum et recuperandum pro me et dicto hospitale quicquid dicto hospitali debetur et debebitur ad presens vel in futurum a quacumque persona, collegio, corpore et universitate et specialiter legata et iudicata factis^c dicto hospitali et que de cetero legabuntur dicto hospitali et iudicabuntur et de eo quod recipere posset, se quietum et solutum vocare, finem et remissionem facere, iura cedere et omnia demum facere pro me et dicto hospitale que ego nomine meo et dicti hospitalis facere possem si presens eram et que per procuratorium officium fieri vel expediri possunt, concedens dicto procuratori meo et dicti hospitalis in predictis omnibus plenum, liberum et generale mandatum, promittens tibi notario infrascripto, stipulanti et recipienti nomine et vice cuiuscumque interest vel intererit me ratum et firmum habere et tenere perpetuo et contra non venire quicquid per dictum procuratorem meum factum fuerit sive procuratum in predictis et circa predicta sub ipotheca et obligacione bonorum meorum et dicti hospitalis habitorum et habendorum. Actum Ianue, extra portam Sancti Andree, in angulo domus heredum quondam Nigri monerii, anno dominice nativitatis M° CCC° secundo, ind(ictione) XIII^a, die secunda marci, inter vespervas et completorium. Testes Manfredus Pezonus lanerius, Iacomus Butis lanerius et Feris Bonisegnoris de Florencia censarius.

^a noncium: così I   ^b segue segno di richiamo cui non corrisponde nessuna annotazione
^c factis: così I.

1002

1302, marzo 25, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione perpetua a Guglielmo Zuffa molinarius un terreno boschivo nel territorio di Staglieno o Marassi, in località Matarego, per il canone annuo di 16 soldi, con obbligo di migliorie e con divieto di futura divisione in più di due parti ereditarie, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita dei diritti acquisiti sul terreno.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 42 r.

In testa al documento, di mano trecentesca: « Guillelmi Zuffe, terra de Matarego in Bisane prope Marasium ». Nel margine esterno, di mano trecentesca: « Guillelmus molinarius ». In calce al testo in c. 42 v., di mano moderna: « 1302, 25 marzo ».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Manuel, frater Michael, frater Guillelminus, frater Facius et frater / Enricus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis libellario nomine concedimus tibi Guillelmo Zuffe molinario / et heredibus tuis a festo nativitatis Domini proxime venturo in perpetuum et in ephiteosim terram dicti monasterii positam in territorio Staiani sive / Marasii, ubi dicitur Matarego et est boschiva sive silvestris et cui coheret superius costa, inferius flumen Biss(anne), ab uno latere terra dicti / monasterii quam tenet Benvenutus de Maugine et ab alio terra dicti monasterii locata tibi dicto Guillelmo Zuffe et in parte terra dicti monasterii, te / dante et solvente annuatim sive singulis annis dicto monasterio sive eius certo misso pro pensione ipsius soldos sexdecim ianuinorum. Quam terram / nomine dicti monasterii promittimus tibi dimittere et non auferre, set ipsam tibi deffendere ab omni persona et dictam locacionem sive concessionem / renovare tibi et heredibus tuis de viginti novem in viginti novem annis, alioquim penam librarum viginti quimque ianuinorum nomine dicti / monasterii tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis et proinde omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Versa vice ego / dictus Guillelmus, reccipiens dictam terram pactis et condicionibus supradictis et infrascriptis, promito vobis, reccipientibus nomine dicti monasterii, ex pacto / inter nos solempniter apposito, dictam pensionem dare et solvere annuatim dicto monasterio infra octavam nativitatis Domini et dictam terram meliorare / et bonificare et non vendere vel alienare iura mihi concessa et acquisita in dicta terra occasione presentis locacionis sine licencia abbatis dicti / monasterii, quam licenciam tenear petere ab eo et si dictum monasterium dicta iura emere voluerit, debeat illa habere ad minus de soldis / decem quam aliqua alia persona et si ipsa emere noluerit, possim ipsa vendere cui voluero, ita quod non possint vendi vel alienari / alicui nobili vel servo vel ecclesie vel alicui loco religioso et si vendidero vel alienavero ipsa vel aliquo casu pervenerint in aliquam / personam preterquam in heredem meum legitimum ex me natum, tenear dare et solvere abbati dicti monasterii vel suo certo misso infra mensem unum / (c. 42 v.) a die alienacionis vel vendicionis facte ut supra pro recognitione domini dicte terre denarios duodecim ianuinorum pro qualibet libra percepta vel / promissa seu que percipi debebit ex precio dictorum iurium sive

valimenti ipsorum, si iusto precio alienata non essent et faciam et / curabo ita et sic quod ille qui dicta iura emerit vel aliquo casu in se habuerit et in se pervenerint et quociens, si heres meus non fuerit ut supra, / dabit et solvet et dare et solvere teneatur abbati dicti monasterii vel eius certo misso infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis ex / dictis iuribus seu possessionis habite pro qualibet libra eius totius quod inde percipietur et percipi debbit seu promissum fuerit seu valimenti eorumdem / denarios duodecim et quod ille cui vendentur vel alienabuntur vel aliquo casu ipsa habuerit et quociens instrumentum locacionis et conducionis / huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem unum a die empconis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet / dicto monasterio et reccipiet ab eodem. Et si persona in qua dicta iura alienabuntur vel pervenerint quoque titulo et quociens, eciam si per plures am/bulaverint, preterquam heres meus ut supra, denarios duodecim non dederit dicto monasterio et instrumentum locacionis et conducionis non faciet dicto monasterio / et reccipiet ab eodem, non teneatur dictum monasterium ex tunc stare dicte locacioni. Hoc acto et expressim dicto quod dicta iura non / possint pervenire aliquo tempore quod dividantur neque dividi possint nisi tantum in duos heredes et licet tu vel heredes tui plures / heredes haberes vel haberent, divisio tamen de ipsa non possit fieri nisi tantum in duos ex dictis heredibus; item acto et expressim dicto quod si / cessatum fuerit per dictum Guillelmum vel eius heredes a solutione dicte pensionis, liceat dicto monasterio auctoritate sua ingredi possessionem dicte terre / cum omni melioracione facta in ipsa sine contradicione ipsius Guillelmi et successorum suorum et sine contradicione alicuius magistratus. Predicta omnia et / singula promito ego dictus Guillelmus vobis, reccipientibus nomine dicti monasterii, atendere, complere et observare et in nullo contravenire, alioquin si in aliquo / de predictis contrafecero et quociens promito vobis reccipientibus nomine dicti monasterii et per vos eidem monasterio dare et solvere dicto monasterio libras viginti quimque ianuinarum / et insuper cadam a iure locacionis et condicionis terre predictae et pro predictis omnibus et singulis observandis omnia bona mea habita et habenda vobis / pignori obbligo. Actum in porticu dicti monasterii. Testes frater Enricus de Vivalda et Andriolus de Cunio de Staiano. Anno dominice nativitatis M^o CCC^o II, / ind(ictione) XIII, die XXV marcii, circa nonam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

1003

1302, marzo 26, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a Giovanni de Costa di Staglieno, che agisce anche a nome e per conto dei suoi eredi, la metà di un terreno prativo e boschivo sotto ai monti Duorum Fratrum, in località Vallecrosa e Campus Manzanus, per il canone annuo di 3 lire e 5 soldi per i primi 14 anni e di 3 lire e 10 soldi per i seguenti, oltre ad una iuncata all'anno, con obbligo di migliorie e ceduzione in caso di taglio di alberi.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 42 v.

In testa al documento, di mano trecentesca: « De Vallecrosa ». In calce al testo in c. 43 r., di mano moderna: « 1302, 26 marzo ».

Sull'argomento v. n. 1004.

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Guillelminus, frater Michael, frater Facius et frater Enricus, monaci dicti / monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis libellario nomine concedimus tibi Iohanni de Costa de Staiano, reccipienti pro te et heredibus / tuis, medietatem terre dicti monasterii prative et boschive posite desubtus montes Duorum Fratrum, loco ubi dicitur Vallecrosa et Campus Manzanus, / illam videlicet quam consuetus est tenere a dicto monasterio Iohannes Filiocius de Staiano et cui coheret superius strata Duorum <Fratrum>, inferius plazia / illorum de Corsio, ab una parte fossatus et ab alia costa cum omnibus suis iuribus, introitibus et exitibus et omnibus demum pertinenciis / suis a festo nativitatis Domini proxime preterito usque ad annos viginti novem proxime completos, te dante et solvente dicto monasterio annuatim / nomine pensionis et condicionis dicte terre in primis quatuordecim annis omni anno libras tres et soldos quimque et in sequentibus annis usque / ad complementum dicti termini omni anno libras tres et soldos decem et omni anno per totum dictum tempus annorum viginti novem / ioncatam unam valentem soldos tres. Quam terram nomine dicti monasterii

promittimus tibi de cetero non impedire neque subtrahere / neque pensionem
 accrescere, set ipsam tibi dimittere et deffendere ab omni persona, corpore,
 collegio et universitate, expensis dicti monasterii, alioquin / libras viginti
 quimque ianuinorum nomine pene nomine dicti monasterii tibi stipulanti
 promittimus, ratis manentibus supradictis et proinde omnia bona dicti mona-
 sterii / habita et habenda tibi pignori obligamus. Versa vice ego dictus Iohan-
 nes, reccipiens dictam terram pactis et condicionibus supradictis et infrascriptis,
 / promitto vobis, reccipientibus nomine dicti monasterii, dictam terram
 tenere nomine libellario a dicto monasterio usque dictum terminum et ipsam
 meliorare, bonificare / et pensionem predictam ut superius dictum est annua-
 tim vobis solvere ad dictum^a monasterium infra octavam nativitatis Domini et
 iunctam / in festo inventionis Sancti Stephani. Acto inter dictas partes in pre-
 senti contractu quod si cessatum fuerit per dictum Iohannem vel eius heredes
 / a solutione dicte pensionis per triennium, liceat dicto monasterio auctoritate
 sua ingredi possessionem dicte terre <cum omni melioramento> facto in ipsa
 terra sine contradicione / (c. 43r.) ipsius et tunc sit dicta locacio finita; item
 actum est inter dictas partes in presenti contractu quod, si dictus Iohannes vel
 heredes sui inciderit vel / inciderint in dicta terra aliquam arborem, quod in
 cepo sive custo dicte arboris dimitet et dimitent unum allevum, quod allevum
 ipse / vel heredes sui non possint aliquo tempore incidere vel incidi facere set
 ipsum allevare, tamen possint ipsum remundare. Predicta omnia / et singula
 promisit dictus Iohannes dictis domino abbati et monacis atendere, complere
 et observare et in nullo contravenire, alioquin si in aliquo de / predictis con-
 trafecerit, promisit eis, stipulantibus nomine dicti monasterii, dare et solvere
 dicto monasterio nomine pene libras viginti quimque ianuinorum et nichilo-
 minus cadat a iure / locacionis terre predictae et pro predictis omnibus et sin-
 gulis observandis omnia bona sua habita et habenda eis pignori obligavit.
 Actum in claustris dicti monasterii. / Testes Vivaldus de Porta notarius et Ni-
 cola de Portudalfino, domicellus dicti domini abbatis. Anno dominice nativi-
 tatis M° CCC° II, ind(ictione) XIII^a, die XXVI marcii, / inter nonam et vespas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a *Segue depennato terminum*

1004

1302, aprile 15, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a Federico de Castello Blanco di Albenga, abitante in Trenzasco, e a Nigro molinarius de Corsio, che agiscono anche a nome e per conto dei propri eredi, la metà di un terreno prativo e boschivo sotto ai monti Duorum Fratrum, in località Vallecrosa e Campus Manzanus, per il canone annuo di 3 lire e 5 soldi per i primi 14 anni e di 3 lire e 10 soldi per i seguenti, oltre ad una iuncata all'anno, con obbligo di migliorie e ceduzione in caso di taglio di alberi.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 43 r.

Nel margine superiore, di mano trecentesca: «Fredericus de Castello et Blanco de Albingana». In testa al documento, di mano trecentesca: «De Vallecrosa». In calce al testo, di mano moderna: «1302, 15 aprile».

Sull'argomento v. nn. 1003, 1120.

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Manuel, frater Michael, frater Guillelminus, frater Facius et frater Enricus, / monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis libellario nomine concedimus vobis Frederico de Castello Blanco de / Albingana, qui stas ad Trenzaschum, et Nigro molinario de Corsio, reccipientibus pro vobis et heredibus vestris, medietatem terre dicti monasterii prative / et boschive posite desubtus montes Duorum Fratrum, loco ubi dicitur Vallecrosa et Campus Manzanus, illam videlicet quam consuetus est tenere quondam / Enricus de Granaria a dicto monasterio et cui toti coheret superius strata Duorum Fratrum, inferius plazia illorum de Corsio, ab una parte fossatus et ab alia / costa cum omnibus suis iuribus, introitibus et exitibus et omnibus demum pertinenciis suis a festo nativitatis Domini proxime preterito usque ad annos vi/ginti novem proxime completos, vobis dantibus et solventibus dicto monasterio annuatim nomine pensionis et condicionis dicte terre in primis quatuordecim annis / omni anno libras tres et soldos quimque et in sequentibus annis usque ad complementum dicti termini

omni anno libras tres et soldos decem et omni / anno per totum dictum tempus annorum viginti novem ioncatam unam valentem soldos tres. Quam terram nomine dicti monasterii promittimus / vobis de cetero non impedire neque subtrahere neque pensionem acrescere, set ipsam vobis dimittere et defendere ab omni persona, corpore, collegio et uni/versitate, expensis dicti monasterii, alioquin libras viginti quimque ianuinarum nomine pene nomine dicti monasterii vobis stipulantibus promittimus, ratis manentibus supradictis / et proinde omnia bona dicti monasterii habita et habenda vobis pignori obligamus. Versa vice^a nos dicti Fredericus et Niger, recipientes dictam / terram pactis et condicionibus supradictis et infrascriptis, promittimus vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, dictam terram tenere nomine libellario a dicto / monasterio usque dictum terminum et ipsam meliorare et bonificare et pensionem predictam ut superius dictum est annuatim solvere vobis / ad dictum monasterium infra octavam nativitatis Domini et ioncatam in festo inventionis Sancti Stephani. Acto inter dictas partes in presenti contractu / quod si cessatum fuerit per dictos Fredericum et Nigrum vel eorum heredes a solutione dicte pensionis per triennium, liceat dicto / monasterio auctoritate sua ingredi possessionem dicte terre cum omni melioramento facto in ipsa terra sine contradicione ipsius^b et tunc sit dicta locacio / finita; item actum est inter dictas partes in presenti contractu quod, si dicti Fredericus et Niger vel eorum heredes inciderint in dicta terra / aliquam arborem, quod in cepo sive custo dicte arboris dimitetur unum allevum, quod allevum ipsi vel heredes sui non possint / aliquo tempore incidere vel incidi facere set ipsum allevare, tamen possint ipsum remundare. Predicta omnia et singula promiserunt dicti / Fredericus et Niger dictis domino abbati et monacis attendere, complere et observare et in nullo contravenire, alioquin si in aliquo de / predictis contrafererint, promiserunt eis stipulantibus nomine dicti monasterii dare et solvere dicto monasterio nomine pene libras viginti quinque ianuinarum / et nichilominus cadant a iure locacionis terre predictae et pro predictis omnibus et singulis observandis omnia bona eorum habita et habenda eis pignori / obligaverunt. Actum in porticu dicti monasterii. Testes Guillelmus de Sancto Stephano lanerius et Marinus de Albario taliator. Anno dominice / nativitatis M° CCC° II, ind(ictione) XIII^a, die XV aprilis, in vespere.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a *Segue ego*   ^b *ipsius: così I.*

1005

1302, maggio 4, Genova

I rappresentanti di vari ospedali genovesi, tra cui frate Giovanni, hospitalerius dell'ospedale di Santo Stefano, rilasciano procura a Tommaso de Arnoldis affinché recuperi dagli eredi di Gregorio Lungo balistarius la somma complessiva di 20 lire legate dal defunto agli ospedali stessi.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 98, c. 147 v.

Nel margine esterno, della stessa mano: « DLXXXI », indicante il numero progressivo del documento nel cartolare; « F(actum) ».

N o t a i o: Ambrogio « de Rapallo ».

R e g e s t o: MARCHESANI - SPERATI, n. 25.

In nomine Domini amen. Nos infrascripti hospitalerii, syndici et nuncii infrascriptorum hospitalium et domorum Dei Ianue et suburbiorum, nomina quorum sunt hec, frater Iachinus de Narono, preceptor et syndicus mansionis et infirmorum et collegii Sancti Lazari, frater Rollandus, syndicus hospitalis Sancti Iohannis de Capite Arene, frater Iohannes, syndicus et hospitalerius Sancti Christofori de Faxolo, frater Guirardus, syndicus et hospitalerius Sancti Thome, frater Simon, syndicus et hospitalerius hospitalis Sancti Anthonii, frater Obertus, hospitalerius domus Dei de Magdalena, frater Balduinus, hospitalerius cadei Verdine, frater Ruffinus, hospitalerius et syndicus hospitalis Sancte Crucis sive Sancte Marie de Castro, frater Benedictus, hospitalerius et syndicus hospitalis Sancti Laurencii, frater Iohannes, hospitalerius seu syndicus seu procurator hospitalis Sancti Stephani et frater Guillelmus, hospitalerius hospitalis de Capite Fari, dictis nominibus et omni modo et iure quibus melius possumus, facimus, constituimus et ordinamus nostrum et cuiuslibet nostri et dictorum hospitalium et domorum Dei et cuiuslibet eorum et earum certum nuncium, syndicum et procuratorem et actorem Thomasium de Arnoldis presentem ad agendum, defendendum, petendum, exigendum et recipiendum pro nobis seu dictis hospitalibus et cadeis tam in iudicio quam extra

ab heredibus seu detentoribus bonorum quondam Gregorii Lungui balistarii illas libras viginti ianuinarum quas ipse quondam Gregorius in suo testamento legavit seu iudicavit dictis hospitalibus et cadeis, quod testamentum scriptum fuit manu Iacobi de Albario notarii M° CCC° I°, die prima aprilis, et omne id et totum quod a quacumque alia persona, corpore, collegio vel universitate recessante nobis sive dictis hospitalibus dare et solvere et recipere debemus et debemus sive dicta hospitalia et domus Dei in presens et in futurum tam ex causa legatorum seu iudicatum quam quacumque alia occasione, iure vel modo et ad testamenta sive ultimas voluntates et instrumenta executioni mandandum et ab eis desistendum, solutiones recipiendum et consequendum sicut eis videbitur et finem, quietacionem, remisionem, liberacionem, iurium cessionem et absolucionem de eo quod pro nobis sive pro dictis hospitalibus et cadeis receperit faciendum et se quietum et solutum vocandum et nos et nostra et bona dictorum hospitalium et domorum Dei propterea obligandum et ad iurandum de calumpnia in animabus nostris et cuiuslibet nostri et ad testes producendum et generaliter ad omnia et singula faciendum in predictis et quolibet predictorum que merita causarum in omnibus suis clausulis postulant et requirunt et quecumque facere possemus et que per verum et legitimum procuratorem fieri possunt, dantes et concedentes dictis nominibus dicto procuratori, sindico et actori in predictis omnibus et singulis liberam et generalem administracionem et mandatum et promittentes dictis nominibus tibi notario infrascripto, recipienti nomine cuius seu quorum interest seu intererit, nos dictis nominibus ratum et firmum habituros omne id quod per dictum procuratorem, sindicum et actorem nostrum fuerit gestum seu procuratum in predictis seu aliquo predictorum sub ypotheca et obligacione bonorum nostrorum et dictorum hospitalium et domorum Dei. Actum Ianue, in ecclesia Sancti Laurentii, anno dominice nativitatibus M° CCC° II°, ind(ictione) XIII^a, die III^a madii, circa vespas. Testes presbiter Obertus^a, capellanus ecclesie Ianuensis, et frater Iohannes, questor Sancti Laurentii.

^a *Segue depennato* mansionarius

1006

1302, maggio 27, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a Caterina, vedova di Benvenuto de Bracellis, e ai suoi eredi legittimi un suolo edificabile in contrada Murcento, per il canone annuo di 6 soldi per ogni tavola, con l'obbligo di costruirvi una casa entro due anni, su cui si riserva il diritto di prelazione in caso di vendita.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 43 v.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: «Cathalina, uxor condam Benvenuti de Bracellis»; «In Murcento». In calce al testo, di mano moderna: «1302, 27 novembre».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Manuel, frater Michael, frater Guillelminus, frater Enricus et frater Facius, / monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis libellario nomine concedimus tibi Cataline, uxori quondam Benvenuti / de Bracellis, et heredibus tuis legitimis ex te natis terram dicti monasterii positam in contrada Murcenti ad edificandum in ea edificium domus, cui coheret ante / carrubius, retro edificium tui dicte Cataline mediante privata, ab uno latere carrubius et ab alio terra dicti monasterii a nativitate Domini proxime ventura usque ad annos / viginti novem tunc proxime completos, te dante et solvente annuatim sive singulis annis dicto monasterio pro pensione et condicione dicti soli et terre soldos / sex ianuinorum pro qualibet tabula de tanto quantum erit in mensura infra octavam nativitatis Domini. Quam terram promittimus tibi nomine dicti monasterii dimittere et non / auferre nec pensionem augere, set ipsam tibi deffendere ab omni persona, alioquin penam librarum viginti quimque ianuinorum nomine dicti monasterii / tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis et proinde omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Versa vice ego dicta Catalina, / recipiens dictam terram pactis et condicionibus supradictis, promito et convenio vobis domino abbati et monacis, reccipientibus nomine et vice dicti monasterii, ex pacto / inter nos solempniter apposito,

dictam pensionem, videlicet soldos sex ianuinorum pro qualibet tabula annuatim dare et solvere infra octavam natiuitatis Domini dicto monasterio / et non vendere vel alienare edificium quod in ipsa terra fiet sine licencia domini abbatis dicti monasterii, quam licenciam teneat petere ab ipso / et si dictus abbas dictum edificium emere voluerit, debeat illud habere ad minus de soldis decem quam aliqua alia persona et si ipsum emere noluerit, / possim ipsum vendere cui voluero, ita quod non possit vendi vel alienari alicui nobili vel seruo vel ecclesie vel hospitali vel alicui / loco religioso et si vendidero vel aliena-vero dictum edificium vel partem ipsius vel aliquo casu pervenerit in aliquam personam ipsum edificium / vel pars eiusdem, preterquam in heredem meum ex me natum, teneat dare et solvere dicto monasterio infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis facte / ut supra pro recognicione domini dicte terre denarios duodecim pro qualibet libra percepta vel promissa, seu que percipi debbit ex dicto edificio / seu valimenti ipsius, si iusto precio alienatum non esset, et quod faciam et curabo ita et sic quod ille qui dictum edificium vel partem ipsius emerit / vel aliquo casu in se habuerit et in se pervenerit et quociens, si heres meus non fuerit ut supra, dabit et solvet et dare et solvere teneatur / dicto monasterio infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis ex dicto edificio seu possessionis habite pro qualibet libra eius totius quod inde percipietur / et percipi debbit seu promissum fuerit ex dicto edificio vel parte ipsius seu valimenti ipsius denarios duodecim et quod ille cui vendetur / vel alienabitur dictum edificium vel pars ipsius vel aliquo casu habuerit ipsum et quociens instrumentum locacionis et conducionis usque ad / terminum viginti novem annorum ab odie numerandum pro dicta pensione annua huic instrumento simile et sub eisdem pactis et / condicionibus infra mensem unum a die empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et reccipiet ab eodem. Et si persona / in qua dictum edificium vel pars ipsius alienabitur vel pervenerit quoque titulo et quociens, etiam si per^a plures ambulaverit, preterquam heres / meus ut supra, denarios duodecim per singulam libram non dederit dicto monasterio et instrumentum locacionis et conducionis non faciet dicto monasterio et reccipiet ab eodem, non teneatur dictum monasterium ex tunc stare dicte locacioni. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa dicto / monasterio vel abbati venerit ad standum in dicto edificio, ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel / maiorem ipsius monasterii, alioquin, si in aliquo de predictis contrafecero, promito vobis reccipientibus nomine dicti monasterii et per vos eidem monasterio dare et / solvere dicto

monasterio libras viginti quimque ianuinorum et insuper cadam a iure locacionis et conducionis terre predictae et proinde et ad sic observandum / omnia bona mea habita et habenda vobis pignori obligo et specialiter edificium supradictum. Et est actum inter dictas partes quod dicta Catalina debeat / et teneatur edificasse dictum edificium in dicta terra usque annum unum proximum et complevisse usque annos duos proximos. Et fecit hec / predicta Catalina consilio testium infrascriptorum, quos in predictis suos propinquos, vicinos et consiliatores ellegit et appellavit. Actum in porticu dicti / monasterii. Testes Pascalis de Clavaro murator et Iohanninus de Varisio ferrarius. Anno domini-ce nativitate M^o CCC^o II, ind(ictione) XIII^a, die / XXVII madii, post nonam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a per: *corretto da precedente scrittura.*

1007

1302, maggio 27, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a Conforto de Valdetario portatore olei e ai suoi eredi legittimi un suolo edificabile in contrada Murcento, per il canone annuo di 6 soldi per ogni tavola, con l'obbligo di costruirvi una casa entro due anni, su cui si riserva il diritto di prelazione in caso di vendita.

Original e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 44 r.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: «Confortus de Valdetario»; «In Murcento». In calce al testo, di mano moderna: «1302, 27 novembre».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Manuel, frater Michael, frater Guillelminus, frater Enricus et frater / Facius, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis libellario nomine concedimus tibi Conforto de Valdetario / portatori olei et heredibus tuis legitimis ex te natis terram dicti monasterii positam in contrada Murcenti ad edificandum in ea edificium do-

mus, / cui coheret ante carrubius, retro edificium dicti Conforti mediante privata, ab uno latere terra dicti monasterii locata Cataline et ab alio terra / dicti monasterii a nativitate Domini proxime ventura usque ad annos viginti novem tunc proxime completos, te dante et solvente annuatim sive singulis / annis dicto monasterio pro pensione et condicione dicti soli et terre soldos sex ianuinorum pro qualibet tabula de tanto quantum erit in mensura infra octavam nativitatis / Domini. Quam terram promittimus tibi nomine dicti monasterii dimittere et non auferre nec pensionem augere, set ipsam tibi deffendere ab omni persona, / alioquin penam librarum viginti quimque ianuinorum nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis et proinde omnia bona dicti monasterii habita / et habenda tibi pignori obligamus. Versa vice ego dictus Confortus, reccipiens dictam terram pactis et condicionibus supradictis, promito et convenio / vobis domino abbati et monacis, reccipientibus nomine et vice dicti monasterii, ex pacto inter nos solempniter apposito, dictam pensionem, videlicet soldos sex ianuinorum / pro qualibet tabula, annuatim dare et solvere infra octavam nativitatis Domini dicto monasterio et non vendere vel alienare edificium quod in ipsa terra fiet sine / licencia domini abbatis dicti monasterii, quam licenciam teneat petere ab ipso et si dictus abbas dictum edificium emere voluerit, debeat illud habere ad / minus de soldis decem quam aliqua alia persona et si ipsum emere noluerit, possim ipsum vendere cui voluero, ita quod non possit vendi vel / alienari alicui nobili vel servo vel ecclesie vel hospitali vel alicui loco religioso et si vendidero vel alienavero dictum edificium vel partem ipsius / vel aliquo casu pervenerit in aliquam personam ipsum edificium vel pars eiusdem, preterquam in heredem meum ex me natum, teneat dare et / solvere dicto monasterio infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis facte ut supra pro recognicione domini dicte terre denarios duodecim ianuinorum pro qualibet / libra percepta vel promissa seu que percipi debet ex dicto edificio seu valenti ipsius, si iusto precio alienatum non esset, et quod faciam et / curabo ita et sic quod ille qui dictum edificium vel partem ipsius emerit vel aliquo casu in se habuerit et in se pervenerit et quociens, si heres meus non / fuerit ut supra, dabit et solvet et dare et solvere teneatur dicto monasterio infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis ex dicto edificio seu possessionis / habite pro qualibet libra eius totius quod inde percipietur et percipi debet seu promissum fuerit ex dicto edificio vel parte ipsius seu vali/menti ipsius denarios duodecim et quod ille cui vendetur vel alienabitur dictum edificium vel pars ipsius vel aliquo casu habuerit / ipsum et quociens instrumentum locacionis et conducio-

nis usque ad terminum viginti novem annorum ab odie numerandum pro dicta pensione / annua huic instrumento simile et sub eisdem pactis et conditionibus infra mensem unum a die empconis, vendicionis vel alienacionis huius/modi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Et si persona in qua dictum edificium vel pars ipsius alienabitur vel pervenerit / quoque titulo et quociens, etiam si per plures ambulaverit, preterquam heres meus ut supra, denarios duodecim per singulam libram non dederit / dicto monasterio et instrumentum locacionis et conducionis non faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem, non teneatur dictum monasterium ex tunc stare dicte locacioni. / Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa dicto monasterio vel abbati venerit ad standum in dicto edificio, ipsam inde expellam / infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, promito vobis / recipientibus nomine dicti monasterii et per vos eidem monasterio dare et solvere dicto monasterio libras viginti quimque ianuinarum et insuper cadam a iure locacionis et / conducionis terre predicte et proinde et ad sic observandum omnia bona mea habita et habenda vobis pignori oblige et specialiter edificium supradictum. Et / est actum inter dictas partes quod dictus Confortus debeat et teneatur edificasse dictum edificium in dicta terra usque annum unum proximum et complevisse / usque ad annos duos proximos. Actum in porticu dicti monasterii. Testes Paschalis de Clavaro murator et Iohanninus de Varisio ferrarius. Anno dominice / nativitatis M^o CCC^o II, ind(ictione) XIII^a, die XXVII madii, post nonam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

1008

1302, maggio 27, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a Guglielmo Fiasello e ai suoi eredi legittimi un suolo edificabile in contrada Murcento, per il canone annuo di 6 soldi per ogni tavola, con l'obbligo di costruirvi una casa entro due anni, su cui si riserva il diritto di prelazione in caso di vendita.

Original e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 44 v.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Guillelmus de Saxello »; « In Murcento ».
In calce al testo, di mano moderna: « 1302, 27 novembre ».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Manuel, frater Michael, frater Guillelminus, frater Enricus et frater Facius, / monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis libellario nomine concedimus tibi Guillelmo Fiasello et heredibus tuis / legitimis ex te natis terram dicti monasterii positam in contrata Murcenti ad edificandum in ea edificium domus et cui coheret ante carrubius, retro edificium Petri de / Platea mediante trexenda, ab utroque latere terra dicti monasterii a nativitate Domini proxime ventura usque ad annos viginti novem tunc proxime completos, te / dante et solvente annuatim sive singulis annis dicto monasterio pro pensione et condicione dicti soli et terre soldos sex ianuinorum pro qualibet tabula de / tanto quantum erit in mensura infra octavam nativitatis Domini. Quam terram promittimus tibi nomine dicti monasterii dimittere et non auferre nec pensionem / augere, set ipsam tibi deffendere ab omni persona, alioquin penam librarum viginti quimque ianuinorum nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus / supradictis et proinde omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Versa vice ego dictus Guillelmus, reccipiens dictam terram pactis et / condicionibus supradictis, promito et convenio vobis domino abbati et monacis, reccipientibus nomine et vice dicti monasterii, ex pacto inter nos solempniter aposito, / dictam pensionem, videlicet soldos sex ianuinorum pro qualibet tabula, annuatim dare et solvere infra octavam nativitatis Domini dicto monasterio et non vendere vel alienare / edificium quod in ipsa fiet sine licencia abbatis dicti monasterii, quam licenciam tenear petere ab ipso et si dictus abbas dictum edificium emere / voluerit, debeat illud habere ad minus de soldis decem quam aliqua alia persona et si ipsum emere noluerit, possim ipsum vendere cui voluero, / ita quod non possit vendi vel alienari alicui nobili vel servo vel ecclesie vel hospitali vel alicui loco religioso et si vendidero / vel alienavero dictum edificium vel partem ipsius vel aliquo casu pervenerit in aliquam personam ipsum edificium vel pars eiusdem, preterquam in heredem meum / ex me natum, tenear dare et solvere dicto monasterio infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis facte ut supra pro recognitione dominii dicte terre / denarios duodecim ianuinorum pro qualibet libra percepta vel promissa seu que percipi debebit ex dicto edificio seu valimenti

ipsius, si iusto precio alie/natum non esset et quod faciam et curabo ita et sic quod ille qui dictum edificium vel partem ipsius emerit vel aliquo casu in se habuerit et in se pervenerit / et quociens, si heres meus non fuerit ut supra, dabit et solvet et dare et solvere teneatur dicto monasterio infra mensem unum a die alienacionis / vel vendicionis ex dicto edificio seu possessionis habite pro qualibet libra eius totius quod inde percipietur et percipi debbit seu promissum fuerit / ex dicto edificio vel parte ipsius seu valimenti ipsius denarios duodecim et quod ille cui vendetur vel alienabitur dictum edificium vel pars ipsius / vel aliquo casu habuerit ipsum et quociens instrumentum locacionis et conducionis usque ad terminum viginti novem annorum ab hodie / numerandum pro dicta pensione annua huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem unum a die / empconis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Et si persona in qua dictum edificium vel pars ipsius ali/enabitur vel pervenerit quoque titulo et quociens, etiam si per plures ambulaverit, preterquam heres meus ut supra, denarios duodecim per singulam / libram non dederit dicto monasterio et instrumentum locacionis et conducionis non faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem, non teneatur / dictum monasterium ex tunc stare dicte locacioni. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa dicto monasterio vel abbati venerit / ad standum in dicto edificio, ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii ali/oquim, si in aliquo de predictis contrafecero, promito vobis reccipientibus nomine dicti monasterii et per vos eidem monasterio dare et solvere dicto monasterio / libras viginti quimque ianuinarum et insuper cadam a iure locacionis et conducionis terre predicte et proinde et ad sic observandum omnia bona mea habita et habenda vobis, reccipientibus nomine dicti monasterii, pignori obligo et specialiter edificium supradictum^a. Et est actum inter dictas partes quod dictus Guillelmus / debeat et teneatur edificasse dictum edificium in dicta terra usque annum unum proximum et complevisse usque annos duos proximos. Actum in porticu / dicti monasterii. Testes Paschalis de Clavaro murator et Iohanninus de Varisio ferrarius. Anno domine nativitatis M° CCC° II, ind(ictione) XIII^{is}, die XXVII madii, / post nonam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a et proinde-supradictum: *in calce al testo*.

1009

1302, maggio 27, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni ad Andriolo di Bargagli tabernarius e ai suoi eredi legittimi un suolo edificabile in contrada Murcento, per il canone annuo di 6 soldi per ogni tavola, con l'obbligo di costruirvi una casa entro due anni, su cui si riserva il diritto di prelazione in caso di vendita.

O r i g i n a l e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 45 r.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Andriolus de Bargalio »; « In Murcento ». In calce al testo, di mano moderna: « 1302, 27 novembre ».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Manuel, frater Michael, frater Guillelminus, frater Enricus et frater Facius, / monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis libellario nomine concedimus tibi Andriolo de Bargalio tabernario et heredibus / tuis legitimis ex te natis terram dicti monasterii positam in contrada Murcenti ad edificandum in ea edificium domus et cui coheret ante carrubius, retro edificium / dicti Andrioli mediante trexenda, ab uno latere terra monasterii locata Guillelmo Fiasello et ab alio terra dicti monasterii a nativitate Domini proxime ventura usque ad / annos viginti novem tunc proxime completos, te dante et solvente annuatim sive singulis annis dicto monasterio pro pensione et condicione dicti soli / et terre soldos sex ianuinorum pro qualibet tabula de tanto quantum erit in mensura infra octavam nativitatis Domini. Quam terram promittimus tibi nomine dicti monasterii / dimittere et non auferre nec pensionem augere, set ipsam tibi deffendere ab omni persona, alioquin penam librarum viginti quimque ianuinorum nomine dicti monasterii / tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis et proinde omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Versa vice ego dictus Andriolus, / reccipiens dictam terram pactis et condicionibus supradictis, promito et convenio vobis domino abbati et monacis, reccipientibus nomine et vice dicti monasterii, ex pacto / inter nos solempni-

ter apposito, dictam pensionem, videlicet soldos sex ianuinorum pro qualibet tabula, annuatim dare et solvere infra octavam nativitatis Domini dicto / monasterio et non vendere vel alienare edificium quod in ipsa terra fiet sine licencia domini abbatis dicti monasterii, quam licenciam teneat petere / ab ipso et si dictus abbas dictum edificium emere voluerit, debeat illud habere ad minus de soldis decem quam aliqua alia persona et si ipsum emere / noluerit, possim ipsum vendere cui voluero, ita quod non possit vendi vel alienari alicui nobili vel servo vel ecclesie vel hospitali vel alicui / loco religioso et si vendidero vel alienavero dictum edificium vel aliquo casu pervenerit in aliquam personam ipsum edificium vel pars eiusdem, / preterquam in heredem meum ex me natum, teneat dare et solvere dicto monasterio infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis facte ut supra / pro recognicione domini dicte terre denarios duodecim pro qualibet libra percepta vel promissa seu que percipi debet ex dicto edificio seu valimenti / ipsius, si iusto precio alienatum non esset et quod faciam et curabo ita et sic quod ille qui dictum edificium vel partem ipsius emerit vel aliquo / casu in se habuerit et in se pervenerit et quociens, si heres meus non fuerit ut supra, dabit et solvet et dare et solvere teneatur dicto monasterio infra / mensem unum a die alienacionis vel vendicionis ex dicto edificio seu possessionis habite pro qualibet libra eius totius quod inde percipietur et percipi debet / seu promissum fuerit ex dicto edificio vel parte ipsius seu valimenti ipsius ^a denarios duodecim et quod ille cui vendetur vel alienabitur / dictum edificium vel pars ipsius vel aliquo casu habuerit ipsum et quociens instrumentum locacionis et conducionis usque ad terminum viginti novem / annorum ab odie numerandum pro dicta pensione annua huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem unum / a die empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Et si persona in qua dictum edificium vel pars / ipsius alienabitur vel pervenerit quoque titulo et quociens, etiam si per plures ambulaverit, preterquam heres meus ut supra, denarios duodecim / per singulam libram non dederit dicto monasterio et instrumentum locacionis et conducionis non faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem, non teneatur / dictum monasterium ex tunc stare dicte locacioni. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa dicto monasterio vel abbati venerit / ad standum in dicto edificio, ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii, alio/quim, si in aliquo de predictis contrafecero, promito vobis recipientibus nomine dicti monasterii et per vos eidem monasterio dare et solvere dicto monasterio libras

viginti quimque ianuinorum / et insuper cadam a iure locacionis et conducio-
nis terre predictae et proinde et ad sic observandum omnia bona mea habita et
habenda vobis, recipientibus nomine dicti / monasterii, pignori obligo et
specialiter edificium supradictum. Et est actum inter dictas partes quod dictus
Andriolus debeat et teneatur edificasse dictum / edificium in dicta terra usque
annum unum proximum et complevisse usque annos duos proximos. Actum
in porticu dicti monasterii. Testes Paschalis de Clavaro / murator et Iohan-
ninus de Varisio ferrarius. Anno dominice nativitatibus M^o CCC^o II°, ind(ictione)
XIII^a, die XXVII madii, post nonam.

(S.T.) Ego Iohannes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a ipsius: *corretto su precedente scrittura.*

1010

1302, maggio 27, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a Giovanni di Chiavari macarolius e ai suoi eredi legittimi un suolo edificabile in contrada Murcento, per il canone annuo di 6 soldi per ogni tavola, con l'obbligo di costruirvi una casa entro due anni, su cui si riserva il diritto di prelazione in caso di vendita.

O r i g i n a l e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 45 v.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Iohannes de Clavaro malcarolio (malcarolio: *cosi*) »; « In Murcento ». In calce al testo, di mano moderna: « 1302, 27 novembre ».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Manuel, frater Michael, frater Guillelminus, frater Enricus et frater Facius, / monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis libellario nomine concedimus tibi Iohanni de Clavaro macarolio et heredibus / tuis legitimis ex te natis terram dicti monasterii positam in contrada Murcenti ad edificandum in ea edificium domus et cui coheret ante carrubius, / retro edificium tui Iohannis mediante trexenda,

ab utroque latere terra dicti monasterii a nativitate Domini proxime ventura usque ad annos viginti novem tunc / proxime completos, te dante et solvente annuatim sive singulis annis dicto monasterio pro pensione et condicione dicti soli et terre soldos sex ianuinorum pro qualibet / tabula de tanto quantum erit in mensura infra octavam nativitatis Domini. Quam terram promittimus tibi nomine dicti monasterii dimittere et non auferre / nec pensionem augere, set ipsam tibi deffendere ab omni persona, alioquin penam librarum viginti quinque ianuinorum nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, / ratis manentibus supradictis et proinde omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Versa vice ego dictus Iohannes, recipiens dictam terram / pactis et condicionibus supradictis, promitto et convenio vobis domino abbati et monacis, recipientibus nomine et vice dicti monasterii, ex pacto inter nos solempniter / apposito, dictam pensionem, videlicet soldos sex ianuinorum pro qualibet tabula, annuatim dare et solvere infra octavam nativitatis Domini dicto monasterio et non vendere / vel alienare edificium quod in ipsa terra fiet sine licencia domini abbatis dicti monasterii, quam licenciam teneat petere ab ipso et si dictus abbas / dictum edificium emere voluerit, debeat illud habere ad minus de soldis decem quam aliqua alia persona et si ipsum emere noluerit, possim ipsum vendere / cui voluero, ita quod non possit vendi vel alienari alicui nobili vel servo vel ecclesie vel hospitali vel alicui loco religioso et / si vendidero vel alienavero dictum edificium vel partem ipsius vel aliquo casu pervenerit in aliquam personam ipsum edificium vel pars eiusdem, preter/quam in heredem meum ex me natum, teneat dare et solvere dicto monasterio infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis facte ut supra / pro recognicione domini dicte terre denarios duodecim ianuinorum pro qualibet libra percepta vel promissa, seu que percipi debet ex dicto edificio / seu valimenti ipsius, si iusto precio alienatum non esset et quod faciam et curabo ita et sic quod ille qui dictum edificium vel partem ipsius / emerit vel aliquo casu in se habuerit et in se pervenerit et quociens, si heres meus non fuerit ut supra, dabit et solvet et dare et solvere teneatur / dicto monasterio infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis ex dicto edificio seu possessionis habite pro qualibet libra eius totius quod inde percipietur et percipi de/bebit seu promissum fuerit ex dicto edificio vel parte ipsius seu valimenti ipsius denarios duodecim et quod ille cui vendetur vel alienabitur / dictum edificium vel pars ipsius vel aliquo casu habuerit ipsum et quociens instrumentum locacionis et conducionis usque ad terminum viginti novem / annorum ab odie numerandum pro dicta pensione annua huic instrumento simile et sub eisdem

pactis et condicionibus infra mensem unum a die / empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Et si persona in qua dictum edificium vel pars ipsius / alienabitur vel pervenerit quoque titulo et quociens, etiam si per plures ambulaverit, preterquam heres meus ut supra, denarios duodecim per singulam / libram non dederit dicto monasterio et instrumentum locacionis et conducionis non faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem, non teneatur dictum monasterium / ex tunc stare dicte locacioni. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa dicto monasterio vel abbati venerit ad standum / in dicto edificio, ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii, alioquin, si in aliquo / de predictis contrafecero, promito vobis recipientibus nomine dicti monasterii et per vos eidem monasterio dare et solvere dicto monasterio libras viginti quimque ianuinarum et insuper cadam / a iure locacionis et conducionis terre predicte et proinde et ad sic observandum omnia bona mea habita et habenda vobis pignori obligo et specialiter edificium supradictum. / Actum in porticu dicti monasterii. Testes Paschalis de Clavaro murator et Iohanninus de Varisio ferrarius. Anno domini nativitate M^o CCC^o II, ind(ictione) XIII, / die XXVII madii, post nonam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

1011

1302, maggio 27, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a Giovanni di Bisagno, figlio di Nicola Iuxollus, e ai suoi eredi legittimi un suolo edificabile in contrada Murcento, per il canone annuo di 6 soldi per ogni tavola, con l'obbligo di costruirvi una casa entro due anni, su cui si riserva il diritto di prelazione in caso di vendita.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 46 r.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Iohannes, filius Nicolai Iuxoli »; « In Murcento ». In calce al testo, di mano moderna: « 1302, 27 novembre ».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Manuel, frater Michael, frater Guillelminus, frater Enricus et frater Facius, / monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis libellario nomine concedimus tibi Iohanni de Biss(anne), filio Nicole Iuxolli, et heredibus / tuis legitimis ex te natis terram dicti monasterii positam in contrata Murcenti ad edificandum in ea edificium domus et cui coheret ante carrubius, retro edificium / tui Iohannis quod fuit Angellini de Vultabio mediante trexenda, ab uno latere terra monasterii locata Iohanni de Clavaro et ab alio terra monasterii a nativitate / Domini proxime ventura usque ad annos viginti novem proxime completos, te dante et solvente annuatim sive singulis annis dicto monasterio pro pensione et condicione / dicti soli et terre soldos sex ianuinorum pro qualibet tabula de tanto quantum erit in mensura infra octavam nativitatis Domini. Quam terram promittimus tibi nomine dicti monasterii / dimittere et non auferre nec pensionem augere, set ipsam tibi deffendere ab omni persona, alioquin penam librarum viginti quinque ianuinorum nomine dicti monasterii tibi / stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis et proinde omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Versa vice ego dictus Iohannes, / reccipiens dictam terram pactis et condicionibus supradictis, promito et convenio vobis domino abbati et monachis, reccipientibus nomine et vice dicti monasterii, ex pacto / inter nos solempniter apposito, dictam pensionem, videlicet soldos sex ianuinorum pro qualibet tabula annuatim dare et solvere infra octavam nativitatis Domini dicto monasterio et / non vendere vel alienare edificium quod in ipsa terra fiet sine licencia domini abbatis dicti monasterii, quam licenciam tenear petere ab ipso et si dictus / abbas dictum edificium emere voluerit, debeat illud habere ad minus de soldis decem quam aliqua alia persona et si ipsum emere noluerit, possim / ipsum vendere cui voluero, ita quod non possit vendi vel alienari alicui nobili vel servo vel ecclesie vel hospitali vel alicui loco re/ligioso et si vendidero vel alienavero dictum edificium vel partem ipsius vel aliquo casu pervenerit in aliquam personam ipsum edificium vel pars eiusdem, / preterquam in heredem meum ex me natum, tenear dare et solvere dicto monasterio infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis facte ut supra / pro recognicione domini dicte terre denarios duodecim ianuinorum pro qualibet libra percepta vel promissa, seu que percipi debeat ex dicto edificio seu va/limenti ipsius, si iusto precio alienatum non esset et quod faciam et curabo ita et sic quod ille qui dictum edificium vel

partem ipsius emerit vel / aliquo casu in se habuerit et in se pervenerit et quociens, si heres meus non fuerit ut supra, dabit et solvet et dare et solvere teneatur dicto monasterio infra / mensem unum a die alienacionis vel vendicionis ex dicto edificio seu possessionis habite pro qualibet libra eius totius quod inde percipietur et percipi debbit seu pro/missum fuerit ex dicto edificio vel parte ipsius seu valimenti ipsius denarios duodecim et quod ille cui vendetur vel alienabitur / ^a dictum edificium vel pars ipsius vel aliquo casu habuerit ipsum et quociens instrumentum locacionis et conducionis usque ad terminum viginti novem / annorum ab odie numerandum pro dicta pensione annua huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem unum a die empcionis, / vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et reccipiet ab eodem. Et si persona in qua dictum edificium vel pars ipsius alienabitur vel pervenerit quoque / titulo et quociens, etiam si per plures ambulaverit, preterquam heres meus ut supra, denarios duodecim per singulam libram non dederit dicto / monasterio et instrumentum locacionis et conducionis non faciet dicto monasterio et reccipiet ab eodem, non teneatur dictum monasterium ex tunc stare dicte / locacioni. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa dicto monasterio vel abbati venerit ad standum in dicto edificio, / ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii, alioquin, si in aliquo / de predictis contrafecero, promito vobis reccipientibus nomine dicti monasterii et per vos eidem monasterio dare et solvere dicto monasterio libras viginti quimque ianuinorum et insuper / cadam a iure locacionis et conducionis terre predicte et proinde et ad sic observandum omnia bona mea habita et habenda vobis pignori obligeo et / specialiter edificium supradictum. Et est actum inter dictas partes quod dictus Iohannes debeat et teneatur edificasse usque annum unum proximum / et complevisse usque annos duos proximos. Actum in porticu dicti monasterii. Testes Paschalis de Clavaro murator et Iohanninus de Varisio / ferrarius. Anno dominice nativitatis M° CCC° II, ind(ictione) XIII, die XXVII madii, post nonam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a *Segue ripetuto* vel alienabitur

1012

1302, maggio 27, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a Giovanni di Bisagno, figlio di Nicola Iuxollus, e ai suoi eredi legittimi un suolo su cui insiste una sua casa, per il canone annuo di 6 soldi per ogni tavola, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita della casa stessa.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 46 v.

Nel margine superiore, di mano trecentesca: « Iohannes de Bisanne, filius Nicolai Iuxoli ».
In calce al testo, di mano moderna: « 1302, 27 novembre ».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Manuel, frater Michael, frater Guillelminus, frater Enricus et / frater Facius, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis libellario nomine concedimus tibi Iohanni de Biss(anne), filio / Nicole Iuxolli, et heredibus tuis legitimis ex te natis terram dicti monasterii, supra quam habes edificium unum domus et quod emisti / ab Angelino de Vultabio et cui coheret ante carrubius, retro terra monasterii mediante trexenda, ab uno latere edificium Iohannis de Clavaro / macarolli et ab alio terra monasterii locata Iohanni muratori a nativitate Domini proxime preterita usque ad annos viginti novem proxime completos, / te dante et solvente annuatim sive singulis annis dicto monasterio pro pensione et condicione dicti soli et terre soldos sex ianuinorum pro tabula / de tanto quantum erit in mensura infra octavam nativitatis Domini. Quam terram promittimus tibi nomine dicti monasterii dimittere et non auferre nec / pensionem augere, set ipsam tibi deffendere ab omni persona, alioquin penam librarum viginti quinque ianuinorum nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, ratis / manentibus supradictis et proinde omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Versa vice ego dictus Iohannes, recipiens dictam / terram pactis et condicionibus supradictis, promito et convenio vobis domino abbati et monacis, recipientibus nomine et vice dicti monasterii, ex pacto inter / nos solempniter apposito, dictam pensionem, videlicet soldos sex

ianuinorum pro qualibet tabula, annuatim dare et solvere infra octavam nati-
 vitaris Domini / dicto monasterio et non vendere vel alienare edificium su-
 pradictum sine licencia domini abbatis dicti monasterii, quam licenciam teneat
 / petere ab ipso et si dictus abbas dictum edificium emere voluerit, debeat il-
 lud habere ad minus de soldis decem quam aliqua / alia persona et si ipsum
 emere noluerit, possim ipsum vendere cui voluero, ita quod non possit vendi
 vel alienari alicui no/bili vel servo vel ecclesie vel hospitali vel alicui loco reli-
 gioso et si vendidero vel alienavero dictum edificium vel partem ipsius / vel
 aliquo casu pervenerit in aliquam personam ipsum edificium vel pars eiusdem,
 preterquam in heredem meum ex me natum, te/near dare et solvere dicto mo-
 nasterio infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis facte ut supra
 pro recognicione domini dicte terre / denarios duodecim ianuinorum pro
 qualibet libra percepta vel promissa seu que percipi debet ex dicto edificio
 seu valimenti ipsius, si / iusto precio alienatum non esset et quod faciam et cu-
 rabo ita et sic quod ille qui dictum edificium vel partem ipsius emerit vel ali-
 quo / casu in se habuerit et in se pervenerit et quociens, si heres meus non
 fuerit ut supra, dabit et solvet et dare et solvere teneatur / dicto monasterio
 infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis ex dicto edificio seu
 possessionis habite pro qualibet libra eius totius quod inde / percipietur et
 percipi debet seu promissum fuerit ex dicto edificio vel parte ipsius seu va-
 limenti ipsius denarios duodecim / et quod ille cui vendetur vel alienabitur
 dictum edificium vel pars ipsius vel aliquo casu habuerit ipsum et quociens /
 instrumentum locacionis et conducionis usque ad terminum viginti novem
 annorum ab odie numerandum pro dicta pensione annua huic / instrumento
 simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem unum a die emp-
 tionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi / faciet dicto monasterio et rec-
 cipiet ab eodem. Et si persona in qua dictum edificium vel pars ipsius aliena-
 bitur vel pervenerit quoque titulo / et quociens, etiam si per plures ambulave-
 rit, preterquam heres meus ut supra, denarios duodecim per singulam libram
 non dederit / dicto monasterio et instrumentum locacionis et conducionis
 non faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem, non teneatur dictum mo-
 nasterium / ex tunc stare dicte locacioni. Et si forte aliqua infamis persona
 inhoneste fame vel iniuriosa dicto monasterio vel abbati / venerit ad standum
 in dicto edificio, ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit
 nunciatum per abbatem vel maiorem / ipsius monasterii alioquin, si in aliquo
 de predictis contrafecero, promitto vobis recipientibus nomine dicti monaste-
 rii et per vos eidem monasterio dare et solvere / dicto monasterio libras viginti

quimque ianuinorum et insuper cadam a iure locacionis et conducionis terre predictae et proinde et ad sic observandum omnia / bona mea habita et habenda vobis pignori obligo et specialiter edificium supradictum. Actum in porticu dicti monasterii. Testes Paschalis de Clavaro murator / et Iohanninus de Variisio ferrarius. Anno dominice nativitatis M^o CCC^o II, ind(ictione) XIII, die XXVII madii, post nonam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

1013

1302, maggio 27, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a Giovanni di Chiavari magister axie e ai suoi eredi legittimi un suolo su cui insiste una sua casa, per il canone annuo di 6 soldi per ogni tavola, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita della casa stessa.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 47 r.

Nel margine superiore, di mano trecentesca: « Iohannes de Clavaro magister axie ». In calce al testo, di mano moderna: « 1302, 27 novembre ».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Manuel, frater Michael, frater Guillelminus, frater Enricus et frater Facius, monaci dicti / monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis libellario nomine concedimus tibi Iohanni de Clavaro magistro axie et heredibus tuis legitimis ex te / natis terram dicti monasterii, supra quam habes edificium unum domus et cui coheret ante carrubius, retro terra monasterii mediante trexenda, ab uno latere terra monasterii / locata Cantello ferrario et ab alio terra monasterii locata Iohanni de Biss(anne) a nativitate Domini proxime preterita usque ad annos viginti novem tunc proxime completos, te dante / et solvente annuatim sive singulis annis dicto monasterio pro pensione et condicione dicti soli et terre soldos sex ianuinorum pro tabula de tanto quantum erit in / mensura infra octavam nativitatis Domini. Quam terram promittimus tibi nomine dicti monasterii dimittere et

non auferre nec pensionem augere, set ipsam tibi deffendere ab omni / persona, alioquin penam librarum viginti quimque ianuinorum nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis et proinde omnia bona nostra habita et habenda tibi / pignori obligamus. Versa vice ego dictus Iohannes, reccipiens dictam terram pactis et condicionibus supradictis, promito et convenio vobis domino abbati et / monacis, reccipientibus nomine et vice dicti monasterii, ex pacto inter nos solempniter appposito, dictam pensionem, videlicet soldos sex ianuinorum pro qualibet tabula, / annuatim dare et solvere infra octavam nativitatis Domini dicto monasterio et non vendere vel alienare dictum edificium sine licencia domini abbatis dicti monasterii, quam / licenciam teneat petere ab ipso et si dictus abbas dictum edificium emere voluerit, debeat illud habere ad minus de soldis decem quam aliqua / alia persona et si ipsum emere noluerit, possim ipsum vendere cui voluero, ita quod non possit vendi vel alienari alicui nobili vel servo / vel ecclesie vel hospitali vel alicui loco religioso et si vendidero vel alienavero dictum edificium vel partem ipsius vel aliquo casu perue/nerit in aliquam personam ipsum edificium vel pars eiusdem, preterquam in heredem meum ex me natum, teneat dare et solvere dicto monasterio / infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis facte ut supra pro recognicione domini dicte terre denarios duodecim ianuinorum pro qualibet libra percepta / vel promissa seu que percipi debet ex dicto edificio seu valimenti ipsius, si iusto precio alienatum non esset et quod faciam et / curabo ita et sic quod ille qui dictum edificium vel partem ipsius emerit vel aliquo casu in se habuerit et in se pervenerit et quociens, si heres meus non / fuerit ut supra, dabit et solvet et dare et solvere teneatur dicto monasterio infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis ex dicto edificio seu possessionis / habite pro qualibet libra eius totius quod inde percipietur et percipi debet seu promissum fuerit ex dicto edificio vel parte ipsius seu valimenti ipsius / denarios duodecim et quod ille cui vendetur vel alienabitur dictum edificium vel pars ipsius vel aliquo casu habuerit ipsum et quociens / instrumentum locacionis et conducionis usque ad terminum viginti novem annorum ab odie numerandum pro dicta pensione annua huic instrumento / simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem unum a die empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et reccipiet ab eodem. Et si persona in qua dictum edificium vel pars ipsius alienabitur vel pervenerit quoque titulo et quociens, etiam si per plures am/bulaverit, preterquam heres meus ut supra, denarios duodecim per singulam libram non dederit dicto monasterio et instrumentum locacionis et

conducionis / non faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem, non teneatur dictum monasterium ex tunc stare dicte locacioni. Et si forte aliqua infa/mis persona inhoneste fame vel iniuriosa dicto monasterio vel abbati venerit ad standum in dicto edificio, ipsam inde expellam infra dies / octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii, alioquin, si in aliquo de predictis contrafecero, promito / vobis reccipientibus nomine dicti monasterii et per vos eidem monasterio dare et solvere dicto monasterio libras viginti quinque ianuinarum et insuper cadam a iure lo/cacionis et conductionis terre predicte et proinde et ad sic observandum omnia bona mea habita et habenda vobis pignori oblige et specialiter edificium supradictum. / Actum in porticu dicti monasterii. Testes Paschalis de Clavaro murator et Iohanninus de Varisio ferrarius. Anno dominice nativitatis M° CCC° II, ind(ictione) / XIII, die XXVII madii, post nonam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

1014

1302, maggio 27, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a Giovanni di Chiavari magister axie e ai suoi eredi legittimi un suolo edificabile in Murcento, per il canone annuo di 6 soldi per ogni tavola, con l'obbligo di costruirvi una casa entro due anni, su cui si riserva il diritto di prelazione in caso di vendita.

O r i g i n a l e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 47 v.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Iohannis de Clavaro magistri axie »; « In Murcento; modo heredum dicti Iohannis M° CCC XXXIII ». In calce al testo, di mano moderna: « 1302, 27 novembre ».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Manuel, frater Michael, frater Guilleminus, frater Enricus et frater Facius, / monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis libellario nomine concedimus tibi Iohanni de Clavaro magistro axie et heredibus / tuis legitimis ex te natis terram dicti

monasterii positam in Murcento ad edificandum in ea edificium domus et cui coheret ante carrubius, retro terra monasterii locata / tibi dicto Iohanni mediante trexenda, ab utroque latere terra monasterii a nativitate Domini proxime ventura usque ad annos viginti novem tunc proxime completos, te dante / et solvente annuatim sive singulis annis dicto monasterio pro pensione et condicione dicti soli et terre soldos sex ianuinorum pro qualibet tabula de tanto quantum erit / in mensura infra octavam nativitatis Domini. Quam terram promittimus tibi nomine dicti monasterii dimittere et non auferre nec pensionem augere, set ipsam tibi deffendere / ab omni persona, alioquin penam librarum viginti quimque ianuinorum nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis et proinde omnia bona dicti monasterii / habita et habenda tibi pignori obligamus. Versa vice ego dictus Iohannes, reccipiens dictam terram pactis et condicionibus supradictis, promito et convenio vobis domino abbati et / monacis, reccipientibus nomine et vice dicti monasterii, ex pacto inter nos solempniter apposito, dictam pensionem, videlicet soldos sex ianuinorum pro qualibet tabula, annuatim / dare et solvere infra octavam nativitatis Domini dicto monasterio et non vendere vel alienare edificium quod fiet in ipsa terra sine licencia domini abbatis dicti monasterii, quam / licenciam teneat petere ab ipso et si dictus abbas dictum edificium emere voluerit, debeat illud habere ad minus de soldis decem quam aliqua alia persona et / si ipsum emere noluerit, possim ipsum vendere cui voluero, ita quod non possit vendi vel alienari alicui nobili vel servo vel ecclesie vel hospitali / vel alicui loco religioso et si vendidero vel alienavero dictum edificium vel partem ipsius vel aliquo casu pervenerit in aliquam personam ipsum edificium / vel pars eiusdem, preterquam in heredem meum ex me natum, teneat dare et solvere dicto monasterio infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis facte ut supra / pro recognicione domini dicte terre denarios duodecim ianuinorum pro qualibet libra percepta vel promissa seu que percipi debet ex dicto edificio seu valimenti / ipsius, si iusto precio alienatum non esset, et quod faciam et curabo ita et sic quod ille qui dictum edificium vel partem ipsius emerit vel aliquo casu in se habuerit / et in se pervenerit et quociens, si heres meus non fuerit ut supra, dabit et solvet et dare et solvere teneatur dicto monasterio infra mensem unum a die alienacionis / vel vendicionis ex dicto edificio seu possessionis habite pro qualibet libra eius totius quod inde percipietur et percipi debet seu promissum fuerit ex dicto edificio vel parte ipsius / seu valimenti ipsius denarios duodecim et quod ille cui vendetur vel alienabitur dictum edificium vel pars ipsius vel aliquo casu habuerit

ipsum et quociens / instrumentum locacionis et conducionis usque ad terminum viginti novem annorum ab odie^a numerandum pro dicta pensione annua huic instrumento simile / et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem unum a die empconis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. / Et si persona in qua dictum edificium vel pars ipsius alienabitur vel pervenerit quoque titulo et quociens, etiam si per plures ambulaverit, preterquam heres / meus ut supra, denarios duodecim per singulam libram non dederit dicto monasterio et instrumentum locacionis et conducionis non faciet dicto monasterio et recipiet / ab eodem, non teneatur dictum monasterium ex tunc stare dicte locacioni. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa dicto / monasterio vel abbati venerit ad standum in dicto edificio, ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem / ipsius monasterii alioquin, si in aliquo de predictis contrafecero, promito vobis recipientibus nomine dicti monasterii et per vos eidem monasterio dare et solvere dicto monasterio / libras viginti quinque ianuinarum et insuper cadam a iure locacionis et conducionis terre predictae et proinde et ad sic observandum omnia bona mea habita et habenda / vobis pignori obligo et specialiter edificium supradictum. Et est actum inter dictas partes quod dictus Iohannes debeat et teneatur edificasse dictum / edificium usque annum unum proximum et complevisse usque ad annos duos proximos. Actum in porticu dicti monasterii. Testes Paschalis de Clavaro murator et Iohanninus / de Varisio ferrarius. Anno dominice natiuitatis M^o CCC^o II, ind(ictione) XIII, die XXVII madii, post nonam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a odie: *così A.*

1015

1302, maggio 27, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a Cantello ferrarius e ai suoi eredi legittimi un suolo su cui insiste una sua casa, per il ca-

none annuo di 6 soldi per ogni tavola, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita della casa stessa.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 48 r.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Cantellus ferrarius »; « A ». In calce al testo, di mano moderna: « 1302, 27 novembre ».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Manuel, frater Michael, frater Guillelminus, frater Enricus et frater Facius, monaci dicti monasterii, / nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis libellario nomine concedimus tibi Cantello ferrario et heredibus tuis legitimis ex te natis terram dicti monasterii supra / quam habes edificium unum domus et cui coheret ante carrubius, retro terra monasterii mediante trexenda, ab uno latere terra monasterii locata Symoni Gambe / et ab alio terra monasterii locata Iohanni de Clavaro a nativitate Domini proxime preterita usque ad annos viginti novem proxime completos, te dante et solvente annua/tim sive singulis annis dicto monasterio pro pensione et condicione dicti soli et terre soldos sex ianuinorum pro qualibet tabula de tanto quantum erit in mensura infra octavam nativitatis / Domini. Quam terram promittimus tibi nomine dicti monasterii tibi dimittere et non auferre nec pensionem augere, set ipsam tibi deffendere ab omni persona, alioquin penam librarum / viginti quinque ianuinorum nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis et proinde omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Versa vice / ego dictus Cantellus, reccipiens dictam terram pactis et condicionibus supradictis, promito et convenio vobis domino abbati et monacis, reccipientibus nomine et vice dicti monasterii, / ex pacto inter nos solempniter apposito, dictam pensionem, videlicet soldos sex ianuinorum pro qualibet tabula annuatim dare et solvere infra octavam nativitatis Domini dicto monasterio / et non vendere vel alienare dictum edificium sine licencia domini abbatis dicti monasterii, quam licenciam teneat petere ab ipso et si dictus abbas dictum edificium / emere voluerit, debeat illud habere ad minus de soldis decem quam aliqua alia persona et si ipsum emere noluerit, possim ipsum vendere cui voluero, ita quod non / possit vendi vel alienari alicui nobili vel servo vel ecclesie vel hospitali vel alicui loco religioso et si vendidero vel alienavero dictum edificium / vel partem ipsius vel aliquo casu pervenerit in aliquam personam ipsum edificium vel pars eiusdem, preterquam in heredem meum ex me

natum, teneat dare et solvere / dicto monasterio infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis facte ut supra pro recognicione domini dicte terre denarios duodecim ianuinorum pro qualibet libra percepta vel / promissa seu que percipi debeat ex dicto edificio seu valimenti ipsius, si iusto precio alienatum non esset et quod faciam et curabo ita et sic quod ille / qui dictum edificium vel partem ipsius emerit vel aliquo casu in se habuerit et in se pervenerit et quociens, si heres meus non fuerit ut supra, dabit et solvet et / dare et solvere teneatur dicto monasterio infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis ex dicto edificio seu possessionis habite pro qualibet libra eius totius quod inde percipietur / et percipi debeat seu promissum fuerit ex dicto edificio vel parte ipsius seu valimenti ipsius denarios duodecim et quod ille cui vendetur vel / alienabitur dictum edificium vel pars ipsius vel aliquo casu habuerit ipsum et quociens instrumentum locacionis et conducionis usque ad terminum viginti/novem annorum ab odie numerandum pro dicta pensione annua huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem unum a die / empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Et si persona in qua dictum edificium vel pars ipsius alienabitur / vel pervenerit quoque titulo et quociens, etiam si per plures ambulaverit, preterquam heres meus ut supra, denarios duodecim per singulam libram non dederit / dicto monasterio et instrumentum locacionis et conducionis non faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem, non teneatur dictum monasterium ex tunc stare dicte locacioni. / Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa dicto monasterio vel abbati venerit ad standum in dicto edificio, ipsam inde expellam infra / dies octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii, alioquin, si in aliquo de predictis contrafecero, promitto vobis recipientibus nomine / dicti monasterii et per vos eidem monasterio dare et solvere dicto monasterio libras viginti quinque ianuinorum et insuper cadam a iure locacionis et conducionis terre predicte et / proinde et ad sic observandum omnia bona mea habita et habenda vobis pignori oblige et specialiter edificium supradictum. Actum in porticu dicti monasterii. Testes / Pascalis de Clavaro murator et Iohanninus de Varisio ferrarius. Anno dominice nativitatis M^o CCC^o II, ind(ictione) XIII^a, die XXVII madii, post nonam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

1016

1302, maggio 27, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a Simone Gamba e ai suoi eredi legittimi un suolo su cui insiste una sua casa, per il canone annuo di 6 soldi per ogni tavola, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita della casa stessa.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 48 v.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: «Symon Gamba»; «Credo quod sit in Murcento». In calce al testo, di mano moderna: «1302, 27 novembre».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Manuel, frater Michael, frater Guillelminus, frater Enricus / et frater Facius, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis libellario nomine concedimus tibi Symoni Gambe et / heredibus tuis legitimis ex te natis terram dicti monasterii supra quam habes edificium unum domus et cui coheret ante carrubius, retro terra / monasterii mediante trexenda, ab uno latere terra monasterii locata Cantello et ab alio terra monasterii a nativitate Domini proxime preterita usque ad annos viginti/novem proxime completos, te dante et solvente annuatim sive singulis annis dicto monasterio pro pensione et condicione dicti soli et terre / soldos sex ianuinorum pro tabula de tanto quantum erit in mensura infra octavam nativitatis Domini. Quam terram promittimus tibi nomine dicti monasterii dimittere et non / auferre nec pensionem augere, set ipsam tibi deffendere ab omni persona, alioquin penam librarum viginti quimque ianuinorum nomine dicti monasterii tibi stipulanti promi/timus, ratis manentibus supradictis et proinde omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Versa vice ego dictus Symon, / reccipiens dictam terram pactis et condicionibus supradictis, promito et convenio vobis domino abbati et monacis, reccipientibus nomine et vice dicti monasterii, / ex pacto inter nos solempniter apposito, dictam pensionem, videlicet soldos sex ianuinorum pro qualibet tabula, annuatim dare et solvere infra octavam nativitatis / Domini dicto mo-

nasterio et non vendere vel alienare dictum edificium sine licencia domini abbatis dicti monasterii, quam licenciam teneat petere ab ipso / et si dictus abbas dictum edificium emere voluerit, debeat illud habere ad minus de soldis decem quam aliqua alia persona et si ipsum emere noluerit, / possim ipsum vendere cui voluero, ita quod non possit vendi vel alienari alicui nobili vel servo vel ecclesie vel hospitali vel alicui / loco religioso et si vendidero vel alienavero dictum edificium vel partem ipsius vel aliquo casu pervenerit in aliquam personam ipsum edificium / vel pars eiusdem, preterquam in heredem meum ex me natum, teneat dare et solvere dicto monasterio infra mensem unum a die alienacionis vel / vendicionis facte ut supra pro recognicione domini dicte terre denarios duodecim ianuinarum pro qualibet libra percepta vel promissa seu que percipi / debeat ex dicto edificio seu valimenti ipsius, si iusto precio alienatum non esset et quod faciam et curabo ita et sic quod ille qui dictum / edificium vel partem ipsius emerit vel aliquo casu in se habuerit et in se pervenerit et quociens, si heres meus non fuerit ut supra, dabit / et solvet et dare et solvere teneatur dicto monasterio infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis ex dicto edificio seu possessionis habite pro qualibet / libra eius totius quod inde percipietur et percipi debeat seu promissum fuerit ex dicto edificio vel parte ipsius seu valimenti ipsius denarios / duodecim et quod ille cui vendetur vel alienabitur dictum edificium vel pars ipsius vel aliquo casu habuerit ipsum et quociens instrumentum / locacionis et conducionis usque ad terminum viginti novem annorum ab odie numerandum pro dicta pensione annua huic instrumento / simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem unum a die empconis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet / ab eodem. Et si persona in qua dictum edificium vel pars ipsius alienabitur vel pervenerit quoque titulo et quociens, etiam si per plures ambulaverit, / preterquam heres meus ut supra, denarios duodecim per singulam <libram> non dederit dicto monasterio et instrumentum locacionis et conducionis non faciet dicto / monasterio et recipiet ab eodem, non teneatur dictum monasterium ex tunc stare dicte locacioni. Et si forte aliqua infamis persona / inhoneste fame vel iniuriosa dicto monasterio vel abbati venerit ad standum in dicto edificio, ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit / nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, promito vobis recipientibus nomine dicti monasterii et per vos / eidem monasterio dare et solvere dicto monasterio libras viginti quinque ianuinarum et insuper cadam a iure locacionis et conducionis terre predicte et proinde et ad sic / observandum omnia

bona mea habita et habenda vobis pignori obligo et specialiter edificium supradictum. Actum in^a porticu dicti monasterii. Testes / Paschalis de Clavaro murator et Iohanninus de Varisio ferrarius. Anno dominice nativitat^{is} M^o CCC^o II, ind(ictione) XIII^a, die XXVII madii, post nonam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a *Segue depennato clauastro*

1017

1302, maggio 27, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a Simone Gamba e ai suoi eredi legittimi un suolo edificabile in contrada Murcento, per il canone annuo di 6 soldi per ogni tavola, con l'obbligo di costruirvi una casa entro due anni, su cui si riserva il diritto di prelazione in caso di vendita.

O r i g i n a l e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 49 r.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Symon Gamba »; « In Murcento ». In calce al testo, di mano moderna: « 1302, 27 novembre ».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Manuel, frater Michael, frater Guillelminus, frater Enricus et frater Facius, monaci / dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis libellario nomine concedimus tibi Symoni Gambe et heredibus tuis legitimis ex te / natis terram dicti monasterii positam in contrata Morcenti ad edificandum in ipsa edificium domus, cui coheret ante carrubius, retro terra monasterii locata tibi / dicto Simoni, ab utroque latere terra monasterii a nativitate Domini proxime ventura usque ad annos viginti novem proxime completos, te dante et solvente / annuatim sive singulis annis dicto monasterio pro pensione et condicione dicti soli et terre soldos sex ianuorum pro qualibet tabula de tanto quantum erit in mensura infra / octavam nativitat^{is} Domini. Quam terram promittimus tibi nomine dicti monasterii dimittere et non auferre nec pensionem augere, set ipsam tibi deffendere ab

omni persona, / alioquin penam librarum viginti quimque ianuinorum nomine dicti monasterii tibi stipulanti promitimus, ratis manentibus supradictis et proinde omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi / pignori obligamus. Versa vice ego dictus Simon, reccipiens dictam terram pactis et condicionibus supradictis, promito et convenio vobis domino abbati et / monacis, reccipientibus nomine et vice dicti monasterii, ex pacto inter nos solempniter apposito, dictam pensionem, videlicet soldos sex ianuinorum pro qualibet tabula, annuatim / dare et solvere infra octavam nativitatis Domini dicto monasterio et non vendere vel alienare edificium quod fiet in ipsa terra sine licencia domini abbatis dicti monasterii, / quam licenciam teneat petere ab ipso et si dictus abbas dictum edificium emere voluerit, debeat illud habere ad minus de soldis decem quam aliqua alia / persona et si ipsum emere noluerit, possim ipsum vendere cui volero, ita quod non possit vendi vel alienari alicui nobili vel servo vel ecclesie / vel hospitali vel alicui loco religioso et si vendidero vel alienavero dictum edificium vel partem ipsius vel aliquo casu pervenerit in aliquam / personam ipsum edificium vel pars eiusdem, preterquam in heredem meum ex me natum, teneat dare et solvere dicto monasterio infra mensem unum a die / alienacionis vel vendicionis facte ut supra pro recognicione domini dicte terre denarios duodecim ianuinorum pro qualibet libra percepta vel promissa seu que percipi / debbit ex dicto edificio seu valimenti ipsius, si iusto precio alienatum non esset et quod faciam et curabo ita et sic quod ille qui dictum edificium / vel partem ipsius emerit vel aliquo casu in se habuerit et in se pervenerit et quociens, si heres meus non fuerit ut supra, dabit et solvet et dare / et solvere teneatur dicto monasterio infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis ex dicto edificio seu possessionis habite pro qualibet libra eius totius quod inde / percipietur et percipi debbit seu promissum fuerit ex dicto edificio vel parte ipsius seu valimenti ipsius denarios duodecim et quod ille cui vendetur / vel alienabitur dictum edificium vel pars ipsius vel aliquo casu habuerit ipsum et quociens instrumentum locacionis et conducionis usque ad terminum / viginti novem annorum ab odie numerandum pro dicta pensione annua huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem / unum a die empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et reccipiet ab eodem. Et si persona in qua dictum edificium vel pars ipsius / alienabitur vel pervenerit quoque titulo et quociens, etiam si per plures ambulaverit, preterquam heres meus ut supra, denarios duodecim per / singulam libram non dederit dicto monasterio et instrumentum locacionis et conducionis non faciet dicto monasterio et reccipiet ab eodem,

non teneatur / dictum monasterium ex tunc stare dicte locacioni. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa dicto monasterio vel abbati ve/nerit ad standum in dicto edificio, ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius / monasterii, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, promito vobis reccipientibus nomine dicti monasterii et per vos eidem monasterio dare et solvere dicto monasterio / libras viginti quimque ianuinorum et insuper cadam a iure locacionis et conducionis terre predictae et proinde et ad sic observandum omnia bona mea habita et habenda / vobis pignori obligo et specialiter edificium supradictum. Et est actum inter dictas partes quod dictus Symon debeat et teneatur edificasse dictum / edificium usque annum unum proximum et complevisse usque annos duos proximos. Actum in porticu dicti monasterii. Testes Pascalis de Clavaro murator et / Iohanninus de Varisio ferrarius. Anno dominice nativitatibus M^o CCC^o II, ind(ictione) XIII^a, die XXVII madii, post nonam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

1018

1302, maggio 27, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a Conforto de Valdetario portator olei e ai suoi eredi legittimi un suolo su cui insiste una sua casa, per il canone annuo di 6 soldi per ogni tavola, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita della casa stessa.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 49 v.

Nel margine superiore, di mano trecentesca: « Confortus de Valdetario portator olei ». In calce al testo, di mano moderna: « 1302, 27 novembre ».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Manuel, frater Michael, frater Guillelminus, frater Enricus et frater Facius, monaci dicti / monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis libellario nomine concedimus tibi Conforto de Vadetario portatori olei et heredibus tuis / legitimis ex te natis terram dicti

monasterii, supra quam habes edificium unum domus, cui coheret ante carrubius, retro terra monasterii mediante trexenda, ab / uno latere terra monasterii locata Cataline et ab alio latere terra monasterii locata Stephano callegario a nativitate Domini proxime preterita usque ad annos viginti novem / tunc proxime completos, te dante et solvente annuatim sive singulis annis dicto monasterio pro pensione et condicione dicti soli et terre soldos sex ianuinorum pro tabula / de tanto quantum erit in mensura infra octavam nativitatis Domini. Quam terram promittimus tibi nomine dicti monasterii dimittere et non auferre nec pensionem augere, / set ipsam tibi deffendere ab omni persona, alioquin penam librarum viginti quimque ianuinorum nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis et proinde / omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Versa vice ego dictus Confortus, recipiens dictam terram pactis et condicionibus supradictis, promitto / et convenio vobis domino abbati et monacis, recipientibus nomine et vice dicti monasterii, ex pacto inter nos solempniter apposito, dictam pensionem, videlicet soldos sex / ianuinorum pro qualibet tabula, annuatim dare et solvere infra octavam nativitatis Domini dicto monasterio et non vendere vel alienare dictum edificium sine licencia domini / abbatis^a dicti monasterii, quam licenciam teneat petere ab ipso et si dictus abbas dictum edificium emere voluerit, debeat illud habere ad minus / de soldis decem quam aliqua alia persona et si ipsum emere noluerit, possim ipsum vendere cui voluero, ita quod non possit vendi vel alienari / alicui nobili vel servo vel ecclesie vel hospitali vel alicui loco religioso et si vendidero vel alienavero dictum edificium vel partem ipsius vel / aliquo casu pervenerit in aliquam personam ipsum edificium vel pars ipsius, preterquam in heredem meum ex me natum, teneat dare et solvere dicto monasterio / infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis facte ut supra pro recognitione domini dicte terre denarios duodecim ianuinorum pro qualibet libra percepta vel promissa / seu que percipi debet ex dicto edificio seu valimenti ipsius, si iusto precio alienatum non esset et quod faciam et curabo ita et sic quod ille / qui dictum edificium vel partem ipsius emerit vel aliquo casu in se habuerit et in se pervenerit et quociens, si heres meus non fuerit ut supra, dabit et / solvet et dare et solvere teneatur dicto monasterio infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis ex dicto edificio seu possessionis habite pro qualibet libra eius totius quod / inde percipietur et percipi debet seu promissum fuerit ex dicto edificio vel parte ipsius seu valimenti ipsius denarios duodecim et quod ille cui vendetur / vel alienabitur dictum edificium vel pars ipsius vel aliquo casu habuerit ipsum et

quociens instrumentum locacionis et conducionis usque ad terminum vi/ginti novem annorum ab odie numerandum pro dicta pensione annua huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem unum a die / empconis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Et si persona in qua dictum edificium vel pars ipsius alienabitur vel / pervenerit quoque titulo et quociens, etiam si per plures ambulaverit, preterquam heres meus ut supra, denarios duodecim per singulam libram non dederit / dicto monasterio et instrumentum locacionis et conducionis non faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem, non teneatur dictum monasterium ex tunc stare / dicte locacioni. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa dicto monasterio vel abbati venerit ad standum in dicto edificio, / ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii, alioquin si in aliquo de predictis / contrafecero, promito vobis recipientibus nomine dicti monasterii et per vos eidem monasterio dare et solvere dicto monasterio libras viginti quinque ianuinorum et insuper cadam a iure / locacionis et conducionis terre predictae et proinde et ad sic observandum omnia bona mea habita et habenda vobis pignori obligo et specialiter edificium supradictum. / Actum in porticu dicti monasterii. Testes Pascalis de Clavaro murator et Iohanninus de Varisio ferrarius. Anno dominice nativitatibus M° CCC° II, ind(ictione) XIII^a, die / XXVII madii, post nonam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a *Segue* Sancti Stephani

1019

1302, maggio 27, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni ad Andriolo di Bargagli tabernarius e ai suoi eredi legittimi un suolo su cui insiste una sua casa, per il canone annuo di 6 soldi per ogni tavola, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita della casa stessa.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 50 r.

Nel margine superiore, di mano trecentesca: « Andriolus de Bargalio ». In calce al testo, di mano moderna: « 1302, 27 novembre ».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani, frater Gregorius prior, frater Manuel, frater Michael, frater Guillelminus, frater Enricus et frater Facius, monaci / dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis libellario nomine concedimus tibi Andriolo de Bargalio tabernario et heredibus tuis / legitimis ex te natis terram dicti monasterii, supra quam habes edificium unum domus et cui coheret ante carrubius, retro terra monasterii mediante trexenda, / ab uno latere terra monasterii locata Petro de Platea et ab alio terra monasterii locata Iachino de Portudalfino a nativitate Domini proxime preterita usque / annos viginti novem proxime completos, te dante et solvente annuatim sive singulis annis dicto monasterio pro pensione et condicione dicti soli et terre / soldos sex ianuinorum pro tabula de tanto quantum erit in mensura infra octavam nativitatis Domini. Quam terram promittimus tibi nomine dicti monasterii dimittere et / non auferre nec pensionem augere, set ipsam tibi deffendere ab omni persona, alioquin penam librarum viginti quimque ianuinorum nomine dicti monasterii tibi stipulanti / promittimus, ratis manentibus supradictis et proinde omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Versa vice ego dictus Andriolus, re/ccipiens dictam terram pactis et condicionibus supradictis, promito et convenio vobis domino abbati et monacis, reccipientibus nomine et vice dicti monasterii, ex pacto / inter nos solempniter apposito, dictam pensionem, videlicet soldos sex ianuinorum pro tabula, annuatim dare et solvere infra octavam nativitatis Domini dicto monasterio et non ven/dere vel alienare dictum edificium sine licencia domini abbatis dicti monasterii, quam licenciam teneare petere ab ipso et si dictus abbas dictum / edificium emere voluerit, debeat illud habere ad minus de soldis decem quam aliqua alia persona et si ipsum emere noluerit, possim ipsum vendere / cui voluero, ita quod non possit vendi vel alienari alicui nobili vel servo vel ecclesie vel hospitali vel alicui loco religioso et si ven/didero vel alienavero dictum edificium vel partem ipsius vel aliquo casu pervenerit in aliquam personam ipsum edificium vel pars eiusdem, preterquam in heredem / meum ex me natum, teneare dare et solvere dicto monasterio infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis facte ut supra pro recognicione domini dicte / terre denarios duodecim ianuinorum pro qualibet libra percepta vel promissa seu que percipi debebit ex dicto edificio seu valimenti ipsius, si iusto / precio alienatum non esset et quod faciam et curabo ita et sic quod ille qui dictum edificium vel partem ipsius emerit vel aliquo ca-

su in se habuerit et / in se pervenerit et quociens, si heres meus non fuerit ut supra, dabit et solvet et dare et solvere teneatur dicto monasterio infra mensem unum a die / alienacionis vel vendicionis ex dicto edificio seu possessionis habite pro qualibet libra eius totius quod inde percipietur et percipi debbit seu promissum fuerit / ex dicto edificio vel parte ipsius seu valimenti ipsius denarios duodecim et quod ille cui vendetur vel alienabitur dictum edificium vel pars / ipsius vel aliquo casu habuerit ipsum et quociens instrumentum locacionis et conducionis usque ad terminum viginti novem annorum ab odie numerandum / pro dicta pensione annua huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem unum a die empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi / faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Et si persona in qua dictum edificium vel pars ipsius alienabitur vel pervenerit quoque titulo et quociens, / etiam si per plures ambulaverit, preterquam heres meus ut supra, denarios duodecim per singulam libram non dederit dicto monasterio et instrumentum locacionis et / conducionis non faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem, non teneatur dictum monasterium ex tunc stare dicte locacioni. Et si forte aliqua in/famis persona inhoneste fame vel iniuriosa dicto monasterio vel abbati venerit ad standum in dicto edificio, ipsam inde expellam infra dies octo postquam / michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, promito vobis recipientibus nomine dicti / monasterii et per vos eidem monasterio dare et solvere dicto monasterio libras viginti quimque ianuinorum et insuper cadam a iure locacionis et conducionis terre predicte et / proinde et ad sic observandum omnia bona mea habita et habenda vobis pignori obligo et specialiter edificium supradictum. Actum in porticu dicti monasterii. Testes Pascalis / de Clavaro murator et Iohanninus de Varisio. Anno dominice nati-
vitas M° CCC° II, ind(ictione) XIII^a, die XXVII madii, post nonam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

1020

1302, maggio 27, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a Pagano pelligarius e ai suoi eredi legittimi un suolo edificabile in contrada Murcento,

per il canone annuo di 6 soldi per ogni tavola, con l'obbligo di costruirvi una casa entro due anni, su cui si riserva il diritto di prelazione in caso di vendita.

Original e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 50 v.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Paganus peliparius »; « In Murcento ». In calce al testo, di mano moderna: « 1302, 27 novembre ».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Manuel, frater Michael, frater Guillelminus, frater Enricus / et frater Facius, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis libellario nomine concedimus tibi Pagano pelli/pario et heredibus tuis legitimis ex te natis terram dicti monasterii positam in contrata Morcenti ad incasandum sive edificandum in ea edificium / domus et cui coheret ante carrubius, retro terra monasterii mediante trexenda, ab utroque latere terra monasterii a nativitate Domini proxime ventura usque ad annos / viginti novem tunc proxime completos, te dante et solvente annuatim sive singulis annis dicto monasterio pro pensione et condicione dicti soli et / terre soldos sex ianuinorum pro tabula de tanto quantum erit in mensura infra octavam nativitatis Domini. Quam terram promittimus tibi nomine dicti monasterii di/mitere et non auferre nec pensionem augere, set ipsam tibi deffendere ab omni persona, alioquim penam librarum viginti quimque ianuinorum nomine / dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis et proinde omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Versa vice ego / dictus Paganus, recipiens dictam terram pactis et condicionibus supradictis, promito et convenio vobis domino abbati et monacis, recipientibus nomine et vice / dicti monasterii, ex pacto inter nos solempniter aposito, dictam pensionem, videlicet soldos sex ianuinorum pro qualibet tabula, annuatim dare et solvere infra octavam / nativitatis Domini dicto monasterio et non vendere vel alienare edificium quod in ipsa terra fiet sine licencia domini abbatis dicti monasterii, quam licenciam teneat / petere ab ipso et si dictus abbas dictum edificium emere voluerit, debeat illud habere ad minus de soldis decem quam aliqua alia persona et / si ipsum emere noluerit, possim ipsum vendere cui voluero, ita quod non possit vendi vel alienari alicui nobili vel servo vel / ecclesie vel hospitali vel alicui loco religioso et si vendidero vel alienavero dictum edificium vel partem ipsius vel aliquo casu / pervenerit in aliquam personam ipsum edificium vel pars eiusdem, preterquam in heredem meum ex me natum, teneat dare et solvere dicto monasterio infra / mensem unum a die alienacionis vel vendicionis facte ut supra pro recogni-

cione domini dicte terre denarios duodecim ianuinorum pro qualibet libra percepta vel / promissa seu que percipi debet ex dicto edificio seu valimenti ipsius, si iusto precio alienatum non esset et quod faciam et curabo / ita et sic quod ille qui dictum edificium vel partem ipsius emerit vel aliquo casu in se pervenerit et quociens, si heres meus non fuerit / ut supra, dabit et solvet et dare et solvere teneatur dicto monasterio infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis ex dicto edificio seu / possessionis habite pro qualibet libra eius totius quod inde percipietur et percipi debet seu promissum fuerit ex dicto edificio vel parte ipsius / seu valimenti ipsius denarios duodecim et quod ille cui vendetur vel alienabitur dictum edificium vel pars ipsius vel aliquo casu habuerit ipsum et / quociens instrumentum locacionis et conducionis usque ad terminum viginti novem annorum ab odie numerandum pro dicta pensione annua / huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem unum a die empconis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto / monasterio et recipiet ab eodem. Et si persona in qua dictum edificium vel pars ipsius alienabitur vel pervenerit quoque titulo et quociens etiam si per / plures ambulaverit, preterquam heres meus ut supra, denarios duodecim per singulam libram non dederit dicto monasterio et instrumentum locacionis et / conducionis non faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem, non teneatur dictum monasterium ex tunc stare dicte locacioni. Et si forte aliqua / infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa dicto monasterio vel abbati venerit ad standum in dicto edificio, ipsam inde expellam infra dies octo postquam / michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, promito vobis recipientibus nomine / dicti monasterii et per vos eidem monasterio dare et solvere dicto monasterio libras viginti quinque ianuinorum et insuper cadam a iure locacionis et conducionis terre / predicte et proinde et ad sic observandum omnia bona mea habita et habenda vobis pignori oblige et specialiter edificium supradictum. Et est / actum inter dictas partes quod dictus Paganus debeat et teneatur edificasse dictum edificium in dicta terra usque annum unum proximum et / complevisse usque annos duos proximos. Actum in porticu dicti monasterii. Testes Paschalis de Clavaro murator et Iohanninus de Varisio ferrarius. / Anno dominice nativitatis M^o CCC^o II, ind(ictione) XIII, die XXVII madii, post nonam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

1021

1302, maggio 31, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a Giacomo di Struppa, figlio di Pagano vindicus, e ai suoi eredi legittimi un suolo edificabile in Murcento, per il canone annuo di 6 soldi per ogni tavola, con l'obbligo di costruirvi una casa entro due anni, su cui si riserva il diritto di prelazione in caso di vendita.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 51 r.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Iacobus de Strupa »; « Vendegus »; « In Murcento ». In calce al testo, di mano moderna: « 1302, ult(ima) decembre ».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Manuel, frater Michael, frater Guillelminus, frater Facius et / frater Enricus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis libellario nomine concedimus tibi Iacobo de Strupa, / filio Martini vindici, et heredibus tuis legitimis ex te natis terram dicti monasterii positam in Morcento ad edificandum in ea edificium / domus et cui coheret ante carrubius, retro terra monasterii mediante trexenda, ab uno latere carrubius et ab alio latere terra monasterii a nativitate / Domini proxime ventura usque ad annos viginti novem tunc proxime completos, te dante et solvente annuatim sive singulis annis dicto / monasterio pro pensione et condicione dicti soli et terre soldos sex ianuinorum pro qualibet tabula de tanto quantum erit in mensura infra octavam nativitatis / Domini. Quam terram promittimus tibi nomine dicti monasterii dimittere et non auferre nec pensionem augere, set ipsam tibi deffendere ab omni / persona, alioquim penam librarum viginti quimque ianuinorum nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis et proinde omnia bona / dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Versa vice ego dictus Iacobus, reccipiens dictam terram pactis et condicionibus supradictis, / promito et convenio vobis domino abbati et monacis, reccipientibus nomine et vice dicti monasterii, ex pacto inter nos solempniter aposito, dictam pensionem, / vide-

licet soldos sex ianuinorum pro qualibet tabula, annuatim dare et solvere infra octavam nativitatis Domini dicto monasterio et non vendere vel alienare edificium / quod in ipsa terra fiet sine licencia domini abbatis dicti monasterii, quam licenciam teneat petere ab ipso et si dictus abbas dictum edificium emere / voluerit, debeat illud habere ad minus de soldis decem quam aliqua alia persona et si ipsum emere noluerit, possim ipsum vendere cui vo/luero, ita quod non possit vendi vel alienari alicui nobili vel servo vel ecclesie vel hospitali vel alicui loco religioso et si ven/didero vel alienavero dictum edificium vel partem ipsius vel aliquo casu pervenerit in aliquam personam ipsum edificium vel pars eiusdem, preterquam in / heredem meum ex me natum, teneat dare et solvere dicto monasterio infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis facte ut supra pro recogni/tione domini dicte terre denarios duodecim ianuinorum pro qualibet libra percepta vel promissa seu que percipi debebit ex dicto edificio seu vali/menti ipsius, si iusto precio alienatum non esset et quod faciam et curabo ita et sic quod ille qui dictum edificium vel partem ipsius emerit / vel aliquo casu in se habuerit et in se pervenerit et quociens, si heres meus non fuerit ut supra, dabit et solvet^a et dare et solvere / teneatur dicto monasterio infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis ex dicto edificio seu possessionis habite pro qualibet libra eius totius quod inde / percipietur et percipi debebit seu promissum fuerit ex dicto edificio vel parte ipsius seu valimenti ipsius denarios duodecim et quod ille / cui vendetur vel alienabitur dictum edificium vel pars ipsius vel aliquo casu habuerit ipsum et quociens instrumentum locacionis et conducionis / usque ad terminum viginti novem annorum ab odie numerandum pro dicta pensione annua huic instrumento simile et sub eisdem pactis / et condicionibus infra mensem unum a die empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. / Et si persona in qua dictum edificium vel pars ipsius alienabitur vel pervenerit quoque titulo et quociens, etiam si per plures ambulaverit, preter/quam heres meus ut supra, denarios duodecim per singulam libram non dederit dicto monasterio et instrumentum locacionis et conducionis / non faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem, non teneatur dictum monasterium ex tunc stare dicte locacioni. Et si forte / aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa dicto monasterio vel abbati venerit ad standum in dicto edificio, ipsam inde / expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii alioquim, si in aliquo de / predictis contrafecero, promito vobis reccipientibus nomine dicti monasterii et per vos eidem monasterio dare et solvere dicto monasterio libras vi-

ginti quimque ianuinorum / et insuper cadam a iure locacionis et conducionis terre predictae et proinde et ad sic observandum omnia bona mea habita et habenda vobis / pignori obligo et specialiter edificium supradictum. Et est actum inter dictas partes quod dictus Iacobus debeat et teneatur edificasse / dictum edificium usque annum unum proximum et complevisse usque annos duos proximos. Actum in claustro dicti monasterii. Testes presbiter Ugo, / capellanus dicti monasterii, et Parmexanus tinctor. Anno dominice nativitatis M^o CCC^o II, ind(ictione) XIII^a, die ultima madii, inter nonam et vespas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a solvet: *corretto su precedente scrittura.*

1022

1302, maggio 31, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a Nicola Ferramosca e ai suoi eredi legittimi un suolo edificabile, per il canone annuo di 6 soldi per ogni tavola, con l'obbligo di costruirvi una casa entro due anni, su cui si riserva il diritto di prelazione in caso di vendita.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 51 v.

Nel margine superiore, di mano trecentesca: «Nicolaus Ferramusca»; di mano quattrocentesca: «B»; di mano moderna: «Infra car. 35». In calce al testo, di mano moderna: «1302, ul(tima) decembre».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Manuel, frater Michael, frater Guillelminus, frater Facius et frater Enricus, mo/naci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis libellario nomine concedimus tibi Nicolao Ferramusche et heredibus tuis le/gitimis ex te natis terram dicti monasterii ad incasandum in ea edificium domus et cui coheret ante carrubius, retro privata, ab uno latere terra dicti / monasterii locata tibi dicto Nicolao et ab alio terra dicti monasterii a nativitate Domini proxime ventura usque ad annos viginti novem tunc proxime completos, te dante / et solvente annuatim sive singulis

annis dicto monasterio pro pensione et condicione dicti soli et terre soldos sex ianuinorum pro tabula de tanto quantum erit in / mensura infra octavam nativitatis Domini. Quam terram promittimus tibi nomine dicti monasterii dimittere et non auferre nec pensionem augere, set ipsam tibi deffendere / ab omni persona, alioquin penam librarum viginti quimque ianuinorum nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis et proinde omnia bona / dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Versa vice ego dictus Nicolaus, reccipiens dictam terram pactis et condicionibus supradictis, promito / et convenio vobis domino abbati et monacis, reccipientibus nomine et vice dicti monasterii, ex pacto inter nos solempniter apposito, dictam pensionem, videlicet soldos sex / ianuinorum pro qualibet tabula, annuatim dare et solvere infra octavam nativitatis Domini dicto monasterio et non vendere vel alienare edificium quod in ipsa terra / fiet sine licencia domini abbatis Sancti Stephani, quam licenciam tenear petere ab ipso et si dictus abbas dictum edificium emere voluerit, debeat illud / habere ad minus de soldis decem quam aliqua alia persona et si ipsum emere noluerit, possim ipsum vendere cui voluero, ita quod non possit vendi vel / alienari alicui nobili vel servo vel ecclesie vel hospitali vel alicui loco religioso et si vendidero vel alienavero dictum edificium vel / partem ipsius vel aliquo casu pervenerit in aliquam personam ipsum edificium vel pars eiusdem, preterquam in heredem meum ex me natum, tenear dare / et solvere dicto monasterio infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis facte ut supra pro recognicione domini dicte terre denarios duodecim pro qualibet / libra percepta vel promissa seu que percipi debbit ex dicto edificio seu valimenti ipsius, si iusto precio alienatum non esset et quod fa/ciam et curabo ita et sic quod ille qui dictum edificium vel partem ipsius emerit vel aliquo casu in se habuerit et in se pervenerit et quociens, si / heres meus non fuerit ut supra, dabit et solvet et dare et solvere teneatur dicto monasterio infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis ex dicto / edificio seu possessionis habite pro qualibet libra eius totius quod inde percipietur et percipi debbit seu promissum fuerit ex dicto edificio vel parte ipsius seu vali/menti eiusdem denarios duodecim et quod ille cui vendetur vel alienabitur dictum edificium vel pars ipsius vel aliquo casu habuerit ipsum et quociens / instrumentum locacionis et conducionis usque ad terminum XXVIII annorum ab odie numerandum pro dicta pensione annua huic instrumento simile et / sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem unum a die empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et reccipiet ab eodem. / Et si persona in qua dictum edificium vel

pars ipsius alienabitur vel pervenerit quoque titulo et quociens, etiam si per plures ambulaverit, preterquam heres / meus ut supra, denarios duodecim per singulam libram non dederit dicto monasterio et instrumentum locacionis et conducionis non faciet dicto monasterio et recci/piet ab eodem, non teneatur dictum monasterium ex tunc stare dicte locacioni. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame / vel iniuriosa dicto monasterio vel abbati venerit ad standum in dicto edificio, ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum per / abbatem vel maiorem ipsius monasterii alioquin, si in aliquo de predictis contrafecero, promito vobis reccipientibus nomine dicti monasterii et per vos eidem monasterio / dare et solvere dicto monasterio libras viginti quimque ianuorum et insuper cadam a iure locacionis et conducionis terre <predicte> et proinde et ad sic observandum / omnia bona mea habita et habenda vobis pignori oblige et specialiter edificium supradictum. Et est actum inter dictas partes quod dictus Nicolaus / teneatur et debeat edificasse usque annum unum proximum et complevisse usque annos duos proximos. Actum in claustro dicti monasterii. Testes / presbiter Ugo, capellanus dicti monasterii, et Parmexannus tinctor. Anno dominice nativitatis M° CCC° II, ind(ictione) XIII^a, die ultima madii, inter nonam et vespas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

1023

1302, maggio 31, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a Francono moneerius, che agisce anche a nome e per conto del fratello Manuele, e ai loro eredi legittimi un suolo edificabile in Murcento, per il canone annuo di 6 soldi per ogni tavola, con l'obbligo di costruirvi case entro due anni, su cui si riserva il diritto di prelazione in caso di vendita.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 53 r.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Francono moneerio »; « In Murcento ». In calce al testo, di mano moderna: « 1302, ul(tima) novembre ».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Manuel, frater Michael, frater Guillelminus, frater Enricus et / frater Facius, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis libellario nomine concedimus tibi Francono moneerio, / recipienti nomine tuo et nomine Manuelis fratris tui et heredibus tuis et dicti Manuelis legitimis ex vobis natis tabulas octo terre dicti monasterii posite / in Murcento ad incasandum sive edificandum in ea edificia domorum, cui terre coheret ante carrubius, retro trexenda, ab uno latere / carrubius et ab alio terra monasterii a nativitate Domini proxime ventura usque ad annos viginti novem tunc proxime completos, te dante et / solvente annuatim sive singulis annis dicto monasterio pro pensione et condicione dicti soli et terre soldos sex ianuinorum pro qualibet tabula de tanto quantum / erit in mensura infra octavam nativitatis Domini. Quam terram promittimus nomine dicti monasterii tibi, recipienti nomine tuo et dicti fratris tui, dimitere et non auferre / nec pensionem augere, set ipsam tibi deffendere, alioquin penam librarum viginti quinque ianuinorum nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus / supradictis et proinde omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Versa vice ego dictus Franconus, nomine meo et dicti Manuelis fratris / mei, recipientis dictam terram pactis et condicionibus supradictis, promitto et convenio vobis domino abbati et monacis, recipientibus nomine et vice dicti monasterii, / ex pacto inter nos solempniter apposito, dictam pensionem, videlicet soldos sex ianuinorum pro qualibet tabula, annuatim dare et solvere infra octavam nativitatis Domini dicto / monasterio et non vendere vel alienare edificia que in ipsa terra fient nec aliquod eorum sine licencia domini abbatis Sancti Stephani, quam li/cenciam teneat petere ab ipso et si dictus abbas dicta edificia vel aliquod ipsorum emere voluerit, debeat illa habere ad minus de soldis decem quam / aliqua alia persona et si ipsa emere noluerit, possim et dictus frater meus possit ipsa vendere cui voluero vel voluerit, ita quod non possint / vendi vel alienari alicui nobili vel servo vel ecclesie vel hospitali vel alicui loco religioso et si vendidero vel alienavero / sive dictus frater meus vendiderit vel alienaverit dicta edificia vel aliquod ipsorum vel partem ipsorum vel aliquo casu pervenerint in aliquam / personam ipsa edificia vel pars ipsorum, preterquam in heredem meum et dicti fratris mei ex nobis natum, teneat ego vel dictus frater meus dare et / solvere dicto monasterio infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis facte ut supra pro recognicione domini dicte terre denarios duodecim pro / qualibet

libra percepta vel promissa seu que percipi debebit ex dictis edificiis vel aliquo eorum sive valimenti ipsorum vel alicuius eorum, / si iusto precio alienata non essent et quod faciam et curabo et dictus frater meus faciet et curabit ita et sic quod ille qui dicta edificia / vel aliquod ipsorum vel partem ipsorum emerit vel aliquo casu in se habuerit et in se pervenerint et quociens, si heres meus vel dicti fratris mei / non fuerit ut supra, dabit et solvet et dare et solvere teneatur dicto monasterio infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis ex dictis / edificiis vel aliquo eorum seu possessionis habite pro qualibet libra eius totius quod inde percipietur et percipi debebit seu promissum fuerit / ex dictis edificiis vel aliquo eorum vel parte ipsorum seu valimenti eorundem denarios duodecim et quod ille cui vendentur / vel alienabuntur vel aliquod ipsorum vel pars ipsorum vel aliquo casu habuerit ipsa vel aliquod eorum et quociens instrumentum locacionis et conducionis / usque ad terminum viginti novem annorum ab odie numerandum pro dicta pensione annua huic instrumento simile et sub / eisdem pactis et condicionibus infra mensem unum a die empconis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet / ab eodem. Et si persona in qua dicta edificia vel aliquod ipsorum vel pars ipsorum alienabuntur vel pervenerint quoque titulo / et quociens, etiam si per plures ambulaverint, preterquam heres meus et dicti fratris mei ut supra, denarios duodecim per singulam / libram non dederit dicto monasterio et instrumentum locacionis et conducionis non faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem, non teneatur / dictum monasterium ex tunc stare dicte locacioni. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa dicto monasterio / vel abbati venerit ad standum in dictis edificiis vel aliquo eorum, ipsam inde expellam et dictus frater meus expellet infra dies octo postquam / mihi sive dicto fratri meo fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero vel dictus / frater meus contrafecerit, promito nomine meo et dicti fratris mei vobis recipientibus nomine dicti monasterii et per vos eidem monasterio dare et solvere dicto monasterio / libras viginti quimque ianuinarum et insuper cadam a iure locacionis et conducionis terre predicte et proinde et ad sic observandum omnia bona mea / habita et habenda vobis pignori obligo et specialiter edificia supra dicta. Et est actum inter dictas partes quod dictus Franconus et frater tuus^a / teneantur et debeant edificasse usque ad annum unum et complevisse usque ad annos duos proximos. Actum in claustro dicti / monasterii. Testes presbiter Ugo, capellanus dicti monasterii, et Parmexannus tinctor. Anno do-

minice nativitatis M° CCC° II, ind(ictione) XIII^a, die ultima / madii, inter nonam et vespas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a tuus: *così* A.

1024

1302, giugno 23, Genova

Porchetto, arcivescovo di Genova, su richiesta del monastero di Santo Stefano e del ministro della chiesa di San Nazario di Albaro, concede ad Enrico Mallone, Giovanni Spinola, Filippo de Volta, Fulchino Guercerio, agli eredi del fu Caffo de Mari, agli eredi del fu Urso Squarciafico, a Gabriele de Tiba, a Bertolino de Ultabio e ai loro eredi il permesso di fondare una cappella o oratorio col titolo di San Luca evangelista sul loro terreno nel quartiere di Panigalia, nella parrocchia di San Nazario, da essi dotata della rendita di un luogo e mezzo delle compere del sale, con facoltà di proporre il nominativo del ministro all'abate di Santo Stefano e, tramite quest'ultimo, all'arcivescovo genovese per la conferma, con determinate restrizioni e prescrizioni nell'esercizio del culto e con obbligo di corrispondere annualmente al monastero di Santo Stefano una libbra di cera e una di incenso.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 173 r.

Nel margine esterno, di mano trecentesca: « De capella sive ecclesia Sancti Luce »; in quello esterno di c. 174 r., di mano moderna: « 1302, 23 giugno ».

L'atto fa parte, con i nn. 1027-1028, 1030-1031, di un insieme di documenti estratti in gruppo dal cartolare di Stefano *Conradi de Lavania* per mano di Pietro Grullo. Per la sottoscrizione v. n. 1031.

Sull'argomento v. nn. 996, 1027-1031.

(S.T.) In nomine Domini amen. Venerabilis pater dominus frater Porchetus, divina et apostolica / gratia Ianuensis archiepiscopus, receptis literis sanctissimi patris domini Bonifacii pape octavi / vera bulla plumbea papali bullatis cum filo canapis non abollitis nec in aliqua sui parte / corruptis et qua-

rum tenor inferius continetur et cognito rem sic esse prout in ipsis / literis continetur, de voluntate dompni fratris Nicolai abbatis, fratris Guillelmi, fratris / Michaelis, fratris Facii, monachorum monasterii Sancti Stephani Ianuensis, et presbiteri Iacobi mini/stri ecclesie Sancti Nazarii de Albario, concedit auctoritate dictarum literarum nobilibus viris / civibus Ianuensibus Henrico Malono, Iohanni Spinule condam Guidonis, Philipo de Volta, / Fulchino Guercerio, heredibus condam Caffi de Mari, heredibus condam Ursi Squarzafici, / Gabrieli de Tiba, Bertholino de Ultabio pro se ipsis et eorum successoribus in terris / et possessionibus quas habere noscuntur in territorio Albarii in quarterio Panigalie / licenciam fundandi capellam unam seu oratorium, dote congrua ipsa constructa ut / infra, sub vocabulo Sancti Luce evangeliste in dicto quarterio Panigalie, videlicet super terra / cui coheret ab una parte deversus orientem via et deversus mare via, inferius fossatus / et ab alia parte terra Sancti Lazari de Ianua et fundatum sive fundatam habendi, tenendi / (c. 173 v.) cum modis et condicionibus infrascriptis, videlicet quod predicti seu maior pars eorum usque ad / menses tres a tempore dacionis computandos tamen habeant ius presentandi et presentent et / presentare possint abbati monasterii Sancti Stephani predicti qui pro tempore fuerit sacer/dotem in dicta capella seu oratorio moraturum et inibi divina officia celebraturum et dictus / abbas illum sacerdotem per predictos presentatum ipsum postea presentare debeat infra / tempus aliorum trium mensium tantum domino archiepiscopo Ianuensi qui pro tempore fuerit, in ipsa capella seu / oratorio confirmandum. Si autem predicti infra dictum spacium trium mensium dicto abbati / non presentaverunt, pertineat et sit ipsa vice in dicto abbate ius presentandi infra / alios tres menses tantum. Sacerdos vero qui in dicta capella morabitur non possit nec de/beat curam animarum habere racione dicte capelle nec in ea recipere aliquem vel aliquam / de parochianis ecclesie Sancti Nazarii ad divina, in cuius ecclesie Sancti Nazarii parochia dicta / capella seu oratorium esse noscitur, nec aliquibus civibus vel rusticis consacrare vel / ministrare ecclesiasticam sepulturam nec aliqua ecclesiastica sacramenta nec eorum aliquod, / preterquam celebrare missarum solempnia et divina officia supradictis civibus et aliis / civibus quibuscumque et eciam aliis undecumque ven<i>entibus qui non sint de dicta paro/chia, exceptis festo nativitatis Domini, dominica Olivarum et in die Paruscena, festo Pascatis / resureccionis Domini, festo Omnium Sanctorum et in die commemoracionis mortuorum, quibus diebus / vel aliquo eorum non possit nec debeat sacerdos in dicta capella seu oratorium moraturus / nec alius

missam inibi celebrare sine licencia domini archiepiscopi Ianuensis vel domini abbatis / qui pro tempore fuerit in dicto monasterio vel sacerdotis qui pro tempore fuerit in dicta capella / Sancti Nazarii, set teneatur et debeat singulis annis in festo nativitatis Domini et in festo / Pascatis resureccionis Domini ac eciam in festo beati Nazarii ad ipsam ecclesiam Sancti Nazarii ire / et ibidem interesse tempore quo ibidem missarum solempnia celebrarentur et ad ecclesiam Beati Stephani / teneatur et debeat ire singulis annis in die natalicii festi beati Stephani et ibidem / interesse tempore quo missarum solempnia celebrantur. In die vero festi beati Luce ac eciam / in vigilia teneatur et debeat singulis annis recipere duos de monachis monasterii memorati / et ipsos in cenis et prandio procurare ac solvere et prestare in festo invencionis beati / Stephani singulis annis abbati dicti monasterii qui pro tempore fuerit pro censu et in cognicione / aliqualis provectionis libram cere ac libram turis sive incensi. Dos autem dicte capelle / sive oratorii est quia predicti cives sive dictus Iohannes Spinula pro eis assignavit dicte capelle sive oratorio in cumparis salis comunis Ianue introitus et proventus loci unius et / dimidii, quod legitime dictus Iohannes promisit dicto domino archiepiscopo, recipienti nomine et vice / dicte capelle sive oratorii, deffendere et disbrigare suis propriis expensis a quacumque persona, / collegio, corpore et universitate, remissa necessitate denunciandi, sub pena dupli valimenti / eorum solempniter stipulata et promissa et obligatione bonorum suorum. Tenor autem dictarum literarum apostolicarum / talis est ...¹ Et de predictis dictus dominus archiepiscopus et predicti voluerunt et rogaverunt plura fieri / publica instrumenta unius eiusdem tenoris. Actum Ianue, in palacio archiepiscopalis Ianue, anno / dominice nativitatis millesimo trecentesimo secundo, indic(tione) quarta decima, die XXIII iunii, ante / terciam, presentibus testibus domino Petro de Hugolinis iudice, Nicolao clerico dicto / Forti de Portudalfino, Manuele Malono et Nicolai^a Augustini.

^a Nicolai: *così A.*

---

¹ Segue n. 996.

1025

1302, luglio 10, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a Matteo de Colonato pelliparius e ai suoi eredi legittimi un suolo edificabile in Morcento, per il canone annuo di 6 soldi per ogni tavola, con l'obbligo di costruirvi una casa entro due anni, su cui si riserva il diritto di prelazione in caso di vendita.

Original e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 53 v.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Matheus de Colonato »; « In Murcento ». In calce al testo, di mano moderna: « 1302, 7 luglio ».

In calce al documento l'annotazione: « M^o CCC^o IIII, die XVI augusti cassatum est dictum libellum de voluntate et mandato dicti Ugolini et de mandato domini fratris Nicole, abbatis dicti monasterii, et doni Michaelis, fratris dicti monasterii, presentibus testibus presbitero Manuele, capellano dicti monasterii, et Iacobo Savonio executore ».

Il documento è cassato a linee oblique incrociate poco visibili.

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Manuel, frater Michael, frater Guillelminus, frater Enricus et frater Facius, monaci / dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis libellario nomine concedimus tibi Matheo de Colonato pellipario et heredibus / tuis legitimis ex te natis tabulam unam et dimidiam terre dicti monasterii et tantum plus et minus quantum erit in mensura, positam in Morcento ad / incasandum sive edificandum in ea et cui coheret ante carrubius, retro coacla, ab utroque latere terra dicti monasterii a nativitate Domini proxime / ventura usque ad annos XXVIII tunc proxime completos, te dante et solvente annuatim sive singulis annis dicto monasterio pro pensione / et condicione dicti soli et terre soldos sex ianuorum pro qualibet tabula de tanto quantum erit in mensura. Quam terram promittimus tibi nomine dicti monasterii / dimitere et non auferre nec pensionem augere, set ipsam tibi deffendere ab omni persona, alioquin penam librarum viginti quimque ianuorum nomine / dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis et proinde omnia bona dicti monasterii habita et

habenda tibi pignori obligamus. Versa vice ego / dictus Matheus, recipiens dictam terram pactis et condicionibus supradictis, promito et convenio vobis domino abbati et monacis, recipientibus nomine / et vice dicti monasterii, ex pacto inter nos solempniter appposito, dictam pensionem, videlicet soldos sex ianuinarum pro qualibet tabula annuatim dare / et solvere infra octavam natiuitatis Domini dicto monasterio et non vendere vel alienare edificium quod in ipsa terra fiet sine licencia domini / abbatis dicti monasterii, quam licenciam teneat petere ab ipso et si dictus abbas dictum edificium emere voluerit, debeat illud habere ad / minus de soldis decem quam aliqua alia persona et si ipsum emere noluerit, possim ipsum vendere cui voluero, ita quod non possit / vendi vel alienari alicui nobili vel seruo vel ecclesie vel hospitali vel alicui loco religioso et si vendidero vel alienavero / dictum edificium vel partem ipsius vel aliquo casu pervenerit in aliquam personam ipsum edificium vel pars eiusdem, preterquam in heredem meum / ex me natum, teneat dare et solvere dicto monasterio infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis facte ut supra pro recognicione domini dicte / terre denarios duodecim pro qualibet libra percepta vel promissa seu que percipi debebit ex dicto edificio seu valimenti ipsius, si / iusto precio alienatum non esset et quod faciam et curabo ita et sic quod ille qui dictum edificium vel partem ipsius emerit vel aliquo / casu in se habuerit et in se pervenerit et quociens, si heres meus non fuerit ut supra, dabit et solvet et dare et solvere teneatur dicto / monasterio infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis ex dicto edificio seu possessionis habite pro qualibet libra eius totius quod inde / percipietur et percipi debebit seu promissum fuerit ex dicto edificio vel parte ipsius seu valimenti eiusdem denarios duodecim / et quod ille cui vendetur vel alienabitur dictum edificium vel pars ipsius vel aliquo casu habuerit ipsum et quociens instrumentum / locacionis et conducionis usque ad terminum viginti novem annorum ab odie numerandum pro dicta pensione annua huic instrumento / simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem unum a die empconis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet / dicto monasterio et recipiet ab eodem. Et si persona in qua dictum edificium vel pars ipsius alienabitur vel pervenerit quoque titulo / et quociens, etiam si per plures ambulaverit, preterquam heres meus ut supra, denarios duodecim per singulam libram non dederit / dicto monasterio et instrumentum locacionis et conducionis non faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem, non teneatur dictum monasterium ex tunc / stare dicte locacioni. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa dicto monasterio vel abbati venerit ad / standum in dicto edificio, ipsam inde

expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius / monasterii, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, promito vobis, reccipientibus nomine dicti monasterii et per vos eidem monasterio, dare et solvere / dicto monasterio libras viginti quimque ianuinarum et insuper cadam a iure locacionis et conducionis terre predictae et proinde et ad sic observan/dum omnia bona mea habita et habenda vobis pignori obligo et specialiter edificium supradictum. Et est actum inter dictas partes / quod dictus Matheus tenetur et debet edificasse usque annum unum proximum et complevisse usque annos duos proximos. / Actum in porticu dicti monasterii. Testes presbiter Ugo, capellanus dicti monasterii, et Petrus Salvaigus de Lingulia. Anno dominice / nativitatis M^o CCC^o II, ind(ictione) XIII, die X iulii, inter nonam et vespas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

1026

1302, luglio 10, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a Giovannino, figlio del fu Enrico di Sassello, e ai suoi eredi legittimi un suolo edificabile in Morcento, per il canone annuo di 6 soldi per ogni tavola, con l'obbligo di costruirvi una casa entro due anni, su cui si riserva il diritto di prelazione in caso di vendita.

O r i g i n a l e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 54 r.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Iohanninus de (*l'annotazione è troncata*) »; « In Murcento ». In calce al testo, di mano moderna: « 1302, 7 luglio ».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Manuel, frater Guillelminus, frater Enricus et frater Facius, monaci / dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis libellario nomine concedimus tibi Iohannino, filio quondam Enrici de Saxello, et heredibus / tuis legitimis ex te natis tabulam unam et dimidiam terre dicti monasterii et tantum plus et minus quantum erit in mensura, posite in Morcento ad edificandum / sive incasandum in ea et cui coheret

ante carrubius, retro coacla, ab uno latere terra monasterii locata Andriolo de Bargalio tabernario et ab alio / terra monasterii a nativitate Domini proxime ventura usque ad annos viginti novem tunc proxime completos, te dante et solvente annuatim sive singulis annis / dicto monasterio pro pensione et condicione dicti soli et terre soldos sex ianuinorum pro qualibet tabula de tanto quantum erit in mensura infra octavam nativitatis Domini. / Quam terram promitimus tibi nomine dicti monasterii dimittere et non auferre nec pensionem augere, set ipsam tibi deffendere ab omni persona, alio/quim penam librarum viginti quinque ianuinorum nomine dicti monasterii tibi stipulanti promitimus, ratis manentibus supradictis et proinde omnia bona dicti monasterii habita et / habenda tibi pignori obligamus. Versa vice ego dictus Iohanninus, reccepiens dictam terram pactis et condicionibus supradictis, promito et convenio vobis / domino abbati et monacis, reccepiantibus nomine et vice dicti monasterii, ex pacto inter nos solempniter apposito, dictam pensionem, videlicet soldos <sex> ianuinorum pro qualibet tabula, / annuatim dare et solvere infra octavam nativitatis Domini et non vendere vel alienare edificium quod in ipsa terra fiet sine licencia domini abbatis dicti / monasterii, quam licenciam teneat petere ab ipso et si dictus abbas dictum edificium emere voluerit, debeat illud habere ad minus de soldis / decem quam aliqua alia persona et si ipsum emere noluerit, possim ipsum vendere cui voluero, ita quod non possit vendi vel alienari alicui / nobili vel servo vel ecclesie vel hospitali vel alicui loco religioso et si vendidero vel alienavero dictum edificium vel partem ipsius vel aliquo / casu pervenerit in aliquam personam ipsum edificium vel pars eiusdem, preterquam in heredem meum ex me natum, teneat dare et solvere dicto monasterio / infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis facte ut supra pro recognicione domini dicte terre denarios duodecim pro qualibet libra percepta vel / promissa seu que percipi debbit ex dicto edificio seu valimenti ipsius, si iusto precio alienatum non esset et quod faciam et curabo / ita et sic quod ille qui dictum edificium vel partem ipsius emerit vel aliquo casu in se habuerit et in se pervenerit et quociens, si heres meus non / fuerit ut supra, dabit et solvet et dare et solvere teneatur dicto monasterio infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis ex dicto edificio seu possessionis / habite pro qualibet libra eius totius quod inde percipietur et percipi debbit seu promissum fuerit ex dicto edificio vel parte ipsius seu valimenti / eiusdem denarios duodecim et quod ille cui vendetur vel alienabitur dictum edificium vel pars ipsius vel aliquo casu habuerit ipsum et / quociens, instrumentum locacionis et conducionis usque ad terminum XXVIII annorum ab odie numeran-

dum pro dicta pensione annua huic instrumento / simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem unum a die empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet / ab eodem. Et si persona in qua dictum edificium vel pars ipsius alienabitur vel pervenerit quoque titulo et quociens, etiam si per plures ambula/verit, preterquam heres meus ut supra, denarios duodecim per singulam libram non dederit dicto monasterio et instrumentum locacionis et conducionis / non faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem, non teneatur dictum monasterium ex tunc stare dicte locacioni. Et si forte aliqua infamis persona / inhoneste fame vel iniuriosa dicto monasterio vel abbati venerit ad standum in dicto edificio, ipsam inde expellam infra dies octo postquam / michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, promitto vobis, recipientibus nomine dicti / monasterii et per vos eidem monasterio, dare et solvere dicto monasterio libras viginti quinque ianuinorum et insuper cadam a iure locacionis et conducionis terre predicte et / proinde et ad sic observandum omnia bona mea habita et habenda vobis pignori obligo et specialiter edificium supradictum. Et est actum inter / dictas partes quod dictus Nicola^a teneatur et debeat edificasse usque annum unum proximum et complevisse usque annos duos proximos. Actum / in porticu dicti monasterii. Testes Matheus pelliparius de Colonato et presbiter Ugo, capellanus dicti monasterii. Anno dominice nativitatibus M^o CCC^o II, ind(ictione) XIII°, die / X iulii, inter nonam et vespas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a Nicola: *così A.*

1027

1302, agosto 5, Genova

Nicola, abate del monastero di Santo Stefano, presenta a Porchetto, arcivescovo di Genova, il prete Giovanni de Guito di Piacenza, perché sia confermato cappellano della cappella in Albaro, nel quartiere Panigalia.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 174 r.

Nel margine esterno, di mano moderna: « 1302, 5 agosto ».

L'atto fa parte, con i nn. 1024, 1028, 1030-1031, di un insieme di documenti estratti in gruppo dal cartolare di Stefano *Conradi de Lavania* per mano di Pietro Grullo. Per la sottoscrizione v. n. 1031.

Sull'argomento v. nn. 996, 1024, 1028-1031.

(S.T.) In nomine Domini amen. In presencia mei notarii et testium subscriptorum venerabilis et religiosus vir dompnus Nicolaus, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, presentavit venerabili patri domino / fratri Porchetto, divina et apostolica <gracia> Ianuensi archiepiscopo, discretum virum presbiterum Iohannem de / Guito de Placencia, eidem abbati presentatum per nobiles viros patronos ecclesie sive oratorii site et siti in Albario in quarterio Panigalie, presentatum confirmandum moraturum / in capellanum in ipsa et de presentatione huiusmodi voluit fieri publicum instrumentum. Actum / Ianue, in claustro superiori fratrum Minorum, anno dominice nativitatissimo trecentesimo secundo, indic(tione) / XIII, die quinta augusti, inter nonam et vespas, presentibus testibus fratre Guillelmo et fratre / Henrico, monachis dicti monasterii, et fratre Ghiono de Sancto Georgio de ordine Fratrum Minorum.

1028

1302, agosto 7, Genova

Porchetto, arcivescovo di Genova, conferma come ministro della cappella di San Luca evangelista in Albaro, nel quartiere Panigalia, il prete Giovanni de Guito di Piacenza, che giura fedeltà all'arcivescovo e alla chiesa genovese, con divieto di alienare i beni della cappella ed obbligo di redigerne inventario.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 174 r.

Nel margine esterno di c. 174 v., di mano moderna: « 1302, 17 agosto ».

L'atto fa parte, con i nn. 1024, 1027, 1030-1031, di un insieme di documenti estratti in gruppo dal cartolare di Stefano *Conradi de Lavania* per mano di Pietro Grullo. Per la sottoscrizione v. n. 1031.

Sull'argomento v. nn. 996, 1024, 1027, 1029-1031.

(S.T.) In nomine Domini amen. Nos frater Porchetus, divina et apostolica gracia Ianuensis archiepiscopus, / visis presentacione facta de presbitero Iohanne de Guito de Placencia per nobiles viros Henricum / Malonum, Fulchinum Guercium, Iohannem Spinulam et alios patronos capelle seu orato/rii Sancti Luce evangeliste site in Albario in quarterio Panigalie moraturo in ipsa / pro sacerdote dicte capelle religioso viro .. abbati monasterii Sancti Stephani Ianuensis ac pre/sentacione de eodem presbitero nobis facta per abbatem memoratum confirmando a nobis ac de/nunciacione facta pro ipsa capella seu oratorio quod si quis contra ipsum presbiterum presentatum et / presentacionem ipsius vellet aliud dicere, exponere vel allegare, certo termino coram nobis com/parere deberet, ulterius minime audiendus, dictam presentacionem gratam habentes, ipsam / confirmamus et ipsum presbiterum Iohannem de administracione ipsius per anulum nostrum presenci/aliter investimus et curam et administracionem ipsius concedentes eidem. Qui presbiter Iohannes / incontinenti post dictam confirmacionem iuravit et promisit ipsi domino archiepiscopo obedienciam vel cor/reverenciam et ecclesie Ianuensi, cui ipse dominus archiepiscopus precepit quod bona et ornamenta ipsius / capelle seu oratorii non vendat, obliget vel alienet sine ipsius licencia et de rebus / (c. 174v.) et bonis ipsius inventarium faciet. Actum Ianue in claustro maiori conventus Fratrum Minorum. / Anno dominice nativitatis millesimo trecentesimo secundo, indic(tione) quarta decima, die VII augusti, ante terciam, / presentibus testibus Iacobo, preposito ecclesie Sancti Damiani, fratre Ghiono de ordine Minorum / et Guideto clerico.

1029

1302, agosto 7, Genova

Porchetto, arcivescovo di Genova, dà mandato all'abate del monastero di Santo Stefano di immettere il prete Giovanni de Guito di Piacenza nel possesso della cappella di San Luca di Albaro, nel quartiere Panigalia.

Inserto [B] in n. 1030.

Sull'argomento v. nn. 996, 1024, 1027-1028, 1030-1031.

Frater Porchetus, divina et apostolica gracia Ianuensis archiepiscopus, religioso viro .. abbati monasterii Sancti Stephani Ianuensis salutem in Domino. Cum presentacionem de presbitero Iohanne de Guito de Placencia per vos nobis factam in capellanum moraturum in capella Sancti Luce positam in Albario in quarterio Panigalie Ianuensis diocesis confirmavimus, mandamus vobis et tenore presencium committimus quatinus dictum presbiterum Iohannem per vos vel alium seu alios in corporalem possessionem vel quasi administracionis dicte capelle inducatis auctoritate nostra, contradictores et rebelles, si qui fuerint, auctoritate eadem per censuram ecclesiasticam compescendo. Datum Ianue, die VII augusti, anno dominice nativitatis M° CCC° secundo.

1030

1302, agosto 7, Genova

Nicola, abate del monastero di Santo Stefano, su mandato di Porchetto, arcivescovo di Genova, incarica il prete Acurso, canonico della chiesa genovese di San Damiano, di immettere il prete Giovanni de Guito di Piacenza nel possesso della cappella di San Luca di Albaro, nel quartiere Panigalia.

O r i g i n a l e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 174 v.

Nel margine esterno, di mano moderna: « 1302, 7 agosto ».

L'atto fa parte, con i nn. 1024, 1027-1028, 1031, di un insieme di documenti estratti in gruppo dal cartolare di Stefano *Conradi de Lavania* per mano di Pietro Grullo. Per la sottoscrizione v. n. 1031.

Sull'argomento v. nn. 996, 1024, 1027-1029, 1031.

(S.T.) In nomine Domini amen. Venerabilis et religiosus vir dompnus Nicolaus, abbas monasterii / Sancti Stephani Ianuensis, auctoritate literarum venerabilis patris domini .. archiepiscopi Ianuensis infrascriptarum / commisit discreto viro presbitero Acurso, canonico ecclesie Sancti Damiani Ianuensis, ut inducat presbiterum / Iohannem de Guito de Placencia in corporalem possessionem vel quasi administracionis ecclesie / sive oratorii Sancti Luce de Albario de quarterio Panigalie. Tenor autem dictarum literarum / talis est ...¹ Et

---

¹ Segue n. 1029.

commissi/one huiusmodi rogavit fieri publicum instrumentum. Actum apud dictum monasterium. Anno / dominice nativitatis millesimo trecentesimo secundo, indic(tione) XIII, die VII augusti, inter nonam et / vespervas, presentibus testibus fratre Michaelae et fratre Manuele, monachis dicti monasterii.

1031

1302, agosto 7, Genova

Il prete Acurso, canonico della chiesa genovese di San Damiano, su incarico di Nicola, abate del monastero di Santo Stefano, immette il prete Giovanni de Guito di Piacenza nel possesso della cappella di San Luca di Albaro, nel quartiere Panigalia.

O r i g i n a l e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 174 v.

Nel margine esterno, di mano moderna: « 1302, 7 agosto ».

L'atto fa parte, con i nn. 1024, 1027-1028, 1030, di un insieme di documenti estratti in gruppo dal cartolare di Stefano *Conradi de Lavania* per mano di Pietro Grullo.

Sull'argomento v. nn. 996, 1024, 1027-1030.

(S.T.) In nomine Domini amen. In presencia mei notarii et testium subscriptorum discretus vir / presbiter Acursus, canonicus ecclesie Sancti Damiani Ianuensis, auctoritate commissionis hodie sibi a religioso / viro dompno Nicolao, abbate^a monasterii Sancti Stephani Ianuensis, ut constat publico instrumento / hodie scripto manu Stephani Conradi de Lavania notarii¹, induxit presbiterum Iohannem de Guito de / Placencia in corporalem possessionem vel quasi administracionis capelle sive oratorii / Sancti Luce site et siti in Albario in quarterio Panigalie per vectem ipsius capelle / sive oratorii eundem in capellam inducendo predictam. Et de predictis rogavit et voluit / fieri publicum instrumentum. Actum in dicta capella. Anno dominice nativitatis millesimo trecentesimo secundo, indic(tione) XIII, die VII augusti, inter nonam et vespervas, presentibus / testibus domino Fulcho Guercio et Antonio de Saviliano clerico.

---

¹ V. n. 1030.

(S.T.) Ego Petrus Grullus de Saona, notarius sacri Imperii, scriba prefati venerabilis patris domini / archiepiscopi Ianuensis, de cartulario Stephani Conradi de Lavania notarii condam predicta quinque instrumenta / de mandato et licencia dicti domini Ianuensis archiepiscopi extraxi et in publicam formam redegei, / nichil in eis addito vel diminuto quod mutet sensum vel formam et intellectum et me subscripsi / signoque meo consueto signavi rogatus. M^o CCC^o VI°, indic(tione) quinta, die XXV^a octubris.

^a *Segue ripetuto abbate*

1032

1302, agosto 17, Genova

Il notaio Corrado de Baamonte vende al tintore Giovanni de Paverio una casa ed una tintoria con attrezzi nel borgo di Santo Stefano, in località Rivo Torbido, al prezzo di 800 lire.

O r i g i n a l e [A], A.S.G., Archivio Segreto 1511, n. 274.

La pergamena presenta rosicature in corrispondenza dei margini superiore e sinistro ed una lacerazione lungo il margine sinistro che interessa le righe 8^a - 12^a, con perdita di testo.

A tergo, di mano trecentesca: « Livellum in Rivo Torbido »; altra annotazione illeggibile per sbiaditura dell'inchiostro.

Non è certo se tale pergamena sia identificabile con quella vista a suo tempo da Federico Federici e da lui così descritta: « <1303> Nicolò de Vivaldo de Porta notario, come in cartina appresso li monaci di Santo Stefano vista da me » a causa dell'anno non corrispondente: v. FEDERICI¹, c. 184 r. Lo stesso notaio infatti compare anche nei nn. 1146-1147 del 1313.

In nomine Domini amen. Ego Conradus de Baamonte notarius vendo, cedo et trado tibi Iohanni / de Paverio tintori hedificia domorum, silicet hedificium domus et hedificium tintorie cum iure soli, cum / calderiis duabus, tinis quatuor, puteis duobus, uno inter domum et altero extra domum tini, / [tiratori]bus viginti quinque et omnibus aliis masariciis et utensilibus pertinentibus ad dictam tintoriam et que / sunt mei dicti Conradi et que hedificium et tintoria emi pro dimidia a Iacopo de Sancto Vicencio /

tintore et Tebaldo, eius filio, et pro alia dimidia emi a Iacopo Grosso, filio quondam Guillelmi / Grossi notarii, et que hedificium et tintoria posita sunt sive scita in burgo Sancti Stephani, in contrata / [ubi dici]tur Rivo Turbido^a super solo sive terra monasterii Sancti Stephani Ianuensis diocesis, quibus coheret / [ab una par]te terra dicti monasterii arborata et ortiva, ab alia parte via sive carrubius / [...]^b Andrioli de Nazario sive eius uxoris in quo est furnus et hedificium quam / [... a]lia^c parte distilaria et aquarolia domorum sive hedificiorum domorum que / [... Ni]gri^b moneerii et ab alia parte domus dicti monasterii pro parte et pro parte / domus sive hedificium domus et tintoria heredum quondam Maphei Gamboni mediante / muro comuni in parte. Que hedificia domorum et tintoria cum iure soli et omnibus predictis tibi dicto / Iohanni vendo, cedo et trado cum ingressu et exitu, utilitate et quomodo^d, impositis et super/positis et omnibus demum pertinentiis suis, uti octima^e maximaque sunt, libera et absoluta ab / omni honore servitutis et exationis, propter^f quam a mutuis et colletis et honeribus comunis Ianue pro fu/turo tempore tantum prestandis et propter^f quam ab eo quod solvitur seu solvi debet et in futurum / dabitur pro solo sive terra seu tintoria soli et hedificiorum super qua seu quibus sunt dicta / hedificia et tintoria, secundum formam et tenorem libelli, qui emptor promisit mihi notario infrascripto, recipienti / et stipulanti nomine comunis Ianue, solvere mutua et colletas et alia honera comuni, secundum formam capituli, renuntians / mihi notario, recipienti dicto nomine, omni privilegio et convencioni quo seu qua se tueri posset / ad notarium demum prestandis dictis colletis seu mutuis^g, finito precio librarum octingentarum ianuinorum, / quod precium sive quas libras octingentas ianuinorum, precium dictorum hedificiorum et tintorie et omnium / venditorum, habuisse et recepisse confiteor et de ipso sive de ipsis rac<ionibus> a te bene quietum / et solutum voco, renuntians exceptioni non numerate peccunie et non recepte, doli in factum et omni / iuri. Pro supradicto precio et ex dicta causa vendicionis possessionem et dominium dictorum hedificiorum et / tintorie et omnium venditorum tibi corporaliter confiteor tradidisse, constituens me pro te et tuo nomine / et precario a te tenere et possidere donec ipsa tenuero seu possidero et quousque possessionem corpo/ralem et vacuam ipsorum adprehenderit et intraveris, dans tibi licenciam, potestatem et bailiam / intrandi et adprehendendi possessionem ipsorum quandocumque volueris ad voluntatem tuam, sine contraditione mea et absque / decreto et auctoritate alicuius

magistratus. Pro supradicto precio et ex dicta causa promitto tibi dicta hedificia / et tintoriam et omnia superius tibi vendita tibi de cetero non impedire nec subtrahere in omne / vel pro aliqua parte, set ipsa tibi et heredibus tuis legitime deffendere et disbrigare ab omni persona, / collegio, corpore et universitate meis propriis expensis, remissa tibi necessitate denunciandi. Insuper ex / dicta causa et pro supradicto precio omnia iura, rationes et ationes que et quas habeo et mihi competunt seu / competere possunt vel unquam competierunt in dictis edif<iciis> et tintoria et iure soli et omnibus superius / tibi venditis tibi dicto Iohanni do, mando, cedo et trado in integrum, ut dictis iuribus, rationibus et ati/onibus uti possis, agere et experiri et defendere contra quamcumque personam, in iudicio et extra, et omnia / demum facere que egomet facere possum seu possem vel unquam potui, constituens inde te in / predictis procuratorem ut in rem tuam. Et si plus valent predicta vendita precio supradicto, illud / plus tibi dicto Iohanni dono et remitto et de illo^h pluri tibi remissionem facio, renuntians legi / qua subvenitur deceptis ultra dimidiam iusti precii et omni iuri. Predicta omnia tibi dicto Iohanni / promitto attendere et observare et contra non facere vel venire, alioquin penam dupli de eo / quod nunc valent dicta hedificia vel pro tempore valuerint tibi stipulanti dare et solvere promitto, / ratis manentibus supradictis, et restituere tibi omnes expensas quas propterea feceris vel substineris / et pro predictis omnibus attendendis et observandis omnia bona mea habita et habenda tibi pignori / obligo. Actum Ianue, in ecclesia Beati Georgii, anno dominice nativitatis M° CCC° II°, inditione XIII^a, / die XVII augusti, circha terciam. Testes Stephanus Bazanus censarius, presbiter Leonardus, / canonicus ecclesie Sancti Georgii, presbiter Paxinus de Pontremulo, capellanus, et Stanchoinus / Stanchoni.

(S.T.) Ego Nicolaus Vivaldi de Porta, sacri Imperii notarius, predictum instrumentum / extrasi et in publicam formam reddegi de cartulario instrumentorum compositorum manu / quondam Boneti de Monleone notarii, millesimo et die supradictis, habens ad hec generale man/datum.

^aTurbido: Turbidos *in A*   ^b[14]   ^c[15]   ^dquomodo: *così A*   ^eoctima: *così A*
^fpropter: *così A per preter*   ^g*in questo punto parrebbe mancare qualche cosa*   ^h*segue ripetuto* et de illo

1033

1302, agosto 19, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a Ugolino Luxiardus tinctor e ai suoi eredi legittimi un suolo edificabile in Murcento, per il canone annuo di 6 soldi per ogni tavola, con l'obbligo di costruirvi una casa entro due anni, su cui si riserva il diritto di prelazione in caso di vendita.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 54 v.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: «Ugolinus Luxiardus»; «In Murcento». In calce al testo, di mano moderna: «1302, 19 agosto».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Manuel, frater Guillelminus, frater Michael, frater Facius, frater Nicolinus et / frater Enricus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis libellario nomine concedimus tibi Ugolino Luxiardo tinctori / et heredibus tuis legitimis ex te natis tabulam unam et dimidiam et tantum plus et minus quantum erit in mensura terre dicti monasterii posite in / Murcento ad edificandum et cui coheret ante carrubius, retro trexenda, ab uno latere terra monasterii locata Pagano pellipario et ab alio terra monasterii / locata Matheo pellipario a nativitate Domini proxime ventura usque ad annos vigintinti novem tunc proxime completos, te dante et solvente annuatim sive / singulis annis dicto monasterio pro pensione et condicione dicti soli et terre soldos sex ianuinarum pro qualibet tabula de tanto quantum erit in mensura infra / octavam nativitatis Domini. Quam terram promittimus tibi nomine dicti monasterii dimittere et non auferre nec pensionem augere, set ipsam tibi defendere / ab omni persona, alioquim penam librarum viginti quinque ianuinarum nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis et proinde omnia bona dicti monasterii habita / et habenda tibi pignori obligamus. Versa vice ego dictus Ugolinus, reccipiens dictam terram pactis et condicionibus supradictis, promito et convenio / vobis domino abbati et monacis, reccipientibus nomine et vice dicti monasterii, ex pacto inter nos solempniter aposito, dictam pensionem, videlicet soldos sex ianuinarum

pro qualibet / tabula annuatim dare et solvere infra octavam nativitatis Domini dicto monasterio et non vendere vel alienare edificium quod in ipsa terra fiet sine licencia / domini abbatis dicti monasterii, quam licenciam teneat petere ab ipso et si dictus abbas dictum edificium emere voluerit, debeat illud habere ad / minus de soldis decem quam aliqua alia persona et si ipsum emere noluerit, possim ipsum vendere cui voluero, ita quod non possit vendi / vel alienari alicui nobili vel servo vel ecclesie vel hospitali vel alicui loco religioso et si vendidero vel alienavero dictum edificium / vel partem ipsius vel aliquo casu pervenerit in aliquam personam ipsum edificium vel pars eiusdem, preterquam in heredem meum ex me natum, / teneat dare et solvere dicto monasterio infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis facte ut supra pro recognicione domini dicte terre denarios duodecim / pro qualibet libra percepta vel promissa seu que percipi debet ex dicto edificio seu valimenti ipsius, si iusto precio alienatum non esset, et / quod faciam et curabo ita et sic quod ille qui dictum edificium vel partem ipsius emerit vel aliquo casu in se habuerit et in se pervenerit et quociens, si / heres meus non fuerit ut supra, dabit et solvet et dare et solvere teneatur dicto monasterio infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis ex dicto / edificio seu possessionis habite pro qualibet libra eius totius quod inde percipietur et percipi debet seu promissum fuerit ex dicto edificio vel parte / ipsius seu valimenti eiusdem denarios duodecim et quod ille cui vendetur vel alienabitur dictum edificium vel pars ipsius vel aliquo / casu habuerit ipsum et quociens instrumentum locacionis et conducionis usque ad terminum viginti novem annorum ab odie numerandum / pro dicta pensione annua huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem unum a die empcionis, vendicionis vel / alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Et si persona in qua dictum edificium vel pars ipsius alienabitur vel pervenerit / quoque titulo et quociens, etiam si per plures ambulaverit, preterquam heres meus ut supra, denarios duodecim per singulam libram non / dederit dicto monasterio et instrumentum locacionis et conducionis non faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem, non teneatur dictum monasterium / ex tunc stare dicte locacioni. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa dicto monasterio vel abbati venerit / ad standum in dicto edificio, ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem / ipsius monasterii, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, promito vobis, recipientibus nomine dicti monasterii et per

vos eidem monasterio, dare et / solvere dicto monasterio libras viginti quimque ianuorum et insuper cadam a iure locacionis et conducionis terre predictae et proinde et ad sic observandum / omnia bona mea habita et habenda vobis pignori obliigo et specialiter edificium supradictum. Et est actum inter dictas partes quod dictus Ugolinus / teneatur et debeat edificasse usque annum unum proximum et complevisse usque annos duos proximos. Actum in porticu dicti monasterii. / Testes Daniel Gazanus presbiter, Iohannes de Sancta Cruce et Paganus pelliparius. Anno dominice nativitatis M° CCC° II, ind(ictione) XIII^a, die XVIII augusti, / post nonam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

1034

1302, agosto 19, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a Manuele di Cogorno textor e ai suoi eredi legittimi un suolo edificabile in Murcento, per il canone annuo di 6 soldi per ogni tavola, con l'obbligo di costruirvi una casa entro due anni, su cui si riserva il diritto di prelazione in caso di vendita.

Original e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 55 r.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: «Manuel de Cucurno»; «In Murcento». In calce al testo, di mano moderna: «1302, 19 agosto».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Manuel, frater Michael, frater Guillelminus, frater Facius, frater Ni/colinus et frater Enricus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis libellario nomine concedimus tibi Manueli de / Cucurno testori et heredibus tuis legitimis ex te natis tabulas duas terre dicti monasterii posite in Murcento et tantum plus et minus quantum / erit in mensura ad edificandum et cui coheret ante carrubius, retro trexenda, ab uno latere terra monasterii locata Stephano de Braia et ab alio / terra monasterii locata Lanfranco Piche de Sesto a nativitate Domini proxime ventura usque ad annos viginti novem tunc proxime completos, te dante et

solvente / annuatim sive singulis annis dicto monasterio pro pensione et condicione dicti soli et terre soldos sex ianuinorum pro qualibet tabula infra octavam nativitatis Domini. Quam / terram promitimus tibi nomine dicti monasterii dimitere et non auferre nec pensionem augere, set ipsam tibi deffendere ab omni persona, alioquin penam / librarum viginti quimque ianuinorum nomine dicti monasterii tibi stipulanti promitimus, ratis manentibus supradictis et proinde omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori / obligamus. Versa vice ego dictus Manuel, reccipiens dictam terram pactis et condicionibus supradictis, promito et convenio vobis domino abbati et / monacis, reccipientibus nomine et vice dicti monasterii, ex pacto inter nos solempniter apposito, dictam pensionem, videlicet soldos sex ianuinorum pro qualibet tabula, annuatim / dare et solvere infra octavam nativitatis Domini dicto monasterio et non vendere vel alienare edificium quod in ipsa terra fiet sine licencia domini abbatis dicti monasterii, / quam licenciam teneat petere ab ipso et si dictus abbas dictum edificium emere voluerit, debeat illud habere ad minus de soldis decem quam aliqua / alia persona et si ipsum emere noluerit, possim ipsum vendere cui voluero, ita quod non possit vendi vel alienari alicui nobili vel / servo vel ecclesie vel hospitali vel alicui loco religioso et si vendidero vel alienavero dictum edificium vel partem ipsius vel aliquo / casu pervenerit in aliquam personam ipsum edificium vel pars eiusdem, preterquam in heredem meum ex me natum, teneat dare et solvere / dicto monasterio infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis facte ut supra pro recognicione domini dicte terre denarios duodecim pro qualibet / libra percepta vel promissa seu que percipi debeat ex dicto edificio seu valimenti ipsius, si iusto precio alienatum non esset / et quod faciam et curabo ita et sic quod ille qui dictum edificium vel partem ipsius emerit vel aliquo casu in se habuerit et in se pervenerit et quociens, / si heres meus non fuerit ut supra, dabit et solvet et dare et solvere teneatur dicto monasterio infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis / ex dicto edificio seu possessionis habite pro qualibet libra eius totius quod inde percipietur et percipi debeat seu promissum fuerit ex dicto edificio vel parte / ipsius seu valimenti eiusdem denarios duodecim et quod ille cui vendetur vel alienabitur dictum edificium vel pars ipsius vel aliquo casu / habuerit ipsum et quociens instrumentum locacionis et conducionis usque ad terminum XXVIII annorum ab odie numerandum pro dicta pensione annua / huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem unum a die empconis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto / monasterio et reccipiet ab eodem. Et si persona in qua dictum edificium vel

pars ipsius alienabitur vel pervenerit quoque titulo et quociens, etiam si / per plures ambulaverit, preterquam heres meus ut supra, denarios duodecim per singulam libram non dederit dicto monasterio et instrumentum / locacionis et conducionis non faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem, non teneatur dictum monasterium ex tunc stare dicte locacioni. Et si forte / aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa dicto monasterio vel abbati venerit ad standum in dicto edificio, ipsam inde expellam / infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, / promito vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, et per vos eidem monasterio dare et solvere dicto monasterio libras viginti quinq̄ue ianuinarum et insuper cadam / a iure locacionis et conducionis terre predicte et proinde et ad sic observandum omnia bona mea habita et habenda vobis pignori obligo et specialiter / edificium supradictum. Et est actum inter dictas partes quod dictus Manuel teneatur et debeat edificasse usque annum unum proximum et complevisse / usque annos duos proximos. Actum in porticu dicti monasterii. Testes Daniel Gazanus presbiter, Iohannes de Sancta Cruce et Paganus pelliparius. Anno dominice / nativitatis M^o CCC^o II, ind(ictione) XIII, die XVIII augusti, post nonam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

1035

1302, agosto 19, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a Lanfranco Picha de Sesto e ai suoi eredi legittimi un suolo edificabile in Morcento, per il canone annuo di 6 soldi per ogni tavola, con l'obbligo di costruirvi una casa entro due anni, su cui si riserva il diritto di prelazione in caso di vendita.

O r i g i n a l e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 55 v.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: «Lafrancus Picha de Sexto»; «In Murcento». In calce al testo, di mano moderna: «1302, 19 agosto».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Manuel, frater Michael, frater Guillelminus, frater Fa-

cius, frater Nicolinus / et frater Enricus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis libellario nomine concedimus tibi Lanfrancho Piche de Sesto / et heredibus tuis legitimis ex te natis tabulas duas terre dicti monasterii posite ad Morcentum ad edificandum et tantum plus et minus quantum erit / in mensura et cui coheret ante carrubius, retro trexenda, ab uno latere terra dicti monasterii locata Manuelli de Cucurno et ab alio terra monasterii a nativitate / Domini proxime ventura usque ad annos viginti novem proxime completos, te dante et solvente annuatim sive singulis annis dicto monasterio pro pensione et / condicione dicti soli et terre soldos sex ianuinorum pro qualibet tabula infra octavam nativitatis Domini. Quam terram promittimus tibi nomine dicti monasterii dimittere et non auferre / nec pensionem augere, set ipsam tibi deffendere ab omni persona, alioquin libras viginti quimque ianuinorum nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus / supradictis et proinde omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Versa vice ego dictus Lanfrancus, reccipiens dictam terram pactis et condicionibus / supradictis, promito et convenio vobis domino abbati et monacis, reccipientibus nomine et vice dicti monasterii, ex pacto inter nos solempniter apposito, dictam pensionem, / videlicet soldos sex ianuinorum pro qualibet tabula, annuatim dare et solvere infra octavam nativitatis Domini dicto monasterio et non vendere vel alienare edificium / quod in ipsa terra fiet sine licencia domini abbatis dicti monasterii, quam licenciam teneat petere ab ipso et si dictus abbas dictum edificium / emere voluerit, debeat illud habere ad minus de soldis decem quam aliqua alia persona et si ipsum emere noluerit, possim ipsum vendere / cui voluero, ita quod non possit vendi vel alienari alicui nobili vel servo vel ecclesie vel hospitali vel alicui loco religioso et si / vendidero vel alienavero dictum edificium vel partem ipsius vel aliquo casu pervenerit in aliquam personam ipsum edificium vel pars eiusdem, preterquam / in heredem meum ex me natum, teneat dare et solvere dicto monasterio infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis facte ut supra pro recognicione / domini dicte terre denarios duodecim pro qualibet libra percepta vel promissa seu que percipi debbit ex dicto edificio seu valimenti ipsius, / si iusto precio alienatum non esset, et quod faciam et curabo ita et sic quod ille qui dictum edificium vel partem ipsius emerit vel aliquo casu / in se habuerit et in se pervenerit et quociens, si heres meus non fuerit ut supra, dabit et solvet et dare et solvere teneatur dicto monasterio infra mensem / unum a die alienacionis vel vendicionis ex dicto edificio seu possessionis habite pro qualibet libra eius totius quod inde percipietur et percipi debbit seu / promissum fuerit ex dicto edificio vel parte ip-

suis seu valimenti eiusdem denarios duodecim et quod ille cui vendetur vel alienabitur / dictum edificium vel pars ipsius vel aliquo casu habuerit ipsum et quociens instrumentum locacionis et conducionis usque ad terminum XXVIII annorum / ab odie numerandum pro dicta pensione annua huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem unum a die / empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Et si persona in qua dictum edificium vel^a pars ipsius alienabitur / vel pervenerit quoque titulo et quociens, etiam si per plures ambulaverit, preterquam heres meus ut supra, denarios duodecim per singulam libram / non dederit dicto monasterio et instrumentum locacionis et conducionis non faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem, non teneatur dictum monasterium / ex tunc stare dicte locacioni. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa dicto monasterio vel abbati venerit ad standum / in dicto edificio, ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii, / alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, promito vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, et per vos eidem monasterio dare et solvere dicto monasterio libras viginti / quinquem ianuinarum et insuper cadam a iure locacionis et conducionis terre predictae. Et est actum inter dictas partes quod dictus^b / Lanfrancus teneatur et debeat edificasse usque annum unum proximum et complevisse usque annos duos proximos. Actum in porticu dicti / monasterii. Testes Daniel Gazanus presbiter, Iohannes de Sancta Cruce et Paganus pelliparius. Anno dominice nativitatibus M^o CCC^o II, ind(ictione) XIII^a, die XVIII^a / augusti, post nonam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a vel: *in supralinea*   ^b *segue depennato* Nicola

1036

1302, agosto 19, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a Giovanni di Struppa batitor bodronorum e ai suoi eredi legittimi un suolo edificabile in Murcento, per il canone annuo di 6 soldi per ogni tavola, con l'obbligo di costruirvi una casa entro due anni, su cui si riserva il diritto di prelazione in caso di vendita.

Original e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 56 r.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Iohannes de Strupa »; « In Murcento ».
In calce al testo, di mano moderna: « 1302, 19 agosto ».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Manuel, frater Michael, frater Guillelminus, frater Facius, frater Ni/colinus, frater Enricus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis libellario nomine concedimus tibi Iohanni de Strupa / batitori bodronorum et heredibus tuis legitimis ex te natis tabulas due^a terre dicti monasterii et tantum plus et minus quantum erit in mensura / posite in Murcento ad edificandum et cui coheret ante carrubius, retro trexenda, ab uno latere terra dicti monasterii locata Nicole Ferra/musche et ab alio terra monasterii a nativitate Domini proxime ventura usque ad annos viginti novem proxime completos, te dante et solvente annu/atim sive singulis annis dicto monasterio pro pensione et condicione dicte terre soldos sex ianuinorum pro qualibet tabula infra octavam nativitatis Domini. Quam terram / promitimus tibi nomine dicti monasterii dimittere et non auferre nec pensionem augere, set ipsam tibi deffendere ab omni persona, alioquim / penam librarum viginti quimque ianuinorum nomine dicti monasterii tibi stipulanti promitimus, ratis mantibus supradictis et proinde omnia bona dicti monasterii habita et habenda / tibi pignori obligamus. Versa vice ego dictus Iohannes, reccipiens dictam terram pactis et condicionibus supradictis, promito et convenio vobis / domino abbati et monacis, reccipientibus nomine et vice dicti monasterii, ex pacto inter nos solempniter apposito, dictam pensionem, videlicet soldos sex ianuinorum pro / qualibet tabula, annuatim dare et solvere infra octavam nativitatis Domini dicto monasterio et non vendere vel alienare edificium quod in ipsa terra / fiet sine licencia domini abbatis dicti monasterii, quam licenciam teneat petere ab ipso et si dictus abbas dictum edificium emere / voluerit, debeat illud habere ad minus de soldis decem quam aliqua alia persona et si ipsum emere noluerit, possim ipsum vendere cui voluero, / ita quod non possit vendi vel alienari alicui nobili vel servo vel ecclesie vel hospitali vel alicui loco religioso et si ven/didero vel alienavero dictum edificium vel partem ipsius vel aliquo casu pervenerit in aliquam personam ipsum edificium vel pars eiusdem, / preterquam in heredem meum ex me natum, teneat dare et solvere dicto monasterio infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis / facte ut supra pro recognicione domini dicte terre denarios duodecim pro qualibet libra percepta vel promissa seu que

percipi debebit / ex dicto edificio seu valimenti ipsius, si iusto precio alienatum non esset, et quod faciam et curabo ita et sic quod ille qui / dictum edificium vel partem ipsius emerit vel aliquo casu in se habuerit et in se^b pervenerit et quociens, si heres meus non / fuerit ut supra, dabit et solvet et dare et solvere teneatur dicto monasterio infra mensem unum a die alienationis vel vendicionis ex dicto / edificio seu possessionis habite pro qualibet libra eius totius quod inde percipietur et percipi debebit seu promissum fuerit ex dicto edificio / vel parte ipsius seu valimenti eiusdem denarios duodecim et quod ille cui vendetur vel alienabitur dictum edificium vel pars ipsius / vel aliquo casu habuerit ipsum et quociens instrumentum locacionis et conducionis usque ad terminum XXVIII annorum ab odie numerandum / pro dicta pensione annua huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem unum a die empcionis, vendicionis / vel alienationis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Et si persona in qua dictum edificium vel pars ipsius alienabitur / vel pervenerit quoque titulo et quociens, etiam si per plures ambulaverit, preterquam heres meus ut supra, denarios duodecim per singulam / libram non dederit dicto monasterio et instrumentum locacionis et conducionis non faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem, non teneatur / dictum monasterium ex tunc stare dicte locacioni. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa dicto monasterio vel / abbati venerit ad standum in dicto edificio, ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem / ipsius monasterii, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, promito vobis, reccipientibus nomine dicti monasterii, et per vos eidem monasterio / dare et solvere dicto monasterio libras viginti quimque ianuinarum et insuper cadam a iure locacionis et conducionis terre predicte et proinde et / ad sic observandum omnia bona mea habita et habenda vobis pignori obligo et specialiter edificium supradictum. Et est actum inter dictas / partes quod dictus Iohannes teneatur et debeat edificasse usque annum unum proximum et complevisse usque annos duos proximos. / Actum in porticu dicti monasterii. Testes Daniel Gazanus presbiter, Iohannes de Sancta Cruce et Paganus pelliparius. Anno dominice nativitatis / M° CCC° II°, ind(ictione) XIII, die XVIII augusti, post nonam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a due: *così A*   ^b *segue depennato* habuerit

1037

1302, agosto 26, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione perpetua a Giovanni de Pinu batitor lane un suolo su cui insiste una sua casa non ancora terminata, per il canone annuo di 10 soldi per ogni tavola.

O r i g i n a l e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 56 v.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « ✕ Iohannes de Pinu batitori (batitori: così) »; « In perpetuum ». In calce al testo, di mano moderna: « 1302, 26 agosto ».

✕ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Guillelminus, frater Michael, frater Facius, frater Enricus, frater / Nicolinus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, damus, cedimus ac tradimus et concedimus tibi Iohanni de Pinu batitori lane ut / superficiario a nativitate Domini proxime ventura tabulam unam et dimidiam terre dicti monasterii et tantum plus et minus quantum erit in mensura et super quam / inceptum est edificium domus et quod emisti a Iohanne Iuxollo de Albario et cui coheret ante carrubius, retro privata, ab uno / latere terra monasterii locata Ampegino de Graidio et ab alio terra monasterii locata Iohanni Calcagno de Marasio. Quod solum sive terram / tibi et successoribus tuis nomine dicti monasterii in perpetuum damus, cedimus et concedimus pro infrascripta pensione singulis annis solvenda dicto / monasterio sub pactis et modis infrascriptis, concedentes tibi et in te transferentes omne ius quod superficiario competere debet seu quod su/perficiarius habere solet in solo conducto, ita ut tu et successores tui possis super dicto solo seu terra edificium domus habere et tenere in / perpetuum. Cuius soli et terre possessionem et utile dominium seu quasi quod superficiarius habere solet tibi tradidisse dicto nomine confitemur, promittentes / dicto nomine tibi dictum solum et terram perpetuo tibi et successoribus tuis permittere habere et tenere et ipsum sive ipsam a te vel successoribus tuis non auferre nec / pensionem augere set ipsam solum et terram tibi et successoribus tuis legitime deffendere expensis propriis dicti monasterii, remissa tibi et successoribus tuis necessitate denun-

ciandi, / alioquin si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, libras viginti quimque ianuinorum nomine pene nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus / supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Quod solum et terram tibi ut supra dicto / nomine damus, concedimus et tradimus tibi et successoribus tuis pro pensione soldorum decem ianuinorum pro qualibet tabula de tanto quantum erit in mensura singulis / annis solvenda dicto monasterio infra octavam nativitatis Domini, ita quod non liceat tibi nec successoribus tuis dictum edificium sive ius tibi concessum transferre aliquo / alienacionis titulo in aliquam ecclesiam, monasterium seu locum religiosum aut personam qui sive que non sit subiecta iurisdictoni iudicis secularis / nec in aliquem militem aut servum et quocienscumque contigerit per te vel per aliquem successorem tuum dictum edificium sive ius tibi concessum transferri / in aliquam personam, collegium seu universitatem, debeant solvi dicto monasterio sive abbati et conventui dicti monasterii singuli denarii duodecim de singulis / libris precii quo vendicio seu alienacio dicti edificii fiet, videlicet singuli denarii duodecim pro qualibet libra per alienantem et totidem / per eum vel per eam in quem vel quam alienacio fiet, quod si precium adiectum non esset in alienacione vel modicum precium in fraude adiectum / esset, singuli denarii duodecim debeant solvi de singulis libris valimenti dicti edificii et iuris soli ut supra, salvo quod non intelligatur alienacio / fieri pro eo quod transferatur in heredem et si in aliquo de predictis contrafieret, ex tunc liceat dicto monasterio dictum solum et terram recuperare et contrafa/ciens cadat a iure suo et quod illa persona in quam transferetur dictum edificium vel pars ipsius et quociens instrumentum locacionis et conducionis / huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem unum a die empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto / monasterio et recipiet ab eodem. Acto quod, si cessaretur per dictum Iohannem vel successores suos a solucione dicte pensionis per triennium, liceat / dicto monasterio solum et terram predictam recuperare et dicta locacio sit finita. Versa vice ego predictus Iohannes, dictam terram et solum iure superficiario / recipiens a vobis nomine dicti monasterii et sub pactis et modis suprascriptis, promito vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, dictum solum et terram tenere / a dicto monasterio per me et successores meos singulares et universales sub pactis et modis suprascriptis et predicta omnia suprascripta modo et forma / suprascripta atendere et observare perpetuo per me et successores meos et dare et solvere ut supra predictos singulos denarios duodecim et non aliter dictum / edifi-

cium sive ius in alium transferre nisi cum observacione predictorum et dare et solvere dicto monasterio pro pensione dicti soli et terre per me et successores / meos im perpetuum soldos decem ianuinorum pro qualibet tabula infra octavam nativitatís Domini. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel / iniuriosa abbati dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dicto edificio habitaverit, ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit / nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii. Predicta omnia et singula promito vobis, reccipientibus nomine dicti monasterii, atendere, complere / et observare, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, libras viginti quinque ianuinorum nomine pene vobis reccipientibus dicto nomine stipulantibus promito, / ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona dicti monasterii^a habita et habenda vobis pignori obligo et specialiter / edificium supradictum. Actum in porticu dicti monasterii. Testes Iohannes Iuxollus et Delomed batitor de Fontanegio. Anno dominice nativitatís / M° CCC° II, ind(ictione) XIII, die XXVI augusti, in vesperis.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a dicti monasterii: *così A.*

1038

1302, settembre 20, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione per 11 anni ad Oberto de Piris di Bisagno ed a suo figlio Nicolino un terreno ortivo con casa nel quartiere di San Fruttuoso di Bisagno, per il canone annuo di 20 lire e due galline.

Original e [A], A.S.G., Archivio Segreto 1511, n. 273B.

La pergamena presenta sbiaditure d'inchiestro nella parte destra, che tuttavia non ne impediscono la completa lettura con la luce di Wood.

A tergo, di mano coeva: « De braida Bissanis »; di mano trecentesca: « Illi de Parrizola tenent ».

L'indizione non corrisponde al millesimo. L'indizione esatta, secondo l'uso genovese, dovrebbe essere la 14^a.

In nomine Domini amen. Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Manuel, frater Guillelmus, frater Michael, / frater Facius, frater [En]ricus et frater Nicolinus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis concedimus vobis Oberto de / Piris de Bissanne et Nicolino, filio tuo, terram ortivam dicti monasterii cum domo supraposita, positam in quarterio Sancti Frutuosi de Bissanne et quam solitus / es tenere a dicto monasterio, a festo Natalis Domini proxime preterito usque ad annos undecim proxime venturos, vobis dantibus et solventibus dicto monasterio omni anno / sive singulis annis pro pensione et conducione dicte terre et domus libras viginti ianuinarum et galinas duas vallentes soldos VI, faciendo solucionem / dicte pensionis in hunc modum, videlicet medietatem dicte pensionis in festo sancti Michaelis et alia<m> in octavam Natalis Domini. Quam terram cum domo, nomine / dicti monasterii, promittimus et convenimus vobis, nomine dicti monasterii, dimittere et non auferre nec pensionem augere, sed potius ipsam vobis deffendere / et disbrigare expensis dicti monasterii, alioquin penam dupli de quanto contrafieret vel ut supra non observaretur vobis stipulantibus dare et solvere promittimus, ratis manentibus / supradictis et proinde omnia bona dicti monasterii habita et habenda vobis pignori obligamus. Versa vice nos dicti Obertus et Nicolinus, / quisque nostrum in solidum, promittimus et convenimus vobis, dicto domino abbati et monacis, dictam terram cum domo a vobis tenere usque ad dictum terminum / et ipsam meliorare, bonificare et non deteriorare et domum nostris expensis manutenere de serragis et coperturis nostris expensis et domum / continue habitare, terram et domum alicui non locare et dictam pensionem, ut supra dictum est, anuatim vobis solvere, alioquin penam dupli dicte / pensionis vobis dare et solvere promittimus, ratis manentibus supradictis et proinde et ad sic observandum omnia bona nostra habita et habenda vobis / pignori obligamus et de predictis in solidum teneamur et propterea abrenontiamus beneficio constitutionis, epistole divi Adriani de duobus reis et omni iuri, / faciens hec ego dictus Nicolinus in presencia dicti Oberti patris mei et consensu et voluntate ipsius. Actum in porticu dicti monasterii. Testes Daniel de / Camilla, Iordanus de Bissane et Oliverius de Clavaro, qui stat in bal<n>eo Sancti Stephani. Anno dominice nativitatis M° CCC° secundo, die XX septembris, inter nona<m> et / vespervas, indic(tione) XIII^a.

(S.T.) Ego Francischus Morrucius de Quinto notarius ut supra extrasi et in hanc publicam formam redegei / de manuali instrumentorum compo-

sitorum manu quondam Iohannis Enrici de Porta notarii, habens ad hec generale mandatum, ad postulationem / domini abbatis dicti monasterii, nichil adito vel diminuto.

1039

1302, settembre 22, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a Giovannina de Plazio, moglie del fu Nicola de Plazio, e ai suoi eredi legittimi un suolo in Bisagno su cui insiste una sua casa, per il canone annuo di 16 soldi e 10 denari e mezzo, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita della casa stessa.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 57 r.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Iohana de Plazio »; « In Bisan(ne); M° CCC XXX III emit dictum edificium Benedictus de Guisulfis et habuit livellum M° CCC XXXIII, die *** octubris usque ad annos XXVIII: debet solvere pro terratico s. XVIII, d. III ». In calce al testo, di mano moderna: « 1302, 22 settembre ».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Manuel, frater Guillelminus, frater Michael, frater Nicolinus, monaci / dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, <locamus> et titulo locacionis libellario nomine concedimus tibi Iohannine de Plazio, uxori quondam Nicole de Plazio, et heredibus / tuis legitimis ex te natis tabulas tres, pedes vivos IIII, mortuos VI terre dicti monasterii, supra quam habes edificium unum domus et quod emi/sti a quondam Ianuino, filio Ruffini lavatoris, sive a curatore bonorum ipsius quondam Ianuini et quod est in Biss(anne) et cui coheret ante clusa, / retro terra monasterii, ab utroque latere terra dicti monasterii a Nat(ale) Domini proxime preterito usque ad annos XXVIII proxime completos, te dante et solvente annuatim / sive singulis annis dicto monasterio pro pensione et condicione dicti soli et terre soldos sexdecim, denarios decem et dimidium ianuinorum infra octavam nativitatis Domini. Quam / terram promitimus tibi nomine dicti monasterii dimittere et non auferre nec pensionem augere, set ipsam tibi deffendere ab omni persona, alioquin penam librarum / viginti quimque ianuinorum nomine dicti monasterii tibi stipulanti promitimus, ratis manentibus supradictis et proinde omnia

bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. / Versa vice ego dicta Iohannina, reccipiens dictam terram pactis et condicionibus supra dictis, promito et convenio vobis domino abbati et monacis, reccipientibus nomine et / vice dicti monasterii, ex pacto inter nos solempniter appposito, dictam pensionem, videlicet soldos sexdecim, denarios decem et dimidium ianuinarum, annuatim dare et solvere in / nativitate Domini dicto monasterio et non vendere vel alienare dictum edificium sine licencia domini abbatis dicti monasterii, quam licenciam teneat petere / ab ipso et si dictus abbas dictum edificium emere voluerit, debeat illud habere ad minus de soldis decem quam aliqua alia persona et si ipsum emere noluerit, / possim ipsum vendere cui voluero, ita quod non^a possit vendi vel alienari alicui nobili vel servo vel ecclesie vel hospitali vel alicui loco / religioso et si vendidero vel alienavero dictum edificium vel partem ipsius vel aliquo casu pervenerit in aliquam personam ipsum edificium vel / pars eiusdem, preterquam in heredem meum ex me natum, teneat dare et solvere dicto monasterio infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis facte / ut supra pro recognicione domini dicte terre denarios duodecim pro qualibet libra percepta vel promissa seu que percipi debet ex dicto edificio seu / valimenti ipsius, si iusto precio alienatum non esset, et quod faciam et curabo ita et sic quod ille qui dictum edificium vel partem ipsius emerit vel aliquo / casu in se habuerit et in se pervenerit et quociens, si heres meus non fuerit ut supra, dabit et solvet et dare et solvere teneatur dicto monasterio infra mensem / unum a die alienacionis vel vendicionis ex dicto edificio seu possessionis habite pro qualibet libra eius totius quod inde percipietur et percipi debet seu promissum / fuerit ex dicto edificio vel parte ipsius seu valimenti eiusdem denarios duodecim et quod ille cui vendetur vel alienabitur dictum edificium vel pars ipsius / vel aliquo casu habuerit ipsum et quociens instrumentum locacionis et conducionis usque ad terminum XXVIII annorum ab odie numerandum / pro dicta pensione annua huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem unum a die empconis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi / faciet dicto monasterio et reccipiet ab eodem. Et si persona in qua dictum edificium vel pars ipsius alienabitur vel pervenerit quoque titulo et quociens, etiam / si per plures ambulaverit, preterquam heres meus ut supra, denarios duodecim per singulam libram non dederit dicto monasterio et instrumentum locacionis / et conducionis non faciet dicto monasterio et reccipiet ab eodem, non teneatur dictum monasterium ex tunc stare dicte locacioni. Et si forte aliqua infamis / persona inhoneste fame vel iniuriosa dicto monasterio vel abbati venerit ad standum in

dicto edificio, ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit / nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii, alioquin, si in aliquo de predictis contrafecero, promito vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, et per vos / eidem monasterio dare et solvere dicto monasterio libras viginti quinque ianuinorum et insuper cadam a iure locacionis et conducionis terre predictae et proinde et ad sic / observandum omnia bona mea habita et habenda vobis pignori obligo et specialiter edificium supradictum, faciens hec consilio testium infrascriptorum, quos in predictis / meos propinquos, vicinos et consiliatores elligo et appello. Actum in porticu dicti monasterii. Testes presbiter Ugo, capellanus dicti monasterii, et Paschalis / de Strupa. Anno dominice natiuitatis M° CCC° II, ind(ictione) XIII, die XXII septembris, circa vespas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a non: *in soprilinea*.

1040

1302, ottobre 4, Genova

Andriolo di Bargagli tabernarius concede in locazione per 5 anni e sei mesi ad Oliverio di Chiavari balneator una casa che ha in conduzione dal monastero di Santo Stefano, in cui teneva una taverna, per il canone annuo di 10 lire.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 155, c. 180 r.

N o t a i o: Lanfranchino « de Nazario ».

✠ In nomine Domini amen. Ego Andriolus de Bargalio tabernarius loco et titulo locacionis concedo tibi Oliverio de Clavaro balneatori quandam domum quam conduco a monasterio Sancti Stephani Ianuensis, in qua tenui tabernam et habitavi et de qua conducione dico esse publicum instrumentum, cui domui coheret ante et retro carrubius, ab uno latere balneum dicti monasterii et ab alio furnum dicti monasterii, quam locacionem tibi facio usque ad annos quinque, menses sex et dies viginti septe<m> proxime venturos, per quod tempus ipsam domum tenere debeo a dicto monasterio, pro pensione per te mihi singulis annis solvenda ad racionem de libris decem ianuinorum in

anno. Quam domum promito tibi dimitere et non auferre nec pensionem au-
gere usque ad dictum terminum, set pocius ipsam tibi legitime deffendere et
disbrigare ab omni persona / (c. 180 v.), collegio, corpore et universitate meis
propriis expensis, remissa tibi necessitate denunciandi. Versa vice ego dictus
Oliverius promito et convenio tibi dicto Andriolo dictam domum a te tenere
titulo locacionis et condicionis usque ad dictum terminum et non dimitere
usque ad dictum terminum et tibi dare et solvere singulis annis usque ad dic-
tum terminum nomine pensionis dicte domus ad racionem de libris decem
ianuinorum in anno et in fine dicti termini dictam domum tibi reddere et re-
stituere promito in bono et equo statu, prout nunc est, et non peioratam in
aliquo. Que omnia et singula supradicta promiserunt inter se vicissim dicte
partes habere et tenere rata et firma et attendere, complere et observare et non
contravenire sub pena dupli dicte pensionis de quanto et quociens contrafieret
et obligacione bonorum suorum, ratis manentibus supradictis. Actum Ianue,
extra portam Sancti Andree, in domo Iohannis barberii de Vignolo, anno do-
minice nativitatis M° CCC° secundo, ind(ictione) XV^a, die III^a octubris, inter
nonam et vespas. Testes Guillelmus de Sancto Stephano quondam Oberti
Lombardi, Anthonius de Madio murator et Clericus de Palavanno serviens.

1041

1302, novembre 14, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione perpetua a Bonifacio di Camogli, figlio di Marchisio de Noella, un suolo su cui insiste una sua casa, per il canone annuo di 10 soldi per ogni tavola.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 57 v.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: «Bonifacius de Camulio»; «In perpetuum»; «Modo est Manuelis Boninni M° CCC XXX I». In calce al testo, di mano moderna: «1302, 14 novembre».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Manuel, frater Michael, frater Guillelminus, frater Facius, frater Nicolinus, / monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monaste-

rii, damus, cedimus ac tradimus et concedimus tibi Bonifacio de Camulio, filio Marchisii de / Noella, ut superficiario a nativitate Domini proxime ventura im perpetuum solum sive terram^a dicti monasterii supra quam habes edificium unum domus, cui coheret / ante carrubius, retro terra monasterii mediante privata, ab uno latere edificium Nicole de Iusta et ab alio edificium Iohannis ferrarii et quod edificium habuisti sive / emisti a Lanfranco de Albingana, quod solum sive terram tibi et successoribus tuis nomine dicti monasterii im perpetuum damus, cedimus et concedimus pro infrascripta / pensione singulis annis solvenda dicto monasterio sub pactis et modis infrascriptis, concedentes tibi et in te transferentes omne ius quod superficiario / competere debet seu quod superficiarius habere solet in solo conducto, ita ut tu et successores tui possis super dicto solo seu terra edificium domus habere et / tenere im perpetuum. Cuius soli et terre possessionem et utile dominium seu quasi quod superficiarius habere solet tibi tradidisse dicto nomine confitemur, promittentes / dicto nomine tibi dictum solum et terram perpetuo tibi et successoribus tuis permittere habere et tenere et ipsum sive ipsam a te vel successoribus tuis non auferre nec / pensionem augere, set ipsum solum et terram tibi et successoribus tuis legitime deffendere expensis propriis dicti monasterii, remissa tibi et successoribus tuis neccessitate denunciandi, alioquin / si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, libras viginti quimque ianuinorum nomine pene nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis, pro qua / pena et ad sic observandum omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Quod solum et terram tibi ut supra dicto nomine / damus, concedimus et tradimus tibi et successoribus tuis pro pensione soldorum decem ianuinorum pro qualibet tabula singulis annis solvenda dicto monasterio infra octavam nativitatis / Domini, ita quod non liceat tibi nec successoribus tuis dictum edificium sive ius tibi concessum transferre aliquo alienacionis titulo in aliquam ecclesiam, / monasterium seu locum religiosum aut personam qui sive que non sit subiecta iurisdictioni iudicis secularis nec in aliquem militem / aut servum et quocienscumque contigerit per te vel per aliquem successorem tuum dictum edificium sive ius tibi concessum transferri in aliquam personam, / collegium seu universitatem, debeant solvi dicto monasterio sive abbati et conventui dicti monasterii singuli denarii duodecim de singulis libris precii / quo vendicio seu alienacio dicti edificii fiet, videlicet singuli denarii duodecim pro qualibet libra per alienantem et totidem per eum / vel per eam in quem vel quam alienacio fiet. Quod si precium adiectum non esset in alienacione vel modicum precium in fraude adiectum / esset, singuli

denarii duodecim debeant solvi de singulis libris valimenti dicti edificii et iuris soli ut supra, salvo quod non intelligatur alienacio / fieri pro eo quod transferatur in heredem et si in aliquo de predictis contrafieret, ex tunc liceat dicto monasterio dictum solum et terram recuperare et contra/faciens cadat a iure suo et quod persona illa in quam transferetur dictum edificium vel pars ipsius et quociens instrumentum locacionis et conducionis / huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem a die empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio / et recipiet ab eodem. Acto quod si cessaretur per dictum Bonifacium vel successores suos a solutione dicte pensionis per triennium, liceat dicto / monasterio solum et terram predictam recuperare et dicta locacio sit finita. Versa vice ego predictus Bonifacius, dictam terram et solum iure superficiario / reccipiens <a vobis> nomine dicti monasterii et sub pactis et modis suprascriptis, promito vobis, reccipientibus nomine dicti monasterii, dictum solum et terram tenere a dicto / monasterio per me et successores meos singulares et universales sub pactis et modis suprascriptis et predicta omnia suprascripta modo et forma suprascripta / atendere et observare perpetuo per me et successores meos et dare et solvere ut supra predictos singulos denarios duodecim et non aliter dictum edificium / sive ius in alium transferre nisi cum observacione predictorum et dare et solvere dicto monasterio pro pensione dicti soli et terre per me et successores meos in per/petuum soldos decem ianuinorum pro qualibet tabula infra octavam nativitatis Domini. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa / abbati dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dicto edificio habitaverit, ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum / per abbatem vel maiorem ipsius monasterii. Predicta omnia et singula promito vobis, reccipientibus nomine dicti monasterii, atendere, complere et observare, / alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, libras viginti quimque ianuinorum nomine pene vobis reccipientibus dicto nomine stipulantibus promito, ratis manentibus / supradictis. Pro qua pena et ad sic observandum omnia bona mea habita et habenda vobis pignori obligo et specialiter edificium supradictum. Actum / in claustro dicti monasterii. Testes presbiter Nicola, capellanus dicti monasterii, et Guiliem de Diano, familiaris domini abbatis. Anno dominice nativitatis M^o / CCC^o II°, ind(ictione) XV^a, die XIII° novembris, in vesperis.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a *Segue lettera s*

1042

1302, novembre 14, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a Pagano Buffato di Bisagno e ai suoi eredi legittimi un suolo in contrada Murcento, su cui insiste una sua casa, per il canone annuo di 6 soldi per ogni tavola, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita della casa stessa.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 58 v.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: «Paganus Bufatus»; «In Murcento». In calce al testo, di mano moderna: «1302, 14 novembre».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Manuel, frater Michael, frater Guillelminus, frater Facius, frater Enricus, / frater Nicolinus, frater Ugolinus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis libellario nomine concedimus tibi Pagano / Buffato de Biss(anne) et heredibus tuis legitimis ex te natis terram dicti monasterii supra quam habes edificium unum domus, positam in contrata Murcenti, cui / coheret ante carrubius, retro terra monasterii, ab uno latere terra monasterii locata Oberto de Monelia et ab alio terra monasterii locata Nicole Musso de Biss(anne) a nativitate / Domini proxime ventura usque ad annos viginti novem tunc proxime completos, te dante et solvente annuatim sive singulis annis dicto monasterio pro pensione et / condicione dicti soli et terre soldos sex ianuinorum pro qualibet tabula de tanto quantum erit in mensura infra octavam nativitatis Domini. Quam terram promittimus tibi nomine / dicti monasterii dimittere et non auferre nec pensionem augere, set ipsam tibi deffendere ab omni persona, alioquin penam librarum viginti quinque ianuinorum / nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis et proinde omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Versa vice ego dictus / Paganus, reccipiens dictam terram pactis et condicionibus supradictis, promito et convenio vobis domino abbatu et monacis, reccipientibus nomine et vice dicti monasterii, / ex pacto inter nos solempniter apposito, dictam pensionem, videlicet soldos sex ianuinorum pro qualibet tabula, annuatim dare et solvere

infra octavam nativitatis Domini / dicto monasterio et non vendere vel alienare dictum edificium sine licencia domini abbatis dicti monasterii, quam licenciam teneat petere ab ipso et / si dictus abbas dictum edificium emere voluerit, debeat illud habere ad minus de soldis decem quam aliqua alia persona et si ipsum emere noluerit, / possim ipsum vendere cui voluero, ita quod non possit vendi vel alienari alicui nobili vel servo vel ecclesie vel hospitali vel alicui loco / religioso et si vendidero vel alienavero dictum edificium vel partem ipsius vel aliquo casu pervenerit in aliquam personam ipsum edificium vel / pars eiusdem, preterquam in heredem meum ex me natum, teneat dare et solvere dicto monasterio infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis facte ut / supra pro recognicione domini dicte terre denarios duodecim pro qualibet libra percepta vel promissa seu que percipi debet ex dicto edificio seu va/limenti ipsius, si iusto precio alienatum non esset, et quod faciam et curabo ita et sic quod ille qui dictum edificium vel partem ipsius emerit / vel aliquo casu in se habuerit et in se pervenerit et quociens, si heres meus non fuerit ut supra, dabit et solvet et dare et solvere / teneatur dicto monasterio infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis ex dicto edificio seu possessionis habite pro qualibet libra eius totius quod / inde percipietur et percipi debet seu promissum fuerit ex dicto edificio vel parte ipsius seu valimenti eiusdem denarios duodecim et / quod ille cui vendetur vel alienabitur dictum edificium vel pars ipsius vel aliquo casu habuerit ipsum et quociens instrumentum locacionis et con/ducionis usque ad terminum XXVIII annorum ab odie numerandum pro dicta pensione annua huic instrumento simile et sub eisdem pactis / et conditionibus infra mensem unum a die empconis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Et si persona in qua / dictum edificium vel pars ipsius alienabitur vel pervenerit quoque titulo et quociens, etiam si per plures ambulaverit, preterquam heres meus ut / supra, denarios duodecim per singulam libram non dedit dicto monasterio et instrumentum locacionis et conducionis non faciet dicto monasterio et recipiet ab / eodem, non teneatur dictum monasterium ex tunc stare dicte locacioni. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa / dicto monasterio vel abbati venerit ad standum in dicto edificio, ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum per / abbatem vel maiorem ipsius monasterii, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, promitto vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, et per vos eidem monasterio dare et solvere dicto monasterio libras viginti quimque ianuinarum et insuper cadam a iure locacionis et conducionis terre predicte et proinde et ad sic observandum / omnia bona mea habita et habenda vobis pignori obligo et spe-

cialiter edificium supradictum. Actum in claustro dicti monasterii. Testes presbiter Nicola, capellanus / dicti monasterii, et Guiliem de Diano, familiaris domini abbatis. Anno dominice nativitatis M^o CCC^o II, ind(ictione) XV^a, die XIII novembris, in sero.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

1043

1302, novembre 14, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a Nicola Musso di Bisagno e ai suoi eredi legittimi un suolo in contrada Murcento su cui insiste una sua casa, per il canone annuo di 6 soldi per ogni tavola, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita della casa stessa.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 59 r.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Nicola Mussus de Bisanne »; « In Murcento ». In calce al testo, di mano moderna: « 1302, 14 novembre ».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Manuel, frater Michael, frater Guillelminus, frater Facius, frater Enricus, frater / Nicolinus, frater Ugolinus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis libellario nomine concedimus tibi Nicolao Musso / de Biss(anne) et heredibus tuis legitimis ex te natis terram dicti monasterii supra quam habes edificium unum domus in contrata Murcenti et cui coheret ante carrubius, / retro terra monasterii, ab uno latere terra monasterii locata Pagano Buffato et ab alio terra monasterii locata Iohanni barberio a nativitate Domini proxime ventura usque / ad annos viginti novem proxime completos, te dante et solvente annuatim sive singulis annis dicto monasterio pro pensione et condicione dicti soli et / terre soldos sex ianuinorum pro tabula de tanto quantum erit in mensura infra octavam nativitatis Domini. Quam terram promitimus tibi nomine dicti monasterii dimitere / et non auferre nec pensionem augere, set ipsam tibi deffendere ab omni persona, alioquin penam librarum viginti quimque ianuinorum

nomine dicti monasterii tibi stipulanti / promittimus, ratis manentibus supradictis et proinde omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Versa vice ego dictus Nic(olaus), reccipiens / dictam terram pactis et condicionibus supradictis, promito et convenio vobis domino abbati et monacis, reccipientibus nomine et vice dicti monasterii, ex pacto inter nos / solempniter apposito, dictam pensionem, videlicet soldos sex ianuinorum pro qualibet tabula, annuatim dare et solvere infra octavam nativitatis Domini dicto monasterio et / non vendere vel alienare edificium quod in ipsa terra fiet sine licencia domini abbatis dicti monasterii, quam licenciam teneat petere ab ipso / et si dictus abbas dictum edificium emere voluerit, debeat illud habere ad minus de soldis decem quam aliqua alia persona et si ipsum emere noluerit, possim / ipsum vendere cui voluero, ita quod non possit vendi vel alienari alicui nobili vel servo vel ecclesie vel hospitali vel alicui loco reli/gioso et si vendidero vel alienavero dictum edificium vel partem ipsius vel aliquo casu pervenerit in aliquam personam ipsum edificium vel pars eiusdem, / preterquam in heredem meum ex me natum, teneat dare et solvere dicto monasterio infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis facte ut supra pro recogni/tione domini dicte terre denarios duodecim pro qualibet libra percepta vel promissa seu que percipi debet ex dicto edificio seu valimenti ipsius, / si iusto precio alienatum non esset, et quod faciam et curabo ita et sic quod ille qui dictum edificium vel partem ipsius emerit vel aliquo casu in / se habuerit et in se pervenerit et quociens, si heres meus non fuerit ut supra, dabit et solvet et dare et solvere teneatur dicto monasterio infra mensem / unum a die alienacionis vel vendicionis ex dicto edificio seu possessionis habite pro qualibet libra eius totius quod inde percipietur et percipi debet seu / promissum fuerit ex dicto edificio vel parte ipsius seu valimenti eiusdem denarios duodecim et quod ille cui vendetur vel alienabitur dictum edificium / vel pars ipsius vel aliquo casu habuerit ipsum et quociens instrumentum locacionis et conducionis usque ad terminum XXVIII annorum ab odie / numerandum pro dicta pensione annua huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem unum a die empcionis vel vendicionis / huiusmodi faciet dicto monasterio et reccipiet ab eodem. Et si persona in qua dictum edificium vel pars ipsius alienabitur vel pervenerit quoque titulo et quociens, / etiam si per plures ambulaverit, preterquam heres meus ut supra, denarios duodecim per singulam libram non dederit dicto monasterio et instrumentum locacionis / et conducionis non faciet dicto monasterio et reccipiet ab eodem, non teneatur dictum monasterium ex tunc stare dicte locacioni. Et si forte aliqua / infamis

persona inhoneste fame vel iniuriosa dicto monasterio vel abbati venerit ad standum in dicto edificio, ipsam inde expellam infra dies / octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, promito vobis, recipientibus / nomine dicti monasterii, et per vos eidem monasterio dare et solvere dicto monasterio libras viginti quimque ianuinarum et insuper cadam a iure locacionis et conducionis / terre predicte et proinde et ad sic observandum omnia bona mea habita et habenda vobis pignori obligo et specialiter edificium supradictum. Actum in claustro / dicti monasterii. Testes presbiter Nicola, capellanus dicti monasterii, et Guillem de Diano, familiaris domini abbatis. Anno dominice nativitatis M^o CCC^o II, ind(ictione) XV^a, / die XIII novembris, in sero.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

1044

1302, novembre 14, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a Giovanni ferrarius di San Vincenzo e ai suoi eredi legittimi un suolo in contrada San Vincenzo su cui insiste una sua casa, per il canone annuo di 6 soldi per ogni tavola, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita della casa stessa.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 59 v.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Iohanni ferrario de Sancto Vincencio »; « Ante Sanctum Vincencium ». In calce al testo, di mano moderna: « 1302, 14 novembre ».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Manuel, frater Michael, frater Facius, frater Guilleminus, frater Ugolinus, / frater Nicolinus, frater Enricus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis libellario nomine concedimus tibi Iohanni ferrario de / Sancto Vicencio et heredibus tuis legitimis ex te natis terram dicti monasterii positam in contrata Sancti Vicencii, supra quam habes edificium unum domus et cui / coheret ante carrubius, retro terra monasterii, ab uno latere terra monasterii locata Bonifacio de Camulio a nativitate Domini proxime ventura usque ad annos / viginti novem tunc

proxime completos, te dante et solvente annuatim sive singulis annis dicto monasterio pro pensione et condicione dicti soli et terre soldos / sex ianuinorum pro tabula de tanto quantum erit in mensura infra octavam nativitatis Domini. Quam terram promittimus tibi nomine dicti monasterii dimittere et non / auferre nec pensionem augere, set ipsam tibi deffendere ab omni persona, alioquin penam librarum viginti quimque ianuinorum nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, / ratis manentibus supradictis et proinde omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Versa vice ego dictus Iohannes, reccipiens dictam / terram pactis et condicionibus supradictis, promito et convenio vobis domino abbati et monacis, reccipientibus nomine et vice dicti monasterii, ex pacto inter nos / solempniter apposito, dictam pensionem, videlicet soldos sex ianuinorum pro qualibet tabula, annuatim dare et solvere infra octavam nativitatis Domini dicto monasterio / et non vendere vel alienare edificium quod in ipsa terra fiet sine licencia domini abbatis dicti monasterii, quam licenciam teneat petere ab ipso / et si dictus abbas dictum edificium emere voluerit, debeat illud habere ad minus de soldis decem quam aliqua alia persona et si ipsum emere noluerit, / possim ipsum vendere cui voluero, ita quod non possit vendi vel alienari alicui nobili vel servo vel ecclesie vel hospitali vel alicui / loco religioso et si vendidero vel aliena vero dictum edificium vel partem ipsius vel aliquo casu pervenerit in aliquam personam ipsum edificium / vel pars eiusdem, preterquam in heredem meum ex me natum, teneat dare et solvere dicto monasterio infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis / facte ut supra pro recognicione domini dicte terre denarios duodecim pro qualibet libra percepta vel promissa seu que percipi debet ex dicto / edificio seu valimenti ipsius, si iusto precio alienatum non esset, et quod faciam et curabo ita et sic quod ille qui dictum edificium vel partem / ipsius emerit vel aliquo casu in se habuerit et in se pervenerit et quociens, si heres meus non fuerit ut supra, dabit et solvet et dare / et solvere teneatur dicto monasterio infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis ex dicto edificio seu possessionis habite pro qualibet libra eius / totius quod inde percipietur et percipi debet seu promissum fuerit ex dicto edificio vel parte ipsius seu valimenti eiusdem denarios / duodecim et quod ille cui vendetur vel alienabitur dictum edificium vel pars ipsius vel aliquo casu habuerit ipsum et quociens / instrumentum locacionis et conducionis usque ad terminum XXVIII annorum ab odie numerandum pro dicta pensione annua huic / instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem unum a die empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto /

monasterio et recipiet ab eodem. Et si persona in qua dictum edificium vel pars ipsius alienabitur vel pervenerit quoque titulo et quociens, etiam / si per plures ambulaverit, vel pervenerit quoque titulo et quociens, preterquam heres meus ut supra, denarios duodecim per singulam / libram non dederit dicto monasterio et instrumentum locacionis et conducionis non faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem, non teneatur dictum / monasterium ex tunc stare dicte locacioni. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa dicto monasterio vel abbati venerit / ad standum in dicto edificio, ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem / ipsius monasterii, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, promito vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, et per vos eidem monasterio dare et / solvere dicto monasterio libras viginti quimque ianuinarum et insuper cadam a iure locacionis et conducionis terre predicte et proinde et ad sic observandum / omnia bona mea habita et habenda vobis pignori obligo et specialiter edificium supradictum. Actum in claustro dicti monasterii. Testes presbiter Nicola, / capellanus dicti monasterii, et Guiliem de Diano, familiaris domini abbatis. Anno dominice nativitatis M^o CCC^o II, ind(ictione) XV, die XIII / novembris, in sero.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

1045

1302, novembre 25, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a Oberto di Moneglia, figlio del fu Tealdino de Gropo, e ai suoi eredi legittimi un suolo in contrada Murcento su cui insiste una sua casa, per il canone annuo di 6 soldi per ogni tavola, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita della casa stessa.

Original e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 58 r.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Obertus de Monelia »; « In Murcento ». In calce al testo, di mano moderna: « 1302, 25 novembre ».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Manuel, frater Michael, frater Guillelminus, frater

Ugolinus, frater Nicolinus, / frater Facius et frater Enricus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis libellario nomine concedimus tibi Oberto de / Monelia, filio quondam Tealdini de Gropo, et heredibus tuis legitimis ex te natis terram dicti monasterii supra quam habes edificium unum domus / positum in contrata Murcenti et cui coheret ante via, retro terra vacua monasterii, ab uno latere edificium Pagani Buffati et ab alio terra Belmustorum / a nativitate Domini proxime ventura usque ad annos viginti novem proxime completos, te dante et solvente annuatim sive singulis annis dicto monasterio / pro pensione et condicione dicti soli et terre infra octavam nativitatis Domini soldos sex ianuinorum pro qualibet tabula de tanto quantum erit in mensura. Quam terram / promittimus tibi nomine dicti monasterii dimittere et non auferre nec pensionem augere, set ipsam tibi deffendere ab omni persona, alioquin penam librarum viginti / quimque ianuinorum nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis et proinde omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. / Versa vice ego dictus Obertus, recipiens dictam terram pactis et condicionibus supradictis, promito et convenio vobis domino abbati et monacis, recipientibus / nomine et vice dicti monasterii, ex pacto inter nos solempniter appposito, dictam pensionem, videlicet soldos sex ianuinorum pro qualibet tabula, annuatim dare et solvere / infra octavam^a nativitatis Domini dicto monasterio et non vendere vel alienare edificium quod in ipsa terra fiet sine licencia domini abbatis dicti / monasterii, quam licenciam teneat petere ab ipso et si dictus abbas dictum edificium emere voluerit, debeat illud habere ad minus de soldis decem / quam aliqua alia persona et si ipsum emere noluerit, possim ipsum vendere cui voluero, ita quod non possit vendi vel alienari alicui / nobili vel servo vel ecclesie vel hospitali vel alicui loco religioso et si vendidero vel alienavero dictum edificium vel partem ipsius vel / aliquo casu pervenerit in aliquam personam ipsum edificium vel pars eiusdem, preterquam in heredem meum ex me natum, teneat dare et / solvere dicto monasterio infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis facte ut supra pro recognicione domini dicte terre denarios duode/cim pro qualibet libra percepta vel promissa seu que percipi debeat ex dicto edificio seu valimenti ipsius, si iusto precio / alienatum non esset, et quod faciam et curabo ita et sic quod ille qui dictum edificium vel partem ipsius emerit vel aliquo casu in se habuerit / et in se pervenerit et quociens, si heres meus non fuerit ut supra, dabit et solvet et dare et solvere teneatur dicto monasterio infra mensem unum a die / alienacionis vel vendicionis ex dicto edificio seu possessionis ha-

bite pro qualibet libra eius totius quod inde percipietur et percipi debet seu promissum / fuerit ex dicto edificio vel parte ipsius seu valimenti eiusdem denarios duodecim et quod ille cui vendetur vel alienabitur dictum edificium / vel pars ipsius vel aliquo casu habuerit ipsum et quociens instrumentum locacionis et conducionis usque ad terminum viginti novem annorum / ab odie numerandum pro dicta pensione annua huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem unum a die empcionis, / vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Et si persona in qua dictum edificium vel pars ipsius aliena/bitur vel pervenerit quoque titulo et quociens, etiam si per plures ambulaverit, preterquam heres meus ut supra, denarios duodecim per singulam / libram non dederit dicto monasterio et instrumentum locacionis et conducionis non faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem, non teneatur dictum / monasterium ex tunc stare dicte locacioni. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa dicto monasterio vel abbati / venerit ad standum in dicto edificio, ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum per <abbatem vel> maiorem ipsius monasterii, / alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, promito vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, et per vos eidem monasterio dare et solvere dicto monasterio / libras viginti quimque ianuinorum et insuper cadam a iure locacionis et conducionis terre predicte et proinde et ad sic observandum omnia / bona mea habita et habenda vobis pignori obligo et specialiter edificium supradictum. Actum in claustro dicti monasterii. Testes Loysius / Calvus notarius, Iacobus de Albario draperius et Nicola de Plazio de Strupa. Anno dominice nativitatis M^o CCC^o II, ind(ictione) XV^a, die / XXV novembris, in vesperis.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a *Segue depennato Domini*

1046

1302, novembre 26, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a Percivalle taliator e ai suoi eredi legittimi un suolo edificabile in Morcento per il canone

annuo di 6 soldi per ogni tavola, con l'obbligo di costruirvi una casa entro due anni, su cui si riserva il diritto di prelazione in caso di vendita.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 60 r.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Percivalis taliator sive sartor »; « In Murcento ». In calce al testo, di mano moderna: « 1302, 26 novembre ».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Manuel, frater Michael, frater Facius, frater Guillelminus, frater Ugolinus, frater Nicolinus, / frater Enricus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis concedimus libellario nomine tibi Percivali taliatori et heredibus / tuis legitimis ex te natis terram sive solum dicti monasterii positam in Morcento, ad edificandum in ea edificium domus et cui coheret ante carrubius, / retro terra monasterii mediante trexenda, ab uno latere terra monasterii et ab alio terra monasterii a nativitate Domini proxime ventura usque ad annos XXVIII proxime completos, / te dante et solvente annuatim sive singulis annis dicto monasterio pro pensione et condicione dicti soli et terre soldos sex ianuinorum pro tabula de tanto quantum erit / in mensura infra octavam nativitatis Domini. Quam terram promittimus tibi nomine dicti monasterii dimitere et non auferre nec pensionem augere, set ipsam tibi / deffendere ab omni persona, alioquin penam librarum viginti quimque ianuinorum nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis et / proinde omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Versa vice ego dictus Percivalis, recipiens dictam terram pactis et condicionibus / supradictis, promitto et convenio vobis domino abbati et monacis, recipientibus nomine et vice dicti monasterii, ex pacto inter nos solempniter apposito, dictam pensionem, / videlicet soldos sex ianuinorum pro qualibet tabula, annuatim dare et solvere infra octavam nativitatis Domini dicto monasterio et non vendere vel alienare edificium quod / in ipsa terra fiet sine licencia domini abbatis dicti monasterii, quam licenciam tenere petere ab ipso et si dictus abbas dictum edificium emere / voluerit, debeat illud habere ad minus de soldis decem quam aliqua alia persona et si ipsum emere noluerit, possim ipsum vendere cui voluero, / ita quod non possit vendi vel alienari alicui nobili vel servo vel ecclesie vel hospitali vel alicui loco religioso et si vendidero vel / alienavero dictum edificium vel partem ipsius vel aliquo casu pervenerit in aliquam personam ipsum edificium vel pars eiusdem, preterquam in heredem meum / ex me natum, teneat dare et solvere dicto monasterio infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis facte ut su-

pra pro recognicione domini dicte terre / denarios duodecim pro qualibet libra percepta vel promissa seu que percipi debebit ex dicto edificio seu valimenti ipsius, si iusto precio alie/natum non esset, et quod faciam et curabo ita et sic quod ille qui dictum edificium vel partem ipsius emerit vel aliquo casu in se habuerit et in se per/venerit et quociens, si heres meus non fuerit ut supra, dabit et solvet et dare et solvere teneatur dicto monasterio infra mensem unum a die alienacionis vel / vendicionis ex dicto edificio seu possessionis habite pro qualibet libra eius totius quod inde percipietur et percipi debebit seu promissum fuerit ex dicto edificio / vel parte ipsius seu valimenti eiusdem denarios duodecim et quod ille cui vendetur vel alienabitur dictum edificium vel pars ipsius vel / aliquo casu habuerit ipsum et quociens instrumentum locacionis et conducionis usque ad terminum XXVIII annorum ab odie numerandum pro / dicta pensione annua huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem unum a die empconis, vendicionis vel alienacionis / huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Et si persona in qua dictum edificium vel pars ipsius alienabitur vel pervenerit quoque / titulo et quociens, etiam si per plures ambulaverit, preterquam heres meus ut supra, denarios duodecim per singulam libram non dederit dicto monasterio / et instrumentum locacionis et conducionis non faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem, non teneatur dictum monasterium ex tunc stare dicte / locacioni. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa dicto monasterio vel abbati venerit ad standum in dicto edificio, / ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii, alioquin, si in aliquo de / predictis contrafecero, promito vobis, reccipientibus nomine dicti monasterii, et per vos eidem monasterio dare et solvere dicto monasterio libras viginti quinque ianuinarum et insuper cadam / a iure locacionis et conducionis terre predicte et proinde et ad sic observandum omnia bona mea habita et habenda vobis pignori obligo et specialiter / edificium supradictum. Et est actum inter dictas partes quod dictus Percivalis teneatur et debeat edificasse usque annum unum proximum et complevisse / usque annos duos proximos. Actum in claustro dicti monasterii. Testes Iohanninus de Calligis de Biss(anne) et Petrus Salvaigus de Linguilia. Anno / dominice nativitat^{is} M^o CCC^o II°, ind(ictione) XV^a, die XXVI novembris, inter primam et terciam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

1047

1303, gennaio 6, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a Guarisco di Santo Stefano lavezarius e ai suoi eredi legittimi un suolo edificabile in contrada Murcento per il canone annuo di 6 soldi per ogni tavola, con l'obbligo di costruirvi una casa entro due anni, su cui si riserva il diritto di prelazione in caso di vendita.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 66 v.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Garisco »; « In Murcento »; in quello esterno, di mano moderna: « 1303, 6 gennaio ».

Sull'argomento v. nn. 969, 1164, 1164 bis.

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Manuel, frater Michael, frater Facius, frater Enricus, monaci / dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis libellario nomine concedimus tibi Guarisco de Sancto Stephano lavezario / et heredibus tuis legitimis ex te natis terram sive solum dicti monasterii ad edificandum in ea edificium domus, que est in contrata Murcenti / et cui coheret ante carrubius, retro terra monasterii, ab uno latere terra monasterii locata Dalfino testori a festo nativitatis Domini proxime preterito usque / ad annos viginti novem tunc proxime completos, te dante et solvente annuatim sive singulis annis dicto monasterio pro pensione et condicione dicti / soli et terre sodos sex ianuinorum pro qualibet tabula de tanto quantum erit in mensura. Quam terram promittimus tibi nomine dicti monasterii dimittere / et non auferre nec pensionem augere, set ipsam tibi defendere ab omni persona, alioquin penam librarum viginti quinque ianuinorum nomine dicti monasterii / tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis et proinde omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Versa vice ego dictus / Guarischus, recipiens dictam terram pactis et condicionibus supradictis, promito et convenio vobis domino abbati

et monacis, recipientibus / nomine et vice dicti monasterii, ex pacto inter nos solemniter aposito, dictam pensionem, videlicet soldos sex ianuorum pro qualibet tabula, annu/atim dare et solvere infra octavam nativitatis Domini dicto monasterio et non vendere vel alienare edificium quod in ipsa terra fiet sine licencia / domini abbatis dicti monasterii, quam licenciam teneat petere ab ipso et si dictus abbas dictum edificium emere voluerit, debeat illud / habere ad minus de soldis decem quam aliqua alia persona et si ipsum emere noluerit, possim ipsum vendere cui voluero, / ita quod non possit vendi vel alienari alicui nobili vel servo vel ecclesie vel hospitali vel alicui loco religioso et / si vendidero vel alienavero dictum edificium vel partem ipsius vel aliquo casu pervenerit in aliquam personam ipsum edificium vel / pars eiusdem, preterquam in heredem meum ex me natum, teneat dare et solvere dicto monasterio infra mensem unum a die alie/nacionis vel vendicionis facte ut supra pro recognitione domini dicte terre denarios duodecim ianuorum pro qualibet libra percepta vel / promissa seu que percipi debbit ex dicto edificio seu valimenti ipsius, si iusto precio alienatum non esset, et quod faciam / et curabo ita et sic quod ille qui dictum edificium vel partem ipsius emerit vel aliquo casu in se habuerit et in se pervenerit et quociens, / si heres meus non fuerit ut supra, dabit et solvet et dare et solvere teneatur dicto monasterio infra mensem unum a die alienacionis / vel vendicionis ex dicto edificio seu possessionis habite pro qualibet libra eius totius quod inde percipietur et percipi debbit seu promissum / fuerit ex dicto edificio vel parte ipsius seu valimenti ipsius denarios duodecim et quod ille cui vendetur vel alienabitur / dictum edificium vel pars ipsius vel aliquo casu habuerit ipsum et quociens instrumentum locacionis et conducionis usque ad terminum vi/ginti novem annorum ab hodie numerandum pro dicta pensione annua huic instrumento simile et sub eisdem pactis / et condicionibus infra mensem unum a die empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. / Et si persona in qua dictum edificium vel pars ipsius alienabitur vel pervenerit quoque titulo et quociens, etiam si per plures ambu/laverit, preterquam heres meus ut supra, denarios duodecim per singulam libram non dederit dicto monasterio et instrumentum lo/cacionis et conducionis non faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem, non teneatur dictum monasterium ex tunc stare dicte locacioni. / Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa dicto monasterio vel abbati venerit ad standum in dicto / edificio, ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii,

alio/quin, si in aliquo de predictis contrafecero, promito vobis, reccipientibus nomine dicti monasterii, et per vos eidem monasterio dare et solvere dicto monasterio / libras viginti quinque ianuorum et insuper cadam a iure locacionis et conducionis terre predicte et proinde omnia bona mea habita et / habenda vobis pignori obligo et specialiter edificium supradictum. Et est actum inter dictas partes quod dictus Guarischus debeat / et teneatur edificasse in dicta terra usque annum unum proximum et complevisse usque annos duos proximos. Actum in claustro / dicti monasterii. Testes Franciscus Brunodus et Vallentinus, filius Castelli de Sancto Stephano. Anno dominice nativitatis M° CCC° / III°, ind(ictione) XV, die VI ianuarii, post vesperas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

1048

1303, gennaio 6, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a Dalfino testor e ai suoi eredi legittimi un suolo edificabile in contrada Murcento per il canone annuo di 6 soldi per ogni tavola, con l'obbligo di costruirvi una casa entro due anni, su cui si riserva il diritto di prelazione in caso di vendita.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 67 r.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: «Dalfinus testor»; «In Murcento»; in quello interno, di mano moderna: «1303, 6 gennaio».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Manuel, frater Michael, frater Facius, frater Enricus, monaci / dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis libellario nomine concedimus tibi Dalfino testori et heredibus tuis legitimis / ex te natis terram sive solum dicti monasterii ad edificandum in ea edificium domus et que est in contrada Murcenti et cui coheret ante carru/bius, retro terra monasterii, ab uno latere terra monasterii locata Guarisco et ab alio terra monasterii locata Iohannino de Pignono et Guaagnino / fratribus a festo nativitatis Domini proxime preterito usque annos viginti

novem proxime completos, te dante et solvente annuatim sive singulis annis / dicto monasterio pro pensione et condicione dicti soli et terre soldos sex ianuinorum pro qualibet tabula de tanto quantum erit in mensura. Quam terram / promittimus tibi nomine dicti monasterii dimittere et non auferre nec pensionem augere, set ipsam tibi deffendere ab omni persona, alioquin penam librarum / viginti quimque nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis et proinde omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obli/gamus. Versa vice ego dictus Dalfinus, reccipiens dictam terram pactis et condicionibus supradictis, promito et convenio vobis domino abbati et / monacis, reccipientibus nomine et vice dicti monasterii, ex pacto inter nos solempniter aposito, dictam pensionem, videlicet soldos sex ianuinorum pro qualibet tabula, / annuatim dare et solvere infra octavam nativitatis Domini dicto monasterio et non vendere vel alienare edificium quod in ipsa terra fiet sine licencia / domini abbatis dicti monasterii, quam licenciam teneat petere ab ipso et si dictus abbas dictum edificium emere voluerit, debeat illud habere / ad minus de soldis decem quam aliqua alia persona et si ipsum emere noluerit, possim ipsum vendere cui voluero, ita quod non possit ven/di vel alienari alicui nobili vel servo vel ecclesie vel hospitali vel alicui loco religioso et si vendidero vel alienavero dictum / edificium vel partem ipsius vel aliquo casu pervenerit in aliquam personam ipsum edificium vel pars eiusdem, preterquam in heredem meum ex me / natum, teneat dare et solvere dicto monasterio infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis facte ut supra pro recognitione dominii dicte terre / denarios duodecim ianuinorum pro qualibet libra percepta vel promissa seu que percipi debeat ex dicto edificio seu valimenti ipsius, si iusto / precio alienatum non esset, et quod faciam et curabo ita et sic quod ille qui dictum edificium vel partem ipsius emerit vel aliquo casu in / se habuerit et in se pervenerit et quociens, si heres meus non fuerit ut supra, dabit et solvet et dare et solvere teneatur dicto monasterio / infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis ex dicto edificio seu possessionis habite pro qualibet libra eius totius quod inde percipietur et / percipi debeat seu promissum fuerit ex dicto edificio vel parte ipsius seu valimenti ipsius denarios duodecim et quod ille cui vendetur / vel alienabitur dictum edificium vel pars ipsius vel aliquo casu habuerit ipsum et quociens instrumentum locacionis et conducionis usque / ad terminum viginti novem annorum ab odie numerandum pro dicta pensione annua huic instrumento simile et sub eisdem pactis / et condicionibus infra mensem unum a die empcionis, ven-

dicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. / Et si persona in qua dictum edificium vel pars ipsius alienabitur vel pervenerit quoque titulo et quociens, etiam si per plures ambulaverit, / preterquam heres meus ut supra, denarios duodecim per singulam libram non dederit dicto monasterio et instrumentum locacionis et conducionis non / faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem, non teneatur dictum monasterium ex tunc stare dicte locacioni. Et si forte aliqua in/famis persona inhoneste fame vel iniuriosa dicto monasterio vel abbati venerit ad standum in dicto edificio, ipsam inde expellam / infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, / promito vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, et per vos eidem monasterio dare et solvere dicto monasterio libras viginti quinque ianuinarum et insuper cadam / a iure locacionis et conducionis terre predicte et proinde omnia bona mea habita et habenda vobis pignori obliigo et specialiter edificium supradictum. / Et est actum inter dictas partes quod dictus Dalfinus debeat et teneatur edificasse dictum edificium in dicta terra usque annum unum / proximum et complevisse usque annos duos proximos. Actum in claustro dicti monasterii. Testes Franciscus Brunodus et Valentinus, filius / Castelli^a de Sancto Stephano. Anno dominice nativitatis M° CCC° III, ind(ictione) XV^a, die VI ianuarii, post vespas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a Seguono due lettere depennate illeggibili.

1049

1303, gennaio 6, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a Lanfranco de Pignono e ai suoi eredi legittimi un suolo edificabile in contrada Murcento per il canone annuo di 6 soldi per ogni tavola, con l'obbligo di costruirvi una casa entro due anni, su cui si riserva il diritto di prelazione in caso di vendita.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 67 v.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Lafrancus de Pignono »; « In Murcento »; in quello esterno, di mano moderna: « 1303, 6 gennaio ».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Manuel, frater Michael, frater Facius, frater Enricus, monaci / dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis libellario nomine concedimus tibi Lanfranco de Pignono et heredibus tuis legitimis / ex te natis terram sive solum dicti monasterii ad edificandum in ea edificium domus, que est in contrata Morcenti et cui coheret ante carrubius, / retro terra monasterii, ab utroque latere terra monasterii a festo nativitatis Domini proxime preterito usque ad annos viginti novem tunc proxime completos, te dante et / solvente annuatim sive singulis annis dicto monasterio pro pensione et condicione dicti soli et terre soldos sex ianuinorum pro qualibet tabula de / tanto quantum erit in mensura. Quam terram promittimus tibi nomine dicti monasterii dimittere et non auferre nec pensionem augere, set ipsam tibi / deffendere ab omni persona, alioquin penam librarum viginti quimque ianuinorum nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis et / proinde omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Versa vice ego dictus Lanfrancus, reccipiens dictam terram pactis et / condicionibus supradictis ^a, promito et convenio vobis domino abbati et monacis, reccipientibus nomine et vice dicti monasterii, ex pacto inter nos solempniter aposito, / dictam pensionem, videlicet soldos sex ianuinorum pro qualibet tabula, annuatim dare et solvere infra octavam nativitatis Domini dicto monasterio et non vendere vel alienare / edificium quod in ipsa terra fiet sine licencia domini abbatis dicti monasterii, quam licenciam tenear petere ab ipso et si dictus abbas dictum edificium / emere voluerit, debeat illud habere ad minus de soldis decem quam aliqua alia persona et si ipsum emere noluerit, possim ipsum vendere cui / voluero, ita quod non possit vendi vel alienari alicui nobili vel servo vel ecclesie vel hospitali vel alicui loco religioso et si / vendidero vel alienavero dictum edificium vel partem ipsius vel aliquo casu pervenerit ^b in aliquam personam ipsum edificium vel pars eiusdem, preter/quam in heredem meum ex me natum, tenear dare et solvere dicto monasterio infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis facte ut supra pro / recognicione dominii dicte terre denarios duodecim ianuinorum pro qualibet libra percepta vel promissa seu que percipi debbit ex dicto edificio / seu valimenti ipsius, si iusto precio alienatum non esset, et quod faciam et

curabo ita et sic quod ille qui dictum edificium vel partem / ipsius emerit vel aliquo casu in se habuerit et in se pervenerit et quociens, si heres meus non fuerit ut supra, dabit et solvet et / dare et solvere teneatur dicto monasterio infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis ex dicto edificio seu possessionis habite pro qualibet libra / eius totius quod inde percipietur et percipi debet seu promissum fuerit ex dicto edificio vel parte ipsius seu valimenti ipsius / denarios duodecim et quod ille cui vendetur vel alienabitur dictum edificium vel pars ipsius vel aliquo casu habuerit ipsum et / quociens instrumentum locacionis et conducionis usque ad terminum viginti novem annorum ab odie numerandum pro dicta pensione annua / huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem unum a die empconis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet / dicto monasterio et recipiet ab eodem. Et si persona in qua dictum edificium vel pars ipsius alienabitur vel pervenerit quoque titulo et quociens, / etiam si per plures ambulaverit, preterquam heres meus ut supra, denarios duodecim per singulam libram non dederit dicto monasterio et / instrumentum locacionis et conducionis non faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem, non teneatur dictum monasterium ex tunc stare dicte locacioni. / Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa dicto monasterio vel abbati venerit ad standum in dicto edificio, / ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii, alioquin si in / aliquo de predictis contrafecero, promito vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, et per vos eidem monasterio dare et solvere dicto monasterio libras viginti quimque / ianuinarum et insuper cadam a iure locacionis et conducionis terre predicte et proinde omnia bona mea habita et habenda vobis pignori obligo et / specialiter edificium supradictum. Et est actum inter dictas partes quod dictus Lanfrancus debeat et teneatur edificasse dictum edificium / in dicta terra usque annum unum proximum et complevisse usque annos duos proximos. Actum in claustro dicti monasterii. Testes Franciscus / Brunodus et Valentinus, filius Castelli de Sancto Stephano. Anno dominice nativitatis M^o CCC^o III, ind(ictione) XV, die VI ianuarii, post vespas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a supradictis: *in soprilinea*   ^b *segue ipsum*

1050

1303, gennaio 6, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a Petrino di Santo Stefano, figlio del fu Gozo callegarius, e ai suoi eredi legittimi un suolo edificabile in contrada Murcento per il canone annuo di 6 soldi per ogni tavola, con l'obbligo di costruirvi una casa entro due anni, su cui si riserva il diritto di prelazione in caso di vendita.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 68 r.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Petrinus de Sancto Stephano »; « In Murcento »; in quello interno, di mano moderna: « 1303, 6 gennaio ».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Manuel, frater Michael, frater Facius, frater Enricus, monaci / dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis libellario nomine concedimus tibi Petrino de Sancto Stephano, filio quondam / Gozi callegarii, et heredibus tuis legitimis ex te natis terram sive solum dicti monasterii ad edificandum in ea edificium domus, que est / in contrata Murcenti et cui coheret ante carrubius, retro terra monasterii, ab utroque latere terra dicti monasterii a festo nativitatis Domini proxime preterito usque ad / annos viginti novem tunc proxime completos, te dante et solvente annuatim sive singulis annis dicto monasterio pro pensione et condicione / dicti soli et terre soldos sex ianuinarum pro qualibet tabula de tanto quantum erit in mensura. Quam terram promittimus tibi nomine dicti monasterii dimittere / et non auferre nec pensionem augere, set ipsam tibi deffendere ab omni persona, alioquin penam librarum viginti quimque ianuinarum nomine dicti monasterii / tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis et proinde omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Versa vice ego / dictus Petrinus, reccipiens dictam terram pactis et condicionibus supradictis, promito et convenio vobis domino abbati et monacis, reccipientibus nomine / et vice dicti monasterii, ex pacto inter nos solempniter aposito, dictam pensionem, videlicet soldos sex ianui-

norum pro qualibet tabula, annuatim dare et solvere / infra octavam nativitat-
 tatis Domini dicto monasterio et non vendere vel alienare edificium quod in
 ipsa terra fiet sine licencia domini abbatis dicti monasterii, / quam licenciam
 teneat petere ab ipso et si dictus abbas dictum edificium emere voluerit, de-
 beat illud habere ad minus de soldis decem / quam aliqua alia persona et si
 ipsum emere noluerit, possim ipsum vendere cui voluero, ita quod non pos-
 sit vendi vel alienari alicui / nobili vel servo vel ecclesie vel hospitali vel ali-
 cui loco religioso et si vendidero vel alienavero dictum edificium vel partem
 ipsius / vel aliquo casu pervenerit in aliquam personam ipsum edificium vel
 pars eiusdem, preterquam in heredem meum ex me natum, teneat dare et /
 solvere dicto monasterio infra mensem unum a die alienacionis vel vendi-
 cionis facte ut supra pro recognicione domini dicte terre denarios duode-
 cim ianuinarum / pro qualibet libra percepta vel promissa seu que percipi
 debet ex dicto edificio seu valimenti ipsius, si iusto precio alienatum non /
 esset, et quod faciam et curabo ita et sic quod ille qui dictum edificium vel
 partem ipsius emerit vel aliquo casu in se habuerit et in se / pervenerit et
 quociens, si heres meus non fuerit ut supra, dabit et solvet et dare et solvere
 teneatur dicto monasterio infra mensem unum / a die alienacionis vel ven-
 dicionis ex dicto edificio seu possessionis habite pro qualibet libra eius to-
 tius quod inde percipietur et percipi debet / seu promissum fuerit ex dicto
 edificio vel parte ipsius seu valimenti ipsius denarios duodecim et quod ille
 cui vendetur vel alie/nabitur dictum edificium vel pars ipsius vel aliquo casu
 habuerit ipsum et quociens instrumentum locacionis et conducionis usque
 ad / terminum viginti novem annorum ab hodie numerandum pro dicta
 pensione annua huic instrumento simile et sub eisdem pactis et / condicio-
 nibus infra mensem unum a die empconis, vendicionis vel alienacionis
 huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Et si / persona in
 qua dictum edificium vel pars ipsius alienabitur vel pervenerit quoque ti-
 tulo et quociens, etiam si per plures ambulaverit, preterquam / heres meus
 ut supra, denarios duodecim per singulam libram non dederit dicto mona-
 sterio et instrumentum locacionis et conducionis non faciet / dicto mona-
 sterio et recipiet ab eodem, non teneatur dictum monasterium ex tunc stare
 dicte locacioni. Et si forte aliqua infamis persona / inhoneste fame vel iniu-
 riosa dicto monasterio vel abbati venerit ad standum in dicto edificio, ipsam
 inde expellam infra dies octo / postquam michi fuerit nunciatum per abba-
 tem vel maiorem ipsius monasterii, alioquin si in aliquo de predictis contrafe-
 cero, promito vobis, / recipientibus nomine dicti monasterii, et per vos

eidem monasterio dare et solvere dicto monasterio libras viginti quimque ianuinarum et insuper cadam a iure lo/cacionis et conducionis terre predictae et proinde omnia bona mea habita et habenda vobis pignori obligo et specialiter edificium supradictum^a. Et est actum inter dictas partes quod dictus Petrinus debeat et teneatur edificasse dictum edificium usque / annum unum proximum et complevisse usque annos duos proximo. Et iuravit dictus Petrinus predicta omnia et singula atendere, complere et / observare, confitens se maiorem annis XVII, faciens predicta consilio testium infrascriptorum, quos in predictis suos propinquos, vicinos / et consiliatores ellegit et appellavit. Actum in claustrum dicti monasterii. Testes Franciscus Brunodus et Valentinus, filius Castelli de / Sancto Stephano. Anno dominice nativitate M^o CCC^o III, ind(ictione) XV, die VI ianuarii, post vespervas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a et proinde-supradictum: *in calce al testo con segno di richiamo.*

1051

1303, gennaio 6, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni ai fratelli Guaagnino e Giovannino de Pignono e ai loro eredi legittimi un suolo edificabile in contrada Murcento per il canone annuo di 6 soldi per ogni tavola, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita degli edificati.

Original e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 68 v.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Gaagnino de Pignono »; « In Murcento »; in quello esterno, di mano moderna: « 1303, 6 gennaio ».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Manuel, frater Michael, frater Facius et frater Enricus, / monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis libellario nomine concedimus vobis Guaagnino de / Pignono et Iohannino de Pignono fratribus et heredibus vestris legitimis ex vobis natis

terram sive solum dicti monasterii ad edificandum / in ea edificium domus,
 que est in contrata Murcenti, cui coheret ante carrubius, retro terra mona-
 sterii, ab utroque latere terra dicti / monasterii a nativitate Domini proxime
 preterita usque ad annos viginti novem tunc proxime completos, vobis dan-
 tibus et solventibus annuatim sive / singulis annis dicto monasterio pro
 pensione et condicione dicti soli et terre soldos sex ianuinorum pro qualibet
 tabula de tanto quantum erit in mensura / infra octavam nativitatis Domini.
 Quam terram promittimus vobis nomine dicti monasterii dimittere et non
 auferre nec pensionem augere, set ipsam / vobis deffendere ab omni persona,
 alioquin penam librarum viginti quimque ianuinorum nomine dicti monasterii
 vobis stipulantibus promittimus, ratis ma/nentibus supradictis et proinde
 omnia bona dicti monasterii habita et habenda vobis pignori obligamus.
 Versa vice nos dicti Guaagninus / et Iohanninus, recipientes dictam terram
 pactis et condicionibus supradictis, promittimus et convenimus vobis domino
 abbati et monacis, / recipientibus nomine et vice dicti monasterii, ex pacto
 inter nos solempniter apposito, dictam pensionem, videlicet soldos sex ianu-
 inorum pro qualibet tabula, / annuatim dare et solvere infra octavam nativitatis
 Domini dicto monasterio et non vendere vel alienare edificium quod in ipsa
 terra fiet sine li/cencia domini abbatis dicti^a monasterii, quam licenciam te-
 neamur petere ab ipso et si dictus abbas dictum edificium emere voluerit, /
 debeat illud habere ad minus de soldis decem quam aliqua alia persona et si
 ipsum emere noluerit, possimus ipsum vendere cui voluerimus, / ita quod
 non possit vendi vel alienari alicui nobili vel servo vel ecclesie vel hospitali
 vel alicui loco religioso et si vendi/derimus vel^b alienaverimus dictum edifi-
 cium vel partem ipsius vel aliquo casu pervenerit in aliquam personam ipsum
 edificium vel pars / eiusdem, preterquam in heredem nostrum ex nobis na-
 tum, teneamur dare et solvere dicto monasterio infra mensem unum a die
 alienacionis / vel vendicionis facte ut supra pro recognicione domini dictae
 terre denarios duodecim ianuinorum pro qualibet libra percepta vel promis-
 sa / seu que percipi debebit ex dicto edificio seu valimenti ipsius, si iusto
 precio alienatum non esset, et quod faciemus et cura/bimus ita et sic quod
 ille qui dictum edificium vel partem ipsius emerit vel aliquo casu in se
 habuerit et in se pervenerit et quociens, / si heres meus^c non fuerit ut supra,
 dabit et solvet et dare et solvere teneatur dicto monasterio infra mensem
 unum a die alienacionis / vel vendicionis ex dicto edificio seu possessionis
 habite pro qualibet libra eius totius quod inde percipietur et percipi debebit
 seu promissum / fuerit ex dicto edificio vel parte ipsius seu valimenti ipsius

denarios duodecim et quod ille cui vendetur vel alienabitur / dictum edificium vel pars ipsius vel aliquo casu habuerit ipsum et quociens instrumentum locacionis et conducionis usque ad terminum / viginti novem annorum ab odie numerandum pro dicta pensione annua huic instrumento simile et sub eisdem pactis / et condicionibus infra mensem unum a die empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab / eodem. Et si persona in qua dictum edificium vel pars ipsius alienabitur vel pervenerit quoque titulo et quociens, etiam si per plures ambu/laverit, preterquam heres meus ut supra, denarios duodecim per singulam libram non dederit dicto monasterio et instrumentum locacionis et conducionis / non faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem, non teneatur dictum monasterium ex tunc stare dicte locacioni. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa dicto monasterio vel abbati venerit ad standum in dicto edificio, ipsam inde expellemus / infra dies octo postquam nobis fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii, alioquin si in aliquo de predictis contrafecerimus, promittimus vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, et per vos eidem monasterio dare et solvere dicto monasterio libras viginti quinque ianuinarum / et insuper cadamus a iure locacionis et conducionis terre predicte et proinde omnia bona nostra habita et habenda vobis pignori obligamus / et specialiter edificium supradictum. Actum in claustro dicti monasterii. Testes Franciscus Brunodus et Vallentinus, filius Castelli / de Sancto Stephano. Anno dominice nativitatis M^o CCC^o III, ind(ictione) XV^a, die VI ianuarii, post vespas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a dicti: domini in A   ^b segue depennato alimus   ^c meus: così A.

1052

1303, marzo 19, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a Lanfranco de Zolasco callegarius e ai suoi eredi legittimi un suolo edificabile in contrada Murcento per il canone annuo di 6 soldi per ogni tavola, con l'obbligo di

costruirvi una casa entro due anni, su cui si riserva il diritto di prelazione in caso di vendita.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 64 r.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: «Lafrancus calegarius de Zolasco»; «In Murcento»; di mano moderna: «Supra car. 46»; nell'angolo superiore interno, della stessa mano moderna: «7°». In calce al testo, di mano moderna: «1303. 19 marzo».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianue, frater Gregorius prior, frater Manuel, frater Michael, frater Facius, frater / Guil-
 lminus, frater Ugolinus, frater Nicolinus, monaci dicti monasterii, nomine
 et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis libellario nomine / con-
 cedimus tibi Lanfrancho de Zolasco callegario et heredibus tuis legitimis ex
 te natis terram sive solum dicti monasterii ad edifican/dum in ea edificium
 domus positam in contrata Murcenti, cui coheret ante via, retro terra mona-
 sterii mediante trexenda, ab utroque latere / terra monasterii a nativitate
 Domini proxime ventura usque ad annos viginti novem tunc proxime com-
 pletos, te dante et solvente annuatim sive / singulis annis dicto monasterio
 pro pensione et condicione ipsius soldos sex ianuinorum pro qualibet tabula
 de tanto quantum erit in men/sura. Quam terram promittimus nomine dicti
 monasterii tibi dimittere et non auferre nec pensionem augere, set ipsam tibi /
 deffendere ab omni persona, alioquin penam librarum viginti quimque ianui-
 norum nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus
 supradictis / et proinde omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi
 pignori obligamus. Versa vice ego dictus Lanfrancus, reccipiens dictam terram
 pactis / et condicionibus supradictis, promito et convenio vobis domino ab-
 bati et monacis, reccipientibus nomine et vice dicti monasterii, ex pacto inter
 nos / solempniter apposito, dictam pensionem, videlicet soldos sex ianui-
 norum pro qualibet tabula annuatim dare et solvere infra octavam nativitatis
 Domini dicto / monasterio et non vendere vel alienare edificium quod in ipsa
 fiet sine licencia domini abbatis dicti monasterii, quam licenciam teneat /
 petere ab ipso et si dictus abbas dictum edificium emere voluerit, debeat il-
 lud habere ad minus de soldis decem quam aliqua alia persona / et si ipsum
 emere noluerit, possim ipsum vendere cui voluero, ita quod non possit ven-
 di vel alienari alicui nobili vel servo / vel ecclesie vel hospitali vel alicui loco
 religioso et si vendidero vel alienavero dictum edificium vel partem ipsius
 vel aliquo / casu pervenerit in aliquam personam ipsum edificium vel pars
 eiusdem, preterquam in heredem meum ex me natum, teneat dare et solvere

dicto / monasterio infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis facte ut supra pro recognicione domini dicte terre denarios duodecim ianuorum pro qualibet / libra percepta vel promissa seu que percipi debebit ex dicto edificio seu valimenti ipsius, si iusto precio alienatum non esset, / et quod faciam et curabo ita et sic quod ille qui dictum edificium vel partem ipsius emerit vel aliquo casu in se habuerit et in se pervenerit et / quociens, si heres meus non fuerit ut supra, dabit et solvet et dare et solvere teneatur dicto monasterio infra mensem unum a die alienacionis / vel vendicionis ex dicto edificio seu possessionis habite pro qualibet libra eius totius quod inde percipietur et percipi debebit seu promissum fuerit / ex dicto edificio vel parte ipsius seu valimenti eiusdem denarios duodecim et quod ille cui vendetur vel alienabitur dictum edificium / vel pars ipsius vel aliquo casu habuerit ipsum et quociens instrumentum locacionis et conducionis usque ad terminum viginti novem / annorum ab odie numerandum pro dicta pensione annua huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem unum / a die empconis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Et si persona in qua dictum edificium / vel pars ipsius alienabitur vel pervenerit quoque titulo et quociens, etiam si per plures ambulaverit, preterquam heres meus ut supra, / denarios duodecim per singulam libram non dederit dicto monasterio et instrumentum locacionis et conducionis non faciet dicto monasterio et recipi/et ab eodem, non teneatur dictum monasterium ex tunc stare dicte locacioni. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame / vel iniuriosa dicto monasterio vel abbati venerit ad standum in dicto edificio, ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi / fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, promito vobis, recipientibus nomine dicti / monasterii, et per vos eidem monasterio dare et solvere dicto monasterio libras viginti quinque ianuorum et insuper cadam a iure locacionis et conducionis / terre predictae et proinde omnia bona mea habita et habenda vobis pignori obligo et specialiter edificium supradictum. Et est actum inter / dictas partes quod dictus Lanfrancus debeat et teneatur edificasse in dicta terra usque annum unum et complevisse usque annos duos / proximos. Actum in porticu dicti monasterii. Testes Loysius Calvus notarius et Ingerius, macellarius de macello Murrini. Anno dominice nativitatibus / M° CCC° III°, ind(ictione) XV, die XVIII marci, in sero.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

1053

1303, aprile 13, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a Pastorina, figlia del fu Pietro de Casali de Corvaira, e ai suoi eredi legittimi un suolo edificabile in contrada Morcento per il canone annuo di 6 soldi per ogni tavola, con l'obbligo di costruirvi una casa entro due anni, su cui si riserva il diritto di prelazione in caso di vendita.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 64 v.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Pastorina »; « In Murcento ». In calce al testo, di mano moderna: « 1303, 13 agosto ».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Facius, frater Manuel, frater Ugolinus, frater Guillelminus, frater Michael, mona/ci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis libellario nomine concedimus tibi Pastorine, filie quondam / Petri de Casali de Corvaria, et heredibus tuis legitimis ex te natis terram dicti monasterii positam in contrada Morcenti, ad edificandum in / ea edificium domus, cui coheret ante carrubius, retro edificium domus Cataline, uxoris quondam Benvenuti de Bracellis mediante tre/xenda, ab uno latere carrubius et ab alio latere terra monasterii locata Conforto a nativitate Domini proxime preterita usque ad annos / viginti novem tunc proxime completos, te dante et solvente annuatim sive singulis annis dicto monasterio pro pensione et condicione dicti / soli et terre soldos sex ianuinorum pro tabula de tanto quantum erit in mensura infra octavam nativitatis Domini. Quam terram promittimus tibi nomine dicti / monasterii dimittere et non auferre nec pensionem augere, set ipsam tibi deffendere ab omni persona, alioquim penam librarum viginti quimque / ianuinorum nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis et proinde omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. / Versa vice ego dicta Pastorina, reccipiens dictam terram pactis et condicionibus supradictis, promito et convenio vobis domino abbati et monacis, / reccipientibus

nomine et vice dicti monasterii, ex pacto inter nos solempniter aposito, dictam pensionem, videlicet soldos sex ianuinorum pro qualibet tabula, annuatim dare / et solvere infra octavam nativitatis Domini dicto monasterio et non vendere vel alienare edificium quod in ipsa terra fiet sine licencia domini abbatis dicti monasterii, / quam licenciam teneat petere ab ipso et si dictus abbas dictum edificium emere voluerit, debeat illud habere ad minus de soldis decem quam aliqua / alia persona et si ipsum emere noluerit, possim ipsum vendere cui voluero, ita quod non possit vendi vel alienari alicui nobili vel / servo vel ecclesie vel hospitali vel alicui loco religioso et si vendidero vel alienavero dictum edificium vel partem ipsius vel aliquo casu / pervenerit in aliquam personam ipsum edificium vel pars eiusdem, preterquam in heredem meum ex me natum, teneat dare et solvere dicto / monasterio infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis facte ut supra pro recognitione domini dicte terre denarios duodecim ianuinorum pro qualibet / libra percepta vel promissa seu que percipi debet ex dicto edificio seu valimenti ipsius, si iusto precio alienatum non esset, et / quod faciam et curabo ita et sic quod ille qui dictum edificium vel partem ipsius emerit vel aliquo casu in se habuerit et in se pervenerit / et quociens, si heres meus non fuerit ut supra, dabit et solvet et dare et solvere teneatur dicto monasterio infra mensem unum a die / alienacionis vel vendicionis ex dicto edificio seu possessionis habite pro qualibet libra eius totius quod inde percipietur et percipi debet seu / promissum fuerit ex dicto edificio vel parte ipsius seu valimenti ipsius denarios duodecim et quod ille cui vendetur vel / alienabitur dictum edificium vel pars ipsius vel aliquo casu habuerit ipsum et quociens instrumentum locacionis et conducionis usque ad / terminum XXVIII annorum ab odie numerandum pro dicta pensione annua huic instrumento simile et sub eisdem pactis et / condicionibus infra mensem unum a die empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Et / si persona in qua dictum edificium vel pars ipsius alienabitur vel pervenerit quoque titulo et quociens, etiam si per plures ambulaverit, / preterquam heres meus ut supra, denarios duodecim per singulam libram non dederit dicto monasterio et instrumentum locacionis et conducionis / non faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem, non teneatur dictum monasterium ex tunc stare dicte locacioni. Et si / forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa dicto monasterio vel abbati venerit ad standum in dicto edificio, / ipsam inde expellam infra dies octo postquam mihi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii, alioquin si / in aliquo de

predictis contrafecero, promito vobis, reccipientibus nomine dicti monasterii, et per vos eidem monasterio dare et solvere dicto monasterio libras / viginti quinque ianuinarum et insuper cadam a iure locacionis et conducionis terre predictae et proinde omnia bona mea habita et habenda vobis / pignori obligo et specialiter edificium supradictum. Et est actum inter dictas partes quod dicta Pastorina debeat et teneatur edificasse / dictum edificium in dicta terra usque annum unum proximum et complevisse usque annos duos proximos. Et fecit predicta dicta Pa/storina consilio testium infrascriptorum, quos in predictis suos propinquos, vicinos et consiliatores ellegit et appellavit. Actum in claustro / dicti monasterii. Testes Iacobus de Sancto Laurencio et Stephanus de Lavania executor. Anno dominice nativitatis M^o CCC^o III°, ind(ictione) XV^a, die XIII / aprilis, inter nonam et vesperas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

1054

1303, maggio 7, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione per 6 anni al fornaio Antonio di Sant'Albano un forno per il canone annuo di 7 lire e purché cuocia il pane del monastero col compenso di 8 denari per ogni mina, ed altre vivande gratuitamente.

O r i g i n a l e [A], A.S.G., Archivio Segreto 1511, n. 274A.

A tergo, di mano trecentesca: «Locatio unius domus per abbatem defunctum et monachos facta simul MCCCIII».

L'indizione non corrisponde al millesimo: quella corretta, in base all'uso genovese, dovrebbe essere la 15^a.

Sull'argomento v. nn. 422, 1087.

In nomine Domini amen. Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater / Gregorius prior, frater Manuel, frater Michael, frater Guillelmus, frater Ugolinus, / frater Nicolinus, frater Facius, frater Enricus, monaci dicti monasterii, nomine et / vice dicti monasterii, locamus

et titulo locacionis concedimus tibi Anthonio de / Sancto Albanno, fornario furnum sive domum furni dicti monasterii, in qua / modo habitas, a die XV^a ianuarii proxime preterita usque ad annos sex tunc / proxime completos, te dante et solvente anuatim sive singulis annis dicto monasterio, pro pensione et conditione dicti furni, libras septem ianuinarum et te observante in/frascripta, videlicet quod debes coquere panem dicti monasterii pro denariis / octo pro qualibet mina et tortas et rostos dicti monasterii et tianos dicti monasterii / sine aliquo precio. Quem furnum sive domum furni predictum promittimus, nomine / dicti monasterii, tibi dimittere et non auferre nec pensionem augere / usque dictum tempus, set ipsum potius tibi legitime defendere et disbrigare ab / omni persona, corpore, collegio et universitate propriis expensis dicti monasterii, / remissa tibi necessitate denunciandi, alioquin penam dupli dicte pensionis tibi stipulanti dare et solvere promittimus, ratis manentibus supradictis et proinde universa / bona dicti monasterii tibi pignori obligamus. Versa vice ego dictus Anthonius / promitto et convenio vobis domino abbati et monacis, recipientibus nomine dicti monasterii, / dictum furnum a vobis tenere usque dictum terminum et dictam pensionem vobis solvere / anuatim, ut supra dictum est, et predicta atendere, complere et observare, ut supra dictum est, / et dictum furnum sive domum furni alicui non locare, alioquin penam dupli dicte pensionis vobis stipulantibus dare et solvere promitto, ratis manentibus / supradictis, et proinde omnia bona mea habita et habenda vobis pignori obligo. Acto / inter dictas partes quod liceat dicto domino abbati, quandocumque sibi placuerit, acipere / domum que est iusta domum furnum et in qua morari consueverant antiquitus / converse dicti monasterii ad suam voluntatem et de ipsa facere ad suam voluntatem, / sine contradicione dicti Anthonii, non obstante presenti locatione. Actum in portichu / dicti monasterii. Testes Bonicus de Sancto Stephano de Tabia, Guillelmus, filius / magistri Iacobi de Saona medici. Anno dominice nativitatis M^o CCC III°, inditione XIII^a, die VII^a madii, in sero.

(S.T.) Ego Ranerius Vivaldi de Porta notarius predictum instrumentum extrasi et in / publicam formam redegi de cartulario instrumentorum compositorum / manu quondam Iohannis Enrici de Porta, millesimo et die supradictis, habens / de predictis ad hec generale mandatum.

1055

1303, maggio 27, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione perpetua a Placentina, moglie di Simone de Terpis, che agisce anche a nome e per conto del marito, un suolo nel borgo Cruciferorum, in contrada Sant'Agata, su cui insiste una loro casa, per il canone annuo di 10 soldi per ogni tavola.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 65 r.

La carta risulta rifilata lungo il margine inferiore, con perdita di parte della « completio », ricostruibile grazie al formulario consueto.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Placentina, uxor Symonis de Terpi »; « In burgo Cruciferorum »; « In perpetuum »; in quello interno, di mano moderna: « 1303, 27 marzo ».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Michael, frater Facius, frater Guillelminus, frater / Nicolinus, frater Ugolinus et frater Enricus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, damus, cedimus ac tradimus et concedimus tibi / Placentine, uxori Simonis de Terpis, recipienti nomine tuo et dicti viri tui, ut superficialia a nativitate Domini proxime ventura im perpetuum solum sive terram dicti / monasterii supra quam tu et dictus vir tuus habetis edificium unum domus positum in burgo Cruciferorum, in contrata pontis Sancte Agathe et cui coheret / ante carrubius, retro terra monasterii, ab uno latere edificium quondam Iohannis Iuxolli et ab alio edificium quod fuit Castellini callegarii. Quod solum sive / terram tibi nomine tuo et dicti viri tui et successoribus tuis et dicti viri tui, nomine dicti monasterii, damus, cedimus et concedimus pro infrascripta pensione singulis / annis solvenda dicto monasterio sub pactis et modis infrascriptis, concedentes tibi et in te transferentes omne ius quod superficialio com/petere debet seu quod superficialius habere solet in solo conducto, ita ut tu et dictus vir tuus et successores vestri possitis super dicto solo seu / terra edificium domus habere et tenere im perpetuum. Cuius soli et terre possessionem et utile dominium seu quasi quod superficialius habere solet tibi tradidisse dicto / nomine confitemur, promittentes dicto nomine tibi, recipienti nomine tuo et dicti viri tui, dictum solum et terram perpetuo

tibi et dicto viro tuo et / successoribus vestris permitere habere et tenere et ipsum sive ipsam a te vel dicto viro tuo vel successoribus vestris non auferre nec pensionem augere, set ipsum / solum et terram tibi, recipienti nomine tuo et dicti viri tui, et successoribus vestris legitime deffendere expensis propriis dicti monasterii, remissa tibi et dicto viro / tuo neccessitate denunciandi, alioquin si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, libras viginti quinque ianuinorum nomine pene nomine dicti monasterii tibi stipulanti / promitimus, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Quod solum et / terram tibi, recipienti nomine tuo et dicti viri tui, ut supra, dicto nomine damus, concedimus et tradimus tibi, recipienti nomine tuo et dicti viri tui et successoribus / vestris pro pensione soldorum decem ianuinorum pro qualibet tabula de tanto quantum erit in mensura ad mensuram antiquam singulis annis solvenda / dicto monasterio infra octavam nativitatis Domini, ita tamen quod non liceat tibi nec dicto viro tuo nec successoribus vestris dictum edificium sive ius vobis concessum / transferre aliquo alienacionis titulo in aliquam ecclesiam, monasterium seu locum religiosum aut personam qui sive que non sit subiecta iuris/dicioni iudicis secularis nec in aliquem nobilem aut servum et quocienscumque contigerit per te vel dictum virum tuum vel per / aliquem successorem tuum et dicti viri tui dictum edificium sive ius vobis concessum transferri in aliquam personam, collegium seu universitatem, / debeant solvi dicto monasterio sive abbati et conventui dicti monasterii singuli denarii duodecim de singulis libris precii quo vendicio seu alienacio / dicti edificii fiet, videlicet singuli denarii duodecim pro qualibet libra per alienantem et totidem per eum vel per eam in quem vel / quam alienacio fiet. Quod si precium adiectum non esset in alienacione vel modicum precium in fraude adiectum esset, singuli denarii / duodecim debeant solvi de singulis libris valimenti dicti edificii et iuris soli ut supra, salvo quod non intelligatur alienacio fieri pro eo / quod transferatur in heredem et si in aliquo de predictis contrafieret, ex tunc liceat dicto monasterio dictum solum et terram recuperare et contrafaciens cadat / a iure suo et quod illa persona in quam transferetur dictum edificium vel pars ipsius et quociens instrumentum locacionis et conducionis huic instrumento / simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem a die empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et / recipiet ab eodem. Acto quod si cessaretur per dictam Placentinam sive dictum virum suum vel successores suos a solucione dicte / pensionis per triennium, liceat dicto monasterio solum et terram predictam recuperare et dicta locacio sit finita. Versa vice ego dicta / Placentina, nomine meo et dicti viri

mei dictam terram et solum iure superficiario reccipiens a vobis nomine dicti monasterii et sub pactis et / condicionibus suprascriptis, promito vobis, reccipientibus nomine dicti monasterii, dictum solum et terram tenere a dicto monasterio per me et successores meos et dicti / viri mei singulares et universales sub pactis et modis suprascriptis et predicta omnia suprascripta modo et forma suprascripta / atendere et observare perpetuo per me et successores meos et dicti viri mei et dare et solvere ut supra predictos singulos denarios duodecim / et non aliter dictum edificium sive ius in alium transferre nisi cum observatione predictorum et dare et solvere dicto monasterio pro pensione dicti / soli et terre seldos decem ianuinarum pro tabula de tanto quantum erit in mensura ad mensuram antiquam infra octavam nativitatis Domini. Et / si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa abbati dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dicto edificio ha/bitaverit, ipsam inde expellam infra dies octo postquam mihi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii. Predicta omnia / et singula promito vobis, reccipientibus nomine dicti monasterii, atendere, complere et observare, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, / libras viginti quinque ianuinarum vobis reccipientibus dicto nomine stipulantibus promito, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum / omnia bona mea habita et habenda vobis pignori obbligo et specialiter edificium supradictum, f[aciens] predicta consilio testium infrascriptorum, quos de predictis / meos propinquos, vicinos et consiliatores elligo et appello. Actum in porticu dicti monasterii. Testes Simon Faber notarius, Ianuinus de Castronovo / notarius et Iohanninus Peracii de Reco notarius. Anno dominice nativitatis M° CCC° III°, ind(ictione) XV^a, die XXVII madii, post nonam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius r[ogatus scripsi].

1056

1303, agosto 6, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a Ianuino Bachara tonditor bodronorum e ai suoi eredi legittimi un suolo edificabile in Murcento per il canone annuo di 6 soldi per ogni tavola, con l'obbligo di costruirvi una casa entro due anni, su cui si riserva il diritto di prelazione in caso di vendita.

Original e [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 65 v.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Tenoinus tonditor »; « In Murcento »; in quello esterno, di mano moderna: « 1303, 6 marzo ».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Manuel, frater Michael, frater Facius, frater Ugolinus, frater Guillelminus et / frater Enricus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis libellario nomine concedimus tibi Ianuino Bachare, ton/ditori bodronorum, et heredibus tuis legitimis ex te natis terram sive solum dicti monasterii positam in Murcento, ad edificandum in ea edificium domus^a / et cui coheret ante carrubius, retro terra monasterii mediante trexenda, ab uno latere terra monasterii et ab alio latere terra monasterii a nativitate Domini proxime / preterita usque ad annos viginti novem tunc proxime completos, te dante et solvente annuatim sive singulis annis dicto monasterio pro / pensione et condicione dicti soli et terre soldos sex ianuinorum pro qualibet tabula de tanto quantum erit in mensura infra octavam nativitatis Domini. Quam terram / promitimus tibi nomine dicti monasterii dimittere et non auferre nec pensionem augere, set ipsam tibi deffendere ab omni persona, alioquin penam / librarum viginti quinque ianuinorum nomine dicti monasterii tibi stipulanti promitimus, ratis manentibus supradictis et proinde omnia bona dicti monasterii habita et habenda / tibi pignori obligamus. Versa vice ego dictus Ianuinus, reccipiens dictam terram pactis et condicionibus supradictis, promito et convenio vobis / domino abbati et monacis, reccipientibus nomine et vice dicti monasterii, ex pacto inter nos solempniter apposito, dictam pensionem, videlicet soldos sex ianuinorum / pro qualibet tabula annuatim dare et solvere infra octavam nativitatis Domini dicto monasterio et non vendere vel alienare edificium quod in ipsa terra / fiet sine licencia domini abbatis dicti monasterii, quam licenciam teneat petere ab ipso et si dictus abbas dictum edificium / emere voluerit, debeat illud habere ad minus de soldis decem quam aliqua alia persona et si ipsum emere noluerit, possim ipsum vendere / cui voluero, ita quod non possit vendi vel alienari alicui nobili vel servo vel ecclesie vel hospitali vel alicui loco religioso / et si vendidero vel alienavero dictum edificium vel partem ipsius vel aliquo casu pervenerit in aliquam personam ipsum edificium vel / pars eiusdem, preterquam in heredem meum ex me natum, teneat dare et solvere dicto monasterio infra mensem unum a die alienacionis vel / vendicionis facte ut supra pro recognicione domini dicte terre denarios duodecim ianuinorum pro qualibet libra percepta vel

promissa seu que / percipi debebit ex dicto edificio seu valimenti ipsius, si iusto precio alienatum non esset, et quod faciam et curabo ita et sic / quod ille qui dictum edificium vel partem ipsius emerit vel aliquo casu in se habuerit et in se pervenerit et quociens, si heres meus non / fuerit ut supra, dabit et solvet et dare et solvere teneatur dicto monasterio infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis ex dicto / edificio seu possessionis habite pro qualibet libra eius totius quod inde percipietur et percipi debebit seu promissum fuerit ex dicto edificio / vel parte ipsius seu valimenti ipsius denarios duodecim et quod ille cui vendetur vel alienabitur dictum edificium vel pars / ipsius vel aliquo casu habuerit ipsum et quociens instrumentum locacionis et conducionis usque ad terminum viginti novem annorum / ab odie numerandum pro dicta pensione annua huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem unum / a die empconis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Et si persona in qua dictum edificium vel / pars ipsius alienabitur vel pervenerit quoque titulo et quociens, etiam si per plures ambulaverit, preterquam heres meus ut supra, / denarios duodecim per singulam libram non dederit dicto monasterio et instrumentum locacionis et conducionis non faciet dicto monasterio et recci/piet ab eodem, non teneatur dictum monasterium ex tunc stare dicte locacioni. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame / vel iniuriosa dicto monasterio vel abbati venerit ad standum in dicto edificio, ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi / fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, promito vobis, recipientibus nomine / dicti monasterii, et per vos eidem monasterio dare et solvere dicto monasterio libras viginti quimque ianuinarum et insuper cadam a iure locacionis et conducionis / terre predicte et proinde omnia bona mea habita et habenda vobis pignori oblige et specialiter edificium supradictum. Et est actum inter dictas / partes quod dictus Ianuinus debeat et teneatur edificasse dictum edificium in dicta terra usque annum unum proximum et complevisse usque / annos duos proximos. Actum in porticu dicti monasterii. Testes Guariscus lavezarius et presbiter Ugo, minister ecclesie Sancti Nazarii de / Albario. Anno dominice nativitatis M^o CCC^o III, ind(ictione) XV^a, die VI augusti, inter nonam et vespas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a edificandum-domus: *sottolineato*.

1057

1303, agosto 15, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a Giovanni testor de Monleone e ai suoi eredi legittimi un suolo edificabile in contrada Murcento per il canone annuo di 6 soldi per ogni tavola, con l'obbligo di costruirvi una casa entro due anni, su cui si riserva il diritto di prelazione in caso di vendita.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 66 r.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Iohannes testor de Monleone »; « In Murcento »; in quello interno, di mano moderna: « 1303, 12 marzo ».

Sull'argomento v. n. 1116.

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Manuel, frater Michael, frater Facius, frater Guillelminus, frater / Ugolinus, frater Enricus, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis libellario nomine concedimus tibi Iohanni testori / de Monleone et heredibus tuis legitimis ex te natis terram dicti monasterii positam in contrada Murcenti, ad edificandum in ea edificium domus^a et cui / coheret ante carrubius, retro edificium Iohannis de Biss(anne), filii Nicole Iuxolli, mediante trexenda, ab uno latere terra monasterii locata Iohanni de / Clavaro et ab alio terra monasterii a nativitate Domini proxime preterita usque ad annos viginti novem tunc proxime completos, te dante et solvente / annuatim sive singulis annis dicto monasterio pro pensione et condicione dicti soli et terre soldos sex ianuinorum pro qualibet tabula de tanto quantum erit in / mensura. Quam terram promittimus tibi nomine dicti monasterii dimittere et non auferre nec pensionem augere, set ipsam tibi deffendere ab omni persona, / alioquin penam librarum viginti quimque ianuinorum nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis et proinde omnia bona dicti monasterii habita / et habenda tibi pignori obligamus. Versa vice ego dictus Iohannes, reccipiens dictam terram pactis et condicionibus supradictis, promitto et convenio / vobis domino abbati et monacis, reccipientibus nomine et vice

dicti monasterii, ex pacto inter nos apposito, dictam pensionem, videlicet soldos sex ianuinorum pro / qualibet tabula, annuatim dare et solvere infra octavam nativitatis Domini dicto monasterio et non vendere vel alienare edificium quod in ipsa terra / fiet sine licencia domini abbatis dicti monasterii, quam licenciam teneat petere ab ipso et si dictus abbas dictum edificium emere / voluerit, debeat illud habere ad minus de soldis decem quam aliqua alia persona et si ipsum emere noluerit, possim ipsum vendere cui / voluero, ita quod non possit vendi vel alienari alicui nobili vel servo vel ecclesie vel hospitali vel alicui loco religioso / et si vendidero vel alienavero dictum edificium vel partem ipsius vel aliquo casu pervenerit in aliquam personam ipsum edificium vel pars eiusdem, / preterquam in heredem meum ex me natum, teneat dare et solvere dicto monasterio infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis facte / ut supra pro recognicione domini dicte terre denarios duodecim ianuinorum pro qualibet libra percepta vel promissa seu que percipi debet ex dicto / edificio seu valimenti ipsius, si iusto precio alienatum non esset, et quod faciam et curabo ita et sic quod ille qui dictum edificium vel partem / ipsius emerit vel aliquo casu in se habuerit et in se pervenerit et quociens, si heres meus non fuerit ut supra, dabit et solvet et dare et / solvere teneatur dicto monasterio infra mensem unum a die alienacionis vel vendicionis ex dicto edificio seu possessionis habite pro qualibet libra eius totius / quod inde percipietur et percipi debet seu promissum fuerit ex dicto edificio vel parte ipsius seu valimenti ipsius denarios duodecim / et quod ille cui vendetur vel alienabitur dictum edificium vel pars ipsius vel aliquo casu habuerit ipsum et quociens instrumentum locacionis / et conducionis usque ad terminum viginti novem annorum ab odie numerandum pro dicta pensione annua huic instrumento simile et sub / eisdem pactis et condicionibus infra mensem unum a die empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab / eodem. Et si persona in qua dictum edificium vel pars ipsius alienabitur vel pervenerit quoque titulo et quociens, etiam si per plures ambulaverit, / preterquam heres meus ut supra, denarios duodecim per singulam libram non dederit dicto monasterio et instrumentum locacionis et conducionis non faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem, non teneatur dictum monasterium ex tunc stare dicte locacioni. Et si forte aliqua infamis / persona inhoneste fame vel iniuriosa dicto monasterio vel abbati venerit ad standum in dicto edificio, ipsam inde expellam infra dies / octo postquam michi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii, alioquin, si in aliquo de

predictis contrafecero, promito / vobis, reccipientibus nomine dicti monasterii, et per vos eidem monasterio dare et solvere dicto monasterio libras viginti quinque ianuinarum et insuper cadam a iure / locacionis et conduccionis terre predicte et proinde omnia bona mea habita et habenda vobis pignori obligo et specialiter edificium supradictum. Et est actum / inter dictas partes quod dictus Iohannes debeat et teneatur edificasse dictum edificium usque annum unum proximum et complevisse usque annos / duos proximos. Actum in porticu dicti monasterii. Testes Iohannes Feginus et Bonicus de Sancto Stephano de Tabia. Anno dominice nativitatis M° / CCC° III°, ind(ictione) XV, die XV augusti, post vespervas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a ad-domus: *sottolineato*.

1058

1303, ottobre 27, <Genova>

Costituzione di dote.

Notizia in n. 1229.

Notai o: Enrico « de Recho ».

1059

1303, novembre 22, Genova

I rappresentanti di vari ospedali genovesi, tra cui suor Giacomina dell'ospedale di Santo Stefano, rilasciano quietanza a frate Ugolino, detto Cardinale, e al prete Matteo, cappellano di San Lorenzo, fidecommissarii del fu Giovanni detto Cardinale, canonico di San Lorenzo, delle somme legate da questi agli ospedali stessi.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 99, c. 252 r.

N o t a i o: Ambrogio « de Rapallo ».

R e g e s t o: MARCHESANI - SPERATI, n. 29.

In nomine Domini amen. In presencia mei notarii et testium infrascriptorum, infrascripti hospitalerii et hospitalerie hospitalium et domorum Dei Ianue et suburbiorum, nomina quorum et dictorum hospitalium et domorum Dei sunt hec, frater Valens Sancti Lazari, frater Iohannes hospitalis de Faxolo, soror Alegrencia Sancti Thomai, frater Ottolinus Sancti Iohannis, frater Petrus Sancti Antonii, frater Guido cade Magdalene, frater Laurentius cade Verdine, frater Ruffinus Sancte Crucis de Castro, frater Guirardus Sancte Marie Incroxatorum, soror Iacobina Sancti Stephani, frater Rollandus Sancti Pelegrini, confessi fuerunt se nomine dictorum hospitalium et domorum Dei quantum pro soldis X pro quolibet ipsorum et presbiter Obertus, cappellanus ecclesie Ianuensis, nomine hospitalis Sancti Laurentii, quantum pro libris decem ianuinorum, fratri Hugolino dicto Cardinali et presbitero Matheo, capellano ecclesie eiusdem, fideicommissariis quondam domini Iohannis dicti Cardinalis, dicte ecclesie canonici, stipulantibus dicto fideicommissario et executorio nomine, se dictis nominibus dictorum hospitalium habuisse et recepisse a predictis fideicommissariis dicto nomine solventibus supradictas pecunias quantum pro partibus supradictis, quas dictus quondam Iohannes ipsis hospitalibus et domibus Dei pro anima sua legavit sive iudicavit in suo testamento scripto manu Deodati Bonacursi notarii, renunciantes exceptioni pecunie non numerate et non habite et non recepte, doli in factum, condicioni sine causa et omni iuri. Quare promiserunt dicti hospitalerii et hospitalerie dictis fideicommissariis dicto nomine quod nulla de cetero de dictis quantitibus fiet questio, peticio seu lis contra dictos fideicommissarios, heredes vel bona dicti quondam domini Iohannis in iudicio vel extra per ipsos hospitalerios vel dicta hospitalia vel habentes causam ab eis sub pena dupli de quanto et quociens contrafieret, rato manente pacto et obligatione bonorum dictorum hospitalium et facientes hec dicte mulieres consilio testium infrascriptorum, quos in hoc casu suos appellant propinquos et vicinos. Actum Ianue, in ecclesia Sancti Laurentii, anno dominice nativitatis M^o CCC^o III°, ind(ictione) F^a, die XXII novembris, inter terciam et nonam. Testes presbiter Ruffus et presbiter Guillelmus, custodes dicte ecclesie.

1060

1304, aprile 13, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione perpetua a Martino Vendico di Struppa un suolo su cui insiste una sua casa per il canone annuo di 10 soldi per ogni tavola.

Originale [A], B.N.P., Lat. 9256, c. 69 r.

Nel margine superiore, di mani trecentesche: « Martinus de Stropa »; « In perpetuum »; in quello esterno, di mano trecentesca: « s. XXX »; in quello interno, di mano moderna: « 1303, 13 aprile ».

✠ Nos frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Manuel, frater Michael, frater Facius et frater Enricus, monaci / dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, damus, cedimus ac tradimus et concedimus tibi Martino vendico de Strupa ut superficiario / a nativitate Domini proxime preterita im perpetuum solum sive terram dicti monasterii super quam habes edificium unum domus et edificare debes in ea et est / tabules^a tres et tantum plus et minus quantum erit in mensura et cui coheret ante carrubius, retro terra monasterii locata Iohanni de Balestrino / mediante trexenda, ab uno latere carrubius et ab alio terra monasterii locata Pagano pellipario. Quod solum sive terram tibi et successoribus / tuis nomine dicti monasterii im perpetuum damus, cedimus et concedimus pro infrascripta pensione singulis annis solvenda dicto monasterio / sub pactis et modis infrascriptis, concedentes tibi et in te transferentes omne ius quod superficiario competere debet / seu quod superficiarius habere solet in solo conducto, ita ut tu et successores tui possis super dicto solo seu terra edificium domus / habere et tenere im perpetuum. Cuius soli et terre possessionem et utile dominium seu quasi quod superficiarius habere solet tibi tradidisse dicto / nomine confitemur, promitentes dicto nomine tibi dictum solum et terram perpetuo tibi et successoribus tuis permittere habere et tenere et ipsum / sive ipsam a te vel successoribus tuis non auferre nec pensionem augere, set ipsum solum et terram tibi et successoribus tuis legitime defendere expensis /

propriis dicti monasterii, remissa tibi et successoribus tuis necessitate denunciandi, alioquin si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, libras viginti quimque ianuinorum / nomine pene nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona dicti monasterii / habita et habenda tibi pignori obligamus. Quod solum et terram tibi ut supra dicto nomine damus, concedimus et tradimus tibi et successoribus / tuis pro pensione soldorum decem ianuinorum pro qualibet tabula singulis annis solvenda dicto monasterio infra octavam nativitatis Domini, ita tamen quod / non liceat tibi nec successoribus tuis dictum edificium sive ius tibi concessum transferre aliquo alienacionis titulo in aliquam ecclesiam, monasterium / seu locum religiosum aut personam qui sive que non sit subiecta iurisdictioni iudicis secularis nec in aliquem nobilem / aut servum et quocienscumque contigerit per te vel per aliquem successorem tuum dictum edificium sive ius tibi concessum transferri in aliquam personam, colle/gium seu universitatem, debeant solvi dicto monasterio sive abbati et conventui dicti monasterii singuli denarii duodecim de singulis libris / precii quo vendicio seu alienacio dicti edificii fiet, videlicet singuli denarii duodecim pro qualibet libra per alienantem et totidem / per eum vel per eam in quem vel quam alienacio fiet. Quod si precium adiectum non esset in alienacione vel modicum precium in / fraude adiectum esset, singuli denarii duodecim debeant solvi de singulis libris valimenti dicti edificii et iuris soli ut supra, / salvo quod non intelligatur alienacio fieri pro eo quod transfere-retur^b in heredem et si in aliquo de predictis contrafieret, ex tunc liceat / dicto monasterio dictum solum et terram recuperare et contrafaciens cadat a iure suo et quod illa persona in quam transferetur dictum edificium / vel pars ipsius et quociens instrumentum locacionis et conducionis huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem a / die empccionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Acto quod si cessaretur per dictum Martinum / vel successores suos a solutione dicte pensionis per triennium, liceat dicto monasterio solum et terram predictam recuperare et dicta locacio sit / finita. Versa vice ego predictus Martinus, dictam terram et solum iure superficiario recipientis a vobis nomine dicti monasterii et sub pactis / et modis suprascriptis, promitto vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, dictum solum et terram tenere a dicto monasterio per me et successores meos sin/gulares et universales sub pactis et modis suprascriptis et predicta omnia suprascripta modo et forma suprascripta attendere et / observare perpetuo per me et suc-

cessores meos et dare et solvere ut supra predictos singulos denarios duodecim et non aliter dictum edificium / sive ius in alium transferre nisi com observacione predictorum et dare et solvere dicto monasterio pro pensione dicti soli et terre per me et successores / meos in perpetuum soldos decem ianuinorum pro qualibet tabula infra octavam nativitatis Domini. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste / fame vel iniuriosa abbati dicti monasterii, qui pro tempore fuerit, in dicto edificio habitaverit, ipsam inde expellam infra dies octo postquam michi / fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii. Predicta omnia et singula promito vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, atendere, / complere et observare, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, libras viginti quinque ianuinorum nomine pene vobis recipientibus dicto nomine / stipulantibus promito, ratis mantibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona mea habita et habenda vobis pignori / ^c obbligo et specialiter edificium supradictum. Actum in porticu dicti monasterii. Testes ^d Obertus, familiaris dicti domini abbatis, et Bonicus / de Sancto Stephano de Tabia. Anno dominice nativitatis M^o CCC^o IIII, ind(ictione) prima, die XIII^a aprilis, circa terciam.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a tabules: così A   ^b transfereretur: così A   ^c segue ripetuto pignori   ^d segue tes

1061

1304, giugno 26, Genova

Guglielmo de Valletario, taliator, abitante in Domoculta, e Giovanni Templum di Varazze promettono al monastero di Santo Stefano, in persona dell'abate Nicola, di costruire a loro spese, ai lati di un vicolo da aprirsi attraverso il terreno del monastero in Caapluma, un muro alto 12 palmi. Guglielmo Rubeo de Valletario, calligarius, fratello di Guglielmo, e Giovanni Bruneto di Porta Auria si costituiscono fideiussori.

Original e [A], A.S.G., Archivio Segreto 1511, n. 275 bis; original e [A'], *Ibidem*, n. 275.

A tergo di A, di mani coeve: « De quadam domo de Orivela cuiusdam caraçarii de Varagine »; in calce al documento: « Die XII februarii factum preceptum Guillelmo in cartulario Dagnana ».

La pergamena di A' presenta una lacerazione in corrispondenza dell'angolo superiore sinistro, che interessa le righe 1^a - 8^a, con perdita di testo.

A tergo di A', illeggibile per il cattivo stato della pergamena: « [...]bii ».

✠ Nos Guillelmus taliator de Valletario, qui habito in Domoculta, et Iohannes Templum de Varagine, taliator, uterque nostrum in solidum, promittimus / et convenimus vobis domino fratri Nicole, abbati monasterii Sancti Stephani, recipienti nomine et vice dicti monasterii et conventus ipsius, ex pacto inter nos ex / una parte et vos, nomine dicti monasterii, ex altera apposito in presenti contractu quo nos faciemus sufficienter in arbitrio vestro claudi terram dicti monasterii / positam ad Caaplumam, per quam transire debet carrubius de carrubio Sancti Vicentii in Rivum Turbidum vel nos ipsi claudemus nostris expensis / propriis^a et clausuram conservari faciemus vel nos ipsi conservabimus nostris propriis expensis, ita quod terre dicti monasterii circumstantes sine dampno / servabuntur, quod propter defectum clausure minus sufficientis, terre vestre circumstantes dampnum non sustinebunt nec manifestum ingressum / dabimus ad dictam terram et per eam transeundum quousque dictus carrubius, qui transire debet ab utroque latere sufficienter, ut dictum est, clausus / fuerit nec requiremus dictum carrubium aperiri quousque dictus carrubius ab utroque latere superedificatus fuerit muris altis a terra / duodecim palmis, ita tamen quod ubi per altum debent transire carrubii^b, vos dictus abbas claudi facietis de^c muro vel alia clausura / vestris expensis. Hec^d, ut supra dictum est, integre servare promittimus, alioquin, si in aliquo de predictis contrafecerimus, libras viginti quimque ianuinarum, / nomine interesse, vobis stipulantibus promittimus, ratis manentibus supradictis, et proinde omnia bona nostra habita et habenda vobis pignori obligamus. Insuper nos / Guillelmus Rubeus de Valletario callegarius, frater dicti Guillelmi taliatoris, et Iohannes Brunetus de Porta Auria, uterque nostrum pro parte, de predictis omnibus et / singulis pro dictis Guillelmo et Iohanne^e versus vos dictum abbatem solempniter intercedimus et fideibemus sub ipotheca et obligatione bonorum nostrorum, constituen/tes inde nos proprios et principales debitores atendentes et observantes, renuntiantes iuri de principali et omni iuri. Actum in porticu dicti monasterii. Testes / presbiter Enricus de Castilione, canonicus ecclesie Sancte Marie de Castro, et Obertus, familiaris dicti abbatis^f. Anno dominice

nativitatis M° CCC° IIII, ind(ictione) prima, / die XXVI iunii, inter nonam et vespervas.

(S.T.) Ego Iohanes Enrici de Porta notarius rogatus scripsi.

^a nostris expensis propriis: nostris propriis expensis in A'   ^b transire carrubii: transire dicti carrubii in A'   ^c de: om. A'   ^d in A segue depennato est   ^e pro dictis Guillelmo et Iohanne: om. A'   ^f dicti abbatis: dicti domini abbatis in A'.

1062

1304, agosto 7, Genova

L'abate Nicola e i monaci del monastero di Santo Stefano rilasciano procura generale al monaco Michele.

O r i g i n a l e [A], A.S.G., Archivio Segreto 1511, n. 277.

A tergo, di mani trecentesche: « .d. »; « Procuratorem abbatis defuncti et monachorum simul ad faciendum locationes et contractus emphiteosis et alios quoslibet et ad causas, factum MCCCIII ».

In nomine Domini amen. Nos frater Nicola, abbas monasterii, de consensu et voluntate monachorum / dicti monasterii, videlicet fratris Gregorii prioris, fratris Guillelmi, fratris Facii, fratris Manuelis / et fratris Enrici, nec non et nos dicti monaci, nomine dicti monasterii et conventus eiusdem, facimus, / constituimus et ordinamus sindicum, actorem et procuratorem dicti monasterii et conventus et eciam nostrum fratrem / Michaelem, monachum dicti monasterii, ad locandum et titulo libelario concedendum et eciam in / efitiosim perpetuam, si ei videbitur, vel ad tempus, secundum quod eidem sindico melius et utilius videbitur pro dicto monasterio, solum dicti monasterii, terras, possessiones et domos et hedifficia / dicti monasterii et ad renovandum contractus locacionum libellarios seu infitoticos, nomine dicti / monasterii, quibuscumque personis eidem videbitur et ad obligandum dictum monasterium et conventum quibus / voluerit, occasione locacionum seu contractus inefiteotici vel libellarii, quam seu quos fecerit de / predictis possessionibus seu alicuius eorum et eciam proinde bona dicti mo-

nasterii et ad promissiones et obli/gaciones propterea faciendas et in omnibus causis et questionibus quas dictum monasterium moveri / posset seu nos pro dicto monasterio contra quascumque personas, colegium seu corpus et ad defen/dendum nos et dictum monasterium et conventum in omnibus causis et questionibus que contra ipsum monasterium / seu conventum moveri possent et ad exigenda et recipienda debita que dicto monasterio debentur / seu in futurum debebuntur et ad omnia negocia et facta dicti monasterii agenda et tractanda, / dantes dictis nominibus super predictis dicto syndico liberam et generalem administracionem, promitentes / dicto nomine tibi, notario infrascripto, stipulanti nomine cuius vel quorum interest vel intererit, ratum et firmum / perpetuo habituros ^a quicquid per dictum syndicum in predictis et circa predicta factum fuerit, gestum / seu procuratum, sub ypotheca et obligatione bonorum nostrorum et dicti monasterii et conventus. Actum Ianue, / in portichu dicti monasterii. Testes presbiter Nicola, capellanus dicti monasterii, presbiter Manuel, capel/lanus dicti monasterii, et Bonicus de Sancto Stephano. Anno dominice nativitatís M^o CCC IIII°, ind(ictione) prima, die VII^a / augusti, inter terciam et nonam.

(S.T.) Ego Zinetus Vivaldi de Porta notarius predictum instrumentum extrasi et in publicam formam redegei / de cartulario instrumentorum compositorum manu quondam Iohannis Enrici de Porta notarii, millesimo et die supra/dictis, pertinencium ad monasterium Sancti Stephani Ianuensis ^b, habens ad hec generale mandatum.

^a habituros: habuturos *in A*   ^b pertinencium - Ianuensis: *in calce al documento con segno di richiamo.*

1063

1304, agosto 9, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del monaco Michele, concede in locazione perpetua a Stefano, esecutore dei consoli, e ai suoi successori un terreno edificabile in contrada Carpluma, per il canone annuo di 10 soldi per ogni tavola.

Original e [A], A.S.G., Archivio Segreto 1511, n. 276.

La pergamena presenta sbiaditura dell'inchiostro fino alla riga 24^a e roscature lungo tutto il margine destro, con perdita di testo ricostruibile grazie al formulario consueto.

A tergo, di mano coeva: «Livelum hedificii Stephani executoris in Olivela»; di mano trecentesca: «Livellum terre».

In calce al documento l'annotazione: «M^o CCC^o VIII°, die VIII iulii, exhibitum per dictum Stephanum, presente presbitero Paxio, sindaco et procuratore dicti monasterii Sancti Stephani, contra predictum presbiterum Paxium dicto nomine, in presencia domini Petri».

R e g e s t o: *Mostra storica*, n. 20 (con trascrizione della «completeo»).

In nomine Domini amen. Ego frater Michael, monachus monasterii Sancti Stephani Ianuensis, syndicus, / actor et procurator dicti monasterii et conventus ipsius ad infrascripta, ut de sindicatu con[stat] / per instrumentum scriptum manu Iohannis Enrici de Porta notarii, hoc anno, die VII augusti¹, nomine [et] / vice dicti monasterii et conventus ipsius, do, cedo et trado tibi Stephano, executori consulatus burgi, / ut superficiario a Natale Domini proxime venturo im perpetuum solum sive terram dicti monasterii / positam in contrata Carplume, ad edificandum in ea edificium domus, cui coheret antea / carrubius, retro terra monasterii mediante trexenda, ab uno latere terra monasterii locata / Iacobo de Sancto Laurentio et ab alio terra monasterii locata Iacobo, filio Dati Florentini. Quod / solum sive terram tibi et successoribus tuis, nomine dicti monasterii, im perpetuum do, cedo [et conce]/do pro infrascripta pensione singulis annis solvenda dicto monasterio, sub p[actis] / et modis infrascriptis, concedens tibi et in te transferens omne ius quod superficiario com/petere debet seu quod superficiarius habere solet in solo traditto, ita ut tu [et] / successores tui possis super dicto solo seu terra edificium domus habere et tenere in perpetuum. / Cuius soli et terre possessionem et utile dominium seu quasi, quod superficiarius habere solet, tibi / tradidisse dicto nomine confiteor, promitens dicto nomine dictum solum et terram perpetuo tibi [et] / successoribus tuis perpetuo dimittere, habere et tenere et ipsum sive ipsam a te vel sucessoribus / tuis <non> auferre nec pensionem augere, set ipsum solum et terram tibi et successoribus tuis / legitime deffendere expensis propriis dicti monasterii, remissa tibi et successoribus tuis necessitate de/nonciandi, alioquin, si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, libras viginti quinque ianuinarum / nomine pene, nomine dicti monasterii, tibi stipulanti promitto, ratis manentibus supradictis, pro qua / pena et ad sic obser-

---

¹ V. n. 1062.

vandum omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obl[igo]. / Quod solum et terram tibi, ut supra, dicto nomine, do, concedo et trado tibi et successoribus tuis / pro pensione soldorum decem ianuinorum pro qualibet tabula de tanto quantum erit in mensu[ram], / singulis annis solvenda dicto monasterio in octava Natalis Domini, ita tamen / quod non liceat tibi nec successoribus tuis edificium quod fiet in ipsa terra [sive] / ius tibi concessum transferre in aliquo alienacionis titulo in aliquam ecclesiam, monast[erium], / seu locum religiosum aut personam, qui sive que non sit subiecta iuris[dicioni iudi]/cis secularis, nec in aliquem nobilem aut servum et quocienscumque contin/gerit per te vel aliquem successorem tuum dictum edificium sive ius tibi concessum trans/ferri in aliquam personam, collegium seu universitatem, debeant solvi dicto monasterio / sive abbati et conventui dicti monasterii singuli denarii duodecim de singulis libris pre[ciū] / quo venditio seu alienatio dicti edificii fiet, videlicet singuli denarii d[uo]/decim pro qualibet libra per alienatorem et totidem per eum vel per eam in quem vel q[uam] / alienatio fiet; quod si precium adiectum non esset in alienatorem vel modicum prec[um] / in fraude adietus^a esset, singuli denarii duodecim debeant solvi de singulis / libris valimenti dicti edificii et iuris soli, ut supra, salvo quod non intelligatur aliena/cio fieri pro eo quod transfereretur in heredem. Et si in aliquo de predictis contrafieret, / ex nunc liceat dicto monasterio dictum solum et terram recuperare et contrafaciens cadat / a iure suo et quod illa persona in quam transferetur dictum edificium vel pa[rs] / ipsius et quociens instrumentum locacionis et condicionis huic instrumento simile et s[ub eis]/dem pactis et condicionibus infra mensem a die alienacionis, vendicionis vel a[lienacionis] / huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Acto quod, si cessaretur [per] / dictum Stephanum vel successores suos de solucione dicte pensionis per triennium, l[iceat] / dicto monasterio solum et terram predictam recuperare et dicta locacio sit finita. V[ersa] / vice ego predictus Stephanus dictam terram et solum iure superficiario recipio a te, nomine dicti / monasterii, et sub pactis et modis suprascriptis promitto tibi, recipienti nomine dicti monasterii, dictum solum / et terram tenere de dicto monasterio per me et successores meos singulares et universales sub pactis / et modis suprascriptis et predicta omnia suprascripta attendere et observare perpetuo per me et successores / meos et dare et solvere, ut supra, predictos singulos denarios duodecim et non aliter dictum edificium / sive ius in alium transferre nisi cum observacionibus predictis et dare et solvere dicto monasterio [pro] / pensione dicti soli et terre per me et successores meos im perpetuum soldos de-

cem ianuinorum pro q[ualibet] / tabula de tanto quantum erit in mensuram in octavam Natalis Domini. Et si forte aliqua [infamis] / persona vel inhoneste fame^b <vel iniuriosa> abbati dicti monasterii qui pro tempore [fuerit in] / dicto hedificio habitaverit, ipsam inde expellam infra dies octo postquam mihi fuerit [denunci]/atum per abbatem vel monacos ipsius monasterii. Et promitto tibi, recipienti dicto nomine, [ex pacto] / inter nos in presenti contractu apposito, facere sive fieri facere murum posteriorem dicti e[difficii] / altum a terra per palmos duodecim usque festum Natalis Domini proxime venturum et complevisse / dictum edifficium a Natale Domini proximo venturo usque ad annum unum proximum. Predicta omnia / et singula promitto tibi, recipienti nomine dicti monasterii, attendere, complere et observare et in nullo / contravenire, alioquin, si in aliquo de predictis contrafecero, libras viginti quinque ianuinorum nomine / pene tibi recipienti, nomine dicti monasterii stipulanti, promitto, ratis manentibus supradictis, pro q[ua] / pena et ad sic observandum omnia bona mea habita et habenda tibi pignori obligo [et] / specialiter edifficium supradictum. Actum Ianue, in claustra dicti monasterii. Testes Simon [Na]/zarius et Martinus de Roza. Anno dominice nativitat^o M^o CCC^o III°, inditione pri[ma, die] / VIII augusti, inter nonam et vesp^{er}as.

(S.T.) Ego Ianuinus Vatacius notarius predictum instrumentum ut supra extraxi et exemp[li]/ficavi et in hanc publicam formam reddegi de manuali instrumentorum compos/itorum manu quondam Iohannis Enrici de Porta notarii, ad postulacionem dicti Stephani, de mandato / tamen et auctoritate domini consulis civitatis, ut de mandato predicto apparet publica / apodisia scripta in dictis actis, M^o CCC^o VIII°.

^a adietus: adieius *in A*   ^b *segue* habitaverit

1064

1305, gennaio 17, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del monaco Michele, concede in locazione perpetua a Giovanni di Varazze, taliator, e ai suoi successori un terreno edificabile in contrada Caapluma, per il canone annuo di 10 soldi per ogni tavola.

Original e [A], A.S.G., Archivio Segreto 1511, n. 278.

La pergamena presenta alcuni piccoli fori sparsi.

A tergo, di mani trecentesche: « Livellum »; « Livellum Iohannis de Varagine ».

In calce al documento l'annotazione: « M^o CCC^o VIII, die XXVII augusti, exhibitum domino consuli Petro de Ultramarie et de eius mandato per presbiterum Paxium, syndicum et procuratorem Sancti Stefani contra Stefanum de Lavania presentem ».

Il documento reca la data del 1305 con indizione prima, non esatta: l'indizione corretta, secondo l'uso genovese, sarebbe la 2^a. Non è neppure preciso il riferimento alla procura contenuta nel n. 1062, considerata come stipulata nello stesso anno e che in realtà è dell'anno precedente.

Tale pergamena (o quella di cui ai nn. 1065 o 1066) parrebbe identificabile con quella detenuta a suo tempo da Federico Federici e da lui così descritta: « <1309> In quest'anno si fa mentione degli 8 nobili rettori di Genova che danno certa licenza di [estrarre] scritture di Santo Stefano in atti di Francesco Morrucio de Quinto notario appresso di me senza espressione de nomi di detti nobili »; « <1309> In quest'anno si fa mentione che regea la città 8 nobili rettori di Genova quali [...] à Francesco Morento notario die marci, scrittura di Santo Stefano appresso di me autentica fra le scritture di Santo Stefano »: v. FEDERICI¹, c. 190 r.; FEDERICI², c. 192 r.

Il terreno oggetto dell'atto è diverso rispetto a quello del n. 1065.

✠ Ego frater Michael, monachus monasterii Sancti Stephani Ianuensis, syndicus, auctor et procurator dicti / monasterii et conventus ipsius ad infrascripta, ut de syndicatu constat per instrumentum scriptum manu Iohannis / Enrici de Porta notarii, hoc anno, die VII^a augusti¹, nomine et vice dicti monasterii, do, cedo ac trado / et concedo tibi Iohanni de Varagine taliatori, ut superficiario, a nativitate Domini proxime preterita im perpetuum ta/bulas tres de terra dicti monasterii, ad hedificandum in ea edificium domus, positam^a in contrata Caaplume / et cui coheret ante carubius, retro terra monasterii mediante trexenda, ab uno latere carubius et ab alio terra / monasterii locata Encontro de Goano. Quod solum sive terram tibi et successoribus tuis, nomine dicti monasterii, / im perpetuum do, cedo et concedo pro infrascripta pensione singulis annis solvenda dicto monasterio sub / pactis et modis infrascriptis, concedens tibi et in te transferens omnem^b ius, quem^c superficiario competere debet / seu quod superficiarius habere solet in solo iam dicto, ita ut tu et successores tui possis super dicto solo seu / terra edificii domum habere et tenere in perpetuum. Cuius soli et terre possessionem et dominium utile seu quasi, quod / superficiarius habere solet, tibi tradidisse dicto nomine confiteor, promittens dicto nomine tibi dictum solum et terram perpetuo tibi et su-

---

¹ V. n. 1062.

cessoribus tuis perpetuo dimittere et habere et tenere et ipsum sive ipsam a te vel suce/ssoribus tuis non auferre nec penssionem augere, sed ipsum solum et terram tibi et sucessoribus tuis / legitime deffendere, expensis propriis dicti monasterii, remissa tibi et sucessoribus tuis necessitate denon<cian>/di, alioquin, si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, libras viginti quinque ianuinorum nomine pene, nomine dicti / monasterii, tibi stipulanti promito, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona / dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligo. Quod solum et terram tibi, ut supra, dicto nomine, do, / concedo et traddo tibi et sucessoribus tuis pro pensione soldorum decem ianuinorum pro qualibet tabula de tanto / quantum erit in mensuram antiquam, singulis annis solvenda dicto monasterio in octava Natalis Domini, / ita tamen quod non liceat tibi nec sucessoribus tuis hedifficium quod fiet in ipsa terra, sive ius tibi conce/ssum transfere^d aliquo alienationis titulo in aliqua ecclesiam, monasterium seu locum religiosum aut personam qui / sive que non sit subieta iurisdicionis iudicis secularis^e, nec in aliquem nobilem aut servum. Et quociens/qumque contingerit per te vel per aliquem successorem tui dictum hedifficium sive ius tibi concessum transferri / in aliquam personam, collegium seu universitatem, debeant solvi dicto monasterio sive abbati et conven/tui dicti monasterii singuli denarii duodecim de singulis libris precii quod vendicio seu alienatio / dicti hedifficii fiet, videlicet et singuli denarii duodecim pro qualibet libra per alienatorem et totidem per eum vel / per eam in quem vel quam alienatio fiet, quod si precium^f adiectum non esset in alienatione vel mo/dicum precii in fraude adiectum esset, singuli^g denarii duodecim debeant solvi de singulis libris valimenti / dicti hedifficii et ius soli ut supra, salvo quod non inteligatur alienatio fieri pro eo quod tranferentur in here/dum^h. Et si aliquo de predictis contrafieret, ex tunc liceat dictoⁱ monasterio dictum solum et terram recuperare et contrafaciens cadat a iure suo et quod illa persona in quam tranferetur dictum hedifficium vel / pars ipsius et quociens instrumentum locacionis et condicionis huic instrumento simile et sub eisdem pactis et / condicionibus infra mense^j a die alienationis, venditionis vel alienationis huiusmodi^k faciet dicti monasterii^l <et> / recipiet ab eodem. Acto quod, si cessaretur per dictum Iohannem vel sucessores suos a solutione dicte pen/sionis per triennium, liceat dicto monasterio solum et terram predictam recuperare et dictam locacionem^m sit finita. / Versa vice ego predictus Iohannes dictam terram et solum iure superficiario recipioⁿ a te, nomine dicti monasterii, / et sub pactis et modis suprascriptis promito tibi recipere, nomine dicti monasterii, dictum solum et terram / tene-

re a dicto monasterio per me et successores meos singulares et universales, sub pactis et modis suprascrip/tis, et predicta omnia suprascripta, modo et forma suprascripta, atendere et observare perpetuo per me et successores / meos et dare et solvere ut supra predictos singulos denarios duodecim et non aliter dictum hedifficium sive ius / in alium transferre, nisi cum observacione predictorum, et dare et solvere dicto monasterio pro pensione dicti soli et terre per me / et successores meos perpetuum^o soldos decem ianuinorum pro qualibet tabula de tantum quantum erit in mensura antiqua / in octava Natalis Domini. Et si forte aliquam in fictus personam inhoneste fame vel iniuriosa abbati dicti mona/sterii qui pro tempore fuerit in dicto edificio habitaverit, ipsam inde expellam infra dies octo postquam / mihi fuerit nonciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii et promito tibi, recipienti dicto nomine, ex pacto inter / nos in presenti contractu aposito, facere sive fieri facere murum posteriorem dicti hedifficii altum a terra / per parmos duodecim usque festum Natalis Domini proxime venturum et complevisse dictum edificio a Natale Domini proximo / usque ad annum unum proximum. Predicta omnia et singula promito tibi, recipienti nomine dicti monasterii, atendere, / complere et observare, in nullo contravenire, alioquin, si in aliquo de predictis contrafecero, libras viginti quinque ianuinorum, nomine pene, / tibi recipienti, nomine dicti monasterii stipulanti, promito, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum / omnia bona mea habita et habenda tibi pignori obligo et specialiter edificio supradictum. Actum Ianue, <in> portu dicti / monasterii. Testes Guillelmus de Valetario taliator et Iohannes de Varagine taliator et Thomas de Traxio / murator. Anno dominice nativitatis M^o CCC^o V^o, indic(tione) prima, die XVII^a ianuarii, inter terciam et nonam.

(S.T.) Ego Francischus Morrucius de Quinto notarius ut supra extrasi et exenplificavi et in hanc publicam / formam redegi de manuale instrumentorum compositorum manu quondam Iohannis Enrici de Porta notarii, ad / postulacionem abbatis Sancti Stephani de Ianua, de mandato octo rectorum nobilium civitatis Ianue, ut de / mandato predicto apparet publica apodixia scripta M^o CCC^o VIII°, die ***.

^a positam: *così A*   ^b omnem: *così A*   ^c quem: *così A*   ^d transferre: *transfero in A*
^e securalis: *così A*   ^f precium: *corretto su precii*   ^g singuli: *singulis in A*   ^h heredum: *così A*
ⁱ dicto: *corretto su dictum*   ^j mense: *così A*   ^k huiusmodi: *h corretta su lettera precedente*
^l dicti monasterii: *così A per dicto monasterio*   ^m dictam locacionem: *così A*
ⁿ recipio: *con segno abbreviativo superfluo su p*   ^o perpetuum: *così A*.

1065

1305, gennaio 17, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del monaco Michele, concede in locazione perpetua a Giovanni di Varazze, taliator, e ai suoi successori un terreno edificabile in contrada Caapluma, per il canone annuo di 10 soldi per ogni tavola.

O r i g i n a l e [A], A.S.G., Archivio Segreto 1511, n. 284.

La pergamena presenta alcuni piccoli fori sparsi.

A tergo, di mani coeve: «Io. livellum in Olivella»; «In Olivella».

In calce al documento l'annotazione: «M^o CCC^o VIII, die XXVII augusti, exhibitum de mandato domini Petri de Ultramarie per presbiterum Paxium, sindicum et procuratorem monasterii Sancti Stefani, contra Stefanum de Lavania presentem».

Il documento reca la data del 1305 con indizione prima, non esatta: l'indizione corretta, secondo l'uso genovese, dovrebbe essere la 2^a. Non è neppure preciso il riferimento alla procura contenuta nel n. 1062, considerata come stipulata nello stesso anno e che in realtà è dell'anno precedente.

Tale pergamena (o quella di cui ai nn. 1064 o 1066) parrebbe identificabile con quella detenuta a suo tempo da Federico Federici e da lui così descritta: «<1309> In quest'anno si fa mentione degli 8 nobili rettori di Genova che danno certa licenza di [estrarre] scritture di Santo Stefano in atti di Francesco Morrucio de Quinto notario appresso di me senza espressione de nomi di detti nobili»; «<1309> In quest'anno si fa mentione che regea la città 8 nobili rettori di Genova quali [...] à Francesco Morento notario die marci, scrittura di Santo Stefano appresso di me autentica fra le scritture di Santo Stefano»: v. FEDERICI¹, c. 190 r.; FEDERICI², c. 192 r.

Il terreno oggetto dell'atto è diverso rispetto a quello del n. 1064.

✠ Ego frater Michael, monachus monasterii Sancti Stephani, sindicus, auctor et / procurator dicti monasterii et conventus ipsius ad infrascripta, ut de sindicatu constat per instrumentum / scriptum manu Iohannis Enrici de Porta notarii, hoc anno, die VII^a augusti¹, nomine et vice / dicti monasterii, do, cedo ac traddo et concedo tibi Iohanni de Varagine taliatori, ut / super-

---

¹ V. n. 1062.

ficiario, a nativitate Domini proxime preterita im perpetuum canellas quatuor de terra dicti monasterii et / ad edificandum in ea edificium domus, positam^a in contrata Caaplume^b, cui coheret antea carubius, retro terra / monasterii mediante trexenda, ab uno latere terra dicti monasterii locata Blancheto vitrerio et / ab alio terra monasterii locata Precivali taliatori. Quod solum sive terram tibi et sucessoribus / tuis, nomine dicti monasterii, im perpetuum do, cedo et concedo pro infrascripta pensione / singulis annis solvenda dicto monasterio sub pactis et modis infrascriptis, concedens / tibi et in te transferens omnem^c ius quem^d superficiario competere debet seu quod superficiarius habere / solet in solo conducto, ita ut tu et sucessores tui possis super dicto solo seu terra / edificii^e domus habere et tenere im perpetuum. Cuius soli et terre possessionem et dominium utile seu / quasi, quod superficiarius habere solet, tibi tradidisse dicto nomine confiteor, promitens dicto nomine / tibi dictum solum et terram perpetuo tibi et sucessoribus tuis perpetuo dimitere et / habere et tenere et ipsum sive ipsam a te vel sucessoribus^f tuis non auferre nec pens/ionem augere, sed ipsum solum et terram tibi et sucessoribus tuis legitime deffendere / espensis propriis dicti monasterii, remissa tibi et sucessoribus tuis necessitate de/nonciandi, alioquin, si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, libras viginti quinque ianuinorum / nomine pene, nomine dicti monasterii, tibi stipulanti promito, ratis manentibus supradictis, / pro qua pena et ad sic observandum omnia bona dicti monasterii habita et habenda / tibi pignori obligo. Quod solum et terram tibi, ut supra, dicto nomine, do, concedo et traddo tibi / et sucessoribus tuis pro pensione soldorum decem ianuinorum pro qualibet tabula de tanto / quantum erit in mensuram antiquam, singulis annis solvenda dicto monasterio in / octava Natalis Domini, ita tamen quod non liceat tibi nec sucessoribus tuis hedifficium / quod fiet in ipsa terra sive ius tibi concessum transfero^g aliquo alienationis titulo / in aliqua ecclesiam, monasterium seu locum religiosum aut personam qui sive que non sit / subiecta iurisdictionis iudicis secularis^h nec in aliquem nobilem aut servum. Et quociens/cumque contingerit per te vel per aliquem sucessorem tui dictum hedifficium sive ius tibi / concessum transferri in aliquam personam, collegium seu universitatem, debeant solvi dicto / monasterio sive abbati et conventui dicti monasterii singuli denarii duodecim / de singulis libris precii quod vendicio seu alienatio dicti hedifficii fiet, videlicet / et singuli denarii duodecim pro qualibet libra per alienatorem et totidem / per eum vel per eam in quem vel quam alienatio fiet, quod si precium adiectum non esset /

in alienacione vel modicum precii in fraude a<d>iectum esset, singulisⁱ denarii / duodecim debeant solvi de singulis libris valimenti dicti hedifficii et iuris / soli ut supra, salvo quod non inteligatur alienatio fieri pro eo quod transferentur / in heredumⁱ. Et si aliquo de predictis contrafieret, ex nunc liceat dicto monasterio / dictum solum et terram recuperare et contrafaciens cadat a iure suo et quod illa / persona in quam tranferetur dictum hedifficium vel pars ipsius et quociens instrumentum loca/cionis et condicionis huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus in mense^k a / die alienacionis, vendicionis vel alienationis huiusmodi faciet dicti monasterii^l <et> recipiet / ab eodem. Acto quod si cessaretur per dictum Iohannem vel sucessores suos a solutione dicte / pensionis per triennium, liceat dicto monasterio solum et terram predictam recuperare / et dictam locacionem^m sit finita. Versa vice ego predictus Iohannes dictam terram / et solum iure superficiario recipio a te, nomine dicti monasterii, et sub pactis et / modis suprascriptis promito tibi recipere, nomine dicti monasterii, dictum solum et / terram tenere a dicto monasterio per me et sucessores meos singulares et universales / sub pactis et modis suprascriptis et predicta omnia suprascripta, modo et forma supra/scripta, atendere et observare perpetuo per me et sucessores meos et dare et / solvere, ut supra, predictos singulos denarios duodecim et non aliter dictum edifficium / sive ius in alium transferre nisi cum observacione predictorum, et dare et solvere dicto / monasterio pro pensione dicti soli et terre per me et sucessores meos perpetuumⁿ / soldos decem ianuinorum pro qualibet tabula de tantum quantum erit in mensura / antiqua in octava Natalis Domini. Et si forte aliqua infamis personam in/honeste fame vel iniuriosa abbati dicti monasterii qui pro tempore fuerit in dicto / hedifficio habitaverit, ipsam inde expellam infra dies octo postquam mihi fuerit / nonciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii. Et promito tibi, recipienti / dicto nomine, ex pacto inter nos in presenti contractu aposito, facere sive fieri facere / murum posteriorem dicti hedifficii altum a terra per parmos duodecim usque / festum Natalis Domini proxime venturum et complevisse dictum edifficium a Natale Domini proximo usque / ad annum unum proximum. Predicta omnia et singula promito tibi, receipienti^o nomine dicti monasterii, atendere, complere et observare, in nullo contravenire, alioquin, si in aliquo de predictis contrafecero, / libras viginti quinque ianuinorum nomine pene tibi recipienti, nomine dicti monasterii stipulanti, promito, / ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum omnia bona mea / habita et habenda tibi pignori obligo et

specialiter edificium supradictum. Actum / in porticu dicti monasterii. Testes Guillelmus de Valetario taliator et Iohannes de Varagine / taliator et Thomas de Traxio murator. Anno dominice nativitat^{is} M^o CCC^o V^o, indic(tione) prima^p, die XVII^a / ianuarii, inter terciam et nonam.

(S.T.) Ego Francischus Morrucius de Quinto notarius ut supra extrasi^q et exenpli/ficavi et in hanc publicam formam redegⁱ de manuale instrumentorum compositorum / manu quondam Iohannis Enrici de Porta notarii, ad postulacionem abbatis monasterii Sancti Stephani, de mandato octo nobilium retorum civitatis Ianue, / ut de mandato predicto apparet publica apodixia et scripta / M^o CCC^o VIII°, die ***.

^a positam: *così A*   ^b Caaplume: *con segno abbreviativo superfluo sulla prima a*
^c omnem: *così A*   ^d quem: *così A*   ^e edificii: *così A*   ^f successoribus: *sucessoribus in A*
^g transfero: *così A*   ^h secularis: *così A*   ⁱ singulis: *così A*   ^j heredum: *così A*   ^k in
mense: *in calce al documento con segno di richiamo*   ^l dicti monasterii: *così A per dicto monasterio*
^m dictam locacionem: *così A*   ⁿ perpetuum: *così A*   ^o recipienti: *così A*
^p indicione prima: *in soprilinea*   ^q extrasit *in A*.

1066

1305, gennaio 17, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del monaco Michele, concede in locazione perpetua a Tommaso de Traxio, muratore, un terreno edificabile in contrada Capluma, per il canone annuo di 10 soldi per ogni tavola.

Original e [A], A.S.G., Archivio Segreto 1511, n. 279.

A tergo, di mani coeve, parzialmente illeggibile per sbiaditura dell'inchiostro: « Libellum Thome ad hoc [...] »; « Livellum perpetuum factum Thome de Traxio in contrata Caplume ».

Indizione non genovese o, più probabilmente, errata per svista del redattore.

Tale pergamena (o quella di cui ai nn. 1064 o 1065) parrebbe identificabile con quella detenuta a suo tempo da Federico Federici e da lui così descritta: « <1309> In quest'anno si fa mentione degli 8 nobili rettori di Genova che danno certa licenza di [estrarre] scritture di Santo Stefano in atti di Francesco Morrucio de Quinto notario appresso di me senza espressione de nomi di detti nobili »; « <1309> In quest'anno si fa mentione che regea la città 8 nobili rettori di Ge-

nova quali [...] à Francesco Morento notario die marci, scrittura di Santo Stefano appresso di me autentica fra le scritture di Santo Stefano »: v. FEDERICI¹, c. 190 r.; FEDERICI², c. 192 r.

In nomine Domini amen. Ego frater Michael, monachus monasterii Sancti Stephani Ianuensis, syndicus, / auctor et procurator dicti monasterii, ut de sindicatu constat publico instrumento scripto manu / Iohannis Enrici de Porta notarii M^o CCC^o III°, die VII augusti¹, do, cedo atequè^a trado et concedo tibi / Thome de Traxio muratori, ut superficiario, a nativitate Domini proxime preterita in perpetuum solum terram dicti / monasterii ad edificandum in ea edificium domus, videlicet tabulam unam et dimidiam terre predictæ, / positam in contrata Caplumane^b, cui coheret antea carrubius, retro terra monasterii mediante trexenda, / ab uno latere terra monasterii locata Iohanino de Mollazana et ab alio latere terra dicti monasterii. / Quod solum sive terram tibi et successor<ibus> tuis, nomine dicti monasterii, in perpetuum do, cedo et concedo / pro infrascripta pensione, singulis ann<i>s solvenda dicto monasterio, sub patis et modis infrascriptis, / concedens tibi et in te transferens omne ius quod superficiario competere debet seu quod superficiarius habere / solet in solo condito, ita ut tu et successores tui possis super dicto solo seu terra edificium / domus habere et tenere in perpetuum. Cuius soli et terre possessionem et utille dominium seu quasi quod superficiarius habere / solet tibi tradidisse confiteor dicto nomine, promitens dicto nomine tibi dictum solum et terram perpetuo tibi / et successoribus tuis perpetuo dimittere, habere et tenere et ipsum sive ipsam a te vel a successoribus / tuis non auferre nec penssionem augere, sed ipsum solum et terram tibi et successoribus tuis legi/time deffendere, expensis propriis dicti monasterii, remissa tibi et successoribus tuis necessitate / denunciandi, alioquin, si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, libras viginti quinque ianuinarum nomine / pene, nomine dicti monasterii, tibi stipulanti promito, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad / sic observandum omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligo. Quod solum et / terram tibi, ut supra, dicto nomine, do, concedo et trado tibi et successoribus tuis pro pensione soldorum / decem ianuinarum pro qualibet tabula de tanto quantum erit in mensura ad mensuram anti/quam, singulis annis solvenda dicto monasterio in octava Natalis Domini, ita tamen quod non / liceat tibi nec successoribus tuis hedificium quod fiet

---

¹ V. n. 1062.

in ipsa terra sive ius tibi concessum / transferre aliquo alienacionis titulo in aliquo^c ecclesiam, monasterium seu locum religiosum aut personam / qui sive que non sit subiecta iurisdictionis iudicis secularis^d nec in aliquem nobilem aut / servum et quocienscumque contingerit per te vel aliquem successorem tuum dictum edificium sive ius tibi concessum / transferre in aliquam personam, collegium seu universitatem, debeantur solvi dicto monasterio / sive abbati dicti monasterii singuli denarii duodecim de singulis libris pretii quo vendicio / seu alienacio dicti edificii fiet, videlicet et singuli denarii duodecim pro qualibet libra / per alienatorem et totidem per eum vel per eam, in quem vel quam alienatio fiet; quod si precium / adietum non esset in alienacione vel modicum precium in fraude adietum esset, singuli denarii duodecim / debeant solvi de singulis libris valimenti dicti edificii et iuris soli, ut supra, salvo quod non intelligatur alienatio fieri pro eo quod transferetur in heredem. Et si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, / ex tunc liceat dicto monasterio dictum solum et terram recuperare et contrafaciens cadat a iure suo / et quod illa persona in quam transferetur dictum edificium vel pars ipsius et quociens instrumentum locationis et / conducionis in mense ut huic instrumento simile et sub eisdem pactis et conditionibus, vendicionibus vel alienationi/bus huiusmodi faciet dicto monasterio et recipiet ab eodem. Acto^e quod si cessaretur per dictum / Thomam vel successores suos a solutione dicte pensionis per trienium, liceat dicto monasterio solum et terram / predictam recuperare et dicta locatio sit finita. Versa vice ego predictus Thomas dictam terram / et solum ut superficiario recipio a te, nomine dicti monasterii, et sub pactis et modis infrascriptis promito / tibi, recipienti nomine dicti monasterii, dictum solum et terram tenere a dicto monasterio per me et successores / meos singulares et universales sub pactis et modis suprascriptis et predicta omnia suprascripta, modo / et forma suprascripta, atendere et observare perpetuo per me et successores meos et dare et solvere, ut / supra, predictos singulos denarios duodecim et non aliter dictum edificium sive ius in alium transferre, nisi / cum observatione predictorum, et dare et solvere dicto monasterio, pro pensione dicti soli et terre, per me et successores meos / im^f perpetuum soldos X ianuinorum pro qualibet tabula, de tanto quantum erit im^g mensuram, in octava Natalis Domini. / Et si forte aliquam infamis personam^g <in>honeste fame vel iniuriosa^h abbati dicti monasteriiⁱ qui / pro tempore fuerit in dicto edificio, habitaverit ipsam inde^j espellam infra dies octo postquam michi / fuerit nonciatum^k per abatem vel maiorem ipsius monasterii. Et promito tibi, reci-

pienti dicto nomine, ex pato / inter nos in presenti contractu aposito, facere sive fieri facere murum posteriorem altum a terra per palmos XII / usque ad festum Pasche Resurecionis Domini et problevisse eidem^l a festo Pasche usque ad annum unum. / Predicta omnia et singula promito tibi, recipienti nomine dicti monasterii, atendere, complere et observare et in nullo / contravenire, alioquin, si in aliquo de predictis contrafecero, libras XXV ianuinorum nomine^m pene tibi recipienti, nomine / dicti monasterii stipulanti, promito, ratis manentibus supradictis et pro qua pena et ad sic observandum omnia bona / mea habita et habenda tibi pignori obligo. Actum Ianue, in porticu dicti monasterii, anno dominice nativitatis / M° CCC° V°, indic(tione) III^a, die XVII ianuarii, inter terciam et nonam. Testes Guillelmus de Valletario taliator / et Iohannes de Varagine taliator.

(S.T.) Ego Franciscus Morrucius de Quinto notarius predictum instrumentum extrasi et in / hanc publicam formam redegì de cartulario instrumentorum compositorum manu quondam / Iohannis Enrici de Porta notarii sive de manuali ipsius, habens ad hec generale mandatum, / ad postulationem dicti monasterii.

^a atequè: *così A*   ^b Caplumane: *così A*   ^c aliquo: *così A*   ^d secularis: *così A*
^e Acto: anno *in A*   ^f im: *così A*   ^g aliquam infamis personam: *così A*   ^h iniuriosa: *in iuris in A*
ⁱ *segue depennato* pro   ^j inde: *idem in A*   ^k *segue depennato* et   ^l problevisse eidem: *così A per complexisse eundem*   ^m *segue ripetuto nomine*

1067

1305, marzo 13, <Genova>

Nicola de Vedereto, figlio del fu Ambrogio, vende al prete Francesco, ministro della chiesa di San Pietro de Carmadino, terreni con casa nel territorio di Rivarolo, in località Natali e Carbonaria.

Notizia in n. 1140.

Notaio: « Iachinus Nepitella ».

1068

1305, maggio 24, <Genova>

Testamento di Guglielmo di Moneglia sartor.

N o t i z i a in n. 1122.

N o t a i o: Leonardo «Nigrinus».

1069

<1306, Genova>

«L'Abate Nicola rinnova il tetto della Chiesa di S. Stefano, vi aggiunge la Cupola, fa dipingere la Tribuna, quest'abate Nicola trovasi per testimonio alle convenzioni fra la Repubblica, e Carlo II. Re di Sicilia: come da detto Archivio di S. Stefano».

O r i g i n a l e [A] deperdito in Archivio di Santo Stefano.

R e g e s t o: *Storia cronologica*, n. 42.

1070

1306, maggio 18, Genova

Leone di Ricaldone colloca per un anno Antonio, figlio di Matteo de Sagona detto Mazeus, presso Fazio, monaco del monastero di Santo Stefano, perché gli insegni a leggere e lo istruisca nel canto ecclesiastico e gli dia ospitalità e vitto, in cambio di servigi che Antonio dovrà eseguire e dietro corresponsione di 5 lire, dalla cui somma Fazio dichiara di aver ricevuto in anticipo 20 soldi.

Imbreviatura [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 158, c. 112 v.

Nel margine esterno, della stessa mano: « VIII pro Leono »; « Pensio soldorum C ».

Notai o: Lanfranchino « de Nazario ».

✠ In nomine Domini amen. Ego Leonus de Ricaodono promito et convenio tibi fratri Facio, monaco Sancti Stephani Ianuensis, me facere et curare ita et sic quod Anthonius, filius Mathei de Sagona qui vocatur Mazeus, stabit et perseverabit a kalendis presentis mensis madii usque ad annum unum tunc proxime venturum tam ad <d>iscendum legere et cantum ecclesiasticum et omnia tua serviet, tibi serviens in domo et extra, die noctuque, prout melius sciverit et poterit usque ad dictum terminum et quod bona tua aliena que in eius custodia et manu pervenerint salvabit et custodiet bona fide et sine fraude nec a iuribus tuis recedet usque ad dictum terminum sine tua licencia et mandato et tibi dare et solvere, eo quod ipsum docere debes Anthonium de legendo et dicto canto, libras quinque ianuinorum, videlicet soldos quinquaginta ianuinorum usque ad festum sancti Michaelis proximum et reliquos soldos L ianuinorum in fine dicti anni. Versa vice ego dictus frater Facius promito et convenio tibi dicto Leono dictum Anthonium docere vel doceri facere convenienter^a pro posse meo de^b legendo et canto ecclesiastico usque ad dictum terminum et eidem prestare et dare hospicium et cibum et potum convenienter usque ad dictum terminum et nullam facere suprapositam vel iniuriam. Insuper confitetur dictus frater Facius ipsi Leono se ab eo habuisse et recepisse ex dicto salario soldos viginti ianuinorum, renuncians^c. Actum Ianue^d, in cimiterio Sancti Stephani, anno dominice nativitatis M° CCC° sexto, ind(ictione) tertia, die XVIII madii, circa completorium. Testes frater Guillelmus, monachus Sancti Stephani, et Alegrinus de Ricaodono.

^a Segue depennato bo   ^b segue depennato dicta   ^c segue spazio bianco pari a circa un sesto della carta   ^d segue depennato extra

1071

1306, giugno 2, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona dell'abate Nicola, rilascia quietanza a Lanzarotto Bertote, che agisce a nome e per conto di Lanzarino e

Smeraldina, figli del fu Brancapons, della somma dovuta per terratico di una loro casa nel borgo di Santo Stefano.

Imbreviatura [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 158, c. 128 v.

Nel margine esterno, della stessa mano: « VI, VI »; « F(actum) ».

Notai o: Lanfranchino « de Nazario ».

✠ In nomine Domini amen. Ego frater Nicola, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis^a, nomine et vice^b dicti monasterii confiteor tibi Lanzaroto Bertote, recipienti nomine et vice Lanzarini et Smeraldine, filiorum quondam Bonitemporis Heugenii, me habuisse et recepissem a te, computatis omnibus solucionibus mihi et dicto monasterio factis per te, quondam Iacobum Bertotam patrem tuum et dictum quondam Bonumtemporem, integram rationem, solucionem et satisfacionem de toto terratico domus dictorum Lanzarini et Smeraldine posite in burgo Sancti Stephani et que domus fuit dicti quondam Bonitemporis, renuncians exceptioni solucionis et satisfacionis non facte et non habite et pecunie non numerate et non habite et omni iuri, unde promitto et convenio tibi dicto nomine recipienti quod nulla de cetero contra dictos Lanzarinum et Smeraldinam vel alterum ipsorum vel heredes seu bona ipsorum vel alicuius ipsorum lis, questio, peticio vel requisicio fiet vel movebitur in iudicio vel extra per me nomine dicti monasterii vel successores meos neque per dictum monasterium vel habentes causam ab ipso occasione dicti terratici^c preteriti^d dicte domus, videlicet a Natale Domini proxime preterito retro vel alicuius partis ipsius et predicta promitto tibi dicto nomine attendere, complere et observare et non contravenire sub pena dupli de quanto et quociens contrafieret et bonorum^e dicti monasterii obligacione, ratis manentibus supradictis. Actum Ianue^f, in porticu monasterii, anno dominice nativitatis M° CCC° sexto, ind(ictione) tercia, die secunda iunii, circa vespas. Testes magister Leonardus cirugicus et Vivaldus Borlus.

^a *Segue depennato* nomine meo   ^b et vice: *in soprilinea*   ^c *segue ripetuto* terratici
^d preteriti: *in soprilinea*   ^e *segue depennato* meorum obligacione, ratis manentibus supradictis
^f *segue depennato* extra portam

1072

1306, luglio 8, Genova

Testamento di Antonio, figlio del fu Giacomo di Varazze, novizio del monastero di Santo Stefano.

Imbreviatura [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 158, c. 164 v.

Nel margine esterno, della stessa mano: « Testamentum ».

Notai o: Lanfranchino « de Nazario ».

✠ In nomine Domini amen. Ego Anthonius, filius quondam Iacobi de Varagine, novicius et in probacione positus in monasterio Sancti Stephani Ianuensis, ante professionem monasticam quam facere intendo De<o> propicio, volens nuncupative testari et de bonis et iuribus quibuslibet spectantibus ad me occasione hereditatis dicti quondam patris mei et eciam quocumque alio modo disponere, de ipsis ut infra dispono et ordino. In primis namque corporis mei sepulturam et cun<c>tam mei dispositionem committo domino abbati monasterii Sancti Stephani Ianuensis qui est vel pro tempore erit vel eius locum tenenti. Item lego eidem monasterio pro anima mea et patris mei et matris mee soldos decem ianuinorum; item lego iure institutionis Iohannino fratri meo et Iohannine sororis mee soldos viginti ianuinorum, videlicet cuilibet eorum soldos decem ianuinorum, in quos dictos Iohanninum et Iohanninam mihi heredes instituo et in ipsis volo ipsi et quilibet ipsorum stare tacitos et contemptos, ita quod nichil aliud in bonis meis petere possint racione falcidie seu debiti bonorum subscidium^a vel aliqua alia racione. Item lego operi moduli decenum omnium legatorum, secundum formam capituli. Reliquorum omnium vero bonorum meorum et iurium michi heredem instituo Aymerinam matrem meam. Et hec est mea ultima voluntas et volo ut hoc meum testamentum valeat iure testamenti, et si non posset valere iure testamenti, valeat iure codicillorum seu cuiuslibet alterius ultime voluntatis, prout melius valere possit et si quod testamentum seu ultimam voluntatem hinc retro condidi seu feci, illud et illam casso et nullius valoris esse iubeo, presente tamen testamento in suo robore permanente^b.

Possessionem bonorum meorum immobilium habere vel aprehendere non possit dictus heres meus nec aliqua alia persona nisi primo^c in cartulario posse comunis Ianue fecerit scribi supra se pro ea quantitate pro qua expendebam. Actum Ianue^d, in ecclesia Sancti^e Stephani, anno dominice nativitatit M^o CCC^o sexto, ind(ictione) tercia, die^f VIII iulii, inter primam et terciam. Testes vocati et rogati frater Ugolinus de Clavaro, frater Guillelmus de Crevari et frater Enricus, omnes monaci Sancti Stephani Ianuensis, presbiter Manuel cappellanus et Iohanninus clericus in dicto conventu Sancti Stephani.

^a subsidium: così I   ^b segue depennato quorum bonorum meorum quorum   ^c primo: con segno abbreviativo superfluo   ^d segue depennato extra portam Sancti Andree   ^e segue depennato Andree   ^f segue depennato X

1073

1306, luglio 13, Genova

Col consenso di Agnesina e Giacomina, suore ospedaliere dell'ospedale di Santo Stefano, Guglielmo calegarius de Predis concede in locazione per 4 anni a suo fratello Enrico de Sale calegarius una casa nel borgo di Santo Stefano che ha in conduzione dall'ospedale, riservandovi il diritto di abitazione per la propria moglie Benaya, per il canone annuo di 7 lire. Francesco de Melexino, magister scholarum, si costituisce fideiussore.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 158, c. 170 r.

Nel margine esterno, della stessa mano: « VII »; in quello esterno di c. 171 v., della stessa mano e parzialmente illeggibile per sbiaditura dell'inchiostro: « [...] Enricus in anno (segue depennato XX) XVII ianuinorum ».

N o t a i o: Lanfranchino « de Nazario ».

✠ In nomine Domini amen. Ego Guillelmus calegarius de Predis, de consensu et voluntate sororis Agnaxine et sororis Iacobine, dominarum et ospitalieriarum^a hospitalis Sancti Stephani Ianuensis^b presencium et volencium^c, loco et titulo locacionis concedo Enrico de Sale calegario, fratri meo, quandam domum dicti hospitalis quam ab ipso hospitale^d conduco, secun-

dum instrumentum publicum^e locacionis scriptum manu notarii infrascripti, positam in burgo Sancti Stephani a latere domus Iacobi barberii de Staiano^f, in qua consuetus eram habitare et dictam locacionem tibi facio^g ab kalendis usque ad kalendas marcii proxime venturas^h et a dictis kalendis usque ad annos quatuor tunc proxime venturos, te dante et solvente nomine meo et pro me dictis sororibus Agnexine et Iacobine nomine dicti hospitalis vel dicto hospitali omni anno libras septem ianuinorum, solvendo quolibet mense soldos undecimⁱ et denarios octo^j. Quam domum promito tibi dimittere et non auferre nec pensionem augere usque ad dictum terminum, set potius ipsam tibi deffendere et disbrigare ab omni persona, collegio, corpore et universitate meis propriis expensis, remissa tibi necessitate denunciandi. / (c. 170 v.) Versa vice ego dictus Enricus promito et convenio tibi dicto Guillelmo dictam domum a te tenere titulo locacionis usque ad dictum terminum^k et dare et solvere de tui^l mandato et voluntate dictis sororibus Agnexine et Iacobine presentibus et stipulantibus vel alteri ipsarum nomine dicti hospitalis vel dicto hospitali omni anno nomine pensionis dicte domus libras septem ianuinorum, solvendo quolibet mense soldos undecim et denarios octo ianuinorum^m, promitens tibi ex pacto inter me et te aposito in predicto contractu dictam domum tibi redere et restituere, non obstantibus supradictis, pro tuo habitare quociensquoqueⁿ ipsam habitare vuleris seu in ipsa revertere ad habitandum, hoc^o acto inter nos^p quod Benaya, uxor tui dicti Guillelmi^q habeat stallum et habitacionem in dicta domo usque ad dictum terminum sine aliqua pensione vel mercede^r per ipsam mihi neque^s dicto hospitali solvenda; item acto inter dictos Guillelmum et Enricum ex una parte et dictas sorores Agnexinam et Iacobinam presentes et stipulantes^t quod si dictus Enricus^u permiserit sibi executioni mandari instrumentum presentis locacionis^v et^w, facta proxima executione^x, non solverit pensionem dicte domus dictis dominabus sive hospitali predicto^y infra dies duos tunc proxime, quod de voluntate dictorum Guillelmi et Enrici cadant dicti Guillelmus et Enricus a iure locacionis dicte domus^z et ipso iure dicta domus revertatur dicto hospitali. Que omnia et singula supradicta promiserunt inter se adinvicem dicte partes^{aa} dicto nomine^{bb} attendere, complere et observare et non contravenire sub pena dupli dicte pensionis^{cc} solempniter stipulata et promissa et sub ypotheca et^{dd} obligacione bonorum suorum, ratis manentibus supradictis, confitens ego dictus Enricus me maiorem esse annis XVII, iurans^{ee}. Insuper ego Franciscus de Melexino, magister scolaram, qui habito extra pontem Sancte Agnetis, de predictis omnibus

et singulis attendendis, complendis, observandis et solvendis pro dicto Enrico precibus et mandato ipsius solempniter intercedo et fideiubeo versus^{ff} dictas sorores presentes et stipulantes dicto nomine et versus dictum Guillelmum sub dicta pena et bonorum suorum obligacione, renuncians iuri de principali et omni iuri. Testes presbiter Paxius, cappellanus monasterii Sancti Stephani Ianuensis, et Anthonius de Goanno, calegarius de Sancto Stephano. Actum Ianue, in hospitale Sancti Stephani Ianuensis, anno domine nativitatis M^o CCC^o sexto, ind(ictione) tercia, die XIII iulii, circa nonam.

^a ospitalieriarum: *così I con riarum in sopralinea*   ^b Ianuensis: *in sopralinea*   ^c et-
volencium: *in sopralinea*   ^d hospitale: *in sopralinea*   ^e *segue depennato* instrumentum
^f positam-Staiano: *in calce al documento con segno di richiamo*   ^g tibi facio: *in sopralinea*
^h venturas: *in sopralinea*   ⁱ *segue depennato* ia   ^j *segue depennato* ianuinorum   ^k *segue*
depennato in sopralinea promitens tibi dicto Guillelmo et Lanfranchino (*segue lettera depen-*
nata illeggibile) infrascripto notario, recipienti nomine et vice dictarum sororum Agnexine et
Iacobine   ^l tui: *così I*   ^m *segue depennato* promitens inter dictas pensiones   ⁿ quo-
ciensquoque: *così I*   ^o *segue depennato* item   ^p inter nos: *in sopralinea*   ^q dicti Guil-
lelmi: *in sopralinea su liceat depennato*   ^r vel mercede: *in sopralinea*   ^s *segue parola de-*
pennata illeggibile di cinque lettere   ^t inter-stipulantes: *in sopralinea*   ^u *segue depennato*
non solverit   ^v presentis locacionis: *in sopralinea; segue depennato* pensionis   ^w *segue de-*
pennato pro   ^x facta-executione: *in sopralinea su dicta locacio depennato*   ^y dicte-
predicto: *in sopralinea*   ^z dicte domus: *in sopralinea*   ^{aa} *segue dictis*   ^{bb} dicto nomine:
in sopralinea   ^{cc} *segue depennato* et bonorum   ^{dd} *segue ripetuto* et   ^{ee} *segue spazio*
bianco pari a circa cinque righe   ^{ff} *segue depennato* te dictas

1074

1306, agosto 16, <Genova>

Il notaio Simone Vatacio e Leone di Ricaldone, eletti arbitri nella vertenza tra il monastero di Santo Stefano e Giovanni Iuxollus di Albaro, pronunziano sentenza.

Notizia in n. 1075.

Notaio: Damiano «de Camulio».

1075

1306, agosto 16, Genova

Giovanni Iuxollus di Albaro rilascia quietanza al monastero di Santo Stefano, in persona dell'abate Nicola, della somma di 40 lire dovutagli a seguito dell'arbitrato di Simone Vatacio, notaio, e di Leone di Ricaldone.

O r i g i n a l e [A], A.S.G., Archivio Segreto 1511, n. 280.

La pergamena presenta una piccola lacerazione lungo il margine sinistro, in corrispondenza delle righe 5^a e 6^a.

In nomine Domini amen. Ego Iohannes Iuxollus de Albario confiteor vobis domino Nicole, / abbati monesterii Sancti Stephani de suburbiis Ianue, recipienti nomine dicti mone/sterii et conventus, me habuisse et recepisse a vobis, solventibus de peccunia propria dicti / monesterii, interam rationem, solutionem et satisfationem librarum quadraginta ianuinorum in quibus, nomine / dicti monesterii, mihi fuistis condempnatus, nomine dicti monesterii et conventus, per Simonem / [V]atacium notarium et Leonem de Ricardono, arbitros et arbitratores inter me et vos, / nomine dicti monesterii, secundum quod continetur in instrumento sentencie late per dictos arbitros, / scripto manu tui notarii infrascripti, hodie scripti, renuntians exceptioni peccunie non nume/rate et non recepte, solutioni et satisfationi non facte, rei ut supra non geste, doli, / exceptioni in factum et sine causa conditioni et omni iuri. Quare facio vobis, dicto nomine, / de predictis libris quadraginta et de omni eo et toto quod petere vel requirere / possem vobis vel dicto monesterio, occasione dicti debiti, finem, remissionem quitationem / et pactum de non petendo, liberans vos, dicto nomine, de predictis omnibus et / singulis per acceptilationem et Aquilianam stipulacionem solempniter in verbis deductam, / promittens quod de predictis vel occasione earum de cetero nulla fiet questio, requisicio / vel actio movebitur in iudicio vel extra contra vos dicto nomine vel dictum / monesterium vel aliam personam habentem causam a dicto monesterio per me vel aliam / personam habentem causam a me, alioquin penam dupli dicte quantitatis vobis, / dicto nomine stipulanti, dare promitto, ratis semper manentibus supradictis, / pro qua pena et ad sic observandum omnia bona

mea habita et habenda / vobis dicto nomine pignori obligo. Actum sub porticu domus dicti / monesterii. Testes Paganacius de Quinto, Obertus clericus de / P(res)bit(ero) et Conradinus de Quinto, filius dicti Paganacii. Anno dominice nativitatis / millesimo tricentesimo sexto, inditione tertia, die decima sexta augusti, circa vespas.

(S.T.) Ego Damianus de Camulio notarius rogatus scripsi.

1076

1307, marzo 23, <Genova>

Il monastero di Santo Stefano rilascia procura a frate Fazio.

N o t i z i a in nn. 1212, 1214, 1216, 1237, 1278, 1280, 1283, 1284, 1288.

N o t a i o: Lanfranchino « de Nazario ».

1077

1307, agosto 24, Genova

Agnese e Giacomina, suore guardiane dell'ospedale di Santo Stefano, rilasciano quietanza a Guglielmo di Rapallo calafactus della somma complessiva di 40 lire dovute per il canone di locazione di una casa per l'anno corrente e l'anno precedente.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 138, c. 356 v.

Nel margine esterno, della stessa mano: « Guillelmi calafacti de Rappallo »; « Factum in camera »; in quello interno: « VI ».

Sull'argomento v. nn. 1000, 1106-1107.

N o t a i o: Corrado « de Castello ».

R e g e s t o: MARCHESANI-SPERATI, n. 1087.

Nos soror Agnexia et soror Iacobina, domine sive guardiane hospitalis Sancti Stephani Ianuensis, nomine dicti hospitalis, confitemur tibi Guillelmo de Rappallo calafacto nos a te habuisse et recepissem integram solutionem et satisfactionem de libris XXV ianuinorum pro pensione anni currentis, M^o CCC VI proximi preteriti domus quam conducis a dicto hospitali ex forma instrumenti scripti manu Dominichi Durantis notarii M^o CCC^o I, die XXIV novembris. Item de libris quindecim ianuinorum infra solutionem presens^a anni presentis de M^o CCC^o VII°, renunciantes exceptioni non numerate pecunie, non habite et non recepte et omni iuri. Quare promittimus et convenimus tibi solempniter stipulanti quod occasione dictarum librarum XXV et occasione dictarum librarum XV vel alicuius partis earum dictorum annorum nulla de cetero adversus te, bona tua tuosque heredes per nos nostrosque heredes seu per nostras successores seu per aliquem guardianum venturum in dicto hospitali nulla de cetero fiet petitio, lis, questio, controversia vel actio movebitur in iudicio vel extra, alioquin penam dupli a nobis tibi solempniter stipulata et promissa, ratis manentibus supradictis et proinde omnia bona dicti hospitalis, prout melius possumus, tibi pignori obligamus, facientes predicta consilio testium infrascriptorum, quos ad hec vicinos, consiliatores et propinquos elligimus et appellamus. Actum Ianue, in palacio domus dicti hospitalis. Testes Iacobus calegarius de Ast, qui habitat in tintoria ante dictum hospitale, et Gualvanus de Asalegio tinctor, qui habitat ante dictum hospitale. Anno dominice nativitatis M^o CCC^o VII°, indictione IIII^a, die XXIII augusti, circa vespas.

^a presens: *così I.*

1078

<1308>

« <1308> Petro Bondinaro formagiario in Genova nominato in atti di Nicolò Pisano de Chiavari notario in cartina appresso li monaci di Santo Stefano ».

FEDERICI¹, c. 189 r.

1079

1308, gennaio 4, <Genova>

Gli ospedali genovesi di San Lorenzo, Santa Maria dei Crociferi e di San Lazzaro conferiscono procura a frate Pasquale.

Notizia in nn. 1121-1122.

Notaio: Ambrogio « de Rapallo ».

1080

1308, gennaio 20, Genova

Oberto de Mazascho, formaggiaio, sua moglie Simona, il loro figlio Simone de Mazascho, formaggiaio, e sua moglie Giovannina vendono al notaio Guglielmo Boccaccio del fu Carlo una tintoria presso l'arco di Santo Stefano con casa, pozzo, attrezzi e col terreno pertinente, oltre ad un altro terreno con casa nelle vicinanze, al prezzo di 1100 lire.

Originale [A], A.S.G., Archivio Segreto 1511, n. 323; imbreviatura di mano del rogatario [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 100, c. 33 r.

A tergo di A, di mano trecentesca: « Instrumentum emptiois tintorie illorum de Bocaciis pro monasterio Sancti Stephani »; di mano quattrocentesca: « De una ex tintoriis ».

In I, nel margine esterno, della stessa mano: « F(actum) ».

In nomine Domini amen. Nos Obertus de Mazascho, formaiarius, et Symona, uxor dicti Oberti^a, presencia, consensu et voluntate dicti Oberti viri mei^b, Symon de Mazascho, formaiarius, filius dictorum iugalium, et Iohanna, uxor / dicti Symonis, in presencia, consensu et voluntate dicti viri mei, et quilibet nostrum in solidum vendimus, cedimus et tradimus tibi Guillelmo Bocacio notario, quondam Carli, tintoriam nostram quam habemus prope ar-

chum / Sancti Stephani, videlicet in crossa que est prope dictum archum, cum domo in qua est tintoria et puteum^c et cum duabus caderiis^d et cum^e duabus tinis et uno cepo et una pila et^f tiratoribus decem et octo et cum tecto pro / coperiret^g partem dictorum tiratorum et cum terra dicte tintorie prout clauditur muro et cum omnibus suprapositis ipsi tintorie et terre, et^h cui tintorie et terre pertinenti ad dictam tintoriam coheret ante via / sive crossa, ab una parte terra monasterii Sancti Stephani et ab alio latere parte terram nostram infrascriptamⁱ mediante muro quo dicta terra clauditur ab ipsa tintoria; item quandam terram cum domo supraposita, que est inⁱ / contrata iuxta terram predictam^k dicte tintorie^l, cui coheret ab una parte dicta tintoria mediante muro et^m ab omnibus aliis partibus terra ecclesie Sancti Stephani. Quam tintoriam predictam cum omnibus supradictisⁿ et uten/silibus et rebus et cum omnibus suprapositis et afixis dicte tintorie et predictam aliam terram cum domo supraposita^o et^p cum omnibus iuribus et ractionibus predictorum, nichil ex predictis in nobis vel aliquo nostrum retento, / tibi vendimus, cedimus et tradimus ad habendum, tenendum^q, possidendum, vendendum et^r faciendum ex ipsis ad voluntatem tuam tanquam de rebus tuis propriis^s iure proprietario^t, titulo empconis, absque contradictione / nostra et heredum nostrorum et cuiuscumque alterius persone habentis causam a nobis vel ab^u aliquo nostrum, liberas et absolutas ab omni genere servitutis et exactionis, preterquam a mutuis et^v colletis et honeribus comunis / Ianue de ipsis de cetero pro futuro tempore prestandis, que et quas dictus emptor promissit mihi notario infrascripto, stipulanti et recipienti tanquam publice persone nomine comunis Ianue, de ipsis de cetero pro futuro tempore prestare^w / et abrenuntians omni privilegio et conventioni, finito precio librarum mille centum ianuinarum, quas proinde a te confitemur habuisse et recepisse^x; de ipso pretio nos a te vocamus bene quietos et solutos^y, abrenunciamus exceptioni / non numerate et non recepte pecunie, precii non soluti et omni iuri et, si plus valent dicta tintoria et terra cum domo supraposita^z et cum predictis aliis venditis dicto precio, scientes / omnium predictorum veram extimationem, illud plus tibi pure donamus et remitimus et abrenunciamus legi qua subvenitur deceptis ultra dimidiam iusti precii et omni iuri. Possessionem insuper et dominium / dicte tintorie et terre^{aa}, omnium predictorum tibi confitemur corporaliter tradidisse, constituentes nos pro te et tuo nomine precario dictam tintoriam et terram et omnia supradicta^{bb} vendita de cetero tenere et^{cc} possidere quamdiu / predicta possiderimus et donec ex ipsis corporalem aprehenderis possessionem, quam accipiendi et retinendi auctoritate tua propria omnimodam licen-

tiam et potestatem tibi damus et concedimus. Insuper ex predicta causa / vendicionis et pro predicto precio omnia iura, rationes et actiones que et quas habemus et nobis vel alteri nostrum competunt sive competere possunt in predicta tintoria^{dd} et aliis venditis seu pro ipsis tibi cedimus et mandamus et in te transferimus, ita ut dictis iuribus et actionibus uti possitis^{ee}, agere et experi, petere, consequi et te tueri et omnia et singula ex ipsis facere ad voluntatem tuam tamquam de re tua / propria, constituentes te in ipsis iuribus procuratorem ut in rem tuam. Quam tintoriam predictam et terram promittimus tibi de cetero non impedire neque subtrahere vel avocare, set potius ipsam / tintoriam et terram cum omnibus suprapositis et cum omnibus aliis venditis tibi et heredibus tuis et cui predicta habere statuerit^{ff} per nos et heredes nostros legitime defendere, expedire et dis/brigare a quacumque persona et universitate nostris propriis expensis, remissa tibi necessitate denunciandi, sub pena dupli dicti precii sollempni stipulata et^{gg} promissa et sub ypotheca et obligatione omnium bonorum / nostrorum, ratis semper manentibus supradictis. Acto quod nos et quilibet nostrum de predictis omnibus et singulis principaliter et in solidum teneamur^{hh}, abrenunciamus iuri de principali, nove constitutioni de / duobus reis etⁱⁱ epistule divi Adriani et omni iuri. Et specialiter nos dicte mulieres, ex certa sciencia et certiorate de omnibus nostris iuribus^{jj}, abrenunciamus senatus consulto Velleiano, iuri / ypothecarum nobis competentibus in predictis occasione doctium suarum^{kk} vel aliqua alia occasione et legi qua prohibetur mulierem cum viro in eodem instrumento obligari posse, nisi confitetur peccuniam esse verssam / in utilitatem suam, confitentes dictam peccuniam esse verssam in utilitatem nostram^{ll} et facimus predicta omnia et singula consilio testium infrascriptorum, quos ad hec nostros propinquos, vicinos et / consiliatores elegimus^{mmm} et apellamus. Actum Ianue, in domo dicti Oberti, in qua habitant, anno dominice nativitatis M^o CCC^o VIII°, indic(tione) V^a, die XX ianuarii, in sero. Testes Baffus / censarius, Senescarchus de Bargonio banbaxarius et Marchexinus Ursetus.

(S.T.) Ego Leonardus Bocacius, sacri Imperii notarius, predictum instrumentum ut supra extrasi de cartulariis instrumentorum compositorum manu quondam Iohannis de / Avundo notarii in hanc publicam formam, nichil adito vel diminuto nisi forsitan sylaba, ponto, titulo que mutat sententiam vel variat intellectum, et hoc de / mandato domini consulis placitorum, ut continetur in una apodixia scripta manu Thome de Casanova notarii, M^o CCC^o XXXII, die XXXI iuliiⁿⁿ.

^a *Segue in I* in ^b *segue in I* et ^c puteum: putheus *in I* ^d caderiis: calderiis *in I*
^e cum: *om. I* ^f et una pilla et: et cum una pilla de petra et cum *in I* ^g coperiret: *così A*;
 qui coperit *in I* ^h et cum omnibus - et: *in soprilinea e in parte nel margine esterno in I*
ⁱ ab alio - infrascriptam: *così A*; ab alia parte terra dicti monasterii et ab alia parte terra nostra
 infrascripta *in I* ^j *segue in I* dicta ^k terram predictam: dictam terram *in I* ^l iuxta-
 tinctorie: *in soprilinea in I* ^m et: *om. I* ⁿ omnibus supradictis: supradictis instrumentis
in I ^o predictam-supraposita: *in soprilinea in I* ^p *segue in I* cum omnibus introitibus et
 exitibus suis et ^q *segue in I* et ^r *segue in I* alienandum ^s *segue depennato in I* absque
^t proprietario: proprio *in I* ^u ab: *om. I* ^v et: *om. I* ^w prestare: *in soprilinea in I*
^x *segue in I* et ^y *segue in I* et ^z et terra - supraposita: *in soprilinea in I* ^{aa} *segue in I*
 et ^{bb} supradicta: predicta *in I* ^{cc} tenere et: *om. I* ^{dd} *segue in I* et terra ^{ee} pos-
 sitis: *così A*; possis *in I* ^{ff} statuerit: *così A*; *statueris in I* ^{gg} stipulata et: stipulacione *in I*
^{hh} teneamur: teneat et teneamur et *in I* ⁱⁱ et: *om. I* ^{jj} de omnibus nostris iuribus: de iu-
 ribus nostris *in I* ^{kk} suarum: *così A*; nostrarum *in I* ^{ll} et legi - nostram: *in soprilinea e*
in parte nel margine esterno in I ^{mm} elegimus: eligimus *in I* ⁿⁿ (S.T.) - iulii: *om. I*.

1081

<1308?>, febbraio 7, Genova

Vendita di un denaro del pedaggio della porta d'ingresso alla città fatta a Giovannina, figlia del notaio Guglielmo e moglie del tagliatore Simone di Levanto, al prezzo di 36 lire.

O r i g i n a l e [A], A.S.G., Archivio Segreto 1511, n. 281.

La pergamena, fortemente deteriorata, è incollata su un foglio di carta, che impedisce la lettura di eventuali note tergalì, e presenta lacerazioni nelle parti superiore ed inferiore sinistre, alcuni piccoli fori sparsi ed una macchia scura in tutta la metà sinistra, con perdita di testo. L'ampiezza media delle righe è di cm. 13,5.

A causa della lacerazione della pergamena la data non è visibile. Tuttavia sul margine destro della pergamena compare l'annotazione di mano ottocentesca: «Data 1308», data che è riportata anche sulla camicia esterna. È possibile che, quando fu scritta tale annotazione, la data fosse ancora leggibile, per cui, in mancanza di altri elementi che consentano una datazione certa, l'anno 1308 è l'unico ipotizzabile.

Sull'argomento v. nn. 453, 840, 896.

Ego [...]gius^a notarius vendo, cedo et trado tibi Iohannine, fi[li]e / [...] ^b
 Guillelmi [...] ^c notarii et uxori quondam Symonis de Levant[o t]al[ia]toris,
 de/[nar]ium unum in pedagio porte vice comunis cum introy[t]u et proventu

ipsius / [...]que^d co[llig]atur, finito precio librarum triginta sex ianuorum, quas proinde a / [te con]fiteor habuisse, renuntians exceptioni non numerate et non accepte pecunie et omni / alii exceptioni. Quem denarium promito tibi de cetero non impedire neque sub/traere, set pocius ipsum legitime deffendere et disbrigare ab omni persona, / corpore, collegio et universitate meis propriis expensis, remissa tibi necessitate / denunciandi, alioquin penam dupli valimenti dicti denarii vel eius quo / pro tempore melius valuerit tibi stipulanti promito et proinde omnia bona mea / [habita et] habenda tibi pignori obligo. Insuper et pro dicto precio tibi do, cedo et / [trado] omnia iur[a], rationes et actiones que et quas habeo et mihi competunt et / [mihi competere] poss[unt] in dicto denario seu proventu ipsius, ita ut ipsi iuribus, / rationibus [et acti]onibus uti possis, agere et experiri in iudicio et extra, / [sicut] egomet unquam potui [seu] possem, constituens te inde procu/ratorem [ut] in rem [tuam et d]an[s] tibi licenciam et bayliam de ipsum^e apree<nden>/di possessionem quando tibi placuerit tua autoritate, sine decreto alicuius ma/gistratus, constituens me pro te et tuo nomine precario ip[su]m p[ossid]ere quam/d[iu] possedero [...] ^f ipsum scribi super te quando tibi placuerit / [sa]lvis [semper mutuis] et collectis comunis Ianue, que et qua dicta Iohannina promixit michi / notario, [stipulanti nomine et vice] comunis Ianue, de cetero prestandis, renuntians omni privi/[legio et] conventioni. Actum] Ianue in porticu domus B[oni]facii Vace, anno dominice / [nativitatis ... d]ie^s VII^a februarii, inter nonnam et vesp[er]as. Testes Ogerius / [...] ^h et presbiter Paschalis, capelanus ecclesie Sancti Laurentii.

[(S.T.) Ego ... d]e ⁱ Maiore notarius rogatus scripsi.

^a [9]   ^b [4]   ^c [5]   ^d [6]   ^e de ipsum: *così A*   ^f [12]   ^g [cm. 5]   ^h [cm. 4,5]   ⁱ [cm. 3].

1082

1308, marzo 3, Poitiers

Papa Clemente V conferma al monastero di Santo Stefano tutti i privilegi e i benefici concessi dai suoi predecessori.

O r i g i n a l e [A], A.S.G., Archivio Segreto 1523, n. 8.

La pergamena presenta lacerazioni per consunzione delle pieghe e sbiaditura d'inchiostro dovuta ad umidità in corrispondenza delle righe 2^a-6^a, con testo in gran parte leggibile alla luce di Wood.

Sulla plica, della stessa mano: «Branchinus»; all'interno della plica, della stessa mano: «Lanç.». A tergo, di mano trecentesca: «Clemens quintus confirmator omnium privilegiorum nostri monasterii».

Sull'argomento v. nn. 111, 122, 170, 201, 562, 586-587.

R e g e s t o: *Storia cronologica*, n. 41 (con data 1304).

✠ Clemens ✠ episcopus, servus servorum Dei, dilectis filiis .. abbatibus et conventibus monasterii / Sancti Stephani Ianuensis, ord[inis] S[ancti] Benedicti, salutem et apostolicam benedictionem. Cum a nobis petitur quod iustum / est et honestum [tam] vigo[r] equitatis quam] ordo exigit rationis ut id per sollicitudinem officii nostri ad debitum / perducatur effe[ctum]. Eapropter, dilecti in] Domino filii, vestris iustis postulationibus grato concurrentes as/sensu, omn[es] libertates et [immuni]tates [a] predecessoribus nostris Romanis pontificibus si-ve per privilegia seu / alias indulge[n]tias vobis et monasterio vestro] concessas nec non libertates et exemptiones secularium [nati]/onum a regibus et principibus et aliis Christi fidelibus rationabiliter vobis et monasterio predicto / indultas, sicut eas iuste et pacifice obtinetis, vobis et per vos eidem monasterio auctoritate apostolica / confirmamus et presentis scripti patrocinio communimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre confirmationis infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attem[ptare] presumpserit, indignationem omnipotentis Dei et beatorum Petri et Pauli, apostolorum eius, se noverit incursurum. Datum Pictavis, V nonas martii, pontificatus nostri anno tertio.

(B)

1083

1308, luglio 26, <Genova>

Il monastero di Santo Stefano rilascia procura al cappellano prete Paxius.

Notizia in n. 1126.

Notaio: Angelino «de Praellis».

1084

1308, ottobre 17, <Genova>

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione a Giacomo de Cella due terreni vignati e arborati, di cui uno con casa, in Rivarolo, in Valle Tanna Turbelle, località Cella.

N o t i z i a in A.S.G., Archivio Segreto 1511, n. 324.

N o t a i o: Lanfranco «Tartarus».

1085

<1308, novembre 2, Genova>

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione a Giacomo de Mondoni ortulanus un terreno con casa.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 159, c. 75 v.

Nel margine esterno, della stessa mano: « S. II ».

Il documento, interrotto, è compreso in una serie di atti datati 2 novembre 1308.

N o t a i o: Lanfranchino « de Nazario ».

✠ In nomine Domini amen. Nos frater Guillelmus, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Facius, frater Enricus, frater Guillelminus de Vulturo et frater Anthonius, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis concedimus tibi Iacobo de Mondoni ortolanno^a quandam terram dicti monasterii cum domo supraposita.

^a ortolanno: *così I.*

1086

<1308, novembre 2-4, Genova>

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione per 10 anni a Margherita, vedova di Oliverio di Chiavari balneator, due balnea nel borgo di Santo Stefano, insieme con forno, taverna, due stalla, pozzo ed attrezzature, per il canone annuo di 233 lire.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 159, c. 76 r.

Nel margine esterno, della stessa mano: « Nil (Nil: *depennato*) »; « Solvit Obert(us) de Orto s. II, d. VII ».

Il documento, interrotto, è compreso in una serie di atti datati novembre 1308. Il documento datato che immediatamente precede, in c. 76 r., reca la data del 2 novembre; quello datato che immediatamente segue, in c. 76 v., reca la data del 4 novembre.

N o t a i o: Lanfranchino « de Nazario ».

Sull'argomento v. nn. 139, 146, 251, 260-262, 280-281, 285, 286, 288, 310, 501, 1189.

✠ In nomine Domini amen. Nos frater Guillelmus, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Facius, frater Enricus, frater Guillelminus de Vulturo et frater Anthonius, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis concedimus tibi Margarite, uxori quondam Oliverii de Clavaro balneatoris, balnea duo dicti monasterii, videlicet novum et veterum, que modo construuntur et reficiuntur, cum domo in qua est furnus cum domo taberne et cum duobus stallis^a inferioribus sive apothecis, una<m> quarum conducis tu dicta Margarita et altera<m> conducit Iacobina pancogola et cum putheo dictorum balneorum et cum omnibus asteriis sive utensiliis^b pertinentibus ad dicta balnea. Que balnea cum domibus et tiratoribus supradictis sunt contigua et sunt posita in burgo Sancti Stephani et eisdem omnibus coheret ante et ab uno latere carrubius, retro tingeria Lazarini de Nazario et consortium et ab alio latere domus Manfredi Pezoni in parte et in^c parte domus que fuit Oliverii balneatoris et in parte domus Andree de Nazario. Quam locacionem dicto nomine tibi facimus a festo Natalis Domini proxime venturo

usque ad annos decem proximos venturos pro pensione per te singulis annis solvenda dicto monasterio vel eius certo misso librarum ducentarum triginta trium ianuinarum solvendarum quolibet anno de tribus in tribus mensibus pro rata.

^a *Segue depennato sive*   ^b *utensiliis: così I*   ^c *segue depennato parde*

1087

<1308>, novembre 4, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione per 9 anni ad Antonio fornarius di Santo Stefano una casa con forno nel borgo di Santo Stefano, che già conduce, per il canone annuo di 7 lire e con l'obbligo di manutenzione della casa e di cuocere il pane e le altre vivande del monastero, dietro corrispondenza da parte di quest'ultimo di 8 denari per ogni mina.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 159, c. 76 v.

Nel margine esterno, della stessa mano: « S. III »; « F(actus) ».

Il documento è compreso in una serie di atti datati 1308.

N o t a i o: Lanfranchino « de Nazario ».

Sull'argomento v. nn. 422, 1054.

✠ In nomine Domini amen. Nos frater Guillelmus, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Facius, frater Enricus, frater Guillelminus de Vulturo et frater Anthonius, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis concedimus tibi Anthonio fornario de Sancto Stephano domum unam dicti monasterii in qua est furnus, quam consuetus es tenere et conducere a dicto monasterio, positam in burgo Sancti Stephani, et ei coheret ante carrubius, retro domus dicti monasterii, ab uno latere hedificium Filiponi de Trago et ab alio domus dicti monasterii. Quam locacionem dicto nomine tibi facimus a festo Natalis Domini proxime venturo usque ad annos novem proxime venturos et tu debes dicto monasterio dare et solvere ^a omni anno ^b pensionem dicte domus et furni librarum septem ianuinarum et totum panem,

turtas, rosta et tiannos dicti monasterii et conventus ipsius coquere usque in finem termini dicte locacionis. Quam domum cum furno promittimus dicto nomine tibi dimittere et non auferre nec pensionem augere usque ad dictum terminum, set pocius tibi legitime deffendere^c et disbrigare a quacumque persona, corpore, collegio et universitate expensis propriis dicti monasterii, remissa tibi necessitate denunciandi et per pactum tibi dare et solvere pro qualibet mina panis quam coquas^d dicto monasterio denarios VIII ianuinorum, alioquin penam librarum viginti quinque nomine dicto tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis, et proinde omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Versa vice ego dictus Anthonius promitto et convenio vobis dictis abbati et monacis, dicto nomine recipientibus, dictam domum cum furno a vobis dicto nomine seu dicto monasterio tenere titulo locacionis et conducionis et non dimittere^e usque ad dictum terminum et dare et solvere vobis nomine dicti monasterii vel dicto monasterio vel eius certo noncio^f omni anno nomine pensionis dicte domus et furni infra octavam Natalis Domini libras septem ianuinorum et ultra per pactum totum panem, turtas, rosta et^g tiannos dicti monasterii et totius conventus ipsius continue coquere usque in finem termini dicte locacionis, vobis dantibus mihi dicto nomine pro qualibet mina panis quam coquero dicto monasterio denarios VIII ianuinorum ut supra^h et dictam domum de clausuris et coperturis manutenere meis expensis usque ad dictum terminum et ipsam nemini locare vel concedere usque ad dictum terminum sine licencia abbatis dicti monasterii, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero, libras XXV ianuinorum nomine pene vobis, nomine dicti monasterii stipulantibus, dare et solvere promitto et nichilominus cadam a iure huius locacionis, ratis manentibus supradictis, et proinde omnia bona mea habita et habenda vobis dicto nomine pignori obligo. Actum Ianueⁱ, in porticu domus dicti monasterii, die quarta^j novembris, inter primam et terciam. <Testes> Bonicus de Villaregia et presbiter Manuel, cappellanus dicti monasterii.

^a et solvere: *in soprilinea*   ^b segue ripetuto anno   ^c segue depennato a qua   ^d coquas: *corretto da coqueres*   ^e et non dimittere: *in soprilinea*   ^f noncio: *così I*   ^g segue parola depennata illeggibile di quattro lettere   ^h vobis-supra: *in soprilinea*   ⁱ segue depennato extra portam Sancti Andree   ^j quarta: *corretto da tercia*

1088

1308, novembre 16, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede a frate Enrico de Bestagno, dell'ordine terziario francescano, un terreno presso la chiesa di San Martino de Via, perché vi costruisca una casa, che alla sua morte dovrà ritornare al monastero stesso.

Originale [A], A.S.G., Archivio Segreto 1511, n. 282; imbreviatura [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 159, c. 89 r.

A tergo di A, di mano trecentesca: « De heremitorio Sancti Martini ».

In I, nel margine esterno, della stessa mano: « Factum pro dicto Enrico ».

✠ In nomine Domini amen. Frater Guillelmus, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius / prior, frater Facius, frater Enricus et frater Guillelminus de Vulturo, monaci dicti monasterii, nomine et vice / dicti monasterii, dederunt et concesserunt fratri Enrico de Bestagno de tercio ordine sancti Francischi, / ad honorem Dei et^a ex gratia speciali, tabulam unam et dimidiam usque in tabulas / duas terre sive soli^b dicti monasterii ex illa que est iusta ecclesiam Sancti Martini de / Via, videlicet deversus viam et a parte deversus civitatem, ad hedifficandum in / ea hedifficium domus. Et dictam dacionem et concessionem, nomine dicti monasterii, ex gratia ei / fecerunt in vita sua et quamdiu vixerit, sub pactis et condicionibus infrascriptis, videlicet / quod dictus frater Enricus debeat et teneatur quam cicius poterit in dicta terra sive solo hedifficium / domus fieri facere sive construi, item quod hedifficium quod fiet in dicta terra seu solo, / in quo dictus frater Enricus intendit ducere vitam bonam et facere penitenciam, et quicquid / in ipso^c hedifficatum^d seu^e constructum fuerit^f post mortem dicti fratris Enrici perveniat / ad dictum monasterium et iura omnia que dictus frater Enricus in ipso hedifficio seu hedifficiis et / terra sive solo haberet ad ipsum monasterium perveniant et revertantur; eciam dicto fratre / Enrico recedente ab ipso loco animo non habitandi eo sine licentia abbatis et / conventus dicti monasterii, ipso iure dictum hedifficium et iura predicta in dictum monasterium / deveniant et revertantur. Quam cessionem et gratiam promiserunt dicti abbas et monaci, nomine / dicti monasterii, eidem^g fratri Enrico^h habere ratam et firmam et

eam non revocare nec contravenire, alioquin libras / decem ianuinorum, nomine dicti monasterii, nomine pene ei stipulanti dare et solvereⁱ promiserunt, ratis / manentibus supradictis, et proinde omnia bona dicti monasterii habita et habenda ei pignori obligaverunt. / Versa vice dictus frater Enricus, dictam terram et solum recipiens a dictis abbate et / monacis, nomine dicti monasterii, sub pactis et condicionibus suprascriptis et infrascriptis, promisit / et convenit eis, recipientibus nomine dicti monasterii, in dicta terra sive solo, dante Domino, quam cicius / poterit facere et fieri facere sive construi hedifficium unum domus, quod hedifficium et iura / ei quesita in dicto hedifficio et terra sive solo vigore presentis^j instrumenti post mortem ipsius / fratris Enrici in dictum monasterium deveniant et revertantur et ex nunc prout ex tunc ipsa iura / eisdem abbati et monacis, nomine dicti monasterii, dat, cedit et mandat; eiam si de / dicto hedifficio receserit animo non habitandi ipsum, ut dictum est supra, dictum hedifficium et / iura ipsius ad dictum monasterium tunc perveniant et revertantur. Et si forte inceperit hediffi/care dictus frater Enricus in dicta terra sive solo et non compleverit hedifficium, murum dicte / terre^k quem dirrui fecisset promisit et teneatur ex pacto fieri facere et reduci in eo statu / quo fuisset tempore dirrucionis et ultra emendare eis, nomine dicti monasterii, seu dicto monasterio^l / omne dapnum prestitum occasione dicte hedifficacionis tam ecclesie Sancti Martini predictae quam terre dicti monasterii. Et predicta omnia, ut supra, modo^m et forma suprascripta, promisit dictus frater Enricus / eisdem abbati et monacis dicto nomine attendere, complere et observare et non contravenire, alioquin / libras decem ianuinorum eis, nomine dicti monasterii, nomine pene, stipulantibus, dare et solvere promisit, ratis manentibus supradictis et proinde omnia bona sua habita et habenda eisdem abbati et monacis dicto / nomine pignori obligavit. Actum Ianue, in porticu dicti monasterii, anno dominice nativitatis M^o CCC^o / VIII, indic(tione) sexta, die XVI novembris, inter primam et terciam. Testesⁿ Beltramus^o, / archipresbiter plebis Sancti Syri de Ceula, et frater Iohaninus de Vercellis lanerius.

(S.T.) Ego Lanfranchinus de Nazario notarius rogatus scripsi^p.

^a et: *om. I*   ^b sive soli: *in sopra-linea in I*   ^c ipso: *ipsa in I*   ^d segue in I factum
^e seu: *om. I*   ^f fuerit: *in I in sopra-linea su esset depennato*   ^g eidem: *dicto in I*   ^h eidem
fratri Enrico: *in A in calce al documento con segno di richiamo; in I segue depennato* dicto nomine
ⁱ dare et solvere: *om. I*   ^j presentis: *presentes in A*   ^k in I segue depennato quod
rit   ^l monasterio: *in I nel margine esterno*   ^m modo: *in I in sopra-linea su not depennato*
ⁿ in I segue depennato pres   ^o Beltramus: *in I in sopra-linea*   ^p (S.T.)-scripsi: *om. I.*

1089

<1308, novembre 30, Genova>

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione per 10 anni a Giovannino de Andoria ortolanus un terreno ortivo ed arborato con casa in contrada Caapluma, per il canone annuo di 12 lire e 4 galline e con obbligo di manutenzione della casa.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 159, c. 104 r.

La c. 104 r. presenta una lacerazione lungo il margine inferiore, con perdita di testo facilmente ricostruibile grazie al formulario consueto.

Il documento è barrato con linee ondulate.

Il documento, interrotto, è compreso in una serie di atti datati 30 novembre 1308.

N o t a i o: Lanfranchino « de Nazario ».

✠ In nomine Domini amen. Nos frater Guillelmus, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Facius, frater Enricus, frater Guillelminus de Vulturo et frater Anthonius, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis concedimus tibi Iohannino de Andoria ortolanno^a quandam terram dicti monasterii cum domo supraposita positam in contracta Caaplume ortive et arborate^b diversarum arborum, cui coheret superius et ab uno latere terra heredum Simonis Aurie, inferius carrubius mediante plura hedifficia que sunt super terra dicti monasterii et ab alio latere crosa. Quam locacionem dicto nomine tibi facimus a festo Natalis Domini proxime venturo usque ad annos decem proximos tunc proxime venturos pro pensione per te singulis annis solvenda dicto monasterio^c vel eius certo misso librarum duodecim ianuinarum^d et quatuor galinarum valentium s. III pro qualibet^e. Quam terram cum domo promittimus tibi dimittere et non auferre nec pensionem augere usque ad dictum terminum, set pocius tibi deffendere et disbrigare [dicto] nomine ab omni persona, collegio, corpore et universitate expensis propriis dicti monasterii, remissa tibi necessitate denunciandi. [Versa vice ego dictus Iohanninus promito] et convenio vobis dictis abbati et monacis, recipientibus nomine dicti monasterii, [dictam terram cum domo supraposita tenere titulo locacionis et conducionis et non]

dimitere usque ad dictum terminum et dare et solvere dicto monasterio / (c. 104v.) vel eius certo misso nomine pensionis dicte terre et domus singulis annis usque ad dictum terminum^f infra octavam Natalis Domini libras^g et ultra omni anno in dicto termino galinas quatuor^h valentes soldos tres pro qualibet etⁱ in dicta domo continue habitare et ipsam domum manutenere meis expensis de portis et coperturis usque ad dictum terminum et ipsam terram cum domo nemini locare vel concedere sine licencia abbatis dicti monasterii et in dicta terra nullas incidere arbores sine licencia dicti abbatis, acto et in dicto monasterio retento quod^j liceat monasterio et possit de dicta terra dare et concedere ad incasandum^k, non obstantibus supradictis, deminuendo de pensione dicte terre eidem^l Iohannino^m pro rata, secundum eis abbati et monacis iuste videbiturⁿ. Que omnia et singula supradicta promiserunt de iure se adinvicem^o. T(estes)^p.

^a ortolanno: così I   ^b ortive et arborate: così I   ^c segue depennata lettera l   ^d segue spazio bianco pari a circa dieci lettere   ^e et-qualibet: in soprilinea; quatuor: in soprilinea su quorum depennato; segue ripetuto sulla linea ianuinorum   ^f segue depennato libras   ^g segue spazio bianco pari a circa quindici lettere   ^h quatuor: in soprilinea   ⁱ segue depennato dic   ^j segue depennata lettera p   ^k segue depennato ex dict   ^l segue ripetuto eidem   ^m segue parola depennata illeggibile di quattro lettere   ⁿ segue spazio bianco pari a due righe e mezza   ^o segue spazio bianco pari a circa quattro righe e mezza   ^p segue spazio bianco pari a circa cinque righe.

1090

<1308>, dicembre 4, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona dell'abate Guglielmo, rilascia quietanza ad Alberto de Clayno, magister antelami, di quanto dovuto pro terratico degli anni precedenti ed investitura di un suo edificio che insiste sul suolo del monastero in contrada Caapluma, venduto al prete Oberto, ministro della chiesa di Santa Giustina de Casali Crespino.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 159, c. 108 v.

Nel margine esterno, della stessa mano: « VIII »; « F(actus) ».

Il documento è compreso in una serie di atti datati 1308.

N o t a i o: Lanfranchino « de Nazario ».

✠ In nomine Domini amen. Ego frater Guillelmus^a, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, confiteor tibi Alberto de Clayno, magistro alterami^b, me nomine et vice dicti monasterii habuisse et recepisse a te^c integram rationem, solucionem et satisfacionem de investitura^d seu recognicione domini quam de^e terratico hedifficii^f tui positi in contracta Caaplume super terra sive solo dicti monasterii quod vendidisti presbitero Oberto, ministro ecclesie Sancte Iustine de Casali Crespino, videlicet de toto terratico preterito usque in diem vendicionis dicti hedifficii, renuncians exceptioni non numerate peccunie et non habite et solucionis et satisfacionis non facte et omni iuri, promitens nomine dicti monasterii tibi quod nulla de cetero per dictum monasterium et conventum ipsius vel habentes causam ab eo contra te vel heredes seu bona tui fiet questio, peticio vel requisicio in iudicio vel extra predicta occasione vel aliqua ex predictis et predicta promito dicto nomine tibi attendere et complere et non contravenire sub pena dupli de quanto et quociens contrafieret et bonorum^g meorum et dicti monasterii obligacione, ratis manentibus supradictis^h. Testes Ugetus Placentinus pancogolus de Sancto Georgio et Guillelminus Balbus, clericus Sancti Stephani, et Coverus, ortolannusⁱ de Sancto Stephano. Actum Ianue, extra portam Sancti Andree, in domo balnei dicti monasterii, die IIII decembris, inter nonam et vespervas.

^a Segue depennato monacus   ^b alterami: così I   ^c segue depennato soldos septem
^d segue depennato et   ^e seu-de: in soprалinea   ^f segue depennato quod vendidisti presbitero Oberto ministro
^g segue depennato dicti   ^h segue spazio bianco pari a tre righe
ⁱ ortolannus: così I.

1091

1308, dicembre 22, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a Guglielmo de Clapa, tintore, anche a nome degli eredi del fu Lanfranco de Clapa, suo fratello, e ai loro eredi legittimi un suolo nel borgo di Santo Stefano su cui insistono una tintoria, una casa, pozzi ed altri edifici, per il canone annuo di 6 lire, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita degli edificati.

Original e [A], A.S.G., Archivio Segreto 1511, n. 283.

La pergamena presenta alcuni piccoli fori sparsi.

A tergo, di mano coeva: « Livellum in M^oCCCVIII et durat usque ad annos XXVIII in Guillelmo de Clapa tinctori pro precio de libris VI »; di mano trecentesca: « Livellum de annis XXVIII »; di mano quattrocentesca: « Vide si est illa de Ianoto ».

✠ In nomine Domini amen. Nos frater Guillelmus, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, / frater Facius, frater Enricus, frater Guillelminus de Vulturo et frater Anthonius, monaci dicti monasterii, nomine et vice / dicti monasterii, locamus et titulo locacionis, libellario nomine, concedimus tibi Guillelmo de Clapa tinctori / et heredibus tuis legitimis ex te natis, recipienti nomine^a tuo proprio et nomine et vice / heredum condam Lanfranci de Clapa tinctoris, fratris tui, et heredum et priorum heredum ex eis legitime natorum, / a Natale Domini proxime venturo usque ad annos viginti novem proxime completos terram sive solum dicti / monasterii, super qua terra sive solo sunt tinctoria, domus, putheus sive puthea et alia hedificia / et est dicta terra sive solum posita sive positum in burgo Sancti Stephani et ei coheret seu coherere consuevit ante carubius in parte et in parte hedificia dicti Guillelmi et dictorum heredum et hedificia / hospitalis Sancti Stephani Ianuensis, retro terra dicti monasterii, ab uno latere tinctoria Luchini Gamboni / et ab alio latere tinctoria Guberti Nuctolani et consortium, te dictis nominibus dante et solvente / et dictis heredibus dantibus et solventibus annuatim sive singulis annis dicto monasterio vel eius certo miso pro pensione sive conducone dicti soli et terre libras sex ianuinorum. Quam terram sive / solum promittimus, nomine dicti monasterii, tibi dictis nominibus dimittere et non aufere nec pensionem / augere, set ipsam terram sive solum tibi dictis nominibus et dictis heredibus defendere legitime et disbrigare / ab omni persona, collegio, corpore et universitate, expensis propriis dicti monasterii, remissa tibi dictis nominibus / necessitate denunciandi, alioquin libras viginti quinque ianuinorum nomine pene, nomine dicti monasterii, tibi, stipulanti / dictis nominibus, dare et solve promitto, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et predictis omnibus / et singulis observandis omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi dictis nominibus pignori obligamus. / Versa vice ego dictus Guillelmus, nomine meo et dictorum heredum, pro quibus omnibus et quolibet ipsorum ad / cautellam promitto de rato, recipiens dictam locacionem pactis et condicionibus supradictis, promitto / vobis dictis abbati et

monacis, recipientibus nomine dicti monasterii, ex pacto inter nos solempniter / aposito, dictam pensionem, videlicet libras sex ianuinorum, annuatim dare et solvere per me et heredes predictos / infra octavam Natalis Domini dicto monasterio vel eius certo miso, aducendo et numerando dictam pensionem / ad dictum monasterium sive in dicto monasterio et non vendere vel alienare per me seu heredes predictos / aliquod hedifficium quod factum sit seu fieri contingerit in ipsa terra sive solo sive ius michi / concesum dictis nominibus alicui, sine licencia dicti monasterii vel ipsius abbatis, quam licenciam / teneat et dicti heredes teneantur petere a dicto abbate. Et si dictum monasterium hedifficia et / tinctoriam predictam vel aliquam partem ipsarum emere voluerit quando vendi deberent, debeat illa / sive illam habere pro minori precio soldorum decem quam de ipsis haberi posset bona fide et sine / fraude et si emere noluerit, possim et dicti heredes possint ipsas sive ipsam vendere cui / voluero seu voluerint heredes predicti, ita tamen quod vendi seu alienari non possint / alicui nobili vel servo vel ecclesie vel hospitali vel alicui loco religioso. Et si vendidero / vel alienavero seu predicti heredes vendiderint vel alienaverint hedifficia et / tinctoriam predictam vel aliquam partem ipsarum vel aliquo casu pervenerit seu pervenerint in aliquam / personam, collegium seu universitatem, preterquam in heredes meos et dictorum heredum legitime ex me et / eis natos, teneat et dicti heredes teneantur dare et solvere dicto monasterio vel eius certo miso infra / mensem unum a die alienacionis vel vendicionis facte ut supra, pro recognitione domini / dicte terre denarios duodecim ianuinorum pro qualibet libra percepta vel promissa seu que percipi / debeat ex dictis hedifficiis et tinctoria vel aliquo ipsorum seu valimenti ipsorum vel / alicuius eorum, si iusto precio alienata non essent seu alienatum, et quod faciam et curabo et dicti / heredes facient et curabunt ita et sic quod ille vel illi qui dicta hedifficia et tinctoriam vel aliquam / partem ipsarum emerit seu emerint vel aliquo casu in se habuerit vel habuerint et in se pervenerit / seu pervenerint et quociens, si heres vel heredes mei seu dictorum heredum non fuerit seu fuerint / ut supra, dabit et solvet seu dabunt et solvent abbati dicti monasterii vel eius certo miso infra mensem / unum a die alienacionis vel vendicionis facte ex dictis hedifficiis et tinctoria vel alicuius / partis ipsarum vel possessionis habite pro qualibet libra eius tocus quod inde percipietur et percipi debeat seu promissum fuerit ex dictis hedifficiis et tinctoria vel aliquo ipsorum vel alicuius / partis eorum seu valimenti ipsorum denarios duodecim ianui-

norum et quod ille vel illi cui vel / quibus vendentur seu alienabuntur vel
 vendetur seu alienabitur hedificia et tinctoriam / predictam vel aliquam
 partem ipsarum vel aliquo casu habuerit seu habuerint et quociens instru-
 mentum locacionis / et conducionis usque ad terminum annorum viginti
 novem ab hodie numerandum pro dicta / annua pensione huic instrumento
 simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem unum / a die
 emptionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto monasterio et
 recipiet ab / eodem. Et si persona vel persone in quam seu quas dicta hedif-
 ficia et tinctoriam vel aliquam partem / ipsarum alienabuntur vel pervenerint
 seu pervenerit quocumque titulo et quociens, etiam si per plures / ambula-
 verint vel ambulaverit, preterquam heredem seu heredes mei et dictorum
 heredum ut supra / denarios duodecim per singulam libram non dederit seu
 dederint dicto monasterio vel abbati ipsius et / instrumentum sive instru-
 menta locacionis non faciet seu facient dicto monasterio et recipiet seu re-
 cipient / ab eodem^b, non teneatur dictum monasterium ex tunc stare dicte
 locacioni. Et si forte aliqua infamis / persona inhoneste fame vel iniuriosa
 dicto monasterio vel abbati ipsius venerit ad standum in dictis / hedificiis
 et tinctoria vel aliquo ipsorum, ipsam inde expellam et dicti heredes expel-
 lent infra dies / octo postquam michi vel eis fuerit nonciatum per abbatem
 vel maiorem ipsius monasterii, alioquin, si in aliquo de predictis con<tra>-
 fecero seu heredes predicti contrafecerint et quociens, promitto vobis, reci-
 pientibus / nomine dicti monasterii, et per vos eidem monasterio dare et
 solvere dicto monasterio libras viginti quinque ianuinarum nomine pene, /
 insuper cadam dictis nominibus et ipsi heredes predicti cadant a iure loca-
 cionis et conducionis dicte terre, ratis manentibus supradictis et pro pre-
 dictis omnibus et singulis observandis omnia bona mea habita et habenda /
 et specialiter hedificia et tinctoriam predictam vobis, recipientibus nomine
 dicti monasterii, pignori obligo. Actum / Ianue, in porticu dicti monasterii,
 anno dominice nativitatis M° CCC° VIII°, indic(tione)ione sexta, die XXII de-
 cemberis, circa / vesperas. Testes Lanfrancus de Corsio lanerius, et magister
 Leonardus fixicus.

(S.T.) Ego Lanfranchinus de Nazario, notarius sacri Imperii, rogatus scripsi.

^a *Segue espunto* recipienti nomine   ^b eodem: hodem *in A.*

1092

1309, marzo 20, <Genova>

L'ospedale genovese di Sant'Antonio conferisce procura a Peireto Ogerii di Sant'Antonio.

N o t i z i a in nn. 1121-1122.

N o t a i o: Ugolino « Bastonus ».

1093

1309, agosto 27, <Genova>

Frate Amico de Rio è nominato ministro e procuratore dell'ospedale di Santo Stefano.

N o t i z i a in nn. 1098, 1106-1108, 1115, 1131.

N o t a i o: Lanfranchino « de Nazario ».

1094

1309, ottobre 24, Genova

Frate Amico, rettore dell'ospedale di Santo Stefano, a nome proprio e delle converse Agnese e Giacomina, dichiara a Raffeto, figlio di Vassallo Cazano, di aver ricevuto da Vassallo una pezza di panno rosso da usare per vestiti, per la quale pagherà la somma rimanente di 29 soldi e 6 denari.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 136, c. 272 v.

Nel margine esterno, della stessa mano: « Raffeti », « VIII ».

N o t a i o: Parentino « de Quinto ».

R e g e s t o: MARCHESANI-SPERATI, n. 1090.

In nomine Domini. Ego frater Amicus, preceptor, rector et gubernator hospitalis Sancti Stephani Ianuensis, nomine meo et nomine sororum Agnetis et Iacobine, conversarum dicti hospitalis, pro quibus promito de rato, confiteor tibi Raffeto, filio Vassalli Cazani, recipienti nomine dicti Vassalli patris tui, me emisse et habuisse ab eo pro me et pro dictis conversis induendo panni vermilli peciam unam, renuncians exceptioni non traditi panni et omni iuri, unde et pro precio cuius ex causa vendicionis qui^a restant de dicto precio promito tibi nomine dicti Vassalli dare et solvere eidem Vassallo soldos XXVIII, denarios VI ianuinorum usque ad octavam Natalis Domini proxime venturi, alioquin penam dupli dicte summe pecunie^b. Actum Ianue, in canneto prope dictum hospitalis^c Sancti Iohannis^d. Anno dominice nativitatis M^o CCC^o VIII°, ind(ictione) VII^a, die XXIII° octubris, ante terciam. Testes Petrus quondam Ianuarii de Rapallo et Iohannes de Rivo acimator.

^a qui: così I   ^b segue spazio bianco pari ad una riga e mezza   ^c hospitalis: così I
^d Iohannis: così I.

1095

1310, <Genova>

Il monastero di Santo Stefano rilascia procura a frate Bertolino de Domicola.

N o t i z i a in n. 1162.

Il documento che fornisce la notizia non dà indicazione né del mese né del giorno.

N o t a i o: Lanfranchino « de Nazario ».

1096

1310, gennaio 17, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede ai fratelli Benvenuto e Giovanni de Maugine di tagliare alberi e rami per 6 anni in un terreno de Bozaneto che hanno in conduzione dal monastero, dietro corresponsione annua della somma di 2 lire.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 160, c. 14 r.

La carta presenta ampia sbiaditura d'inchiostro nella parte superiore, con perdita di testo per il lato *verso*.

Nel margine esterno, della stessa mano: « s. II, d. VII »; « Confit(entur) Benvenuto et Iohanni de Maugine fratribus de incidendo boschum ».

N o t a i o: Lanfranchino « de Nazario ».

✠ In nomine Domini amen^a. Frater Guillelmus, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Ugolinus, frater Facius, frater Enricus, frater Guillelminus de Vulturo et frater Anthonius, monaci dicti monasterii^b, nomine et vice dicti monasterii, confitentur Benvenuto et Iohanni de Maugine fratribus actum fuisse inter abbatem et conventum dicti monasterii ex una parte et dictos fratres ex altera in contractu locacionis pratorum et terrarum de Bozaneto dicti monasterii, facte eisdem fratribus per abbatem et conventum dicti monasterii scripto manu notarii infrascripti, quod eisdem fratribus debent^c nomine dicti monasterii promittere et se et dictum monasterium obligare ad infrascripta et aliter dicti fratres dictam locacionem a dicto monasterio non recepissent, licet de predictis in instrumento dicte locacionis non fit mencio, renunciantes dicti abbas et monaci dicto nomine exceptioni confessionis non facte et ut superius dictum est per omnia actum^d non esse et omni iuri, unde volentes eisdem fratribus attendere et observare promissa, dederunt et concesserunt eisdem fratribus dicti abbas et monaci dicto nomine plenam licenciam et potestatem quod ipsi fratres possint et quilibet ipsorum possit frascas incidere, arbores remondare dictarum terrarum et pratorum hinc ad^e annos sex proxime

venturos, ita tamen quod in quolibet cepto dimittant, conservent et manuteneant dicti fratres alevum unum usque in duos, prout conveniens fuerit, et dictas frascas quantum ad incidendum et arbores ad remondandum dicto nomine defendere et disbrigare promiserunt eisdem fratribus a quacumque persona expensis propriis dicti monasterii, remissa necessitate denunciandi. Que omnia dicti abbas et monaci dicto nomine eisdem fratribus promiserunt attendere et observare et non contravenire, alioquin penam librarum decem ianuinarum dicto nomine eisdem fratribus stipulantibus dare et solvere promiserunt, ratis manentibus supradictis, et proinde omnia bona dicti monasterii habita et habenda dicto nomine eisdem fratribus pignori obligaverunt. Versa vice dicti Benvenutus et Iohannes fratres quisque ipsorum in solidum promiserunt et convenerunt dictis abbati et monacis^f nomine dicti monasterii dare et solvere dicto monasterio vel eius certo misso de dictis frascis et remondaturis arborum et ipsarum occasione omni anno usque ad dictum terminum infra octavam nativitatis Domini libras duas ianuinarum et dimittere, conservare et manutenere pro quolibet cepto alevum unum usque in duos, ut conveniens fuerit. Que omnia et singula dicti fratres promiserunt dictis abbati et monacis nomine dicti monasterii attendere, complere et observare et non contravenire^g, alioquin^h penam librarum / (c. 14 v.) [XXV] ianuinarum eisdem [abbati et monacis] dicto nomine dare et solvere promiserunt [... omnia bona sua habita et habe]ndaⁱ eisdem abbati et monacis nomine dicti monasterii pignori obligaverunt, acto quod quilibet ditorum [fratrum in omnibus et] singulis in solidum teneatur et c.^j. Actum Ianue^k, in porticu dicti monasterii, anno dominice nativitatis M^o CCC^o X^o, ind(ictione)^l VII, die XVII ianuarii, inter nonam et vespas. Testes Mussus de Frexia de Sancto Stephano Riperie, Guillelmus Ubaldus de Dianno cochus et Guillelmus Urssus de Coxino.

^a *Segue depennato nos*   ^b *segue depennato confitentur*   ^c *debet: con segno abbreviativo superfluo*   ^d *actum: di lettura incerta*   ^e *segue depennato ad*   ^f *segue depennato dicto*   ^g *segue depennato sub*   ^h *segue depennato libras d*   ⁱ [cm. 10]   ^j *segue ripetuto et c.; segue spazio bianco pari a circa tre righe e mezza*   ^k *segue depennato extra portam Sancti Andree*   ^l *segue depennato x*

1097

1310, gennaio 18, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni ad Oberto de Cella di Langasco, ad Oberto Urso de Coxino e ai loro eredi legittimi terreni con casa in Langasco, in località Figariis, per il canone annuo di 6 lire e 2 galine e con obbligo di migliorie al terreno e di manutenzione della casa.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 160, c. 20 r.

La carta presenta roscature di tarlo sparse ed ampia sbiaditura d'inchiostro nella parte superiore, con perdita di testo per il lato *verso*. L'ampiezza media delle righe è di cm. 20.

Nel margine esterno, della stessa mano: « s. III »; « Locamus Oberto de Cella »; « F(actum) pro monasterio ».

N o t a i o: Lanfranchino « de Nazario ».

✠ In nomine Domini amen. Nos frater Guillelmus, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gre[gorius] prior, frater Ugolinus, frater Facius, frater Enricus, frater Guilleminus de Vulturo et frater Anthonius, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis libellario nomine concedimus vobis Oberto de Cella de Langasco et Oberto Urso de Coxino et heredi[bus] v[estris] legitimis ex vobis natis et nascituris a festo Natalis Domini proxime preteriti usque ad annos viginti novem proxime completos [ill]am terram sive terras positam sive positas in territorio Langaschi, loco ubi dicitur Figariis cum domo una supraposita quam sive quas solitus est^a tu dictus Obertus detenere^b et conducere a dicto monasterio, vobis dantibus et solventibus anuatim sive singulis annis / (c. 20 v.)^c libras^d sex ianuinorum, et galinas duas bene valentes soldos sex [cm. 8]^e nomine dicti monasterii promittimus tibi [cm 5]^f nec pensionem augere [usque ad dictum] terminum, set pocius ipsam terram sive terras cum domo vobis et heredibus vestris legitimis ut supra^g deffendere et disbrigare ab omni persona expensis propriis dicti monasterii, remissa vobis necessitate denunciandi, alioquin libras XXV ianuinorum [nomine] pene^h dicto nomine [vobis] stipulantibus promittimus, ratis manentibus supradic-

tis et proinde omnia bona dicti monasterii habita et habenda dicto nomine vobis pignori obligamus. Versa vice nos dicti Obertus de Cella et Obertus Urssus quisque nostrum in solidum promitimus et ⁱ convenimus vobis ^j dictis abbati et monacis, recipientibus nomine dicti monasterii, dictam terras sive terras cum domo a vobis ^k nomine dicti monasterii tenere locacionis titulo et libelario nomine usque ad dictum terminum et ipsam terram sive terras meliorare, bonificare, alevare et non deteriorare et in dictis terris arborem aliquam non incidere vel incidi facere ^l sine licencia abbatis [dicti] monasterii et domum predictam continue habitare et ipsam manutenere de portis et coperturis nostris propriis expensis et ipsas terras cum domo vel aliquam ipsarum alicui ^m non locare sine licencia abbatis dicti monasterii et ipsam terram seu terras claudere et clausam seu clausas tenere et dictam pensionem omni anno infra octavam nativitatis Domini, videlicet libras sex ianuinorum et galinas duas bene valentes soldos sex ianuinorum dare, tradere et solvere dicto monasterio vel eius certo misso, alioquin si ut supra non observaverimus vel contrafecerimus in aliquo predictorum, libras XXV ianuinorum nomine pene vobis recipientibus nomine dicti monasterii stipulantibus dare et solvere promitimus et nichilominus cadamus a iure presentis locacionis, ratis manentibus supradictis, et proinde omnia bona nostra habita et habenda vobis dicto nomine pignori obligamus, acto quod quisque nostrum de predictis omnibus et singulis in solidum teneatur, abrenunciantes beneficio nove constitutionis de duobus reis, epistule divi Adriani, iuri de principali et omni iuri. Actum Ianue, in porticu dicti monasterii, anno dominice nativitatis M^o CCC^o X^o, ind(ictione) VII, die XVIII ianuarii, inter terciam et vespervas. Testes Simon Zanzonus textor, Guillelmus Marenchus de Turrigia textor et Guillelmus Iohannis ⁿ de Biss(anne).

^a est: *così I*   ^b detenere: *con de in soprilinea*   ^c seguono due righe e mezza illeggibili per sbiaditura dell'inchiostro, pari complessivamente ad un'estensione di cm. 45   ^d segue depennato denariorum ianuinorum   ^e [cm. 8]   ^f [cm. 5]   ^g vobis-supra: *in soprilinea*
^h segue depennato nomine dicti monasterii   ⁱ segue ripetuto et   ^j vobis: *in soprilinea*
^k segue parola depennata illeggibile di circa cinque lettere   ^l vel-facere: *in soprilinea*   ^m alicui: *corretto da precedente scrittura*   ⁿ segue depennato de Bi

1098

1310, gennaio 28, Genova

Fratre Amico de Rio, rettore e ministro dell'ospedale di Santo Stefano, delega le proprie veci di procuratore dell'ospedale ad Antonio faber di Lavagna.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 210/I, c. 5 r.

Nel margine esterno, della stessa mano: «Procuratio fratris Amici de Rio, rectoris et ministri hospitalis Sancti Stephani Ianuensis»; in quello esterno di c. 5 v., della stessa mano: «Factum».

Indizione non genovese.

N o t a i o: Leonardo «de Garibaldo».

In nomine Domini amen. Frater Amicus de Rio, rector et minister hospitalis Sancti Stephani positi in burgo Sancti Stephani et etiam actor, procurator et syndicus dicti hospitalis, secundum tenorem instrumenti publici scripti manu Lanfranchini de Nazario notarii millesimo CCC^o nono, die XXVII augusti, impeditus, prohibitus et variis de causis procurare et administrare^a negotia dicti hospitalis, maxime circa iudicia, constitutus in presentia^b reverendi viri domini Petri de Castellario, canonici ecclesie Sancte Marie in Vineis Ianuensis, vicarii venerabilis patris domini fratris P(orcheti), Dei et Sedis Apostolice gratia Ianuensis archiepiscopi, periculo facultatum^c suarum et prout melius potest, fecit, constituit / (c. 5 v.) et ordinavit Antonium fabrum de Lavania, presentem et mandatum suscipientem, actorem et procuratorem suum et dicti hospitalis ad petendum, recipiendum et exigendum quicquid dictus frater Amicus dicto nomine seu dictum hospitale recipere debet vel in futurum debebit a quacumque persona, corpore, collegio et universitate, ita tamen quod dictus Antonius quitare vel absolvere non possit aliquem debitorem dicti fratris Amici dicto nomine sive dicti hospitalis sine alia expressa licentia dicti fratris Amici dicto nomine, ad libellum et libellos dandum et recipiendum, excipiendum, litem et lites contestandum, positiones et interrogationes faciendum, positionibus et interrogationibus respondendum, de calumpnia iurandum, probationes faciendum, assessores petendum, sententiam et sen-

tentias audiendum et appellandum, executiones postulandum et ad omnia faciendum circa predicta et quodlibet predictorum et descendencia et causam habentia a predictis que idem frater Amicus dicto nomine facere posset et que per legitimum procuratorem et actorem fieri possunt et exerceri in predictis omnibus et singulis, dictus actor et procurator liberam et generalem administrationem concedens nec non promittens michi notario infrascripto, stipulanti officio publico nomine cuiuscumque interest vel interesse posset, ratum et firmum habere perpetuo quicquid per dictum actorem et procuratorem circa predicta actum fuerit seu gestum sub obligatione bonorum ipsius fratris Amici et hospitalis predicti. Et volens relevare dictum actorem et procuratorem ab omni onere satisfaciendi, promisit ipse frater Amicus michi infrascripto notario, stipulanti officio publico ut supra, se facturum et curaturum quod dictus actor et procurator in iudicio sistet, dolum non committet et quod iudicatum solvet et ad cautelam iudicatum solvi in omnibus suis clausulis, intercedens de predictis versus me notarium stipulantem ut supra pro dicto procuratore et actore suo sub ypoteca et obligatione bonorum suorum et dicti hospitalis. Quibus omnibus supradictis dictus dominus vicarius auctoritatem suam interposuit et decretum et ad cautelam ipsum Antonium actorem constituit ut supra. Actum Ianue, in palatio archiepiscopali Ianuensi quo regitur curia ipsius, anno dominice nativitatis millesimo CCC° decimo, ind(ictione) VIII^a, die XXVIII ianuarii, presentibus testibus domino Percivale de Portu iudice, Petro Grullo de Saona, Lanfrancho Caravello et Leonino Grullo notariis.

^a *Segue depennato negotia*   ^b *pressentia: così I*   ^c *segue depennato et pro*

1099

1310, febbraio 1, Genova

Il monastero di Santo Stefano rilascia quietanza tramite il rogatario a Lupo Perrone e a Luchino Rubeo del fu Gandolfo della somma da loro dovuta per canone di un suolo nel borgo di Santo Stefano, presso la porta di Sant'Andrea, su cui insiste un loro edificio.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 160, c. 41 v.

Nel margine esterno, della stessa mano: « Nil »; « Quietancia Lappi Perroni de investitura et terratico »; « F(actum) ».

N o t a i o: Lanfranchino « de Nazario ».

✠ In nomine Domini amen. Nos frater Guillelmus, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, in presencia, consensu et voluntate infrascriptorum monacorum dicti monasterii, videlicet fratris Gregorii prioris, fratris Ugolini, fratris Facii, fratris Enrici, fratris Guillelmini de Vulturo et fratris Anthonii et nos ipsi monaci, auctoritate et voluntate dicti domini abbatis et una cum eo, nominibus nostris et nomine et vice dicti monasterii, confitemur tibi notario infrascripto, officio publico stipulanti nomine et vice Lappi Perroni bancherii et Luchini Rubei quondam Gandulfi et cuiuscumque interest et intererit, nos habuisse et recepisse integram solutionem, satisfacionem et pag[amentum] de omni et toto eo quod habere vel recipere debuimus vel debebamus seu dictum monasterium debuit vel debebat usque in festum Natalis Domini incipientis anni de M^o CCC^o VIII preteriti^a occasione pensionis cuiusdam soli positi in burgo Sancti Stephani, apud portam Sancti Andree super quo solo est positum predictum hedificium quod est dictorum Lappi et Luchini et quod fuit quondam Loysii Calvi^b et de omni et toto eo quod recipere debuimus vel debebamus seu dictum monasterium debuit vel debebat a dictis Lapo et Luchino seu aliquo alio occasione cuiuscumque investiture acte [seu] facte usque in presentem diem^c ipsis Lappo et Luchino seu alteri alii de ipso solo et cuiuscumque renovacionis libelli et de omni et toto eo quod pro dicto solo vel occasione ipsius petere possemus seu dictum monasterium posset quacumque occasione hinc retro preterita usque in^d festum Natalis Domini preteritum^e, renunciantes exceptioni non habite et non recepte dicte solutionis, satisfacionis et pagamenti, doli mali in factum, condicioni sine causa et omni iuri, promittentes^f dicto nomine tibi stipulanti et recipienti^g nomine et vice dictorum Lappi et Luchini et cuiuscumque interest et interesse posset quod nulla im perpetuum contra dictum Lapum et Luchinum neque contra aliquem alium neque contra aliquem ipsorum vel eorum heredes seu bona vel alicuius eorum fiet lis, questio, peticio vel requisicio seu controversia in iudicio vel extra per nos nostris nominibus seu nomine dicti monasterii neque per dictum monasterium seu habentes causam a nobis et dicto monasterio occasionibus predictis vel aliqua ex eis, liberantes dicto nomine te dictum notarium nomine dictorum Lappi et Luchini et cuiuscumque interest vel intererit et per te ipsos et bona ipsorum a predictis omnibus per Aquilianam stipulacionem et acceptilacionem verbis solempnibus deductam et interpositam et predicta promittimus dicto nomine

tibi stipulanti ut supra atendere, complere et observare et non contravenire sub pena dupli de quanto et quociens contrafieret solempniter stipulata et promissa et sub bonorum nostrorum et dicti monasterii obligacione, ratis manentibus supradictis. Actum Ianue, in porticu dicti monasterii, anno dominice nativitatís M° CCC° X°, ind(ictione)^h VII, die prima februarii, inter vespervas et completorium. Testes Iohanninus Denadorsi de Biss(anne) et Iohannes Rovera de Sancto Vicencio, magister molendinorum.

^a festum-preteriti: *in sopra*linea *su* presentem diem *depennato* ^b et-Calvi: *in sopra*linea
^c usque-diem: *in sopra*linea ^d *segue depennato* dictum ^e festum-preteritum: *in sopra*linea *su* hanc diem *depennato* ^f *segue depennato* nomine ^g et recipienti: *in sopra*linea
^h *segue depennato* x

1100

1310, febbraio 11, <Genova>

Il monastero di Santo Stefano contrae un debito di 1650 lire da Bernardo de Ganducio de Capriata. Nicola Vicecomes, Andriolo de Nazario, Nicola Campanario, Pagano di Quinto e Giovannino Piper si costituiscono fideiussori.

Notizia in nn. 1101, 1134, 1156, 1163.

Notai o: Ugolino «Cerrinus de Recho».

Sull'argomento v. nn. 352, 423, 499, 619, 1101, 1134, 1156, 1163.

1101

1310, febbraio 11, Genova

Il monastero di Santo Stefano esenta Nicola Vicecomes, Andriolo de Nazario, Nicola Campanario, Pagano di Quinto e Giovannino Piper da qualsiasi responsabilità inerente alla somma di 1650 lire che il monastero stesso

ha avuto in prestito da Bernardo Ganducio per il tramite di Giovanni Manens e che ha impiegato per la realizzazione di un alveus e di un pozzo.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 159, c. 114 v.

Nel margine esterno, della stessa mano: « Nil »; « F(actum) »; « Factum per me Lanfr(anchinum) »; di mano coeva: « Factum per me Zin(etum) ».

N o t a i o: Lanfranchino « de Nazario ».

Sull'argomento v. nn. 352, 423, 499, 619, 1100, 1134, 1156, 1163.

✠ In nomine Domini amen. Dominus frater Guillelmus, abbas^a monasterii Sancti Stephani Ianuensis, in presencia, consensu et voluntate fratris Gregorii, monaci et prioris dicti monasterii, et in presencia, consensu et voluntate infrascriptorum monachorum^b dicti monasterii, videlicet fratris Hugolini, fratris Facii, fratris Enrici, fratris Guillelmini de Vulturo et fratris Anthonii, nec non et dicti^c prior et monaci auctoritate dicti domini abbatis, nomine et vice dicti monasterii, pro se ipsis dicto nomine et successoribus eorum confessi fuerunt infrascriptis, videlicet Nicolao Vicecomiti, Andriolo de Nazario, Nicolao Campanario, Paganno de Aundi de Quinto et Iohannino Piperi, quod ipsi et quilibet eorum, precibus et mandato dictorum abbatis, prioris et monachorum, se et bona eorum obligaverunt adversus Bernardum Ganducium de libris mille sexcentis quinquaginta^d ianuinarum in publico instrumento scripto manu Ugolini Cerrini de Reco notarii hoc^e anno, die XI februarii. Que libre mille secente quinquaginta^f date et solute fuerunt Iohanni Manenti qui eas mutuaverat dictis abbati, priori et monacis pro facendo^g alveum et putheum dicti monasterii^h pro necessitate dicti monasterii et ipsas habere debebat, secundum formam publici instrumenti scripti manu *** et quod actum et promissum fuit inter eos quod ipsi abbas, prior et monachi debeant conservare idempnes predictos Nicolaum Vicecomitem et Nicolaum Campanarium, Paganum, Andriolum et Iohanninum et bona ypsorumⁱ idempnia ab obligatione predicta et omnibus his de quibus se obligaverunt versus dictum Bernardum et quod licet predicti Nicolaus Vicecomes, Nicolaus Campanarius, Andreas de Nazario, Paganus de Quinto et Iohanninus Piper confessi fuerint una cum dictis abbati, priore et monacis habuisse et recepisse dictas libras mille^j secentas et se obligaverunt in solidum versus dictum Bernardum, ut in dicto instrumento apparet, tamen rei veritas est quod dicte libre MDCL pervenerunt ad dictos abbatem, priorem et monacos et solute fuerunt pro^k debitis dicti monasterii et non predictorum vel alicuius ipsorum, prout predicti abbas, prior et monachi confessi fuerunt, renunciantes exceptioni rei

sic non esse, doli mali in factum, condicioni sine causa et omni iuri. Quare, volentes agnoscere bonam fidem et observare promissa, promiserunt et convenerunt predictis Nicolao Vicecomiti et Nicolao Campanario, Pagano, Andree et Iohannino solempniter stipulantibus ipsos et bona eorum et cuiuslibet eorum et quemlibet eorum conservare ydempnes et ydempnia a dicta obligatione seu dictis obligacionibus et omnibus hiis de quibus fit mencio in dicto instrumento et eis et cuilibet eorum solvere in pecunia numerata quicquid / (c. 115 r.) eos seu alterum eorum vel bona eorum vel alicuius eorum dampnificari contingeret seu solvere oppoteret et ad horum^l omnium firmitatem et robur predicti abbas et monaci dictum balneum et tenutam ipsorum specialiter obligaverunt predictis. Que omnia et singula supradicta promiserunt predicti abbas, prior et monaci predictis solempniter stipulantibus attendere, complere et observare et non contrafacere vel venire sub pena dupli eius de quo contrafieret cum restitutione expensarum litis et extra, ratis manentibus supradictis, et proinde obligaverunt dicta balnea specialiter et omnia alia bona dicti monasterii presentia et futura. Que omnia facta sunt pro utilitate dicti monasterii. Testes Martinus Leonis notarius^m, Cavalinus de Medicis iudex et Manuel Ardoyni. Actum Ianue, in pontile palacii sive turris Sancti Silvestri, anno dominice nativitatis M^o CCC^o decimo, indic(tione) septima, die undecima februarii, circa terciam.

^a *Segue ripetuto abbas*   ^b *monachorum: con h in soprilinea*   ^c *segue depennato monaci*   ^d *quingenta: in soprilinea*   ^e *hoc: in soprilinea*   ^f *quingenta: in soprilinea*
^g *segue depennata lettera p*   ^h *pro-monasterii: in soprilinea*   ⁱ *ypsorum: così I*   ^j *segue depennato de*   ^k *segue depennato ded*   ^l *horum: in soprilinea*   ^m *notarius: in soprilinea de*
ne su tabernarius depennato; segue in soprilinea de

1102

<1310, febbraio 27, Genova>

L'ospedale di Santo Stefano, in persona del ministro frate Amico de Rio di Chiavari, concede in locazione per 10 anni al notaio Guglielmo de Clapa lo stallum superiore di una casa nel borgo di Santo Stefano, davanti all'ospedale, per il canone annuo di 3 lire e 10 soldi.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 159, c. 138 v.

Nel margine esterno, della stessa mano: «v pro fratre; XII pro Guillelmo»; «Locavit Guillelmo de Clapa notario stallum superiorem duorum solariorum usque ad annos decem proximos <pro> pensione in anno soldorum LXX solvendorum de sex in sex mensibus».

Il documento, interrotto, è compreso in una serie di atti datati 27 febbraio 1310.

N o t a i o: Lanfranchino «de Nazario».

✠ In nomine Domini amen. Ego frater Amicus de Rio de Clavaro, minister et syndicus et procurator hospitalis Sancti Stephani Ianuensis, ut constat de dicto ministratu et syndicatu et procura per instrumentum scriptum manu notarii infrascripti M^o ***, sindicario et procuratorio nomine dicti hospitalis, loco et titulo locacionis concedo tibi^a Guillelmo de Clapa notario stallum superiorem cuiusdam domus dicti hospitalis, quod stallum est duorum solariorum, posite in burgo Sancti Stephani, ante dictum hospitale, cui coheret ante carrubius, retro trexenda tui^b dicti Guillelmi et ab utroque latere domus tui^b dicti Guillelmi. Quam locacionem tibi facio usque ad annos decem dicto nomine proxime venturos pro pensione per te singulis annis solvenda dicto hospitali vel eius ministro sive certo nuncio librarum trium et soldorum decem ianuinorum solvendarum de sex in sex mensibus. Quod stallum domus nomine dicti hospitalis promittimus tibi dimittere^c.

^a *Segue depennato* Angelino de Deva tabernario   ^b tui: *in soprilinea*   ^c *segue spazio bianco pari a circa mezza pagina.*

1103

1310, febbraio 27, Genova

L'ospedale di Santo Stefano, in persona del ministro frate Amico de Rio di Chiavari, concede in locazione per 10 anni ad Angelino de Deva tabernarius lo stallum inferiore di una casa nel borgo di Santo Stefano, davanti all'ospedale, per il canone annuo di 3 lire e 10 soldi.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 159, c. 139 r.

Nel margine esterno, della stessa mano, parzialmente illeggibile per sbiaditura dell'inchiostro: «Locavit Angelino [de Deva] stallum inferiorem [pro] pensione soldorum LXX

[solvendorum] de sex in sex mensibus »; « F(actum) pro Angelino »; « VI pro fratre, XII pro Angelino ».

N o t a i o: Lanfranchino « de Nazario ».

✠ In nomine Domini amen. Ego frater Amicus de Rio de Clavaro, minister, syndicus et procurator hospitalis Sancti Stephani Ianuensis, ut constat de dicto ^a syndicato et procura per instrumentum scriptum manu notarii infrascripti M^o ^{***}, sindicario et procuratorio nomine dicti hospitalis, loco et titulo locacionis concedo tibi Angelino de Deva tabernario stallum inferiorem sive apothecam cuiusdam domus dicti hospitalis, posite in burgo Sancti Stephani, ante dictum hospitale, cui coheret ante carrubius, retro ^b et ab utroque latere trexenda et ^c domus ^d Guillelmi de Clapa ^e. Quam locacionem tibi facio dicto nomine ^f usque ad annos decem proxime venturos pro pensione per te singulis annis solvenda dicto hospitali vel eius certo noncio ^g librarum trium et soldorum decem ianuinorum solvendarum de sex in sex mensibus ^h. Quod stallum domus sive apothecam promito dicto nomine tibi dimittere et non auferre nec pensionem augere usque ad dictum terminum, set pocius ipsum tibi deffendere et disbrigare ab omni persona, collegio, corpore et universitate ⁱ expensis propriis dicti hospitalis, remissa tibi necessitate denunciandi. Versa vice ego dictus Angelinus promito et convenio tibi dicto sindico, dicto nomine stipulanti, dictum stallum domus sive apothecam tenere et conducere a te dicto nomine sive a dicto hospitale et non dimittere usque ad dictum terminum et dictam pensionem, silicet libras tres et soldos decem ianuinorum, quolibet anno dare et solvere dicto hospitali vel eius certo noncio, solucionem faciens de sex in sex mensibus ut <dictum est> et in fine dicti termini dictum stallum domus sive apothecam dicto hospitali liberum restituere, pocius melioratum quam deterioratum. Que omnia et singula supradicta promiserunt inter se adinvicem ^j dicte partes dictis nominibus attendere, complere et observare et non contravenire, alioquin penam librarum decem ianuinorum inter se adinvicem dictis nominibus per stipulacionem dare et solvere promiserunt, in quam penam incidat pars non observans dicto nomine parti observanti, quam penam peti possit et exigi cum exsitu ^k per partem observantem a parte non observante, ratis manentibus supradictis et cum restitutione omnium dampnorum et expensarum. Et proinde ^l predictus syndicus omnia bona dicti hospitalis habita et habenda ipsi Angelino pignori obligavit et dictus Angelinus omnia bona sua habita et habenda dicto sindico dicto nomine pignori obligavit ^m. Testes presbiter Manuel, capellanus Sancti Stephani Ianuensis et Zaganus de

Sancta Agata testor. Actum Ianue, extra portam Sancti Andree, in angulo domus heredum quondam Nigri monerii. Anno dominice nativitat^{is} M^o CCC^o X^o, ind(ictione) VII^a, die XXVII februarii, inter vesp^{er}as et completorium.

^a Segue depennato ministratu ^b segue depennato trexenda terra; manca qualche cosa per senso ^c trexenda et: in sopralinea ^d segue depennato dicta tui dicti ^e de Clapa: in sopralinea ^f dicto nomine: in sopralinea ^g noncio: così I ^h solvendarum-mensibus: in sopralinea ⁱ segue depennato meis propriis ^j adinvicem: ad ripetuto ^k exsitu: così I ^l segue depennato bona ^m ratis manentibus-obligavit: nel margine esterno.

1104

1310, maggio 6, <Genova>

Testamento di Leona, sorella di Guilione sartor de Sauro.

Notizia in n. 1121.

Notaio: Damiano «de Camulio».

1105

<1310>, maggio 18, Genova

L'ospedale di Santo Stefano, in persona del procuratore frate Amico de Rio di Chiavari, concede in locazione per 5 anni ad Ingo di Ingilberto de Predono uno stallum o apotheca per il canone annuo di 34 soldi.

Imbreviatura [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 160, c. 129 v.

Nel margine esterno, della stessa mano: «Nil ab utraque parte».

Il documento è compreso in una serie di atti datati 1310.

Notaio: Lanfranchino «de Nazario».

✠ In nomine Domini amen. Ego frater Amicus de Rio de Clavaro, syndicus et procurator hospitalis Sancti Stephani Ianuensis, ut constat de procura

et sindicatu instrumento ***, dicto nomine loco et titulo^a locacionis concedo tibi Ingo Ingilberti de Predono quoddam stallum inferiorem sive apothecam cum medietate dicte apothece^b dicti^c hospitalis, quod stallum sive apotheca^d est sub dicto hospitale et est illa apotheca sive stallum quod^e Gabriel Bocacius lanerius consueverat tenere et conducere a dicto hospitale. Quam locacionem nomine dicti hospitalis tibi facio a festo Omnium Sanctorum proxime venturo usque ad annos quinque tunc proxime completos pro pensione per te singulis annis solvenda dicto hospitali vel eius certo nuncio soldorum triginta quatuor ianuinorum^f. Testes Simon Donati tinctor vermilli, Ugolinus de Valletario censarius et Marinus de Calignano lavator lane. Actum sub^g porticu dicti hospitalis, die XVIII madii, circa nonam.

^a *Segue ripetuto et titolo illeggibile di circa quattro lettere*   ^b *cum-apothece: in soprilinea*   ^c *segue parola depennata*
^d *apotheca: con segno abbreviativo superfluo*   ^e *segue parola depennata illeggibile di circa cinque lettere*   ^f *segue spazio bianco pari a circa un quinto della carta*   ^g *segue depennato extra*

1106

1310, giugno 3, Genova

L'ospedale di Santo Stefano, in persona del ministro frate Amico de Ryo, col consenso di Guglielmo di Rapallo <carafatus>, precedente conduttore, concede in locazione per 29 anni a Fazio di Gavi calegarius una casa in contrada Macagnana per il canone annuo di 20 lire.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 139, c. 95 r.

Nel margine esterno, della stessa mano: «F(actum) pro (segue depennato fratri A) utroque».

N o t a i o: Ugolino «Cerrinus».

Sull'argomento v. nn. 999, 1077, 1107.

Ego frater Amicus de Ryo, minister hospitalis Sancti Stephani positi Ianue, in burgo Sancti Stephani, et sindicus, actor et procurator constitutus pro dicto hospitale per abbatem et monacos dicti monesterii Sancti Stephani, secundum quod de predictis apparet ex forma instrumenti publici scripti

manu Lanfranchini de Nazario notarii M° CCC° VIII°, die XXVII augusti, nomine et vice dicti hospitalis loco et titulo locacionis concedo a festo sancti Iohannis proxime venturo usque ad annos XXVIII tunc proximos tibi Facio de Gavio calegario quandam domum dicti hospitalis positam Ianue, in carubio in quo consuevit morari Manuel Castagna in contracta Macagnane, cui coheret antea dictus carubius, retro trexenda, ab uno latere domus heredum dicti quondam Manuelis et ab alio domus Iohannine fornarie sive Andree Paschalis de Porta notarii et predictam domum in forma predicta tibi dicto nomine loco a stallo inferiori supra ad habendum et tenendum usque dictum terminum iure locacionis et usque ad quem terminum promito tibi dimittere et ipsam tibi deffendere et disbrigare promito. Versa vice ego dictus Faciolus, confitens me conducere domum predictam, promito et convenio tibi dicto fratri Amico dictam domum pro te sive dicto hospitali tenere usque dictum terminum iure locacionis et dare et solvere tibi nomine dicti hospitalis sive ipsi hospitali vel ministro qui pro tempore erit in ipso anuatim nomine pensionis dicte domus libras viginti ianuinarum, videlicet medietatem in festo Natalis Domini et reliquam medietatem in festo sancti Iohannis de iunio et facere omnes expensas necessarias dicte domui et in fine dicti termini dictam <domum> dimittere sine briga et litigio. Predicta omnia et singula promitimus nobis vicissim dictis nominibus atendere, complere et observare et in nullo contrafacere vel venire, alioquin penam dupli valimenti dicte domus cum restitutione dampnorum et expensarum litis et extra nobis vicissim dictis nominibus dare et solvere promitimus, videlicet non observans observanti, ratis manentibus supradictis et proinde obligamus nobis vicissim pignori, videlicet ego dictus frater Amicus omnia bona dicti hospitalis et ego dictus Faciolus omnia bona mea habita et habenda et fecit dictus frater Amicus predicta omnia im^a presencia, consensu et voluntate Guillelmi calegarii^b de Rapallo, cui dicta domus primo locata fuerat, secundum formam instrumenti scripti manu Dominici Durantis notarii M° CCC° I°, die XXVIII novembris. Actum Ianue, in logia domini Novelli de Gavio iudicis. Testes Petrus Bonacursi notarius, Guillelmus de Rappallo carafatus et Petrus de Blanco de Palodio. Anno Domini nativitatis millesimo CCC° X°, indictione VII^a, die tercia iunii, inter nonam et vespas.

^a im: *così I*   ^b calegarii: *così I; altrove ha la qualifica di carafatus*

1107

1310, giugno 3, Genova

L'ospedale di Santo Stefano, in persona del ministro frate Amico de Ryo, concede in locazione per 29 anni a Guglielmo di Rapallo carafatus due volte di una casa in contrada Macagnana per il canone annuo di 5 lire e 10 soldi, dichiarando risolta la locazione di un'altra casa già concessa precedentemente allo stesso Guglielmo.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 139, c. 95 r.

N o t a i o: Ugolino « Cerrinus ».

Sull'argomento v. nn. 999, 1077, 1106.

Ego frater Amicus de Ryo, minister hospitalis Sancti Stephani positi Ianue, in burgo Sancti Stephani, syndicus, actor et procurator constitutus pro dicto hospitali per abbatem et monacos dicti monasterii Sancti Stephani, secundum quod de predictis apparet ex forma instrumenti scripti manu Lanfranchini de Nazario notarii millesimo CCC° VIII, die XXVII augusti, nomine et vice dicti hospitalis, loco et titulo locacionis concedo a festo sancti Iohannis proximo in presenti mense usque ad annos viginti novem tunc^a proximos tibi Guillelmo de Rappallo carafato voltas duas domus dicte ecclesie posite^b Ianue, in carubio in quo consuevit morari Manuel Castagna in contracta Macagnane, cui coheret antea dictus carubius, retro trexenda, ab uno latere domus heredum dicti quondam / (c. 95 v.) Manuelis et ab alio domus Iohannine fornarie sive Andree Paschalis de Porta notarii, videlicet voltam de porticu et voltam que est subtus ipsum porticum, ad habendum, tenendum et possidendum iure dicte locacionis voltas predictas usque dictum terminum et usque ad quem terminum promito dicto nomine tibi dictas voltas dimittere et non auferre nec pensionem acrescere, set ipsas tibi defendere et disbligare^c promito dicto nomine. Versa vice ego dictus Guillelmus, confitens me conducere voltas predictas, promito et convenio tibi dicto fratri Amico dictas voltas pro te sive dicto hospitali tenere usque dictum terminum nomine locacionis et dare et solvere tibi nomine dicti hospitalis

sive ipsi hospitali vel ministro qui pro tempore fuerit anuatim nomine pensionis dictarum voltarum libras quinque et soldos decem ianuinorum, videlicet libras duas et soldos quinque in festo Natalis Domini et aliam medietatem in festo sancti Iohannis de iunio et in fine ipsius termini ipsas voltas tibi dicto nomine dimittere et restituere sine briga et litigio. Predicta omnia et singula promittimus nobis vicissim dictis nominibus attendere, complere et observare et in nullo contra facere vel venire, alioquin penam dupli eius in quo contraveniretur cum restitutione dampnorum et expensarum latarum et extra nobis vicissim stipulantibus dare et solvere promittimus, videlicet non observans observanti, ratis manentibus supradictis et proinde^d obligamus nobis vicissim pignori, videlicet ego dictus frater Amicus omnia bona dicti hospitalis et ego dictus Guillelmus omnia bona mea habita et habenda et est actum in presenti instrumento quod recessum sit et recessum esse intelligatur a contractu locacionis de dicta domo facte dicto Guillelmo, secundum formam instrumenti scripti manu Dominici Durantis notarii M^o CCC^o primo, die XXIII novembris et quod dictum hospitale et bona ipsius et dictus Guillelmus et bona sua sint absoluti et absoluta a dicta locacione et ab hiis omnibus et singulis de quibus in dicto instrumento scripto manu dicti Dominici fit mencio. Actum Ianue, in logia domini Novelli de Gavio iudicis. Testes Egidius de Nigro et Bernardus Ganducius de Capriata. Anno Domini nativitatis millesimo CCC^o X^o, indic(tione) VII^a, die tercia iunii, inter nonam et vespas.

^a tunc: *in soprilinea*   ^b posite: *così I*   ^c disbligare: *così I*   ^d segue *depennato omnia*

1108

1310, giugno 17, Genova

L'ospedale di Santo Stefano, in persona del ministro frate Amico de Ryo, rilascia quietanza al notaio Pietro Bonacursi, erede del fu Guglielmo de Monteferrato, ligator ballarum, della somma di 36 soldi legati dal defunto all'ospedale.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 139, c. 105 r.

N o t a i o: Ugolino «Cerrinus».

Ego frater Amicus de Ryo, procurator et syndicus hospitalis Sancti Stephani, secundum formam instrumenti scripti manu Lanfranchini de Nazario notarii M° CCC° VIII, die XXVII augusti, dicto sindicario nomine confiteor tibi Petro Bonacursi notario, heredi quondam Guillelmi de Monteferrato ligatoris ballarum, me dicto nomine habuisse et recepisse a te soldos triginta sex ianuorum pro plena et integra soluzione librarum duarum ianuorum quas dictus quondam Guillelmus legavit dicto hospitali sive infirmis dicti hospitalis et hoc deductis per te soldis quatuor pertinentibus ad comune Ianue, renunciatis exceptioni non habite et non recepte pecunie et omni iuri et propterea ab obligatione dicti legati librarum duarum te et bona tua et dicti quondam Guillelmi libero et absolvo, faciens tibi pro dicto legato finem, remissionem et pactum de ulterius non petendo nec non promittens dicto nomine tibi me facturum et curaturum taliter quod de cetero occasione dicti legati nulla contra te vel bona tua seu que fuerunt dicti quondam Guillelmi fiet lix^a, questio vel controversia in iudicio vel extra sub pena dupli sollempniter stipulata et promissa, ratis manentibus supradictis et proinde omnia bona dicti hospitalis habita et habenda tibi pignori obligo. Actum Ianue, in logia domini Novelli de Gavio iudicis. Testes Rollandus Belmustus et Iohanninus de Sancto Laurencio notarius. Anno Domini nativitate millesimo CCC° X°, indic(tione) VII^a, die XVII iunii, inter nonam et vespas.

^a lix: così I.

1109

1310, luglio 8, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona dell'abate Guglielmo, rilascia quietanza a Bertolino de Crosa di Rapallo lanerius, che agisce a nome e per conto dei figli di Buontempo Heugenii, della somma da loro dovuta per canone di un suolo nel borgo di Santo Stefano, in carrubius rectus, su cui insiste un loro edificio.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 160, c. 191 r.

Nel margine esterno, della stessa mano: «VI, VI»; «F(actum)».

N o t a i o: Lanfranchino «de Nazario».

✠ In nomine Domini amen. Ego frater Guillelmus, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, nomine et vice dicti monasterii confiteor tibi Bertolino de Crosa de Rappallo lanerio, recipienti nomine et vice filiorum et heredum quondam Bonitemporis Heugenii lanerii, me habuisse et recepissem a te, solvente pro dictis heredibus et de pecunia quam eis dare tenebaris pro pensione domus ut dicis, computatis omnibus solucionibus factis per te et quamcumque aliam personam nomine dictorum heredum michi et dicto monasterio, integram rationem, solucionem et satisfacionem de omni eo et toto quod dictum monasterium habere et recipere debuit seu debebat ab ipsis heredibus seu in bonis dicti^a quondam Bonitemporis pro toto tempore preterito usque in festum^b Natalis Domini proxime preteriti occasione teratici seu pensionis cuiusdam soli dicti monasterii positi in burgo Sancti Stephani, in carrubio recto, super quo solo est positum quoddam hedifficium dictorum heredum, renuncians exceptioni dicte^c solucionis et satisfacionis non facte et non habite et pecunie non numerate et non recepte et omni iuri, promitens dicto nomine tibi, recipienti nomine dictorum heredum, quod nulla de cetero contra^d ipsos heredes dicti quondam Bonitemporis neque contra bona^e ipsorum heredum et dicti quondam Bonitemporis seu habentes causam ab ipsis heredibus et dicto quondam Bonotempore per me nomine dicti monasterii neque per dictum monasterium et conventum ipsius^f seu habentes causam^g a me et dicto monasterio^h lis, questio, peticio vel requisicio fiet vel movebitur in iudicio vel extra occasionibus predictis vel aliqua ex eisⁱ, liberans dicto nomine te, recipientem nomine dictorum heredum, et per te dictos heredes et bona ipsorum a predictis omnibus per Aquilianam stipulacionem et acceptilacionem verbis solempnibus deductam et interpositam et predicta promito tibi attendere, complere et observare et non contravenire sub pena dupli de quanto et quociens contrafieret et bonorum dicti monasterii obligacione, ratis manentibus supradictis. Actum Ianue^j, in porticu dicti monasterii, anno dominice nativitatis M^o CCC^o X^o, ind(ictione) VII^a, die^k VIII iulii, circa nonam. Testes presbiter Paxius, capellanus dicti monasterii, et Vivaldus Mazacani lanerius.

^a *Segue depennata lettera d*   ^b *segue depennato usque in festum*   ^c *dicte: in soprilinea*
^d *contra: in soprilinea*   ^e *segue depennato vel*   ^f *et-ipsius: in soprilinea*   ^g *segue depennato ab*
^h *segue depennato litem*   ⁱ *segue depennato et pre*   ^j *segue depennato*
^k *segue depennato XIII*
 extra portam Sancti Andree

1110

1310, luglio 30, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a Musto Frixia di Santo Stefano al Mare e ai suoi eredi legittimi un terreno gerbido e boschivo nello stesso Santo Stefano, in località Plano Fucis, per il canone annuo di 5 lire, con patto di rinnovo per altri due periodi di 29 anni alla scadenza e riservandosi il diritto di prelazione in caso di cessione dei diritti e delle migliorie ivi apportate.

Originale [A], A.S.G., Archivio Segreto 1511, n. 284B

La pergamena presenta quattro macchie di umidità ed alcuni piccoli fori sparsi, senza perdita di testo.

A tergo, di mani trecentesche: « Instrumentum contra Mustum Flixio de Sancto Stephano de Riperia. Debet libras v annu(atim) »; « De Ripa Tabie »; « In Plano Fucis ».

✠ In nomine Domini amen. Nos frater Guillelmus, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Ugolinus, frater / Facius, frater Enricus, frater Guillelminus de Vulturo et frater Anthonius, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus / et titulo locacionis concedimus, libellario nomine, tibi Musto Frixie de Sancto Stephano de Riperia et heredibus tuis / legitimis tantum ex te natis quandam terram dicti monasterii gerbivam et boschivam positam in territorio Sancti Stephani / de Riperia, loco ubi dicitur in Plano Fucis, videlicet a festo Natalis Domini proxime venturo usque ad annos viginti / novem tunc proxime completos et, finitis dictis annis viginti novem, deinde usque ad alios annos viginti / novem tunc proxime completos et, finitis iterum dictis annis viginti novem, deinde usque ad alios annos / viginti novem tunc proxime completos, liberam et francham ab omni dricto quod a te vel dictis heredibus tuis / peti posset per dictum monasterium vel habentes causam ab ipso per totum tempus predictum in dicta terra vel eius occasione, / ita tamen quod teneamur, nomine dicti monasterii, et dictum monasterium teneatur tibi et heredibus tuis ex te legitimis / natis tantum renovare libellum de viginti novem

in viginti novem annis et cui terre coheret / superius terra dicti Musti, inferius terra dicti monasterii indivisa a terra de qua tibi fit presens locacio et debet / dividi et terminari ex pacto una ab altera per dominum abbatem dicti monasterii et secundum quod ei videbitur, ab / uno latere terra Oberti et Grimaldi Frixie fratrum in parte et in parte heredum Galisiani Brune et / ab alio terra heredum Oberti Bona<na>ti, te dante et solvente et heredibus tuis dantibus et solventibus / dicto monasterio vel eius certo miso singulis annis infra octavam Natalis Domini per totum tempus supradictum, / nomine pensionis dicte terre, libras quinque ianuinorum. Quam terram promittimus dicto nomine tibi et heredibus tuis dimittere / et non aufere nec pensionem augere usque ad dictum terminum, set pocius ipsas tibi et heredibus tuis / deffendere et disbrigare ab omni persona, collegio, corpore et universitate, espensis dicti monasterii, remissa tibi et heredibus / tuis necessitate denunciandi. Predicta omnia promittimus tibi attendere, complere et observare et non contravenire, alioquin, si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, libras viginti quinque ianuinorum, nomine pene, dicto nomine tibi stipulanti promittimus, / ratis manentibus supradictis et proinde omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Versa vice / ego dictus Mustus per me et meos heredes recipiens a vobis dictis dominis abbate et monacis / dictam terram sub pactis et modis supradictis^a, promitto et convenio vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, dictam / terram titulo locacionis libellario nomine tenere a dicto monasterio per me et heredes meos legitimos ex me / natos usque ad completum tempus dictorum trium livellorum et ipsam terram bene et decenter pastinare, / agregare et laborare vinea, ficibus et aliis arboribus et dare et solvere per me et meos heredes / dicto monasterio vel eius certo miso, nomine pensionis dicte terre, singulis annis infra^b octavam Natalis Domini / libras quinque ianuinorum usque ad completum tempus dictorum trium livellorum. Acto quod ius concesum dicto Musto in / dicta terra, ut supra, et melioramentum quod fiet in ipsa modo aliquo vel ingenio^c non possit vendi, / alienari, donari vel in solutum dari alicui sine licencia et voluntate abbatis dicti monasterii et si vendi / seu alienari contingerit dictum ius et melioramentum, debeat dictum monasterium dictum ius et melioramentum / habere pro minori precio soldorum viginti quam de ipsis haberi posset, bona fide et sine fraude. Predicta / omnia promitto vobis, dictis abbati et monacis, recipientibus nomine dicti monasterii, attendere, complere et observare et non / contravenire, alioquin, si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, libras viginti quinque ianui-

norum nomine pene vobis, dicto / nomine stipulantibus, promitto et nichilominus cadam a iure presentis locacionis, ratis manentibus supradictis, et proinde omnia / bona mea habita et habenda vobis dicto nomine pignori obligo. Actum Ianue, in porticu dicti monasterii, anno dominice / nativitat-
 tis M° CCC° X, indic(tione) septima, die XXX iulii, inter nonam et vespervas.
 Testes Guillelmus de Sancto Stephano / et Anthonius Piper.

(S.T.) Ego Lanfranchinus de Nazario notarius rogatus scripsi.

^a supradictis: *in calce al documento con segno di richiamo*   ^b segue ripetuto infra
^c ingenio: ingenuo *in A.*

1111

1310, agosto 15, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione per 12 anni a Rolando di Cravasco di San Siro di Molassana un terreno arborato, vignato e a canneto con casa in San Siro di Molassana, per il canone annuo di 15 lire e due galline e con obbligo di migliorie al terreno e di manutenzione della casa. Martino Guascone di San Siro di Molassana si costituisce fideiussore.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 160, c. 234 r.

La carta presenta sbiaditura d'inchiostro e roscatura di tarlo nella prima riga con perdita di testo.

N o t a i o: Lanfranchino « de Nazario ».

✠ In nomine Domini amen. Nos frater Guillelmus, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Ugo[linus ..., frater]^a Enricus et frater Anthonius, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis concedimus tibi Rollando de [Cra]-vascho de Sancto Siro de Molazana quandam terram dicti monasterii cum domo supraposita arboratam, vineata<m> et caneti positam in territorio Sancti Siri de Molazana, loco ubi dicitur Raynetum, cui coheret superius terra^b heredum Daniellis Manzanni, inferius terra que fuit quondam Ienoyni

Pelle, ab uno latere terra tui dicti Rollandi in parte et in parte via et ab alio latere via. Quam locacionem dicto nomine tibi facimus a Natale Domini proxime venturo usque ad annos duodecim tunc proxime venturos, te dante et solvente^c dicto monasterio singulis annis infra octavam nativitatis Domini^d nomine pensionis dicte terre et domus^e libras quindecim ianuinorum et galinas duas bene valentes soldos sex ianuinorum. Quam terram cum domo promittimus dicto nomine^f tibi dimittere et non auferre nec pensionem augere usque ad dictum terminum, set potius ipsam tibi legitime deffendere et disbrigare ab omni persona, collegio, corpore et universitate expensis propriis dicti monasterii, remissa tibi necessitate denunciandi, alioquin si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, libras viginti quinque ianuinorum^g nomine pene nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis et proinde omnia bona dicti monasterii habita et habenda dicto nomine tibi pignori obligamus. Versa vice ego dictus Rollandus promitto et convenio vobis dictis abbati et monacis dictam terram cum domo a vobis dicto nomine titulo locacionis tenere et non dimittere usque ad dictum terminum et dare et solvere dicto monasterio vel eius certo misso nomine pensionis dicte terre et domus singulis annis infra octavam nativitatis Domini libras quindecim ianuinorum et galinas duas bene valentes soldos sex ianuinorum et^h in dicta domo continue habitare et dictam terram cum domo nemini locare vel concedere sine licencia dicti monasterii vel ipsius abbatisⁱ et otire, pastinare et alevare omni anno per pactum in dicta terra tabulam unam caneti et perticas quadraginta de vinea et dictam terram laborare et bonificare et vineam cavare, podare et vineare bene et decenter et dictam terram in fine dicti termini dicto monasterio reddere et restituere melioratam et non peioratam, acto quod dictus Rollandus possit et ei liceat spendere de pensione dicte terre et domus in meliorando ipsam domum usque in libris sex ianuinorum et nullas alias expensas dictum monasterium facere teneatur in dictis terra et domo usque ad dictum terminum, tamen teneatur et debeat dictus Rollandus dictam terram cum domo de portis, coperturis et clausuris manutenere suis expensis usque ad dictum terminum. Que omnia et singula promitto vobis dictis abbati et monacis, recipientibus nomine dicti monasterii, attendere, complere et observare et non contravenire, alioquin si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, libras XXV ianuinorum nomine pene vobis recipientibus nomine dicti monasterii stipulantibus promitto et nichilominus cadam a iure presentis locacionis, ratis manentibus supradictis et proinde omnia bona mea habita et habenda vobis dicto nomine pignori obligo^j. Insuper ego Martinus Guaschonus de Sancto Siro de

Molazanna, frater dicti Rollandini, de predictis omnibus et singulis attendendis, observandis et solvendis pro dicto Rollando, precibus et mandato ipsius, solempniter intercedo et fideiubeo versus vos dictos abbatem et monacos sub dicta pena et bonorum meorum obligacione, renuncians iuri de principali et omni iuri^k. Actum Ianue, in claustro dicti monasterii, anno dominice natiuitatis M° CCC° X°, ind(ictione) VII^a, die XV augusti, inter nonam et vespervas. Testes Anthonius Piper et Guillelmus Zuffus molinarius de Staianno.

^a [10]   ^b terra: *in sopra*linea   ^c *segue depennato* nomine   ^d infra-Domini: *in sopra*linea   ^e et domus: *in sopra*linea   ^f nomine: *in sopra*linea   ^g *segue depennato* in pecunia numerata   ^h *segue depennato* dicta   ⁱ *segue depennato* quam   ^j *segue depennato* actum Ianue, extra portam Sancti Andree   ^k *segue depennato* actum Ianue extra et est de voluntate

1112

<1310>, agosto 17, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona dell'abate Guglielmo, rilascia quietanza ad Egidio Cerexia carzator ed acimator, figlio del fu Pietro Cerexia di Chiavari, della somma da lui dovuta per il canone di una casa e di un terreno condotti dal padre in San Siro di Molassana, dichiarando risolto il relativo contratto di locazione.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 160, c. 233 v.

Nel margine esterno, della stessa mano: « Nil ».

Il documento è compreso in una serie di atti datati 1310.

N o t a i o: Lanfranchino « de Nazario ».

✠ In nomine Domini amen. Ego frater Guillelmus, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, confiteor tibi Egidio Cerexie carzatori et acimatori, filio et heredi quondam Petri Cerexie de Clavaro, recipienti nomine tuo proprio et tamquam heredi dicti quondam patris tui, me nomine et vice dicti monasterii habuisse et recepissee a te, computatis omnibus solucionibus hinc retro factis michi et dicto monasterio per te et dictum quondam patrem tuum, integram rationem, solucionem et satisfacionem de omni eo et toto quod dicto

monasterio dare debuisti vel obligatus fuisti seu dictus quondam Petrus debuit vel obligatus fuit tam nomine pensionis^a domus et terre dicti monasterii quam quacumque alia occasione hinc retro preterita usque in hunc diem, renuncians^b, volentes et iubentes dictus dominus abbas^c, nomine dicti monasterii ex una parte, et dictus Egidius ex alia quod instrumentum locacionis facte per dictum monasterium dicto quondam Petro de terra et domo dicti monasterii positus in territorio Sancti Siri de Molazana, cuius locacionis tempus non est completum, sit cassum, iritum et locacio finita et nullius valoris. Actum Ianue^d, in porticu dicti monasterii, die XVII augusti, inter nonam et vespas. Testes Rollandus Guaschinus de Strupa et Anthonius Piper.

^a *Segue depennato* quam quacum   ^b *segue spazio bianco pari a circa un quarto della carta*   ^c *segue depennato dic*   ^d *segue depennato extra portam*

1113

1310, settembre 3, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona dell'abate Guglielmo, rilascia a Caterina, moglie di Ricobono di Savignone notaio, la quale agisce a nome e per conto di Obertino e Negrino, figli del suo primo matrimonio con Negro monerius di Cogorno, quietanza della somma di 15 lire e 15 denari dovuti per canone di un suolo su cui insistono vari loro edifici.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 160, c. 251 v.

Nel margine esterno, della stessa mano: « xv ».

N o t a i o: Lanfranchino « de Nazario ».

Sull'argomento v. nn. 1211-1212, 1214, 1237.

✠ In nomine Domini amen. Ego frater Guillelmus, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, nomine et vice dicti monasterii, confiteor tibi Cataline, uxori^a Ricoboni de Savignono notarii, recipienti nomine et vice Obertini et Negrini, filiorum tuorum et quondam Nigri monerii de Cucurno, primi mariti tui, me nomine dicti monasterii habuisse et recepissee a te, solvente pro dictis Obertino et Negrino et de eorum peccunia, ut dicis, li-

bras quindecim et denarios quindecim ianuinorum pro terratico sive censu anni de M^o CCC^o VIII completi soli sive terre dicti monasterii super quo dicti Obertinus et Negrinus habent plura hedifficia domorum, renunciants^b exceptioni non numerate et non habite pecunie et omni iuri, unde promito et convenio dicto nomine tibi, recipienti nomine dictorum Obertini et Negrini, quod nulla de cetero per dictum monasterium vel eius sindicum seu procuratorem^c vel habentes causam ab ipso contra dictos Obertinum et Negrinum vel alterum ipsorum, heredes seu bona ipsorum vel alicuius eorum lis, questio, peticio vel requisitio fiet vel movebitur in iudicio vel extra occasione dictarum librarum quindecim et denariorum quindecim ianuinorum vel alicuius partis ipsarum et predicta promito dicto nomine tibi, recipienti nomine dictorum Obertini et Negrini, attendere, complere et observare et non contravenire sub pena dupli de quanto et quociens contrafieret et bonorum dicti monasterii obligacione, ratis manentibus supradictis. Actum Ianue, in porticu dicti monasterii, anno dominice nativitatis M^o CCC^o X^o, ind(ictione) VII^a, die tercia septembris, inter nonam et vespervas. Testes^d Andreas de Bargalio tabernarius et Guillelmus Ubaldus de Dianno^e.

^a *Segue depennato* quondam no ^b *segue depennato* dicto ^c vel-procuratorem: *in soprilinea* ^d *segue spazio bianco pari a circa cinque righe; segue ripetuto* testes ^e *segue ripetuto* actum Ianue, in porticu dicti monasterii, anno dominice nativitatis M^o CCC^o X^o, ind(ictione) VII^a, die tercia septembris, inter nonam et vespervas. Testes Andriolus de Bargalio tabernarius et Guillelmus Ubaldus de Dianno

1114

1310, settembre 18, Genova

Simone di Rapallo, tesoriere di Porchetto, arcivescovo di Genova e cappellano della Chiesa di San Pietro della Porta, presenta a Guglielmo, abate del monastero di Santo Stefano, alcune lettere di Arnaldo, cardinale di Santa Maria in Porticu e legato della Sede Apostolica.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 210/I, c. 51 v.

Nel margine esterno, della stessa mano: « Presentatio litterarum domini Neapoleonis ».

Non è noto il contenuto delle lettere presentate, perciò non è certo che il documento sia di pertinenza del monastero di Santo Stefano.

Indizione non genovese.

N o t a i o: Leonardo « de Garibaldo ».

In nomine Domini amen. In presentia mei notarii et testium infrascriptorum, discretus vir, presbiter Symon de Rapallo, camerarius venerabilis in Christo patris, domini fratris Porcheti, Dei et Sedis Apostolice gratia archiepiscopi Ianuensis, capellanus ecclesie Sancti Petri de Porta Ianuensis, presentavit religioso viro, domino fratri Guillelmo, abbati monasterii Sancti Stephani Ianuensis, litteras infrascripti tenoris reverendi in Christo patris domini^a Arnaldi, miseratione divina Sancte Marie in Porticu diaconi cardinalis, Apostolice Sedis legati, sui veri et integri sigilli cere rubee appensione munitas, non vitiatas, non cancellatas, non abollatas, non abrossas nec in aliqua sui parte corruptas, sed propus omni vitio et suspitione carentes, quarum litterarum tenor talis est: « Arnaldus »^b. Et de presentatione huiusmodi dictus presbiter Symon rogavit et voluit fieri debere publicum instrumentum per me dictum notarium infrascriptum. Actum Ianue, in claustro dicti monasterii, anno dominice nativitatis millesimo CCC^o X^o, inditione VIII^a, die XVIII^a septembris, inter nonam et vespervas, presentibus testibus fratre Facio, fratre Henrico, monacis dicti monasterii, presbitero Paxio, presbitero Oberto, capellanis dicti monasterii, et Petro Grullo de Saona, notario et scriba prefati domini archiepiscopi.

^a Segue depennato fr   ^b segue spazio bianco pari a circa metà carta.

1115

1310, ottobre 1, Genova

L'ospedale di Santo Stefano, in persona del ministro e procuratore frate Amico, rilascia a Guglielmo de Clapa, che agisce anche a nome e per conto dei figli del defunto suo fratello Lanfranco de Clapa, quietanza della somma dovuta per canone di una casa da lui condotta insieme col fratello.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 160, c. 271 r.

Nel margine esterno, della stessa mano: « VIII ».

N o t a i o: Lanfranchino « de Nazario ».

Sull'argomento v. n. 984.

✠ In nomine Domini amen. Ego frater Amicus, minister et syndicus hospitalis Sancti Stephani Ianuensis, ut apparet de dicto ministratu et sindicatu publico instrumento scripto manu notarii infrascripti M^o CCC^o VIII, die XXVII augusti, nomine et vice dicti hospitalis confiteor tibi^a Guillelmo de Clapa tinctori me habuisse et recepisse a te, computatis omnibus solucionibus factis per te et quondam Lanfrancum de Clapa fratrem tuum mihi nomine dicti hospitalis vel dicto hospitali sive alteri persone recipienti nomine dicti hospitalis integram rationem, solucionem et satisfacionem de tota pensione^b preterita a die XXVII mensis februarii proxime preteriti retro domus quam nunc conducis a dicto hospitale et conducere consuevisti hinc retro tu et dictus quondam Lanfrancus frater tuus, renuncians exceptioni solucionis et satisfacionis non facte et non habite et peccunie non numerate et non habite et omni iuri, unde promito et convenio nomine^c et vice dicti hospitalis tibi, stipulanti tam nomine tuo quam nomine et vice filiorum et heredum dicti quondam Lanfranci, quod nulla de cetero contra te vel heredes tuos aut bona tua neque contra heredes vel bona dicti quondam Lanfranci^d lis, questio vel peticio fiet vel movebitur in iudicio vel extra per me^e nomine dicti hospitalis neque per dictum hospitale neque per habentes causam a dicto hospitale occasione totius dicte pensionis preterite dicte domus inde a die XXVII mensis februarii proxime preterito retro vel alicuius partis ipsius et predicta promito tibi dicto nomine atendere, complere et observare et non contravenire sub pena dupli de quanto et quociens contrafieret et bonorum dicti hospitalis obligacione, ratis manentibus supradictis^f. Testes Egidius Cerexia carzator et Iacobus de Biss(anne) magister axie et lavator lane. Actum Ianue, extra portam Sancti Andree, in angulo domus heredum quondam Nigri monerii, anno dominice nativitatis M^o CCC^o X^o, ind(ictione) VIII, die prima octubris, inter vespas et completorium.

^a *Segue ripetuto tibi*   ^b *segue depennato de*   ^c *segue depennato dicti*   ^d *segue depennato vel he*   ^e *me: in soprilinea*   ^f *segue spazio bianco pari a circa quattro righe.*

1116

<1310, novembre, 11-12, Genova >

I coniugi Giovanni de Monleone textor, del fu Pietro de Zucarello, e Caterina, figlia del fu Giovanni Rebelino textor, cedono in solido a Guglielmo Sclafello textor di Santo Stefano i diritti che hanno su un suolo edificabile con muri in contrada Murcento, già concesso loro in locazione dal monastero di Santo Stefano, al prezzo di 21 lire e 15 soldi.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 157, c. 125 r.

Nel margine esterno, della stessa mano: « S. I »; in quello esterno di c. 125 v.: « Catalina est ann(or)um XXV ».

Il documento non reca data. Esso è compreso in una serie di atti datati novembre 1310. Il documento datato che immediatamente precede, in c. 124 v., reca la data dell'11 novembre; quello datato che immediatamente segue, in c. 126 v., reca la data del 12 novembre.

N o t a i o: Lanfranchino « de Nazario ».

Sull'argomento v. n. 1057.

✠ In nomine Domini amen. Nos Iohannes de Monleone textor quondam Petri de Zucarello et^a Catalina iug(alis) et filia quondam Iohannis Rebelini textoris, quisque nostrum in solidum, vendimus, cedimus et tradimus tibi Guillelmo Sclafello textori de Sancto Stephano omnia iura, rationes et actiones que et quas habemus et nobis et unicuique nostrum competunt et competere possunt in terra sive solo nobis vel alteri nostrum libellario nomine concessa et locata causa hedificandi in ea hedificium domus^b per abbatem et conventum monasterii Sancti Stephani, ut de locazione seu libello constat publico instrumento scripto manu Iohannis Enrici notarii, ut dicimus, cum muris hedificatis in dicta terra sive solo. Que iura, rationes et actiones et totum id quod hedificatum est in dicta terra tibi vendimus, cedimus et tradimus cum omnibus suis iuribus, quomodis^c, utilitatibus, introitibus, exitibus et pertinenciis suis, libera et liberis^d sive liberis et absolutis ab omni genere servitutis et exactionis, preterquam a mutuis, collectis et honeribus comunis Ianue, que et quas dictus emptor promisit mihi notario infrascripto, stipulanti

et recipienti nomine et vice comunis Ianue, solvere et prestare de dictis iuribus et mutuis pro tempore futuro, secundum formam capituli Ianue, et preterquam a iure soli quod solvi debet dominio soli^e pro dicto solo seu terra de cetero, finito precio librarum viginti uni[us] et soldorum quindecim ianuinorum, quas proinde a te habuisse et recepisse confiteor et de quibus me bene a te quietum et solutum voco, abrenuncians exceptioni pecunie non numerate et non recepte sive precii non soluti et omni iuri et si plus valent dicta iura et id quod hedifficatum est in dicta terra dicto precio, scientes ipsius veram extimacionem, id plus tibi donamus et remittimus mera, pura et irrevocabili donacione inter vivos, abrenunciantes exceptioni pecunie non numerate et non recepte sive precii non soluti et omni iuri^f. Possessionem quoque et dominium dictorum iurium et eius quod hedifficatum est in dicta terra tibi confitemur corporaliter tradidisse, constituentes nos [dicta] iura et id quod hedifficatum est in dicta terra pro te et tuo nomine precario possidere quousque possiderimus, / (c. 125 v.) dantes tibi licenciam apprehendendi et ingrediendi corporalem possessionem dictorum iurium et eius quod hedifficatum est in dicta terra quousque tibi placuerit tua propria auctoritate et sine alicuius iudicis et magistratus decreto, promittentes tibi dicta iura et id quod hedifficatum est in dicta terra sive solo de cetero non impedire nec^g subtrahere, set pocius tibi et heredibus tuis per me et heredes meos ipsa iura et id quod hedifficatum est in dicta terra sive solo legitime deffendere et disbrigare ab omni persona, collegio, corpore et universitate nostris propriis expensis, remissa tibi necessitate denunciandi, alioquin penam dupli de quanto nunc valent dicta iura et id quod hedifficatum est in dicta terra vel pro tempore melius valuerint tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis et cum restitutione omnium dampnorum et expensarum que propterea fierent et proinde omnia bona nostra habita et habenda tibi pignori obligamus^h. Insuper omnia iura, raciones et actiones que et quas habemus et nobis competunt vel unicuique nostrum vel competere possunt in dictis iuribus et in eo quod hedifficatum est in dicta terra sive solo tibi ex dicta causa et pro predicto precio damus, cedimus et mandamus et in te transferimus, ita ut dictis iuribus uti possis, agere, petere, deffendere, excipere, experiri et replicare et omnia demum facere quecumque facereⁱ nos et quisque nostrum possumus vel unquam melius potuimus, constituentes te de predictis iuribus procuratorem ut in rem tuam propriam, acto quod quisque nostrum de predictis omnibus et singulis in solidum teneamur, abrenunciantes beneficio nove constitutionis de duobus reis, epistule divi Adriani, iuri de principali sive privilegio et omni iuri et specialiter ego dicta

Catalina abrenuncio beneficio senatus consulti Velleiani, iuri ipothecarum et omni iuri et legi que dicit quod mulier et c. i. Terra autem predicta, cum muris hedificatis in ea, posita <est> Ianue, in contracta Murcenti et eidem terre cum muris coheret ante carrubius, retro trexenda, ab uno latere hedifficium Iohannis malcaioli de Clavaro et ab alio hedifficium quod fuit Iohannis de Clavaro, magistri axie. Testes Iacobinus de Quarto textor quondam Andree barberii, Enricus Bonusfatis textor et Guillelmus de Lagneto batitor bodronum et Dominiguinus quondam Iohannis Rebelini batitor lane.

^a *Segue depennato* Iohannes   ^b *causa-domus: in sopralinea*   ^c *quomodis: così* I
^d *segue depennato sub*   ^e *segue depennato ut*   ^f *segue depennato et si plus valent dicta*
^g *segue ripetuto nec*   ^h *segue depennato acto quod quisque nostrum de predictis omnibus et*
ⁱ *singulis in solidum teneatur, abrenunciantes*   ⁱ *segue depennato possumus*   ^j *segue spazio*
bianco pari a cinque righe.

1117

1311, gennaio 24, Santo Stefano al Mare

I consiglieri della comunità di Santo Stefano al Mare, con il consenso del loro popolo, rilasciano procura generale al prete Paxius, cappellano del monastero di Santo Stefano di Genova, e a Pietro Piperus di Chiavari.

O r i g i n a l e [A], A.S.G., Archivio Segreto 1511, n. 285.

La pergamena presenta una piccola lacerazione in corrispondenza della prima parte della riga 1^a.

A tergo, di mani trecentesche: « De villis nostris Sancti Stephani de Riperia »; « Instrumentum procure ad causas facte per homines villarum Sancti Stephani ».

Indizione non genovese.

(S.T.) In [nomine Domini] amen. Anno Domini M° CCC° XI, indic(tione) VIII, die XXIII ianuarii. Gandulfus Gatus, / Bonicus Ogerius, Constancius Ogerius, Manuel Raynbaudus, Obertus Gatus, Iacobus Garibaudus, / Iohannes Malinus, Obertus Frexia, Iacobus Vesionus, Iohannes Philipus, Petrus Rogerius, Girbertus / Garibaudus et Constancius Garibaudus, consiliatores tocius universsatis terre domini Guillelmi, abbatis Sancti Stephani / de Ianua, de voluntate et consensu omnium suorum hominum, fecerunt, constitue-

runt, creaverunt et ordinaverunt / eorum et cuiuslibet eorum suos certos nuncios, syndicos, actores et procuratores, prout melius esse possent, / presbiterum Paxium, capelanum monesterii Sancti Stephani Ianuensis, et Petrum Piperum de Clavaro, absentes / tanquam pressentes, et quemlibet eorum in solidum, ita quod non sit melior conditio ocupantis quod unus incipere / alter finire possit, ad omnia ipsorum et cuiuslibet ipsorum negocia gerenda, tratanda et administranda, in / iudicio et extra, et ad pressendum se pro eis et quolibet eorum coram domino potestate Ianue seu quocumque alio magistratu tam ecclesiastico quam seculari et ad contradicendum, oponendum, excipiendum tam exceptiones declinatorias iudicii quamcumque alias exceptiones et ad securitates prestandum et eciam ad libellum et libellos / dandum et recipiendum, litem et lites contestandum de calumpnia et cuiuslibet alterius generis sacramentum prestandum / in anima nostra et cuiuslibet nostrum, exceptiones quaslibet opponendum, terminos et dillationes petendum, titulos, testes / et instrumenta producendum et testes partis adverse iurare videndum et reprobandum, positiones et in/terrogationes faciendum, positionibus et interrogationibus respondendum, iudices, assessores et notarios eligendum / et recusandum, sentenciam et sentencias audiendum et appellationes prosequendum et paciscendum, transigendum, / componendum et compromitendum et ad omnia et singula faciendum in predictis omnibus et quolibet predictorum que fuerunt facienda et oportuna queque causarum merita postulant et requirunt, eciam si exigant nominaliter mandatum, / dantes et concedentes dictis procuratoribus et sindicis nostris in predictis omnibus et singulis plenam, liberam et generalem / potestatem, administrationem et bayliam et speciale mandatum, promittentes mihi notario infrascripto, tamquam publice persone, / stipulanti officio publico, nomine cuius vel quorum interest vel intererit nos et quemlibet nostrum ratum, gratum et firmum / perpetuo habiturum quicquid per predictos procuratores nostros vel eorum alterum factum fuerit, gestum seu eciam procuratum, sub hypotheca et obligatione bonorum nostrorum et cuiuslibet nostrum. Actum in curia supradicti domini abbatis / de Sancto Stephano de Riperia in publico parlamento suorum hominum. Testes Morrenus Morus de Linguilia, / Iohannes Martinus de Poiana et Guillelmus Anfossus de Tabia.

(S.T.) Ego Guillelmus Salvaticus, inperiali autoritate notarius, hanc^a cartam scripsi et feci.

^a hanc: hacm *in A.*

1118

1311, febbraio 2, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione per 4 anni a Serafino Gato taliator lo stallum superiore di una casa per il canone annuo di 8 lire e con obbligo di provvedere a tutte le spese che ivi si rendessero necessarie.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 159, c. 222 r.

La c. 222 v. presenta lacerazioni lungo il margine superiore e sbiaditura d'inchiostro, con perdita di testo, solo parzialmente leggibile con l'ausilio della luce di Wood. L'ampiezza media della riga è di cm. 26.

Nel margine esterno, della stessa mano: « Nil »; « F(actum) pro Sarafino »; « F(actum) pro monasterio ».

N o t a i o: Lanfranchino « de Nazario ».

✠ In nomine Domini amen. Nos frater Guillelmus, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Facius, frater Enricus, frater Guillelminus de Vulturo et frater Anthonius, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis concedimus tibi Sarafino Gato taliatori stallum superiorem domus dicti monasterii, quod stallum est desuper taberna que a dicto monasterio conducit Angelinus de Bozolo tabernario, cum fenestra et camaroto dicte domus et cum solario superiori domus furni quam a dicto monasterio conducit Benevenuta fornaria, quibus stallis domorum sive domibus coheret ante carrubius, ab uno latere balneum dicti monasterii et ab alio domus Manfredi Pezoni lanerii, et que stalla domorum, prout superius specificatum est, tibi locamus et concedimus a nativitate Domini proxime preterita usque ad annos octo tunc proxime venturos, te faciente omnes expensas et messiones que erunt necessaria fieri in dictis stallis domorum tibi per nos superius locatis, ita tamen quod expensas vel messiones aliquas non teneamur neque dictum monasterium teneatur in dictis stallis domorum facere per omne tempus presentis locacionis, pro pensione librarum octo ianuinorum quolibet anno dictorum annorum octo et quam pensionem totam in qua tam tocius dicti temporis futuri annorum octo quam temporis preteriti quo stetisti in dictis stallis domorum sive domibus dicto / (c. 222 v.) nomine

confitemur te iam de [dicto] mandato, beneplacito et [...] ^a in meliorando dictas domus et specialiter ibi faciendo fieri sive construi [...] ^b domus dicti furni et que stalla domorum, prout superius specificatum est, promittimus nomine dicti monasterii tibi dimittere et non auferre nec pensionem augere usque ad dictum terminum, set pocius tibi legitime deffendere a quacumque persona et disbrigare expensis propriis dicti monasterii, remissa necessitate denunciandi, alioquin penam librarum XXV ianuinorum nomine dicti monasterii tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis et proinde omnia bona dicti monasterii habita et habenda dicto nomine tibi pignori obligamus. Et ego dictus Sarafinus omnes expensas et messiones que erunt necessaria fieri in dictis stalis ^c domorum mihi locatis ut supra de meo proprio ex pacto facere debeo et promito per totum tempus presentis locacionis sub ipoteca et obligatione omnium bonorum meorum. Actum Ianue, in porticu dicti monasterii, anno dominice nativitatis M^o CCC^o XI°, ind(ictione) VIII, die II februarii, inter nonam et vespas. Testes Iohanninus Piper lanerius et Petrus Piper.

^a [cm. 10]   ^b [cm. 5]   ^c stalis: *cosi I.*

1119

1311, febbraio 3, <Genova>

Postille testamentarie di Guglielmo di Moneglia sartor.

Notizia in n. 1122.

Notaio: Leonardo «Bocacius».

1120

1311, marzo 3, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione per 20 anni a Giovanni Faci de Corsio, a Francesco Usenco di Albenga, abitante in Staglieno,

e ai loro eredi metà di un terreno, per il canone annuo di 40 soldi ed una giuncata e con obbligo di migliorie.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 176, c. 95 v.

Nel margine interno, della stessa mano: « D. VI »; « [Pro] Iohanne [V]II »; « F(actum) pro Francisco ».

Indizione non genovese, contrariamente all'uso del notaio, forse per sua svista.

N o t a i o: Lanfranchino « de Nazario ».

Sull'argomento v. n. 1004.

✠ In nomine Domini amen. Nos frater Guillelmus, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Ugolinus, frater Facius, frater Enricus, frater Guillelminus de Vulturo et frater Anthonius, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis concedimus a nativitate Domini proxime preterita usque ad annos viginti tunc proxime venturos^a vobis Iohanni Facii de Corsio et Francisco Usenco de Albingana qui habitas in Staiano et heredibus vestris illam partem terre dicti monasterii inferius coherenciate et cuius terre dictum monasterium et conventus ipsius alias medieta-tem locaverat seu libelario nomine concesserat Frederico de Castro Blanco de Albingana et Nigro molinario de Corsio, ut constat de ipsa locacione seu libello instrumento publico inde composito per Iohannem Enrici de Porta notarii M^o CCC^o II, die XVⁱ aprilis et extractum in publicam formam per Ienoy-num Vatacium notarium, quam dictus Fredericus tenebat et habebat forma instrumenti predicti, vobis dantibus et solventibus dicto monasterio vel eius certo misso nomine pensionis dicte terre pro dicta parte^b singulis annis usque ad dictum terminum, videlicet in octavam nativitatis Domini^c soldos quadraginta ianuinorum et in festo inventionis Sancti Stephani^d iunchatam unam^e valente<m> soldos quinque ianuinorum. Quam terram pro dicta parte promittimus dicto nomine vobis dimittere et non auferre nec pensionem augere usque ad dictum terminum^f, set pocius ipsam pro dicta parte vobis et heredibus vestris deffendere et disbrigare a quacumque persona, collegio et universitate expensis propriis dicti monasterii, remissa necessitate denunciandi, alioquin libras XXV ianuinorum nomine pene nomine dicti monasterii vobis stipulantibus dare et solvere promittimus, ratis manentibus supradictis et proinde omnia bona^g / (c. 96 r.) dicti monasterii habita [et haben]da vobis dicto nomine pi-

---

¹ V. n. 1004.

gnori obligamus. Versa vice nos predicti Iohannes et Franciscus et quilibet nostrum in solidum^h promittimus vobis dictis dominoⁱ abbatiⁱ et monacis^k, recipientibus nomine dicti monasterii, dictam terram pro dicta parte tenere a dicto monasterio locacionis titulo per nos et heredes nostros^l pactis et conditionibus supradictis et suprascriptis et ipsam terram pro dicta parte meliorare et bonificare et dictam pensionem, scilicet soldos XXXX et iunctam unam^m valentem soldos V omni anno dicto monasterio vel eius certo misso tradere et solvere, prout superius dictum est, hoc acto inter dictas partes dicto nomine in presenti contractuⁿ quod si cesaretur per dictos Iohannem et Franciscum sive heredes ipsorum^o a solutione dicte pensionis per triennium, liceat dicto monasterio dictam terram pro dicta parte cum omni suo melioramento recuperare et dicta locacio sit finita. Item acto inter dictas partes dicto nomine quod si dicti Iohannes et Franciscus vel aliquis ipsorum vel heredes ipsorum vel alicuius eorum inciderint vel alter ipsorum inciserit in dicta terra pro dicta parte aliquam arbore<m>, quod teneantur dimittere in quolibet cepo sive custo arboris incisae alevum unum usque in duos, que aleva ipsi et^p heredes ipsorum vel alicuius eorum non possint aliquo tempore incidere vel incidi facere, set ipsa aleva tantum^q possint et heredes ipsorum et quilibet eorum possit^r remundare. Predicta omnia et singula promiserunt predicti Iohannes et Franciscus dictis domino abbati et monacis, recipientibus nomine dicti monasterii, attendere, complere et observare per se et heredes suos et contra in aliquo non venire, alioquin si in aliquo de predictis contrafecerint vel alter eorum contrafecerit, promiserunt eisdem, recipientibus nomine dicti monasterii, dare et solvere dicto monasterio nomine pene libras XXV ianuinarum et nichilominus cadant a iure locacionis dicte terre pro dicta parte, ratis manentibus supradictis et proinde omnia eorum bona habita et habenda dictis domino abbati^s et monacis dicto nomine pignori obligaverunt, renunciantes beneficio nove constitutionis de duobus reis, epistule divi Adriani, iuri de principali et omni iuri. Terra autem predicta est prativa et boschiva [et] est posita [iuxta] montes D[uorum] Fratrum, loco [ubi] dicitur Val[le] Crosa et Camp[us] Manzanus, cui terre toti coheret^t superius stra[ta] Duorum Fr[atrum], inferius plazia il[lorum] de Corsio, [ab una] parte fos[satus] et ab alia costa^u. Actum Ianue, in porticu dicti monasterii, anno dominice nativitatis M^o CCC^o XI°, ind(ictione) VIII^a, die tercia marcii, inter nonam et vesperas. Testes frater Amicus, minister hospitalis Sancti Stephani, et Iacobus Vitalis de Sancto Stephano de Riperia.

^a *Segue depennato* illam partem terre dicti ^b *segue depennato* soldos quadraginta ianuinarum singulis annis, videlicet infra octavam nativitatis Domini soldos quadraginta ianu-

norum ^c videlicet-Domini: *in sopra*linea ^d festo-Stephani: *in sopra*linea ^e *segue depennato* bene ^f usque-terminum: *in sopra*linea ^g bona: *in sopra*linea ^h et quilibet-solidum: *in sopra*linea ⁱ domino: *in sopra*linea ^j *segue lettera depennata illeggibile* ^k *segue depennato* dictam terram pro dicta parte ^l nostros: *in sopra*linea *su sub depennato* ^m *segue depennato* be ⁿ in-contractu: *in sopra*linea ^o *segue depennato* vel habentes a se vel alicuius ^p et: *in sopra*linea *su vel depennato* ^q tantum: *in sopra*linea *su tantum depennato* ^r possit: *in sopra*linea *su possit depennato* ^s abbati: *corretto da abbatibus* ^t *segue scrittura depennata illeggibile di circa otto lettere* ^u Terra autem-Costa: *in parte in sopra*linea e *in parte nel margine esterno con segno di richiamo, dove è parzialmente illeggibile a causa della rifilatura del margine stesso, ma ricostruibile in base al n. 1004.*

1121

1311, marzo 8, Genova

I rappresentanti di vari ospedali genovesi, fra cui frate Amico, ministro dell'ospedale di Santo Stefano, rilasciano quietanza a Guilliono sartor de Sauro, erede della defunta sorella Leona, della somma di 4 soldi e 10 denari da lei legata a ciascun ospedale.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 149/II, c. 40 v.

La carta presenta sbiaditura d'inchiostro nell'angolo inferiore esterno, senza perdita di testo.

Nel margine esterno, della stessa mano e d'inchiostro più scuro: «Guillioni sartori de Sauro».

N o t a i o: Damiano «de Camulio».

R e g e s t o: MARCHESANI - SPERATI, n. 36.

In nomine Domini amen. Nos frater Amicus, hospitalerius, minister, actor sive inconomus hospitalis Sancti Stephani, et frater Iohannes, hospitalerius, minister sive inconomus hospitalis sive domus Dei Sancte Marie Magdalene, frater Paschalis, hospitalerius, minister sive inconomus hospitalis sive domus Dei sororis Verdine, Peiretus Ogerii de Sancto Anthonio, syndicus, actor et procurator hospitalis Sancti Anthonii, de quo syndicatu apparet per instrumentum scriptum manu Ugolini Bastoni notarii M^o CCC^o VIII, die XX marcii, soror Allegrancia, hospitaleria et ministra hospitalis Sancti Thome, frater Iohannes, hospitalerius, minister, actor sive incono-

mus Sancti Christofori de Faxollo, Guillelmus de hospitali^a Sancte Marie de Castello quod est ad Sanctam Crucem et dictus frater / (c. 41 r.) Paschalis, syndicus, actor et procurator hospitalis et hospitalerii Sancti Laurentii et Sancte Marie Cruciferorum de Biss(anne) et hospitalis sive domus Sancti Lazari de Fari et de qua procura est instrumentum scriptum manu Ambrosii de Rapallo notarii M^o CCC^o VIII, die III^a ianuarii, confitemur tibi Guilliono sartori de Sauro, heredi quondam Leone, sororis tue, nos dictis nominibus habuisse et recepisse a te, nomine dictorum hospitalium et domorum Dei pro quolibet ipsorum hospitalium et domorum Dei, soldos quatuor et denarios sex ianuinarum, retentis in te deceno pro opere portus et modulli^b et hoc pro solucione et satisfacione illorum soldorum quinque, quos dicta Leona legavit cuilibet hospitali^a et domui Dei a Capite Farii usque pontem Sancte Agate in testamento seu ultima voluntate dicte quondam Leone, scripto seu scripta manu Damiani de Camulio notarii M^o CCC^o X, die VI madii, renunciantes dicto nomine exceptioni peccunie non habite, non numerate et non recepte, dicte confessionis non facte, dolli^c, exceptioni in factum sine causa, condicioni et omni iuri, facientes tibi dicto nomine de predictis quantitibus fine<m>, remissionem, quitacionem et pactum de non petendo, liberantes dicto nomine^d de predictis omnibus et singulis te et bona tua et per te bona dicte quondam Leone per acceptilacionem et Aquilianam stipulacionem solempniter in verbis deductam, promittentes dicto nomine tibi quod de predictis quantitibus de cetero nulla fiet questio, requisicio vel actio movebitur in iudicio vel extra contra te vel bona tua vel dictam Leonam seu bona sua per nos vel aliquem nostrum vel dictos hospitales^e vel aliquam personam habentem causam a nobis dictis nominibus, alioquin penam dupli dicte quantitatis tibi stipulanti dare promito^f, ratis semper manentibus supradictis et proinde omnia bona^g nostra et dictorum hospitalium habita et habenda tibi pignori obligo^h. Actum Ianue, sub porticu domus domini Iohannis de Galuciis iudicis. Testes Armanus de Mazascho, calegarius in Clavica, Oddinus, calegarius de Albingana in Clavica et Guillelminus de Plano, calegarius in Clavica. Anno dominice nativitatis M^o CCC^o XI°, indic(tione) VIII^a, die VIII^a marcii, circa completorium.

^a hospitali: *così I*   ^b modulli: *così I*   ^c dolli: *così I*   ^d *segue depennato* te   ^e *segue depennato* a   ^f promito: *così I*   ^g *segue depennato* de   ^h obligo: *così I*.

1122

1311, marzo 8, Genova

I rappresentanti di vari ospedali genovesi, fra cui frate Amico, ministro dell'ospedale di Santo Stefano, rilasciano quietanza a Giovanni de Sigestro taliator, dispensatore dei beni del fu Guglielmo di Moneglia sartor, il quale agisce anche a nome e per conto di Armano calegarius e di Ricobono di Moneglia tinctor, ugualmente dispensatori dei beni del defunto, della somma di 4 soldi e 10 denari da lui legata a ciascun ospedale.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 149/II, c. 41 r.

La carta presenta sbiaditura nell'angolo inferiore esterno, senza perdita di testo.

Nel margine esterno, della stessa mano e d'inchiostro più scuro e parzialmente illeggibile per sua sbiaditura: « Iohannis de Sigestro taliatoris, commissarii quondam Guillelmi de [Monelia] ».

N o t a i o: Damiano « de Camulio ».

R e g e s t o: MARCHESANI - SPERATI, n. 37.

In nomine Domini amen. Nos frater Amicus, hospitalerius, minister, actor sive inonomus hospitalis Sancti Stephani, frater Iohannes, hospitalerius, minister sive inonomus hospitalis sive domus Dei Sancte Marie Magdalene, frater Paschalis, hospitalerius, minister sive inonomus hospitalis sive domus Dei sororis Verdine, Peyretus^a Ogerii de Sancto Anthonio, syndicus, actor et procurator hospitalis Sancti Anthonii, de quo sindicatu apparet per instrumentum scriptum manu Ugolini Bastoni notarii M° CCC° VIII, die XX marcii, soror Alegancia, hospitaleria et ministra hospitalis Sancti Thome, frater Iohannes, hospitalerius, minister, actor sive inonomus Sancti Christofari^b de Faxollo^c, Guillelmus de hospitale Sancte Marie de Castello quod est / (c. 41 v.) ad Sanctam Crucem et dictus frater Paschalis, syndicus, actor et procurator hospitalis et hospitalium Sancti Laurencii, Sancte Marie Cruciferorum de Biss(anne) et hospitalis sive domus Sancti Lazari, de qua procura est instrumentum scriptum manu Ambrosii de Rapallo notarii M° CCC° VIII, die IIII^a ianuarii, et frater Petrus de Sancto Iohanne, nomine et vice ho-

spitalis Sancti Iohannis, confitemur tibi Iohanni de Sigestro taliatori, commissario, dispensatori et distributori bonorum quondam Guillelmi de Monelia sartoris, recipienti nomine tuo et nomine et vice Armani calegarii et Ricoboni de Monellia tinctoris, commissariorum bonorum dicti quondam Guillelmi, nos dictis nominibus habuisse et recepisse a te dicto nomine et nomine dictorum hospitalium et domorum Dei pro quolibet ipsorum hospitalium et domorum Dei, soldos quatuor et denarios sex ianuinorum, retentis in te deceno pro opere portus et moddulli^d et hoc pro solucione et satisfacione illorum soldorum quinque quos dictus quondam Guillelmus legavit cuilibet hospitalli^e seu domus^f Dei in testamento seu ultima voluntate ipsius scripto manu Leonardi Nigrini notarii M^o CCC^o V^o, die XXIII madii et in codicilis dicti quondam Guillelmi scriptis manu Leonardi Bocacii notarii M^o CCC^o XI°, die tertia february, renunciantes dicto nomine exceptioni pecunie non numerate et non recepte, dicte confessionis non facte, dolli^g, exceptioni in factum sine causa, condicioni et omni iuri, facientes dicto nomine tibi, dicto nomine recipienti, de predictis omnibus et singulis finem, remissionem, quitacionem et pactum de non petendo, liberantes dictis nominibus^h te et bona tua et per te dictos commissarios et bona ipsorum de predictis omnibus et singulis per acceptilacionem et Aquilianam stipulacionem solempniter in verbis deductam, promittentes dictis nominibus tibi dicto nomine recipienti quod de predictis vel occasione eorum de cetero nulla fiet questio, requisicio vel actio movebitur in iudicio vel extra contra te dicto nomine vel dictos commissarios et bona ipsorum per nos vel dictos hospitales vel aliam personam habentem causam a nobis, alioquin penam dupli dicte quantitatis tibi dicto nomine stipulanti dare promittoⁱ, ratis semper manentibus supradictis et proinde omnia bona nostra et dictorum hospitalium habita et habenda tibi dicto nomine pignori obligo^j. Actum Ianue, sub porticu domus domini Iohannis de Galucis iudicis. Testes Simoninus Galucius, Georgius Caballus et Simoninus de Faraverio clericus. Anno dominice nativitatis M^o CCC^o XI°, indic(tione) VIII^a, die VIII marcii, circa completorium.

^a Peyretus: *così I*   ^b Christofari: *così I*   ^c Faxollo: *così I*   ^d moddulli: *così I*
^e hospitalli: *così I*   ^f domus: *così I*   ^g dolli: *così I*   ^h *segue depennato* et   ⁱ promitto:
così I   ^j obligo: *così I*; *segue depennato* faci

1123

1311, marzo 13, Genova

L'ospedale di Santo Stefano, in persona del procuratore frate Amico, concede in locazione per 10 anni ad Oberto specarius de Ponticello uno stallum o apotheca per il canone annuo di 29 soldi, rilasciando quietanza del canone dei primi due anni pari a 33 soldi, spesi da Oberto nella costruzione dell'apotheca stessa.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 176, c. 66 r.

Nel margine esterno, della stessa mano: « XII pro Oberto »; « VIII pro Amico ».

N o t a i o: Lanfranchino « de Nazario ».

✠ In nomine Domini amen. Ego frater Amicus, retor^a et minister et procurator^b hospitalis Sancti Stephani Ianuensis, de qua procura et rectoratu apparet publico instrumento scripto manu notarii infrascripti M^o CCC^o ***^c, nomine et vice dicti hospitalis, loco et titulo locacionis concedo tibi Oberto specario de Ponticello quoddam stallum inferiorem sive apothecam dicti hospitalis et que est sub dicto hospitali coherenciatam, videlicet ab una parte stallum sive camera in quo morantur homines infirmi dicti hospitalis, ab altera parte camera sive stallum in quo morantur mulieres infirme dicti hospitalis et^c ante carrubius. Quam locacionem dicto nomine tibi facio usque ad annos decem proxime venturos, te dante et solvente dicto hospitali vel eius certo nuncio seu procuratori quolibet anno nomine pensionis dicti stalli domus soldos viginti novem ianuinorum, faciendo solutionem dicto hospitali quolibet anno de sex in sex mensibus. Et confiteor insuper me habuisse et recepisse a te soldos triginta tres ianuinorum in solutione pensionis primi et secundi anni dicti stalli^d sive apothece, quos soldos XXXIII ianuinorum expendisti de mea licentia et voluntate in hedifficacione dicte apothece, renuncians et c.^e. Testes Iohanninus Iusollus molinariarius et Iohannes Benvenuti formaiarius in Ripa. Actum Ianue, extra portam Sancti Andree de apotheca quam conducit dictus Obertus. Anno dominice nativitatis M^o CCC^o XI°, ind(ictione) VIII^a, die XIII marcii, circa nonam.

^a retor: così I   ^b et procurator: in soprallinea   ^c segue depennato anthe depennato domus   ^d segue depennato spazio bianco pari a circa tredici righe.

1124

1311, marzo 22, Genova

L'ospedale di Santo Stefano, in persona del procuratore frate Amico, concede in locazione per 10 anni a Pietro Murrino de Pignono uno stallum o apotheca per il canone annuo di 30 soldi.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 176, c. 78 v.

La carta presenta sbiaditura d'inchiostro nella parte superiore, senza perdita di testo.

N o t a i o: Lanfranchino « de Nazario ».

Sull'argomento v. n. 1127.

✠ In nomine Domini amen. Ego frater Amicus, rector et minister et procurator hospitalis Sancti Stephani Ianuensis, de qua procura, rectoratu et min(istratu) constat publico instrumento scripto manu notarii infrascripti M^o ***^o, nomine et vice dicti hospitalis loco et titulo locacionis concedo tibi Petro Murrino de Pignono^a quoddam stallum inferiorem sive apothecam dicti hospitalis que est sub dicto hospitale coherenciatam, videlicet ante carubius, retro camera sive stallum in quo morantur infirmi dicti hospitalis et ab uno latere alia apotheca dicti hospitali locata Oberto speciario in Ponticello. Quam locacionem dicto nomine tibi facio a kalendis aprilis proxime venturis usque ad annos decem tunc proxime venturos, te dante dicto^b hospitali vel eius certo nuncio quolibet anno nomine pensionis dicti stalli sive apothece singulis annis usque ad dictum terminum soldos triginta ianuinorum, faciendo solucionem de sex in sex mensibus^c. Testes Petrus de Costa de Scinino carzator et Iacobus Merlus batitor lane. Actum Ianue, extra portam Sancti Andree, in angulo domus heredum quondam Nigri monerii, anno dominice nativitatis M^o CCC^o XI°, ind(ictione) VIII^a, die XXII marcii, inter nonam et vespas.

^a mercatori-Pignono: *in soprilinea su scrittura depennata illeggibile*   ^b segue depennato
mon   ^c segue spazio bianco pari a circa un terzo della carta.

1125

<1311, marzo 29, Genova>

L'ospedale di Santo Stefano rilascia quietanza ad Enrico, figlio del fu Fazio di Framura, della somma di 7 lire su un totale di 10 concordate per l'accoglimento della sorella Giovannina a conversa dell'ospedale.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 176, c. 90 r.

La carta presenta sbiaditura d'inchiostro e roscature di tarlo in corrispondenza del margine superiore, con perdita di testo.

Nel margine esterno, della stessa mano: « F(actum) »; « XII ».

Il documento è compreso in una serie di atti datati 29 marzo 1311.

N o t a i o: Lanfranchino « de Nazario ».

✠ In nomine Domini amen. Ego [...] ^a cappell[an]us, sindicus et procurator hospitalis Sancti Stephani [... I]anuensis^b, ut constat de dicto sind[icatu et procura] publico instrumento scripto manu Stephani Conradi de Lavania notarii M^o CC^o LXXXX, die XXIII iulii, dicto si[ndicario et procuratorio] nomine, confiteor tibi Enrico, filio quondam Facii de Framura me habuisse et recepisse a te libras sept[em ianuinorum] ex illis libris viginti ianuinorum quas mihi^c nomine dicti hospitalis dare et solvere promisisti^d pro re[ddi-tio]ne Iohannine sororis tue in^e redditam et conversam dicti hospitalis secundum formam instrumenti scripti [m]anu Enrici de Recho notarii ut dico, renuncians exceptioni pecunie non numerate et non habite et omni iuri, unde dicto nomine promito et convenio quod nulla contra te vel heredes tuos aut bona tua per me nomine dicti hospitalis neque per dictum hospitale vel habentes causam ab ipso lis, questio, peticio vel requisicio fiet vel movebitur in iudicio vel extra sub pena dupli de quanto et quociens contrafecero et bonorum dicti hospitalis obligatione, ratis manentibus supradictis^f. Testes frater Amicus, minister^g hospitalis Sancti Stephani Ianuensis, et Pelegrinus Ruffus. Actum Ianue, iuxta portam Sancti Andree ad banch(um).

^a [10]   ^b [5]   ^c segue depennato re   ^d segue lettera depennata illeggibile   ^e segue depennato rededa   ^f segue spazio bianco pari a circa quattro righe   ^g segue ripetuto minister

1126

1311, aprile 2, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del cappellano e procuratore prete Paxius, rilascia quietanza a Pietrina, vedova del notaio Loysio Calvo, di quanto dovuto per canone di un suolo nel borgo di Santo Stefano su cui insiste un suo edificio.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 176, c. 95 r.

Nel margine esterno, della stessa mano: « XII »; « F(actum) ».

N o t a i o: Lanfranchino « de Nazario ».

✠ In nomine Domini amen. Ego presbiter Paxius, cappellanus monasterii Sancti Stephani Ianuensis, syndicus et procurator dicti monasterii et conventus eiusdem, de quo syndicato et procura constat in instrumento publico scripto manu Angelini de Praellis notarii M^o CCC^o VIII, die XXVI iulii, dicto syndicario et procuratorio nomine^a dicti monasterii et conventus, confiteor tibi Petrine, uxori quondam Loysii Calvi notarii, me habuisse et recepisse a te integram rationem, solucionem et satisfacionem^b, computatis omnibus solucionibus proinde factis vel habitis mihi et dicto monasterio^c per te et dictum quondam Loysium^d et per quamcumque aliam personam de omni eo et toto quod dictum monasterium recipere debuit et debebat et petere potuit et poterat^e a te et dicto quondam Loysio et ab heredibus dicti quondam Loysii tam occasione pensionis preterite temporis preteriti usque in M^o CCC^o X^o completo cuiusdam soli dicti monasterii positi in burgo Sancti Stephani, super quo habes hedifficium unum domus in quo extimum^f const<i>tuta fuisti pro doctibus et rationibus tuis ex vigore publici instrumenti inde factis ut asseris tamquam in bonis dicti^g quondam Loysii^h viri tui et cui solo coheret ante carubius, retroⁱ hedifficium Pascalis Turtolini^j, ab uno latere hedifficium Bertolini taliatoris et fratrum et ab alio hedifficium heredum quondam Simonis Quartani, quam occasione cuiuscumque investiture^k facte a dicto tempore retro^l tibi et dicto quondam Loysio de ipso solo^m, renuncians dicto nomine exceptioni non habite et non recepte dicte solucionis et pensionisⁿ et peccu-

nie non numerate, doli in factum, condicioni sine causa et omni iuri unde dicto nomine promito et convenio tibi quod nulla im perpetuum per dictum monasterium seu conventum ipsius neque per habentes causam ab ipso monasterio et conventu contra te vel heredes tuos et dicti quondam Loysii vel bona vestra seu causam habentes a te et dicto quondam Loysio^o questio, peticio vel requisicio seu controversia fiet vel movebitur in iudicio vel extra^p predictis de causis vel aliqua ex ipsis sub pena dupli de quanto et quociens contrafieret et bonorum dicti monasterii obligacione, ratis manentibus supradictis, liberando dicto nomine te et bona tua et per te heredes et bona dicti quondam Loysii a predictis omnibus per Aquilianam stipulacionem et aceptilacionem verbis solempnibus deductam et interpositam. Actum Ianue^q, in porticu dicti monasterii, anno dominice nativitatis M^o CCC^o XI°, ind(ictione) VIII^ar(VIII corretto da VIII), die II aprilis, circa primam. Testes Luchinus Rubeus et Lappus de Rapallo censarius.

^a Segue depennato confiteor tibi   ^b segue depennato de omni eo et toto   ^c segue depennato de omni et toto co
^d et-Loysium: in *sopralinea*   ^e et petere-poterat: in *sopralinea*
^f extimum: così I   ^g dicti: in *sopralinea*   ^h segue depennato Calvi   ⁱ segue depennato pa
^j segue depennato ab   ^k segue parola depennata illeggibile di circa cinque lettere
^l a-retro: in *sopralinea*   ^m segue depennato, in parte in *sopralinea* e in parte nel margine esterno et de omni eo et toto quod pro dicto solo vel occasione ipsius dictum monasterium (segue depennato in precedenza pet) seu conventus ipsius petere possit quacumque occasione pensionis usque in millesimum suprascriptum completum   ⁿ segue depennato doli in   ^o te-Loysio: in *sopralinea* su vobis depennato   ^p segue depennato occasione   ^q segue depennato extra   ^r VIII corretto da VIII

1127

1311, aprile 6, Genova

L'ospedale di Santo Stefano, in persona del procuratore frate Amico, rilascia quietanza a Pietro Murrino de Pignono della somma di 3 lire da lui spese per miglorie effettuate in un'apotheca che ha in conduzione, da imputarsi in conto di canone di locazione dell'apotheca stessa.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 176, c. 99 r.

In testa al documento è presente un abbozzo cassato con linee oblique: « In nomine Domini amen. Ego frater Amicus, minister (*segue depennato* ecclesie) et rector hospitalis Sancti Stephani Ianuensis ».

N o t a i o: Lanfranchino « de Nazario ».

Sull'argomento v. n. 1124.

[✕ In] nomine Domini amen. Ego frater Amicus, syndicus et procurator hospitalis Sancti Stephani Ianuensis, de quo syndicatu et procura [constat] publico instrumento scripto manu notarii infrascripti M^o CCC^o ***, [confiteor] tibi Petro Murrini de Pignono me habuisse et recepisce a te libras tres ianuinorum pro pensione duorum [dom]orum apothecae dicti hospitalis quam locavi forma publici instrumenti scripti manu notarii infrascripti M^o CCC^o XI°, die ***¹ videlicet quod^a ipsas libras tres de meo mandatu et voluntate perpendidisti in hedifficacione et [me]lioramento dicte apothecae, renuncians et c.^b. Testes Ardixius de Clavaro, magister^c axie, et Guillelmus de Brugnatello lanarius. Actum Ianue, extra portam Sancti Andree, in angulo domus heredum quondam Nigri monerii, anno dominice nativitatis M^o CCC^o XI, indictione VIII^a, die^d VI aprilis, inter vesperum et completorium.

^a quod: così I   ^b segue spazio bianco pari a circa sei righe   ^c segue depennato anterami et Gu   ^d segue depennato x

1128

<1311>, aprile 22, <Genova>

Frammento di atto di natura imprecisabile in cui agiva l'abate del monastero di Santo Stefano.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 176, c. 113 r.

Il documento, di cui rimane solo la parte finale per probabile caduta di una carta, è barato con linee oblique incrociate.

Il frammento è compreso in una serie di atti datati 1311.

N o t a i o: Lanfranchino « de Nazario ».

---

¹ V. n. 1124.

Insuper ego frater Guillelmus, abbas monasterii Sancti Stephani, de predictis omnibus^a. Testes presbiter Iohannes, archipresbiter Sancti Vincencii, et presbiter Bernardus, cappellanus ecclesie Sancti Vincencii predicte, et Rollandinus de Paxino notarius. Actum Ianue^b, in porticu dicti monasterii, die XXII aprilis, circa vespervas.

^a *Segue spazio bianco pari a due righe*

^b *segue depennato extra portam Sancti Andree*

1129

1311, settembre 2, Genova

Guglielmo, abate del monastero di Santo Stefano, impossibilitato per la cura del monastero a recarsi al concilio di Vienne indetto da papa Clemente V, rilascia procura a rappresentarlo a Porchetto, arcivescovo di Genova.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 210/I, c. 148 r.

Nel margine interno, della stessa mano: «Procura domini abbatis (*segue depennato* Sancti) monasterii Sancti Stephani Ianuensis»; «Factum».

Indizione non genovese.

N o t a i o: Leonardo «de Garibaldo».

Sull'argomento v. nn. 1200-1204, 1208.

In nomine Domini amen. Ego frater Guillelmus, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, variis et diversis monasterii mei negociis taliter prepeditus quod non possim sine magno dampno monasterii mei predicti ad concilium generale sanctissimi^a Clementis pape V^{ti} personaliter accedere, quod ipse dominus summus pontifex in mense octubris proxime venientis ordinavit et statuit celebrare, de consensu et voluntate conventus mei presentis, videlicet fratrum Hugolini, Facii, Henrici, Guillelmi et Antonii, monachorum dicti monasterii, facio, constituo et ordino meum certum procuratorem verum et legitimum et prout melius esse potest reverendum in Christo patrem dominum fratrem P(orchetum), Dei et Sedis Apostolice gratia archiepiscopum Ianuensem, ad representandum se, dicendum et^b respondendum pro me et monasterio meo in curia Romana in dicto concilio sive cum dictum concilium celebrari

contigerit coram prefato sanctissimo patre domino summo pontifice sive alio ab ipso domino summo pontifice deputato, prout opus fuerit, et ad faciendum et promittendum omnia et singula que in dicto concilio statuentur, fient et ordinabuntur et fuerint oportuna, dans et concedens eidem domino archiepiscopo in predictis et circa predicta plenam et liberam potestatem et bayliam et generalem administrationem faciendi, dicendi, statuendi et promittendi omnia que in dicto concilio fuerint facienda, etiam si mandatum exigerint speciale et que egomet facere possem, si presens essem, promittens tibi notario infra-scripto tanquam publice persone, recipienti nomine et vice cuius interest vel intererit, habere et tenere ratum et firmum quicquid per ipsum dominum archiepiscopum procuratorem meum factum, gestum seu procuratum^c, ordinatum et promissum fuerit in predictis circa predicta et quodlibet predictorum et numquam in aliquo contrafacere vel venire sub ypotecha et obligatione bonorum monasterii mei predicti. Actum Ianue, in capitulo dicti monasterii, anno dominice nativitatis millesimo CCC^o XI°, ind(ictione) nona, die secunda septembris, inter nonam et vespervas, presentibus testibus Petro Pipere, cive Ianuensi, Michaele Durantis barberio et Antonio de Sancto Stephano fornario.

^a *Segue depennato* patris   ^b *segue depennato* representandum   ^c *segue depennato* fuerit

1130

1312, gennaio 30, Genova

L'ospedale di Santo Stefano, in persona del procuratore frate Amico, rilascia quietanza ad Obertino di Chiavari magister axie, che agisce anche a nome e per conto della madre Cara, di quanto dovuto per canone di un suolo in contrada Murcento, su cui insiste una loro casa, e per investitura in seguito alla vendita della casa stessa.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 216, c. 9 v.

Nel margine esterno, della stessa mano: « XII »; « Confiteor tibi Obertino de Clavaro magistro axie »; « F(actum) ».

N o t a i o: Lanfranchino « de Nazario ».

R e g e s t o: MARCHESANI - SPERATI, n. 1093.

✠ In nomine Domini amen. Ego frater Amicus de Ri<o> de Clav<ar>o, minister, syndicus^a et procurator hospitalis Sancti Stephani Ianuensis, ut^b constat de dicto syndicato et ministerio publico instrumento scripto manu mei notarii infrascripti M^o ****, dicto sindicario et procuratorio nomine confiteor tibi Obertino de Clavaro magistro axie, recipienti nomine tuo proprio et nomine et vice Care matris tue, me habuisse et recepisse a te, computatis omnibus solucionibus per te et dictam Caram factis mihi et dicto hospitali et cuicumque alteri persone nomine dicti hospitalis, integram rationem, solucionem et satisfacionem de omni eo et toto quod dictum hospitale recipere et habere debebat et petere poterat a te et dicta Cara seu ab altero vestrum occasione census sive terratici tocuis temporis preteriti a nativitate Domini proxime preterita retro cuiusdam soli dicti hospitalis positi in contrata Murcenti, super quo est hedificium unum domus quod vendidisti una cum dicta Cara Enrico clavonerio de Recho, unde confiteor me a te dicto nomine habuisse et recepisse libras septem et soldos decem ianuinorum pro investitura et recognicione dominii dicti hedificii occasione vendicionis per te et dictam Caram facte dicto Enrico de dicto hedificio, renuncians dicto nomine exceptioni peccunie non numerate et non recepte et solucionis et satisfacionis non facte et non habite^c, promitens tibi dictis nominibus quod nulla de cetero contra te vel dictam Caram vel heredes seu bona vestra vel alicuius vestrum per me nomine dicti^d hospitalis neque per successores meos neque per dictum hospitale vel eius procuratores / (c. 10r.) seu habentes causam ab ipso lis, questio, peticio vel requisicio fiet vel movebitur in iudicio vel extra occasionibus predictis vel aliqua ex predictis, sub pena dupli de quanto et quociens contrafieret et sub ypotheca et obligacione omnium bonorum dicti hospitalis, ratis manentibus supradictis, liberans dicto nomine te et bona tua et per te dictam Caram et bona eius in predictis omnibus per Aquilianam stipulacionem et aceptilacionem verbis solempnibus deductam et interpositam. Actum Ianue, in porticu dicti monasterii, anno dominice nativitatis M^o CCC^o e XII°, ind(ictione) VIII°, die XXX ianuarii, circa vesperas. Testes Amicetus Zufus de Albario et Franciscus de Brugnatello lanerius.

^a syndicus: *in soprilinea*   ^b ut: *corretto su precedente scrittura; segue depennato* de procura constat per instrumentum   ^c *segue ripetuto* et non habite   ^d *segue parola depennata illeggibile di sei lettere*   ^e *segue depennato* XIII, ind(ictione) X^a, die

1131

1312, febbraio 10, Genova

L'ospedale di Santo Stefano, in persona del procuratore frate Amico, concede in locazione per 20 anni a Giovanni Musso di Sant'Antonio e ai suoi eredi uno stallum o apotheca in carrubio novo, per il canone annuo di 24 soldi.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 216, c. 27 v.

Nel margine esterno, della stessa mano: « XII pro Iohanne »; « F(actum) pro dicto Iohanne ».

N o t a i o: Lanfranchino « de Nazario ».

R e g e s t o: MARCHESANI - SPERATI, n. 1094.

✠ In nomine Domini amen. Ego frater Amicus, syndicus et procurator hospitalis Sancti Stephani Ianuensis, de qua procura et sindicatu constat publico instrumento scripto manu notarii infrascripti M^o CCC^o VIII, die XXVII augusti, dicto sindicario et procuratorio nomine loco et titulo locacionis concedo tibi Iohanni Musso de Sancto Anthonio et^a heredibus tuis^b stallum inferiorem sive apothecam cuiusdam domus dicti hospitalis posite in carrubio novo, cui coheret ante carrubius, retro terra dicti hospitalis, ab uno latere domus Lanfranci de Corsio et fratrum et ab alio domus^{***}, quam locacionem dicto nomine facio tibi et heredibus tuis^c a nativitate Domini proxime preterita usque ad annos viginti tunc proxime venturos pro pensione per te singulis annis solvenda dicto hospitali sive eius certo^d misso soldorum viginti quatuor ianuinarum solvendorum de sex in sex mensibus pro rata^e. Quod^f stallum domus sive apothecam^g promito tibi dicto nomine^h dimittere et non auferre nec pensionem augere usque ad dictum terminum, set pocius ipsum tibi et heredibus tuis deffendere dicto nomine et disbrigare ab omni persona, collegio, corpore et universitate expensis propriis dicti hospitalis, remissa tibi necessitate denunciandi, alioquin libras XXV ianuinarum nomine pene tibi dicto nomine stipulanti promito, ratis manentibus supradictis et cum restitutione omnium dampnorum et expensarum que propterea fierint et proinde omnia bonaⁱ dicti hospitalis habita et habenda tibi dicto nomine pignori obligo. Versa vice ego dictus Iohannes promito et convenio tibi dicto sindico dicto nomine reci-

pienti dictum stallum domus sive apothecam <tenere> a te nomine dicti monasteriiⁱ sive a dicto hospitale per me et heredes meos titulo locacionis et conducionis et non dimittere usque ad dictum terminum et dictam pensionem quolibet anno dicto hospitali sive eius certo misso dare et solvere, videlicet seldos XXVIII ianuinorum in anno, faciendo tibi dicto nomine sive dicto hospitali vel eius certo nuncio solucionem de sex in sex mensibus pro rata et dictam^k in fine dicti termini apothecam sive stallum dicto hospitali libere restituere. Predicta omnia et singula promito tibi dicto nomine attendere, complere et observare et non contravenire, alioquin libras viginti quinque ianuinorum nomine pene tibi^l dicto nomine stipulanti promito, ratis manentibus supradictis dicto nomine et proinde omnia bona mea habita et habenda tibi dicto nomine pignori obligo et omnes expensas et dampna que propterea fierint tibi dicto nomine restituere promito. Testes Angelinus de Deva tabernarius et Iohannes Porcellus formaiarius. Actum Ianue, extra portam Sancti Andree, in angulo domus heredum quondam Nigri monerii, anno dominice nativitat^{is} M° CCC° XII° ind(ictione) VIII, die X februarii, circa nonam.

^a *Segue depennato in soprilinea* recipienti pro ^b heredibus tuis: *in soprilinea* ^c *segue depennato* usque ad annos ^d certo: *in soprilinea* ^e pro rata: *in soprilinea* ^f quod: *corretto su* quam ^g stallum-apothecam: *in soprilinea su* locacionem dicto nomine facio tibi et heredibus tuis dimittere *depennato* ^h *segue depennato* et non auferre ⁱ *segue espunto* mea ^j monasterii: *così I* ^k dictam: *così I* ^l *segue depennato* seu

1132

1312, febbraio 11, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona dell'abate Guglielmo, rilascia quietanza a Nicolino Cagna, che agisce a nome e per conto di Raffo de Astrico del fu Lanfranco de Astrico, di quanto dovuto per canone quadriennale di un terreno con casa in contrada di San Martino de Via.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 216, c. 28 r.

Nel margine esterno, della stessa mano: « Nil »; « Pro pensione »; « Propterea tradit et cedit omnia iura contra dictum Raffum pro dictis (dictis: di lettura incerta) libris XXI, soldis XV, denariis III ».

Il documento è compreso in una serie di atti datati 1312.

Notaio: Lanfranchino « de Nazario ».

✠ In nomine Domini amen. Ego frater Guillelmus, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, nomine et vice dicti monasterii confiteor tibi Nicolio Cagne me habuisse et recepisse a te, solvente pro Raffo de Astrico quondam Lanfranci de Astrico de annis de M^o CCC^o VIII^a, de M^o CCC^o VIII°, de M^o CCC^o X et de M^o CCC^o XI^b infra, solutionem pensionis quam ipse Raffus dare tenetur pro dictis annis dicto monasterio de terra et domo quam conducit a dicto monasterio que est in contrata Sancti Martini de Via et de qua conducione constat <instrumento> scripto manu^c libras viginti unam, solidos quindecim et denarios tres ianuinorum, renuncians^d. Testes Iohanninus Piper, Petrus Piper et Anthonius. Actum Ianue^e in^f porticu domus dicti monasterii, die XI februarii, inter^g nonam et vespas.

^a VIII: in sopra-linea su VI depennato   ^b segue depennato pro   ^c segue spazio bianco pari ad una riga e mezza   ^d segue spazio bianco pari a quasi metà della carta   ^e segue depennato extra portam Sancti Andree   ^f segue depennato dicto   ^g segue depennato terciam et

1133

1312, aprile 20, Genova

Guglielmo, abate del monastero di Santo Stefano, presta fideiussione per un debito di 30 lire a favore di Musto di Santo Stefano di Taggia, a sua volta fideiussore di Marchisio di Pompeiana, verso Giovannino Pisano di Chiavari, medico chirurgo e procuratore di Simonino Porco.

Imbreviatura [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 159, c. 272 r.

Nel margine esterno, della stessa mano: « XV ».

Notaio: Lanfranchino « de Nazario ».

Sull'argomento v. nn. 1133, 1141, 1153, 1175, 1186.

✠ In nomine <Domini amen>. Ego frater Guillelmus, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, volens intercedere et fideiubere pro Musto de Sancto Stephano de Tabia versus te magistrum Iohanninum Pisanum de Cla-

varo medicum chirurgie, noncium et procuratorem Simonini Porchi habitatoris Ianue in contrata Sancti Ambroxii, recipientem et stipulantem nomine et vice dicti Simonini quantum pro libris triginta ianuinorum ex illis libris sexaginta ianuinorum de quibus dictus Mustus tenetur et obligatus est dicto Simonino et Marchexino Porcho quondam Francisci Porchi tamquam fideiubsor Marchixii de Pompiana debitoris principalis dictorum Simoni<ni> et Marchixini, <secundum> formam publici instrumenti scripti manu Iohannis de Avundo notarii M° CC°^a LXXXX, die VII novembris, solempniter et in omnem causam intercedo et fideiubeo pro dicto Musto presente et eius precibus et mandato versus te dictum magistrum Iohanninum, recipientem nomine dicti Simonini quantum pro dictis libris triginta ianuinorum, promitens tibi dicto nomine recipienti me facturum et curaturum ita et sic quod dictus Mustus dictas libras triginta ianuinorum tibi dicto nomine vel dicto Simonino vel eius certo noncio dabit et solvet^b per hos terminos, videlicet usque ad festum sancti Michaelis proxime venturum libras quindecim et deinde usque ad annum unum tunc proxime venturum reliquas libras quindecim vel aliter ego de meo proprio tibi dabo dicto nomine recipienti sive ipso Simonino et solvam dictas libras triginta ianuinorum per terminos supradictos et predicta^c. Actum Ianue^d, in porticu dicti monasterii, anno dominice nativitatis M° CCC° XII°, indictione VIII, die XX° aprilis, circa vespas. Testes Andreas Guillelmi de Ast, Ivannus specarius de Aquaviva.

^a CC°: CCC° in I   ^b segue depennato dr   ^c segue spazio bianco pari a circa 5 righe e mezza   ^d segue depennato extra portam Sancti Andree   ^e segue depennato augusti

1134

1312, maggio 14, Genova

Bernardo Ganducio di Capriata rilascia quietanza al monastero di Santo Stefano, in persona dell'abate Guglielmo, della somma di 260 lire su un debito complessivo di 1650 lire che il monastero ha contratto da lui.

Originale [A], A.S.G., n. 286.

La pergamena presenta una lacerazione lungo il margine sinistro, senza perdita di testo. L'inchiostro è a tratti un po' sbiadito.

A tergo, di mano coeva: « Libr(e) CCLX »; di mano trecentesca: « M CCCXXXI, die VII februarii, exhibitum est presens instrumentum per dominum fratrem Anthonium contra dominum Isnardum procuratorem, [secundu]m quantum fecerunt pro dicto fratre Anthonio ».

Sull'argomento v. nn. 352, 423, 499, 619, 1100-1101, 1156, 1163.

In nomine Domini amen. Ego Bernardus de Ganducio de Capriata confiteor vobis don Guillelmo, Dei gratia abbati monasterii et conventus / Sancti Stephani, Ianuensis diocesis, recipienti nomine vestro et nomine dicti monasterii et conventus, me habuisse et recepisse a vobis in pluribus et diversis / paguis de capitale librarum mille sexcentarum quinquaginta, quas recipere debeo ex forma instrumenti scripti manu Ugolini de Recho notarii / M° CCC X, die ***, libras ducentas sesaginta ianuinarum, computatis omnibus solucionibus hinc retro factis, renuntians exceptioni non numerate / peccunie et non recepte, doli, condicioni sine causa, in factum et omni iuri. Quare promitto vobis, recipientibus dictis nominibus, quod de dicto debito, quantum pro dictis / libris ducentis sesaginta ianuinarum, nulla de cetero fiet questio vel requisicio, lis, causa vel actio movebitur, in iudicio vel extra, per me / vel alium pro me vel habentem causam a me vel heredem mei contra vos vel bona vestra seu bona dicti monasterii et conventus, alioquin / penam dupli de eo quod contrafieret vel non observaretur et obligatione bonorum meorum, ratis manentibus supradictis. Actum / Ianue, in caminata dicti monasterii, anno dominice nativitatis M° CCC XII°, indic(tione) nona, die XIII maii, inter terciam et nonam. / Testes Lanfranchus, quondam Valentis, lanerius, Guillelmus de Mutio de Capriata et Beltramus, archipresbiter ple/bis Levanti.

(S.T.) Ego Conradus de Baamonte notarius rogatus scripsi.

1135

1312, maggio 28, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a Benvenuto de Peyracio di Staglieno e ai suoi eredi legittimi un terreno con casa in Staglieno, in località Maugeine o Cavegia, oltre a terreni boschivi già locati al fu Tommaso suo fratello, per il canone annuo di 16 lire e due galline.

Originale [A], A.S.G., Archivio Segreto 1511, n. 287.

La pergamena presenta sbiaditura d'inchiostro nella parte destra delle prime 5 righe, con perdita di testo.

A tergo, di mani trecentesche: « Pro Stagiana »; « Livellum de terris de Staiano »; « Carta Benvenuti Peirati de Staiano »; « Livellum quoddam in Staiano ».

Sull'argomento v. n. 922.

✠ In nomine Domini amen. Nos frater Guillelmus, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater [Gregorius prior], / frater Facius, frater Enricus, frater Guillelminus de Vulturo et frater Anthonius, monaci dicti monasterii, [nomine] / et vice dicti monasterii, locamus et titulo locacionis, libellario nomine, concedimus tibi Benve[nuto] de / Peyracio de Staiano et heredibus tuis legitimis ex te natis et nascituris a fes[to] / Natalis Domini proxime venturo usque ad annos viginti novem proxime completos illam terram [...] ^a / dicti monasterii cum domo supraposita, positam in territorio Staiani, loco ubi dicitur / Maugine sive Cavegia, cum terris boschivis et salvaticis pertinentibus ad / tenutam dicte terre, quam dictum monasterium et conventus ipsius alias, libellario nomine, concessit / et locavit quondam Thome Peyracii de Staiano fratri tuo, prout et sicut a dicto monasterio / tenebat dictus quondam Thomas et de qua locacione constat publico instrumento scripto manu / Iohannis Enrici de Porta notarii, M^o CC^o LXXXIII, die VI° iulii ¹, te et heredibus tuis / dantibus et solventibus anuatim sive singulis annis dicto monasterio vel eius certo misso / libras sexdecim ianuinorum et galinas duas bene valentes soldos sex ianuinorum. Quam terram sive terras / cum domo promittimus dicto nomine tibi, recipienti nomine tuo et tuorum heredum, dimittere et / non auferre nec pensionem augere usque ad dictum terminum, set pocius ipsam terram / sive terras cum domo tibi et heredibus tuis deffendere et disbrigare legitime ab / omni persona, collegio, corpore et universitate, espensis propriis dicti monasterii, remissa necessitate denunciandi, / alioquin libras viginti quinque ianuinorum nomine pene, nomine dicti monasterii, tibi stipulanti promittimus et cum / restitutione omnium dampnorum et espensarum que propterea fierent, ratis manentibus supradictis, et proinde / omnia bona dicti monasterii habita et habenda dicto nomine tibi pignori obligamus. Versa vice ego / dictus Benvenutus promitto et convenio vobis, dictis abbati et monacis, dictam terram / sive terras cum domo a vobis dicto nomine tenere titulo locacionis et

---

¹ V. n. 922.

libellario / nomine per me et heredes meos et non dimittere usque ad dictum terminum et ipsam / terram sive terras bonificare, meliorare et non deteriorare et dare et solvere / dicto monasterio seu eius certo misso anuatim sive singulis annis, nomine / pensionis dicte terre sive terrarum cum domo, per me et heredes meos libras sexdecim / ianuinorum et galinas duas bene valentes soldos sex ianuinorum, videlicet libras octo in quolibet / festo sancti Michaelis et libras octo cum dictis galinis duabus in quolibet festo Natalis Domini / et dictam domum manutenere meis espensis de portis et coperturis usque ad / dictum terminum et in dicta domo continue habitare et dictam terram sive terras cum / domo nemini locare vel consentire nec iura presentis instrumenti cedere nec / in alium transferre modo aliquo vel ingenio^b quod dici possit sine speciali licencia / abbatis dicti monasterii et arborem aliquam in eis non incidere seu incidi facere sine licencia dicti abbatis. Predicta omnia et singula promito vobis, nomine dicti monasterii / recipientibus, attendere, complere et observare per me et heredes meos et non contravenire, / alioquin libras viginti quinque ianuinorum nomine pene vobis, dicto nomine stipulantibus, promito / et cum restitutione omnium dampnorum et espensarum que propterea fierent, ratis manentibus supradictis, / et proinde omnia bona mea habita et habenda vobis dicto nomine pignori obligo. Actum Ianue, / in porticu dicti monasterii, anno dominice nativitatis M° CCC° XII, indic(tione) VIII^a, die XXVIII / madii, circa vespas. Testes Iohannes de Barra et Dominicus de Barra fratres.

(S.T.) Ego Lanfranchinus de Nazario notarius rogatus scripsi.

^a [4]   ^b ingenio: ingenuo *in A.*

1136

1312, giugno 16, <Genova>

Giovanni Bisacia, figlio del fu Gerardo Bisacia, vende a Martino Dardella tre edifici che insistono sul suolo dell'ospedale di Santo Stefano, al prezzo di 69 lire, 17 soldi e 7 denari.

Notizia in n. 1273.

Notaio: Damiano « de Camulio ».

1137

1312, giugno 29, <Genova>

L'ospedale di Santo Stefano rilascia procura a Bertolino textor, figlio di Michele de Montebello, abitante in Domoculta.

N o t i z i a in nn. 1273, 1283.

N o t a i o: Lanfranchino « de Nazario ».

1138

<1312, luglio 9, Genova>

Il monastero di Santo Stefano nomina un procuratore dell'ospedale.

T r a n s u n t o di mano moderna [T], A.S.G., ms. 543, p. 906.

R e g e s t o: MARCHESANI-SPERATI, n. 1097.

1312. 9. iulii. Fr. Guilielmus, abbas monasterii S. Stephani, et monaci dicti monasterii eligunt procuratorem hospitalis dicti monasterii S. Stephani.

1139

1312, luglio 29, <Genova>

L'ospedale di Santo Stefano rilascia procura a Bertolino textor, figlio di Michele de Montebello, abitante in Domoculta.

N o t i z i a in nn. 1223, 1271.

N o t a i o: Lanfranchino « de Nazario ».

1140

1312, ottobre 23, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni a Vassalino del fu Ansaldo de Cella tutti i terreni con casa, tini e vegeta nel territorio di Rivarolo, in località Natali e Carbonaria, già acquistati dal prete Francesco, ministro della chiesa di San Pietro de Carmadino, e poi pervenuti al monastero, per il canone annuo di 25 lire, due galline e cento uova. Giacomo Cella fu Vassallo, zio paterno, si costituisce fideiussore.

O r i g i n a l e [A], A.S.G., Archivio Segreto 1511, n. 288.

La pergamena presenta una piccola lacerazione in corrispondenza dell'angolo superiore destro ed alcuni piccoli fori sparsi.

A tergo, di mani coeve: «Carta Vasalini [de] Riparolio»; «Carta Vasalini Ansaldi de Cella de Riparolio»; di mano trecentesca: «Riparolio».

In nomine Domini amen. Nos frater Guillelmus, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Ugolinus, frater Facius, f[rater] / Enricus, frater Guillelminus de Vulturo et frater Anthonius, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, loc[amus] / et titulo locacionis et libellario nomine concedimus tibi Vassalino quondam Ansaldi de Cella a Natale Domini / proxime venturo usque ad annos viginti novem tunc proxime venturos omnes illas terras cum domo supraposita / positas in territorio Riparolii, loco ubi dicitur in Natali et Carbonar(ia), quas Nicola de Vedereto, filius quondam / Ambroxii, vendidit presbitero Francischo, ministro ecclesie Sancti Petri de Carmadino, ut constat de dicta / venditione per instrumentum publicum scriptum manu Iachini N[e]pitelle notarii, M° CCC° V, die XIII marcii, / et que terre cum domo in dictum monasterium pervenerunt. Quam locationem dictarum terrarum et domus cum tinis / duabus, vegetibus decem bonis et boni saporis que sunt in dicta domo tibi facimus ut supra, te dante / dicto monasterio quolibet anno libras viginti quinque ianuinorum et galinas duas bene valentes soldos sex ianuinorum / et ova centum, videlicet libras duodecim, soldos decem ianuinorum in quolibet festo sancti Michaelis et reliquas libras /

duodecim, soldos decem ianuinorum in octava Natalis Domini et dictas galinas in Natale Domini et dicta ova in festo / Pasche Resurrectionis Domini. Quas terras cum domo et predictis tinis et vegetibus promittimus dicto / nomine tibi dimittere et non auferre nec pensionem augere usque ad dictum terminum, set potius ipsas / tibi deffendere et disbrigare legitime ab omni persona, collegio, corpore et universitate, expensis propriis dicti / monasterii, remissa tibi necessitate denunciandi, retento semper in nobis et dicto monasterio per pactum adhibitum / inter nos et te in presenti contractu quod nobis et dicto monasterio liceat dictas terras cum domo et predictis superius / locatis vendere, cambiare, alienare, si voluerimus, non obstantibus predictis et infrascriptis, alioquin libras viginti / quinque nomine pene, nomine dicti monasterii, tibi stipulanti promittimus et cum restitutione omnium dampnorum et expensarum que / propterea fierent, ratis manentibus supradictis, et proinde omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obli/gamus. Versa vice ego dictus Vassalinus promitto vobis, dictis abbati et monacis, dictas terras / cum domo et predictis tinis et vegetibus a vobis et dicto monasterio tenere titulo locacionis et libellario nomine / usque ad dictum terminum et dictam pensionem, silicet dictas libras viginti quinque, galinas duas bene / valentes soldos sex ianuinorum, ova centum omni anno dare dicto monasterio per terminos superius speci/ficatos et ipsas terras meliorare, bonificare et non deteriorare et in dicta domo continue / habitare et ipsam manutenere de portis, clausuris et coperturis meis expensis et dictas terras / cum domo, tinis, vegetibus nemini locare vel concedere nec iura presentis instrumenti cedere / nec in alium transferre modo aliquo vel ingenio qui dici possit sine speciali licentia abbatis / dicti monasterii nec arbores aliquas incidere in dictis terris neque incidi facere sine speciali licentia dicti / abbatis et si in aliquo predictorum contrafecero, cadam a iure presentis locationis. Predicta omnia / et singula promitto vobis, nomine dicti monasterii recipientibus, atendere, complere et observare et non contrafacere vel / venire, alioquin libras viginti quinque ianuinorum nomine pene vobis, dicto nomine stipulantibus, promitto / et cum restitutione omnium dampnorum et expensarum que propterea fierent, ratis manentibus supradictis, et / proinde omnia bona mea habita et habenda vobis dicto nomine pignori obligo. Insuper ego Iacobus de / Cella quondam Vassalli, patruus dicti Vassallini, de predictis omnibus et singulis attendendis, / complendis et observandis pro dicto Vassalino, precibus et mandato ipsius, intercedo et fideiubeo versus / vos dictos abbatem et monacos nominibus quo^a supra sub dicta pena et obligatione bonorum meorum, renuntians iuri de

/ principali et omni iuri. Testes Obertus de Goano ortulanus et Petrus de Via, porterus Sancti Stephani. / Actum Ianue, in porticu dicti monasterii, anno dominice nativitatìs M^o CCC^o duodecimo, indic(tione) decima, / die vigesima tertia octubris, inter nonam et vespèras.

(S.T.) Ego Benedictus de Vivalda, sacri Imperii notarius, rogatus scripsi et extrasi de cartulario / instrumentorum compositorum manu Lanfranchini de Nazario notarii, de mandato domini iudicis / et assessoris domini vicarii regii in civitate Ianue.

^a quo: *così A.*

1141

1312, novembre 11, <Genova>

Simonino Porco cede a Guglielmo, abate del monastero di Santo Stefano, il credito di 30 lire che ha nei confronti di Marchesino di Pompeiana e del procuratore di questi Musso di Santo Stefano di Taggia.

Notizia in n. 1153.

Notario: Lanfranchino « de Nazario ».

Sull'argomento v. nn. 1133, 1153, 1175, 1186.

1142

1312, novembre 14, <Genova>

Il monastero di Santo Stefano rilascia procura al frate Guglielmino di Voltri.

Notizia in nn. 1150, 1184 e, senza indicazione di mese e giorno, in nn. 1143, 1154.

Notario: Lanfranchino « de Nazario ».

1143

1313, gennaio 17, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del procuratore frate Guglielmino di Voltri, concede in locazione per 10 anni a Guglielmo de Platone de Valletario un terreno ortivo, vignato ed arborato con casa nella braida di Carignano, per il canone annuo di 18 lire, due galline e cento uova e con obbligo di migliorie al terreno e di manutenzione della casa.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 161, c. 16 v.

Nel margine esterno, della stessa mano, parzialmente caduta per rifilatura della carta: « [Confitero] tibi Guillelmo de [P]latone [de] Valletario [tinc]tori »; « F(actus) et datum filiis quondam Oberti de Platone, filii dicti quondam Guillelmi de Platone ».

N o t a i o: Lanfranchino « de Nazario ».

✠ In nomine Domini amen. Ego frater Guillelminus de Vulturo, syndicus et procurator monasterii et conventus^a Sancti Stephani Ianuensis, ut constat de dicto sindicatu et procura publico instrumento scripto manu notarii infrascripti M^o CCC^o XII, die ***, dicto sindicario et procuratorio nomine loco et titulo locacionis concedo tibi Guillelmo de Platone de Valletario quandam terram dicti monasterii ortivam, vineatam et arboratam cum domo supraposita positam in braya Calignanni et est^b illa terra cum domo quam solitus es tenere et conducere a dicto monasterio. Quam locacionem tibi facio a nativitate Domini proxime preterita usque ad annos decem tunc proxime venturos, te dante et solvente dicto monasterio vel eius certo misso nomine pensionis dicte^c terre et domus singulis annis usque ad dictum terminum libras decem et octo ianuinorum, galinas duas bene valentes soldos sex ianuinorum et ova centum per modum inferius denotatum. Quam terram cum domo promito dicto nomine tibi dimittere et non auferre nec pensionem augere usque ad dictum terminum, imo^d tibi defendere et disbrigare ab omni persona, collegio, corpore et universitate^e propriis expensis dicti monasterii, remissa necessitate denunciandi, alioquin penam librarum viginti quinque ianuinorum dicto nomine tibi stipulanti

dare et solvere promito, ratis manentibus supradictis et cum restitutione omnium dampnorum et expensarum que propterea fierint et proinde omnia bona dicti monasterii et conventus eiusdem^f habita et habenda tibi pignori obligo dicto nomine. Versa vice ego dictus Guillelmus promito et convenio tibi dicto sindico^g et procuratori dicto nomine recipienti dictam terram cum domo^h tenere a dicto monasterio locacionis et conducionis titulo et non dimittere usque ad dictum terminum et dictam pensionem, scilicet libras decem et octo ianuinorum, galinas duas bene valentes soldos sex et ova centum, quolibet anno dare et solvere dicto monasterio vel eius certo misso in hunc modum, videlicet in quolibet festo sancti Michaelis libras novem, in quolibet festo Natalis Domini libras novem, galinas duas et ova quinquaginta et in quolibet festo Pasce Resurecionis Domini ova quinquaginta et dictam terram meliorare, bonificare et non deteriorare et in dicta domo continue habitare et dictam domum de portis et coperturis meis expensis et missionibus manutenere usque ad dictum terminum et dictam terram cum domo nemini locare seu concedere sine licencia et voluntate abbatis dicti monasterii et arborem aliquam in dicta terra non incidere seu incidi facereⁱ absque licencia^j domini abbatis^k, alioquin penam librarum viginti quinque ianuinorum tibi dicto nomine stipulanti promito et nichilominus cadam a iure presentis locacionis, ratis manentibus supradictis et cum restitutione omnium dampnorum et expensarum que propterea fierint et proinde omnia bona mea habita et habenda tibi dicto nomine pignori obligo^l. Actum Ianue, extra portam Sancti Andree, in porticu dicti monasterii, anno domine nativitatis M^o CCC^o XIII, ind(ictione) X^a m, die XVII ianuarii, circa vespas. Testes Simon de Monleone batitor lane et Baliannus de Delovose de Crevari.

^a et conventus: *in soprilinea*   ^b est: *in soprilinea*   ^c *segue depennata lettera d*   ^d *segue depennato ipsam*   ^e *segue depennato meis*   ^f eiusdem: *in soprilinea*   ^g *segue depennato dictam terram*   ^h domo: *in soprilinea*   ⁱ seu-facere: *in soprilinea*   ^j *segue depennato speciali*   ^k *segue depennato* que omnia et singula supradicta promiserunt inter se adinvicem dicte partes, alioquin libras XXV ianuinorum   ^l *segue spazio bianco pari a circa un quarto della carta*   ^m *segue depennato I*

1144

1313, febbraio 21, <Genova>

Martino Dardella vende a Rainerio Boccanegra tre edifici che insistono sul suolo dell'ospedale di Santo Stefano, al prezzo di 73 lire, 17 soldi e 7 denari.

Notizia in n. 1273.

Notaio: Matteo « de Monterubeo ».

1145

1313, marzo 4, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del frate Guglielmino di Voltri, concede in locazione per 10 anni a Giacomo di Michele della braida di Bisagno un terreno ortivo, arborato e vignato con casa nella braida di Carignano, in località Plazius, per il canone annuo di 30 lire, due galline e cento uova.

Originale [A], A.S.G., Archivio Segreto 1511, n. 290.

A tergo, di mano trecentesca: « De terra braide, quam consuevit tenere Iacobus de Michaele et nunc tenet Otto Marchetus ».

Sull'argomento v. n. 1146.

In nomine Domini amen. Ego frater Guillelminus de Vulturo, syndicus et procurator monasterii Sancti Stephani Ianue, ut / constat ***, locho et titulo locacionis concedo tibi Iacobo / de Michaele de braya Bissannis quandam terram cum domo supraposita ortivam, arboratam et vineatam, positam in braya / Callignani, locho^a ubi dicitur Plazius, cui coheret superioris via, inferioris terra monasterii, quam conduit Dominicus de Paschale, ab uno latere terra Iohannis canzellerii iudicis in parte et ab alio terra monaste-

rii, quam conducit / Obertus de Castronovo in parte. Quam locacionem dicto nomine tibi facio a nativitate Domini proxime preterita usque ad annos decem tunc proximos, te dante quolibet anno dicto monasterio nomine pensionis libras triginta ianuinorum, gallinas duas / valentes soldos sex et ova centum in hunc modum, videlicet unam dimidiam pensionis in festo sancti Michaelis, / alteram infra annum in Natale Domini, ova in festo Pasce Resurreccionis Domini et gallinas in festo Natalis Domini. Quam terram cum / domo promitto tibi dicto nomine dimittere et non auferre nec pensionem augere usque ad dictum terminum, ymmo tibi / deffendere et disbrigare ab omni persona, corpore, collegio et universitate propriis expensis dicti monasterii, remissa / necessitate denunciandi, alioquin penam librarum viginti quinque ianuinorum dicto nomine tibi stipulanti dare et solvere / promitto, ratis manentibus supradictis cum restitutione omnium dampnorum et expensarum que propterea fierent et proinde omnia bona / dicti monasterii et conventus eiusdem habita et habenda pignori obligo. Versa vice ego dictus Iacobus promitto / et convenio tibi dicto sindico et procuratori, dicto nomine recipienti, dictam terram cum domo tenere a dicto monasterio / nomine penssionis, locationis et condicionis titulo et non dimittere usque ad dictum terminum et dictam penssionem, silicet libras triginta / ianuinorum et gallinas duas valentes soldos sex et ova centum quolibet anno dare et solvere promitto dicto monasterio / vel eius certo misso in hunc modum, videlicet in quolibet festo sancti Michaelis libras quindecim ianuinorum et in quolibet festo Natalis / Domini alias libras quindecim ianuinorum, gallinas duas et ova quinquaginta et alias ova quinquaginta in quolibet / festo Pasce Resurreccionis Domini et dictam terram cum domo meliorare, bonificare et non deteriorare et in dicta domo / continue habitare et ipsas terras cum domo nemini locare nec concedere sine licentia dicti monasterii vel / sui abbatis et in fine dicti termini dictam terram dicto monasterio reddere et restituere ipsi monasterio / melioratam et non peioratam, dictam domum manutenere de portis et coperturis meis expensis usque ad dictum / terminum. Predicta omnia et singula promitto dicto nomine tibi attendere, complere et observare et in nullo / contrafacere vel venire, alioquin, si in aliquo fuerit contrafactum, penam librarum viginti quinque ianuinorum tibi, dicto nomine recipienti, / promitto et nichilominus cadam a iure presentis locacionis, ratis manentibus supradictis et cum restitutione omnium dampnorum et expensarum que propterea fierent, et proinde omnia bona mea habita et habenda tibi dicto nomine pignori obligo. / Et est actum inter dictas

partes quod si dictus Iacobus exiret de dicta terra et domo infra dictum tempus, / quod dictum monasterium teneatur recuperare dictam terram cum domo et dicta locatio sit finita. Actum / in caustro^b dicti monasterii, anno dominice nativitatis M° CCC° XIII°, inditione X^a, die IIII marcii, circha / vespervas. Testes Ogerius de Goanno, ortolanus de Bissanne, et Dominicus Paschalis de Bissanne ortolanus.

(S.T.) Ego Nicolaus Vivaldi de Porta, sacri Imperii notarius, predictum instrumentum extrasi / et in publicam formam reddigi de cartulario et protochollis instrumentorum compositorum manu / Lanfranchi de Nazario notarii, millesimo et die supradictis, habens ad hec generale mandatum.

^a locho: *così* A   ^b caustro: *così* A.

1146

1313, marzo 4, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del frate Guglielmo di Voltri, concede in locazione per 10 anni a Domenico di Pasquale di Bisagno un terreno con casa nella braida di Carignano, per il canone annuo di 30 lire, due galline e cento uova.

Original e [A], A.S.G., Archivio Segreto 1511, n. 289 bis; original e [A'], *Ibidem*, n. 289.

La pergamena di A presenta alcune lacerazioni che interessano parzialmente le prime 7 righe, con perdita di testo ricostruibile grazie al formulario consueto ed al confronto con A.

A tergo di A, di mano coeva: «Locatio in braida».

A tergo di A', di mani coeve: «Dominici de Paschale de Bissane»; «Debet pro resto de M° CCC XVII libras III. Item debet M° CCC XVIII pro quinque mensibus libras X»; di mano trecentesca: «Locatio antiqua de terra de braida, quam nunc tenet Bertonus».

I due esemplari sono stati estratti, per mano di due notai diversi, l'uno dal cartolare e l'altro dal manuale di Lanfranchino «de Nazario». Le loro differenze sono quindi da attribuire al diverso livello di precisione dei due antigrafici, oltre che alla possibile presenza di formule ceterate, che ciascuno dei due notai ha svolto a suo modo.

Sull'argomento v. n. 1145.

A

In nomine Domini amen. Ego frater Guillelmus de Vulturo monachus, syndicus et procurator / monasterii Sancti Stephani Ianuensis, ut constat per *** di[cto nomine] / loco et titulo locacionis concedo tibi Dominico de Paschale de Bissanne terram cum do[mo] / suprapositam^a dicti monast[er]ii, positam in braya Calignani, cui coheret superius terra heredum / quondam Guillelmi de Pag[ana, inferius terra] dicti monasterii, quam tenent [heredes Petri Domi]nici / in parte, ab uno latere t[erra dicti monasterii, qu]am tenet Iohannes de Cayre [in parte et ab] / alio latere terra dicti monaste[r]ii hodie] locatam Iacobo de Michael¹ et est illa terra qua[m] / solitus es tenere a dicto monasterio. Quam locationem tibi facio a Natale Domini proxime [venturo] / usque ad annos decem tunc proxime pro pensione in anno librarum triginta ianuinarum, galin[arum] / duarum valentes solidos sex, et ova centum in hunc modum, videlicet unam dimidiam pensionis in / festo sancti Michaelis, aliam dimidiam infra octavam Natalis Domini, ova in festo Pasche / Resur[rectionis] Domini et galinas in festo Natalis Domini. Quam terram cum domo promito tibi dicto /

A'

In nomine Domini amen. Ego frater Guillelmus de Vulturo monachus, syndicus et procurator monasterii Sancti Stephani Ianuensis, ut constat / per instrumentum publicum scriptum manu *** dicto nomine loco et titulo locationis concedo tibi Dominico / de Paschale de Bisanne terram cum domo supraposita dicti monasterii, positam in braya Calignani, ortivam, vineatam / et arboratam, cui coheret superius terra heredum Guillelmi de Pagana, inferius terra dicti monasterii, quam tenent heredes / Petri Dominici in parte, ab uno latere terra dicti monasterii, quam tenet Iacobus de Caeri in parte et ab alio latere / in parte terra dicti monasterii hodie locata Iacobo de Michael¹ et est illa terra quam solitus es tenere a dicto / monasterio. Quam locationem tibi facio a Natale Domini proxime venturi^a usque ad annos decem tunc proxime venturos / pro pensione in anno librarum triginta ianuinarum, galinarum duarum et ova centum solvendarum in hunc modum, videlicet / unam dimidiam ipsius in festo sancti Michaelis, aliam infra octavam Natalis Domini, ova in festo Pasche / Resur[rectionis] Domini et galinas in festo Natalis Domini. Quam terram cum domo promitto dicto nomine tibi

¹ V. n. 1145.

nomine dimitere et non auferre nec pensionem augere usque ad dictum terminum et ipsam tibi deffendere / et disbrigare ab omni persona, corpore, collegio et universitate propriis expensis dicti monasterii, / remissa tibi necessitate denunciandi, sub pena librarum viginti quinque ianuinorum tibi stipulanti / promissa, ratis manentibus supradictis, et proinde omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi / pignori obligo. Versa vice ego dictus dominus Dominicus promito et convenio tibi dicto / syndico, dicto nomine recipienti, dictam terram cum domo tenere a dicto monasterio nomine pensionis / et dictam pensionem solvere ut supra et domum predictam continue habitare et ipsam terram cum domo / nemini locare vel concedere sine licencia dicti monasterii vel sui abbatis, in fine / termini predicti dictam terram cum domo dicto monasterio restituere melioratam et non deterioratam et dictam domum manutenere de portis et coperturis meis propriis expensis / usque ad dictum terminum. Predicta omnia et singula^b supradicta promito tibi dicto nomine / atendere, complere et observare, alioquin, si in aliquo fuerit contrafactum, penam librarum viginti / quinque ianuinorum et nichilominus cadam a iure presentis locationis, ratis manentibus supradictis, et / proinde omnia bona mea

dimitere / et non auferre nec pensionem augere usque ad dictum tempus, set potius tibi deffendere, disbrigare et expedire / a quacumque persona, corpore, collegio et universitate, expensis propriis dicti monasterii, alioquin libras viginti quinque ianuinorum nomine pene, / nomine dicti monasterii, tibi stipulanti promito et cum restitutione omnium dampnorum et expensarum, ratis manentibus supradictis, / et proinde omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligo. Versa vice ego dictus Dominicus / promito et convenio tibi dicto sindico, dicto nomine stipulanti et recipienti, dictam terram tenere a dicto monasterio / nomine pensionis et non dimitere usque ad dictum tempus^b et dictam pensionem solvere ut supra et domum predictam continue habitare et ipsam / terram cum domo nemini locare vel concedere sine licentia dicti monasterii vel sui abbatis et in fine / dicti termini dictam terram cum domo reddere et restituere ipsi monasterio melioratam et non / peioratam et dictam domum manutenere de portis et coperturis meis expensis usque ad dictum / terminum. Et predicta omnia et singula promitto tibi rata et firma habere et tenere et atendere, complere / et observare et non contrafacere vel venire, alioquin^c, si in aliquo fuerit contrafactum, penam librarum viginti / quinque ianuinorum tibi, nomine dicti

habita et habenda tibi, stipulanti dicto nomine, pignori obligo. Et est actum / inter dictas partes quod si dictus Dominicus exiret de dicta terra et domo infra dictum temp[us], / quod dictum^c monasterium teneatur recuperare dictam terram cum domo. Actum in claustro dicti / monasterii, anno dominice nativitat[is] M^o CCC^o XIII°, indic[atione] X^a, die III^a marci, circha vesp[er]as. / Testes Iacobus de Michaele ortolanus et Ogerius de Goano ortolanus.

(S.T.) Ego Francischus Morruccius de Quinto notarius ut supra extrasi et in / hanc publicam formam redegei de manuali instrumentorum compositorum / manu Lanfranchi-
<ni> de Nazario notarii absentis de Ianua, ad hec habens man/datum generale.

^a suprapositam: *così A*   ^b singula: *singulia in A*   ^c dictum: *corretto su dictis*

monasterii stipulanti, promitto, ratis manentibus supradictis, et cum restitutione omnium / dampnorum et expensarum et nichilominus cadam a iure locationis, et proinde omnia bona mea habita et habenda tibi, / dicto nomine, pignori obligo. Testes Iacobus de Michaele ortolanus et Ogerius de Goano ortolanus. Actum Ianue, in / claustro dicti monasterii, anno dominice nativitat[is] M^o CCC^o decimo tercio, indic[atione] decima, die quarta marci, / circha vesp[er]as.

(S.T.) Ego Benedictus de Vivalda, sacri Imperii notarius, rogatus scripsi et extrasi de cartulario instrumentorum compositorum / manu Lanfranchini de Nazario notarii, de mandato et auctoritate domini iudicis domini vicarii regii in civitate Ianue.

^a venturi: *così A'*   ^b et non dimittere - tempus: *in calce al documento con segno di richiamo*   ^c alioquim: *così A'*.

1147

1313, marzo 22, Genova

Luchino Gambone, figlio del fu Ugone, col consenso di sua moglie Argenta, vende ad Oberto Campanario del fu Giacomo, acquirente anche per suo fratello Nicolò, una tintoria con casa, attrezzature, pozzo e pertinenze nel borgo di Santo Stefano, che insistono sul suolo del monastero, al prezzo di 800 lire.

C o p i a autentica del 1352 [B], A.S.G., Archivio Segreto 1511, n. 290 bis; i m b r e v i a t u r a di mano del rogatario [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 8, c. 69 v.

La pergamena di B presenta un'ampia lacerazione nella parte inferiore che rende illeggibili le ultime due autentiche. L'ampiezza media delle righe in B è di cm. 14,5.

In B, a tergo, di mani trecentesche: « Livellum unius tintorie »; « De tintoria olim de Ganilonis et postea de Campanariis et nunc Oberti tintoris ».

B è così introdotta: « In nomine Domini amen. Hoc est exemplum, publicacio sive registracio cuiusdam publici instrumenti vendicionis compositi manu Parentini de Quinto notarii M^o CCC^o XIII, die vigesima secunda marcii, et in pergameno extracti manu Nicolai Vivaldi de Porta notarii et cuius instrumenti tenor talis est » e così autenticata: « (S.T.) Ego Damianus de Ortis, condam Erminei Nigri de Varagine, auctoritate imperiali notarius, predictum exemplum ab autentico instrumento supradicto in pergameno scripto manu supradicti notarii et extracto manu supradicti Nicolai Vivaldi de Porta notarii, supradictis millesimo et die, a me sumptum et exemplatum ut supra, ac eciam viso et lecto, non abolito, non viciato, non canzelato, non abraso nec in aliqua sui parte suspecto, set omni prorsus suspicione carente, idcircho sumpsi et exemplavi, nichil addito vel diminuto quod mutet sensum vel variet intellectum nisi forte littera, silaba, titulo seu poncto abreviacionis vel extensionis causa, sententia tamen in aliquo non mutata, et hoc in presentia et de mandato domini Sanctini de Zaciis de Papia, iudicis et assessoris domini potestatis Ianue, una cum Anthonius de Goasco de Gavio et Philipo Noytolano, notariis infrascriptis, vidi, legi et diligenter ac fideliter ascultavi et quia utrumque concordare inveni, in premissorum omnium testimonium ipsum ut supra publicavi, registravi, scripsi et extendi in actis publicis curie dicti domini iudicis et assessoris et de mandato, decreto et auctoritate ipsius ad instantiam Andree Tartari, filii et heredis pro dimidia condam Oberti Tartari lanerii, et Nicolai Tartari, nepotis et heredis dicti condam Oberti pro alia dimidia aserentium, sua interesse iuxta et causa, cui quidem exemplo, publicationi et registrationi et omnibus et singulis dictus dominus iudex et assessor, pro tribunali sedens ad banchum iuris solitum, et causa plene cognita, suam et comunis Ianue auctoritatem interposuit et decretum, laudans, statuens et pronuntians predictam publicationem, registrationem et omnia et singula supradicta ratam et firmam et rata et firma esse et infringi vel revocari non posse aliqua racione, causa vel ingenio, de iure vel de facto, set presenti exemplo, publicationi et registrationi et omnibus et singulis supradictis eandem vim et robur iussit adhiberi de cetero quemadmodum adhiberetur dicto autentico instrumento ad fidem plenariam ubilibet statuendam ac si manu propria supradicti notarii fuisset scripta. Que omnia acta sunt Ianue, in palacio novo comunis, ad banchum iuris solitum, anno dominice nativitatis M^o CCC^o LIII, inditione quinta secundum cursum Ianue, die octava decembris, [circ]ha tertiam. Testes Urbaninus de Caponibus, Iacobus Grillus, condam Accelini, et Petrus Conf[...].

(S.T.) Ego Anthonius [de Goasco] [cm. 11,5] predicto vid[i cm. 12] notarii et [cm. 12,5] cum auct[oritate] [cm. 13] et sig[cm. 13].

(S.T.) Ego [Philippus Noytolanus cm. 9] ».

In I, nel margine esterno, della stessa mano: « Oberti »; « XX ».

In nomine Dei. Ego Luchinus^a Gambonus, filius Ugonis condam^b, vendo, cedo et trado tibi Oberto Campanario condam Iacobi, ementi tuo nomine et nomine Nicoloxii, fratris tui, tintoriam meam cum domo cum tiratoribus

factis^c et cum tiratoribus que fecisti in ea et cum meis calderiis et cum putheo et cum omnibus pertinentibus ad dictam tintoriam et domum, scilicet que sunt in eis et que tintoria cum predictis sunt in burgo Sancti Stephani super terra sive^d solo monasterii et ecclesie Sancti Stephani, cui tintorie coheret antea via et domus vendita cum dicta tintoria, ab uno latere et retro tintoria Guillelmi de Clapa mediante muro comuni et ab alio latere terra quam conduit Obertus Gayonus a monasterio Sancti Stephani et murus proprius dicte tintorie vendite. Supradictas^e itaque tintoriam et domum cum predictis, uti optima maximaque est, prout legitur coherenciata et eciam si alios habet confines, cum omni servitute dicte tintorie a^f predictis debita et debenda et cum ingressu et exitu omnique suo iure, nil in me retento, liberam et absolutam ab omni genere servitutis et exactionis et^g preterquam a dactis, collectis et mutuis comuni Ianue pro futuro tempore prestandis et a censu dicte terre pro futuro tempore solvendo dicto monasterio dicta occasione^h, quemⁱ, quas et que tu prestare debes pro tempore futuro, tibi vendo, cedo et trado finito precio librarum octingentarum ianuinorum, quas proinde a te habuisse et recepisse confiteor et de ipsis me a te voco bene quietum et solutum, renuntians excepcioni non numerate et non recepte pecunie, precii non soluti et omni iuri, et si plus valet dicta tintoria cum domo predicta et cum omnibus supradictis, sciens eam^j veram extimacionem, id pure tibi dono et remito, renuntians iuri quo subvenitur deceptis ultra dimidiam iusti precii^k. Quarum tintorie et domus et predictarum possessionem et dominium tibi confiteor tradidisse, constituens me pro te et tuo nomine^l precario predictam tintoriam, domum cum predictis tenere donec inventus ero predicta tenere et tu volueris, dans tibi licentiam ac potestatem intrandi et accipiendi predicte tintorie, domus et predictorum corporalem possessionem tua auctoritate et sine iudiciali decreto, sine mea ac omnium pro me contradicione quodcumque tibi placuerit. Pro supradicto itaque precio et ex^m eadem causa venditionis tibi do, cedo ac mando omnia iura, rationes et actiones reales et personales que et quas habeo et mihi competunt et competere possunt in predicta tintoria, domo et suprapositisⁿ, taliter quod dicto iure et rationibus uti, tueri, petere, exigere, recipere, transigere, experiri et pacisci possis modis omnibus quibus egomet possum et possem, constituens te inde procuratorem ut in rem tuam, promitens tibi predictam tintoriam, domum et supradicta non impedire nec subtrahere nec inquietare, sed potius per me et successores meos et habentes causam a me predicta vendita tibi tuisque heredibus habentibusque causam a te et dicto Nicolao^o promito legitime meis propriis expensis ab omni perso-

na deffendere, auctorizare et disbrigare et iudicium in me suscipere, remissa necessitate denunciandi^p, alioquin penam dupli de quanto valet dicta tintoria cum dicta domo et cum predictis et pro tempore plus valuerit tibi stipulanti spondeo, ratis manentibus supradictis, et proinde et ad sic observandum omnia bona mea habita et habenda vobis pignori obligo. Insuper ego Argenta, uxor dicti Luchini^q, in presentia, consensu et voluntate dicti viri mei, confiteor tibi dicto Oberto Campanario, recipienti tuo nomine et dicti Nicoloxii fratris tui, quod tu dictam tintoriam cum domo et cum predictis emisti meo asensu, confessione et voluntate, unde ex causa vendicionis tibi, nomine tuo et dicti Nicoloxii, abrenuncio omnia iura et rationes que et quas habeo et mihi competunt et competere possunt in predictis et contra omnem personam ipsorum occasione, causa, racione et occasione docium et^r antefacti et racione mearum et competiturum ius per pactum tibi et dicto Nicolao remito, promittens tibi, recipienti tuo nomine et dicti Nicolai et heredum tuorum et eiusdem Nicolai, predictam vendicionem nullo tempore per me vel successores meos impedire nec inquietare nec auferre sub dicta pena et^s obligatione bonorum meorum, ratis manentibus supradictis, renuntians iuri ypothecarum, senatus consulto Velleiano, legi Iulie de fondo dotali, cerciorata de dicto beneficio per notarium infrascriptum, ita quod non teneat facto alterius de evictione vel defensione predictorum et facio hec consilio testium infrascriptorum^t, quos meos propinquos, vicinos et consiliatores eligo et appello. Qui Obertus promixit mihi notario infrascripto, stipulanti nomine comunis Ianue, solvere dicto comuni, dare et prestare collectas^u, mutua pro futuro tempore et censum predictum, renuntians omni privilegio et convencioni secundum formam capituli. Actum Ianue, in domo dicti Luchini, anno dominice natiuitatis M^o CCC^o XIII, indicione decima, die vigesima secunda marcii, inter nonam et completorium. Testes et consiliatores Anthonius Pelegrinus, condam Analdi, Obertus de Monelia, censarius condam Guillelmi, et Ianotus Gamboanus, condam Maffoni.

(S.T.) Ego Nicolaus Vivaldi de Porta, sacri Imperii notarius, predictum instrumentum extrasi et in publicam formam reddegi de cartulario instrumentorum compositorum manu Oberti Parentini de Quinto notarii, millesimo et die supradictis, habens ad hec generale mandatum^v.

^a Luchinus: Luchetus *in I*   ^b filius Ugonis condam: quondam Ugonis *in I*   ^c factis: così *B*; suis *in I*   ^d sive: seu *in I*   ^e Supradictas: Supradictam *in I*   ^f a: et *in I*   ^g et: *om. I*   ^h dicta occasione: et ecclesie *in I*   ⁱ segue *in I* et   ^j eam: earum *in I*   ^k segue

depenato in I et si plus va ^l *segue in I et a te* ^m *ex: in soprilinea in B* ⁿ *supra-*
positis: supradictis in I ^o *et dicto Nicolao: in soprilinea in I* ^p *denonciandi: om. I*
^q *Luchini: Lucheti in I* ^r *et: corretto da extra in I* ^s *segue in I sub* ^t *infrascriptorum:*
infradictorum in I ^u *segue in I et* ^v (S.T.) - *mandatum: om. I.*

1148

1313, settembre 25, <Genova>

Pietro de Ursses e Pietro talierius di Moneglia, in qualità di tutori di Antonino, Giacomino, Luchino, Andriolo e Argentina, figli del fu Giovanni Enrici lanerius, vendono a Guirardo fornaio e a Guglielmo pomelerius de Goanno una casa nel borgo di Santo Stefano che insiste sul suolo del monastero.

Notizia in n. 1151.

Notaio: Oberto «Pelicia».

1149

1313, ottobre 3, Genova

Guirardo subiarus de Suxilia del fu Giovanni di Santa Maria di Castello de districtu Placentie vende < ad Oberto Taruffo di Cravasco, figlio del fu Tommaso Taruffo di Cravasco, che acquista per conto del monastero di Santo Stefano, una casa e > vari terreni nel territorio di Cravasco.

Copia semplice di mano moderna [B], POCH, II, c. 45 r.

Alla fine del testo, della stessa mano: « P(ergamena) a(utentica) ».

Per la ricostruzione del regesto i dati forniti da B devono essere completati da quelli indicati nella notizia in A.S.G., Archivio Segreto 1512, n. 340.

Notaio: Gregorio «Bocacius».

Ego Guirardus subiarus de Sux(ilia) quondam Iohannis de Sancta Maria de Castello de districtu Placentie vendo ... terras ... positas in territorio

Cravaschi ... cui coheret ... terra comunia^a hominum plebis Langaschi ... liberas^b ... praeterquam a mutuis et collectis comunis Ianue ... Actum Ianue ... 1313, ind(ictione) 11 ... 3 octobris. Gregorius Bocacius, sacri imperii notarius rogatus scripsi.

^a comunia: così B   ^b liberas: tra parentesi e in soprilinea.

1150

1313 oppure 1314, ottobre 13, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del frate Guglielmo di Voltri, concede in locazione per 10 anni a Giovannino Lombardo di Bisagno del fu Guglielmo, mugnaio, un mulino nella braida di Bisagno, precedentemente condotto dal padre, ed un altro nel territorio di Struppa, in località Surigia, assieme alla metà pro indiviso di un terreno ed orto spettante per l'altra metà ad un altro mulino, con relative loro attrezzature e diritti, per il canone annuo di 34 lire, duecento uova e quattro galline.

Original e [A], A.S.G., Archivio Segreto 1511, n. 299; original e [A'], *Ibidem*, n. 291.

La pergamena che tramanda A contiene anche il n. 1184.

A tergo di A, di mani coeve: «Locatio molendinorum de Surigia»; «Locationes abbatis Sancti Stephani».

La pergamena di A' presenta un taglio verticale in corrispondenza delle prime 5 righe, una piccola lacerazione lungo il margine destro che interessa le righe 5^a e 6^a, ed un piccolo foro in corrispondenza della riga 1^a, senza perdita di testo.

In A', in calce al documento, le annotazioni: «M° CCC° XXIIII°, die XII^a madii, in picot (così) et iure»; «Debet libras XXXV».

La datazione del documento non può essere stabilita con certezza: A reca la data 1314, indizione 11^a, mentre A' è datato 1313, indizione 12^a, ma in nessuno dei due casi l'indizione corrisponde al millesimo. Pertanto l'anno potrà essere il 1313 oppure il 1314.

Sull'argomento v. nn. 155, 157, 178, 182-183, 306-307, 314, 331, 563, 669, 722, 846, 1184, 1252-1254, 1262, 1278, 1280, 1282.

✠ In nomine Domini amen. Ego frater Guillelminus^a de Vulturo, syndicus et procurator monasterii Sancti Stephani Ianuensis, de quo^b sindicatu

et procura constat publico instrumento / scripto manu notarii infrascripti, M^o CCC^o XII, die XIII° novembris^c, dicto sindicario et procuratorio nomine, loco et titulo locacionis concedo tibi Iohannino Lombardo, molinario / de Bissanne^d, quondam Guillelmi, molendina duo dicti monasterii, videlicet molendinum positum in braya Bissannis, illum^e videlicet quod a dicto monasterio / consueverat tenere et conducere^f dictus quondam^g Guillelmus pater tuus et aliud molendinum positum in territorio Strupe, loco ubi dicitur Surigia^h, / illum^e videlicet quod est a parte superius deversus pratium, cum medietate terre et ortus pro indiviso que spectantⁱ ad dictum / molendinum et ad aliud molendinum dicti monasterii positum in dicto loco Surrigie^j cum rotis, molis, asteriis et instrumentis et iuribus / aquaricij^k. Quam locacionem dicto nomine tibi facio a festo beati Michaelis proxime preteriti usque ad annos decem tunc^l proxime venturos, te dante et / solvente dicto monasterio singulis annis, nomine pensionis dictorum molendinorum et terre, libras triginta quatuor ianuinorum, ova^m ducentas et galinas / quatuor que bene valeant soldos duodecim, solvendo et dando libras decem et septem in singulis kalendis martii et libras decem et septem in quolibet festo sancti Michaelis et dictas galinas quatuor in quolibetⁿ festo Natalis Domini et ova ducentas predicta^o in quolibet festo Pasce Resurrectionis / Domini. Que molendina cum terra et predictis omnibus per me tibi locatis ut supra promito dicto nomine^p tibi dimittere et non auferre / nec pensionem augere usque ad dictum terminum, set pocius tibi legitime deffendere et disbrigare ab omni persona, collegio, corpore et universitate / expensis propriis dicti monasterii, remissa tibi necessitate denunciandi, alioquin libras viginti quinque ianuinorum^q nomine pene dicto nomine tibi stipulanti dare et solvere promito, ratis manentibus supradictis, et cum restitutione omnium dampnorum et expensarum que propterea fierent et proinde omnia / bona dicti monasterii habita et habenda tibi dicto nomine^r pignori obligo. Versa vice ego dictus Iohaninus promito et convenio tibi dicto sindico, / stipulanti nomine dicti monasterii, dicta molendina, terram et predicta omnia michi locata ut supra tenere a dicto monasterio titulo locacionis et / condicionis^s et non dimittere usque ad dictum terminum et dictam pensionem tibi dicto nomine seu dicto monasterio dare et solvere vel eius certo / noncio singulis annis, ut dictum est supra, videlicet libras decem et septem in singulis kalendis martii et libras decem et septem in / in quolibet festo sancti Michaelis, galinas quatuor in quolibet festo Natalis Domini et ova ducentas in quolibet festo Pasce Resurrectionis / Domini^t et dicta molendina manu-

tenere de portis et coperturis meis expensis et messionibus usque ad dictum terminum et dicta molendina, / terram et alia mihi locata ut supra nemini locare vel concedere sine licencia abbatis dicti monasterii et in fine dicti termini / dicta molendina, terram et predicta mihi locata ut supra libere restituere dicto monasterio. Predicta omnia et singula promito tibi / dicto nomine attendere, complere et observare et non contrafacere vel venire, alioquin libras viginti quinque ianuinorum^a nomine pene tibi, / stipulanti dicto nomine, dare et solvere promito et nichilominus cadam a iure presentis locacionis^u, ratis manentibus supradictis, et / cum restitutione omnium dampnorum et expensarum que propterea fierent et proinde omnia bona mea habita et habenda tibi dicto nomine / pignori obliquo, confitens me maiorem esse annis viginti duobus, iurans, corporaliter tactis sanctis scripturis, predicta / attendere, complere et observare et in aliquo non contrafacere vel venire. Et facio predicta consilio testium infrascriptorum, quos in hoc casu / meos eligo et appello propinquos, consiliatores et vicinos^v. Actum Ianue, in porticu dicti monasterii, anno dominice nativitatis M^o CCC^o XIII, indic(tione) / XI^a, die XIII octubris circa vespas^w. Testes Alegrinus de Agro, macellarius in macello Murrini, et Lanfrancus de Zuchare/llo molinariarius in Bissanne^x.

(S.T.) Ego Lanfranchinus de Nazario rogatus scripsi^y.

^a Guillelminus: Guillelmus in A'   ^b de quo: ut de in A'   ^c XII, die XIII novembris: *** in A'   ^d Bisanne: Bisame in A'   ^e illum: così A e A'   ^f tenere et conducere: conducere et tenere in A'   ^g in A' segue espunto pater   ^h Surigia: Subrigia in A'   ⁱ que spectant: spectante in A'   ^j Surrigie: Subrigie in A'   ^k aquaricii: aquariciarum in A'   ^l tunc: om. A'   ^m ova: ovas in A'   ⁿ quolibet: om. A'   ^o ova ducentas predicta: ovas predictas in A'   ^p dicto nomine: om. A'   ^q ianuinorum: om. A'   ^r tibi dicto nomine: dicto nomine tibi in A'   ^s titulo - condicionis: dicto locationis et conductionis titulo in A'   ^t galinas quatuor - Domini: dicta ova CC in quolibet festo Pasce Resurrectionis Domini et galinas III^{or} in quolibet festo Natalis Domini in A'   ^u presentis locacionis: locacionis presentis in A'   ^v quos-vicinos: quos meos propinquos, consiliatores et vicinos in hoc casu eligo et appello in A'   ^w Actum - vespas: Actum Ianue, in porticu dicti monasterii, anno dominice nativitatis M^o CCC^o tercio decimo, indic(tione) duodecima, die tercia decima octubris, circa vespas. (S.T.) Ego Benedictus de Vivalda, sacri Imperii notarius, ut supra extrasi et exemplavi de protocollo instrumentorum compositorum manu Lanfranchini de Nazario notarii, de mandato domini Fini de Arcio, Ianuensis consulis de iusticia deversus civitatem in A'   ^x in A' i nomi dei testimoni precedono la data   ^y (S.T.) - scripsi: om. A'.

1151

1313, ottobre 26, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione perpetua a Guirardo fornaiio, a Guglielmo pomelerius de Goanno e ai loro eredi legittimi un suolo nel borgo di Santo Stefano, su cui insiste una loro casa, per il canone annuo di 14 soldi, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita della casa stessa.

Originale [A], A.S.G., Archivio Segreto 1511, n. 292.

A tergo, di mani trecentesche: «Instrumentum monasterii locationis facte Guirardo fornario et Guillelmo pomelerio de Goanno in perpetuum soldorum XIII ianuinorum»; «Livellum Guirardi fornarii et Guillelmi pomelerii. Credo quod sit in plano Porte Aurie».

✠ In nomine Domini amen. Nos frater Guillelmus, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Ugolinus, frater Facius, / frater Enricus, frater Guillelminus de Vulturo et frater Anthonius, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, damus, cedimus, / ac tradimus et concedimus vobis Guirardo fornario de Z[...]i^a et Guillelmo pomelerio de Goanno ut superfici/ariis a Natale Domini proxime venturo im^b perpetuum terram sive solum dicti monasterii, super qua habetis hedifficium unum / domus, quod emistis a Petro de Ursses et Petro talierio de Monelia, tutoribus vendentibus / tutorio nomine Anthonini, Iacobini, Luchini, Andrioli et Argentine, filiorum quondam Iohannis Enrici lanerii, / de qua empzione constat publico instrumento scripto manu Oberti Pelicie notarii, M^o CCC^o XIII, die XXV septembris, positam / in burgo Sancti Stephani, cui coheret ante carrubius, retro terra dicti monasterii, ab uno latere hedifficium Oberti Gayoni / et ab alio hedifficium quod fuit Iacobi de Serra. Quod solum sive terram vobis et heredibus vestris legitimis ex / vobis natis de legitimo matrimonio, nomine dicti monasterii, im perpetuum damus et concedimus pro infrascripta pensione / singulis annis solvenda dicto monasterio sub pactis et modis infrascriptis, concedentes dicto nomine vobis et in / vos transfereutes omne ius quod superficiario competere debet seu quod superficiarius habere solet in solo conducto, / ita ut vos et heredes vestri dicto nomine

possitis et ipsi possint super dicto solo sive terra hedifficium domus habere / et tenere im^b perpetuum. Cuius soli et terre possessionem et universale dominium sive quasi, quod superficiarius habere solet, vobis, / dicto nomine, tradidisse confitemur, promittentens dicto nomine vobis dictum solum et terram perpetuo vobis et / heredibus vestris permittere habere et tenere et ipsum sive ipsam a vobis et heredibus vestris non auferre nec / pensionem augere, set ipsum solum et terram vobis et heredibus vestris legitime defendere, espensis propriis dicti / monasterii, remissa necessitate denunciandi, alioquin, si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, libras viginti quinque / ianuinorum nomine pene, nomine dicti monasterii, vobis stipulantibus promittimus, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et / ab sic observandum omnia bona dicti monasterii habita et habenda vobis pignori obligamus. Quod solum et terram / dicto nomine ut supra vobis, recipientibus pro vobis et heredibus vestris, damus, concedimus et tradimus pro / pensione soldorum quatuordecim ianuinorum solvendorum^c quolibet anno dicto monasterio vel eius certo misso / infra octavam Natalis Domini, ita tamen quod non liceat vobis nec heredibus vestris dictum hedifficium / sive ius vobis concessum transferre aliquo alienationis titulo in aliquam ecclesiam, monasterium seu locum / religiosum aut personam qui sive que non sit subiecta iurisdictioni iudicis secularis nec in aliquem / nobilem aut servum et quocienscumque contingerit per vos seu per aliquem ex heredibus vestris dictum / hedifficium sive ius vobis concessum transferri in aliquam personam, collegium seu universitatem, debeant solvi dicto monasterio sive abbati et conventui ipsius monasterii singuli denarii duodecim de singulis libris precii quo / venditio seu alienatio dicti hedifficii fiet, videlicet singuli denarii duodecim pro qualibet / libra per alienatorem et totidem per eum vel eam in quem vel quam alienatio fiet, quod si precium adiectum non esset / in alienatorem vel modicum precium in fraude adiectum esset, singuli denarii duodecim debeant solvi / de singulis libris valimenti dicti hedifficii et iuris soli, salvo quod non inteligatur alienatio fieri pro / eo quod transferatur in heredem legitimum ex se natum. Et si in aliquo de predictis contrafieret, ex tunc liceat dicto monasterio / dictum solum et terram recuperare et contrafaciens cadat a iure suo et quod illa persona, in quam transferetur dictum / hedifficium vel pars ipsius et quociens instrumentum locacionis et conducionis huic instrumento simile et sub eiusdem pactis / et condicionibus infra mensem unum a die vendicionis, empcionis vel alienationis huiusmodi faciet / dicto monasterio et recipiet ab eodem. Acto quod si cessaretur per

dictos Guirardum et Guillelmum sive per heredes / ipsorum a solutione dicte pensionis per triennium, liceat dicto monasterio solum et terram predictam recuperare / et dicta locacio sit finita. Versa vice nos predicti Guirardus et Guillelmus, quisque nostrum in solidum, dictum / solum et terram iure superficiario recipientes a vobis, nomine dicti monasterii, sub pactis et modis infrascriptis, promittimus / vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, dictum solum et terram tenere a dicto monasterio per nos et heredes nostros legitimos, ut / supra dictum est, sub pactis et modis suprascriptis et predicta omnia suprascripta, modo et forma suprascripta, attendere / et observare perpetuo per nos et heredes nostros et dare et solvere ut supra predictos singulos denarios duodecim / et non aliter dictum hedifficium sive ius in alium transferre, nisi cum observatione predictorum, et dare et solvere / dicto monasterio vel eius certo misso, nomine pensionis dicti soli et terre, per nos et heredes nostros singulis annis im perpe/tuum infra octavam Natalis Domini soldos quatuordecim ianuinorum, aducendo et numerando ipsam pensionem ad dictum / monasterium sive in dicto monasterio et non vendere seu alienare dictum hedifficium sive ius alicui sine licencia / dicti monasterii vel ipsius abbatis, quam licenciam tenear petere a dicto abbate. Et si dictum monasterium ipsum hedifficium / emere voluerit, debeat illud habere pro minori precio soldorum decem quam de ipso haberi posset bona fide / et sine fraude et si ipsum emere noluerit, possimus ipsum vendere cui voluerimus. Et si forte aliqua infamis / persona inhoneste fame vel iniuriose^d abbati dicti monasterii qui pro tempore fuerit in dicto monasterio habitaverit in dicto hedifficio, / ipsam inde expellemus infra dies octo postquam nobis vel alteri nostrum^e fuerit nonciatum per abbatem vel maiorem ipsius / monasterii. Predicta omnia et singula promittimus vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, attendere, complere et observare / et non contravenire, alioquin, si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, libras viginti quinque ianuinorum nomine pene / vobis recipientibus, dicto nomine stipulantibus, promittimus, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observandum / omnia bona nostra habita et habenda et specialiter dictum hedifficium vobis dicto nomine pignori obligamus, acto quod / quisque nostrum de predictis omnibus et singulis in solidum teneatur, abrenunciantes beneficio nove constitutionis de duobus reis, epistule / divi Adriani, iuri de principali et omni iuri, aserentes per dictum Villelmum quemlibet nostrum maiorem esse annis viginti quinque. / Actum Ianue, in porticu dicti monasterii, anno dominice nativitat^s M^o CCC^o XIII, indic(tione) XI^a, die XXVI octubris, circa / vesperas.

Testes presbiter Andreas, minister ecclesie Sancte Margarite de Mirualo, et presbiter Obertus de / Placentia, cappellanus dicti monasterii.

(S.T.) Ego Lanfranchinus de Nazario notarius rogatus scripsi.

^a [3]   ^b im: così A   ^c segue ripetuto solvendorum   ^d iniuriose: così A per iniurio-
sa   ^e vel alteri nostrum: in calce al documento con segno di richiamo.

1152

1313, novembre 6, Genova

Simona, vedova di Bernardo Bidoia di Bisagno e le figlie Clarissa, Giovannina e Benedetta vendono a Bartolomeo Falcone di Reggio, abitante in Genova, una casa nel borgo del Bisagno assieme ad un piccolo appezzamento di terreno retrostante, al prezzo di 76 lire. I consoli di giustizia Enrico de Sorexina e Guglielmo de Baratis di Parma convalidano la vendita.

O r i g i n a l e [A], A.S.G., Archivio Segreto 1511, n. 293.

A terzo, di mano trecentesca: « De una domo de Bisane », scritto due volte dalla stessa mano specularmente nella parte superiore ed inferiore della pergamena; « In Bissane ».

Tale pergamena parrebbe identificabile con quella detenuta a suo tempo da Federico Federici e da lui così descritta: « <1313> Enrico de Sorexina console di giustizia verso la città, Guglielmo de Baratis parmigiano console de forensi, come in cartina appresso di me di Santo Stefano »: v. FEDERICI¹, c. 194 r.

R e g e s t o: *Storia cronologica*, n. 43 (impreciso).

✠ In nomine Domini amen. Nos Symona, uxor quondam Bernardi Bidoie de Bisanne, filii quondam Ogerii scribe de Bisanne, et Clarexia, Iohannina / et Benedicta, filie dicte Symone et dicti quondam Bernardi, et quelibet nostrum in solidum vendimus, cedimus et tradimus tibi Bartholomeo Falcone de Re/gio, habitatori Ianue, domum quandam positam in burgo Bisannis, cui coheret inferius strata publica, superius terra nostra quam tibi vendimus, ab uno / latere domus Pagani Buffati quondam Oberti Buffati et ab alio latere domus hospitalis Cruciffferorum; item peciolam quandam terre vacue posite retro / dictam domum et cui coheret superius terra dicti hospitalis Cruciffero-

rum, inferius dicta domus, ab uno latere terra monasterii Sancti Stephani et ab alio latere / terra ipsius hospitalis, cum omnibus iuribus et pertinentiis ipsarum terre, domus, comodo et utilitate, ingressibus et exitibus earum, nichil amplius in nobis / vel altera nostrum retento, ad habendum et tenendum, possidendum et alienandum et quicquid volueris de cetero faciendum tu et heredes tui et cui dederis / vel habere statueris iure proprietatis et titulo emcionis, sine omni nostra et omnium personarum pro nobis vel altera nostrum contradictione, liberas et absolutas / ab omni genere servitutis et exactionis, preterquam a futuris mutuis, colletis et dacitis comunis Ianue, que et quas dictus emtor promissit michi notario infrascripto, stipulanti et recipienti nomine et vice comunis Ianue, solvere et prestare de cetero ipsi comuni pro ipsis domo et terra quantum pro futuro tempore, renuntians omni privilegio / et conventioni, secundum formam capituli civitatis Ianue, precio finito librarum septuaginta sex ianuinarum, quas et inde nomine pretii habuisse et recepisse confitemur et de quibus / nos a te bene quietas et solutas vocamus, renuntiantes exceptioni non numerate et non recepte pecunie et precii non soluti et omni iuri. Et si dicte terra et / domus plus valent dicto pretio, illud plus tibi scienti, mera puraque et irevocabili donacione inter vivos et per pactum, donamus et remittimus, abrenuntiantes / legi per quam subvenitur venditoribus deceptis ultra dimidiam iusti precii et quod est ultra duplum. Possessionem et dominium dictarum terre et domus tibi confitemur / corporaliter tradidisse, constituentes nos tuo nomine et a te precario tenere et possidere quamdiu tenuerimus vel possederimus sive altera nostrum te/nuerit vel possederit, dantes tibi licenciam ingrediendi dictas terram et domum et accipiendi corporalem possessionem earum et cuiuslibet ipsarum quando/cumque tibi placuerit tua autoritate et sine alicuius magistratus decreto. Imsuper et ex causa presentis vendicionis et pro supradicto pretio tibi damus, cedimus / et mandamus et in te transferimus omnia iura, rationes et ationes reales et personales, utiles, directas et mixtas undecumque descendentes et discenden/cia, que et quas habemus et que nobis vel alteri nostrum competunt et competere possunt et possent sive umquam competierunt in dictis terra et domo et qualibet / parte ipsarum et contra omnem personam, earum occasione, ita ut ipsis iuribus, rationibus et actionibus uti possis agere et experiiri, petere, exigere et recipere, / transigere et pacisci et omnia et singula face<re> que nosipsemet facere possumus, possemus et umquam melius potuimus sive que altera nostrum facere / potest, posset et umquam melius potuit, comstituentes te inde procuratorem ut in rem tuam. Quas domum et terram a te non advocare nec petere /

nec impedire promittimus, set promittimus nos, quelibet nostrum in solidum, legitime defendere, autorizare et disbrigare, nostris et cuiuslibet nostrum in solidum / propriis expensis, in iudicio et extra iudicium ab omni persona, collegio et universitate, remissa neccessitate denunciandi, alioquin duplum nomine pene / de quanto nunc valent dicte terra et domus et pro futuro tempore melius valuerint, ratis manentibus supradictis, quisque nostrum in solidum tibi stipulanti promittimus / et proinde omnia bona nostra et cuiuslibet nostrum in solidum habita et habenda tibi pignori obligamus. Acto expresim quod quelibet nostrum de predictis omnibus et singulis / in solidum teneamur, abrenuntiantes iuri solidi, iuri de principali, nove constitutioni de duobus reis, epistule divi Adriani, iuri ypothecarum, senatui consulto Velleiano, asserentes hec omnia / facta esse in utilitatem nostram, certifficate de supradictis legibus per te notarium infrascriptum, et omni alii iuri. Et facimus hec omnia consilio testium infrascriptorum, quos / nostros propinquos et vicinos appellamus, asserens ego dicta Benedicta me esse maiorem annis decem et octo, iurans ad sancta Dei evangelia, tactis cor/poraliter scripturis, observare per omnia ut supra. Ad hec dominus Enricus de Sorexina, Ianue consul de iustitia deversus civitatem / et dominus Guillelmus de Baratis, civis Parmensis, Ianue consul de iusticia civium et foritanorum, causa cognita, autoritatem suam interposuerunt / pariter et decretum, laudantes, statuentes et pronunciantes presentem vendicionem et omnia et singula supradicta obtinere debere perpetuam firmitatem nec / posse infringi vel revocari ratione minoris etatis vel aliqua alia ratione vel causa et acto de propria voluntate quod presens instrumentum posset / aptari ad consilium unius sapientis et plurium, sententia tamen in aliquo non mutata. Actum in Bisanne, scilicet in ecclesia Cruciffferorum de Bisanne. Testes / Leonardus de Ponte, Antonius Carnie et Enricus Gropallus. Anno dominice nativitatiss M^o CCC^o XIII°, indictione XI^a, die VI^a novembris, inter nonam et / vespas.

(S.T.) Ego Ugolinus Bastonus de Quinto notarius rogatus scripsi et presens imstrumentum, alias per me / extractum, iterum extrasi et in publicam formam redegei, ad postulacionem Stephani de Lavania, executoris, sindici abbatis monasterii / Sancti Stephani, et de mandato domini consulis civitatis, de quo mandato constat per publicam apodixiam scriptam per manum Oberti Pellicie / notarii et scribe consulatus civitatis, M^o CCC^o XIII°, die II^a decembris.

1153

1314, gennaio 13, Genova

Fratre Guglielmo, abate del monastero di Santo Stefano, rilascia procura a Raimondino Ginata di Santo Stefano ad exigere un credito di 30 lire da Marchesino di Pompeiana e dal suo procuratore Musso di Santo Stefano di Taggia.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 161, c. 145 r.

Nel margine esterno, della stessa mano: « Nil ».

N o t a i o: Lanfranchino « de Nazario ».

Sull'argomento v. nn. 1133, 1141, 1175, 1186.

✠ In nomine Domini amen. Ego frater Guillelmus, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, facio, constituo et ordino meum certum nuncium et procuratorem Raymondinum Ginatam de Sancto Stephano presentem et mandatum su<sci>ipientem, ad petendum, exigendum et recuperandum pro me et meo nomine in iudicio et extra a Marchesino de Pompeiana et a Musso de Sancto Stephano de Tabia, sindaco et procuratore dicti Marchesini, et a quolibet eorum in solidum et in bonis et ab heredibus cuiuslibet ipsorum libras triginta ianuinorum, de quibus habeo iura cessa contra ipsos et quemlibet eorum in solidum a magistro Iohannino Pisanno de Clavaro medico chirurgico procuratorio nomine Simonini Porchi, qui habitat Ianue ad Sanctum Ambroxium, quantum pro dictis libris triginta ianuinorum et que libre XXX restabant habende dicto Simonino ab ipsis Marchesino et Musso ex fideiussione et debito librarum LX ianuinorum, de quibus est instrumentum scriptum manu Iohannis de Avundo notarii M° CC° LXXXVIII, die VII novembris et de dicta cessione constat alio publico instrumento scripto manu notarii infrascripti M° CCC° XII, die XI novembris, ad transigendum, paciscendum, iura cedendum, se quietum et solutum vocandum, executionem postulandum, de calumpnia iurandum et quodlibet aliud iuramentum prestandum et faciendum pro me et in anima mea, finem, remissionem et liberationem faciendum, fidandum, mandandum, me et bona mea propria obligandum, cedendum vel omnia et singula generaliter faciendum que per procuratorium officium fieri vel expediri possint vel ego facere possem si presens eram, dans et concedens dicto procurato-

ri plenam et liberam administracionem et specialem mandatum in predictis omnibus et aliis que mandatum exigant specialem, promitens tibi notario infrascripto, stipulanti et recipienti nomine et vice dictorum Marchexini et Musi et nomine cuius vel / (c. 145 v.) quorum interest vel intererit, me ratum et firmum habiturum propterea quicquid per dictum procuratorem meum factum fuerit seu procuratum in predictis et circa predicta sub ipotheca et obligatione omnium bonorum meorum. Actum Ianue^a, in porticu dicti monasterii, anno dominice nativitatis M^o CCC^o XIII, ind(ictione) XI^a, die XIII ianuarii, inter nonam et vespas. Testes Iohanninus Piper et Anthonius Piper.

^a *Segue depennato* extra portam Sancti Andree

1154

1314, gennaio 17, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del procuratore frate Guglielmino di Voltri, concede in locazione per 5 anni ad Arnaldo Bruna di Santo Stefano di Villaregia un mulino con casa in Villaregia, insieme con attrezature e diritti d'acqua, per il canone annuo di 80 staria di grano.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 161, c. 147 r.

Nel margine esterno, della stessa mano: « XII »; « F(actum) pro Arnaldo ».

N o t a i o: Lanfranchino « de Nazario ».

Sull'argomento v. n. 428.

✠ In nomine Domini amen. Ego frater Guillelminus de Vulturo, monachus, procurator et syndicus monasterii Sancti Stephani Ianuensis, de qua procura et syndicatu constat publico instrumento scripto manu notarii infrascripti M^o CCC^o XII, die ***, syndicario et procuratorio nomine dicti monasterii, loco et titulo locacionis concedo tibi Arnaldo Brune de Sancto Stephano de Villaregia quendam molendinum dicti monasterii cum domo ipsius molendini positum in Villaregia infra arenam maris, cui molendino et domui coheret ab omnibus partibus terra dicti monasterii. Quam locacionem dicti molendini et domus cum rota, molis, asteriis, instrumentis et apparatus ipsius mo-

lendini et cum iuribus aquariciis^a ipsius tibi facio dicto nomine a kalendis februaryi proxime venturis usque ad annos quinque tunc proxime venturos, te dante quolibet anno dicto monasterio vel eius certo misso nomine pensionis dicti molendini, domus et omnium predictorum staria^b octuaginta grani, computatis^c ad starium^d dicti monasterii vel staria viginti furmenti puri et mundi et staria sexaginta ordeï, faciendo inde dicto monasterio vel eius certo misso dacionem^e et pagamentum quolibet anno dicte pensionis de tribus in tribus mensibus pro rata. Quem molendinum cum domo et predictis omnibus promito tibi dicto nomine dimittere et non auferre nec pensionem augere usque ad dictum terminum, set pocius tibi deffendere et disbrigare expensis dicti monasterii, remissa tibi necessitate denunciandi, alioquin libras XXV ianuinorum nomine pene tibi stipulanti dare et solvere promito, ratis manentibus supradictis et cum restitutione omnium dampnorum / (c. 147 v.) et expensarum que propterea fierint et proinde omnia bona dicti monasterii habita et habenda dicto nomine tibi pignori obligo. Versa vice ego dictus Arnaldus promito et convenio tibi dicto sindico dicto nomine stipulanti dictum molendinum cum domo et omnibus supradictis tenere a dicto monasterio locacionis et conducionis titulo et non dimittere usque ad dictum terminum et dictam pensionem, silicet staria octuaginta grani quolibet anno^f ad mensuram starii dicti monasterii dicto monasterio vel eius certo misso dare et tradere promito, videlicet staria viginti furmenti puri et mundi et staria sexaginta ordeï, faciendo dacionem et pagamentum dicte pensionis dicto monasterio^g de tribus in tribus mensibus pro rata ut supra et in fine dicti termini dictum molendinum cum domo et omnibus per te mihi dicto nomine locatis ut supra libere restituere^h dicto monasterio. Et fuit actum inter dictas partes dicto nomine expressim quod omnes expensas et messionibus que erunt necessarie faciende in dictis molendino, domo, asteriis et apparatibus dicti molendini et in aquaricio ipsius dictus Arnaldus de suo proprio facere teneaturⁱ per totum tempus presentis locacionis sine aliqua proinde ei facienda per dictum monasterium restitutione dictarum expensarum^j, salvo de ferramentis, ita quod expense de ferramentis, que erunt^k necessarie fieri in dicto molendino, dictus syndicus dicto nomine procuratorio dicti monasterii facere teneatur^l sufficienter^m usque in fine termini dicte locacionisⁿ. Predicta omnia promito tibi dicto nomine^o atenderi, complere et observare et non contravenire^p, alioquin libras XXV ianuinorum nomine pene tibi stipulanti dicto <nomine> dare et solvere promito et nichilominus, si in aliquo predictorum contrafactum per me fuerit^q, cadam a iure presentis locacionis, ratis

manentibus supradictis et cum restitutione omnium dampnorum et expensarum que propterea fierint et proinde omnia bona mea^r habita et habenda^s tibi dicto nomine pignori obligo. Actum Ianue^t, in porticu dicti monasterii, anno dominice nativitatis M^o CCC^o XIII°, ind(ictione) XI^a, die XVII ianuarii, inter^u nonam et vespas. Testes presbiter Obertus de Placencia, cappellanus monasterii predicti, et Guillelmus Marencus de Clavaro.

^a aquariciis: così I   ^b segue depennato L   ^c computatis: in soprilinea   ^d segue ripetuto ad starium   ^e segue depennato et solucionem   ^f quolibet anno: in soprilinea
^g dicto monasterio: in soprilinea   ^h segue depennata lettera t   ⁱ segue depennato usque in fine dicte locacionis   ^j sine-expensarum: in soprilinea   ^k que erunt: in soprilinea
^l segue depennato ad   ^m sufficienter: con segno abbreviativo superfluo   ⁿ segue depennato que omnia et singula supradicta promiserunt inter se ad in   ^o dicto nomine: in soprilinea
^p segue depennato sub pena librarum   ^q si-fuerit: in soprilinea   ^r mea: in soprilinea su sua depennato   ^s segue depennato inter se adinvicem pignori obligaverunt   ^t segue depennato extra portam Sancti Andree in angulo   ^u segue ripetuto inter

1155

1314, gennaio 31, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del procuratore frate Guglielmino di Voltri, concede in locazione per 5 anni a Segnorino molinarius e Franca, vedova di Obertino de Centanario, che agiscono a nome e per conto di Bartolomeo e Nicolo, figli di Franca e Obertino, un mulino con casa, attrezzature e diritti d'acqua in località Rivariis di Bisagno, per il canone annuo di 25 lire, due galline e cento uova.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 161, c. 164 r.

Nel margine esterno, della stessa mano: « F(actum) »; « s. III, d. III ».

N o t a i o: Lanfranchino « de Nazario ».

Sull'argomento v. nn. 16, 175, 471, 541-542, 673.

✠ In nomine Domini amen. Ego frater Guillelmus de Vulturo, monachus, syndicus et procurator monasterii Sancti Stephani Ianuensis, de quo syndicatu et procura constat publico instrumento scripto manu notarii infrascripti M^o CCC^o ***^o, dicto sindicario et procuratorio^a nomine, loco et titulo locacionis concedo vobis Signorino^b molinario qui habitas ad pontem Sancte

Agate de Biss(anne) et Franche, uxori quondam Obertini de Centanario, stipulantibus et^e recipientibus vestris nominibus et nomine et vice Bartolomei et Nicolosie, filiorum tui dicte Franche et dicti quondam Obertini, molendinum dicti monasterii positum in Rivariis de Biss(anne), videlicet molendinum supranum^d cum domo ipsius molendini. Quam locacionem dicti molendini cum domo et cum rotis, molis, asteriis et instrumentis^e et iuribus aquaricii ipsius dicto nomine facio vobis, recipientibus nominibus vestris et dicti Bartolomei et Nicolose a kalendis octubris proxime venturis usque ad annos quinque tunc proxime venturos, vobis nominibus vestris <et> dictorum Bartolomei et Nicolose dantibus et solventibus dicto monasterio vel eius certo misso nomine pensionis dicti molendini et domus et predictorum omnium singulis annis usque ad dictum terminum libras viginti quinque ianuinorum, galinas duas valentes soldos sex ianuinorum et ova centum per modum et formam inferius denotatam. Quem molendinum cum domo et predictis omnibus promito dicto nomine vobis stipulantibus dictis nominibus dimitere et non auferre nec pensionem augere usque ad dictum terminum, set potius vobis dictis nominibus deffendere et disbrigare ab omni persona, collegio, corpore et universitate expensis propriis dicti monasterii, remissa vobis dictis nominibus necessitate denunciandi, alioquin libras viginti quinque ianuinorum nomine pene vobis dictis nominibus stipulantibus dare et solvere promito, ratis manentibus supradictis, et proinde omnia bona dicti monasterii habita et habenda vobis dictis nominibus pignori obligo. Versa vice nos dicti Segnorinus et Francha quisque nostrum in solidum nominibus nostris propriis et nomine dictorum Bartolomei et Nicolose, pro quibus omnibus et quolibet ipsorum procuratores de rato, sub ipotheca et obligacione bonorum nostrorum, promitimus et convenimus tibi dicto sindico dictum molendinum cum domo <et> predictis^f omnibus per te^g vobis dictis nominibus locatis ut supra tenere titulo locacionis et conducionis a dicto monasterio et non dimitere usque ad dictum terminum et dictam pensionem, silicet libras viginti quinque ianuinorum, galinas duas valentes soldos sex ianuinorum^h et ova centum singulis annis dicto monasterio vel eius certo misso dare, tradere et solvere in hunc modum, videlicet libras XII, soldos X et dicta ova centum in quolibet festo Pasce Resurrectionis Domini cuiuslibet anni et libras XII, soldos X in singulis kalendis octubris cuiuslibet anni et dictas galinas duas in quolibet festo Natalis Domini cuiuslibet anni et dictum molendinum cum domoⁱ nemini locare seu concedere sine speciali licencia abbatis / (c. 164 v.) dicti monasterii et ipsum molendinum cum domo manutenere per nos et dictos Bartolomeum et Nicolosam nostris propriis^j expensis et misionibus de portis, clausuris^k et coperturis usque ad

dictum terminum et^l dictum molendinum cum domo et predictis omnibus libere dicto monasterio reddere et restituere in fine dicti termini. Predicta omnia et singula promittimus dictis nominibus tibi dicto nomine recipienti^m attendere, complere et observare per nos et dictos Bartolomeum et Nicolosam et contra in aliquo non facere vel venire, alioquin libras XXV ianuinarum nomine pene tibi dictis nominibus recipienti dare et solvere promittimus et nichilominus cadamus dictis nominibusⁿ et ipsi Bartolomeus et Nicolosa cadant a iure presentis locacionis, ratis manentibus supradictis et^o proinde omnia bona nostra habita et habenda tibi dicto nomine pignori obligamus. Acto quod quisque nostrum^p dictorum Segnorini et Franche de predictis omnibus et singulis in solidum teneamur, abrenunciantes beneficio nove constitutionis de duobus reis, epistule divi Adriani, iuri de principali sive privilegio et omni iuri, faciens predicta ego^q dicta Francha consilio testium infrascriptorum, quos in hunc casum meos^r eligo et appello propinquos, consiliatores et vicinos^s. Actum Ianue^t, in palacio dicti monasterii, anno dominice nativitatis M^o CCC^o u XIII, ind(ictione) XI^a, die XXXI ianuarii, circa vespervas. Testes Simon Calvus et Guillelmus barberius de Centanario.

^a *Segue ripetuto* procuratorio   ^b *segue depennato* de   ^c stipulantibus et: *in soprallinea*   ^d *supranum: corretto da precedente scrittura*   ^e *segue scrittura depennata illeggibile di circa sei lettere*   ^f *predictis: in soprallinea*   ^g *te: in soprallinea*   ^h *ianuinarum: in soprallinea*   ⁱ *segue depennato et predictis*   ^j *propriis: in soprallinea*   ^k *clausuris: in soprallinea*
^l *segue depennato in fine dicti termini*   ^m *recipienti: in soprallinea*   ⁿ *dictis nominibus: in soprallinea*   ^o *segue depennato cum restituzione omnium dampnorum*   ^p *acto-nostrum: nel margine interno e segue ripetuto in calce al documento; segue depennato de et*   ^q *ego: in soprallinea su scrittura depennata illeggibile*   ^r *meos: in soprallinea su suos depennato*
^s *acto-vicinos: in calce al testo con segno di richiamo*   ^t *segue depennato extra portam*
^u *segue depennato xv*

1156

1314, febbraio 4, Genova

Bernardo Ganducio di Capriata rilascia quietanza al monastero di Santo Stefano, in persona del cappellano Oberto de Placentina, della somma di 330 lire su un debito complessivo di 1650 lire che il monastero ha contratto da lui.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 161, c. 169 v.

Nel margine esterno, della stessa mano: « Nil »; « F(actum) ».

N o t a i o: Lanfranchino « de Nazario ».

Sull'argomento v. nn. 352, 423, 499, 619, 1100-1101, 1134, 1163.

✠ In nomine Domini amen. Ego Bernardus Ganducius de Capriali confiteor tibi presbitero Oberto de Placentina, cappellano monasterii Sancti Stephani Ianuensis, recipienti et stipulanti hanc confessionem, promissionem et omnia infrascripta nomine et vice dicti monasterii et conventus eiusdem, me habuisse et recepisse a dicto monasterio, computatis omnibus solucionibus factis^a anni de M° CCC° XIII proxime preteriti^b et anni presentis usque^c per te et quamcumque aliam personam nomine dicti monasterii et conventus mihi vel alteri pro me libras^d trescentas triginta ianuinorum ex debito librarum mille sexcentis quinquaginta ianuinorum quas dictum monasterium et conventus eiusdem michi dare tenetur, secundum formam instrumenti scripti manu Ugolini Cerrini de Recho notarii M° CCC° X, die XI februarii, renuncians exceptioni peccunie non numerate et non recepte, doli mali, in factum^e, conditioni sine causa et omni iuri, promitens tibi dicto nomine quod per me vel heredes meos seu per aliquam aliam personam habentem causam a me contra te dicto nomine vel dictum monasterium et conventum vel aliquam aliam personam procur(atricem) dicti monasterii et conventus, quantum pro dictis libris trecentis triginta ianuinorum vel aliqua parte ipsarum, nulla de cetero fiet lis, questio, peticio, requisicio vel molestia seu actio movebitur in iudicio vel extra sub pena dupli de quanto et quociens contrafieret et bonorum meorum obligatione et cum restitutione omnium dampnorum et expensarum, ratis manentibus supradictis^f. Actum Ianue^g, in contracta Fontis Marose, in domo domini Ricardi Spinule quam conducit Iacobus de Maianno, anno dominice nativitatis M° CCC° XIII, ind(ictione) XI^a, die quarta februarii, inter nonam et vespere. Testes Obertus Bertoloti de Vernacia, Bonanatus Salveti de Vernacia, Obertus de Placencia, clericus in monasterio Sancti Stephani predicto, et Anthonius de Vernacia, quondam Iohannis.

^a factis: *in soprilinea*   ^b proxime preteriti: *in soprilinea*   ^c segue depennato prox
^d segue depennato ducentas   ^e mali in factum: *in soprilinea*   ^f segue spazio bianco pari a
circa un sesto della carta   ^g segue depennato extra portam Sancti

1157

1314, maggio 11, <Genova>

Il monastero di Santo Stefano, in persona del frate Guglielmino di Voltri, concede in locazione ai fratelli Benvenuto e Giovanni Peyracii di Staglieno e Giovanni e Simone de Aycardo di Staglieno la quota di tre quarti pro indiviso di prati e terreni nel monte di Bolzaneto di Staglieno.

Notizia in n. 1158.

Notaio: Lanfranchino « de Nazario ».

1158

1314, maggio 28, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del frate Guglielmino di Voltri, concede in locazione per 10 anni a Pietro Poliasco di Staglieno la quarta parte pro indiviso di prati e terreni nel monte di Bolzaneto di Staglieno, per il canone annuo di 4 lire, 25 cantari di fieno e 2 giuncate e con obbligo di migliorie.

Originale [A], A.S.G., Archivio Segreto 1511, n. 294.

La pergamena presenta alcuni piccoli fori sparsi ed una lacerazione in corrispondenza dell'angolo superiore destro, che interessa le prime due righe, con perdita di poco testo ricostruibile grazie al formulario consueto.

A tergo, di mani trecentesche: « Carta Petri Poliaschi de Staiano »; « Livellum de quadam terra in Staiano ».

In nomine Domini amen. Ego frater Guillelminus de Vulturo, monachus, syndicus et procurator monasterii Sancti Stephani, [de quo sind]catu / et procura constat publico instrumento scripto manu notarii infrascripti M° CCC ***, [sin]dicario / et procuratorio nomine loco et titulo locacionis concedo tibi

Petro Poliascho de Staiano quartam partem pro indiviso pratorum et terrarum / que et quas dictum monasterium habet in monte Bozaneti de Staiano, illarum videlicet que per me dicto nomine locate / fuerunt de anno et mense presenti pro tribus quartis partibus Benvenuto Peiracii de Staiano et Iohanni Peyracii / fratribus et Iohanni de Aycardo de Staiano et Symoni de Aycardo fratribus, ut patet de dicta locacione per instrumentum publicum / scriptum manu notarii infrascripti, hoc anno, die XI madii. Quam locacionem dicto nomine tibi facio a nativitate Domini proxime preterita / usque ad annos decem proxime venturos, te dante et solvente dicto monasterio vel eius certo misso singulis annis, / nomine pensionis dicte quarte partis pratorum et terrarum, libras quatuor ianuinorum, cantaria viginti quinque feni et ioncatas / duas per modum inferius denotatum. Quam quartam partem dictarum terrarum et pratorum dicto nomine promitto tibi / dimitere et non auffere nec pensionem augere usque ad dictum terminum, set potius ipsam tibi legit<ime> deffendere, / disbrigare et expedire ab omni persona, collegio, corpore et universitate expensis propriis dicti monasterii, alioquin libras viginti / quinque ianuinorum nomine pene dicto nomine tibi stipulanti promitto, ratis manentibus supradictis, et proinde omnia bona / dicti monasterii habita et habenda dicto nomine tibi pignori obligo. Versa vice ego dictus Petrus promitto et / convenio tibi dicto sindico, dicto nomine, dictam quartam partem terrarum et pratorum tenere a te dicto nomine seu / dicto monasterio, dicto locacionis titulo et dictam pensionem omni anno dicto monasterio dare, solvere, tradere, consignare et aportare / dicto monasterio, videlicet libras quatuor ianuinorum et cantaria viginti quinque feni in quolibet festo nativitatis Domini et iuncatas / duas, valentes soldos quinque ianuinorum pro qualibet in festo beati Stephani mensis augusti et dictam quartam partem terrarum et / pratorum in totum vel pro aliqua parte nemini locare vel conducere sine speciali licentia abbatis dicti monasterii et nullam / in dictis terris et pratis arborem incidere vel incidi facere sine licentia abbatis dicti monasterii, tamen liceat mihi / arbores et costos sive cepos dicte quarte partis terrarum et pratorum remundare, cum tenear dimitere in quolibet cepo sive costo ab uno aleno usque in duobus, in fine vero dicti termini dictam quartam partem / terrarum et pratorum libere restituere dicto monasterio, melioratam et non peioratam. Et fuit actum inter dictum sindicum, / ex una parte, et dictum Petrum, ex altera, quod divisio dictorum pratorum et terrarum inter dictum Petrum et alios / quibus locate sunt alie tres quarte partes ut supra fieri debeat per dictum abbatem dicti monasterii et in eius electione et provisione et sicut ei videbitur. Que omnia et singula su-

pradicta dictus Petrus promisit dicto sin/dico dicto nomine attendere, complere et observare et non contravenire, alioquin, si in aliquo de predictis fuerit / contrafactum, libras viginti quinque ianuinorum nomine pene dicto syndico dicto nomine dare et solvere promisit et nichilominus / cadat a iure presentis locacionis, ratis manentibus supradictis, et proinde omnia bona sua habita et habenda dicto sindico / dicto nomine pignori obligavit. Actum Ianue, in porticu dicti monasterii, anno dominice nativitatis M^o CCC^o quarto decimo, / indic(tione) undecima, die vigesima octava madii, circa vespas. Testes Obertinus de Ortis censarius / et Ricobonus notularius.

(S.T.) Ego Benedictus de Vivalda, sacri Imperii notarius, rogatus scripsi et extrasi de cartulario / instrumentorum compositorum manu Lanfranchini de Nazario notarii, de mandato domini iudicis / et assessoris domini vicarii regii in civitate Ianue.

1159

1314, agosto 27, <Genova>

Il monastero di Santo Stefano concede in livello per 29 anni ad Enrico de Pinu di Rapallo un terreno con casa nel territorio di Murtedo.

Notizia in n. 1180.

Notai o: Lanfranchino « de Nazario ».

1160

1314, novembre 22, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del frate Guglielmino di Voltri, concede in locazione per 10 anni a Giovanni Bono di Bisagno, mugnaio, e ai suoi eredi una parte pro indiviso del mulino de Insula presso il ponte di

Sant'Agata di Bisagno, che il monastero ha in comproprietà con la chiesa di Santa Maria di Albaro, con relative attrezzature e diritti, per il canone annuo di 12 mine di buona farina.

Originale [A], A.S.G., Archivio Segreto 1511, n. 295.

La pergamena presenta alcuni minuscoli fori, due piccole lacerazioni lungo il margine sinistro, che non interessano il testo, e sbiaditura d'inchiostro all'inizio delle righe 4^a e 5^a, con perdita di poco testo ricostruibile grazie al formulario consueto.

A tergo, di mani trecentesche: « Bonusiohannes molinarius »; « Locatio facta Iohanni Bono de molendino de ponte Sancte Agate »; « De molendino de ponte Sancte Agate ».

Sull'argomento v. nn. 100, 128, 198, 236, 244, 246, 249-250, 269, 299, 303, 324, 329, 719.

✠ In nomine Domini amen. Ego frater Guillelminus de Vulturo, syndicus et procurator monasterii Sancti Stephani Ianuensis, de quo syndicatu / et procura constat publico instrumento scripto manu notarii infrascripti, M^o ***, dicto sindicario et procuratorio nomine / loco et titulo locacionis concedo tibi Iohanni Bono de Bissane molinario et heredibus tuis partem quam dictum / [monasterium] habet pro indiviso cum ecclesia Sancte Marie de Albario in molendino de Insula, posito iusta pontem / [Sanc]te Agate de Bissane, cui molendino coheret ante via, retro flumen Bissane, ab uno latere pons / predictus et ab alio molendinum Sancte Marie de Albario et consortium. Quam locacionem dicti molendini cum / rotis, molis, asteriis et instrumentis et iure aquaricij vobis, pro parte quam dictum monasterium habet in dicto molendino et predictis omnibus, dicto nomine tibi facio et heredibus tuis a kalendis ianuarii proxime venturis usque / ad annos decem tunc proxime venturos, te dante quolibet anno dicto monasterio, nomine pensionis dicti molendini / pro parte dicti monasterii, minas duodecim bone farine sive molture in pondere pro qualibet mina cantario / I et rotulis L. Quem molendinum cum predictis omnibus, pro parte quam dictum monasterium habet in eo, promito tibi / dimittere et non auferre nec pensionem augere usque ad dictum terminum, set pocius ipsum tibi et / heredibus tuis deffendere et disbrigare ab omni persona, collegio, corpore et universitate espensis propriis / dicti monasterii, remissa tibi necessitate denunciandi, alioquin libras viginti quinque ianuinarum nomine pene tibi, dicto / nomine stipulanti, promito, ratis manentibus supradictis, et proinde omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi dicto nomine / pignori obligo. Versa vice ego dictus Iohannes Bonus promito et convenio tibi dicto sindico, dicto nomine / recipienti, dictum molendinum, pro parte quam habet in ipso dictum monasterium cum

omnibus per te michi locatis ut supra, / tenere et conducere a dicto monasterio titulo locacionis et non dimittere usque ad dictum terminum per me et heredes / meos et dictam pensionem, silicet minas duodecim bone farine sive molture et mercantilis, omni / anno dicto monasterio vel eius certo misso ad dictum monasterium per me et meos heredes tradere et / conscignare in pondere de cantario I et rotulis L pro qualibet mina, dando et conscignando quolibet / mense minam unam, et dictum molendinum nemini locare seu concedere sine speciali licencia abbatis dicti monasterii et ipsum molendinum pro parte dicti monasterii meis expensis manuteneri de clausuris / et coperturis usque ad dictum terminum. Predicta omnia promito tibi dicto nomine per me et meos heredes / attendere, complere et observare et non contravenire, alioquin libras viginti quinque ianuorum nomine pene / tibi, nomine dicti monasterii stipulanti, dare et solvere promito et nichilominus cadam a iure presentis / locacionis, ratis manentibus supradictis, et proinde omnia bona mea habita et habenda tibi dicto nomine pignori / obligo. Actum Ianue, in porticu dicti monasterii, anno dominice nativitatis M° CCC° XIII, indic(tione) XII^a, die / XXII novembris, inter terciam et nonam. Testes presbiter Manuel, cappellanus monasterii Sancti Stephani Ianuensis, et / Luxiardus de Bissane.

(S.T.) Ego Lanfranchinus de Nazario notarius rogatus scripsi.

1161

1315, aprile 5, Genova

Lanzarino e Smeralda, figli ed eredi del fu Buontempo di Santo Stefano, lanterius, col consenso di Caterina, vedova di questi, vendono a Gerardo de Mayrana una casa fuori della porta di Sant'Andrea che insiste sul suolo del monastero di Santo Stefano, assieme al diritto su un terreno retrostante, al prezzo di 340 lire. Leone Balduino di Alba, console di giustizia, ratifica la vendita.

Originale [A], A.S.G., Archivio Segreto 1511, n. 296.

La pergamena presenta alcune lacerazioni lungo il margine sinistro, con perdita di poco testo ricostruibile grazie al formulario consueto.

A tergo, di mano trecentesca: « De quodam hedificio in Rivo Turbido sutano ».

Tale pergamena parrebbe identificabile con quella detenuta a suo tempo da Federico Federici e da lui così descritta: « <1315> D. Leo Balduino civis Albe consule de iusticia, come in cartina di Santo Stefano in atti di Venturino di Enrico Rosso notario appresso di me »: v. FEDERICI¹, c. 196 r.

[In nomine] Domini amen. Nos Lanzarinus et Smeralda, filii et heredes ex testamento quondam Bontempi de Sancto Stephano lanerii / [quond]am Thome, scripto manu Conradi de Baamonte notarii, M^o CC^o LXXXXV, die XII iulii, et quisque nostrum in solidum, vendi/[mus], cedimus et tradimus tibi Gerardo de Mayrana lanerio, pro te et tuis heredibus ementi et recipienti, quoddam / [hed]ifficium domus positum extra portam Sancti Andree super solo sive terra monasterii Sancti Stephani cum iure soli et / cum iure terre vacue que est retro dictam domum et quibus domui et terre coheret antea via sive carubius, / retro in parte domus Andrioli de Baamonte, que fuit quondam Astesiani batitoris lane, et in parte hedifficium / domus Anthonii Ganboni, quod fuit quondam Iohannis batifolii et nunc est ***, / ab uno latere domus heredum quondam Lanfranci Discalcii taliatoris et ab alio domus Obertini de Clavaro cen/sarii et si qui alii sunt confines, et est illud hedifficium domus cum iure soli et terre quod fuit in solutum datum / dicto quondam Bontempo per Beltramum Megerium lanerium et de qua in solutum datione est instrumentum scriptum / [ma]nu dicti Conradi notarii, M^o CC^o LXXXXII, die XXI octubris, et quod hedifficium domus cum iure soli et terre tibi vendi/[mus], cedimus et tradimus ad habendum, tenendum et possidendum et quicquid tibi dicto emptori placuerit faciendum, cum omnibus / suis iuribus, comodis et utilitatibus et iuribus quibuscumque ad ipsum hedifficium quomodolibet pertinentibus, liberum et ab/solutum ab omni honere servitutis et exactionis, preterquam a iure soli et a mutuis, dacitis et honeribus comunis Ianue de / cetero prestandis, que et quas dictus emptor promisit michi subscripto notario, stipulanti vice et nomine dicti comunis, de cetero solvere / et prestare sub ypotheca et obligatione bonorum dicti emptoris, renuntiantes omni privilegio et conventioni, finito precio librarum trecentarum / quadraginta ianuinarum, quas a te habuisse et recepisse confitemur, renuntiantes exceptioni non habite et non recepte dicte quantitatis / precii et non solute, doli mali in factum, conditioni sine causa et omni iuri. Et si plus valet dictum hedifficium / cum iure soli et dicte terre, scientes predictorum veram extimationem, illud plus, quantumcumque sit, tibi dicto emptori pure et / [m]ere donamus et remittimus inter vivos, que donatio vicio ingratitudinis vel aliquo alio nullo tempore / valeat revocari, renuntiantes expressim iuribus quibus subvenitur deceptis

venditoribus^a / ultra dimidiam iusti precii et omni iuri. Possessionem quoque
 et dominium dicti hedifficii domus ex dicta causa / tibi confitemur tradidisse,
 constituentes nos pro te et tuo nomine tenere ac precario possidere donec
 dictam possessionem / adprehenderis corporalem, quam adprehendendi et re-
 ciipiendi tua auctoritate et sine alicuius magistratus licencia et de/creto tibi li-
 cenciam omnimodam concedimus. Insuper ex dicta causa et precio supradicto
 cedimus et mandamus tibi omnia / iura, rationes et actiones que et quas ha-
 bemus et nobis competunt et competere possunt in dicto hedifficio et iure
 soli pro / ipsis et occasione ipsorum, ita ut dictis iuribus, rationibus et actio-
 nibus uti possis, agere causam, defendere, pacisci, replicare et / te tueri in iudi-
 cio et extra quemadmodum nos possumus, possemus vel unquam potuimus,
 constituentes te in dictis / iuribus procuratorem ut in rem tuam, promittentes
 tibi dictam domum cum iure soli et terre perpetuo tibi et habentibus a te /
 causam dimittere et non auferre neque subtrahere, ymo tibi legitime defende-
 re, auctorizare et / disbrigare a quacumque persona, corpore, collegio et uni-
 versitate nostris propriis expensis, remissa tibi necessitate denun/ciandi et
 etiam in nos semper ad tui requisitionem et habentis a te causam suscipere
 omnem litem et questionem / que contra te vel habentem a te causam in dicto
 hedifficio et iure soli et terre manerent et ipsam litem et / questionem ad fi-
 nem producere^b nostris sumptibus, periculo et fortuna legitime et solenpni-
 ter et hoc sub / pena dupli precii seu eius quod pro tempore dictum hediffi-
 cium cum dicto iure soli et terre melius valeret, / solenpni stipulacione pro-
 missa, ratis manentibus supradictis, et sub ypotheca et obligatione bonorum
 nostrorum. / Acto quod quilibet nostrum de predictis et singulis in solidum
 teneatur, renuntiantes nove constitutioni de duobus reis, / epistule divi
 Adriani, iuri de principali primo conveniendo et omni iuri. Et specialiter ego
 dicta Smeralda abrenuncio Velleiano senatus / consulto, iuri ypothecarum et
 omni iuri et confitentes nos maiores annis, videlicet ego dicta Smeralda me
 maiorem annis / XV et ego dictus Lanzarinus me maiorem annis XVIII, iuran-
 tes predicta omnia et singula, corporaliter / tactis scripturis ad sancta Dei
 evangelia, perpetuo attendere et observare et contra in aliquo non facere vel /
 venire ratione nostrum etatis vel alia ratione, facientes predicta omnia et sin-
 gula consilio testium infrascriptorum, quos / nostros propinquos, vicinos et
 consiliatores ellegimus et appellamus. Insuper ego Cathalina, olim uxor dicti
 condam / Bontempi et nunc uxor Manuelis de Sancto Thoma, ex pacto adhi-
 bito in contractu predicto, cedo et mando tibi dicto / Gerardo omnia iura, ra-
 tiones et actiones utiles et directas, reales, personales, mixtas et rei persecuto-

rias que et / quas habeo et michi competunt et competere possent in predictis venditis pro ipsis et occasione ipsorum, ita ut dictis / iuribus, rationibus et actionibus uti possis, agere causam, deffendere replicare et te tueri et hoc quodcumque ad de/ffensionem predictorum et ad utendum dictis iuribus, si a possessione predictorum caderes, promitens tibi solemni / stipulatione in predictis vel aliquo predictorum nulla<m> in perpetuum facere vel movere litem seu requisitionem et faciens tibi / de omni iure michi competenti vel quod competere posset in predictis vel aliquo predictorum finem, remissionem et pactum / de ulterius non petendo et hoc sub pena dupli eius de quo et quanto contrafieret, solenpni stipulatione promissa, / et sub ypotheca et obligatione bonorum meorum, ratis manentibus supradictis, ita tamen quod dicta iura non / teneat facere aliqua, set talia qualia sunt et si que sunt cessa intelligantur, faciens predicta omnia / et singula in presentia, auctoritate et consensu dicti viri mei et consilio testium infrascriptorum, quos meos propinquos, vicinos et consiliatores / elligo et appello. Quibus omnibus supradictis dominus Leo Balduynus, civis Albe, consul Ianue de iusticia / deversus civitatem, auctoritatem suam interposuit et decretum, laudans, statuens et pronuncians predicta omnia / et singula habere debere perpetuam firmitatem et infringi non posse modo aliquo vel iure. Actum Ianue, ius<ta> / domum Guillelmi Cafarini, in contratis Ripe, anno dominice nativitatis M° CCC° XV, indic(tione) duodecima, die / quinta aprilis, circa nonam. Testes Gabriel Notolanus, Miro-nus de Ponzono et Guillelmus Invernus / censarius.

(S.T.) Ego Venturinus Enrici Rubei de Manarolia, notarius sacri palatii, rogatus scripsi.

^a *Segue ripetuto* venditoribus   ^b *producere: così A per* perducere

1162

1315, aprile 22, Genova

L'ospedale di Santo Stefano, in persona del procuratore frate Bertolino de Domoculta, concede in locazione per 29 anni ad Aldina, vedova di Simone de Bernardo de Braya, e ai suoi eredi legittimi un terreno con casa in Bisagno,

nella contrada del mulino de Barchis, per il canone annuo già specificato in un precedente contratto fino al 1318 e da qui innanzi di 13 lire.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 162, c. 35 v.

Il cartolare risulta tagliato nella parte superiore, misurando in altezza 25 cm. contro i circa 32 cm. medi degli altri cartolari di Lanfranchino « de Nazario ». Ciò ha causato una perdita di testo di estensione imprecisabile per l'inizio di c. 36 r. L'ampiezza media delle righe è di 21 cm.

Nel margine esterno, della stessa mano: « F(actum) pro Aldina ».

N o t a i o: Lanfranchino « de Nazario ».

R e g e s t o: MARCHESANI - SPERATI, n. 1099.

✠ In nomine Domini amen. Ego frater Bertolinus de Domoculta, minister, syndicus et procurator hospitalis Sancti Stephani Ianuensis, de quo sindicatu et procura constat publico instrumento scripto manu notarii infrascripti M^o CCC^o X^o ***^o, sindicario et procuratorio nomine dicti hospitalis, loco et titulo locacionis concedo tibi Aldine, uxori quondam Simonis de Bernardo de Braya et heredibus tuis ex te legitime natis a festo nativitatibus Domini in qua incipit annus currens M^o CCC^o XVIII in antea usque ad annos viginti tunc proxime completos quandam terram dicti hospitalis cum domo supraposita positam in Biss(anne), in contrata molendini de Barchis, ortivam et arboratam, cui coheret superius via, inferius terra Sancti Andree de Sexto, ab uno latere clusa molendini de Barchis et ab alio terra tui dicte Aldine usque ad quod festum nativitatibus Domini incipientis anni de M^o CCC^o XVIII ipsam terram cum domo tenere debes forma publici instrumenti inde facti ut dico et ipsam terram cum domo usque ad dictum tempus dicto sindicario et procuratorio nomine dicti hospitalis prout melius possum tibi confirmo, te solvente quolibet anno usque ad dictum festum nativitatibus Domini superius specificatum dicto hospitali vel eius certo misso pensionem de qua fit mencio in instrumento^a locacionis inde facto et te eciam dante et solvente quolibet anno dictorum annorum viginti dicto hospitali vel eius certo misso nomine pensionis dicte terre et domus libras tresdecim ianuinarum secundum modum infrascriptum^{<m>}. Quam terram cum domo promito dicto nomine tibi dimittere et non auferre nec pensionem augere usque de / (c. 36 r.) [...] ^b de M^o CCC^o XVIII ut supra et abinde in antea quolibet anno dictorum annorum viginti libras tresdecim ianuinarum nomine pensionis dicte terre et domus dicto hospitali vel eius certo misso dare et solvere promito, faciendo solucionem dicte pensionis per me et heredes meos quolibet anno, videlicet dimidiam in festo sancti Iohannis de mense iunii et aliam dimidiam in festo Natalis Domini et in dicta domo continue

habitare et dictam domum manutenere de portis et coperturis meis expensis et misionibus usque ad dictum terminum et dictam terram cum domo nemini locare seu concedere usque ad dictum terminum sine speciali licencia dicti hospitalis vel ministri ipsius et dictam terram bonificare et laborare et arborem aliquam in ea non incidere seu incidi facere sine licencia ministri seu rectoris dicti hospitalis et in fine dicti termini dictam terram cum domo libere restituere dicto hospitali melioratam et non peioratam. Predicta omnia et singula promito tibi dicto nomine attendere, complere et observare per me et meos heredes et contra in aliquo non facere vel venire, alioquin si in aliquo predictorum fuerit contrafactum, libras viginti quinque nomine pene tibi dicto nomine stipulanti dare et solvere promito et nichilominus cadam a iure presentis locationis, ratis manentibus supradictis, et proinde omnia bona mea habita et habenda tibi dicto nomine pignori obliigo et facio predicta consilio testium infrascriptorum quos in hoc casu meos eligo et appello propinquos, consiliatores et vicinos. Actum Ianue, extra portam Sancti Andree, iuxta domum heredum Nigri monerii, anno dominice nativitat^{is} M^o CCC^o XV, ind(ictione) XII^a, die XXII aprilis, circa vesp^{er}as. Testes Nicolaus, filius Oberti Placentini de Biss(anne) ortolannus, et Iohanninus de Trascchio batitor lane qui habitat in burgo Sancti Stephani.

^a in instrumento: *in soprallinea*   ^b *lacuna di varie righe di numero imprecisabile.*

1163

1315, maggio 13, Genova

Bernardo Ganducio di Capriata rilascia quietanza al monastero di Santo Stefano, in persona del procuratore frate Fazio, della somma di 220 lire su un debito complessivo di 1650 lire che il monastero ha contratto da lui.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 162, c. 14 r.

Nel margine esterno, della stessa mano: « Nil »; in quello interno, della stessa mano: « F(actum) ».

N o t a i o: Lanfranchino « de Nazario ».

Sull'argomento v. nn. 352, 423, 499, 619, 1100-1101, 1134, 1156.

✠ In nomine Domini amen. Ego Bernardus Ganducius de Capriali confiteor tibi fratri Facio, sindaco et procuratori monasterii et conventus Sancti Stephani Ianuensis, stipulanti et recipienti nomine et vice dicti monasterii et conventus, me habuisse et recepisse a te, dante et solvente pro dicto monasterio et de ipsius pecunia^a, libras ducentas viginti ianuinorum ex debito librarum mille sexcentarum quinquaginta ianuinorum, quas dictum monasterium et conventus michi dare tenetur secundum formam instrumenti scripti manu Ugolini Cerrini notarii M^o CCC X, die XI februarii^b, renuncians exceptioni peccunie non numerate et non recepte, doli mali in factum, conditioni sine causa et omni iuri, promitens tibi dicto nomine quod per me vel heredes meos seu per aliquam aliam personam habentem causam a me contra te dicto nomine vel dictum monasterium et conventum seu aliquem alium^c procuratorem vel syndicum^d dicti monasterii et conventus seu bona dicti monasterii, quantum pro dictis libris ducentis viginti ianuinorum vel aliqua parte ipsarum, nulla de cetero fiet lis, questio, peticio, requisicio vel^e actio movebitur in iudicio vel extra sub pena dupli de quanto et quociens contraheret et bonorum meorum obligatione et cum restitutione omnium dampnorum et expensarum^f, ratis manentibus supradictis^g. Actum Ianue^h, in palacio dicti monasterii, anno dominice nativitatis M^o CCC^o XV, ind(ictione) XII, die XIII madii, inter terciam et nonam. Testes presbiter Iohannes, minister ecclesie Sancti Vicencii de Biss(anne), Albertus Piper de Petra Dueria, Bergozius de Capriali et Iohanninus ferrarius quondam Oberti ferrarii de Tabia.

^a Segue depennato integram   ^b segue spazio bianco pari a circa mezza riga   ^c alium: in soprallinea   ^d vel syndicum: in soprallinea   ^e segue depennato al   ^f segue depennato litis   ^g segue spazio bianco pari a circa tre righe e mezza   ^h segue depennato extra portam

1164

1315, luglio 28, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del procuratore frate Fazio rilascia quietanza a Francesco Morchio di Albaro, tutore dei figli del fu Guarisco lavezarius di Santo Stefano ...

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 162, c. 75 v.

Il cartolare risulta tagliato nella parte superiore, misurando in altezza 25 cm. contro i circa 32 cm. medi degli altri cartolari di Lanfranchino «de Nazario». Ciò ha causato una perdita di testo di estensione imprecisabile per l'inizio di c. 76 r. L'ampiezza media delle righe è di cm. 21.

Il documento risulta cassato con linee oblique incrociate e ondulate.

Nel margine esterno, della stessa mano: «Quietancia de terratico et investitura». In c. 76 r., prima dell'escatocollo, della stessa mano e parzialmente illeggibile per il taglio del cartolare: «De domo [...] dictis lb. XXX ianuinorum ex de[...] dicti Iacobi, renunciatis et c., testibus presentibus Nicolino Brando textore et Dagnino de Spigno censore».

N o t a i o: Lanfranchino «de Nazario».

Sull'argomento v. nn. 969, 1047, 1164 bis.

✠ In nomine Domini amen. Ego frater Facius, syndicus et procurator monasterii Sancti Stephani Ianuensis, de syndicato et procura constat publico instrumento scripto manu notarii infrascripti M^o ***, sindicario et procuratorio nomine dicti monasterii, confiteor tibi Francischo Morchio de Albario tutori et curatori filiorum et heredum quondam Guarischi lavezarii^a. / (c. 76 r.) [...] ^b Testes presbiter Faxinus, Benedictus de Lacu et Novellonus de Castronovo acimator. Actum Ianue, extra portam Sancti Andree, iuxta domum qua habitat notarius infrascriptus, anno dominice nativitatis M^o CCC^o XV, ind(ictione) XII^a, die XXVIII iulii, inter vespervas et completorium.

^a *Segue spazio bianco pari a circa un quarto della carta*   ^b *segue lacuna di estensione imprecisabile dovuta al taglio della parte superiore del cartolare.*

1164 bis

<1315, luglio 28, Genova>

Il monastero di Santo Stefano, in persona del procuratore frate Fazio, rilascia quietanza a Francesco Morchio di Albaro, tutore dei figli del fu Guarisco lavezarius di Santo Stefano, di quanto dovuto per investitura in seguito a vendita e per canone di suoli su cui insistono loro edifici.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 162, c. 76 r.

Il cartolare risulta tagliato nella parte superiore, misurando in altezza 25 cm. contro i circa 32 cm. medi degli altri cartolari di Lanfranchino « de Nazario ». Ciò ha causato una perdita di testo di estensione imprecisabile per l'inizio di c. 76 v. L'ampiezza media delle righe è di cm. 21.

Nel margine esterno, della stessa mano: « XVII »; cassata con linee oblique incrociate: « Confitetur Francischo Morchio de Albario »; « F(actum) ».

Il documento è compreso in una serie di atti datati 28 luglio 1315.

N o t a i o: Lanfranchino « de Nazario ».

Sull'argomento v. nn. 969, 1047, 1164.

✠ In nomine Domini amen. Ego frater Facius, syndicus et procurator monasterii Sancti Stephani Ianuensis, de quo syndicatu et procura constat publico instrumento scripto manu notarii infrascripti M^o ***, dicto syndacario et procuratorio nomine confiteor tibi Francischo Morchio de Albario, tutori et curatori filiorum et heredum quondam Guarischi lavezarii de Sancto Stephano, recipienti et stipulanti nomine dictorum minorum, me habuisse et recepisse a te dictis nominibus et dicto quondam Guarisco, computatis omnibus solucionibus factis michi et domino^a fratri Guillelmo, abbati dicti monasterii, et cuicumque alteri persone nomine dicti monasterii per te et dictum quondam Guaris[chum]^b integram rationem, solucionem et satisfacionem tam de investituris vendicionum factarum hinc retro de^c hedifficiis dicti quondam Guarischi et heredum ipsius, positis super solo dicti monasterii^d quam de pensione tocius temporis preteriti et futuri usque ad festum Natalis Domini proxime venturum terratici sive soli dicti monasterii super quo sunt hedifficia dicti quondam Guarischi et heredum ipsius debita per dictum quondam Guarischum et eius heredes dicto monasterio a dicto tempore retro, renuncians exceptioni solucionis et satisfacionis non facte et non habite et peccunie non numerate et non recepte et omni iuri. Quare promito et convenio dicto nomine tibi, recipienti nomine dictorum minorum, quod nulla de cetero contra heredes / (c. 76 v.) [...] ^e clericus, olim domicellus [d]omini [Ni]colay de Flisco.

^a *Segue depennato* abbati   ^b *et cuicumque-Guaris[chum]: in sopralinea*   ^c *segue in sopralinea parola depennata illeggibile di circa cinque lettere*   ^d *positis-monasterii: in sopralinea*   ^e *lacuna di varie righe di numero non precisabile.*

1165

1315, agosto 12, Genova

Il monastero di Santo Stefano rilascia procura a Giacomo Capulum de Brixia.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 162, c. 92 r.

Il cartolare risulta tagliato nella parte superiore, misurando in altezza 25 cm. contro i circa 32 cm. medi degli altri cartolari di Lanfranchino « de Nazario ». Ciò ha causato una perdita di testo di estensione imprecisabile per l'inizio di c. 92 v. L'ampiezza media delle righe è di 21 cm.

Nel margine esterno, della stessa mano: « Factum ».

N o t a i o: Lanfranchino « de Nazario ».

✠ In nomine Domini amen. Dominus^a frater Guillelmus, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis pro se et eius successoribus, vice et nomine dicti monasterii, presentibus et consentientibus infrascriptis fratribus et monachis^b eiusdem monasterii ad hoc specialiter congregatis, videlicet frater Ugo-
linus, frater Facius, frater Enricus, frater Guillelminus de Vulturo et frater
Anthonius^c nec non et^d ipsi fratres et monaci auctoritate dicti domini abbatis
pro se ipsis et eorum successoribus et nomine^e et vice dicti monasterii^f, non
revocando alios procuratores et syndicos dicti monasterii, set ipsos potius^g
confermando, fecerunt, constituerunt et ordinaverunt ipsorum et dicti mona-
sterii et conventus syndicum, actorem, procuratorem dicti monasterii Iacobus
Capulum de Brixia absentem tamquam presentem ad petendum, exigendum et
recuperandum pro eis et quolibet eorum et nomine eorum et cuiuslibet eorum
et dicti monasterii et conventus omne id et totum et quicquid petere et requi-
rere possunt vel alter eorum potest et debet seu dictum monasterium et con-
ventus potest et debet a quacumque persona, collegio, corpore et universitate
quacumque occasione cum carta et sine carta ad instrumentum vel instru-
menta executioni mandandum, de calumpnia iurandum in animabus cuiuslibet
eorum et dicti monasterii et conventus et quodlibet aliud iuramentum pre-
standum et faciendum si necesse fuerit et de eo quod receperit sequendum,
solvendum, vitandum, iura cedendum et faciendum remissionem, liberacionem
et finem et ad omnes causas, lites et controversias quas predicti vel alter
ipsorum seu dictorum monasterii et conventus habent vel habituri sunt contra

quamcumque / (c. 92 v.) [...] ^h quolibet predictorum que verus et legitimus procurator et syndicus facere potest ⁱ et que predicti vel alter eorum et dictum monasterium et conventus facere possint si presentes essent et que merita causarum postulant et requirunt, dantes et concedentes ipsi et quilibet ipsorum dictis nominibus dicto sindico, actori et procuratori in predictis omnibus et quolibet predictorum liberam et generalem administracionem et plenum et generale mandatum, promitentes dictis nominibus tibi notario infrascripto, stipulanti et recipienti nomine et vice cuiuslibet et cuiuscumque interest vel intererit, ratum et firmum habere et tenere perpetuo quicquid per dictum syndicum sindicario nomine et procuratorio factum, gestum seu procuratum fuerit in predictis et circa predicta ^j sub ipotheca et obligacione bonorum dicti monasterii et conventus. Et volentes dictum syndicum, actorem ^k et procuratorem rellevare ab omni honore satisdandi, pro ipso dictis nominibus stipulantes intercedunt et fideiubent, promitentes mihi infrascripto notario, recipienti nomine quo supra, de iudicio ^l et iudicatum solvi in omnibus suis clausulis et omnia <que> in iudicio ipso fierint facienda ^m, sub dicti monasterii et conventus bonorum obligacione. Actum in porticu dicti monasterii, anno dominice natiuitatis M° CCC° XV, ind(ictione) XII^a, die XII augusti, inter primam et terciam. Testes Iohanninus de Andora ortolannus, Conradinus barberius quondam Fredencii de Petra Dueria, presbiter Obertus de Monte Barro, presbiter Danus ecclesie Sancti Anthonini de Placencia, cappellanus Sancti Stephani Ianuensis.

^a Dominus: *in soprilinea su nos depennato*   ^b *segue depennato monasterii*   ^c frater Ugolinus-Anthonius: *così I*   ^d *segue depennato nos*   ^e *segue depennato dicti*   ^f *segue depennato fecer*   ^g *segue depennato in soprilinea syndicos*   ^h *lacuna di varie righe di numero non precisabile*   ⁱ *potest: in soprilinea; segue depennato possum si presens eram*   ^j *in predictis-predicta: in soprilinea*   ^k *actorem: in soprilinea*   ^l *segue parola depennata illeggibile pari a circa quattro lettere*   ^m *omnia-facienda: di lettura incerta.*

1166

1315, agosto 12, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona dell'abate <Guglielmo>, rilascia quietanza a Giovannino di quanto dovuto per canone di un suolo su cui insistono due suoi edifici.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 162, c. 92 r.

Il cartolare risulta tagliato nella parte superiore, misurando in altezza 25 cm. contro i circa 32 cm. medi degli altri cartolari di Lanfranchino « de Nazario ». Ciò ha causato una perdita di testo all'inizio del documento. L'ampiezza media delle righe è di 21 cm.

Nel margine esterno, della stessa mano: « F(actum) ».

N o t a i o: Lanfranchino « de Nazario ».

[...] ^a vice et nomine dicti ^b monasterii et conventus ipsius confiteor tibi [...] ^c de [...] ^d habuisse et recepissee a ^e te integram rationem, solutionem et satisfacionem totius pensionis terratici sive soli dicti monasterii ^f positi in burgo Sancti Stephani, super quo habet dictus Iohanninus ^g hedifficia duo domus, videlicet totius temporis preteriti usque in ^h millesimo trecentesimo quatuordecimo completo et a dicto tempore retro totius pensionis dicti terratici sive soli, me dicto nomine a dicto Iohannino ⁱ bene quietum et solutum vocans, renuncians dicto nomine exceptioni pecunie non numerate et non recepte, solutionis et satisfacionis non facte et non habite ^j et omni iuri ^k, faciens dictus dominus abbas pro se et eius successoribus, vice et nomine dicti monasterii eidem Iohannino de predictis omnibus finem, refutationem et omnimodam remissionem et pactum de ulterius non petendo ^l, promitens dicto nomine ipsi Iohanni ^m quod nulla de cetero per ipsum dominum abbatem ⁿ dicto nomine vel successores suos neque per dictum monasterium et conventus ipsius vel habentes causam ab ipso contra ipsum Iohanninum ^o vel heredes ^p et bona eius fiet vel movebitur peticio, lis, questio vel controversia in iudicio vel extra occasione pensionis dicti terratici sive soli, videlicet pro toto tempore preterito a M^o CCC^o XIII completo proxime preterito retro vel alicuius partis ipsius, liberando ^q dicto nomine ipsum Iohanninum ^r et bona sua ^s quantum pro dicta pensione preterita a dicto tempore retro ^t per Aquilianam stipulationem et acceptilationem verbis solemnibus deductam et interpositam. Predicta omnia promittit dicto nomine dictus dominus abbas ipsi Iohannino ^u attendere, complere et observare et non contravenire sub pena dupli de quanto et quociens contrafieret et bonorum suorum et dicti monasterii et conventus obligatione, ratis manentibus supradictis. Actum Ianue ^v, in porticu dicti monasterii, anno dominice nativitatis M^o CCC^o XV, ind(ictione) XII^a, die XII augusti, inter nonam et vesperas. Testes presbiter Obertus de Monte Barro, presbiter Danus ecclesie Sancti Anthoini de Placencia, Enricus barberius quondam Fredencii et Franciscus de Pigazano quondam Fornarexii.

^a Lacuna dovuta a rifilatura del margine superiore del cartolare, che probabilmente ha portato alla caduta della prima riga del documento ^b segue depennato dicti ^c [6] ^d [cm. 10] ^e a: corretto da ab ^f segue depennato super ^g dictus Iohanninus: in soprilinea ^h segue depennato ^m CCC° XIII ⁱ Iohannino: in soprilinea ^j segue depennato faciens ^k segue depennato unde dictis nominibus ^l faciens-petendo: nel margine esterno ^m dicto-Iohanni: in soprilinea su et conveniens tibi depennato ⁿ dominum abbatem: in soprilinea; segue depennato vel successores ipsius ^o Iohanninum: in soprilinea ^p segue ripetuto due volte e depennato suos ^q segue depennato te ^r ipsum Iohanninum: in soprilinea ^s segue depennato in predictis omnibus ^t quantum-retro: in soprilinea ^u dictus-Iohannino: in soprilinea ^v segue depennato extra portam

1167

1315, settembre 11, Genova

Giovanni di Varazze portator e piscator si mette a servizio di frate Bertolino, procuratore dell'ospedale di Santo Stefano, per l'adempimento delle mansioni necessarie a lui e all'ospedale.

Imbreviatura [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 162, c. 144 r.

Il cartolare risulta tagliato nella parte superiore, misurando in altezza 25 cm. contro i circa 32 cm. medi degli altri cartolari di Lanfranchino « de Nazario ». Ciò in questo caso non ha causato perdita di testo, essendo stata tagliata una parte di carta presumibilmente bianca.

Nel margine esterno, della stessa mano: « Nil »; « Cibum et panem tantum »; in quello esterno di c. 144 v., della stessa mano: « Pena s(oldorum) C ».

Notai o: Lanfranchino « de Nazario ».

✠ In nomine Domini amen. Ego Iohannes de Varagine portator et piscator promito et convenio tibi fratri Bertolino, sindaco et procuratori hospitalis Sancti Stephani Ianuensis, de quo syndicatu et procura constat publico instrumento scripto manu notarii infrascripti ^m °***, recipienti nomine et vice dicti hospitalis, me stare tecum in dicto hospitali pro faciendo tuo et dicti hospitalis usque ad annum unum proxime venturum et omnia tua procurare et dicti hospitalis et ^a specialiter spaciare et netezare dictum hospitale superius et inferius, servire infirmos et aptare eorum lecta, aducere aquarum^b, ire in questuam pro pane et pro vino tam per riperiam quam per civitatem et suburgia et omnia alia procurare tua et dicti hospitalis que michi

preceperis et volueris me facere debere tibi et dicto hospitali faciam et face-
re promito in verno, in extate, die noctuque prout melius scivero et potero
usque ad dictum terminum^c / (c. 144 v.) Testes magister Bartolomeus de
Sancto Siro fixicus et Iohannes Porcellus formaarius. Actum Ianue, extra
portam Sancti Andree et iuxta domum qua habitat Faxinus barberius de La-
cu, anno dominice nativitatis M^o CCC^o XV, ind(ictione) XII^a, die XI septem-
bris, inter primam et terciam.

^a Segue depennato facere   ^b aquarum: così I   ^c segue spazio bianco pari a circa un
quarto di carta nel recto ed altrettanto nel verso

1168

1315, novembre 19, <Genova>

Testamento di Verdina, vedova di Ventura molinarius.

Notizia in n. 1226.

Notaio: Lanfranchino « de Nazario ».

1169

1315, dicembre 1, Genova

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione perpetua a Bonanato di Diano, mugnaio in Sturla, e ai suoi eredi legittimi, un terreno edificabile in contrada San Vincenzo, per il canone annuo di 10 soldi per ogni tavola, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita degli edificati.

Originale [A], A.S.G., Archivio Segreto 1511, n. 297.

A tergo, di mani trecentesche: « Livellum Bonanati de Diano molinarii »; « De molendino Surillie ».

Sull'argomento v. n. 1170.

✠ In nomine Domini amen. Nos frater Guillelmus, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Ugolinus, / frater Facius, frater Enricus, frater Guillelminus de Vulturo et frater Anthonius, monaci dicti monasterii, nomine / et vice dicti monasterii, damus, cedimus et tradimus ac concedimus tibi Bonanato de / Diano, molinario in Sturla, ut superficiario a Natale Domini proxime venturo im perpetuum terram / sive solum dicti monasterii ad hedifficandum in ea hedifficium domus, positam in contracta / Sancti Vicencii, cui coheret ante carubius, retro et ab utroque latere terra dicti monasterii. / Quod solum sive terram, nomine dicti monasterii, im perpetuum tibi et heredibus tuis legitimis ex te / natis de legitimo matrimonio damus et concedimus pro infrascripta pensione, singulis / annis solvenda dicto monasterio sub pactis et modis infrascriptis, concedentes tibi / et in te transferentes omne ius quod superficiario competere debet seu quod superficiarius habere / solet in solo conducto, ita ut tu et heredes tui possis super dicto solo sive terra hedifficium / domus habere et tenere im perpetuum, cuius soli et terre possessionem et utile dominium seu quasi quod / superficiarius habere solet tibi tradidisse dicto nomine confitemur, promittentes dicto nomine / tibi dictam terram et solum perpetuo tibi et heredibus tuis permittere habere et tenere et ipsum / sive ipsam a te vel heredibus tuis nun aufere nec pensionem augere, set ipsum solum et terram tibi et heredibus tuis legitime deffendere expensis propriis / dicti monasterii, remissa tibi et heredibus tuis necessitate denunciandi, alioquin, si / in aliquo de predictis fuerit contrafactum, libras viginti quinque ianuinorum nomine pene, nomine dicti monasterii, tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et ad sic observan/dum omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligamus. Quod solum et terram / tibi, ut supra, dicto nomine damus, cedimus et mandamus et heredibus tuis pro pensione / solorum decem ianuinorum pro qualibet tabula de tanto quantum erit in mensura ad / mensuram antiquam ad quam mensurabatur a M^o CCC III, die III februarii retro, / singulis annis solvenda dicto monasterio infra octavam Natalis Domini, ita tamen / quod nun^a liceat tibi nec heredibus tuis dictum hedifficium sive ius tibi concessum / transfere aliquo alienacionis titulo in aliquam ecclesiam, monasterium seu locum religiosum / aut personam qui sive que non sit iurisdicione iudicis secularis nec in aliquem / nobilem aut servum et quocienscumque contingerit per te vel per aliquem heredem tuum dictum / hedifficium sive ius tibi concesum transferi in aliquam personam, collegium seu universitatem / debeant solvi dicto monasterio sive

abbati et conventui dicti monasterii singuli denarii duodecim / de singulis libris precii quo venditio seu alienatio dicti hedifficii fiet, videlicet / singuli denarii duodecim pro qualibet libra per alienatorem et totidem per eum vel eam in / quem vel quam alienatio fiet, quocumque modo alienetur, et si precium adiectum nun^a esset in / alienatione vel modicum precium in fraude adiectum esset, singuli denarii duodecim / debeant solvi de singulis libris valimenti dicti hedifficii et iuris soli, ut supra, salvo / quod nun^a inteligatur alienatio fieri pro eo quod transferatur in heredem legitimum / ex se natum. Et si in aliquo de predictis contrafieret, ex tunc liceat dicto monasterio / dictum solum et terram recuperare et contrafaciens cadat a iure suo et quod illa persona / in quam transferetur dictum hedifficium vel pars ipsius et quociens instrumentum locacionis / et conducionis huic instrumento simile et sub eisdem pactis et condicionibus infra mensem / unum a die empcionis, vendicionis vel alienacionis huiusmodi faciet dicto / monasterio et recipiet ab eodem. Acto quod si cesaretur per dictum Bonanatum vel / heredes suos a solucione dicte pensionis per triennium, liceat dicto monasterio solum / et terram predictam recuperare et dicta locatio sit finita. Versa vice ego / dictus Bonanatus dictam terram et solum, iure superficiario recipiens a / vobis, nomine dicti monasterii, sub pactis et modis suprascriptis, promitto vobis, recipientibus / nomine dicti monasterii, dictum solum et terram tenere a dicto monasterio per me et heredes meos / ex me legitimos natos de legitimo matrimonio, sub pactis et modis suprascriptis, / et predicta omnia, modo et forma suprascripta, attendere et observare perpetuo per me et heredes meos et dare et solvere ut supra predictos singulos denarios duodecim et nun^a aliter dictum hedifficium in alium transfere nisi cum observacione / predictorum et dare et solvere dicto monasterio vel eius certo miso pro pensione dicti soli et / terre per me et heredes meos singulis annis im perpetuum infra octavam Natalis Domini / soldos decem ianuinorum pro qualibet tabula de tanto quantum erit in mensura ad mensuram / suprascriptam, renuntians omnibus capitulis et scrituris super hoc conditis et condendis et omni iuri, aducendo et numerando ipsam pensionem ad dictum monasterium sive in dicto monasterio et nun^a vendere / vel alienare dictum hedifficium alicui sine licencia dicti monasterii vel ipsius abbatis, quam licenciam / tenear petere a dicto abbate. Et si dictum monasterium ipsum hedifficium emere voluerit, debeat / illud habere pro minori precio soldorum decem quam de ipso haberi posset bona fide / et sine fraude et si ipsum emere noluerit, possim ipsum vendere cui voluero. Et si / forte aliqua infamis persona

vel inhoneste fame vel iniuriosa abbati dicti monasterii / qui pro tempore fuerit in dicto monasterio habitaverit in dicto hedificio, ipsam inde expellam infra dies / octo postquam mihi fuerit nunciatum per abbatem vel maiorem ipsius monasterii. Predicta omnia et / singula promito vobis, recipientibus nomine dicti monasterii, attendere, complere et observare et nun^a / contravenire, alioquin, si in aliquo de predictis fuerit contrafactum, libras viginti quinque ianuinorum nomine / pene vobis recipientibus, dicto nomine stipulantibus, promito, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et / ad sic observandum omnia bona mea habita et habenda et specialiter hedificium quod fiet super / dicta terra seu solo vobis dicto nomine pignori oblige. Actum Ianue, in porticu dicti / monasterii, anno dominice nativitatis M^o CCC^o XV, indic(tione) XIII^a, die prima decembris, circa vespervas. / Testes Guillelmus de Facio de Sancto Fructuoso, ortolanus, et presbiter Iacobus, minister ecclesie / Sancti Torpetis de Ianua.

(S.T.) Ego Lanfranchinus de Nazario notarius rogatus scripsi.

^a nun: così A.

1170

1315, <dicembre 1, Genova>

Il monastero di Santo Stefano esenta Bonanato de Dianno, molinarius in Sturla, dal pagamento per 29 anni del canone del suolo edificabile di cui al n. 1169, in compensazione delle spese da questi sostenute per asportare dal luogo la terra superflua.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai ignoti, busta 11, fasc. 108, c. 128 v.

Le carte presentano lacerazioni lungo il margine superiore, con perdita di testo. L'estensione media delle righe è di 19 cm.

Nel margine esterno, della stessa mano: « Nil »; « F(actum) ».

Il documento è compreso in una serie di atti datati 1 dicembre 1315.

N o t a i o: Lanfranchino « de Nazario ».

✠ In nomine Domini amen. Nos frater Guillelmus, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Ugolinus^a, frater Facius, frater Enricus, frater Guillelminus de Vulturo et frater Anthonius, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, volentes^b tibi Bonanato de Dianno, molinario in Sturlla^c, providere et gratum facere^d de expensis quas fecisti seu fieri fecisti in cavando^e et toli faciendo^f terra< m > superfluum^g de super solo dicti monasterii^h tibi per nos hodie dato etⁱ concesso im perpetuum^l ad^j hedificandum in ipso hedificium domus, ut de dacione sive concessione dicti soli constat publico instrumento hodie paulo ante scripto manu mei notarii infrascripti, compensamus tibi in dictis expensis et occasione ipsarum, tibi dimitimus et remitimus, prout melius et plenius possumus, pensionem dicti soli sive terre annorum viginti futurorum incipiendorum a festo Natalis Domini proxime venturo, renunciantes exceptioni dicte compensacionis, dimisionis et remisionis pensionis predictorum^k annorum viginti futurorum non facte ut supra, doli in factum, condicioni sine causa et omni iuri, unde promittimus et convenimus dicto nomine tibi quod nulla de cetero per nos nomine dicti monasterii vel aliquem nostrum neque per successores nostros seu per dictum monasterium et conventum ipsius vel habentem causam ab ipso fiet vel movebitur lis, questio, peticio vel controversia in iudicio vel extra occasione^l pensionis future dicti soli^m dictorum annorum viginti futurorum incipiendorum a festo Natalis Domini proxime venturo vel alicuius partis ipsius / (c. 129 r.) [...] ⁿ monasterio, anno domini nativitate M^o CCC^o XV°, ind(ictione) XIII^a, [di]e [...] ^o vesperas. Testes Guillelmus de Priano, ortulanus de Sancto Fructu[oso] et presbiter [Iacobus, minister ecclesie] Sancti ^p Torpe lanerius.

^a frater Ugolinus: *in soprilinea*   ^b segue depennato nomine et vice dicti monasterii
^c Sturlla: *così I*   ^d et-facere: *in soprilinea*   ^e cavando: *corretto da cavanda*   ^f toli faciendo: *in soprilinea su levanda seu cavari et levari facienda depennato*   ^g superfluum: *in soprilinea*   ^h dicti monasterii: *in soprilinea*   ⁱ dato et: *in soprilinea*   ^j segue depennato super
^k segue parola depennata illeggibile di quattro lettere   ^l segue depennato dicte
^m dicti soli: *in soprilinea*   ⁿ segue lacuna di alcune righe per lacerazione della carta   ^o [cm. 10]   ^p segue depennato Torpe

¹ V. n. 1171.

1171

1316, febbraio 14, <Genova>

Simone Gambaro de Agio si costituisce fideiussore per una somma di 50 lire nei confronti di Guglielmo taliator di Carignano.

Notizia in nn. 1221-1222.

Notaio: Lanfranchino « de Nazario ».

Sull'argomento v. nn. 1171, 1221-1222.

1172

<1316, marzo 2, Genova>

Giovannino de Linario clavonerius dichiara che la corresponsione di 59 soldi al monastero di Santo Stefano è stata fatta da lui a nome e per conto di Gandolfo di Chiavari textor pro investitione et terratico di una casa che questi gli ha venduto.

Imbreviatura [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 177, c. 46 v.

Nel margine esterno, della stessa mano: « Gandulfi »; « Qui(etancia) »; « F(actum) ».

La datazione del documento è dedotta da quello che lo precede nella stessa c. 46 v. del cartolare, il quale indica inoltre la seguente data topica: « Actum Ianue, in contrata Lercariorum, in porticu domus que fuit quondam dicti Egidii Lercarii ».

Notaio: Benedetto « de Vivalda ».

In nomine Domini amen. Ego Iohanninus de Linario clavonerius confiteor tibi Gandulfo de Clavaro textori quod illos soldos LVIII ianuinarum^a quos solvi abbati Sancti Stephani Ianuensis^b, solvi pro te et de tua propria peccunia, videlicet ex precio cuiusdam^c hedificii domus quod mihi vendidisti^d et predictam solucionem feci pro te cum alias dictam^e vendicionem

quam mihi fecisti de dicto^f hedificio domus mihi non fecisses^g, renuncians omni exceptioni et iuri quibus contra predicta vel aliquod predictorum dicere vel allegare possem, promitens tibi quod per me / (c. 47r.) vel heredes meos seu per aliquam personam habentem causam a me contra te vel heredes tuos seu bona tua nulla de cetero fiet lis, questio, peticio, requisicio vel molestia seu actio movebitur in iudicio vel extra de dictis soldis LVIII vel aliqua parte ipsorum^h sub pena dupli eius de quo contrafieret et obligatione bonorum meorum, ratis manentibus supradictisⁱ. Actum in dicto loco, die et hora et presentibus testibus Guillelmo de Landryano et Iohannino de Sancto Quirico^j solutore.

^a ianuinarum: *in soprilinea*   ^b Ianuensis: *in soprilinea*   ^c segue depennato pro quodam   ^d et de tua - vendidisti: *in soprilinea* su pro investitione et terratico quos tibi dare debueras, renuncians et c. *depennato*   ^e dictam: *in soprilinea*   ^f de dicto: *in soprilinea* su de quodam *depennato*   ^g segue spazio bianco pari a circa i tre quarti della riga   ^h de ipsorum: *in soprilinea*   ⁱ segue spazio bianco pari a circa cinque righe   ^j Quirico: *in soprilinea* su Blaxio *depennato*.

1173

1316?, <maggio 1-4>

G(uglielmo), abate del monastero di Santo Stefano, ordina ai consoli di Villaregia di far restituire a Gregorio Bono di Porto Maurizio una somma da lui persa a Villaregia nella piazza del mercato.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai ignoti, busta II, fasc. 7, c. 83 r.

Il documento è barrato con una linea verticale.

Il documento, appartenente ad un frammento di 8 carte, non è completo e presenta numerose correzioni e aggiunte della stessa mano, che ne rendono nel complesso difficile la lettura. I giorni indicati nella datazione sono rispettivamente quelli del documento che precede e che segue nel frammento, il quale non dà indicazione dell'anno. Una nota, scritta, non si sa in base a quali elementi, da mano moderna su un foglietto cartaceo incollato sulla prima carta del frammento afferma: «Posteriore al 1312 ...». D'altro canto occorre osservare che l'abate Guglielmo detenne la carica tra il 1308 e il 1327 e nel medesimo periodo risulta aver lavorato per il monastero di Santo Stefano il notaio Lanfranchino «de Nazario». Il documento inoltre sembrerebbe indicare che, nell'anno precedente, la ricorrenza di San Michele era caduta di lunedì, circostanza verificatasi negli anni 1309, 1315, 1320 e 1326, per cui il docu-

mento potrebbe datarsi rispettivamente al 1310, 1316, 1321 o 1327. Combinando insieme questi anni con la nota di mano moderna di cui sopra, si è indicato come anno di datazione il 1316, che rimane tuttavia fortemente ipotetico.

N o t a i o: Lanfranchino « de Nazario ».

Frater G(uillelmus), abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, consulibus Villeregie et fidelibus nostris salutem in Domino^a. Cum Gregorius Bonus de Portu Mauricio accesserit coram nobis^b, dicens et aserens se amisisse^c ienuinos VIII^d et quartarolios III auri ante^e platea mercati^f Portus Mauricii, que^g pecunia^h de latere eius cecidit de anno proxime preterito circa festum sancti Martiniⁱ et etiam dicat et aserat probasse coram vobis per plurimos idoneos testes quod^j dicta pecunia pervenerit ad manus Margarite Gate, uxoris Gabrielis Gati de Villa Regia^k, idcirco^l mandamus vobis districte precipiendo sub debita licentia et pena^m librarum centum ianuinorum quatinus, si dicta peticio idonee probetur in ea que dicit ipse Gregoriusⁿ infra^o spacium unius mensis post presentationem presentium litterarum compellatis ad dictam pecuniam restituendam dicto Gregorio^p vel ab ea^q idoneam cautionem accipiatis^r de dicta pecunia causa solvendi et restituendi ut supra^s, habendo sempre super predictis consilium sapientum^t et accipiatis etiam a dicto Gregorio per vos obligationem cum idonea cautione de habitantibus in Villa Regia quod teneatur dictus^u Gregorius dictam pecuniam restituere ad mandatum nostrum, si quis aliquo tempore apereat potiora iura habere illo in dicta pecunia^v.

^a Segue spazio bianco pari a circa una riga e mezza; segue salutem ripetuto; segue spazio bianco pari a circa una riga e mezza ^b segue depennato aserens ^c segue depennato libras ^d segue depennato aur. VIII ^e segue depennato mercato ^f segue depennato de ^g segue depennato de ^h segue in soprilinea parola depennata illeggibile di tre lettere ⁱ anno - Martini: in soprilinea e parzialmente su in dicto loco quadam die lune vel circa festum sancti Martini anni proxime preteriti (anni - preteriti: nel margine interno con segno di richiamo) in qua die erat mercatum sic bene (in qua - bene: in soprilinea) et erat intus peciam lini volupati (volupati: in soprilinea su parola illeggibile già depennata) et ligati de filo agropati depennato ^j segue depennato Margarita Gata, uxor Gabrielis Gati et ad aures ipsius (segue per) Gregorii pervenerit quod talis; segue spazio bianco pari a circa dieci lettere; segue depennato debuisse invenire dictam pecuniam; segue spazio bianco pari a quasi un'intera riga ^k Gate-Regia: nel margine esterno ^l idcirco: in soprilinea su parola depennata illeggibile ^m da et pena prosegue nel margine esterno per traverso ⁿ in ea-Gregorius: in soprilinea su ipse tulit depennato ^o segue depennato men ^p compellatis-Gregorio: in soprilinea su ei satisfacionem faciendam depennato ^q ab ea: in soprilinea ^r segue depennato ab eo ^s segue depennato post mense (mense: così) ad voluntatem ipsius Gabrielis ^t sapientum: qui finisce la parte scritta per traverso nel margine esterno; segue depennato con due linee a croce e inizial-

mente con linea orizzontale quatinus ipsum talem requiratis et compellatis (et compellatis: *in sopralinea*) de iuramento quod vobis dicat et manifestat si dictam habuit peccuniam et nichilominus recipiatis testes quos dictus Gregorius coram vobis producere voluerit et si inveneritis vel indicacionem idoneam habere poteritis dictam peccuniam ad ipsum talem pervenisse modo aliquo, ipsum de presenti compellatis ad dictam peccuniam (*segue depennato* dicto) restituendam dicto Gregorio ^u *segue depennato* et accipiatis eciam (eciame: *in sopralinea*) a dicto Gregorio idoneam cautionem de habitantibus in Villa Regia (de - Regia: *in sopralinea su* de restituenda *depennato*); *segue depennato* dicta peccunia habentibus omni tempore potiora iura ^v Gregorius-peccunia: *in calce al testo con segno di richiamo*.

1174

1316, giugno 12, <Genova>

Simone Gambaro de Agio si costituisce fideiussore per una somma di 60 lire nei confronti di Guglielmo taliator di Carignano.

Notizia in n. 1222.

Notai o: Lanfranchino « de Nazario ».

Sull'argomento v. nn. 1171, 1221-1222.

1175

1316, agosto 23, <Genova>

Il monastero di Santo Stefano, in persona del procuratore frate Fazio, cede a Bonico Rebuffo, figlio di Oberto Graguo di Santo Stefano di Taggia, un credito nei confronti di Marchesino di Pompeiana e degli eredi di Musso di Santo Stefano di Taggia, al prezzo di 20 lire.

Notizia in n. 1186.

Notai o: Lanfranchino « de Nazario ».

Sull'argomento v. nn. 1133, 1141, 1153, 1186.

1176

1317, gennaio 11, Genova

I fratelli de Lucianis recedono dalla conduzione di un macello loro locato dai fratelli Giovanni, Enrico e Tedisio.

O r i g i n a l e [A], A.S.G., Archivio Segreto 1511, n. 298.

La pergamena risulta tagliata e mancante della prima parte, di estensione imprecisabile; presenta inoltre lungo il margine sinistro due lacerazioni, con perdita di testo.

[...] meorum et cuiuslibet eorum et pro quibus et quolibet / predictorum promito vobis dictis Iohanni, Enrico et Thedixio fratribus solempti stipulacione facere et curare ita et sic quod dicti fratres mei / rata et firma habebunt et tenebunt et observabunt omnia et syngula infrascripta sub ypotheca et obligacione bonorum meorum. / Ex dicta causa do, cedo et trado et remito vobis dictis fratribus, stipulantibus et recipientibus ut supra, omnia iura, raciones et actiones, que et quas habeo / vel dicti fratres mei habent vel alter eorum habet in dicto macello ex vigore locationum mihi per vos vel alterum vestrum [...] ^a / vel alia racione vel causa et omnibus iuribus, racionibus et acionibus utilibus et dirrectis, realibus et personalibus que et quas habeo vel / dicti fratres mei habent vel alter eorum habet vel mihi competunt seu dictis fratribus meis vel alteri eorum contra vos vel alterum / vestrum vel bona vestra vel alterius vestrum occasione dicti macelli vel alia quacumque racione vel causa et ex dicta causa vos / et quemlibet vestrum libero et absolvo solempti-ter per aceptilacionem in Aquiliana stipulacione deductam solempti-ter ab omnibus et / syngulis supradictis pro quibus dictam cessionem seu remissionem feci, ut supra, et ab omni eo et toto quod a vobis vel al/[te]ro vestrum vel in bonis vestris vel alterius vestrum petere vel requirere possum, possim vel unquam potui vel dicti / fratres mei possunt, possent vel umquam potuerunt vel alter eorum potest, possit vel umquam potuit occasione dicti mace/[ll]i vel locationum per vos vel alterum vestrum scriptas mihi vel alterius earum vel alia quacumque racione vel causa, cassans, / mutans et remitens et annullans dictis nominibus vobis omnia instrumenta locationis per vos vel alterum vestrum mihi / nomine meo vel dictorum fratrum meorum factas et omnia iura

michi vel dictis fratribus meis vel alteri eorum / quesita occasione dictorum instrumentorum locationum, faciens dictis nominibus vobis de predictis omnibus et syngulis de quibus / per me facta est remissio seu cessio, ut supra, pactum de ulterius im perpetuum non petendo, promitens dictis nominibus vobis stipulantibus et recipientibus quod pro predictis vel occasione predictorum nullo tempore per me vel per dictos fratres meos / vel alterum eorum contra vos vel alterum vestrum seu bona vestra vel alterius vestrum movebitur lis, questio seu requisicio / fiet, in iudicio vel extra, de iure vel de facto. Que omnia et syngula supradicta dicte partes dictis nominibus promi/sserunt sibi invicem altera pars alteri solempniter facere et curare ita et sic quod predicta omnia et syngula atten/dentur, complebuntur et observabuntur ut supra et in nullo contrafiet de iure vel de facto, alioquin penam dupli dicte / [quan]titatis et eius de quo et pro quo et quanto et quociens contrafieret cum omnibus dampnis et expensis que propterea fierent dicte partes / [inter se] adinvicem, altera pars alteri solempniter stipulanti, dare et solvere promisserunt, videlicet pars non observans parti / [obser]vanti, ratis predictis semper manentibus et proinde obligaverunt dicte partes inter se adinvicem, altera / pars alteri solempniter stipulanti, pignori omnia^b eorum bona habita et habenda. Actum Ianue, in domo dictorum / fratrum de Lucianis, anno dominice nativitat^o M^o CCC^o XVII, ind(ictione) XIII^a, die XI ianuarii, circa terciam, presentibus / testibus Armiroto Bagnaschi de Riparolio, Symone de Odratis speciario et Blanco de / Clavaro macellario.

(S.T.) Ego Matheus de Monterubeo, notarius sacri Imperii, rogatus scripsi.

^a [4]   ^b *segue ripetuto omnia*

1177

1317, gennaio 19, Genova

Guglielmo, abate del monastero di Santo Stefano, nomina Aldrico de Prata suo procuratore presso la curia pontificia.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 216, c. 50 v.

Nel margine esterno, della stessa mano: « F(actum) »; « Dictatum in manoali ».

N o t a i o: Lanfranchino « de Nazario ».

✠ In nomine Domini amen. Venerabilis et religiosus vir dominus frater Guillelmus, Dei gracia abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, fecit, constituit et ordinavit atque creavit discretum virum Aldricum de Prata, presentem et mandatum suscipientem, suum verum et legitimum procuratorem, actorem et nuncium specialem et negociorum gestorem ad impetrandum iudicem et iudices et contradicendum de iudice seu iudicibus et locis conveniendum et cavendum in curia et audientia domini pape in omni causa que mota esset vel moveretur contra dictum dominum abbatem^a. Actum Ianue, in sala palacii dicti monasterii, anno dominice nativitatis M^o CCC^o XVII, ind(ictione) XIII, die XVIII ianuarii, inter terciam et nonam. Testes Amicetus Zuffus lanerius, Bernardus de Calozanno clericus et Rogerius Strictus de Placencia.

^a *Segue spazio bianco pari a circa metà della carta.*

1178

1317, febbraio 24, Genova

Il monastero di Santo Stefano esenta Pietro de Sauro magister molendinorum dal pagamento per 29 anni del canone di un suolo edificabile concessogli in locazione, in compensazione delle spese sostenute per togliervi la terra superflua.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 163, c. 19 v.

Nel margine esterno, della stessa mano: « Nil »; « Confiteor tibi Petro de Sauro magistro molendinorum »; « Fiat et compleatur presens instrumentum in forma instrumenti descripti (*segue depennato* in ipso libro, in folio) cartularii de M^o CCC^o XV per Lanfr(anchinum) de Nazario notarium in folio DVI, die prima decembris »; « Quod insuper frater Guillelmus ».

N o t a i o: Lanfranchino « de Nazario ».

✠ In nomine Domini amen. Nos frater Guillelmus, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Gregorius prior, frater Facius, frater Enricus, frater Guillelminus de Vulturo et frater Anthonius, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, volentes tibi Petro de Sauro magistro molendinorum providere et gratum facere de expensis quas fecisti et facturus es in

cavando et toli faciendo terram superfluum de super solo dicti monasterii tibi per nos hodie dato et concesso im perpetuum ad hedificandum in ipso hedificium domus, ut de ipsa dacione et concessione constat instrumento paulo ante scripto manu notarii infrascripti, compensamus tibi in dictis expensis et occasione ipsius tibi dimitimus et remittimus, prout melius et plenius possumus, pensionem dicti soli sive terre annorum viginti futurorum incipiendorum a festo Natalis Domini proxime venturo, renunciantes et c.^a, promittentes dicto nomine tibi quod nulla de cetero per nos vel successores nostros nomine dicti monasterii neque per dictum monasterium et conventum ipsius vel habentes causam ab ipso fiet vel movebitur lis, questio, peticio vel requisicio in iudicio vel extra occasione pensionis future dicti soli dictorum annorum viginti futurorum vel alicuius partis ipsius, facientes dicto nomine expressis verbis finem et omnimodam remissionem et pactum de ulterius non petendo, liberantes et c.^b. Quam compensacionem, dimisionem gratuitam et omnia supradicta^c promittimus tibi dicto nomine habere et tenere rata et firma et atendere, complere et observare ut supra et non contrafacere vel venire, alioquin^d. Actum Ianue^e, in claustro dicti monasterii, anno dominice nativitatis M° CCC° XVII, ind(ictione) XIII^a, die XXIII februarii, inter nonam et vespervas. Testes Galvannus de Recho carafatus et Nicola de Polanexi carafatus.

^a Segue spazio bianco pari a circa mezza riga e mezza   ^b segue spazio bianco pari a circa una riga
^c segue depennato tibi facio   ^d segue spazio bianco pari a circa quattro righe e mezza
^e segue depennato extra portam

1179

1317, aprile 20, Genova

Il monastero di Santo Stefano rilascia a Pietro Grogardo macellarius in Sexto, che agisce anche a nome e per conto di Giovanni de Valletario magister axie, quietanza di quanto dovuto per investitura di un edificio in Rivo Torbido che insiste sul suolo del monastero e che questi ha comprato da Giovanni, oltre che per canone del suolo stesso.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 163, c. 91 r.

N o t a i o: Lanfranchino « de Nazario ».

✠ In nomine Domini amen. Nos frater Guillelmus, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, frater Ugolinus prior, frater Facius, frater Enricus, frater Guillelminus de Vulturo et frater Anthonius, monaci dicti monasterii, nomine et vice dicti monasterii, confitemur tibi Petro Grogardo macellario in Sexto, recipienti nomine tuo proprio et nomine et vice Iohannis de Valletario magistri axie, nos habuisse et recepisse a te et dicto Iohanne, computatis omnibus solucionibus factis per te^a et dictum Iohannem nobis et cuicumque alteri persone nomine dicti monasterii, integram racionem, solucionem et satisfacionem^b investiture cuiusdam hedifficii domus positi super solo sive terra monasterii Sancti Stephani Ianuensis in Rivo Turbido superiori quod emisti a dicto Iohanne et pensionis tocius temporis preteriti et futuri usque in festum Natalis Domini proxime venturum terratici sive soli super quo est positum dictum hedifficium, renunciantes exceptioni solucionis et satisfacionis non facte et non habite et peccunie non numerate et non recepte et omni iuri, unde promitimus et convenimus tibi dicto / (c. 91 v.)^c nomine recipienti nullam^d contra te sive dictum Iohannem vel alterum vestrum vel heredes seu bona vestra vel alicuius vestrum per nos vel successores^e nostros^f dicto nomine dicti monasterii neque per dictum monasterium vel habentes causam ab eo lis, questio, peticio vel requisicio fiet vel movebitur in iudicio vel extra occasionibus predictis vel aliqua ex predictis et liberantes et c., alioquin et c. s. Actum Ianue^h, in porticu dicti monasterii, anno domine nativitatis M° CCC° XVII, ind(ictione) XIII, die XX aprilis, inter primam et terciam. Testes Guirardus Provincianus de Sancto Stephano, batitor lane, et Nicolinus quondam Iacobi de Montevuce, batitor lane.

^a *Segue depennato nobis*   ^b *segue depennato investi*   ^c *segue ripetuto dicto*   ^d *nul-*
lam: cosi I   ^e *successores: in soprilinea su heredes depennato*   ^f *segue depennato vel haben-*
tes causam a   ^g *segue spazio bianco pari a circa un quarto della carta*   ^h *segue depennato extra*

1180

1317, maggio 28, Genova

Col consenso di Guglielmo, abate del monastero di Santo Stefano, Enrico de Pinu di Rapallo concede in sublocazione per 26 anni a Martino de Sigestro

del fu Parodo de Carlo un terreno con casa vignato ed arborato in territorio di Murtedo, che conduce in livello dal monastero di Santo Stefano, per il canone annuo di 6 lire e 10 soldi e con obbligo di migliorie al terreno e di manutenzione della casa e con licenza dell'abate di subaffittarlo a sua volta. Paganino de Fredencio peliparius si costituisce fideiussore.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 163, c. 146 r.

Nel margine esterno, della stessa mano: « Nil »; « F(actus) pro Enrico »; « F(actus) pro Martino ».

N o t a i o: Lanfranchino « de Nazario ».

✠ In nomine Domini amen. Ego Enricus de Pinu de Rappallo, presente^a, volente et consenciente reverendo viro domino Guillelmo, abbatte monasterii Sancti Stephani Ianuensis, loco et titulo locacionis concedo tibi Martino de Sigestro quondam Parodi de Carlo et heredibus tuis et cui dederis quandam terram dicti monasterii cum domo supraposita^b vineatam et arboratam diversarum arborum positam in territorio Murtedi, loco ubi dicitur in Plaziis de Sancto Bernardo et cui coheret superius via per quam itur ad Casamavarim, inferius terra dicti monasterii mediante maceria, ab uno latere via et ab alio terra dicti monasterii mediante maceria michi titulo locacionis locatam et libellario nomine concessam per superscriptum dominum abbatem et conventum seu canonicos eius monasterii ex nunc usque ad annos viginti novem completos pro annua pensione prestanda soldorum quadraginta ianuinorum, de qua locacione seu libello apparet ex tenore cuiusdam publici instrumenti scripti manu notarii infrascripti M° CCC° XIII, die XXVII augusti, quam locacionem et concessionem predictam tibi facio usque ad festum Natalis Domini proxime venturum et abinde in antea usque ad annos viginti sex completos qui restant ex dictis viginti novem annis pro pensione per te mihi singulis annis solvenda librarum sex et soldorum decem ianuinorum solvendarum quolibet anno infra octavam natiuitatis Domini. Quam terram cum domo promito tibi et heredibus tuis et cui dederis dimittere et non auferre nec pensionem augere usque ad dictum terminum, set pocius ipsam tibi et heredibus tuis et cui dederis deffendere et disbrigare ab omni persona, collegio, corpore et universitate meis propriis expensis, remissa tibi necessitate denunciandi, alioquin penam librarum XXV ianuinorum tibi stipulanti promito, ratis manentibus supradictis et cum restitutione omnium dampnorum et expensarum que propterea fierint et

proinde omnia bona mea habita et habenda tibi pignori obligo. Versa vice ego dictus Martinus promito et convenio tibi dicto Enrico, stipulanti nomine tuo et nomine dicti monasterii, dictam terram cum domo a te tenere titulo locacionis libellario nomine et non dimittere usque ad^e terminum supradictum et dictam terram bonificare et meliorare et dare et solvere tibi quolibet anno nomine pensionis dicte terre et domus libras sex et soldos decem ianuinorum infra octavam nativitatis Domini et dictam domum de portis et coperturis^d meis expensis et missionibus manutenere usque ad dictum terminum et arborem aliquam non incidere vel incidi facere in dicta terra sine licencia abbatis dicti monasterii, alioquin penam librarum XXV ianuinorum tibi stipulanti promito et nichilominus cadam a iure presentis locacionis, ratis manentibus supradictis et cum restitutione omnium dampnorum et expensarum que propterea fierint et proinde omnia bona mea habita et habenda tibi pignori obligo. Ibidem prefectus dominus abbas concessit licenciam et assensum suprascripto Martino locandi titulo locacionis libellario nomine concedendi / (c. 146 v.) dictam terram cum domo usque ad dictum terminum dictorum viginti novem annorum completorum cuicumque persone voluerit idonee monasterio ad solutionem faciendam dicte pensionis, iure tamen ipsius monasterii semper^e salvo. Insuper ego Paganinus de Fredencio peliparius qui habito in peliparia de predictis omnibus et singulis pro dicto Martino precibus et mandato sollempniter in omnem causam intercedo et fideiubeo versus te dictum Enricum, constituens me inde proprium et principalem debitorem, pagatorem et observatorem sub dicta pena et bonorum meorum obligatione, renuncians iuri de principali, nove constitutioni de fideiussoribus et omni iuri. Actum Ianue^f, in palacio dicti monasterii, anno dominice nativitatis M^o CCC^o XVII, ind(ictione) XIII, die XXVIII madii, circa vespervas. Testes Franciscus quondam Dominici Formanonsis^g, presbiter Facius de Ebyo de Placentina, clericus dicti abbatis Sancti Stephani, et presbiter Iohannes, minister ecclesie Sancte Crucis.

^a presente: *in soprilinea*   ^b *segue depennato* ver   ^c *segue depennato* dictum   ^d et coperturis: *in soprilinea*   ^e *segue depennato* salvo   ^f *segue depennato* extra portam Sancti Andree   ^g Formanonsis: *così I.*

1181

1317, giugno 23, Genova

Il prete Giovanni de Castilione, ministro della chiesa dei Santi Vito e Modesto di Albaro, rilascia procura a Guglielmo, abate del monastero di Santo Stefano, per la vendita di un terreno in Albaro di proprietà della chiesa stessa.

Imbreviatura [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 163, c. 195 v.

Nel margine esterno, della stessa mano: « Procur(atio) ».

Notaio: Lanfranchino « de Nazario ».

✠ In nomine Domini amen. <Ego> presbiter Iohannes de Castilione, minister ecclesie Sanctorum Viti et Modesti de Albario, nomine et vice dicte ecclesie, facio, constituo et ordino meum et dicte ecclesie certum nuncium et procuratorem reverendum virum dominum fratrem Guillelmum, abbatem monasterii Sanctii Stephani Ianuensis, presentem ad vendendum, alienandum, cambiandum et permutandum quandam terram dicte ecclesie positam in capite Albarii deversus Bisanne, cui coheret superius via, inferius terra Nicolini Iacharie, ab uno latere terra Dominici de Nigro et ab alio latere terra ecclesie Sanctorum Viti et Modesti predicte, cuicumque persone et cum quacumque persona voluerit et per quemcumque modum ipsi domino abbati Guillelmo esse bonum et proficuum pro dicta ecclesia et pro veritate in utilitatem dicte ecclesie et ad instrumentum vendicionis, cambii et permutacionis inde faciendum et ad ponendum quamcumque personam in quam pervenerit dicta terra in corporalem possessionem ipsius terre et ad faciendum quamcumque confessionem, promissionem et obligacionem et remissionem pro evicione et defensione dicte terre in laude stipulandum et cetera de quibus dicto procuratori meo videbitur in predictis omnibus et singulis et de predictis et emergentibus ab ipsis et causam habentibus ab ipsis et quolibet ipsorum dicto procuratori meo liberam et generalem administracionem concedo, promitens dicto nomine tibi notario infrascripto, stipulanti et recipienti nomine et vice cuiuslibet cuius vel quorum interest vel intererit me dicto nomine perpetuo ratum et firmum habiturum et dictam

ecclesiam habituram quicquid per dictum procuratorem actum fuerit, gestum seu procuratum in predictis et quolibet predictorum seu aliquo de predictis et emergentibus et causam habentibus ab ipsis et quolibet ipsorum, sub ipotheca et obligacione omnium bonorum meorum et dicte ecclesie. Actum Ianue, in porticu dicti monasterii, anno dominice nativitatis M^o CCC^o XVII, indicione XIII^a, die XXIII iunii, circa terciam. Testes presbiter Iohannes, prepositus ecclesie Sancti Nazarii de Ianua, Anthonius de Fontanegio formaiarius et Bernardus de Pascalibus de Cremona iudex.

1182

1317, luglio 18, <Genova>

L'ospedale di Santo Stefano concede in locazione a Berlenda, vedova di Giovanni Tavano, un suolo su cui insistono una sua tintoria e suoi edifici nel borgo di Santo Stefano.

Notizia in n. 1210.

Notaio: Lanfranchino « de Nazario ».

1183

1317, agosto 6, Genova

Oberto Batifolio di Sant'Ambrogio, del fu Giovanni, ferrarius, col consenso di sua moglie Aidelina, figlia di Ruffino di San Marco, vende a Corrado di Chiavari, figlio del fu Marchisio de Strata, lanerius, una casa incompiuta negli orti di Santo Stefano, che insiste sul suolo del monastero di Santo Stefano, al prezzo di 20 lire, con l'impegno per Oberto di accoglierne il distalatum in un suo edificio ad un prezzo da stabilirsi mediante arbitrato.

Originale [A], A.S.G., Archivio Segreto 1511, n. 304.

La pergamena presenta a tratti nella prima parte inchiostro sbiadito, due lacerazioni lungo il margine sinistro, in corrispondenza delle righe 14^a - 15^a e 27^a, ed una lungo il margine destro, in corrispondenza delle righe 12^a - 18^a, con perdita di testo.

A tergo, di mano trecentesca: « Livelum Coradi de Clavaro in carubio Monerii ».

Ego Obertus Batifolius de Sancto Ambroxio, quondam Iohannis, ferriarius, vendo, cedo et trado tibi Conrado / de Clavaro lanerio, filio quondam Marchixii de Strata, edificium unum domus inceptum et non compl/etum quod habeo in ortis Sancti Stephani, in carubio Nigri monaerii super terram sive solum mona/sterii Sancti Stephani, cui coheret ante carubius, retro terra vacua dicti monasterii, ab uno latere edi/fficium mei venditoris mediante muro comuni et ab alio latere edificium Anthonii de [...] ^a / ad habendum, tenendum, possidendum et quicquid inde volueris faciendum tu vel heredes tui / sive cui habere volueris vel statueris aliquo titulo, iure, cum omnibus iuribus et accionibus que / dictum edificium habet supra se vel infra se seu intra se integrum omnique iure, usu seu / requisicione aut ipsi edificio modo aliquo pertinente, uti optime maximaque est, liberum / et absolutum ab omni genere servitutis, preterquam a mutuis et collectis comunis Ianue prestandis, / que mutua et collectas dictus Obertus promixit mihi notario infrascripto, stipulanti et recipienti nomine et / vice comunis Ianue, solvere ipsi comuni, renuntians omni privilegio et conventioni et preterquam a iure solidi, / finito precio librarum viginti ianuinarum, qua[s] a te habuisse et recepisse confiteor et de ipsis voco me [bene / quietum] et solutum, renuntians exceptioni non habitaram librarum sive non recepti precii et omni iuri per quod [contra predicta / venire] possem de iure vel de facto. Possessionem et dominium dicti edificii tibi confiteor corporali[ter tra]/didisse et te in vacuum possessionem induxisse, constituens me pro te et tuo nomine tenere et p[ossidere preca]/rio quousque de dicto edificio acceperis corporalem possessionem et dominium, dans et concede[ns po]/testatem et bayliam aprehendendi corporalem possessionem et dominium quandocumque tibi placuerit, [sine] / alicuius magistratus decreto. Et si dictum edificium plus valet quam sit precium supradictum, sciens / veram extimacionem, illud plus per pactum tibi remito et dono pura et mera donati/one inrevocabili facta inter vivos, renuntians legi qua subvenitur deceptis ultra dimidiam / iusti precii et omni iuri. Et omnia iura, rationes et actiones, utiles et directas et mi/stas, rei persecutorias et penales et personales et undecumque desedentes, que et quas habe/o et mihi competunt et competere possunt in dicto edificio, tibi vendo, cedo et trado ex supradicta / causa de precio

supradicto, constituens inde te procuratorem ut in rem tuam, ita ut ipsis iuribus et / accionibus possis te tueri et alios convenire in iudicio et extra quibus possum et unquam melius / [p]otui. Quod edificium promito tibi dimitere et non auferre neque impedire vel subtraere, / set ipsum tibi legitime defendere, autorizare et disbrigare ab omni persona, collegio, / corpore sive universitate meis propriis expensis, remissa tibi necessitate denunciandi, alioquin / penam dupli dicti^b precii tibi stipulanti dare promito cum restitutione dampnorum et expensarum que pro/pterea fierent, ratis manentibus supradictis, et pro[in]de omnia bona mea habita et / habenda tibi pignori obligo et assero, per Deum vivum, me esse maiorem annis viginti quinque. Et insuper ego dictus Obertus promito et convenio tibi dicto Conrado accipere / et dimitere poni distalatium dicti edificii in distalatio meo mei edificii, te dictum^c / Conrado mihi dante et solvente illud precium quod dictum seu sentenciatum fuerit per duos bonos magistros / antellami, electos unum pro me et alium pro te, sub pena supradicta et obligatione bonorum meorum. / Ad hec Aydelina, filia Ruffini de Sancto Marcho et uxor dicti Oberti, in presencia, consensu / et voluntate dictorum patris et viri, renuntio de dicto edificio omni meo iure^d quod haberem vel / habere possem occasione doctium mearum vel alia quacumque de causa et promito tibi dicto Conrado quod / occasione dicti edificii nulla adversus te vel adversus bona tua vel adversus habentes causam a te / fiet molestia, lis, questio seu controversia vel actio movebitur in curia sive extra per me neque / per habentes causam a me, sub pena dupli dicti precii et obligatione bonorum meorum et renuntians / in dicto edificio senatui consulto Velleiano, iuri ypothecarum et omni iuri, cerciorata de / dictis beneficiis per te notarium infrascriptum de iuribus meis, et confiteor me esse maiorem an/nis viginti et iuro supradicta omnia attendere, complere et observare et in nullo / contrafacere vel venire racione minoris etatis vel alia quacumque de causa sub pena supra/dicta et obligatione bonorum meorum. Et facio supradicta omnia consilio testium infrascriptorum, quos / ad hec meos propinquos et vicinos eligo et apello. Actum Ianue, in domo in qua habitat / dictus Ruffinus, anno dominice nativitatis M° CCC° XVII, indic(tione) XIII^a, die VI augusti, ante terciam. Testes / Enricus de Varixio carzator, Symon Caratorius textor et Anthonius de Belfor/te cultellerius.

(S.T.) Ego Gregorius Bocacius, sacri Imperii notarius, rogatus scripsi.

^a [4]   ^b dicti: *corretto su dicte*   ^c dictum: *così A*   ^d iure: *così A*.

1184

1317, ottobre 13, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del frate Guglielmino di Voltri, concede in locazione per 12 anni a Nicolino Zuffa del fu Guglielmo, mugnaio, un mulino detto subtanum de Surigia nel territorio di Struppa, in località Surigia, già condotto da suo padre, con relative attrezzature e diritti d'acqua, assieme ad un terreno circostante, la cui estensione verrà definita dall'abate, per il canone annuo di 17 lire, cento uova e due galline.

Originale [A], A.S.G., Archivio Segreto 1511, n. 299.

La pergamena contiene anche il n. 1150, a cui si rinvia per le osservazioni.

Sull'argomento v. nn. 331, 563, 669, 722, 1150, 1252, 1254, 1262, 1278, 1280, 1282.

✠ In nomine Domini amen. Nos frater Guilleminus de Vulturo, syndicus et procurator monasterii Sancti Stephani Ianuensis, de quo sindicatu et procura apparet / publico instrumento scripto manu notarii infrascripti, M^o CCC^o XII, die XIII novembris, nomine et vice dicti monasterii, loco et titulo locacionis concedo tibi / Nicolino Zupfe, quondam Guillelmi Zupfe molinariii, quoddam molendinum dicti monasterii, quod appellatur molendinum subtanum de / Surigia, positum in territorio Strupe, loco ubi dicitur Surigia, cum tanta terra circa dictum molendinum posita quanta tibi dare / seu concedere voluerit abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, secundum quod terminabit seu terminari fecerit dictus abbas, et est illud molendi/num quod dictus quondam Guillelmus, pater tuus, consuevit conducere. Quod molendinum cum terra, rotis, molis, asteriis et instrumentis et iuribus / aquariicii dicto nomine tibi loco a festo Natalis Domini proxime venturo usque ad annos duodecim tunc proxime venturos pro pensione per te / dicto monasterio singulis annis solvenda librarum decem et septem, ovorum centum et galinarum duarum bene valencium soldos sex, / solvendarum videlicet librarum VIII et soldorum X in kalendis marcii et librarum VIII et soldorum X^a in festo sancti Michaelis, dictarum galinarum duarum in Natale Domini et dictorum ovorum centum in / festo Pasce Resurreccionis Domini. Quod

molendinum cum terra promito dicto nomine tibi dimittere et non auferre nec pensionem / augere usque ad dictum terminum, set pocius ipsum tibi deffendere et disbrigare ab omni persona, collegio, corpore et universitate / espensis propriis dicti monasterii, remissa tibi necessitate denunciandi, alioquin libras viginti quinque ianuinorum, nomine pene, dicto / nomine tibi stipulanti promito, ratis manentibus supradictis, et cum restitutione omnium dampnorum et espensarum que propterea fierent et proinde omnia / bona dicti monasterii habita et habenda dicto nomine tibi pignori obligo. Versa vice ego dictus Nicolinus promito et convenio tibi / dicto sindico, dicto nomine recipienti, dictum molendinum cum terra a te tenere titulo locacionis et conducionis et non dimittere / usque ad dictum terminum et dictam pensionem, scilicet libras XVII, galinas duas valentes soldos sex et ova centum / quolibet anno dare et solvere dicto monasterio vel eius certo noncio in modum quod superius denotatum est et dictum molendinum / manutenere meis espensis de portis et coperturis usque ad dictum terminum et dictum molendinum cum terra nemini / locare vel concedere sine licentia dicti monasterii vel ipsius abbatis et in fine dicti termini dictum molendinum cum terra libere / restituere dicto monasterio. Predicta omnia et singula promito dicto nomine tibi attendere, complere et observare et non contrafacere / vel venire, alioquin libras viginti quinque ianuinorum nomine pene tibi, dicto nomine stipulanti, promito et nichilominus cadam / a iure presentis locacionis, ratis manentibus supradictis, et cum restitutione omnium dampnorum et espensarum que propterea fierent et proinde / omnia bona mea habita et habenda tibi dicto nomine pignori obligo, confitens me maiorem esse annis viginti, iurans, / corporaliter tactis sanctis scripturis, predicta attendere, complere et observare et non contrafacere vel venire et facio predicta consilio / testium infrascriptorum, quos in hoc casu meos eligo et appello propinquos, consiliatores et vicinos. Actum Ianue, in clauastro dicti monasterii, / anno dominice nativitatis M° CCC° XVII, indic(tione) XV^a, die XIII octubris, inter nonam et vespas. Testes Nicolaus molinarius de / Bissane, quondam Vassalli de Ponte, et Simoninus de Cerreto molinarius, qui habitat in Sturla.

(S.T.) Ego Lanfranchinus de Nazario notarius rogatus scripsi.

^a in kalendis - x: *in calce al documento con segno di richiamo.*

1185

<1317, ottobre 15 - 17, Genova>

Il monastero di Santo Stefano, in persona del procuratore frate Guglielmino di Voltri, concede in locazione a Nicolino Zuffa del fu Guglielmo Zuffa, mugnaio, un mulino.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 163, c. 292 r.

Nel margine esterno, della stessa mano: piccolo segno ad x, che compare regolarmente nei documenti del cartolare a partire dal fascicolo iniziante a c. 266 r. ed a volte è ripetuto due o tre volte; « Circa IIII s. »; « F(actus) pro Nic(olino) »; « Dictatum et ordinatum est in manoali ».

Documento interrotto.

La datazione è dedotta dai documenti datati del cartolare tra i quali l'atto è compreso.

N o t a i o: Lanfranchino « de Nazario ».

✠ In nomine Domini amen. Ego frater Guillelminus de Vulturo, syndicus et procurator monasterii Sancti Stephani Ianuensis, de quo sindicatu et procura constat publico instrumento scripto manu notarii infrascripti M° ***, sindicario et procuratorio nomine dicti monasterii, loco et titulo locacionis concedo tibi Nicolino Zuffe quondam Guillelmi Zuffe molinario quoddam molendinum dicti monasterii.

1186

1317, novembre 19, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del procuratore frate Fazio, dichiara di aver ricevuto da Bonico Rebuffo, figlio di Oberto Grago di Santo Stefano di Taggia, 53 mine di avena in solutum della somma di 20 lire, prezzo della cessione di un credito che il monastero ha nei confronti di Marchesino di Pompeiana e degli eredi di Musso di Santo Stefano di Taggia.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 163, c. 287 r.

La carta presenta sbiaditura d'inchiostro nella prima riga di c. 287 v., senza perdita di testo.

Nel margine esterno, della stessa mano: piccolo segno ad x, che compare regolarmente nei documenti del cartolare a partire dal fascicolo iniziante a c. 266 r. ed a volte è ripetuto due o tre volte; « XVI ».

N o t a i o: Lanfranchino « de Nazario ».

Sull'argomento v. nn. 1133, 1141, 1153, 1175.

✠ In nomine Domini amen. Ego frater Facius, syndicus et procurator monasterii et conventus Sancti Stephani Ianuensis, ut constat de sindicatu et procura publico instrumento scripto manu notarii infrascripti M° CCC° ***^a, dicto sindicario et procuratorio nomine confiteor tibi Bonicho Rebuffo, filio Oberti Gragui de Sancto Stephano de Tabia me a te habuisse et recepissem^a integram rationem, solutionem et satisfactionem illarum minarum quinquaginta trium^b avene quas mihi nomine dicti monasterii dare^c et tradere tenebaris in solutum librarum viginti ianuinarum que restant de precio iurium que tibi cesseram contra Marchexinum de Pompianna et contra heredes et bona quondam Mussi de Sancto Stephano de Tabia, secundum formam instrumenti scripti manu notarii infrascripti M° <CCC°> XVI, die XXIII augusti et de omnibus predictis / (c. 287 v.) [constat] publico instrumento scripto manu notarii infrascripti predicto M° et die, renuncians et c.^d, promitens dicto procuratorio nomine tibi quod nullam^e de cetero contra te vel heredes tuos atque bona tua per <me> dicto nomine neque per dictum monasterium vel habentes ab eo causam lis, questio vel requisitio fiet vel movebitur in iudicio vel extra dictarum minarum LIII^f avene vel alicuius partis ipsarum et predicta procuratorio dicto nomine tibi attendere et c., alioquin^f. Testes frater Andreas, prior ecclesie Sancti Mathei de Ianua et presbiter Rataldus de Cucurno, cappellanus eiusdem ecclesie. Actum Ianue^g, in^h porticu dicti monasterii, anno dominice nativitat^{is} M° CCC° XVII, ind(ictione) XV, die XVIII novembris, inter vesp^{er}as et completorium.

^a *Segue depennato* illas minas   ^b *trium: in soprilinea su trium depennato*   ^c *segue depennato* et solvere promisisti   ^d *segue spazio bianco pari ad una riga*   ^e *nullam: così I*
^f *segue spazio bianco pari a circa un terzo della carta*   ^g *segue depennato extra portam*   ^h *segue depennato por*

1187

1318, marzo 11, Avignone

Papa Giovanni XXII incarica i prepositi delle chiese di San Donato e di Santa Maria delle Vigne di valutare un terreno in Carignano di proprietà del monastero di Santo Stefano e contiguo al monastero di San Leonardo dell'ordine di Santa Chiara, che il primo si è sempre rifiutato di cedere al secondo in vendita o in permuta.

A t t o registrato [R], A.S.V., Reg. Vat. 67, c. 231 r., n. 771.

R e g e s t o: *Lettres communes*, II, n. 6555.

Dilectis filiis .. Sancti Donati et .. Sancte Marie in Vineis, ecclesiarum Ianuensium prepositis.

Decet Romanum pontificem cum interesse et c. ut supra proxima usque Calignanum spectans ad monasterium Sancti Stephani Ianuen(sis), ordinis Sancti Benedicti sit contigua terris monasterii Sancti Leonardi in Calignano ordinis Sancte Clare dicte diocesis, quod dictus episcopus et c. ut in eadem usque fecit constitui et per hoc dicta possessio utilis et accomoda plurimum eidem monasterio Sancti Leonardi fore noscatur ac dilecti filii .. abbas et conventus eiusdem monasterii Sancti Stephani, licet pluries ab eodem episcopo requisiti, potestatem ipsam sibi, prefati monasterii Sancti Leonardi nomine, noluerint neque velint pro maiori quam valeat precio vendere neque cum terris aliis longe maioris valoris et precii permutare, no<s>, volentes dictorum monasteriorum utiliora prospicere et c. ut supra proxima usque ad permutationem ipsam sine monasterii predicti incomodo oportunitis diligentius inquirentes, nobis inquisitionem ipsam mittere quam totius studeatis, ut nos, informati per eam, providere dicti monasterii indemnitatibus, auctore Domino, valeamus. Datum Avinioni III idus marcii, anno secundo.

1188

1318, aprile 17, Avignone

Papa Giovanni XXII proibisce al monastero di Santo Stefano di accogliere nuovi monaci senza l'autorizzazione papale.

Originale [A], A.S.G., Archivio Segreto 1523, n. 9; atto registrato [R], A.S.V., Reg. Vat. 68, c. 8 r., n. 1033.

La pergamena di A presenta tracce di rigatura a piombo ed una grossa macchia centrale di umidità, con testo leggibile in gran parte alla luce di Wood, oltre ad un piccolo foro alla riga 8ª. Reca i fori per il cordone che reggeva la bolla, deperdita.

In A, in basso a sinistra, della stessa mano: « Iac(obus) Pascal(is) ». Sulla plica, della stessa mano: « A. Raynaldi ». A tergo, di mani trecentesche: « Sancti Stephani »; « Andreas »; « Pro abbate et monasterio Sancti S[tephani] »; di mano quattrocentesca: « Monacos non creent »; altra annotazione illeggibile perché vi è stato scritto sopra un regesto di epoca moderna.

Sull'argomento v. n. 557.

Regesto da R: *Lettres communes*, II, n. 6979.

Iohannes episcopus, servus servorum Dei, dilectis filiis .. [abbati et conventui monasterii] Sancti Stephani Ianuensis, / salutem et apostolicam benedictionem. Ne monasterium [vestrum ex receptione multorum in mon]achos eiusdem monasterii / gravari contingat, nos ex rationabilibus [causis commoti, que nostrum ad hoc] animum induxerunt, uni/versitati vestre auctoritate apostolica districtius, nichilominus, [inhibemus] ne vos communiter vel divisim ali/quem absque nostra et Apostolice Sedis licentia in ip[sius] monaste[rrii] monachum recipere pre/sumatis. Nos enim ex nunc decernimus irritum et inane quicquid contra teno/rem nostre inhibitionis huiusmodi contigerit attemptari. Datum Avignoni, / XV kalendas maii, pontificatus nostri anno secundo.

(BD)

1189

1318, dicembre 27, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona dell'abate Guglielmo, rilascia quietanza a Manfredo de Pezono lanerius di Lodi, che agisce anche in nome e per conto di Margherita, vedova di Oliverio balneator di Chiavari, delle somme dovute per terratico di due case di lei che insistono sul suolo del monastero e pro investitione di una casa che Manfredo ha acquistato da Margherita.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 178/II, c. 1 r.

Nel margine esterno, della stessa mano: « Manfredus »; « Qui(etancia) »; in quello interno, della stessa mano: « F(actum) ».

N o t a i o: Benedetto « de Vivalda ».

Sull'argomento v. n. 1086.

In nomine Domini amen. Ego frater Guillelmus, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, confiteor^a tibi^b Manfredo Pezono^c lanerio olim de Laude, stipulanti et recipienti nomine tuo proprio et nomine et vice Margarite, uxoris quondam Oliverii balneatoris de Clavaro et tibi^d notario infrascripto, stipulanti et recipienti officio publico nomine et vice dicte Margarite, me a te et dicta Margarita habuisse et recepisse integram rationem^e, solucionem et satisfactionem generaliter de omni terratico duorum hedifficiorum domus tui^f et dicte Margarite contiguorum, positorum Ianue, in burgo Sancti Stephani, super solo sive terra monasterii Sancti Stephani et eciam de investitione, videlicet denarios duodecim pro qualibet libra^g de precio domus predicte dicte Margarite quam ab ea emisti et hoc computatis omnibus solucionibus usque in diem presentem^h, renuncians exceptioni solucionis et satisfactionis non habite et non recepte, rei sic non geste et omni iuri, promitens tibi dictis nominibus et dicto nomineⁱ quod per me vel aliquem successorem meum seu per aliquam aliam personam habentem causam a me vel a dicto monasterio contra te dictis nominibus vel dictam Margaritam, heredes vel bona tua seu dicte Margarite pro aliqua ratione vel causa hinc retro preterita nulla de cetero fiet lis, questio, peticio, requisicio vel molestia seu actio movebitur in iudicio vel extra sub pena dupli eius de quo contrafieret cum restitutione expensarum

litis et extra et obligacione bonorum dicti monasterii, ratis manentibus supra-
dictis. Actum Ianue, in contrata Sarzani, in domo ecclesie Sancte Crucis de
Sarzano, anno dominice nativitatis M^o CCC^o decimo nono, indic(tione) prima,
die vigesima septima decembris, ante vespas. Testes Lafrancus Peiagatus
ortulanus, Francischinus eius filius et Iulianus de Balestrino ortulanus.

^a Seguono depennati v sulla linea e vobis in sopra linea   ^b tibi: in sopra linea   ^c Pezono:
corretto da Pezolo; Pezono è ripetuto in sopra linea   ^d tibi: corretto su lettera precedente
^e rationem: in sopra linea   ^f tui: in sopra linea su parola depennata illeggibile di tre lettere
^g segue depennato pro   ^h et hoc-presentem: in sopra linea   ⁱ segue ripetuto dicto nomine

1190

<1319, marzo 25>, Genova

*Il monastero di Santo Stefano, in persona dell'abate Guglielmo Piper, rila-
scia quietanza a Giacomino de Agio, batitor lane, abitante nel borgo di Santo
Stefano, della somma di 44 soldi e 8 denari dovuta come canone di locazione per
gli anni 1317 e 1318 di un suolo del monastero su cui insistono due suoi edifici.*

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 12/II, c. 137 v.

Nel margine esterno, della stessa mano: « F(actum) », « S. I et d. III ».

Il documento è compreso in una serie di atti datati 25 marzo 1319.

N o t a i o: Vivaldo « de Porta ».

Sull'argomento v. n. 834.

Nos frater Guillelmus Piper, abbas monasterii Sancti Stephani, nomine
dicti monasterii et pro ipso, confitemur tibi Iacobino de Agio, batitori lane,
qui habitas in burgo Sancti Stephani, nos a te habuisse et recepisse dicto
nomine soldos XLIII, denarios VIII ianuinarum, quos dare et solvere debe-
bas et tenebaris dicto monasterio sive nobis pro ipso illorum duorum he-
difficiorum que habes super terram sive solum ipsius monasterii et hoc^a pro
terratico sive pensione dictorum hedifficiorum annorum duorum proxime
preteritorum, videlicet de M^o CCC^o XVII et de M^o CCC^o XVIII, renunciantes et
c., promittentes tibi quod de ipsis soldis XLIII, denariis VIII nec etiam aliqua
parte ipsorum per nos nec per dictum monasterium nec etiam per aliquem

alium pro ipso ulterius et contra te, heredes tuos seu bona tua in iudicio vel extra nulla lis, questio et c.^b. Testes Guiliotus de Rochataliata censarius et Ginbus Vivaldi de Porta. Actum Ianue, in camara domus ecclesie Sancte Crucis de Sarzano^c, eo die, inter nonam <et> vespervas.

^a et hoc: *in soprilinea*   ^b *segue spazio bianco pari a circa due righe e mezza*   ^c *segue ripetuto* et Ginbbus (Ginbbus: *cosi*) Vivaldi de Porta

1191

1319, maggio 11, Genova

Benedetto Ginata di Santo Stefano di Villaregia, figlio del fu Bonico Ginata, rilascia procura al prete Fazio de Ebini, cappellano del monastero di Santo Stefano.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 178/II, c. 63 r.

Nel margine esterno, della stessa mano: « Benedicti, procuratio ».

Notaio: Benedetto « de Vivalda ».

Sull'argomento v. nn. 1192, 1215, 1217.

In nomine domini amen. Ego Benedictus Ginata de Sancto Stephano de Villaregia, filius quondam Bonichi Ginate, facio, constituo et ordino meum certum nuncium et procuratorem presbiterum Facium de Ebini, capelanum monasterii Sancti Stephani Ianuensis presentem et recipientem ad petendum, exigendum et recipiendum quicquid et quantum habere et recipere debeo et debebo et petere possum et potero a quacumque persona, corpore, collegio et universitate cum carta et sine carta et tam in agendo quam defendendo coram quocumque iudice tam ecclesiastico quam seculari vel alio magistratu de calompnia et quodlibet aliud iuramentum in anima mea prestandum, transigendum, pasciscendum compromitendum, laudem et arbitrium audiendum, quitandum, liberandum, finem et remissionem faciendum meo nomine, iura et actiones cedendum quocumque titulo, mantenendum et deffendendum per terram et mare super quocumque legno, risico et fortuna rerum, me et mea propria obligandum^a / (c. 63 v.) et generaliter omnia et singula faciendum in quibus verus et legitimus procurator facere potest et ego facere possem si presens essem, dans et c.^b, promitens et c.^c, presens

mandatum usque ad menses sex et non amplius duraturum. Actum Ianue, in monasterio Sancti Stephani Ianuensis, anno dominice nativitatis M° CCC° decimo nono, indicione prima, die undecima madii, post sonum campanarum que pulsantur in sero. Testes Benedictus Piper quondam Claponi Piperis de Clavaro et Obertus Bosus de Bobio.

^a *Segue depennato* dans et concedens dicto procuratori meo liberam et generalem administrationem et potestatem et liberum et generale mandatum in predictis et quolibet predictorum, promitens ^b *segue spazio bianco pari a quasi due righe* ^c *segue spazio bianco pari a quasi due righe*.

1192

1319, ottobre 3, Genova

Benedetto Ginata di Santo Stefano di Villaregia, figlio del fu Bonico Ginata, rilascia procura al prete Fazio de Ebini, cappellano del monastero di Santo Stefano.

Imbreviatura [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 178/II, c. 100 v.

Nel margine esterno, della stessa mano: « Benedicti, procuratio ».

Notaio: Benedetto « de Vivalda ».

Sull'argomento v. nn. 1191, 1215, 1217.

In nomine domini amen. Ego Benedictus Ginata de^a Villaregia, filius quondam Bonichi Ginate, facio, constituo et ordino meum certum nuncium et procuratorem presbiterum Facium de Ebini, capellanum monasterii Sancti Stephani Ianuensis absentem tamquam presentem ad petendum, exigendum et recipiendum quicquid et quantum habere et recipere debeo et debebo et petere possum et potero a quacumque persona, corpore, collegio et universitate cum carta et sine carta et tam in agendo quam in deffendendo coram quocumque iudice tam ecclesiastico quam seculari vel alio magistratu de calompnia et quodlibet aliud iuramentum in anima mea prestandum, iudicio existendum si opus fuerit cum meritis causarum transigendum, pascendum et promitendum, laudem et arbitrium audiendum, quitandum, liberandum, finem et remissionem faciendum meo nomine, iura et actiones cedendum quocumque titulo mantenendum et deffendum per

mare et terram super quocumque ligno, periculo et fortuna rerum et generaliter omnia et singula faciendum que causarum merita postulant et requirunt et que quilibet verus et legitimus procurator facere potest et ego facere possem si presens essem, me et mea propria obligandum et dans et concedens et c.^{b.} / (c. 101 r.) Actum Ianue, in ecclesia Sancte Crucis de Sarzano, anno dominice nativitatis M^o CCC^o decimo nono, indicione secunda, die tercia^c octubris ante vespas. Testes Martinus de Rovere lanerius, Iohannes Ardighi lanerius et Nicolinus Clericus executor.

^a Segue depennata lettera p   ^b segue spazio bianco pari a circa 6 righe fino al fondo della carta   ^c tercia: in soprilinea su secunda depennato.

1193

1319, ottobre 16, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona dell'abate Guglielmo, rilascia quietanza a Pasquale Draco delle somme dovute per terratico di case e pro investitione di edifici, oggetto di compravendita, che insistono sul suolo del monastero.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 178/II, c. 104 r.

Nel margine esterno, della stessa mano: « Paschalis »; « Qui(etancia) »; in quello interno, della stessa mano: « F(actum) ».

N o t a i o: Benedetto « de Vivalda ».

Sull'argomento v. n. 904.

In nomine Domini amen. Ego frater Guillelmus, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, pro me et dicto monasterio et nomine et vice dicti monasterii, confiteor tibi Paschali Draco me a te habuisse et recepisse integram rationem, solucionem et satisfacionem generaliter de omni eo et toto quod a te dictis nominibus vel in bonis tuis petere vel requirere potui vel^a mihi dictis nominibus vel dicto monasterio^b dare debuisti vel obligatus fuisti tam ratione terratici domorum quam^c pro investitione alicuius^d emptionis vel venditionis facte per te vel alium de aliqua domo sive hedificio domus posito super solo dicti monasterii seu aliqua alia ratione vel causa, computatis omnibus solutionibus factis^e usque in diem Natalis Domini proxime venturum, renuncians

exceptioni rei sic non geste et per omnia vestra^f non esse, doli, condicioni sine causa et omni iuri, promitens dictis nominibus tibi quod per me vel aliquem successorem meum seu per aliquam aliam personam habentem causam a me vel a dicto monasterio contra te vel heredes tuos seu bona tua quantum pro aliqua racione vel causa, facto diligenti computo^g usque in diem Natalis Domini proxime venturum, nula^h de cetero fiet lis, questio, peticio, requisicio vel molestia seu actio movebitur in iudicio vel extra sub pena dupli eius de quo contrafieret et restitutione expensarum litis et extra et obligacione bonorum meorum et dicti monasteriiⁱ. Actum Ianue, in domo Sancte Crucis de Sarzano, anno dominice nativitat^o M^o CCC^o decimo nono, indic(tione)^j secunda, die sextadecima octubris, ante terciam. Testes Obertus, domicellus dicti abbatis, et Benedictus Ginata de Villa Regia.

^a Segue depennato dictis   ^b vel-monasterio: in soprilinea   ^c segue parola depennata illeggibile di tre lettere   ^d alicuius: in soprilinea   ^e factis: in soprilinea   ^f per omnia vestra: così I   ^g facto-computo: in soprilinea   ^h nula: così I   ⁱ segue spazio bianco pari a circa una riga e mezza   ^j segue depennato prima

1194

1319, novembre 25, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del monaco Fazio, e l'ospedale di Santo Stefano, in persona del ministro frate Bertolino, dichiarano ad Ottone de Tremoyna e a Guilia de Tuer, fidecommissarii del fu Benedetto de Vignato, di avere ricevuto un cavallo leardus in solutum di legati disposti dal defunto.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 178/II, c. 109 r.

Nel margine esterno, della stessa mano: « Ottonis, Guilie »; in quello interno, della stessa mano: « F(actum) ».

N o t a i o: Benedetto « de Vivalda ».

Sull'argomento v. nn. 1195, 1207.

In nomine Domini amen. Nos frater Facius, monachus et sacrista monasterii et ecclesie Sancti Stephani Ianuensis, nomine dicti monasterii sive eccle-

sie^a, et frater Bartholinus, minister hospitalis Sancti Stephani predicti, nomine dicti hospitalis^b, confitemur vobis Ottoni de Tremoyna et Guilie de Tuer, fideicommissariis constitutis quondam^c Benedicti de Vignato de commitatu Barchilonie in codicillis dicti quondam^d Benedicti, scriptis manu Benedicti notarii infrascripti / (c. 109 v.) hoc anno^e, die sexta octubris^f, nos a vobis habuisse et recepisse in solutum et pro solucione et satisfacione omnium legatorum relictorum^g dictis monasterio vel ecclesie et hospitali^h per dictum quondam Benedictum in dictis suis codicillis et aliis codicillis dicti Benedictiⁱ scriptis manu dicti Benedicti notarii infrascripti hoc anno, die vigesima quarta octubris² tam ratione legatus^j quam^k sepulture vel alia ratione^l in quendam equum leardum cum omnibus viciis et magagnis latentibus et manifestis et qui equus fuit de bonis dicti quondam Benedicti, renunciantes exceptioni solucionis et satisfacionis non facte, rei sic non geste et omni iuri, promittentes vobis quod per nos vel per aliquam aliam personam habente <m> causam a nobis vel dictis monasterio et ecclesie vel hospitali quantum pro^m predictis vel aliquo predictorum contra vos vel aliquem vestrum heredesⁿ vel bona vestra^o vel alicuius vestrum sive dicti quondam Benedicti nulla de cetero fiet lis, questio, peticio requisicio vel molestia seu actio movebitur in iudicio vel extra^p sub pena dupli eius de quo contrafieret et obligacione bonorum dicti monasterii vel ecclesie et^q hospitalis predicti^r, ratis manentibus supradictis. Actum Ianue, in Calignano, in domo Manfredi de Beltrame, anno dominice nativitatis M^o CCC^o decimo nono, indic(tione) secunda, die vigesima quinta novembris, ante vespas^s. Testes Nicola Niger de Varagine, Paschalis Paieyse et Leonardus Pisanus de Clavaro.

^a nomine-ecclesie: *in sopra*linea   ^b nomine-hospitalis: *in sopra*linea   ^c quondam: *in sopra*linea   ^d segue depennato Barchilonie   ^e hoc anno: *nel margine esterno*   ^f segue depennato circa terciam   ^g relictorum: *in sopra*linea   ^h segue depennato relictorum dicti Benedicti: *in sopra*linea   ⁱ legatus: *in sopra*linea su debiti depennato   ^k segue parola depennata illeggibile di quattro lettere   ^l segue depennato et loco   ^m seguono due lettere depennate illeggibili   ⁿ heredes: *così I*   ^o segue depennato vel dicti quondam   ^p segue depennato quantum pro predictis vel aliquo predictorum   ^q et: *in sopra*linea su seu depennato   ^r predicti: *in sopra*linea   ^s ante vespas: *in sopra*linea.

¹ V. A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 178/II, c. 102 v.

² V. A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 178/II, c. 104 v.

1195

1319, novembre 25, Genova

Alnardo Ladrera de comitatu Catalonie si dichiara debitore nei confronti del monastero di Santo Stefano, in persona del monaco Fazio, e dell'ospedale di Santo Stefano, in persona del ministro frate Bertolino, della somma di 31 lire e 10 soldi per l'acquisto di un cavallo leardus. Raimondo Terronus de Catalonia e Bernardo Sextella de Catalonia si costituiscono fideiussori.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 178/II, c. 109 v.

Nel margine esterno, della stessa mano: « F(actum) »; « Frater Facii, fratris Bertholini »; « De(bitum) ».

N o t a i o: Benedetto « de Vivalda ».

Sull'argomento v. nn. 1194, 1207.

In nomine Domini amen. Ego Alnardus Ladrera de comitatu^a Catalonie confiteor vobis fratri Facio, monaco et sacrista monasterii^b Sancti Stephani Ianuensis^c, et fratri Bertholino, ministro hospitalis Sancti^d Stephani Ianuensis me a vobis emisse et habuisse equum unum leardum cum omnibus viciis et magagnis latentibus et manifestis, renuncians exceptioni non empti et non traditi equi, doli, condicioni sine causa et omni iuri, unde et pro cuius precio vobis dare et solvere promito libras triginta unam, soldos decem ianuinarum usque kalendas ianuarii proxime venturas sub pena dupli dicte quantitatis cum restitutione expensarum litis et extra et obligatione bonorum meorum, ratis manentibus supradictis^e, renuncians fori privilegio et omni iuri, ita quod me et mea Ianue, Neapoli, Pisis et utriusque mundi locorum et sub quocumque iudice et magistratu pro predictis convenire possitis. Insuper nos Raymundus Terronus de Catalonia et Bernardus Sextella de Catalonia et quilibet nostrum in solidum precibus et mandatu dicti Alnardi de predictis omnibus et singulis attendendis, complendis et observandis^f pro dicto Alnardo versus vos predictos fratrem Facium et fratrem Bertholinum intercedimus et fideiubemus, renunciantes beneficio novarum constitutionum, epistule divi Adriani, iuri solidi, fori privilegio, iuri de principali et omni iuri. Actum Ianue, in Calignano, in domo Manfredi de Beltrame,

anno dominice [n]ativitatis M° CCC° decimo nono, indic(tione) secunda, die vigesima quinta novembris, ante vesperas. Testes Nicola Niger de Varagine, Paschalis Paieyse et Leonardus Pisanus de Clavaro.

^a comitatu: con segno abbreviativo depennato   ^b segue depennato et ecclesie   ^c segue depennato conve   ^d segue i maiuscola   ^e segue depennato et proinde omnia bona mea habita et habenda tibi pignori obligo   ^f segue depennato versus

1196

1319, novembre 25, <Genova>

Oberto di Bobbio, del fu Pietro de Cabonvicino, domicellus e servitore dell'abate del monastero di Santo Stefano, acquista da Gabriele di Santo Stefano, figlio ed erede della fu Verdina, vedova di Ventura molinarius, una casa con terreno contiguo nel borgo di Santo Stefano, che insiste sul suolo del monastero di Santo Stefano.

Notizia in n. 1226.

Notaio: Nicola Pisano « de Clavaro ».

1197

1320, gennaio 15, <Genova>

Enrico, Guglielmino e Antonio, monaci del monastero di Santo Stefano, chiedono all'abate Guglielmo la revoca della procura concessa al monaco Fazio, considerato incapace di amministrare i beni del monastero, e la nomina di un altro amministratore.

Inserto [B] in n. 1198.

Sull'argomento v. nn. 1198, 1231-1235.

Fratres Henricus, Guillelminus et Anthonius, monachi monasterii Sancti Stephani Ianuensis, nominibus eorum et nomine et vice dicti monasterii et ec-

clesie Sancti Stephani, et omni iure, modo et forma quibus melius possunt, constituti in presentia venerabilis viri, domini fratris G(uillelmi), abbatis monasterii supradicti, dicunt et asserunt quod bona dicti monasterii, que sunt comunia abbati et conventui ipsius monasterii, male gubernantur et administrantur, ymo dilapidantur et continue dissipantur, cum enim ipsum monasterium satis latos et amplos habere dignoscatur redditus et proventus ex quibus, post congruam et decentem substentationem abbatis et conventus predictorum, potuisset et posset ipsum m[on]asterium non solum exonerari a debitis iam contractis, set et alia bona querere et divinum cultum augere, ipsi tamen redditus et proventus nec ad exonerandum dictum monasterium debitis iam contractis nec ad querendum aliqua pro augmento cultus divini convertuntur et erogantur, prout iura volunt, ymo subtracta sunt et hodie subtrahuntur et totaliter dissipantur, ita quod divinus cultus est ipsi monasterio dampnabiliter diminutus et dicti monachi ex latis et amplis redditibus et proventibus monasterii supradicti habere vite necessaria nequiverunt iam diu nec etiam modo possunt, ideoque dicti monachi, quibus supra nominibus, volentes prospicere comodis et utilitatibus dicti monasterii et vitare dampnosa discrimina quibus subiacet dictum monasterium, quod iam quasi propter malam administrationem graviter est colapsum, et suis eciam necessitatibus subvenire, cum eis vite necessaria subtrahantur et diucius sint subtracta, requirunt a prefato domino .. abbate quod simul cum suis monachis seu conventu constituere et ordinare debeat aliquem administratorem, sindicum seu procuratorem per quem redditus et proventus ipsius monasterii coligantur et gubernentur et in necessitatem et utilitatem ipsius monasterii disponantur et prout iura precipiunt convertantur, offerentes, quantum in eis est, se paratos una cum ipso abbate providere de sindico, procuratore seu administratore predicto, requirentes etiam a prefato abbate quod ad cautelam, pro vitandis dampnis et discriminibus que huc usque per administrationem procuratorum et administratorum qui fuerunt per tempora ipsi monasterio pervenerunt, potestatem et mandatum concessa fratri Facio, ipsius monasterii monacho, vel cuilibet alii dictorum abbatis, conventus et monasterii procuratori vel sindico debeat revocare ipsique in eiusdem abbatis presentia et omni iure quo possunt mandatum datum eidem fratri Facio et cuilibet alteri predictorum abbatis, conventus et monasterii procuratori vel sindico ex toto revocant atque cassant, nolentes quod dictus frater Facius vel quisvis alius procurator vel syndicus ex vigore alicuius precedentis mandati agere, defendere, gerere vel administrare presumat in causis seu negotiis monasterii supradicti, sed solum qui a prefato abbate et monachis seu conventui communiter ad administrationem ipsorum bonorum abbati et conventui comu-

nium ordinabitur, quem ipsi iterum cum eodem abbate asserunt se ordinare paratos. Et de predictis omnibus dicti fratres dictis nominibus rogaverunt me notarium infrascriptum facere publicum instrumentum. Actum etc.

1198

1320, gennaio 25, Genova

Guglielmo, abate del monastero di Santo Stefano, in presenza di Giacomo di Cogorno, canonico genovese e vicario dell'arcivescovo di Genova, di Giovanni de Bagnaria, canonico genovese, e dei giudici Cavallino de Honestis e Pietro de Hungaro, ordina ai monaci di indicargli entro 15 giorni coloro che male amministrano i beni del monastero e quali siano i beni male amministrati.

Originale [A], A.S.G., Archivio Segreto 1511, n. 300.

La pergamena presenta alcuni piccoli fori sparsi, un taglio a metà della riga 23^a ed una sbiaditura d'inchiostro all'inizio delle righe 23^a e 24^a.

Sull'argomento v. nn. 1197, 1231-1235.

In nomine Domini amen. Reverendus pater, dominus frater Guillelmus, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, constitutus / in presentia domini Iacobi de Cucurno, canonici ecclesie Ianuensis et vicarii venerabilis patris domini fratris Porcheti, / Dei et Apostolice Sedis gratia Ianuensis archiepiscopi, et domini Iohannis de Bagnaria, canonici similiter dicte ecclesie Ianuensis, / et dominorum Cavalini de Honestis et Petri de Hung(aro), iudicum, et presentibus etiam fratre Henrico, fratre Guillelmo / et fratre Antonio, monachis dicti monasterii, volens respondere requisicionibus ipsorum monachorum ac etiam / his que per eos proposita fuerunt coram ipso domino abbate et de quibus factum fuisse dicitur publicum / instrumentum tenoris infrascripti, hoc anno, die XV^a presentis mensis ianuarii vel alio die, manu Pelegrini / de Bocha notarii, et nolens videri consentire his que in dicto continentur instrumento vel ea aequaliter au/tare, dicit quod ipse, una cum dictis monachis et aliis omnibus monachis dicti monasterii et de consen/su eorum omnium, nomine et vice dicti monasterii, constituit et ordinavit syndicum et procuratorem suum et predicti / monasterii fratrem Facium nominatum per dictos monachos tanquam bonum et discretum et magis antiquum de / ipso monasterio ac

etiam magis expertum in talibus, unum de monachis predicti monasterii, sicut apparet publico / instrumento inde confecto et scripto manu *** et quod nec habet / noticiam nec etiam credit quod nedum omnia, immo quod aliqua bona ipsius monasterii male gubernentur vel ad/ministrentur per syndicum predictum nec etiam per aliquem alium monachum prefati monasterii nec quod dillapidentur vel inor/dinate dissipentur, preterquam propter malum statum civitatis Ianue, riperiarum et districtus, qui est et fuit iam sunt plu/res anni de quo dolet veementer, propter quem malum statum^a confitetur de plano quod ipsum monasterium dannificatum est cum in red/ditibus, pensionibus, oblationibus et obventionibus tum etiam in eorum existentia et in possessionum destitutione, in / averis maxima quantitate, sicut est omnibus manifestum, adeo quod de ipsis redditibus nedum hoc in tempore relevare / non potest ipsum monasterium a debitis quibus est obligatum, immo satis habet facere inducere vitam suam et / ea que ipsis monachis sint necessaria facere ministrari. Est namque ipsum monasterium situm, sicut scitur, in tali loco / in quo, propter supradictum malum statum civitatis Ianue, riperiarum et districtus, continue steterunt et hodie stant sol/daerii dicte civitatis, qui qualia danna prefato intuler[int] monasterio, satis est manifestum, item possessiones ipsius sunt / [tali]ter destructe quod ex vissione ipsarum concipitur magnus dolor et propterea admonet ipsos et quemlibet eorum ac / eis et cuilibet eorum in virtute obedientie precepit pro primo, secundo et tertio termino ac perentorio quod eidem / domino abbati infra spacium dierum quindecim proxime venturos dicant et manifestent illum vel illos de dicto monasterio / vel syndicum seu administratorem ipsius monasterii per quem vel per quos bona ipsa dicti monasterii et que bona / dissipantur vel dillapidantur vel dissipata seu dillapidata sunt, ad hoc ut super hoc possit provisio / vel remedium adhiberi et si dictum fratrem Facium vel aliquem alium syndicum seu administratorem dicti / monasterii credant in aliquo esse defectu, debeant ipsum dicto domino abbati infra dictum terminum declarare, asserens / ipse dominus abbas sue fore intentionis per omnem modum per quem melius secundum Deum possit indennitati dicti / monasterii providere et eius utilitati intendere toto posse et quod, si in aliquo defectu repererit prefatum fratrem / Facium, quod non credit, vel aliquem alium de sindicis ipsius monasterii, sic procedet quemadmodum melius / crediderit convenire nec dictum fratrem Facium nec aliquem alium syndicum sic ex arrupto revocare intendit, offert / tamen se paratum cum ipsis et aliis monachis dicti monasterii super predicta revocatione, si iusta subsit causa, et super / quibuscumque aliis contingentibus bonum statum dicti monasterii vel utilitatem ipsius ea tractare et facere ac etiam / ad effectum ducere quantum in

eo cum Christi misericordia fuerit, que omnipotenti Deo et beato Stephano magis / debeant esse grata. Et de predictis dictus dominus abbas, in presentia predictorum dominorum et monachorum manda/vit fieri presens publicum instrumentum per me notarium infrascriptum. Tenor autem supradicti instrumenti talis est...¹. Actum Ianue, in ca/mera presbiteri Sancte Crucis de Sarzano, in qua habitat supradictus dominus abbas, anno dominice nativitatis M° CCC° XX°, indictione secunda, die XXV ianuarii, inter nonam et vespervas. Testes supradicti domini Iacobus, Iohannes, Cavallinus / et Petrus.

(S.T.) Ego Guillelmus Thome de Rappallo notarius rogatus scripsi.

^a statum: *in calce al documento con segno di richiamo.*

1199

1320, febbraio 14, <Genova>

Testamento di Giovannino fornarius fu Giacomo.

N o t i z i a in n. 1225.

N o t a i o: Francesco « de Montebarro ».

1200

1320, luglio 18, <Genova>

Citazione di frate Guglielmo, abate del monastero di Santo Stefano, a comparire presso la sede papale.

---

¹ Segue n. 1197.

Notizia in nn. 1201-1202.

Notaio: Leonardo « de Garibaldo ».

Sull'argomento v. nn. 1129, 1201-1204, 1208.

1201

1320, luglio 28, Genova

Enrico, Guglielmo di Voltri e Antonio, monaci del monastero di Santo Stefano, rilasciano procura a Matteo di Monza, giurisperito, e al magister Lamberto de Sancto Miniato, scriptor del papa, perché li rappresentino nella curia papale in occasione della citazione inviata all'abate Guglielmo a comparire presso di essa.

Imbreviatura [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 210/II, c. 143 r.

Nel margine esterno, della stessa mano: « Procura monachorum monasterii Sancti Stephani Ianuensis »; « Factum ».

Notaio: Leonardo « de Garibaldo ».

Sull'argomento v. nn. 1129, 1200, 1202-1204, 1208.

In nomine Domini amen. Fratres Henricus, Guillelmus de Vulturo et Antonius, monaci monasterii Sancti Stephani Ianuensis, auditis et intellectis quibusdam litteris apostolicis per quas citatur personaliter^a ad Apostolice Sedis / (c. 143 v.) presentiam frater Guillelmus Piper, qui pro abbate se gerit et gessit in monasterio supradicto, prout de citatione constat in litteris memoratis et per publicum instrumentum scriptum manu mei notarii infrascripti hoc anno, die XVIII^a iulii mensis presentis, cognoscentes et extimantes de citatione predicti fratris Guillelmi ipsorum et cuiuslibet eorum et dicti monasterii plurimum interesse, nominibus suis propriis et cuiuslibet eorum et dicti monasterii, faciunt, constituunt et ordinant suos certos nuntios, actores et procuratores, defensores et negotiorum gestores veros et legitimos et prout melius de iure esse possunt discretos viros dominum Matheum de Modoecia, iuris peritum, procuratorem in Romana curia, et magistrum Lambertum de Sancto Miniato, domini pape scriptorem, absentes tanquam presentes et quemlibet eorum in solidum, ita quod non sit melior condicio occupantis et quod unus inceperit, alter possit proseguire et finire ad impetrandum quascumque litteras tam simplices quam legendas tam gratiam quam iustitiam continentes et qui-

buscumque impetratis vel impetrandis contradicendum et de iudicibus et loco conveniendum et ad agendum et defendendum coram domino summo pontifice et quibuscumque eius legatis, delegatis, subdelegatis, ordinariis, iudicibus et auditoribus ab eo deputatis vel deputandis et ad prosequendum et promovendum citationem predictam factam de fratre Guillelmo Pipere predicto qui pro abbate dicti monasterii Sancti Stephani Ianuensis se gerit, secundum litterarum apostolicarum predictarum tenorem super citationem huiusmodi directarum, ad libellum et libellos dandum et recipiendum, excipiendum, replicandum, opponendum, protestandum, denunciandum, supplicandum et accusandum, litem et lites contestandum, terminos et dilationes, iudices, notarios, consultores et assessores dandum, petendum, eligendum et recusandum, iuramentum calumpnie, veritatis et malitie et cuiuscumque^b alterius generis sacramentum in animabus ipsorum et cuiuslibet eorum prestandum et subeundum, ponendum, interrogandum et respondendum, titulos dandum et recipiendum, testes, instrumenta, scripturas et quecumque iura producendum et exhibendum^c, iurare videndum, approbandum, comprobandum, alterius partis testes reprobandum et recusandum, aperiri et publicari faciendum, crimina et deffectus opponendum et probandum, beneficium restitutionis in integrum postulandum et obtinendum, allegandum, alliquidandum, / (c. 144r.) in causa et causis concludendum, sententiam et sententias tam interlocutorias quam diffinitivas audiendum, appellandum et appellationis causam sive causas prosequendum et generaliter ad omnia alia et singula faciendum que in predictis et circa predicta necessaria fuerint et oportuna et que per veros et legitimos procuratores fieri possunt et exerceri et que ipsimet facere possent, si presentes essent et que merita causarum et iuris ordo postulant et requirunt et ad predicta omnia et singula, si necesse fuerit, unum et plures procuratorem et procuratores constituendum, substituendum et revocandum semel et pluries, ipsis semper procuratoribus remanentibus, dantes et concedentes dictis procuratoribus suis et alteri ipsorum et cuicumque ab ipsis vel eorum aliquo substituendo plenam et liberam potestatem, generalem administrationem et plenum^d et liberum et generale mandatum in predictis circa predicta et quodlibet predictorum et dependentibus et emergentibus a predictis vel aliquo predictorum, etiam si mandatum exigant speciale, quod pro expresso ac si expressum foret haberi volunt et mandant, in illis videlicet causibus^e in quibus a iure speciale requiritur mandatum in omnibus et singulis supradictis, nec non promittentes michi notario infrascripto tanquam publice persone, stipulanti et recipienti officio publico nomine et vice cuius vel quorum interest, intererit vel interesse poterit, habere et tenere

omni tempore ratum, gratum et firmum quicquid et quantum per dictos procuratores et alterum ipsorum et quemcumque ab ipsis vel eorum altero substituendum factum fuerit, gestum seu etiam procuratum in predictis circa predicta et quodlibet predictorum et numquam in aliquo contrafacere vel venire sub ypotheca^f, obligatione^g et pena eis canonicè imponenda. Insuper, volentes relevare dictos procuratores et alterum ipsorum et quemcumque ab ipsis vel eorum altero substituendum ab omni onere satisfaciendi, promiserunt michi dicto notario, quo supra nomine stipulanti et recipienti, ita et taliter facere et curare quod dicti procuratores et ipsorum alter et quicumque ab ipsis vel^h eorum aliquo substituendus stabunt iure, dolum non committent et iudicatum solvent in omnibus suis clausulis nisi fuerit provocatum et quod tempore summe ferende in iudicio / (c. 144 v.) erunt, si commode poterunt et quod ipsos et quemlibet eorum defendent in omni causa et questione conventionis et reconventionis, intercedentes et fideiubentes pro ipsis et eorum quolibet et quocumque ab ipsis vel eorum altero substituendo de predictis omnibus et singulis versus me dictum notarium, ut supra stipulantem, in omnem causam et eventum sub ypotheca, obligatione et pena predictis, renunciantes iuri de principali, beneficio nove constitutionis de fideiuss(oriis), de duobus reis, epistule divi Adriani et omni alii iuri. Actum Ianue, in claustro Ianuensi, in camera domini Lanfranchi de Camilla canonici Ianuensis, anno dominice nativitatis M^o CCC^o XX°, inditione secunda secundum cursum civitatis Ianue, die XXVIII^a mensis iulii, inter terciam et nonam, presentibus testibus presbitero Berioto, presbitero Nicolao de Sexto, capellanis in ecclesia Ianuensi, et Iacobino Ricchoboni, cive Ianuensi.

^a *Segue depennato* frater Guillelmus   ^b *segue depennato* alterius   ^c *segue depennato*
 et   ^d *segue depennato* et p   ^e *causibus: così I*   ^f *segue depennato* et   ^g *segue depennato*
nato bonorum   ^h *segue depennato* al

1202

1320, luglio 28, Genova

Enrico e Antonio, monaci del monastero di Santo Stefano, rilasciano procura al monaco Guglielmo da Voltri perché li rappresenti nella curia papale in occasione della citazione inviata all'abate Guglielmo a comparire presso di essa.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G, Notai antichi, cartolare n. 210/II, c. 144 v.

Nel margine esterno, della stessa mano: « Procura fratris Henrici et fratris Antonii, monachorum monasterii Sancti Stephani Ianuensis »; « Factum ».

N o t a i o: Leonardo « de Garibaldo ».

Sull'argomento v. nn. 1129, 1200-1201, 1203-1204, 1208.

In nomine Domini amen. Fratres Henricus et Anthonius, monachi monasterii Sancti Stephani Ianuensis, auditis et intellectis quibusdam litteris apostolicis per quas citatur personaliter ad Apostolice Sedis presentiam frater Guillelmus Piper, qui pro abbate se^a gerit et gessit in monasterio supradicto, prout de citatione constat in litteris memoratis et per publicum instrumentum scriptum manu mei notarii infrascripti hoc anno, die XVIII^a iulii mensis presentis, cognoscentes et extimantes de citatione predicti fratris Guillelmi ipsorum et cuiuslibet eorum et dicti monasterii plurimum interesse, nominibus suis propriis et cuiuslibet eorum et dicti monasterii, faciunt, constituunt et ordinant suum certum nuncium et procuratorem, actorem, factorem, defensorem et negotiorum gestorem verum et legitimum et quicquid de iure melius esse potest fratrem Guillelmum de Vulturo, monachum dicti monasterii, presentem et mandatum recipientem, ad impetrandum quascumque litteras tam simplices quam legendas tam gratiam quam iustitiam continentes et quibuscumque impetratis vel impetrandis contradicendum et de iudicibus et loco conveniendum et ad agendum et defendendum coram domino summo pontifice et quibuscumque eius legatis, delegatis, subdelegatis, ordinariis, iudicibus et auditoribus ab eo deputatis vel deputandis et ad prosequendum et promovendum citationem predictam factam de fratre Guillelmo Pipere predicto qui pro abbate dicti monasterii Sancti Stephani / (c. 145 r.) Ianuensis se gerit, secundum litterarum apostolicarum predictarum tenorem super citatione huiusmodi directarum, ad libellum et libellos dandum et recipiendum, excipiendum, replicandum, opponendum, protestandum, denunciandum, supplicandum^b et accusandum, litem et lites contestandum, terminos et dilationes, iudices, notarios, consultores et assessores dandum, petendum, eligendum et recusandum, iuramentum calumpnie, veritatis et malitie et cuiuslibet alterius generis sacramentum in animabus ipsorum et cuiuslibet eorum prestandum et subeundum, ponendum, interrogandum et respondendum, titulos dandum et recipiendum, testes, instrumenta, scripturas et quecumque iura producendum et exhibendum, iurare videndum, approbandum, comprobandum, alterius partis testes reprobandum et recusandum, aperiri et publicari faciendum, crimina et defectus opponendum et probandum, beneficium restitutionis in in-

tegrum postulandum et obtinendum, allegandum, alliquidandum, in causa et causis concludendum, sententiam et sententias audiendum, appellandum et appellationem prosequendum et generaliter ad omnia alia et singula faciendum que in predictis et circa predicta necessaria fuerint et oportuna et que per verum et legitimum procuratorem fieri possunt et exerceri et que ipsimet facere possent, si presentes essent et que merita causarum et iuris ordo postulant et requirunt et ad predicta omnia et singula, si necesse fuerit, unum et plures procuratorem et procuratores constituendum^c, substituendum et revocandum semel et pluries, ipso semper procuratore remanente, dantes et concedentes dicto procuratori suo et cuicumque ab ipso substituendo plenam et liberam potestatem, generalem administrationem et plenum et liberum et generale mandatum in predictis circa predicta et quodlibet predictorum et dependentibus et emergentibus a predictis vel aliquo predictorum, etiam si mandatum exigant speciale quod pro expresso ac si expressum foret haberi volunt et mandant, in illis videlicet causibus^d in quibus a iure speciale requiritur mandatum in omnibus et singulis supradictis, nec non promittentes michi notario infrascripto tanquam publice persone, stipulanti et recipienti officio publico nomine et vice cuius vel quorum interest, intererit vel interesse poterit, habere et / (c. 145 v.) tenere omni tempore ratum, gratum et firmum quicquid et quantum per dictum procuratorem et quemcumque ab ipso substituendum factum fuerit, gestum seu etiam procuratum in predictis circa predicta et quodlibet predictorum et numquam in aliquo contrafacere vel venire sub ypotheca, obligatione et pena^e eis canonice imponenda. Insuper, volentes relevare dictum procuratorem et quemcumque ab ipso substituendum ab omni onere satisdandi, promiserunt michi dicto notario, quo supra nomine stipulanti et recipienti, ita et taliter facere et curare quod dictus procurator et quicumque ab ipso substituendus stabunt iure, dolum non committent et iudicatum solvent in omnibus suis clausulis nisi fuerit provocatum et quod tempore summe ferende in iudicio erunt, si commode poterunt et quod ipsos et quemlibet ipsorum defendent in omni causa et questione conventionis et reconventionis, intercedentes et fideiubentes pro ipso et quolibet ab ipso substituendo de predictis omnibus et singulis versus me dictum notarium, ut supra stipulantem, in omnem causam et eventum sub^f ypotheca^g, obligatione et pena predictis, renuntiantes iuri de principali, beneficio nove constitutionis de fideiuss(ori)bus), de duobus reis, epistule divi Adriani et omni^h alii iuri, non revocando propterea instrumentum procure hodie paulo ante factum per ipsos fratres Henricum, Guillelmum et Antonium in personas domini Mathei de Modoecia iuris periti, procuratoris in Romana curia, et magistri Lamberti de

Sancto Miniato, domini pape scriptoris, scriptum manu mei dicti notarii infra-scripti, set ipsum ratificando et approbando. Actum Ianue, in claustro Ianuensi, in camera domini Lanfranchi de Camilla, canonici Ianuensis, anno domini-ce nativitate M^o CCC^o XX°, inditione secunda secundum cursum civitatis Ianue, die XXVIII^a mensis iulii, inter terciam et nonam, presentibus testibus presbitero Berioto, presbitero Nicolao de Sexto, capellanis in ecclesia Ianuensi, et Iacobino Richoboni, cive Ianuensi.

^a *Segue depennato* gessit et ^b *supplicandum: con candum in soprilinea* ^c *segue depennato* et ^d *causibus: così I* ^e *segue depennata lettera p* ^f *segue depennato* pena ^g *segue depennato* et ^h *segue depennata lettera i*

1203

1320, luglio 29, Genova

Guiglielmo, abate del monastero di Santo Stefano, citato a comparire presso la curia di papa Giovanni XXII, dichiara che a causa della guerra in corso tra intrinseci ed extrinseci non gli è stato concesso il permesso di uscire dalla città di Genova, richiesto più volte tramite Franceschino Vicecomes e Pietro Piper, e che un tentativo per mare è fallito a causa delle cattive condizioni di tempo, per cui partirà non appena gli sarà possibile.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 210/II, c. 149 r.

Nel margine esterno, della stessa mano: « Protestatio domini abbatis monasterii Sancti Stephani Ianuensis »; « Factum ».

N o t a i o: Leonardo « de Garibaldo ».

Sull'argomento v. nn. 1129, 1200-1202, 1204, 1208.

In nomine Domini amen. In presentia mei notarii et testium infra-scriptorum, coram venerabile viro domino Gregorio de Camilla, canonico Ianuensi, delegato ordinato per sanctissimum in Christo patrem et dominum dominum I(ohannem), divina providentia papam XXII, ad citandum reverendum virum dominum fratrem Guilliermum, abbatem monasterii Sancti Stephani Ianuensis, iuxta formam litterarum dicti domini summi

pontificis, ipse dominus frater Guillelmus, abbas dicti monasterii, dixit et protestatus fuit ut infra. « Coram vobis domino Gregorio de Camilla, canonico Ianuensi, delegato ut supra dicti summi pontificis, dico et protestor ego frater Guillelmus, abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, quod ego semel et pluries feci peti verbum et licentiam ab officialibus comunis Ianue constitutis super guerram que est inter intrinsecos et extrinsecos quod possem ire per terras quas tenent^a extrinseci comunis Ianue et quod ego possem exire per terram civitatem^b Ianue ad hoc ut possem recto itinere et cito et infra terminum michi constitutum per vos dominum Gregorium prefatum ex parte dicti domini summi pontificis ire personaliter ad dictum dominum summum pontificem licentiam / (c. 149v.) petii seu peti feci pluries et iam sunt plures dies per Francischinum Vicecomitem et Petrum Piperem hic^c presentes et quod predicti offitiales dictam licentiam nullo modo vulerunt michi dare, immo retulerunt predicti Franciscus et Petrus presentes quod nullo modo alicui persone darent dictam licentiam propter pericula que imminebant et imminere poterant civitati Ianue, si tales licentie concederentur et quod heri in sero circa horam qua pulsatur Avemaria, ego recollegi me in barcha seu sentea Bastiani bancherii pro eundo apud Finarium per mare et de dicto loco causa eundi ad dictum dominum summum pontificem et tota nocte iacui in dicta barcha seu sentea existente in portu Ianue et quod propter fortunam temporis et tempestatem maris dicta barcha seu sentea navigare non potuit et propterea me oportuit descendere de dicta barcha et quam cito poterō ire et navigare dico et protestor quod faciam meum posse, salvis semper michi omnibus iuribus et exceptionibus quibuscumque. Et de predictis precipio fieri debere publicum instrumentum per^d te notarium infrascriptum ». Actum Ianue, in capitulo sive claustro fratrum Predicatorum de Ianua, anno dominice nativitatis millesimo CCC^o XX°, inditione secunda secundum cursum civitatis Ianue, die XXVIII^a mensis iulii, circa vespervas, presentibus testibus presbitero Iohanne, ministro ecclesie Sancti Vicentii Ianuensis, fratre Fatio, monaco monasterii predicti, fratre Bertholino, hospitalario hospitalis Sancti Stephani Ianuensis et fratre Ruffino, converso ordinis Predicatorum, ac domino Cavallino Honesto, legum doctore.

^a *Segue depennata lettera I maiuscola*
tivo superfluo

^b civitatem: così I

^c hic: con segno abbrevia-

^d *segue depennato me*

1204

1320, luglio 29, Genova

Francesco Vicecomes e Pietro Piper giurano che quanto espresso nel n. 1203 corrisponde a verità.

Imbreviatura [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 210/II, c. 149 v.

Nel margine esterno, della stessa mano: «Iur(amentum) dominorum Francisci et Petri»; «Factum».

Notaio: Leonardo «de Garibaldo».

Sull'argomento v. nn. 1129, 1200-1203, 1208.

In nomine Domini amen. In presentia mei notarii et testium infrascriptorum, predicti Franciscus et Petrus, in presentia dicti domini Gregorii delegati ut supra, tactis corporaliter sacrosanctis scripturis, ad sancta Dei evangelia iuraverunt vera esse que protestata sunt de dicta licentia per^a dominum abbatem predictum et de predictis dicti dominus abbas et Franciscus et Petrus preceperunt et voluerunt fieri debere publicum instrumentum per me dictum notarium infrascriptum. / (c. 150 r.) Actum Ianue, in capitulo sive claustro fratrum Predicatorum de Ianua, anno dominice natiuitatis millesimo CCC° XX°, inditione secunda secundum cursum civitatis Ianue, die XXVIII^a mensis iulii, circa vespervas, presentibus testibus presbitero Iohanne, ministro ecclesie Sancti Vicentii Ianuensis, fratre Fatio, monacho monasterii predicti^b, fratre Bertholino, hospitalario hospitalis Sancti Stephani Ianuensis, et fratre Ruffino, converso ordinis Predicatorum, ac domino Cavallino Honesto, legum doctore.

^a *Segue depennato* dictum   ^b *segue ripetuto* fratre Fatio, monacho monasterii predicti

1205

1320, novembre 18, <Genova>

Affidamento a Margherita, vedova di Bertolino de Rondanina spaerius, della tutela dei figli.

Notizia in n. 1288.

Notaio: Damiano «de Arnoldis».

1206

1320, novembre 18, <Genova>

Inventario dei beni del fu Bertolino de Rondanina spaerius.

Notizia in n. 1288.

Notaio: Damiano «de Arnoldis».

1207

1320, dicembre 7, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del monaco Fazio, e l'ospedale di Santo Stefano, in persona del ministro frate Bertolino, rilasciano quietanza a Raimondo Terrono de Catalonia e a Bernardo Sextella de Catalonia della somma di 11 lire e 10 soldi rimanenti del prezzo di un cavallo venduto dal monastero e dall'ospedale ad Arnaldo Ladrera de Catalonia, per il quale si erano costituiti fideiussori.

Imbreviatura [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 179/I, c. 105 r.

Nel margine esterno, della stessa mano: « Raimondi, Bernardi »; « Cessio »; in quello interno, della stessa mano: « F(actum) ».

N o t a i o: Benedetto « de Vivalda ».

Sull'argomento v. nn. 1194-1195.

In nomine Domini amen. Frater Facius, monachus et sacrista atque syndicus et procurator monasterii Sancti Stephani Ianuensis, ut de sindicatu aparet per^a publicum instrumentum scriptum manu Lanfranchini de Nazario notarii M^o ***, nomine dicti monasterii, et frater Bertholinus, minister hospitalis Sancti Stephani Ianuensis, nomine dicti hospitalis, confitentur mihi notario infrascripto, stipulanti officio publico nomine et vice Raymondi Teroni de Catalonia / (c. 105 v.) [...] ^b ipso Raymundo et Bernardo Sestella de Catalonia habuisse et recepissee a dictis Raymundo et Bernardo, solventibus de propria peccunia eorum, libras XI, soldos X ianuinorum restantes eis dictis nominibus ad habendum ab Arnaldo Ladrera de Catalonia pro precio cuiusdam equi^c per dictos fratrem Facium et Bertholinum dicto Arnaldo venditi, ut <patet> ^d publico instrumento scripto manu notarii infrascripti M^o CCC^o XVIII, die XXV novembris¹ et pro quo Arnaldo dicti Raymondus et Bernardus extiterunt fideiussores in dicto instrumento, renunciantes exceptioni non numerate et non recepte peccunie^e, rei sic non geste, doli, conditioni sine causa et omni iuri, unde volentes agnoscere bonam fidem et facere ea que iuris sunt, dederunt, cesserunt et mandaverunt^f mihi dicto notario, officio publico stipulanti et recipienti nomine dicti Raymundi, et per me ipsi Raymundo et dicto Bernardo et in eis transtulerunt^g omnia iura, actiones et rationes reales, personales, utiles, directas, rei persecutorias et penales que et quas habent et quilibet eorum habet et habere potest vel possunt in eis et cuilibet eorum competunt et competere possunt contra dictum Arnaldum et bona sua et detentatores ipsorum bonorum^h ex vigore dicti instrumenti quantum pro dictis libris XI, soldis X ianuinorum sic restantibus et propterea et expensis et omnibus de quibus fit mentio in dicto instrumento, ita ut dictis iuribus, actionibus et rationibus et dicto instrumento uti possint et quilibet eorum possit agere, petere, recipere, experiri et replicare et omnia demum facere que ipsi frater Facius et Bertholinus facere possunt vel alter eorum posset seu unquam melius potuerunt vel alter eorum potuit, constituentesⁱ ipsos et quemlibet eorum in predictis procuratores ut in rem suam

---

¹ V. n. 1195.

propriam, promittentes mihi dicto notario stipulanti ut supra nomine dicti Raymundi et per me ipsi Raymundo et dicto Bernardo dictam cessionem et omnia et singula supradicta perpetuo rata et firma habere et tenere et attendere, complere et^j observare et non contrafacere vel venire sub pena dupli dicte^k cessionis cum restitutione expensarum litis et extra et obligatione bonorum dicti monasterii et dicti hospitalis, acto quod dicta iura non teneantur dictis Raymundo et Bernardo vel alteri eorum facere efficaciam nec debitorem locupletare neque ad aliquid aliud set qualia iura habent, talia eis et^l cuilibet eorum cesserunt, dederunt et mandaverunt. Actum Ianue, in Domoculta, in domo Leonardi de Cesarea notarii^m, anno dominice natiuitatis M° CCC° vigesimo, indic(tione) tertia, die septima decembris, post nonam. Testes magister Bernardus de Castello cerrugicus, presbiter Bernardus, capellanus monasterii Sancti Stephani, Bernardus Faval, Castilionus Provincialis et Bernardus Mole de Faval(e).

^a per: *in soprilinea*   ^b [7]   ^c *segue depennato* ut patet pu   ^d *segue depennato* patet de quo precio dicto   ^e *segue depennata lettera* d   ^f *segue depennato* dictis   ^g et-transtulerunt: *in soprilinea*   ^h *segue depennato* quam   ⁱ *segue depennato* dicto   ^j *segue ripetuto* et   ^k *segue depennato* et obli   ^l *segue depennato* inventar   ^m notarii: *in soprilinea*.

1208

<1320, dicembre 30>, Genova

Guglielmo, abate del monastero di Santo Stefano, dovendosi recare presso la curia pontificia, rilascia procura generale a frate Fazio.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 142, c. 59 v.

Il documento è barrato con linee oblique incrociate.

La datazione proposta è quella del documento che precede immediatamente nel cartolare.

N o t a i o: Leonardo « de Castello ».

Sull'argomento v. nn. 1129, 1200-1204.

In nomine Domini amen. Reverendus pater dominus frater Guillelmus, Dei gratia abbas monasterii Sancti Stephani Ianuensis, intendens, dante Domino^a, proficisci presencialiter ad Ecclesiam Romanam et nequens interim

dictis monasterii negociis superesse, suo nomine et dicti monasterii similiter facit, creat, constituit et ordinat suum actorem, certum nuncium ac etiam vicarium generalem et prout melius esse possit fratrem Facium, monachum dicti monasterii, ad omnia et singula sua negotia seu dicti monasterii presentia et futura in iudicio et extra gerenda, tractanda et administranda et tam in agendo quam deffendendo et tam in spiritualibus quam in temporalibus ac mixtis, ponens eum loco sui et committens eidem totaliter vices suas, ita ut possit agere, experiri, excipere, se deffendere pro ipso domino abbate et pro dicto monasterio, litem et lites contestari, iuramentum calumpnie, veritatis et malicie et cuiuslibet alterius generis in animam suam prestare, requirere et deffendere quascumque exceptiones, interrogationes et posiciones proponere et facere ac prosequi et propositis et factis respondere, testes et quascumque probationes producere et testes adverse partis videre iurare, personas et dicta testium comprobare et reprobare, termina et deffectus opponere et prosequi, iudicem et iudices ac notarium elligere et recusare, terminos et dillationes petere et in iudicem vel iudices convenire, beneficium restitutionis in integrum postulare et prosequi, allegationes et quascumque denunciationes et protestationes facere et prosequi et factis respondere, sententiam et sententias audire et si opus crediderit, appellare et supplicare et appellaciones et supplicaciones prosequi et finire et demum omnia et singula exercere que merita causarum postulant et requirunt et transationes, pacta et compositiones facere, compromittere, locare et dislocare, pensiones et proventus percipere et habere ad dictum monasterium pertinentes, investituras facere et concedere et investituras recipere et cappellanos ac clericos in dicto monasterio recipere et ordinare quandocumque aliquem ibidem vacare contingerit / (c. 60r.) et rectores ac ministros et clericos in ecclesiis subditis dicto monasterio elligere, constituere et ordinare quandocumque similiter aliquem vel aliquos in eis vel earum aliqua contigerit vacare, cum consensu tamen monachorum in dicto monasterio residencium vel maioris partis eorum et generaliter ad omnia et singula faciendum in predictis et circa predicta et in emergentibus, dependentibus seu conexis et in aliis omnibus et singulis que idem dominus abbas et per se et cum consensu conventus dicti monasterii facere posset, eciam si in eis vel in eorum^b aliquo speciale requireretur a iure mandatum, quod pro expresso haberi vult per hoc presens publicum instrumentum in omnibus et singulis illis causibus in quibus a iure requiritur et eciam ad unum et plures procuratorem et procuratores ac vicarios substituendum in illis causibus et cum illa potestate in quibus et prout eidem fratri Facio videbitur seu placuerit et substitutos revocandum, dans et concedens utroque dictorum nominum

dicto fratri Facio et cuicumque substituendo ab eo, prout substitutus fuerit, generalem et liberam administracionem. Et promittit dictis nominibus mihi notario infrascripto, tamquam publice persone recipienti officio publico et nomine et vice cuiuscumque interest vel intererit seu interesse posset, habere et tenere perpetuo ratum et firmum quicquid per dictum fratrem Facium in predictis et circa predicta et quolibet predictorum et per quemcumque substituendum ab eo, prout substitutus fuerit, factum fuerit seu gestum, sub ypotheca et obligatione bonorum suorum seu dicti monasterii, dummodo dictus^c frater Facius et quicumque ab eo substitutus fuerit utatur consilio dominorum Cavalini de Honestis, legum doctoris, et Petri de Ugolinis iudicis, sapientum dicti monasterii, vel alterius eorum et ipsum consilium sequatur in hiis que esse viderentur alicuius ponderis, acto quod alii sindicatus non intelligantur nec sint revocati. Actum Ianue, in camera dicti monasterii quam tenet frater Facius predictus.

^a *Segue depennato profis*

^b *segue depennato alq*

^c *segue ripetuto dictus*

1209

1321, febbraio 6, Genova

Fratre Fazio, monaco e procuratore del monastero di Santo Stefano, rilascia procura a Pietro de Forzano.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 142, c. 94 r.

Di questo documento si trova già l'inizio allo stato di abbozzo, cassato con linee oblique ed appartenente ad una serie di atti datati 4 febbraio 1321, in c. 91 v.: « In nomine Domini amen. Frater Facius, monachus monasterii Sancti Stephani Ianuensis, syndicus ».

N o t a i o: Leonardo « de Castello ».

In nomine Domini amen. Frater Facius, monachus monasterii Sancti Stephani Ianuensis, syndicus, actor et procurator venerabilis patris domini fratris Guillelmi, Dei gratia abbatis monasterii Sancti Stephani Ianuensis, et monachorum et conventus dicti monasterii, ut de syndicato constat ***, dicto syndicario nomine et prout melius potest, fecit, substituit, creavit et ordinavit^a suum dicto nomine et dictorum domini abbatis, monachorum et

conventus syndicum, actorem, procuratorem et prout melius esse potest Petrum de Forzano presentem ad petendum, exigendum et recipiendum omne id et totum quod ipse syndicus dicto syndicario nomine seu / (c. 94 v.) dictum monasterium et conventus petere vel requirere potest vel posset de futuro quacumque occasione vel causa a quacumque persona, corpore, collegio, universitate et ad postulandum quecumque instrumenta executioni mandari et super ipsis iuramentum de calumpnia et securitates prestandum et ad consequendum quecumque extima, laudes et in solutum daciones et ad omnes lites, causas, questiones et controversias^b. Actum Ianue, sub porticu domus domini Cavalini de Honestis, legum doctoris, anno dominice nativitatis millesimo CCC° XXI°, indic(tione) III^a, die VI^a februarii, inter primam et terciam. Testes presbiteri Beliotus et Rollandus de Pinu, capellani ecclesie Ianuensis, et Franciscus Marchexani.

^a *Segue depennato dicto*

^b *segue spazio bianco pari a circa i due terzi della carta.*

1210

1321, febbraio 7, Genova

L'ospedale di Santo Stefano, in persona del ministro Bertolino de Montebello, rilascia quietanza a Berlenda, vedova di Giovanni Tavano, della somma dovuta per terratico di una sua tintoria e di suoi edifici nel borgo di Santo Stefano che insistono sul suolo dell'ospedale.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 219, c. 101 v.

Nel margine esterno, della stessa mano: « Berlende »; « Qui(etancia) ».

N o t a i o: Benedetto « de Vivalda ».

In nomine Domini amen. Ego Bertholinus de Montebello, minister hospitalis Sancti Stephani Ianuensis, nomine meo et dicti hospitalis, confiteor tibi Berlende, uxori quondam Iohannis Tavani, me a te habuisse et recepisse integram rationem, solucionem et satisfacionem de omni eo et toto quod mihi dicto nomine vel dicto hospitali dare debuisti vel a te seu in bonis tuis petere potui usque in diem Natalis Domini proxime preteriti pro terratico sive pensione terratici tintorie et hedifficiorum tuorum positorum Ianue,

in burgo Sancti Stephani, super solo sive terra dicti hospitalis tibi locate^a per dictum hospitale^b seu^c per aliquam personam nomine dicti hospitalis, ut patet publico instrumento inde scripto manu Lanfranchini de Nazario notarii M^o CCC^o XVII^d, / (c. 102 r.) die XVIII iullii^e, renuncians exceptioni^f solutionis et satisfacionis non habite et non recepte, doli, condicioni sine causa et omni iuri^g, promitens dicto nomine tibi quod^h. Actum Ianue, extra portam Sancti Andree, in dicta tinctoria, anno dominice nativitatis M^o CCC^o vigesimo primo, indic(tione) tercia, die septima februarii, post nonam. Testes Franciscus de Savignono, tinctor guadi, Iohannes Taurus, tinctor guadi, Clavarinus de Clavaro, tinctor guadi, et Andreas de Furno de Cucurno, monerius.

^a Segue depennato sive ^b hospitale: con segno abbreviativo superfluo ^c seu: con segno abbreviativo superfluo ^d XVII: corretto su XVIII ^e iullii: così I ^f segue depennato non ^g solucionis-iuri: in soprilinea ^h segue spazio bianco pari a circa quattro righe.

1211

<1321, febbraio 17, Genova>

Il monastero di Santo Stefano, in persona del procuratore frate Fazio, rilascia quietanza a Caterina, <vedova di Negro moneerius ed ora> moglie del notaio Ricobono di Savignone, che agisce in qualità di tutrice di Antonina, figlia del fu Negrino de Cucurno moneerius, <figlio di Caterina e di Negro>, della somma di 5 lire dovuta come canone di locazione di un suolo del monastero su cui insistono case di Antonina.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 13/I, c. 143 v.

Il documento è mutilo della parte finale, per caduta delle carte che seguivano.

Il documento è compreso in una serie di atti datati 17 febbraio 1321.

N o t a i o: Vivaldo « de Porta ».

Sull'argomento v. nn. 1113, 1212, 1214, 1237.

Ego frater Facius, monachus, syndicus, actor et procurator monasterii, conventus et capituli monasterii Sancti Stephani ad infrascripta et cetera alia faciendum, de qua vero procura constat instrumento publico inde scripto

manu Lanfranchini de Nazario notarii M° CCC° VII°, die XXIII^a marcii, dicto sindicario sive procuratorio nomine confiteor tibi Cathaline, uxori Ricoboni de Savignono notarii, tutrici et curatrici Anthonine, filie quondam Nigrini de Cucurno moneerii, me dicto nomine habuisse et recepisce a te, solvente et dante nomine ipsius Anthonine et pro ipsa, libras quinque ianuinarum pro terratico sive pensione illarum domorum quas dicta Anthonina habet et possidet super solo dicti monasterii, videlicet pro pensione et nomine pensionis anni de M° CCC° XXI° ad complementum tocius pensionis temporis preteriti usque festum Natalis Domini proxime elapsum, de quibus me a te <et> c., renuncians et c., promittens dicto nomine.

1212

<1321>, febbraio 24, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del procuratore frate Fazio, rilascia quietanza a Caterina, vedova di Negro moneerius ed ora moglie del notaio Ricobono di Savignone, che agisce in qualità di tutrice di Antonina, figlia del fu Negrino moneerius, figlio di Caterina e di Negro, della somma di 6 lire dovuta come canone di locazione di un suolo del monastero su cui insisto no case di Antonina.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 13/I, c. 62 r.

Nel margine interno di c. 62 r., della stessa mano: « VIII ».

Il documento è compreso in una serie di atti datati 1321.

N o t a i o: Vivaldo « de Porta ».

Sull'argomento v. nn. 1113, 1211, 1214, 1237.

Ego frater Facius, monacus, sindicus, actor et procurator monasterii et conventus Sancti Stephani de Ianua, de quo vero sindicatu sive procura constat instrumento publico inde scripto manu Lanfranchini de Nazario notarii M° CCC° VII°, die XXIII^a marcii, dicto sindicario nomine confiteor tibi Cathaline, uxori quondam Nigri moneerii de Sancto Stephano et nunc uxori Ricoboni de Savignono notarii et tutrici Anthonine, filie et heredis quondam Nigrini

moneerii, filii tui et ipsius quondam Nigri, recipienti et stipulanti nomine ipsius Anthonine et pro ea^a, me a te habuisse et recepisse nomine ipsius Anthonine et pro / (c. 62 v.) ipsa libras VI ianuinorum ex eo quod dictum monasterium habere debet ab Anthonina predicta pro terratico sive pensione hedifficiorum domorum positorum super terram sive solum dicti monasterii, scilicet ex eo quod dictum monasterium habere debet pro tempore preterito sive pro anno proxime preterito usque festum Natalis Domini proxime elapsum, renuncians et c., promittens tibi, dicto nomine recipienti, quod de ipsis libris VI nec earum occasione per me nec per dictum monasterium nec etiam per aliquem aliam personam ulterius contra te nec ipsam Anthoninam nec etiam contra heredes et bona ipsius Anthonine in iudicio vel extra nulla lis, questio et c., sub pena dupli dicte quantitatis et bonorum dicti monasterii obligacione^b. Testes presbiter Bernardus de Sancto Stephano, Obertus formaiarius de Sancto Stephano et frater Iacobus barberius de Ponticello Sancti Stephani. Actum Ianue, in domo ipsius Ricoboni, die XXIII februarii, inter nonam <et> vespas.

^a recipienti-ea: *in calce alla carta con segno di richiamo*   ^b segue spazio bianco pari a circa due righe.

1213

1321, agosto 4, <Genova>

Il curatore dei beni di Simone Gambaro de Agio cede a Opicino de Solaro corrigiarius, a frate Bertolino, rettore e ministro dell'ospedale di Santo Stefano, e a Giacomino de Cario detto Catanius, eredi universali e fidecommissarii del fu Guglielmo taliator di Carignano, una casa presso la porta di Sant'Andrea che insiste sul suolo del monastero di Santo Stefano, in solutum di un debito di Simone nei confronti di Guglielmo pari a 60 lire.

Notizia in n. 1222.

Notaio: Geraldo « de Meleto ».

Sull'argomento v. nn. 1218-1222.

1214

1321, agosto 20, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del frate Fazio, rilascia quietanza a Caterina, che agisce in qualità di tutrice della nipote Antonina, della somma di 10 lire e 10 soldi dovuta per canone di terreni su cui insistono vari edifici di Antonina.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 219, c. 125 r.

Nel margine esterno, della stessa mano: « Cataline »; « Qui(etancia) ».

N o t a i o: Benedetto « de Vivalda ».

Sull'argomento v. nn. 1113, 1211-1212, 1237.

In nomine Domini amen. Ego frater Facius, syndicus, actor et procurator monasterii Sancti Stephani Ianuensis, ut de sindicatu apparet publico instrumento scripto manu Lanfranchini de Nazario notarii M^o CCC^o VII, die XXIII marcii, dictis^a actorio, procuratorio et sindicario nomine, confiteor tibi Cataline, tutrici et tutorio nomine recipienti Anthonine, filie et heredis^b quondam Nigrini filii tui et filii et heredis quondam Nigri de Cucurno, olim viri tui, me a te habuisse et recepisse libras decem, soldos decem ianuinorum, computatis omnibus solucionibus mihi hinc retro factis in pecunia numerata per te vel alium vel in mina una farine seu alio quocumque modo infra solucionem pensionis terratiarum dicti monasterii, super quibus dicta Anthonina habet plura hedifficia, ut apparet per publica instrumenta scripta *** et hoc usque in festo Natalis Domini proxime preteriti, renuncians exceptioni non numerate et non recepte pecunie, rei sic non geste et omni iuri, promitens dictis nominibus tibi quod per me dicto nomine vel dictum monasterium seu per aliquam aliam personam habentem causam a dicto monasterio contra te dicto nomine vel dictam Anthoninam, heredes vel bona ipsius, quantum pro dicta quantitate vel aliqua parte ipsius, nulla de cetero fiet lis, questio, petitio, requisitio vel molestia seu actio movebitur in iudicio vel extra, sub pena dupli de quanto et quotiens contrafieret, cum restitutione expensarum litis et extra et obligatione bonorum dicti monasterii. Actum Ianue, extra portam Sancti Andree, in domo dicte Anthonine, anno dominice nativitatis M^o CCC^o vigesimo primo, in-

dic(tione) tercia, die vigesima augusti, post nonam. Testes Daniel Paionus textor et Vidalis de Caligis de Ponticello.

^a dictis: *così I*   ^b et heredis: *in soprilinea*.

1215

1321, settembre 1, Genova

Benedetto, figlio del fu Bonico Ginata di Villaregia, dona a frate Enrico, monaco del monastero di Santo Stefano, la somma di 25 lire, in compensazione dei servizi a lui prestati in occasione della sua infermità.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 219, c. 127 v.

Nel margine esterno, della stessa mano: « F(actum) »; « Frater Enrici »; « Donacio ».

N o t a i o: Benedetto « de Vivalda ».

Sull'argomento v. nn. 1191-1192, 1217.

In nomine Domini amen. Ego Benedictus, filius quondam^a Bonichi Ginata de Villaregia, volens remunerare te fratrem Enricum, monacum monasterii Sancti Stephani Ianuensis, de multis gratis^b serviciis et beneficiis que a te suscepi et in futurum recipere spero in victu et vestitu et aliis necessariis meis et infirmitatibus meis et ne ingratus efficiar, mera, pura et inrevocabili donatione inter vivos, que amplius revocari non possit, dono tibi supradicto fratri Enrico in bonis meis habitis et habendis libras viginti quinque ianuinarum quas te habere volo de bonis meis^c et tibi dare et solvere promito ad voluntatem tuam et / (c. 128 r.) quodcumque tibi placuerit, renuncians exceptioni donationis non facte, rei sic non geste ac eciam legi dicenti donationem non valere ultra quingentos aureos nisi foret insinuata et omni iuri. Quam donationem et omnia et singula supradicta promito tibi rata et firma habere et tenere et attendere, complere et observare et non contrafacere vel venire sub pena librarum centum ianuinarum solemni stipulatione promissa et obligatione bonorum meorum, ratis manentibus supradictis, renuncians iuri ingratitudinis et insinuationis et omni alii iuri et exceptioni quibus contra predicta vel aliquod predictorum dicere vel allegare possem^d. Actum Ianue, in monasterio Sancti Stephani, in camara dicti fratris Enrici, anno dominice nativitat

M^o CCC^o vigesimo primo, indic(tione) tercia, die prima septembris, circa nonam. Testes Anthonius fornarius de Sancto Stephano, Opicinus Ferrovegio, Lafrancus de Ronco pancogolus, Iohanninus de Morocio de Sancto Stephano et Iohanninus Bavarinus de Albingana.

^a *Segue depennato* Benedicti   ^b *gratis: in soprilinea*   ^c *de-meis: in soprilinea*
^d *renunciants-possem: in soprilinea.*

1216

1321, ottobre 6, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del monaco Fazio, rilascia quietanza a Franceschino de Bracello tabernarius della somma di 3 lire e 15 soldi rimanente su quanto dovuto pro investitione di una casa in contrada Porta Auria insistente sul suolo del monastero e avuta in dote dalla moglie Riccadonna, figlia di Pagano magister.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 219, c. 134 v.

Nel margine esterno, della stessa mano: « F(actum) »; « Franc(ischini) »; « Qui(etancia) ».

N o t a i o: Benedetto « de Vivalda ».

In nomine Domini amen. Ego frater Facius, monachus, syndicus, actor, procurator monasterii Sancti Stephani Ianuensis, ut pater per instrumentum publicum scriptum manu Lanfranchini de Nazario notarii M^o CCC VII, die XXIII marcii, habens potestatem ad infrascripta et alia, prout patet dicto publico instrumento, confiteor tibi Francischino de Bracello tabernario, filio Ianuini, me a te habuisse et recepisse libras tres, soldos quindecim ad complementum eius et totius quod dictum monasterium habere debebat a te vel alia persona pro investitione vel alio titulo pro^a quodam hedificio domus posito Ianue, in contrata porte Aurie, super solo sive terra dicti monasterii, et quod hedificium habuisti in dotibus et pro dotibus a Ricadonna, filia magistri Pagani et uxore tua, ut pater alio publico instrumento scripto manu Merlini de Carpina notarii M CCC ***^a, renunciants et c.^b, promitens dicto nomine tibi quod per me vel dictum monasterium seu per aliquam aliam personam habentem causam a dicto monasterio contra te vel heredes tuos

seu bona tua nulla de cetero fiet lis, questio, petitio, requisitio vel molestia seu actio movebitur in iudicio vel extra quantum pro tota dicta investitione vel aliqua parte ipsius sub pena dupli eius de quo contrafieret cum restitutione expensarum litis et extra et obligatione bonorum dicti monasterii, ratis manentibus supradictis. Actum Ianue, extra portam Sancti Andree^c, prope domum notarii infrascripti, anno dominice nativitatibus M^o CCC^o vigesimo primo, indic(tione) quarta, die sexta octubris, ante nonam. Testes Stephanus Merlus, tinctor guadi, et Donatus de Bracello tabernarius.

^a *Segue depennato* domo quam   ^b *segue spazio bianco pari a quasi una riga*   ^c extra-Andree: *in soprالinea*.

1217

1321, ottobre 17, Genova

Benedetto, figlio del fu Bonico Ginata di Villaregia, si dichiara debitore nei confronti di Bertolino de Montebello, ministro dell'ospedale di Santo Stefano, della somma di 20 lire spese per curarne l'infermità.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 179/I, c. 161 v.

Nel margine esterno, della stessa mano: « Bertholini »; « Debitum ».

N o t a i o: Benedetto « de Vivalda ».

Sull'argomento v. nn. 1191-1192, 1215.

In nomine Domini amen. Ego Benedictus, filius quondam Bonichi Ginata de Villaregia de Tagia, confiteor tibi Bertholino de^a Montebello, ministro hospitalis Sancti Stephani Ianuensis me a te habuisse et recepisse mutuo gratis et amore, videlicet quas expendisti pro me in meis necessariis et infirmitatibus, libras viginti ianuinarum, renuncians exceptioni non habite et non recepte pecunie, rei sic non geste, doli, condicioni sine causa et omni iuri. Quas libras viginti ianuinarum tibi vel tuo certo nuncio per me vel meum nuncium dare et solvere promitto ad voluntatem tuam sub pena dupli dicte quantitatis cum restitutione expensarum litis et extra et obligatione bonorum meorum, ratis manentibus supradictis, renuncians fori pri-

villegio et omni iuri, ita quod me et mea Ianue, Pisis, Ville Regie, Tagie et ubique mundi locorum et sub quocumque iudice et magistratu pro predictis convenire possis. Actum Ianue, extra portam Sancti Andree, in hospitale Sancti Stephani, anno dominice nativitat^{is} M^o CCC^o vigesimo primo, indic(tio-
ne) quarta, die decima septima octubris, circa primam. Testes Iacobus Merlus censarius, Iohannes Merlanus de Larzar(io) de Vale Unelie, Petrus de Larando de Dyano et Iohannes ferrarius de Albingana.

^a *Segue depennato monte*

1218

1321, novembre 19, <Genova>

Testamento di Guglielmo taliator di Carignano, figlio del fu Giovanni Bargalino.

Notizia in nn. 1221-1222.

Notaio: Vivaldo « de Porta ».

Sull'argomento v. nn. 1213, 1219-1222.

1219

1321, novembre 24, <Genova>

Opicino de Solario corrigiarius, frate Bertolino, rettore e ministro dell'ospedale di Santo Stefano, e Giacomino de Cario detto Catanius, eredi universali e fidecommissarii del fu Guglielmo taliator di Carignano, entrano in possesso dei suoi beni e ne redigono l'inventario.

Notizia in nn. 1221-1222.

Notaio: Antonio « Canevarius ».

Sull'argomento v. nn. 1213, 1218, 1220-1222.

1220

1321, novembre 26, Genova

Opicino corigiarius de Solario e frate Bartolomeo, rettore e ministro dell'ospedale di Santo Stefano, eredi per due parti del defunto Guglielmo Calignanus taliator, figlio del fu Giovanni Bargalino, rilasciano procura a Giacomino de Cario di Piacenza, detto Catanensis, e ad Andriolo speciarus, per trattare le questioni inerenti l'eredità.

Imbreviatura [I], A.S.G. cartolare n. 275, c. 75 v.

Nel margine esterno, della stessa mano, parzialmente illeggibile per consunzione del margine: « [O]pecini [co]rigiarii et Bertholi[ni], ministri hospitalis Sancti Stephani ».

Notaio: Bartolomeo « de Pareto ».

Sull'argomento v. nn. 1213, 1218-1219, 1221-1222.

In nomine Domini amen. Nos Opecinus corigiarius de Solario et frater Bertholinus, rector et minister hospitalis Sancti Stephani, heredes pro duabus partibus quondam Guillelmi Calignani taliatoris, filii quondam Iohannis Bargalini, ut de hoc constat per instrumentum ^{***}, facimus, constituimus et ordinamus nostros certos noncios^a et veros procuratores et prout melius esse possunt Iacobinum de Cario de Placencia, cui dicitur Catanensis, presentem et mandatum recipientem, et Andriolum speciarium qui stat extra portam Sancti Andree absentem tanquam presentem et quod unus inciperit, alter persi<s>tere et finire possit ad petendum, transigendum et recipiendum pro nobis et nostro nomine et cuiuslibet nostrum et dicte hereditatis omne id et totum quod habere et recipere debemus occasione dicte hereditatis a quacumque persona, corpore, collegio et universitate quacumque occasione et tam in agendo quam in deffendendo, ad libellum dandum et recipiendum, litem et lites contestandum, de calompnia iurandum et cuiuscumque generis iuramentum prestandum, subeundum^b, possiciones faciendum et possicionibus respondendum et generaliter^c, dans^d, promitens^e et volens^f, salvo quod non possint ipsi procuratores nec aliquis ipsorum quitanciam facere secundum nostri presencia nostrorum^g vel alicuius nostrum. Actum Ianue, sub logia archiepiscopatus quam conducit dominus Amicus

de Oliva de Quinto iudex, M° CCC° XXI°, indictione III^a, die XXVI novembris, ante vesp̄eras. Testes dictus dominus Amicus, Thimoninus de Perpanis scriba et Andriolus de Rappallo calegarius de^h Sancto Laurencio.

^a noncios: così I   ^b subeundum: corretto da precedente scrittura   ^c segue spazio bianco pari a circa quattro righe e mezza   ^d dans: così I; segue spazio bianco pari a quasi quattro righe   ^e promitens: così I; segue spazio bianco pari a quasi quattro righe   ^f volens: così I; segue spazio bianco pari a quasi tre righe   ^g secundum-nostorum: così I   ^h segue po

1221

1322, gennaio 7, Genova

Opicino de Solario corrigarius, frate Bertolino, rettore e ministro dell'ospedale di Santo Stefano, e Giacomino de Cario detto Catanius, eredi universali e fidecommissarii del fu Guglielmo taliator di Carignano, cedono ad Uguetus de Monleone formaiarius il credito di 50 lire che Guglielmo vantava nei confronti di Simone Gambaro de Agio, al prezzo di 12 lire, 17 soldi e 7 denari.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 194, c. 227 r.

Il frammento di cartolare presenta una lacerazione in corrispondenza del margine superiore, con perdita di testo ricostruibile grazie al n. seguente.

N o t a i o: Ugolino « Cerrinus ».

Sull'argomento v. nn. 1171, 1174, 1213, 1218-1220, 1222.

[In nomine Domini amen. Nos Opecinus de Solario corrigarius, frater Bertholinus, rector et minister hospitalis Sancti Stephani, et Iacobinus de Cario di]ctus Catanius, universales [heredes et fidecommissa]rii quon[dam Guillelmi taliatoris] de Calignano, filii quondam Iohannis Bargalini, [ut] apparet per [testamentum et ultimam v]oluntatem dicti quondam Guillelmi scriptum manu Vivaldi de Porta notarii millesimo CCC° XXI°, die XVIII^a novembris et de aprehensione dicte hereditatis et de inventario per ipsos facto apparet per instrumentum publicum scriptum manu Anthonii Canevarii notarii M° CCC° XXI°, die XXIII^a novembris, hereditario nomine predicto vendiderunt, cesserunt et tradiderunt Ugueto de Monleone formaiario omnia iura sibi competencia contra Symonem Gambarum de Agio quemlibet

heredem, sucessorem et bona ipsius usque in summam librarum duodecim, soldorum decem et septem et denariorum septem ianuinorum ex summa debiti librarum quinquaginta ianuinorum in quibus dictus Symon se obligavit dicto Guillelmo principaliter et contra quemlibet fidecommissarium ipsius Symonis, secundum formam instrumenti publici scripti manu Lanf(ranchini) de Nazario notarii M° CCC° XVI^a, die XIII^a februarii, ita ut dictis iuribus et instrumento uti possit dictus Uguetus pro dicta summa et pro expensis agere, petere, excipere et replicare, transsigere^b et pacisci et omnia demum facere que dicti^c heredes possent et unquam melius potuerunt, constituentes ipsum Uguetum in predictis procuratorem ut in rem ipsius Ugueti nec non promitentes dicto Ugueto dictam cessionem et omnia^d et singula supradicta ratam et rata habere et in nullo contrafacere vel venire sub pena dupli eius de quo contrafieret sollempniter stipulata et promissa, ratis manentibus supradictis, et proinde omnia bona sua habita et habenda eidem Ugueto pignori obligaverunt et pro dicta cessione confitentur dicto Ugueto habuisse et recepisse ab eo dictas libras duodecim, soldos decem^e septem et denarios septem ianuinorum, renunciantes exceptioni non habite et non recepte pecunie et omni iuri. Actum Ianue, in porticu domus heredum quondam Guillelmi clerici. Testes Petrus Ratus, Damianus de Arnoldis notarius et Petrus de Forzano. Anno Domini nativitatis millesimo CCC° XXII°, inditione IIII^a, die VII^a ianuarii, circha vesperas.

^a XVI: *in soprilinea su XIII depennato*   ^b transsigere: *cosi I*   ^c *segue depennato* heres
^d *segue depennato* demum facere que ipsi heredes possent et unquam melius potuerunt
^e decem: *in soprilinea*.

1222

1322, gennaio 7, Genova

Opicino de Solario corrigiarius, frate Bertolino, rettore e ministro dell'ospedale di Santo Stefano, e Giacomino de Cario detto Catanus, eredi universali e fidecommissarii del fu Guglielmo taliator di Carignano, rilasciano quietanza al curatore dei beni di Simone Gambaro de Agio della cessione di una casa di Simone presso la porta di Sant'Andrea, insistente sul suolo del mo-

nastero di Santo Stefano, ad estinzione in solutum di un suo debito di 60 lire nei confronti del defunto Guglielmo.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 194, c. 227 r.

Il frammento di cartolare presenta una lacerazione in corrispondenza del margine superiore, con perdita di testo, in parte ricostruibile grazie al n. 1221.

Nel margine interno, della stessa mano: « Guillelmi de Albara quitacio ».

N o t a i o: Ugolino « Cerrinus ».

Sull'argomento v. nn. 1171, 1174, 1213, 1218-1221.

In nomine Domini amen. Nos Opecinus de Solario corrigiarius, frater Bertholinus, rector et minister^a hospitalis Sancti Stephani, et Iacobinus de Cario dictus Catanius, universales heredes et fidecommissarii quondam Guillelmi taliatoris de Calignano, filii quondam Iohannis Bargalini, ut apparet per testamentum et ultimam voluntatem dicti quondam Guillelmi scriptum manu Vivaldi de Porta notarii M^o CCC^o XXI, die XVIII^a novembris et de apprehensione dicte hereditatis / (c. 227 v.) [et de inventario per ipsos facto] apparet per [instrumentum publicum scriptum manu Anthonii Canevarii notarii] millesimo CCC^o XXI, die XXIII^a novembris, dicto [hereditario nomine ...]^b qui fuisti datus curator bonis Symonis Gambar[i ...]^c Calignano dedisti in solutum pro libris sexaginta ianuinorum [q]uoddam edi[ficium] domus positum Ianue, extra portam Sancti Andree, prope ipsam portam super solo monasterii Sancti Stephani, secundum formam instrumenti scripti manu Geraldii de Meleto notarii millesimo CCC^o XXI° die III^a augusti, infra solutionem librarum centum decem ianuinorum quas dictus Guillelmus recipere debebat a dicto Symone, de quibus erant duo publica instrumenta, unum videlicet de libris sexaginta ianuinorum scriptum manu Lanf(ranchini) de Nazario notarii millesimo CCC^o XVI°, die XII^a iunii, et aliud de libris quinquaginta^d ianuinorum scriptum manu dicti Lanf(ranchini) millesimo CCC^o XVI°, die XIII^a februarii et propterea volentes tibi dicto nomine cautum esse de dictis libris sexaginta ianuinorum pro quibus dictum edificium datum fuit in solutum, liberamus et absolvimus te dictum curatorem dicto curatorio nomine a dicto debito dictarum librarum sexaginta, salvis semper infrascriptis, facientes tibi de dicto debito librarum sexaginta, salvo quod dictum est, finem, remissionem et pactum de non petendo; confitemur etiam tibi dicto nomine recipienti quod pro alio debito librarum quinquaginta de mandato et voluntate tua dicto nomine habuimus et recepimus ab Ugueto de Monleone formaario libras duodecim, soldos decem et septem et denarios septem ianuinorum, cui Ugueto pro dicta quantitate

cessimus iura dicti debiti, secundum formam instrumenti paulo ante scripti manu notarii infrascripti¹, promittentes tibi quod pro predictis quantitibus, videlicet pro dictis libris sexaginta ianuinorum in una parte et pro dictis libris duodecim, soldis decem et septem et denariis septem ianuinorum, nulla contra te dicto nomine seu aliquem heredem vel successorem dicti quondam Symonis nulla^e fiet lix^f, questio vel controversia, salva semper cessione predicta, alioquin penam dupli eius de quo contrafieret cum restitutione dampnorum et expensarum litis et extra tibi stipulanti dicto nomine dare et solvere promito^g, ratis manentibus supradictis, et proinde omnia bona nostra habita et habenda tibi pignori obligamus, acto quod, si contingeret dictum edificium vel aliqua pars ipsius nobis evinci, pro eo quod evinceretur iura dictarum librarum sexaginta remaneant nobis salva, non obstante dicta quitacione in aliquo. Actum Ianue, in porticu domus heredum quondam Guillelmi clerici. Testes Petrus Ratus, Damianus de Arnoldis et Petrus de Forzano. Anno Domini nativitatibus millesimo CCC° XXII°, inditione IIII^a, die VII^a ianuarii, circha vespervas.

^a Segue depennato ecclesie   ^b [cm. 10]   ^c [cm. 11]   ^d segue depennato nota
^e nulla: così I   ^f lix: così I   ^g promito: così I.

1223

1322, febbraio 7, Genova

Bertolino textor, figlio di Michele de Montebello, procuratore dell'ospedale di Santo Stefano, costituisce procuratori dell'ospedale in sua vece per un anno Stefano di Lavagna taliator e il figlio di questi Antonino.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 219, c. 141 r.

Nel margine interno, della stessa mano: « F(actum) »; in quello esterno, della stessa mano: « Bertholini »; « Pro(curatio) ».

N o t a i o: Benedetto « de Vivalda ».

---

¹ V. n. 1221.

In nomine Domini amen. Ego Bertholinus textor, filius Michaelis de Montebello, syndicus, actor et procurator et minister hospitalis Sancti Stephani Ianuensis constitutus ab abbate et conventu dicti monasterii, ut patet publico instrumento scripto manu Lanfranchini de Nazario notarii M° CCC° XII, die XXVIII iullii^a, habens potestatem ad infrascripta et alia, ut patet dicto publico instrumento, dicto procuratorio et sindicario nomine^b, facio, constituo, substituo et ordino meum dicto nomine et dicti hospitalis certum nuncium et procuratorem Stephanum de Lavania taliatorem et Anthoninum, filium dicti Stephani, absentes tamquam presentes^c et quemlibet eorum in solidum ita quod non sit condicio melior occupantis, set quod unus inceperit, alter prosequi et finire possit, ad petendum, exigendum et recipiendum quicquid et quantum habere et recipere debeo et debebo dicto nomine et petere possum et potui seu dictum^d hospitale potest seu debet a quacumque persona, corpore, collegio et universitate cum carta et sine carta^e et tam in agendo quam deffendendo coram quocumque iudice tam ecclesiastico quam seculari vel alio magistratu, libellum et libella dandum et recipiendum, exception(es) componendum, litem contestandum, de calompnia et quodlibet alium iuramentum in anima mea dicto nomine et dicti hospitalis prestandum, positiones faciendum, positionibus rendendum, terminos et dilationes petendum, instrumenta producendum et reprobandum et testes et alterius partis iurare videndum, iudices elligendum et^f recusandum, suspicion(es) dandum, sentenciam et sentencias audiendum, appellandum et appellaciones prosequendum, transigendum, paciscendum, compromitendum laudem et arbitrium audiendum, quietandum, liberandum, finem et remissionem faciendum meo dicto nomine et dicti hospitalis nomine^g, iura et actiones cedendum quocumque titulo, me dicto nomine et dictum hospitale et bona sua propterea obligandum et generaliter omnia et singula faciendum que causarum merita postulant et requirunt et que quilibet verus / (c. 141 v.) et legitimus procurator facere potest et ego dicto nomine facere possem, si presens eram, dans et concedens dicto nomine dictis procuratoribus substitutis et cuilibet eorum in solidum liberam et generalem administrationem et potestatem et liberum et generale mandatum in predictis et circa predicta et quolibet predictorum, promitens dicto nomine^h tibi notario infrascripto, stipulanti officio publico nomine et vice cuius vel quorum interest vel intererit me dicto nomine ratum et firmum perpetuo habiturum quicquid per dictos procuratores substitutos fuerit gestum et procuratum in predictis et circa predicta et quolibet predictorum sub ypotheca et obligatione bonorum dicti hospitalis et volens dicto nomine relevare dictos procuratores

substitutos ab omni honore satisfaciendi, promitto et convenio dicto nomine tibi iam dicto notario, stipulanti nomine quo supra, facere et curare ita et sic quod dicti procuratores substituti et quilibet eorum in solidum iudicio sistet et iudicatum solvent in omnibus suis clausulis et pro eo et quolibet eorum dicto nomine intercedo et fideiubeo sub ypotheca et obligacione bonorum dicti hospitalis, renunciando dicto nomine iuri de principali et omni iuri, presens mandatum usque ad annum unum et non amplius duraturum. Actum Ianue, in ecclesia Sancti Stephani, anno dominice nativitatis M^o CCC^o vigesimo secundo, indic(tione) quarta, die septima februarii, post vespere. Testes Ugolinus de Clavaro textor, Anthonius Agnellus textor et Thomas de Borzulo taliator.

^a iullii: così I   ^b dicto-nomine: in *sopralinea*   ^c segue depennato ad pet   ^d ad pendum-dictum: in *sopralinea*   ^e hospitale-carta: nel margine esterno per traverso   ^f segue depennato rep   ^g nomine: in *sopralinea*   ^h dicto nomine: in *sopralinea*.

1224

1322, febbraio 16, <Genova>

Il consiglio dei dodici sapienti autorizza Oberto di Bobbio a vendere una casa nel borgo di Santo Stefano, che insiste sul suolo del monastero di Santo Stefano, con terra libera retrostante.

I n s e r t o [B] in n. 1226.

N o t a i o: Antonio « de Liturfis ».

Sull'argomento v. nn. 919, 1226.

M^o CCC^o XXII°, die XVI^a februarii, placeat consilio duodecim sapientum constitutorum super negociis comunis Ianue quod Obertus de Bobbio, domicellus domini abbatis monasterii Sancti Stephani, possit vendere cuicumque voluerit quoddam edificium domus suum cum terra vacua retro ipsum posita, positum in burgo Sancti Stephani, super solo dicti monasterii, cui coheret antea carubius, ab uno latere domus heredum quondam Guiglini de Sancto Stephano et ab alio Iohannini de Dominabem, preterquam ecclesiastice^a, religiose, extranee vel convencionate persone et non dependenti in comuni.

^a ecclesiastice: con lettera finale illeggibile depennata.

1225

1322, febbraio 17, Genova

I procuratori di vari ospedali genovesi rilasciano quietanza a Leone di Ricaldone, curatore dell'eredità del defunto Giovannino fornarius fu Giacomo, delle somme da questi legate agli ospedali: tra essi Bertolino textor, procuratore dell'ospedale di Santo Stefano, per la somma di 10 soldi.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 198, c. 76 v.

Nel margine esterno, della stessa mano: « Leonis de Ricaudono, quitacio »; « D. VIII ».

N o t a i o: Ugolino « Cerrinus ».

In nomine Domini amen. Nos infrascripti hospitalerii, ministri et procuratores infrascriptorum hospitalium, videlicet quilibet nostrum pro suo hospitali infrascripto et nomine ipsius hospitalis, confitemur tibi Leoni de Ricaudono, curatori dato bonis et hereditati iacenti quondam Iohannini fornarii quondam Iacobi, nos dicto nomine habuisse et recepisse a te dicto curatorio nomine infrascriptas quantitates pecunie legatas dictis hospitalibus per dictum quondam Iohanninum in suo testamento et ultima voluntate scripto manu Francisci de Montebarro notarii M^o CCC^o XX°, die XIII^a february, in quo testamento dictus Iohanninus legavit hospitalibus Ianuensibus a Capite Faris usque ad Cruciferatos a soldis quinque usque in soldos decem arbitrio fidecommissariorum / (c. 77 r.) suorum et Petrina, soror dicti quondam Iohannini, frater Iohannes taliator et Ugolinus Olinus notarius, fidecommissarii dicti Iohannini, decreverunt et arbitrati fuerunt et arbitrantur presentialiter dicti frater Iohannes et Ugolinus presentes infrascripta hospitalia habere debere ut infra, computato deceno ipsarum quantitatum quod tibi retinuisti, renunciantes exceptioni non habite et non recepte pecunie ut supra et omni iuri. Et propterea promitimus et convenimus tibi dicto nomine recipienti nos facturos et curaturos taliter quod de cetero occasione dicti legati^a contra te dicto nomine seu heredes vel bona dicti quondam Iohannini quam pro hospitalibus infrascriptis, ita quod quilibet nostrum solum teneatur pro hospitali suo infrascripto, nulla fiet lix^b, questio vel controversia sub pena dupli eius de quo contrafieret et sub obliga-

cione bonorum nostrorum et dictorum hospitalium. Nomina vero dictorum hospitalieriorum et hospitalia et quantitates quas receperunt sunt ut infra: frater Symon de Recho pro hospitali Sancti Lazari, soldos decem; frater Leo de Tabia pro hospitali Sancti Christofori de Faxolo soldos quinque; frater Octolinus de Sancto Remulo^c pro hospitali Sancti Iohannis, soldos decem; frater Ianuynus pro hospitali Sancti Anthonii, soldos decem ianuynorum; Bruneta, uxor Guillelmi capellerii, pro hospitali de Magdalena, soldos X ianuynorum; frater Bertholinus de Calciar(a) pro hospitali sororis Verdine, soldos decem; Michael Erminius pro hospitali Erminiorum, soldos V; Bonanus calegarius pro hospitali Sancte Crucis, soldos decem; Iohannina Clavarina pro hospitali Sancti Iacobi de Mirtento, soldos V; frater Bertholinus textor pro hospitali Sancti Stephani, soldos decem; frater Leo de Tabia pro hospitali de Maria, soldos V; Guirardus Blanchus pro hospitali Sancti Laurentii, soldos X; frater Iohannes de Placentia pro hospitali Cruciferorum, soldos V; frater Leo predictus pro hospitali comunis, cuius est procurator, soldos V; Barixonus de Nigro pro hospitali^d fratrum Eremitarum, quod est ad portam Sancti Andree, soldos V; Iohanninus de Placentia pro hospitali tercii ordinis Sancti Francisci, soldos V. Actum Ianue, in porticu domus heredum quondam Guillelmi clerici. Testes Iohannes taliator de Vineis et Vivaldus de Aneto notarius. Anno Domini nativitatis millesimo CCC° XXII°, indic(tione) IIII^a, die XVII^a februarii, circha vesperas.

^a *Segue depennato nulla*   ^b *lix: così I*   ^c *Remulo: così I*   ^d *segue depennato Sancti*

1226

1322, marzo 4, Genova

Oberto di Bobbio del fu Pietro de Cabonvicino, domicellus e servitore dell'abate del monastero di Santo Stefano, vende ad Antonio Moralia una casa nel borgo di Santo Stefano, che insiste sul suolo del monastero, con terreno contiguo, al prezzo di lire 115.

Imbreviatura [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 198, c. 90 r.

Nel margine interno, della stessa mano: « F(actum) »; « Anthonii Moralie, vendicio »; « s. II ½ ».

Notario: Ugolino «Cerrinus».

Sull'argomento v. n. 919, 1224.

In nomine Domini amen. Ego Obertus de Bobio, filius quondam Petri de Cabonvicino, qui consuevi esse domicellus et servitor domini abbatis monasterii Sancti Stephani de Ianua, vendo, cedo, trado et quasi tibi Anthonio Moralie canavaterio quoddam edificium meum domus positum Ianue, in burgo Sancti Stephani, super solo dicti monasterii Sancti Stephani, cum terra contigua et posita retro dicto edificio cum iure habendi et tenendi dictum edificium perpetuo super dicto solo et cum iure tenendi dictam terram perpetuo a dicto monasterio, prout concessum et concessa fuit per dictum monasterium Verdine, uxori quondam Venture molinarii, ut apparet per instrumentum publicum scriptum manu Iohannis Enrici de Porta notarii millesimo CC° LXXXIII°, die XXVIII^a ianuarii¹, et cui edificio et terre coheret antea carubius sive stracta^a publica, retro terra dicti monasterii quam nunc tenet Iohannes Provincialis, ab uno latere, videlicet ab occidente, terra et domus Iohanni de Dominabem et ab alio domus Franche, uxoris quondam Beltramini de Pontremulo, et si qui alii sunt confines; et sunt dictum edificium et terra illud et illa quas emi a Gabriele de Sancto Stephano, textore pannorum, filio et herede dicte quondam Verdine, secundum formam publici instrumenti scripti manu Nicole Pisani de Clavaro notarii M° CCC° XVIII°, die XXV^a mensis novembris; de testamento vero dicte quondam Verdine, in quo sibi heredem instituit dictum Gabrielem filium suum, apparet per instrumentum publicum scriptum manu Lanfranchini de Nazario notarii M° CCC° XV°, die XVIII^a novembris [non esiste cartolare del periodo], ad habendum, tenendum, possidendum et quasi dictum edificium et dictam terram cum iure predicto et cum accessibus et egressibus et omnibus aliis iuribus mihi pro ipsis pertinentibus, liberum et liberam ab omni onere servitutis et exactionis, preterquam a prestatione dicte pensionis sive terratici annuatim dicto monasterio et ab eo quod solvi et fieri et observari debet pro tempore futuro, secundum formam dicti instrumenti livelli et preterquam a mutuis, collectis et oneribus comunis Ianue, que et quas dictus emptor promisit mihi notario infrascripto, stipulanti officio publico nomine dicti comunis, de cetero solvere et prestare, renunciando omni privilegio et conventioni, secundum formam capitulorum Ianue, finito precio librarum centum quindecim ianuinorum, quas proinde a te

---

¹ V. n. 919.

habuisse et recepissee confiteor, renunciando exceptioni non habite et non recepte peccunie, precii non soluti et omni iuri et si plus valent dictum edificium, terra et ius dicto pretio, illud plus tibi dono et remito, renunciando legi qua subvenitur deceptis ultra dimidiam iusti precii et omni iuri. Possessionem quoque et dominium dictorum / (c. 90 v.) edificii, terre et iuris ex causa predicta in te transfero et transtulisse confiteor et quasi et quamdiu ipsa et ipsam possederò per te et tuo nomine precario me possidere constituo et quasi, donec ipsorum edificii, terre et iuris possessionem et quasi apprehenderis corporalem, quam apprehendendi tua auctoritate tibi liberam concedo licentiam, nec non promittens tibi dictum edificium, terram et ius de cetero non impedire nec subtrahere, set pocius ipsum et ipsam tibi et habenti causam a te legitime defendere, auctorizare et disbligare^b ab omni persona, collegio et universitate, remissa tibi necessitate denunciandi, alioquin penam dupli valimenti dictorum edificiorum, terre et iuris, habita etiam ratione melioracionis que pro tempore fuerit cum restitutione dampnorum et expensarum litis et extra tibi stipulanti dare et solvere promitto, ratis manentibus supradictis et proinde omnia bona mea habita et habenda tibi pignori obligo. Insuper ex dicta causa et pro eodem precio tibi vendo, cedo et quasi trado omnia iura mihi competentia in dictis edificio, terra et solo dicti edificii et occasione ipsorum et instrumenta predicta in publica forma ad utendum tibi tradidisse confiteor, ita ut dictis iuribus et instrumentis uti possis, agere, petere, excipere et replicare, transsigere^c et pacisci et omnia demum facere que ego possum, possem et unquam melius potui, constituens te im^d predictis procuratorem ut in rem tuam. Et facta est dicta vendicio de licencia consilii^e dominorum duodecim sapientum^f constitutorum super negociis comunis Ianue, de qua licentia apparet <per> apodixiam publicam scriptam per Antonium de Liturfis notarium, cuius tenor talis est: ...¹. Actum Ianue, in porticu domus heredum quondam Guillelmi clerici. Testes Leo de Ricaudono^g, Gayaldus de Rappallo taliator et Franciscus de Brignarello^h censor, qui habitat in Ponticello. Anno Domini nativitatis millesimo CCC° XXII°, indic(tione) IIII^a, die quarta martii, circha completorium.

^a stracta: *così I*   ^b disbligare: *così I*   ^c transsigere: *così I*   ^d im: *così I*   ^e consilii: *nel margine interno*   ^f *segue ripetuto* sapientum   ^g *segue depennato* taliator   ^h *segue depennato* qui

---

¹ Segue n. 1224.

1227

1322, dicembre 29, <Genova>

Cristina, vedova di Pietro Losnino, cede all'ospedale di Santo Stefano, in persona di frate Bertolino, i suoi diritti sull'eredità del marito.

Notizia in n. 1229.

Notaio: Francesco « Guirardi de Montebarro ».

1228

1323, marzo 8, <Genova>

Pietro de Forzano è nominato curatore dell'eredità giacente del fu Pietro Losnino.

Notizia in n. 1229.

1229

1323, maggio 11, Genova

Ottolino di San Siro di Cremona, console di giustizia, dà mandato ai pubblici stimatori del comune di Genova di valutare l'eredità del fu Pietro Losnino, al fine di ricavarne la somma complessiva di 170 lire da destinare all'ospedale di Santo Stefano, rappresentato da frate Bertolino, in forza di cessione di diritti fattagli da Cristina, moglie di Pietro in seconde nozze.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 263/I, c. 78 v.

N o t a i o: Stefanino «Baptizatus».

R e g e s t o: MARCHESANI-SPERATI, n. 1105.

Millesimo CCC° XXIII°, die XI° madii. De mandato domini Ottolini de Sancto Syro de Cremona, consulis Ian(uensis) de iusticia deversus burgum, vos publici extimatores civitatis Ianue extimate et in solutum date fratri Bertholino textori, ministro et sindaco hospitalis Sancti Stephani de Ianua, in bonis et de bonis quondam Petri Losnini tantum quod bene valeat libras centum viginti ianuinorum in una parte et libras quinquaginta ianuinorum in alia parte sortis, videlicet in bonis mobilibus, si extant, ad rationem denarii pro denario si extant et si non extant in bonis immobilibus ad rationem de duobus tria, secundum formam capituli et pro expensis iam factis circa iudicium, computato salario Petri de Forzano curatoris infrascripti^a, et pro laude facienda soldos viginti octo ianuinorum et ultra expensas vestris^b scribe et executorum vestrorum, et predicta faciatis in expedicione et pro expedicione cuiusdam executionis cuiusdam publici instrumenti dotalis scripti manu Enrici de Recho notarii millesimo CCC° III°, die XXVII octubris in petitione^d executioni mandari per dictum fratrem Bertholinum, ministrum et syndicum hospitalis Sancti Stephani predicti^e ex iure sibi cesso nomine dicti hospitalis a Cristiana sive Cristina prima uxore quondam Iacobi de Casamavero et secunda uxore dicti quondam Petri, ut de cessione constat publico instrumento scripto manu Francisci Guirardi de Montebarro notarii M° CCC° XXIII°, die XXVIII decembris, contra dictum Petrum de Forzano curatorem datum bonis et hereditati iacenti dicti quondam Petri Losnini et contra ipsam hereditatem et bona hoc anno, die VIII° marcii in curia ipsius domini consulis et ab ipso et de eo quod extimaveritis et in solutum / (c. 79 r.) dederitis dicto fratri Bertholino, ministro et sindaco ut supra^f, possessionem et dominium eidem tradatis et scripturam extimi ante eodem domino consuli in publicam formam mittatis, ut inde laus fieri possit sicut debet.

^a *Segue depennato* soldos viginti octo ianuinorum; *segue spazio bianco pari a circa dieci lettere* ^b vestris: così I ^c *segue depennato* XXIII° ^d *petitione: di lettura incerta* ^e *segue depennato* habentem ^f *segue depennato* corpo

1230

1323, maggio 14, <Genova>

Marino de Barano, batitor bodronorum di Carignano, si costituisce fideiussore nei confronti di Guglielmo, textor pannorum, figlio del fu Guglielmo Riccius, in favore di Nicolino de Raymondo di San Fruttuoso di Bisagno e di Vassallino suo fratello.

Notizia in n. 1239.

Notaio: Vivaldo « de Porta ».

1231

1323, ottobre 6, <Genova>

Fazio, Antonio ed Enrico, monaci del monastero di Santo Stefano, propongono un appello presso la sede pontificia innanzi a Rolando, preposto della chiesa di Sant'Ambrogio di Genova, sottoesecutore di Guglielmo Ferrarius, chierico di Piacenza.

Notizia in nn. 1233, 1235.

Notaio: Leonardo « de Garibaldo ».

Sull'argomento v. nn. 1197-1198, 1232-1235.

1232

1323, ottobre 7, <Genova>

Fazio, Antonio ed Enrico, monaci del monastero di Santo Stefano, propongono un appello presso la sede pontificia innanzi a Gregorio de Camilla, canonico genovese, esecutore di Guglielmo Ferrarius, chierico di Piacenza.

Notizia in nn. 1233-1234.

Dell'atto dà notizia pure un'annotazione in A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 210/II, c. 1 r., che costituisce il frontespizio del frammento di cartolare del notaio dell'anno 1323 cucito all'inizio: « Die VII^a octubris. Hinc sequitur appellatio monachorum monasterii Sancti Stephani de Ianua facta coram domino G(regorio) de Camilla, canonico Ianuensi, ut in folio supra ».

Notaio: Leonardo « de Garibaldo ».

Sull'argomento v. nn. 1197-1198, 1231, 1233-1235.

1233

<1323>, ottobre 14, Genova

Fazio, Antonio ed Enrico, monaci del monastero di Santo Stefano, richiedono a Gregorio de Camilla, canonico genovese, e a Rolando, preposto della chiesa di Sant'Ambrogio, esecutore e sottoesecutore di Guglielmo Ferrarius, chierico di Piacenza, la lettera attestante la proposizione di un appello presso la sede pontificia.

Imbreviatura [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 210/II, c. 2 v.

Nel margine interno, della stessa mano: « Factum ».

L'anno è dedotto dalla notizia contenuta nell'atto e che risulta datata nel n. 1235.

Notaio: Leonardo « de Garibaldo ».

Sull'argomento v. nn. 1197-1198, 1231-1232, 1234-1235.

In nomine Domini amen. In presentia mei notarii et testium subscriptorum^a, dicti^b frater Facius, frater^c Antonius et frater Henricus, monachi dicti^d monasterii Sancti Stephani de suburbiis Ianue^e, nunc soli presentes et residentes in monasterio predicto, constituti in presentia venerabilium virorum^f dominorum Gregorii de Camilla, canonici Ianuensis^g et domini Rolandi, prepositi ecclesie^h Sancti Ambrosii Ianuensis, qui seⁱ dicunt executores et subexecutores ut supra dicti Guillelmi Ferrarii, clerici Placentiniⁱ, nominibus quibus supra iterum petunt apostolos^k et cum instantia petunt sibi per eos dari quos alias ab eis petierunt super appellationibus predictis^l per eos coram eis factis et interpositis^m ad Apostolicam Sedemⁿ, ut constat publicis instrumentis scriptis manu mei dicti^o notarii infrascripti hoc anno, die VI^a et VII^a octubris, cum sint parati et paratos^p se asserant eos recipere, si eis^q tradere dictos apostolos volunt^r, non recedendo propterea ab appella-

tionibus predictis, set in eis et earum qualibet potius persistendo^s, et de predictis^t preceperunt et voluerunt fieri debere publicum instrumentum per me dictum notarium infrascriptum. Actum Ianue, in ecclesia Ianuensi, retro altare maius, ind(ictione) VI^a secundum cursum civitatis Ianue^u, die XIII^a octubris, in vesperis, presentibus testibus domino Anselmino de Ancissa, canonico Ianuensi, presbitero Laudisio de Zoalio^v et presbitero Blaxio de Placentia^w, capellanis^x dicte ecclesie Ianuensis.

^a et-subscriptorum: *nel margine superiore con segno di richiamo*   ^b dicti: *nel margine esterno*   ^c segue depennato Henricus   ^d dicti: *in soprilinea*   ^e segue depennato soli ^f virorum: *nel margine esterno*   ^g segue depennato qui se dicit execurorem   ^h segue depennato Sancte   ⁱ segue depennato dicit subexecutorem dicti Guillelmi Ferrarii, clerici Placentini   ^j segue spazio bianco pari a circa sette righe   ^k segue depennato sibi dari   ^l predictis: *in soprilinea*   ^m et interpositis: *nel margine interno*   ⁿ segue depennato ut de eis constat publico   ^o dicti: *in soprilinea*   ^p seguono due parole depennate illeggibili di complessive dieci lettere   ^q segue depennato tradere volunt   ^r apostolos volunt: *in soprilinea*   ^s segue spazio bianco pari ad una riga e mezza   ^t seguono due lettere depennate illeggibili   ^u ind(ictione)-Ianue: *in soprilinea*   ^v de Zoalio: *in soprilinea*   ^w de Placentia: *in soprilinea*   ^x segue depennato Ianuensisibus

1234

<1323>, ottobre 22, Genova

Fazio, Antonio ed Enrico, monaci del monastero di Santo Stefano, richiedono a Gregorio de Camilla, canonico genovese, esecutore di Guglielmo Ferrarius, chierico di Piacenza, la lettera attestante la proposizione di un appello presso la sede pontificia.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 210/II, c. 5 r.

Nel margine interno, della stessa mano: « Factum ».

L'anno è dedotto dalla notizia contenuta nell'atto e che risulta datata nel n. 1235.

N o t a i o: Leonardo « de Garibaldo ».

Sull'argomento v. nn. 1197-1198, 1231-1233, 1235.

In nomine Domini amen. In presentia mei notarii et testium subscriptorum, dicti^a frater Facius, frater Antonius et frater Henricus, monachi dicti^b

monasterii Sancti Stephani de suburbiis Ianue, nunc soli presentes et residentes in ipso, constituti in presentia venerabilis viri domini Gregorii de Camilla, canonici Ianuensis, qui se dicit executorem specialiter una cum aliis^c deputatum per dominum^d Apostolice Sedis legatum dicto^e Guillelmo Ferrario^f, clerico Placentino^g, iterum nominibus quibus supra^h petunt ab eoⁱ instanter et cum instantia quanta possunt^j apostolos sibi dari super appellatione predicta^k per eos coram ipso ad Sedem Apostolicam interpositam a processibus suis quos alias super ipsa appellatione petierunt et dicunt quod sunt parati eos recipere^l, si eis^m ipsos apostolos tradere voluerit sive velitⁿ et per eos non remanet quando ipsos accipiant, si eis tradere vult seu dare, non recedendo propterea ab appellatione predicta, set in ea potius persistendo, de qua appellatione constat publico instrumento scripto manu mei dicti^o notarii infrascripti hoc anno, die VII^a octubris, et de predictis^p preceperunt et voluerunt fieri debere publicum instrumentum per me dictum notarium infrascriptum^q. Actum Ianue, in claustro ecclesie^r Ianuensis, die XXII^a octubris, ind(ictione) VI^a secundum cursum Ianue^s, post nonam et ante vespervas, presentibus testibus presbitero Francisco de Recho^t mansionario et presbitero Berioto, cappellano Ianuensi.

^a dicti: nel margine interno   ^b dicti: in soprilinea   ^c una-aliis: in soprilinea   ^d manca il nome   ^e dicto: in soprilinea   ^f segue depennato cano   ^g segue spazio bianco pari a circa quattro righe   ^h nominibus-supra: in soprilinea   ⁱ seguono due parole depennate illeggibili pari complessivamente a circa dieci lettere   ^j quanta possunt: in soprilinea   ^k predicta: in soprilinea   ^l segue depennato ac   ^m segue in soprilinea parola depennata illeggibile di circa cinque lettere   ⁿ ipsos-velit: in soprilinea su dare voluerit depennato   ^o dicti: in soprilinea   ^p seguono due lettere depennate illeggibili   ^q publicum-infrascriptum: nel margine esterno scritto per traverso   ^r ecclesie: in soprilinea   ^s ind(ictione)-Ianue: nel margine esterno   ^t segue depennato et p

1235

<1323>, ottobre 27, Genova

Fazio, Antonio ed Enrico, monaci del monastero di Santo Stefano, richiedono a Rolando, preposto della chiesa di Sant'Ambrogio, sottoesecutore di Guglielmo Ferrarius, chierico di Piacenza, la lettera attestante la proposizione di un appello presso la sede pontificia.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 210/II, c. 6 v.

Nel margine esterno, della stessa mano: « Factum ».

Il documento è compreso in una serie di atti datati 1323.

N o t a i o: Leonardo « de Garibaldo ».

Sull'argomento v. nn. 1197-1198, 1231-1234.

In nomine Domini amen. In presentia mei notarii et testium subscrip-
torum, dicti^a frater Facius, frater Antonius et frater Henricus, monachi
dicti^b monasterii Sancti Stephani de suburbiis Ianue, nunc soli presentes et
residentes in ipso^c, constituti in presentia venerabilis viri domini Rollandi,
prepositi ecclesie Sancti Ambrosii Ianuensis, qui se dicit^d subexecutorem
sive subdelegatum specialiter deputatum dicto Guillelmo Ferrario^e, clerico
Placentino^f dictis nominibus^g instanter et cum instantia quanta possunt^h
petunt apostolos sibi ab eo dari quos ab eo aliasⁱ petierunt^j super appella-
tione predicta^k per eos coram ipso ad Sedem Apostolicam interpositam, ut
constat publico instrumento scripto per manum mei dicti Leonardi notarii
infrascripti^l M^o CCC^o XXIII°, die^m VI^a octubris, cum sint parati eos recipere, si
sibi dare eos voluerit, persistendo semper in appellatione predicta et
quacumque aliaⁿ et non recedendo ab ea nec^o aliqua alia per eos occasione
predicta interposita. Et de predictis^p preceperunt et voluerunt fieri debere
publicum instrumentum per me dictum notarium infrascriptum. Actum Ia-
nue^q, in palatio archiepiscopatus Ianue, ubi^r regitur curia archiepiscopatus
Ianue, ind(ictione) VI^a secundum cursum Ianue^s, die XXVII^a octubris, circa
terciam, presentibus testibus presbitero Bartholino, ministro ecclesie Sancte
Margarite de Tacio de Bargalio Ianuensis diocesis, et Blaxino Gayono de
Sancto Stephano clerico^t, subcustode ecclesie Ianuensis.

^a dicti: *nel margine esterno*   ^b dicti: *in soprilinea*   ^c segue depennato monasterio
^d segue depennato subed   ^e segue spazio bianco pari a due righe   ^f segue spazio bianco pari
a circa quattro righe   ^g dictis nominibus: *in soprilinea*   ^h quanta possunt: *in soprilinea*
ⁱ segue depennato petit   ^j petierunt: *in soprilinea*   ^k predicta: *in soprilinea*   ^l infra-
scripti: *in soprilinea*   ^m segue depennato VII^a octubris   ⁿ et-alia: *in soprilinea*   ^o segue
sub ali   ^p segue depennato at   ^q segue depennato in claustro Ianuensi   ^r segue depen-
nato re   ^s secundum-Ianue: *in soprilinea*   ^t de-clerico: *in soprilinea*.

1236

1324, <Genova>

Testamento di Guglielmo de Clapa, tinctor vermilli.

Notizia in n. 1283.

Il documento che fornisce la notizia non dà indicazione né del mese né del giorno.

Notaio: Ugolino « Cerrinus ».

1237

1324, febbraio 10, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del procuratore frate Fazio, rilascia quietanza a Caterina, che agisce in veste di tutrice della nipote Antonina, della somma di 15 lire residue su quanto dovuto pro terratico degli anni 1322 e precedenti per le case di Antonina che insistono sul suolo del monastero, nel borgo di Santo Stefano.

Imbreviatura [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 109, c. 62 r.

Nel margine esterno di c. 62 r., della stessa mano: « Catalina tutrix et curatrix Antonine, filie et heredis quondam Nigrini, filii dicte Cataline ».

Notaio: Ricobono « de Savignono ».

Sull'argomento v. nn. 1113, 1211-1212, 1214.

✠ In nomine Domini. Ego frater Facius, monachus monasterii et conventus monasterii Sancti Stephani de Ianua, syndicus, actor, procurator et certus nuncius dicti monasterii^a generaliter ad omnia negotia dicti monasterii et conventus presencia et futura gerenda et administranda, secundum quod continetur in instrumento inde scripto manu Lanfranchini de Nazario notarii M^o CCC^o VII, die XXIII marcii, nomine dicti monasterii et pro dicto monasterio,

confiteor tibi Cataline, tutrici et curatrici Antonine, filie et heredis quondam Nigrini filii tui, me habuisse et recepisse a te, solvente de pecunia seu de bonis dicte Antonine, libras quindecim ianuinorum pro terratico et nomine teratici^b hedificiorum domorum que dicta Antonina habet^c Ianue, in burgo Sancti Stephani, super terra^d seu super solo dicti monasterii et quos denarios causa dicti teratici seu dicti soli dictum monasterium habere et recipere debebat a dicta Antonina seu de bonis que fuerunt dicti quondam Nigrini filii tui ad complementum^e pro toto anno et usque per totum annum de M^o CCC^o XXII et eciam ad complementum tocius temporis preteriti et pro toto tempore preterito usque per totum dictum annum de M^o CCC^o XXII^f ut dictum est, renuncians^g exceptioni dicte pecunie non habite, solucionis et satisfacionis non recepte, doli mali in factum, condicioni sine causa et omni alii exceptioni et iuri / (c. 62 v.) per quam seu per quod aliquid in contrarium dici seu opponi posset^h, unde quantum est pro dictis denariis seu quantum est pro omni eo et toto quod dictum monasterium habere et recipere debebat causa terratici seu soli dicatorum hedificiorum domorum pro toto dicto tempore preterito usque per totum dictum annum de M^o CCC^o XXII seu per totum dictumⁱ tempus preteritum usque per totum dictum annum de MCCC^o XXII^g ut dictum est seu occasione ipsius^j, nomine dicti monasterii et pro dicto monasterio, promito et convenio tibi, stipulanti et recipienti nomine dicte Antonine, filie et heredis dicti quondam Nigrini, et pro ipsa Antonina seu nomine bonorum que fuerunt dicti quondam Nigrini filii tui, quod per me vel per dictum monasterium vel per alium nomine dicti monasterii seu pro dicto monasterio de cetero contra te vel dictam Antoninam vel eius bona seu contra dicta bona nulla movebitur actio, controversia seu aliqua fiet requisitio et perpetuo nomine dicti monasterii et pro dicto monasterio promito et convenio tibi, stipulanti et^k recipienti nomine dicte Antonine et pro ea, me et dictum monasterium^l dictam solucionem^m et omnia supradicta rata et firma habere et tenere, atendere, complere et observare et contra in aliquo non facere vel venire sub pena dupli de quanto et quotiens contrafieret vel non observaretur a teⁿ nomine dicte Antonine solempniter stipulata et a me nomine dicti monasterii et pro dicto monasterio tibi promisa^o cum restitutione dampnorum et expensarum litis et extra, te credita de dampnis et expensis in simplici verbo tantum, ratis et firmis semper manentibus omnibus et singulis supradictis et proinde et ad sic observandum nomine dicti monasterii et pro ipso monasterio omnia bona dicti monasterii habita et habenda tibi pignori obligo, renuncians in predictis omnibus et singulis omni exceptioni et iuri tam canonico quam civili per quam

seu per quod aliquid in contrarium dicere seu opponere possem. Actum Ianue, im^p burgo sancti Stephani, in domo in qua habito ego notarius infra-scriptus. Testes vocati et rogati Guillelmus pancogollus de Sancto Stephano, Iohanninus Rebuffus merzarius de Sancto Stephano et Iohanninus de Centocroxe de Varixio, clericus dicti monasterii Sancti Stephani de Ianua. Anno dominice nativitatis millesimo trecentesimo vigesimo quarto, ind(ictione) sexta, die decima februarii, post nonam.

^a dicti monasterii: *in soprilinea*   ^b teratici: *così I*   ^c *segue depennato* super terra
^d Ianue-terra: *in soprilinea*   ^e ad complementum: *in soprilinea*   ^f *segue depennato* renun-
cians   ^g ut-renuncians: *in soprilinea*   ^h per quam-posset: *in soprilinea*   ⁱ dictum: *cor-*
retto da dictus   ^j ut-ipsius: *in soprilinea su* promito et convenio tibi *depennato*   ^k sti-
pulantì et: *in soprilinea*   ^l me-monasterium: *in soprilinea*   ^m *segue depennato* dictam
ⁿ *segue depennato* solempn   ^o promisa: *così I*   ^p im: *così I*.

1238

1324, marzo 28, <Genova>

Biagio Gaione lanerius vende a Simone di Santo Stefano lanerius una casa che insiste sul suolo del monastero, oltre al terreno libero retrostante.

Notizia in n. 1244.

Notaio: Antonio « de Gregorio ».

1239

1324, aprile 14, Genova

I coniugi Marino de Barano, batitor bodronorum di Carignano, e Agnesina, insieme con Caterina, figlia di Marino, si dichiarano debitori di alcune somme nei confronti di Guglielmo, textor pannorum, figlio del fu Guglielmo Ricus, a garanzia delle quali impegnano una casa di Marino nel borgo di Santo Stefano, in carubio novo, che insiste sul suolo del monastero di Santo Stefano.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 109, c. 72 r.

Nel margine interno di c. 72 r., della stessa mano, con riferimento all'atto di cui il documento dà notizia e barrata con una linea obliqua: « Ex forma publici instrumenti inde facti, ut omnes predicti dicunt, manu Vivaldi de Porta notarii »; in quello esterno, della stessa mano: « Guillelmus, textor pannorum, quondam Guillelmi Ricii, pro comuni d. VI, pro me s. I, d. III ».

Il documento è barrato con una linea obliqua.

N o t a i o: Ricobono « de Savignono ».

✠ In nomine Domini. Nos Marinus de Barano, batitor bodronorum, de Calignano, Agnesina iugales^a et Catalina, filia dicti Marini, quisque nostrum in solidum, confitemur tibi Guillelmo, textori panorum^b, filio quondam Guillelmi Ricii, nos in solidum tibi dare et solvere debere libras quinque ianuinorum, de quibus ego dictus Marinus tibi confessus fui seu de quibus et pro quibus versus te intercesi et fideiusi et me et mea principaliter obligavi pro Nicolino de Raymondo de Sancto Fructuoso de Bissanne et Vassalino, eius fratre, et pro utroque eorum in solidum, secundum quod continetur in instrumento inde facto et scripto manu Vivaldi de Porta notarii M^o CCC XXIII, die XIII maii^c. Item confitemur nos dicti Marinus, Agnesina et Catalina, quisque nostrum in solidum, tibi dicto Guillelmo dare et solvere debere libram unam, soldos sexdecim ianuinorum pro expensis quas fecisti pro dictis denariis tibi habendis et recuperandis sive causa habendi et recuperandi dictos denarios et sunt in summa libre sex, soldos sexdecim ianuinorum, quas quisque nostrum in solidum tibi dare et solvere debemus, renunciantes exceptioni dicte peccunie non debite, doli mali in factum, condicioni sine causa et omni alii exceptioni et iuri per quam seu per quod aliquid in contrarium dici seu opponi posset, quas libras sex, soldos sexdecim ianuinorum vel totidem pro hiis eiusdem monete quisque nostrum in solidum tibi dare et solvere promitimus et convenimus hinc usque mensem unum proximum, alioquin penam dupli quisque nostrum in solidum tibi stipulanti dare spondemus et tibi restituere promitimus omnes expensas et dampna que et quas feceris et substinueris elapso dicto termino pro dictis denariis habendis vel exigendis, te credito de expensis et dampnis in simplici verbo tantum, ratis et firmis manentibus supradictis et proinde et ad sic observandum omnia bona nostra habita et habenda quisque nostrum in solidum tibi pignori obligamus et specialiter hedificium domus mei dicti Marini, positum Ianue, in burgo Sancti Stephani, in carubio novo super terra seu solo ecclesie Sancti Stephani de Ianua, cui hedificio domus coheret antea carubius, retro trexenda, ab uno latere domus Rollandini de Monelia et ab alio latere do-

mus Iacobini scazarii, quod hedificium domus^d ego dictus Marinus pro te dicto Guillelmo et nomine tuo tenere et posidere confiteor quousque de predictis denariis omnibus solucionem integram fueris consecutus, acto quod de predictis omnibus et singulis quisque nostrum in solidum teneatur et quisque nostrum de predictis omnibus et singulis in solidum se obligat, renunciantes in predictis omnibus et singulis iuri solidi de principali, epistule divi Adriani, nove constitutioni de duobus reis debendi primo conveniendi et omni iuri et specialiter nos dicta Agnesina et dicta Catalina im^e predictis omnibus et singulis abrenunciamus dictis iuribus, senatui consulto Velleiano, iuri ypothecarum et omni iuri et facimus omnia predicta et singula consensu et voluntate dicti Marini viri mei dicte Agnesine et patris mei dicte Cataline et consilio testium infrascriptorum, quos consiliatores nostros propinquos et vicinos in hoc casu nobis elligimus et appellamus. Et iuravit dicta Catalina ad sancta Dei evangelia, tactis scripturis corporaliter sacrosanctis, omnia predicta et singula atendere, complere et observare et contra in aliquo non facere vel venire, confitens se maiorem esse annis decem octo et dicta Agnesina confitetur per Deum vivum se maiorem esse annis viginti quinque. Actum Ianue, / (c. 72 v.) in Calignano, in terra ecclesie Sancti Stephani de Ianua, iuxta domum, quam domum et terram tenet et conducit dictus Marinus. Testes et consiliatores Franconus moneerius, Iacobus Merlus censarius et Nicolaus Pernechus^f cultellerius. Anno dominice natiuitatis millesimo trecentesimo vigesimo quarto, ind(ictione) sexta, die quatuordecima aprilis, post vesperas.

^a *Segue depennato* quisque nostrum in solidum   ^b *panorum: così I*   ^c *segue spazio bianco pari a circa una riga e mezza*   ^d *quod-domus: in soprilinea su quam depennato*
^e *im: così I*   ^f *segue depennato cultellerius*

1240

<1324, aprile 25, Genova>

Lanfranco Peiagatus del borgo di Santo Stefano, in solutum della somma di 65 lire rimanenti per completare la dote della figlia Caterina, cede ad Oberto Minagia, figlio del fu Guglielmo Minagia e marito di Caterina, una casa che insiste sul terreno del monastero di Santo Stefano.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 12/II, c. 231 r.

Nel margine interno di c. 231 r., della stessa mano: « s. i. d. III ».

Il documento è compreso in una serie di atti datati 25 aprile 1324.

N o t a i o: Vivaldo « de Porta ».

Sull'argomento v. n. 977.

Ego Lanfrancus Peiagatus de burgo Sancti Stephani confiteor tibi Oberto Minagie de Gavio, filio quondam Willelmi Minagie, me tibi debere libras LXV ianuinorum ad complementum librarum CC ianuinorum docium sive patrimonii Cathaline, filie mee et uxoris tue, non nocente tibi in aliquo quod de ipsis a me modo te vocasti quietum et solutum^a in instrumento dotali ipsius Cathaline nunc composito manu notarii infrascripti¹, renuncians et c., unde tibi volens satisfacere de dictis libris LXV, do, trado et assigno tibi in solutum ipsarum sive ad complementum earum hedifficium unum domus quod habeo, teneo et possideo Ianue, super terram sive solum monasterii Sancti Stephani, cum iure soli ipsius, et ipsi coheret ante carrubius, retro quintana, ab uno latere carrubius et ab alio latere domus Francisci de Bracellis tabernarii, ad habendum, tenendum, gaudendum et possidendum et quicquid inde volueris faciendum tu et heredes tui et cui dederis et habere statueris iure proprietario et titulo in solutum dacionis sine omni et c. / (c. 231 v.) et si plus valet dictum hedifficium domus cum iure soli ipsius dicto precio, illud plus tibi dono et remitto mea pura et c., sciens ipsius veram et c., renuncians legi qua subvenitur et c. Possessionem quoque et dominium dicti hedifficii domus cum iure soli ipsius tibi confiteor et c. et te in vacuam possessionem indusisse^b, constituens me ipsum pro te et tuo nomine precario possidere dum possedero. Quam vero possessionem tibi liceat intrare et adprehendere ad voluntatem tuam et quandocumque volueris et tibi placuerit sine omni mea et c. Insuper ex dicta causa et titulo in solutum dacionis tibi do, cedo et trado omnia iura, rationes et actiones reales et personales que et quas habeo et mihi competunt et c. in dicto hedifficio domus et ipsius occasione, nichil iuris in me amplius retento, ita ut ipsis iuribus et rationibus uti possis, agere et experiri, intendere, petere, deffendere et c., constituens te in predictis omnibus procuratorem et c. Quod vero hedifficium domus cum iure soli ipsius tibi et heredibus tuis per me et heredes meos promitto et convenio ulterius non impedire et c., set ipsum pocius legitime deffendere, disbrigare

---

¹ V. A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 12/II, c. 230 v.

et c. a quacumque persona, collegio, corpore et universitate meis propriis expensis, remissa tibi necessitate denunciandi et in me iudicium suscipere usque ad diffinitivam sententiam, alioquin et c., et proinde et c., firmis et c., salvis tamen semper mutuis, collectis et honeribus comunis Ianue de ipso in futurum prestandis et salvo semper iure^c soli omni anno dicto monasterio persolvendo. Testes predicti, ea die et ora.

^a *Segue ripetuto* et solutum   ^b *indusisse: così I*   ^c *segue depennato* dicti

1241

<1324, aprile 28, Genova>

Giovanni barberius de Vignollo, abitante in Ponticello Sancti Stephani, vende ad Enrico, figlio del fu Pietro Ronco di Savona, una sua casa in Murcento, che insiste sul suolo del monastero di Santo Stefano, al prezzo di 30 lire.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 12/II, c. 237 v.

Nel margine esterno di c. 237 v., della stessa mano: « F(actum) »; « s. I ».

Il documento è compreso in una serie di atti datati 28 aprile 1324.

N o t a i o: Vivaldo « de Porta ».

Ego Iohannes barberius de Vignollo, qui habito in Ponticello Sancti Stephani, vendo, cedo et trado tibi Enrico, filio quondam Petri Ronchi de Saona, hedifficium unum domus meum cum iure soli ipsius / (c. 238 r.) quod habeo, teneo et possideo Ianue, in Murcento super terram sive solum monasterii Sancti Stephani et cui coheret ante via publica, retro murus civitatis Ianue, ab uno latere domus Nicole de Brunellis et ab alio domus Iohannini clavererii^a, ad habendum, tenendum, gaudendum et c.^b, precio finito librarum triginta ianuinarum, de quibus me a te bene voco et c., renuncians et c., et si plus valet dictum hedifficium domus dicto precio, illud plus tibi dono et remitto mera, pura et c., sciens ipsius veram et c., renuncians legi qua subvenitur et c. Possessionem quoque et dominium ipsius hedifficii domus cum iure soli ipsius tibi confiteor et c. et te in vacuum possessionem induxisse^c, constituens me ipsum hedifficium domus pro te et tuo nomine pre-

cario possidere dum possedero, quam vero possessionem tibi liceat intrare et c. Insuper ex dicta causa et pro precio supradicto tibi do, cedo et trado omnia iura, rationes, actiones reales et personales que et quas habeo et mihi competunt et competere possunt in dicto hedificio domus et solo ipsius, nichil iuris in me et c., ita ut ipsis iuribus et rationibus uti possis, agere et experiri, intendere, petere, defendere <et> c., constituens te in predictis omnibus procuratorem et c. Quod vero hedificium domus cum iure soli ipsius tibi et heredibus tuis per me et heredes meos promitto et convenio ulterius non impedire nec subtrahere seu advocare, hoc ipsum potius legitime deffendere, disbrigare et auctorizare a quacumque persona, collegio, corpore <et> c. meis propriis expensis <et> c. / (c. 238 v.) et in me iudicium suscipere et c., alioquin <et> c., et proinde et c., firmis et c., salvis tamen semper mutuis, collectis et honeribus comunis Ianue et iure soli dicti monasterii^d. Testes Zinetus Vivaldi de Porta et Iacobus Merlus censarius, eo die et ora.

^a *Segue spazio bianco pari ad una riga e mezza*   ^b *segue spazio bianco pari a due righe*
^c *indussisse: così I*   ^d *segue spazio bianco pari a circa due righe e mezza.*

1242

1324, maggio 2, <Genova>

Rolando de Balfemo acquisisce, in seguito ad incanto, una casa di Giovanni di Montoggio nel borgo di Santo Stefano, che insiste sul suolo del monastero, al prezzo di 47 lire e 19 soldi.

N o t i z i a in A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 186, c. 144 v.

N o t a i o: Leonardo «de Benorito de Bargalio».

1243

1324, maggio 2, <Genova>

Lanfranco de Balfemo acquisisce, in seguito ad incanto, una casa di Giovanni di Montoggio nel borgo di Santo Stefano, che insiste sul suolo del monastero.

N o t i z i a in A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 186, c. 145 v.

N o t a i o: Leonardo « de Benorito de Bargalio ».

1244

1324, maggio 22, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del monaco Fazio, rilascia quietanza a Simone di Santo Stefano lanerius, che agisce a nome e per conto di Biagio Gaione lanerius, della somma di 20 lire dovute per terratico ed ex investitione di una casa di Biagio che insiste sul suolo del monastero e da lui venduta, insieme con il terreno libero retrostante, a Simone.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 179/II, c. 3 v.

Nel margine esterno, della stessa mano: « F(actum) »; « Blaxii »; « Qui(etancia) ».

N o t a i o: Benedetto « de Vivalda ».

Sull'argomento v. nn. 1245, 1247-1248.

In nomine Domini amen. Ego frater Facius, monachus, syndicus et procurator monasterii Sancti Stephani Ianuensis, ut de syndicatu et procura constat publico instrumento scripto manu Lafranci de Nazario notarii M ***, dicto sindicario et procuratorio nomine confiteor tibi Symoni de Sancto Stephano lanerio, me a te, dante et solvente pro Blasio Gaiono lanerio et de eius propria peccunia, habuisse et recepissee^a libras viginti ianuinorum ad complementum eius et totius quod dictum monasterium a dicto Blaxio habere et recipere debebat tam pro terratico temporis preteriti usque in festo Natalis Domini pro-

xime preteriti quam ex investitione precii^b hedifficii domus^c et cum iure soli et terre vacue retro ipsum hedifficium^d per ipsum Blaxium tibi venditi, ut patet publico instrumento scripto manu Anthonii de Gregorio notarii hoc anno, die XXVIII marcii^e et quod hedifficium cum terra^f positum est Ianue, in burgo Sancti Stephani, super solo dicti monasterii Sancti Stephani, renunciando exceptioni non habite et non recepte peccunie^g, rei sic non geste, doli, conditioni sine causa et omni iuri, unde ad cautelam tui dicti Symonis et quia sic actum fuerit inter me et te in dicta solucione, do, cedo et trado tibi dicto Symoni^h et in te transfero omnia iura, actiones, rationes reales, personales, utiles, directas, rei persecutorias et penalesⁱ que et quas dicto sindicario et procuratorio nomine habere^j possum et mihi seu dicto monasterio^k competunt et competere possunt contra dictum Blaxium et bona sua et detentatores ipsorum bonorum^l ac etiam^m in dicto hedifficio domus cum iure soli cum dicta terra vacuaⁿ quantum pro deffensione dicti hedifficii cum iure soli et terre predicte^o pro dictis libris viginti^p, constituens te in predictis procuratorem ut in rem tuam propriam, promittens dicto nomine^q tibi et notario infrascripto, officio publico^r stipulanti et recipienti nomine et vice dicti Blaxii, quod per me^s dicto nomine vel dictum monasterium seu aliquam aliam personam habentem causam a dicto monasterio^t contra te dicto^u nomine vel dictum Blaxium, heredes vel bona tua seu^v dicti Blaxii quantum pro dictis libris viginti sic restantibus seu dicto terratico seu investitione, salva remanente dicta cessione^w, nulla de cetero fiet lis, questio, petitio, requisitio vel molestia seu actio movebitur in iudicio vel extra^x nec non / (c. 4r.) omnia et singula supradicta rata et firma habere et tenere, attendere, complere et observare et non contrafacere vel venire sub pena dupli eius de quo contrafieret, cum restitutione expensarum litis et extra et obligatione bonorum dicti monasterii, ratis manentibus supradictis. Actum Ianue, in burgo Sancti Stephani, in claustro dicti monasterii, anno dominice nativitatis M^o CCC^o vigesimo quarto, indic(tione) sexta, die vigesima secunda madii, in vesperis. Testes Manfredus Pezonus lanerius, Anthonius, eius filius, et Obertus Symonis de Rapallo lanerius.

^a habuisse-recepisse: *in soprilinea*   ^b segue depennato domus seu   ^c segue depennato dicti Blaxii   ^d et cum-hedifficium: *in soprilinea*   ^e marcii: *in soprilinea*   ^f cum terra: *in soprilinea*   ^g segue depennato seu non   ^h dicto Symoni: *in soprilinea*   ⁱ penales: *con segno abbreviativo superfluo*   ^j segue ripetuto et habere   ^k seu-monasterio: *in soprilinea*   ^l et-bonorum: *in soprilinea*   ^m segue depennato quantum   ⁿ segue parola depennata illeggibile di quattro lettere   ^o quantum-predictae: *in soprilinea e in parte nel margine per traverso*   ^p segue depennato quantum ad deffensionem et pro deffensione dicti hedifficii cum iure soli et dicta terra vacua   ^q dicto nomine: *in soprilinea*   ^r officio pu-

blico: *in soprilinea*   ^s *segue depennato* vel dictum   ^t a-monasterio: *in soprilinea su a me depennato*   ^u dicto: *corretto su precedente scrittura*   ^v tua seu: *in soprilinea*   ^w *salvacessione: in soprilinea*   ^x *segue depennato sub*

1245

1324, maggio 22, Genova

Biagio Gaione lanerius si dichiara debitore nei confronti del monastero di Santo Stefano, rappresentato dal rogatario, della somma di 14 lire rimanenti e dovute per terratico ed ex investitione di una sua casa che insiste sul suolo del monastero e da lui venduta, insieme con il terreno libero retrostante, a Simone di Santo Stefano lanerius.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 179/II, c. 4 r.

Nel margine esterno, della stessa mano: « Monasterii Sancti Stephani »; « De(bitum) »; nel corpo del testo, della stessa mano ed inserito in uno spazio rimasto bianco: « Cassata quia fuit testata de novo et melius ordinata de voluntate parcium et de eorum mandato » che prosegue di altra mano coeva « in instrumento in XXXV ».

Il documento è cassato con linee oblique incrociate.

N o t a i o: Benedetto « de Vivalda ».

Sull'argomento v. nn. 1244, 1247-1248.

In nomine Domini amen. Ego Blasius Gaionus lanerius confiteor tibi Benedicto notario infrascripto, officio publico stipulanti et recipienti nomine et vice monasterii Sancti Stephani Ianuensis, me dicto monasterio dare et solvere debere libras quatuordecim ianuinorum restantes dicto monasterio ad habendum a me tam ex investitione quam terratico^a cuiusdam hedificii domus mee cum iure soli et terre vacue post ipsum per me venditi^b Symoni de Sancto Stephano lanerio^c, non obstante et c.^d. Quas libras quatuordecim ianuinorum dicto monasterio dare et solvere promito ad voluntatem dicti monasterii sub pena^e. Actum Ianue, in burgo Sancti Stephani, in domo dicti Blasii, anno dominice nativitatis M^o CCC^o vigesimo quarto, indic(tione) sexta, die vigesima secunda madii, post vespervas. Testes Manfredus Pezonus lanerius, Anthonius eius filius et Obertus Symonis de Rappallo lanerius.

^a *Segue depennato dom*   ^b *venditi: corretto su vendite*   ^c *segue depennato renuncians n*
^d *segue spazio bianco pari a circa i tre quarti di una riga*   ^e *segue spazio bianco pari a tre righe,*
occupato dall'annotazione di cui alle note introduttive.

1246

1324, luglio 28, <Genova>

Guglielmo faber de Campis acquista da Pietro, figlio del fu Guglielmo del fu Martino de Vayrana de Roncala, una casa che insiste sul suolo del monastero di Santo Stefano.

Notizia in n. 1251.

Notai o: Giovanni « Italia de Clavaro ».

1247

1324, agosto 2, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del monaco Fazio, rilascia quietanza a Simone di Santo Stefano lanerius della somma di 13 lire dovuta pro investitione di una casa che insiste sul suolo del monastero che, insieme con il terreno libero retrostante, ha acquistato da Biagio Gaione lanerius.

Imbreviatura [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 179/II, c. 33 v.

Nel margine esterno, della stessa mano: « F(actum) »; « Symonis »; « Qui(etancia) ».

Notai o: Benedetto « de Vivalda ».

Sull'argomento v. nn. 1244-1245, 1248.

In nomine Domini amen. Ego frater Facius, monachus, syndicus et procurator monasterii et conventus Sancti Stephani Ianuensis, ut de sindicatu et procura constat per instrumentum publicum scriptum manu Lanfranchini de Nazario notarii M° CCC I *** , habens potestatem ad infrascripta et alia, ut patet dicto instrumento, confiteor tibi Symoni de Sancto Stephano lane-

rio me a te habuisse et recepisse libras tredecim ianuinorum, que sunt pro investitione denariorum XII^a pro libra contingentium dicto monasterio ex^b precio cuiusdam hedificii domus cum iure soli et terra vacua retro ipsum posita^c tibi venditi per^d Blasium Gayonum lanerium precio librarum CC LX ianuinorum et quod hedificium positum est Ianue, in burgo Sancti Stephani, super solo seu terra dicti monasterii et cui coheret ante carubius, retro terra dicti monasterii, ab uno latere domus quondam Francisci formaiaarii de Sancto Stephano in parte et in parte tinctoria Nicole Campanarii et si qui alii sunt confines, renunciando exceptioni non habite et non recepte peccunie, rei sic non geste, doli, condicione sine causa et omni iuri, promittens dicto nomine tibi quod per me dicto nomine seu dictum monasterium et conventu <m> vel per aliam personam habentem causam a me dicto nomine vel dicto monasterio et conventui quantum pro dictis libris XIII ianuinorum vel aliqua parte ipsarum nulla de cetero fiet lis, questio, petitio, requisitio vel molestia seu actio movebitur in iudicio vel extra sub pena dupli eius de quo contrafieret cum restitutione expensarum litis et extra et obligatione bonorum^e dicti monasterii et conventus^f, ratis manentibus supradictis. Actum Ianue, in dicto monasterio, in camara prope claustrum, anno dominice natiuitatis M^o CCC^o vigesimo quarto, indic(tione) sexta, die secunda augusti, post vespere. Testes Petrus Piper de Clavaro et Iohannes Ardighi lanerius.

^a XII: *in soprilinea*   ^b contingentium-ex: *in soprilinea*   ^c et-posita: *in soprilinea*
^d *segue depennato* quondam   ^e *segue depennato* meorum   ^f *segue depennato* actum Ianue

1248

<1324, agosto 6 - 8, Genova>

Biagio Gaione lanerius si dichiara debitore nei confronti del monastero di Santo Stefano, rappresentato dal rogatario, della somma di 14 lire dovute per terratico e pro investitione.

Imbreviatura [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 179/II, c. 34 v.

Nel margine esterno, della stessa mano: « Monasterii »; « De(bitum) »; in calce al testo, della stessa mano: « Require totum in folio hinc intus incluso ».

Documento interrotto.

La datazione indicata è dedotta dai documenti del cartolare tra cui questo è compreso.

Notai o: Benedetto « de Vivalda ».

Sull'argomento v. nn. 1244-1245, 1247.

In nomine Domini amen. Ego Blaxius Gayonus lanerius, filius quondam Oberti Gayoni, confiteor tibi notario infrascripto, officio publico stipulanti et recipienti nomine et vice monasterii et conventus Sancti Stephani Ianuensis, me dicto monasterio et conventui dare et solvere debere libras quatuordecim ianuinorum restantes dicto monasterio et conventui ad habendum a me tam ex terratico usque in Natalem Domini proxime preteriti^a quam ex investitione denariorum XII pro libris precii.

^a preteriti: così I, in soprilinea su venturum depennato.

1249

1324, agosto 12, <Genova>

L'ospedale di San Giovanni rilascia procura a frate Francesco de Veruca.

Notizia in n. 1257.

Notai o: Pietro « Ruffino ».

1250

1324, settembre 9, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del monaco Fazio, rilascia quietanza ad Ansaldo di Rapallo tintor guadi della somma di 11 lire dovuta in ragione di 12 denari per ogni lira del prezzo di una casa nel borgo di Santo Stefano che insiste sul suolo del monastero, che egli ha acquistato da Oberto de Cairo di Quinto.

Imbreviatura [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 179/II, c. 44 r.

Nel margine esterno, della stessa mano: « Ansaldi »; « Qui(etancia) »; in quello interno, della stessa mano: « F(actum) ».

N o t a i o: Benedetto « de Vivalda ».

In nomine Domini amen. Ego frater Facius, monachus, syndicus et procurator monasterii Sancti Stephani Ianuensis^a, ut de sindicatu et procura constat per publicum instrumentum scriptum manu Lanfranchini de Nazario notarii M^o ****, dicto sindicario et procuratorio nomine, confiteor tibi Ansaldo de Rappallo tintori guadi me a te habuisse et recepissee libras undecim ianuinorum, videlicet denarios duodecim pro qualibet libra pro qualibet parte^b precii cuiusdam hedifficii domus cum iure soli^c positi Ianue, in burgo Sancti Stephani, super solo sive terra monasterii Sancti Stephani et quod hedifficium domus^d emisti ab Oberto de Cairo de Quinto precio librarum centum decem ianuinorum, renunciando exceptioni non habite et non recepte pecunie, rei sic non geste, doli, conditioni sine causa et omni iuri, promittens dicto nomine tibi quod per me dicto nomine seu per dictum monasterium seu per aliquam personam habentem causam a dicto monasterio^e contra te vel heredes tuos seu bona tua^f quantum pro dicta quantitate vel aliqua parte ipsius nulla de cetero fiet lis, questio, petitio, requisitio vel molestia seu actio movebitur in iudicio vel extra sub pena dupli dicte quantitatis cum restitutione expensarum litis et extra et obligatione bonorum dicti monasterii, ratis manentibus supradictis. Actum Ianue, in camera prope claustrum dicti monasterii, anno dominice nativitatis M^o CCC^o vigesimo quarto, indic(tione) sexta, die nona septembris, post nonam. Testes Iacobus Merlus censarius et Guillelminus textor quondam Guillelmi Ricii.

^a Segue depennato dicto   ^b pro-parte: in soprilinea   ^c segue depennato pro   ^d hedifficium domus: in soprilinea   ^e segue depennato nulla de cetero   ^f segue nu

1251

1324, settembre 27, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del monaco Fazio, rilascia quietanza a Guglielmo faber de Campis della somma di 50 soldi dovuta sul prezzo di una casa che insiste sul suolo del monastero, che egli ha acquistato da Pietro, figlio del fu Guglielmo del fu Martino de Vayrana de Roncala.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 179/II, c. 77 v.

Nel margine esterno, della stessa mano: « F(actum) »; « Guillelmi »; « Qui(etancia) ».

N o t a i o: Benedetto « de Vivalda ».

In nomine Domini amen. Ego frater Facius, monachus, syndicus et procurator monasterii Sancti Stephani Ianuensis, ut de procura constat per publicum instrumentum scriptum manu Lanfranchini de Nazario notarii M^o ***, dicto procuratorio nomine confiteor tibi Guillelmo fabro de Campis me a te habuisse et recepissee soldos quinquaginta ianuinorum, videlicet denarios duodecim ianuinorum pro qualibet parte precii cuiusdam hedificii domus cum iure soli positi super solo sive terra dicti monasterii et^a quod emisti a Petro, filio Guillelmi filii quondam Martini de Vayrana de Roncala, ut patet publico instrumento scripto manu Iohannis Italie de Clavaro notarii^b hoc anno, XXVIII iullii^c, renuncians exceptioni non habite et non recepte^d <pecunie>, rei sic non geste, doli, conditioni sine causa et omni iuri, promitens dicto nomine tibi quod per me dicto nomine vel per dictum monasterium seu per aliam personam habentem causam a dicto monasterio contra te vel heredes tuos seu bona tua quantum pro dicta quantitate^e vel aliqua parte ipsius nulla de cetero fiet lis, questio, peticio, requisicio vel molestia seu actio movebitur in iudicio vel extra sub pena dupli^f eius de <quo> confrasieret cum restitutione expensarum litis et extra et obligatione bonorum^g dicti monasterii, ratis manentibus supradictis. Actum Ianue^h, in claustro dicti monasterii, anno dominice nativitatis M^o CCC^o vigesimo quarto, indic(tione) septima, die vigesima septima septembris, post vespervas. Testes Iohannes de Cindo de Varixio et Manuel, magister axie de Sancto Stephano.

^a positi-et: *in soprilinea*   ^b *segue depennato* M^o   ^c iullii: *cosi I*   ^d *segue depennato*
 pecunie seu   ^e *segue depennato* nul   ^f *segue depennato* dicte q   ^g *segue depennato* tuorum
 rum   ^h *segue depennato* extra

1252

1324, ottobre 27, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del monaco Fazio, rilascia quietanza a Ugolino Lombardo molinarius di quanto dovuto per 4 anni tra-

scorsi per il canone di un mulino nella braida di Carignano, oltre alla somma complessiva di 51 lire per il canone del mulino de Surrigia per varie annualità.

Imbreviatura [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 179/II, c. 52 v.

Nel margine esterno, della stessa mano: « F(actum) »; « Ugolini »; « Qui(etancia) ».

Notai o: Benedetto « de Valda ».

Sull'argomento v. nn. 155, 157, 178, 182-183, 306-307, 314, 331, 563, 669, 722, 846, 1150, 1184, 1253-1254, 1262, 1278, 1280, 1282.

In nomine Domini amen. Ego frater Facius, monachus, syndicus et procurator monasterii Sancti Stephani Ianuensis, ut de procura constat per publicum instrumentum scriptum manu Lanfranchini de Nazario notarii ***, dictis sindicario et procuratorio nominibus^a, confiteor tibi Ugolino Lombardo molinario, filio quondam Guillelmi Lombardi, me a te habuisse et recepisse integram rationem, solutionem et satisfacionem de omni pensione quam dare tenebaris dicto monasterio pro molendino sive rotis duabus molendinorum quas conducebas a dicto monasterio^b et quod molendinum seu rote positum est in brayda^c Calignani^d et hoc pro annis quatuor proxime preteritis et eciam habuisse et recepisse a te de^e pensione molendini de Surrigia positi in aqua Bissanis quod conducebas tu vel quondam Guillelmus pater tuus a dicto monasterio libras triginta quinque ianuinarum ex^f temporibus preteritis ab anno uno^g et dimidio retro et de dictis annis^h et dimidio libras sedecim ianuinarum, renuncians exceptioni non habite et non recepte pecunie, rei sic non geste, doli, conditioni sine causa et omni iuri, promitens dicto nomine tibi quod per meⁱ dicto nomine vel dictum monasterium seu per aliam personam habentem causam a dicto monasterio nulla de cetero fiet lis, questio, peticio, requisicio vel molestia seu actio movebitur in iudicio vel extra sub pena dupli eius de quo contrafieret cum restitutione expensarum litis et extra et obligatione bonorum dicti monasterii, ratis manentibus supradictisⁱ. Actum Ianue, in claustrum dicti monasterii, anno dominice nativitatis M^o CCC^o vigesimo quarto, indic(tione) septima, die vigesima septima octubris, post terciam. Testes Ansaldo de Portigiis molinarius, Bartholomeus de Rappallo, clericus dicti monasterii, et Iohanninus de Mulazana, clericus^k dicti monasterii.

^a *Segue depennato* facio   ^b *segue depennato* et hoc apositum fuit   ^c *brayda: in sopralinea*
^d *Calignani: corretto da Calignano*   ^e *de: in sopralinea su pro depennato*
^f *ianuinarum ex: in sopralinea su pro depennato*   ^g *anno uno: in sopralinea su annis duobus depennato*
^h *segue depennato* duobus   ⁱ *segue depennato* vel   ^j *ratis-supradictis: in sopralinea*
^k *segue depennato* abatis

1253

1324, ottobre 27, Genova

Ugolino Lombardo molinarius, figlio del fu Guglielmo Lombardo, si dichiara debitore nei confronti del monastero di Santo Stefano, rappresentato dal monaco Fazio, della somma di 11 lire e 13 soldi dovuta per il canone di un mulino in Carignano per 4 anni trascorsi.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 179/II, c. 53 r.

Nel margine esterno, della stessa mano: « Monasterii »; « De(bitum) »; in quello interno, della stessa mano: « F(actum) ».

N o t a i o: Benedetto « de Vivalda ».

Sull'argomento v. nn. 155, 157, 178, 182-183, 306-307, 314, 846, 1150, 1252, 1254.

In nomine Domini amen. Ego Ugolinus Lombardus molinarius, filius quondam Guillelmi Lombardi, confiteor tibi fratri Facio, monaco, sindaco et procuratori monasterii Sancti Stephani Ianuensis, stipulanti et recipienti nomine et vice dicti monasterii et tibi notario infrascripto^a, officio publico stipulanti et recipienti nomine et vice dicti monasterii, et per te dicto monasterio^b me dare debere dicto monasterio libras undecim, soldos tredecim ianuinorum restantes dicto monasterio ad habendum a me ex pensione quatuor annorum proxime preteritorum molendini sive rotarum duarum molendinorum positarum in Calignano, quas^c conducebam a dicto monasterio, non obstante quod in instrumento modo scripto manu notarii infrascripti¹ tu dictus syndicus dictis sindicario et procuratorio nominibus^d de tota pensione dictorum IIII^{or} annorum te quietum et solutum vocasti et quod abrenunciasti exceptioni non numerate pecunie, rei sic non geste, doli, conditioni sine causa et omni iuri, cum in veritate dict(e) libre XI, soldi XIIIe dicto monasterio restent a me habende, renuncians exceptioni non debite pecunie, rei sic non geste et omni iuri. Quas libras undecim, soldos tredecim ianuinorum promito vobis dicto sindaco et dicto notario, dicto nomine

---

¹ V. n. 1252.

stipulantibus, dare et solvere dicto monasterio vel eius certo nuncio per me vel meum nuncium usque festum Natalis Domini proxime venturum sub pena dupli dicte quantitatis cum restitutione expensarum litis et extra et obligacione bonorum meorum, ratis manentibus supradictis, renunciando fori privilegio et omni iuri, ita quod me et mea Ianue, Pisis, Saone et ubique mundi locorum et sub quocumque iudice et magistratu pro predictis^f dictum monasterium convenire possit. Actum Ianue, in claustrum dicti monasterii, anno dominice nativitatis M^o CCC^o vigesimo quarto, indic(tione) septima, die vigesima septima octubris, post terciam. Testes Ansaldus de Portigiis molinarius, Bartholomeus de Rappallo, clericus dicti monasterii, et Iohaninus de Mulazana, clericus abbatis dicti monasterii.

^a Segue depennato st ^b et-monasterio: in *sopralinea* ^c segue depennato mod
^d dictis-nominibus: in *sopralinea* ^e XIII: *così I* ^f pro predictis: in *sopralinea*.

1254

1324, dicembre 7, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del monaco Fazio, concede in locazione per un anno ad Ugolino Lombardo molinarius due mulini già da lui condotti, uno nella braida di Carignano, l'altro in Bisagno, località Surrigia, per il canone di 19 lire. Giovannino Sardo di Pontremoli pancogolus si costituisce fideiussore.

Imbreviatura [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 179/II, c. 66 r.

Nel margine esterno, della stessa mano: « Monasterii »; « Loc(acio) ».

Notai o: Benedetto « de Vivalda ».

Sull'argomento v. nn. 155, 157, 178, 182-183, 306-307, 314, 331, 563, 669, 722, 846, 1150, 1184, 1252-1253, 1262, 1278, 1280, 1282.

In nomine Domini amen. Ego^a frater Facius, monachus, syndicus, actor, procurator monasterii et conventus Sancti Stephani Ianuensis, ut de sindicatu et procura constat per publicum instrumentum scriptum manu Lanfranchini de Nazario notarii^{***}, dicto sindicario et procuratorio nomine pro dicto monasterio et conventu loco et titulo locacionis concedo tibi

Ugolino Lombardo molinario^b molendina duo seu rotas duas molendinorum que conducere soles tu et quondam Guillelmus^c pater tuus a dicto monasterio et sunt posita Ianue, videlicet in braya Calignani et aliud in aqua Bisannis, loco dicto Surrigia, que molendina cum rotis, molis, asteriis^d, aquareciis et omnibus ad dicta molendina pertinentibus et prout tenere soles a dicto monasterio tibi loco et titulo locacionis concedo a festo sancti Michaelis proxime preteriti usque ad annum unum proxime completum pro pensione librarum decem et novem ianuinorum per te solvendarum dicto monasterio et conventui annuatim, videlicet in festo Pascatis resurrectionis Domini proxime venturo libras novem et soldos decem ianuinorum et reliquas libras novem et soldos X ianuinorum in festo sancti Michaelis proxime venturo, promitens dicto nomine tibi dicta duo molendina sive rotas duas cum rotis, molis, asteriis, massariis, aquareciis et omnibus dictis molendinis pertinentibus sicut solitus es tenere tibi dimittere et non auferre nec pensionem^e augere usque ad dictum tempus, set potius tibi deffendere, disbrigare et expedire a quacumque persona, corpore, collegio et universitate expensis propriis dicti monasterii. Versa vice ego dictus Ugolinus promito et convenio tibi dicto sindico dicto nomine stipulanti dicta molendina sive rotas duas cum rotis, molis, asteriis et aquareciis et omnibus dictis molendinis pertinentibus, prout solitus sum tenere, a te dicto nomine seu dicto monasterio et conventu tenere dicto locacionis titulo et non dimittere usque ad dictum tempus et dare et solvere tibi dicto nomine seu dicto monasterio et conventui dictam annuam pensionem per terminos supradictos et in fine dicti termini dicta duo molendina cum rotis, molis, asteriis et aquareciis et omnibus eis^f pertinentibus tibi nomine predicto seu dicto monasterio et conventui redere ad restitutionem seu dicto monasterio et conventui ad voluntatem tuam et dicti monasterii et conventus. Que omnia et singula supradicta promiserunt dicte partes sibi vicissim et altera alteri attendere, complere et observare et non contrafacere vel venire sub pena dupli dicte cessionis cum restitutione expensarum litis et extra et obligatione bonorum dicti monasterii et dicti Ugolini, ratis manentibus supradictis. Insuper Iohanninus Sardus de Pontremulo pancogolus de predictis omnibus et singulis attendendis, complendis et observandis versus dictum syndicum dicto nomine pro dicto Ugolino eius precibus et mandato intercessit et fideiussit sub dicta pena et obligatione bonorum suorum, renuncians iuri de principali et omni iuri. Actum Ianue, in dicto monasterio, sub porticu domini abbatis, anno dominice nativitatis M^o CCC^o vigesimo quarto, indic(tione) septima, die septima decembris, post terciam. Testes presbiter Petrus, ca-

pelanus dicti monasterii, Berthonus, clericus dicti monasterii et Nicola Nepitella ortulanus.

^a *Segue depennato* Iohannes   ^b *segue depennato* quod   ^c *Guillelmus: con g corretta*
su p   ^d *segue depennato* et q   ^e *segue depennato* acress   ^f *eis: in sopralinea.*

1255

1325, gennaio 31, <Genova>

Testamento di Enrico Longo.

Notizia in n. 1257.

Notaio: Domenico « Durantis ».

1256

1325, marzo 22, Genova

Ianeto di Langasco candelerius rilascia quietanza al prete Egidio, ministro della chiesa di San Nazario di Albaro, di parte delle spese di sepoltura di Caracossa, vedova di Lanfranco Bertholi.

Imbreviatura [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 198, c. 256 v.

Nel margine esterno, della stessa mano: « Presbiteri Egidii de Albario, quitacio »; « VII ».

Notaio: Ugolino « Cerrinus ».

In nomine Domini amen. Ego Ianetus de Langascho candelerius confiteor tibi presbitero Egidio, ministro ecclesie Sancti Nazarii de Albario, me habuisse et recepisse a te plenam et integram solutionem et satisfactionem de expensis sepulture quondam Caracosse, uxoris quondam Lanfranchi Bertholi, cuius Cataline ad instanciam tuam feci expensas sepulture, salvo de libris tribus ianuinarum restantibus adhuc mihi habendis a te occasione

dicte sepulture, renuncians exceptioni non habite et non recepte solucionis et satisfacionis ut supra et omni iuri et propterea, salvis dictis libris tribus, promito et convenio tibi me facturum et curaturum taliter quod de cetero occasione dicte sepulture sive dictarum expensarum nulla fiet lix^a, questio vel controversia contra te vel bona tua sub pena dupli eius de quo contrafieret solempniter stipulata et promissa, ratis manentibus supradictis et sub ypotheca et obligacione bonorum meorum. Et fuit actum quod dictus presbiter Egidius debeat conservare indempnem dictum Ianotum a presbiteris Sancti Stefani et Sancti Andree qui fuerunt ad dictam sepulturam. Actum Ianue, ante ecclesiam Sancti Laurencii. Testes Iohanninus de Boneto formaiarius et Anthonius Richeti de Recho. Anno Domini nativitatis millesimo CCC^o XXV°, indic(tione) VII^a, die XXII^a marcii, inter^b terciam et nonam.

^a lix: così I   ^b segue depennato primam et

1257

1325, marzo 27, Genova

I procuratori di vari ospedali genovesi rilasciano quietanza a Oberto de Garibaldo e Nicola Campanario, fidecommissarii del fu Enrico Longo, delle somme da questi legate agli ospedali: tra essi Bertolino de Montegalo, ministro dell'ospedale di Santo Stefano, per la somma di 2 lire e 14 soldi.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 198, c. 264 v.

Nel margine esterno, della stessa mano: «Oberti et Nicole predictorum, quitacio»; «s. I, d. VI».

N o t a i o: Ugolino «Cerrinus».

In nomine Domini amen. Nos infrascripti ministri et syndici infrascriptorum hospitalium, nomine et vice dictorum hospitalium, confitemur vobis Oberto de Garibaldo et Nicole Campanario, fidecommissariis quondam Enrici Longui, recipientibus dicto fidecommissario nomine, et eciam tibi notario infrascripto, stipulanti officio publico nomine heredum et successorum dicti quondam Enrici, nos habuisse et recepisse a vobis dictis

nominibus infrascriptas quantitates pecunie legatas dictis hospitalibus per dictum Enricum in suo testamento scripto manu Dominici Durantis notarii hoc anno, die ultima ianuarii, renunciantes exceptioni non habite et non recepte pecunie ut supra et omni iuri. Et propterea promitimus et convenimus vobis dicto nomine recipientibus nos facturos et curaturos taliter quod de cetero occasione legatorum factorum dictis hospitalibus per dictum Enricum nulla fiet lix^a, questio vel controversia sub pena dupli et obligatione bonorum dictorum hospitalium. Nomina quorum et quantitates sunt ut infra: frater Franciscus de Veruca, syndicus hospitalis Sancti Iohannis, secundum formam instrumenti scripti manu Petri Ruffini notarii M^o CCC^o XXIII°, die XII^a augusti, dicto sindicario nomine, pro satisfacione legati librarum trium, libras II, soldos XIII; frater Symon de Recho, procuratorio nomine hospitalis Sancti Lazari, pro solucione librarum III, libras II, soldos XIII; frater Bertholinus, minister et syndicus domus Dei done Verdine, pro solucione librarum III, libras II, soldos XIII; frater Bonusiohannes, syndicus hospitalis Cruciferorum, secundum formam instrumenti scripti manu Benedicti de Vivalda notarii M^o CCC^o XXIII°, die XIII novembris¹, pro solucione librarum trium, libras II, soldos XIII; frater Lanfrancus, minister hospitalis de Magdalena pro solucione librarum trium, libras II, soldos XIII; frater Stefanus, minister hospitalis pontis Sancti Petri de Arena, pro solucione librarum III, libras II, soldos XIII; Iohannes Buferius, syndicus et procurator hospitalis comunis, libras II, soldos XIII; frater Iohannes de Recho, minister hospitalis Sancti Cristofori, libras II, soldos XIII; Guirardus Blancus, minister hospitalis Sancti Laurentii, libras II, soldos XIII; Bertholinus de Montegalo, minister et syndicus hospitalis Sancti Stefani^b, nomine dicti hospitalis, libras II, soldos XIII; Bonanus de Camaiore, nomine hospitalis Sancte Crucis, libras II / (c. 265 r.), soldos XIII; frater Leo, minister hospitalis de Maria, libras II, soldos XIII; frater Petrus de Cremona, nomine hospitalis Sancti Thome, libras II, soldos XIII et presbiter Iohannes de Valletario, syndicus hospitalis Sancti Anthonii, libras II, soldos XIII. Actum Ianue, in apotheca domus dicti Nicole. Testes Franciscus archerius et frater Conradus de Vedereto. Anno Domini nativitatis millesimo CCC^o XXV°, indic(tio-
ne) VII^a, die XXVII^a marcii, circha completorium.

^a lix: *così I*   ^b Stefani: *così I*.

---

¹ V. A.S.G., Notai antichi, cartolare 179 /II, c. 84 v./2.

1258

1325, giugno 29, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del monaco Fazio, cede a Pietrino taliator di Albaro, al prezzo di 10 lire, il credito di pari importo sorto pro investitione in seguito all'alienazione di una casa all'esterno della porta di Santo Stefano del fu Marino di Albaro taliator ed insistente sul terreno del monastero, venduta dalla vedova Iachina.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 179/II, c. 186 v.

La c. 187 presenta una lacerazione sull'angolo superiore esterno, con perdita di testo ricostruibile grazie al formulario consueto.

Nel margine esterno, della stessa mano: « XV »; « F(actum) »; « Petrini »; « Cessio »; « Pro libris X ».

N o t a i o: Benedetto « de Vivalda ».

In nomine Domini amen. Ego frater Facius, syndicus, actor et procurator monasterii Sancti Stephani Ianuensis, ut de procura constat publico instrumento scripto manu Lanfranchini de Nazario notarii ^{***}, dicto sindicario, actorio et procuratorio nominibus, titulo et ex causa vendicionis do, cedo et mando tibi Petrino de Albario tagliatori^a et in te transfero omnia iura, actiones et rationes reales, personales, utiles, directas, rei persecutorias et penales^b, que et quas dicto^c nomine habeo et dictum monasterium habet et habere potest et ei competunt et competere possunt^d in quodam hedificio domus cum iure soli quod fuit quondam Marini de Albario taliatoris positum^e Ianue, extra portam Sancti Stephani, super solo sive terra dicti monasterii quantum pro libris decem ianuinarum quas a dicto hedificio dictum monasterium habere debebat pro investitione dicti hedificii venditi seu alienati a quondam Iachina, uxore dicti quondam Marini, ex vigore instrumenti locacionis sive libelli soli super quo positum^f est dictum hedificium et scripti manu, ita et c.^g, ita ut dictis iuribus, actionibus et rationibus et dicto instrumento locacionis sive libelli uti possis, agere, petere, deffendere, excipere, experiri et replicare tam pro dicta sorte quam pro pena et omnibus de quibus in dicto instrumento locacionis fit mencio^h et omnia demum facere

que dictum monasterium facere potest et ego facere possem / (c. 187 r.) dicto nomine si presens eram, constituens dicto nomine te in predictis procuratorem ut [in rem tuam propriam]ⁱ. Quam cessionem dicto nomine^j tibi facio et fecisse confiteor pro libris decem ianuinorum quas a te [habuisse et] recepisse confiteor et de quibus a te bene quietum et solutum voco, renuncians exceptioni non habite et [non recepte] peccunie, rei sic non geste, doli, condicioni sine causa et omni iuri, promitens dicto nomine tibi dictam [cessionem] et omnia et singula supradicta perpetuo rata et firma habere et tenere, atendere, complere et observare et non contrafacere vel venire sub pena dupli dicte cessionis cum restitutione expensarum litis et extra et obligatione bonorum^k dicti monasterii, ratis manentibus supradictis, acto quod dicta iura ego^l dicto nomine non teneat vel dictum monasterium teneatur facere efficaciam vel debitorem locupletare neque ad aliquid aliud, set qualia iura dicto nomine habeo vel dictum monasterium habet, talia dicto nomine tibi cedo et cessisse intelligantur. Actum Ianue, extra portam Sancti Andree, sub porticu dicti monasterii, anno dominice nativitat^{is} M^o CCC^o vigesimo quinto, indic(tione) septima, die vigesima nona iunii, in vesperis. Testes Amicetus Zuffus lanerius, Obertus Symonis de Rappallo lanerius et Iacobus^m de Sancto Laurentio procurator.

^a Segue depennato om   ^b penales: con segno abbreviativo superfluo   ^c segue depennato mo   ^d segue depennato contra   ^e positum: così I   ^f positum: in soprilinea   ^g segue spazio bianco pari a quasi una riga   ^h tam-mencio: in calce alla carta con segno di richiamo   ⁱ segue depennato promitens   ^j dicto nomine: in soprilinea   ^k segue depennato me   ^l ego: di lettura incerta a causa dello sbiadimento dell'inchiostro   ^m Iacobus: in soprilinea su Iohannes depennato.

1259

1326, marzo 11, <Villaregia>

Sibono Arbanello si riconosce debitore nei confronti di Castellano Doria della somma di una lira.

Notizia in A.S.G., Archivio Segreto 1511, n. 335.

Notaio: Giacomo «Colus».

1260

1326, agosto 8, <Genova>

Angelina, moglie di Daniele Preti Vestiti, a nome proprio e come procuratrice, insieme con Benvenuto Schalia, del marito Daniele, vende ad Oberto Symonis di Rapallo lanerius una casa in località Pera, che insiste sul suolo del monastero di Santo Stefano.

Notizia in n. 1267.

Notaio: Benedetto «de Vivalda».

1261

1326, agosto 8, <Genova>

Benvenuto Schalia e Sagino formaiarius, procuratori di Nicolino de Savoya, vendono ad Oberto Symonis di Rapallo lanerius una casa in località Pera, che insiste sul suolo del monastero di Santo Stefano.

Notizia in n. 1267.

Notaio: Benedetto «de Vivalda».

1262

1326, ottobre 3, <Genova>

Il monastero di Santo Stefano concede in locazione a Gregorio, figlio del fu Giovanni di San Martino de Ircis, e ad Ugolino Lombardo il mulino de Surrigia.

Notizia in n. 1278.

Notaio: Benedetto « de Vivalda ».

Sull'argomento v. nn. 331, 563, 669, 722, 1150, 1184, 1252, 1254, 1278, 1280, 1282.

1263

1326, ottobre 9, <Genova>

Rainerio Boccanegra vende a Goffredo de Guisulfo tre edifici che insistono sul suolo dell'ospedale di Santo Stefano, al prezzo di 55 lire.

Notizia in n. 1273.

Notaio: Domenico « Durantis ».

1264

1326, novembre 5, Avignone

Papa Giovanni XXII dà mandato all'abate del monastero di San Savino di Montone, a Bertrando Cariti e a Guglielmo Dulcini di compiere visite ispettive nei monasteri delle province pisana, genovese e toscana.

Inserto [C] in n. 1279.

Iohannes episcopus servus servorum Dei dilectis filiis abbati monasterii Sancti Savini de Montone, Pisane diocesis, et Bertrando Cariti, archidiacono Vaurensi, at Guillelmo Dulcini ordinis fratrum Predicatorum, eiusdem ordinis procuratori generali, Sedis Apostolice nunciis salutem et apostolicam benedictionem. Ex suscepti cura regiminis a nobis exigitur ut circha statum ecclesiarum et monasteriorum omnium solícite vigilantes provideamus actencius ut illa profererentur a nonciis^a et ad salutaria, divina cooperante clemencia, dirigantur. Hinc est quod nos, de circospeccione vestra plenam in Domino fiduciam obtinentes, discretioni vestre per apostolica scripta comitimus et

mandamus quatinus vos vel duo vestrum ad singula monasteria exempta et non exempta tam Cistercensia quam quorumcumque ordinum non mendicantium per Pisanam, Ianuensem et Tusciam provincias consistencia personaliter atte<n>dentes, studeatis in eis auctoritate nostra visitacionis officium exercere, corrigentes et reformantes monasteria ipsa tam in capite quam in membris ipsorum in hiis que corecionis et reformacionis auxilio videbatis, contradictores per censuram ecclesiasticam appellacione postposita compe-scendo nisi forsan talia dubia vel incautum enormia repperitis in eis quod nos super illis essemus merito consullendi, que quidem ad nostrum deducentes examen tam illa quam quecumque feceritis in premissis et inveneritis nobis per vestras litteras harum serie continentes fideliter intrare curetis, non obstantibus si eis comuniter vel divisim a Sede Apostolica sit indultum quod nullus monachus vel eorum aliquid in capite vel in membris eorum visitare vel corrigere valeat aut quod interdixi, suspendi vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de mandato huiusmodi mencionem, illo et quibuslibet aliis privilegiis et indulgenciis Sedis eiusdem per que presentibus non expressa vel totaliter non inserta effectus eorum inpediri valeat vel diferri et de quibus quorumcumque totis tenoribus habenda sit et nostris litteris mencio specialis. Datum Avinioni, nonas novembris, pontificatus nostri anno undecimo.

^a a nonciis: *di lettura incerta.*

1265

1326, dicembre 1

Frate Percivale Botacius di Asti, provinciale generale dell'ordine dei Servi di Maria in Lombardia, conferisce procura a frate Tommaso de Grassis ai fini della costruzione di una chiesa in Genova.

Notizia in n. 1277.

Notaio: Domenico « de Calendina ».

Sull'argomento v. nn. 1270, 1274-1277.

1266

<1327, gennaio 4-5, Genova>

Frates Fazio, procuratore del monastero di Santo Stefano, da una parte, e Gregorio de Conforto, dall'altra ...

Imbreviatura [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 180/II, c. 6 r.

Nel margine esterno, della stessa mano: « Mon(asterii) »; « Gregorii »; « Con(tractum) ».

Documento interrotto.

La datazione indicata è dedotta dai documenti del cartolare tra i quali questo è compreso.

Notai o: Benedetto « de Vivalda ».

In nomine Domini amen. Frater Facius, monachus, syndicus, actor et procurator monasterii Sancti Stephani Ianuensis, ut de syndicatu et procura constat per publicum instrumentum scriptum manu Lanfranchini de Nazario notarii M^o CCC^o ****^a, nomine dicti monasterii ex una parte, et Gregorius de Conforto ex altera parte.

^a Segue depennato ex una

1267

1327, gennaio 9, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del monaco Fazio, rilascia quietanza ad Oberto Symonis di Rapallo lanerius delle somme di 2 lire, 13 soldi e 9 denari e di 4 lire e 15 soldi dovute rispettivamente per terratico e pro investitura di due parti di una casa nel borgo di Santo Stefano, in località Pera, che insiste sul suolo del monastero e che egli ha acquistato da Angelina, moglie di Daniele Preti Vestiti e da Benvenuto Schalia e Sagino formaiarius,

procuratori di Nicolino de Savoya e cede inoltre il credito sorto in seguito all'alienazione nei confronti dei venditori.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 180/II, c. 8 r.

Nel margine esterno, della stessa mano: « Oberti »; « Cessio »; in quello interno, della stessa mano: « F(actum) ».

N o t a i o: Benedetto « de Vivalda ».

In nomine Domini amen. Ego frater Facius, monachus, syndicus et procurator monasterii Sancti Stephani de suburbiis Ianue, ut de sindicatu et procura constat per publicum instrumentum scriptum manu Lanfranchini de Nazario notarii ***, dictis sindicario et procuratorio nominibus confiteor tibi Oberto Symonis de Rapallo lanerio me a te habuisse et recepisse libras duas, soldos tredecim, denarios novem ianuinorum pro terratico et libras IIII, soldos quindecim ianuinorum pro investitura cuiusdam hedificiū domus positi Ianue, in burgo Sancti Stephani, loco dicto in Pera, super solo dicti monasterii et cui coheret a duabus partibus via, ab una parte terra que fuit quondam Guirardi Mussi^a et ab alia parte fondicus sive pars fondici et domus que fuit quondam Danielis Draghi, et quod hedificium divisum est in duobus hedificiis que emisti unum ab Angelina uxore Danielis Preti Vestiti de Dyano, vendente nomine suo proprio, dicto procuratorio nomine dicti Danielis Preti Vestiti^b et una cum Benvenuto Scalia^c et aliud a dicto Benvenuto Schalia et Sagino formaiario, vendentibus nomine procuratorio Nicolini de Savoya et de dictis vendicionibus fuerunt duo publica instrumenta scripta manu notarii infrascripti^d M^o CCC XXVI, die VIII^a augusti^e et precium quorum hedificiorum ascendit in summa librarum nonaginta quinque, renunciāns exceptioni non habite et non recepte pecunie, rei sic non geste, doli, conditioni sine causa et omni iuri. Unde volens cavere idempnitati tibi dicto Oberto agnoscendo bonam fidem dictis sindicario et procuratorio nominibus do, cedo et trado tibi dicto Oberto et in te transfero omnia iura, actiones, et rationes reales, personales, utiles, directas, rei persecutorias et pennaes^f, que et quas dicto^g sindicario et procuratorio nominibus habeo et habere possum^h seu dictum monasterium habet et habere potest et mihi dictis nominibusⁱ et dicto monasterio competunt et competere possunt^j contra dictos venditores dictis nominibus seu dictum Nicolinum quantum pro dictis quantitibus quas a te recepi^k seu contra bona eorum et cuiuslibet eorum^l et pro ipsis et occasione ipsorum quantum

ad deffensionem et pro deffensione tua et procuratione, eciam si a te cunveniretur^m tantum eo quia non solverint, sicut solvere debuerint de iureⁿ, ita ut dictis iuribus, actionibus et rationibus uti possis, agere, petere, defendere, excipere, experiri et replicare et omnia demum facere que egomet dicto nomine^o facere possum vel unquam melius potui seu dictum monasterium potest vel potuit^p, constituens [dict]o nomine te in predictis procuratorem ut in rem tuam propria<m>, promitens dictis nominibus tibi dictam cessionem et omnia et singula supradicta perpetuo rata et firma habere et tenere, attendere, complere et observare et non contrafacere vel venire sub pena dupli^q eius de quo contrafieret cum restitutione expensarum litis et extra et obligatione bonorum dicti monasterii, ratis manentibus supradictis. Acto quod dicta iura non teneat ego^r dicto nomine vel dictum monasterium facere efficacia nec debitorem locuplectare neque ad aliquid aliud, set qualia iura habeo dicto nomine seu dictum monasterium habet dicto nomine tibi cedo et cessione intelligantur. Acto etiam quod propter dictam cessionem non intelligatur esse derogatum in aliquo ius^s quod dictum monasterium habet et habere videtur in^t dicto hedificio seu duobus divisis ut supra, set ipsa iura remaneant sana et illesa dicto monasterio sicut erant ante confectionem presentis instrumenti^u. Actum Ianue, in quadam camera dicti monasterii, anno dominice nativitatis M^o CCC^o vigesimo septimo, indic(tione) nona, die nona ianuarii, ante vespervas. Testes Iacobus de Sancto Lauro procurator, presbiter Odoardus, prior ecclesie Sancte Marie de Vezano, et presbiter Petrus de Solario, capellanus dicti monasterii Sancti Stephani.

^a que-Mussi: *in sopra-linea su Gatiluxiorum depennato*   ^b Preti Vestiti: *nel margine esterno con segno di richiamo*   ^c et-Scalia: *in sopra-linea; segue depennato in sopra-linea* procuratorio nomine   ^d *segue depennato hoc*   ^e et de dictis-augusti: *nel margine esterno con segno di richiamo*   ^f pennales: *così I*   ^g dicto: *così I*   ^h *segue depennato*   ^s ego dicto nomine   ⁱ *segue depennato*   ^j *segue depennato* in dicto hedificio contiguo sive duobus divisis   ^k *segue depennato* et p   ^l contra dictos-eorum: *in sopra-linea*   ^m cunveniretur: *di incerta lettura*   ⁿ tantum-iure: *in sopra-linea*   ^o dicto nomine: *in sopra-linea*   ^p seupotuit: *in sopra-linea*   ^q *segue depennato* de   ^r *segue depennato* vel   ^s ius: *così I*   ^t *segue depennato* dictis   ^u Acto quod dicta-instrumenti: *nel margine inferiore di c. 7 v. con segno di richiamo.*

1268

1327, gennaio 28, <Genova>

Il monastero di Santo Stefano rilascia procura a frate Antonio.

Notizia in nn. 1278, 1283.

Notaio: Leonardo «de Garibaldo».

1269

1327, febbraio 1, <Genova>

Giovannino de Caneto vende un castagneto a Giovanni Amayni, il quale si obbliga a pagare per conto di Giovannino la somma di lire 7 ad Oberto Richelmi.

Notizia in n. 1281.

Notaio: Benedetto «de Vivalda».

1270

1327, febbraio 6, Genova

Bartolomeo, arcivescovo di Genova, concede ai frati dell'ordine dei Servi di Maria di costruire una chiesa o oratorio al titolo di Santa Maria in luogo idoneo da individuarsi nella città di Genova, nei sobborghi o nella diocesi.

Inserto [B] in n. 1277.

Notaio: Leonardo «de Garibaldo»: il nome del notaio è indicato nella notizia contenuta nella *petitio* di frate Tommaso *de Grassis* in n. 1278.

Sull'argomento v. nn. 1265, 1274-1277.

E d i z i o n e: AROMANDO, n. 33.

In nomine Domini amen. Nos B(artholomeus), permissione divina archiepiscopus Ianuensis, bonum ac laudabile propositum religiositatis et operum sanctitatis dilectorum nobis in Christo fratrum Servorum beate virginis Marie ordinis sancti Augustini pie ac misericorditer attendentes nec non eorum devotionis supplicationibus piis et iustis favorabiliter annuere cupientes quod in nostra civitate, suburbiis vel diocesi Ianuensi locum ydoneum perquirere, invenire ac habere et acquirere licite possint, in quo ecclesia sive oratorium sub vocabulo beate virginis Marie et in ipsius beate Marie reverentiam et honorem construat de novo, in qua ecclesia cum hedificata fuerit, misse et alia divina officia debite celebrentur sine iuris et ecclesie parochialis in cuius parochia edificata fuerit preiudicio alieni ac primario lapide per vos in ipso ponendo secundum ordinem a canone traditum aliisque iuribus dominio et iure ordinarie et diocesane iurisdictionis et iurisdictionibus tam nobis et nostre Ianuensis ecclesie quam dicte ecclesie parochiali per ipsos fratres in perpetuum observandis, in omnibus semper salvis que quidem omnia et alia neccessaria declarabuntur in alio instrumento publico loco et tempore conficiendo, ipsis fratribus presentibus et humiliter petentibus nostram licentiam concedimus et liberam facultatem. Actum Ianue, in pontili palatii archiepiscopalis, iuxta ecclesiam Ianuensem, anno dominice nativitatis millesimo trecentesimo vigesimo septimo, indictione nona, die VI^a februarii, circa tertiam, presentibus testibus domino Gregorio de Camilla, canonico Ianuensi, et presbitero Symone de Rapallo, preposito ecclesie Sancti Georgii Ianuensis.

1271

1327, febbraio 9, Genova

L'ospedale di Santo Stefano, in persona del procuratore Bertolino textor, figlio di Michele de Montebello, abitante in Domoculta, concede in locazione per 29 anni a Percivale Mazone, figlio del fu Mazone, e ai suoi eredi un suolo su cui insistono tre edifici contigui già del fu Gerardo Bisacia, per il canone

annuo di 18 soldi e 9 denari, riservandosi il diritto di prelazione in caso di vendita degli edifici.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 180/II, c. 74 v.

La c. 75 r. presenta una lacerazione in corrispondenza dell'angolo superiore esterno, con perdita di poco testo ricostruibile grazie al formulario consueto.

Nel margine esterno, della stessa mano: «F(actus) pro hospitale»; «Hospitalis, livel- lum»; «F(actus) pro Percivale».

N o t a i o: Benedetto «de Vivalda».

Sull'argomento v. nn. 1272-1273.

In nomine Domini amen. Ego Bertholinus textor, filius Michaelis de Montebello, habitator in Domoculta, syndicus, actor et procurator hospitalis Sancti Stephani^a, et quod hospitale spectat ad monasterium Sancti Stephani in spiritualibus et temporalibus pleno iure, ut de syndicatu apparet per publicum instrumentum scriptum manu Lanfranchini de Nazario notarii M° CCC° XII, die vigesima VIII^{ab} iullii^c, habens potestatem ad infrascripta, ut patet dicto instrumento, nomine dicti hospitalis loco et titulo locacionis concedo tibi Precivali Mazono, civi Ianuensi^d, filio quondam Mazoni, et heredibus tuis legitimis ex te natis^e terram sive solum dicti hospitalis super quam vel quod sunt tria hedificia contigua que fuerunt^f quondam Ghirardi Bisacie lanerii et que terra sive solum olim locata vel locatum fuerat nomine dicti hospitalis^g dicto Ghirardo Bisacie per fratrem Nicolam, tunc priorem, syndicum, actorem et procuratorem dicti monasterii et fratrem Obertum, tunc ministrum dicti hospitalis pro dictis^h tribus hedificiis domus que dictus Guirardus habebat tunc super dicta terra sive solo, utⁱ de locacione constat publico instrumento scripto manu Iohannis Enrici notarii M° CC° LXXXII, die XVIII marcii^j et que terra est tabule tres, pedes vivi VIII, mortui tres et polices duo et tercia. Quam locacionem dicto nomine tibi facio a nativitate Domini proxime preterita usque ad annos viginti novem proxime venturos, te dante et solvente annuatim sive singulis annis dicto hospitali sive eius certo misso pro pensione ipsius terre, videlicet cuiuslibet tabule, soldos quinque ianuinorum, que pensio carpit in somma soldorum decem et octo et denariorum novem ianuinorum. Quam terram, nomine dicti hospitalis, promito tibi dimittere et non aufferere nec pensionem augere^k, set ipsam tibi deffendere ab omni persona, alioquin penam librarum viginti quinque ianuinorum nomine dicti hospitalis tibi stipulanti dare promitto^l, ratis manentibus supradictis, pro qua pena et predictis omnibus et singulis observandis omnia bona dicti hospitalis habita et habenda tibi

pignori obligo. Versa vice ego dictus Precival, recipiens dictam terram pactis et condicionibus supradictis, promito / (c. 75 r.) et convenio tibi, recipienti nomine dicti hospitalis, ex pacto inter nos solempniter apos[ito, dictam pensi]onem, videlicet ad rationem de soldis quinque ianuinorum pro qualibet tabula, dare et solvere annuatim^m infra octavam nativitatis Domini tibi dicto nomine velⁿ hospitali predicto vel ministro ipsius qui pro tempore fuerit^o et facere et curare ita et sic^p quod non vendentur vel alienabuntur hedifficia tria illa que super dicta terra sunt vel aliquod eorum sine licentia tua dicto nomine^q vel ministri dicti hospitalis qui pro tempore fuerit vel dicti hospitalis, quam licentiam teneat petere ab eo. Et^r si forte dicta edificia vel aliquod eorum vel pars eorum^s vendi contigerit, debeam et teneat ego vel ille cuius fuerint^t prius denunciare tibi vel dicto ministro sive dicto hospitali et si dictum hospitale dicta edificia vel aliquod eorum emere voluerit, debeat illa vel illud habere ad minus de soldis decem quam aliqua alia persona et si ipsa emere noluerit, possint vendi cuicumque persone voluerit ille cuius dicta hedifficia vel aliquod ipsorum vel pars eorum^u fuerint, ita quod non possint vendi vel alienari alicui nobili vel servo vel ecclesie vel hospitali vel alicui loco religioso et si vendentur vel alienabuntur dicta hedifficia vel aliquod ipsorum vel pars ipsorum vel aliquo casu pervenerint in aliquam personam, preterquam in heredem meum legitimum ex me natum, teneat dare et solvere dicto hospitali vel tibi nomine ipsius vel ministro qui in dicto hospitali pro tempore fuerit infra mensem unum a die alienationis vel venditionis facte ut supra pro recognitione domini dicte terre denarios duodecim ianuinorum pro qualibet libra percepta vel promissa seu que percipi debet ex dictis hedifficiis vel aliquo eorum vel valimenti ipsorum, si iusto precio alienata non essent et hoc pro parte venditionis vel alienationis et quod faciam et curabo ita et sic quod illa persona qui^v dicta hedifficia vel aliquod ipsorum sive partem ipsorum emerit vel aliquo casu in se habuerit et in se pervenerint et quotiens, si heres meus non fuerit ut supra, dabit et solvet et dare^w et solvere teneatur dicto hospitali vel tibi nomine ipsius vel ministro ipsius qui pro tempore fuerit infra mensem^m unum a die alienationis vel venditionis ex dictis hedifficiis vel parte ipsorum seu possessionem habente pro qualibet libra eius et totius quod inde percipietur et percipi debet seu promissum fuerit ex dictis hedifficiis vel parte ipsorum seu valimenti eorundem denarios duodecim et quod ille cui vendentur vel alienabuntur dicta hedifficia vel pars ipsorum vel aliquo casu habuerit ipsa et quotiens instrumentum locationis et conductionis usque ad terminum viginti novem annorum, numerandum a nativitate Domini proxime preterita, huic instru-

mento simile et sub eisdem pactis et condicionibus et pro dicta annua pensione infra mensem unum a die venditionis, emptionis vel alienationis huiusmodi faciet dicto hospitali et recipiet ab eodem. Et si persona in qua dicta hedifficia vel pars ipsorum alienabuntur vel pervenerint quoquo titulo et quotiens, etiam si per plures ambulaverint, preterquam in heredem meum ut supra, denarios duodecim per singulam libram non dederit dicto hospitali vel tibi dicto nomine vel ministro ipsius hospitalis qui pro tempore fuerit et instrumentum locationis et conductionis non faciet ipsi hospitali et recipiet ab eodem, non teneatur dictum hospitale ex nunc prout ex tunc stare dicte locationi. Et si forte aliqua infamis persona inhoneste fame vel iniuriosa^x dicto hospitali vel abbati dicti monasterii qui pro tempore fuerit in dictis hedifficiis vel aliquo eorum habitaverit, ipsam inde expellam et expelli faciam infra dies octo postquam mihi fuerit nunciatum per ministrum dicti hospitalis vel abbatem vel maiorem ipsius monasterii vel per te nomine dicti hospitalis, alioquin si in aliquo de predictis contrafecero seu contrafactum fuerit et quotiens contrafactum fuerit promitto tibi, recipienti nomine dicti hospitalis, pro parte eiusdem hospitalis< s >, dare et solvere libras viginti quinque ianuinarum nomine pene^y et insuper cadam a iure locationis et conductionis terre predictae et pro predictis omnibus et singulis observandis omnia bona mea habita et habenda tibi, recipienti dicto nomine, pigneri obligo, acto quod per presentem instrumentum iura que dictum hospitale et habet et habebat in dictis tribus hedifficiis et quolibet eorum non sint nec intelligantur esse^z propterea diminuta, set potius innovata et meliorata ultra quod^{aa} habebat ante confectionem presentis instrumenti. Actum Ianue, in contrata Campi, prope domum Odoardi de Guisulfo, anno dominice nativitatis M° CCC° vigesimo septimo, indic(tione) nona, die nona februarii, circa terciam. Testes Leonellus Marabotus, Anthonius Picamilius et Andriolus Picamilius quondam Iohannis.

^a *Segue depennato* Ianuensis   ^b VIII^a: *in soprilinea*   ^c iullii: *così I*   ^d civi Ianuensi: *in soprilinea*   ^e et-natis: *nel margine interno per traverso con segno di richiamo*
^f *segue depennato* dictis   ^g nomine-hospitalis: *in soprilinea*   ^h dictis: *in soprilinea su*
 nomine dicti hospitalis *eraso*   ⁱ ut: *in soprilinea*   ^j de locacione-marcii: *in calce al documento con segno di richiamo*   ^k *segue depennato* usque ad dictum tempus   ^l *segue depennato* vel   ^m *annuatim: in soprilinea*   ⁿ tibi-vel: *nel margine esterno*   ^o qui-fuerit: *in soprilinea su* et non vendere vel alienare dicta edificia *depennato*   ^p *facere-sic: in soprilinea*
^q dicto nomine: *in soprilinea*   ^r *segue depennato* facere et curare ita et sic quod   ^s vel pars eorum: *in soprilinea*   ^t ego-fuerit: *in soprilinea*   ^u vel pars eorum: *in soprilinea*
^v qui: *così I*   ^w *segue ripetuto* et dare   ^x iniuriosa: *corretto su iniuriose*   ^y nomine pene: *in soprilinea*   ^z esse: *in soprilinea*   ^{aa} quod: *fornito anche di segno abbreviativo di que*

1272

1327, febbraio 9, Genova

Gotifredo de Guisulfo, figlio del fu Guisulfo, subentra nella locazione di cui al n. 1271 al posto di Percivale Mazone.

N o t u l a [N], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 180/II, frammento cartaceo segnato con lettera E r. inserito tra c. 75 e c. 76; i m b r e v i a t u r a [I], *ibidem*, c. 75 v.

N presenta due piccole lacerazioni speculari alla piega lungo il lato esterno, con perdita di poco testo ricostruibile grazie al formulario consueto.

I presenta una lacerazione in corrispondenza dell'angolo superiore esterno di c. 76 r., con perdita di poco testo.

In I, nel margine esterno, della stessa mano: « F(actum) »; « Precivalis »; « Cau(tella) ».

N o t a i o: Benedetto « de Valida ».

Sull'argomento v. nn. 1271, 1273.

N

I

In nomine Domini amen. Ego Gotifredus de Guisulfo, quondam Guisulfi, volens cavere idempnitati tui^a Precivalis Mazoni^b, civis Ianuensis, filii quondam Mazoni de^c quodam^d livello quod supra te accepisti ab hospitale Sancti Stephani de tribus hedifficiis domorum possitorum Ianue, in contrata hospitalis Sancti Stephani Ianuensis, de quo livello aparet publico instrumento hodie scripto manu notarii infrascripti hoc anno de M^o CCC^o XXVII, die VIII^a februarii^e et quod livellum

In nomine Domini amen. Ego Gotifredus^a de Guisulfo, filius quondam Guisulfi, volens cavere idempnitati tui Precivalis Mazoni, civis Ianuensis, filii quondam Mazoni, de quodam livello sive locacione quam super te accepisti ab hospitale Sancti Stephani de terra sive solo dicti hospitalis super quo sive qua habeo tria hedifficia domorum que fuerunt quondam Guirardi Bisacie^b et de quo livello sive locacione est instrumentum scriptum hodie^c manu^d notarii infrascripti¹ et quod livellum sive lo-

---

¹ V. n. 1271.

accepisti pro me et de mandato meo, licet hoc in instrumento dicti livelli nichil inde contineatur, et super quo solo sunt et habeo tria hedifficia domorum que emi a Raynerio Bucanigra, ut patet publico instrumento^f vendicionis scripto manu Dominici Durantis notarii M^o CCC^o XXVI, die^s nona octubris, agnoscendo bonam fidem, promito et convenio tibi dicto Precivali, presenti et solempniter stipulanti et recipienti, te et bona tua conservare indempne et endempnia a dicto^h hospitali pro omni eo et toto quod dictum hospitale a te vel ab heredibus tuis vel habentibus causam a te vel in bonis tuis petere posset et poterit occasione dicti livelli, pensionis, terratici et mercedis, investiture sive recognicionis dominiū seu quacumque alia causaⁱ contenta in dicto livello^j pro tempore futuro et dare et solvere tibi in peccunia numerata omne id et totum quod te vel b[ona] tua dampnificari contigerit vel solvere oporteret [occasione] dicti livelli^k et solvere annuatim tibi vel dicto hospitali seldos XVIII, denarios VIII que solvi debent dicto hospitali pro terratico dictorum trium hedifficiorum. Que omnia et c. Actum Ianue, in ecclesia Sancte Marie in Vineis, anno dominice nativitatis M^o CCC^o vigesimo septimo, indic(tione) nona, die VIII februarii, ante vespervas.

cacionem super te^e accepisti meis precibus et mandato, ut assero et confiteor in presentia tui dicti Precivalis et^f notarii et testium infrascriptorum, licet in^s dicto instrumento nichil inde contineatur et quia tibi promisi observare infrascripta, cum alias dictum livellum sive locacionem non accepisses et abrenuncio omni exceptioni et iuri^h per quod contra predicta vel aliquod predictorum dicere vel allegare possem de iure vel de facto, unde, volens observare promissa, agnoscendo bonam fidem, promito et convenio tibi dicto Precivaliⁱ et tibi notario infrascripto, officio publico stipulanti nomine et vice dicti hospitalis, / (c. 76 r.) dare et solvere annuatim dicto hospitali usque ad tempus prefixum in dicto livello sive locacione sive^j hospitali ad voluntatem tuam dicti Precivalis^k illos annuos seldos decem et octo, denarios novem ianuinorum qui solvi debent et solvere promisisti dicto hospitali pro pensione dicte terre sive soli et nichilominus te, heredes tuos^l et bona tua conservare indempnem, indempnes et indempnia a dicta pensione et a dicto hospitali et dicto livello sive locacione et ab omni eo et toto quod dictum hospitale a te vel heredibus tuis^m seu in bonis tuis petere vel requirere posset racione dicti livelli seu locacionis tamⁿ racione pensionis predicte et^o investiture seu recognicione^p dominiū quam^q aliqua quacumque alia^r racione vel causa

Testes Iacobus de Lugo de Clavaro^l, Anthonius quondam Leonardi, barilarius de Clavavo, et Georgius de Monelia quondam Guillelmi de Crosiis.

^a cavere-tui: *in soprilinea su* agnoscere bonam fidem promito et convenio tibi *depennato* ^b *segue depennato* quondam ^c *segue depennato* quibusdam ^d *segue depennato* libello ^e *segue depennato* promito et convenio ^f *segue depennato* scrip ^g *segue ripetuto* die ^h *segue depennato* livello ⁱ *segue in soprilinea parola illeggibile depennata* ^j *contenta-livello: in soprilinea* ^k *segue depennato* et specialiter annuatim soldos XVIII, denarios VIII ianuinorum tibi vel dicto hospitali, alioquin penam dupli eius de quo contrafieret ^l de Clavaro: *in soprilinea; segue* quondam *depennato*.

emergenti vel dependenti a dicto livello seu locacione et ab omni eo et toto quod occasione pensionis vel aliqua^s earum te, heredes vel bona tua dampnificari contigeret vel solvere oporteret et illud totum tibi restituere in peccunia numerata, subeundo et suscipiendo ex nunc prout ex tunc^t in me omne onus et emolumentum que evenire possent occasione dicti livelli seu locationis tam in solvendo demum pensionem quam investituram seu recognitionem dominiū quam etiam observando omnia et singula que in dicto instrumento livelli seu locacionis et occasione ipsius dare, facere et observare promisisti. Que omnia et singula supradicta promito tibi dicto Precivali et tibi dicto notario, stipulantibus et recipientibus ut supra^u, rata et firma habere et tenere, attendere, complere et observare et non contrafacere vel venire, alioquin penam dupli eius de quo contrafieret vel ut supra non observaretur cum restitutione expensarum litis et extra^v <promito>, ratis manentibus supradictis et proinde omnia bona mea habita et habenda vobis dictis Precivali et notario stipulantibus ut supra pignori obligo et specialiter obligo vobis dictis nominibus dicta tria hedifficia. Actum Ianue, in ecclesia Sancte Marie in Vineis, anno dominice natiuitatis^w M° CCC° vigesimo septimo, indic(tione) nona, die nona februarii, ante vespas. Testes Iacobus de Lu-

go de Clavaro, Anthonius quondam
Leonardi barilarius de Clavaro et
Georgius de Monelia quondam Guil-
lelmi de^x Crosiis.

^a Segue depennato Picamilius quon
^b segue depennato et nunc sunt mea ^c ho-
die: in sopralinea ^d segue depennato no-
tarii ^e segue lettera depennata illeggibile
^f dicti-et: in sopralinea ^g segue ripetuto in
^h et-iuri: in sopralinea ⁱ segue depennato d
j [10] ^k dicti Precivalis: in sopralinea
^l tuos: in sopralinea ^m tuis: corretto da
tuos ⁿ tam: in sopralinea ^o et: in so-
pralinea su vel depennato ^p recognicione:
così I ^q segue depennato vel ^r alia: in
sopralinea ^s segue depennato ali ^t et-
tunc: in sopralinea ^u dicto Precivali-
supra: in sopralinea ^v vel ut - extra: in
sopralinea su vobis dicto Precivali et dicto
notario stipulanti no vobis dicto Precivali et
dicto notario stipulantibus ut et recipienti-
bus ut supra promito depennato ^w segue
depennato mon ^x segue depennato Cor-
siis, Croxiis

1273

1327, febbraio 9, Genova

L'ospedale di Santo Stefano, in persona del procuratore Bertolino textor, figlio di Michele de Montebello, abitante in Domoculta, cede a Percivale Mazone, figlio del fu Mazone, al prezzo di 7 lire, i crediti sorti pro investitura in seguito ad alienazioni, fatte da varie persone in tempi diversi, di tre edifici nel borgo di Santo Stefano che insistono sul suolo dell'ospedale, oltre che per il mancato pagamento del canone per 5 anni.

N o t u l a [N], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 180/II, frammento cartaceo segnato con lettera E v. inserito tra c. 75 e c. 76; i m b r e v i a t u r a [I], *ibidem*, c. 76 r.

N, il cui testo, per la natura frammentaria del supporto, è mutilo, presenta due piccole lacerazioni speculari alla piega lungo il lato sinistro, che non hanno causato per la porzione tradita perdita di testo.

In I, nel margine esterno, della stessa mano: « Precivalis »; « Cessio »; in quello interno, della stessa mano: « F(actus) ».

N o t a i o: Benedetto « de Vivalda ».

Sull'argomento v. nn. 1271-1272.

N

In nomine Domini amen. Ego Bertholinus textor, syndicus, actor et procuratos hospitalis Sancti Stephani Ianuensis, de quo sindicatu aparet publico instrumento scripto manu Lanfranchini de Nazario notarii M° CCC° ***, dicto sindicario nomine, do^a, cedo et mando tibi Precivali Mazono, filio quondam Mazoni, omnia iura, rationes, actiones reales, personales, utiles, directas, rei persecutorias et pennes^b et cuiuscumque generis sint^c, que et quod^d dicto sindicario nomine habeo et habere possum et mihi et dicto hospitali^e competunt et competere possunt contra quondam Ghirardinum Bisaciam lanerium, heredes et bona sua et contra Martinum Dardellam, heredes et bona sua et contra Raynerium Bucanigram, heredes et bona sua et contra^f detentores dictorum bonorum mobilium^g quantum pro omni eo et toto quod ego dicto sindicario nomine seu dictum hospitale^h petere possim vel possitⁱ a predictis et quolibet predictorum et

I

In nomine Domini amen. Ego Bertholinus textor, filius Michaelis de Montebello, habitator in Domoculta, syndicus, actor et procuratos hospitalis Sancti Stephani Ianuensis et quod hospitale spectat ad monasterium Sancti Stephani Ianuensis^a in spiritualibus et temporalibus, ut de sindicatu aparet per publicum instrumentum scriptum manu Lanfranchini de Nazario notarii M° CCC° XII, die XX VIII^b iunii, habens potestatem ad infra-scripta, ut patet dicto instrumento, dicto sindicario nomine dicti hospitalis, do, cedo et mando tibi Precivali Mazono, civi Ianuensi, filio quondam Mazoni, et in te transfero^c omnia iura, actiones et rationes reales, pennes^d, utiles, directas, rei persecutorias et personales, que et quas habeo et habere possum dicto sindicario nomine vel dictum hospitale habet et habere potest et mihi dicto nomine et^e dicto hospitali competunt et competere possunt contra quondam Ghirardinum Bisaciam lanerium, heredes et bona sua et contra Iohannem Bisaciam, filium dicti quondam Guirardi

in bonis eorum et cuiuslibet eorum occasione et pro recognicione domini terre dicti hospitalis, super qua dictus quondam Ghirardinus habebat tria hedificia domorum contigua, ex vigore instrumenti locacionis sive livelli facti de dicta terra dicto Ghirardino Bisacie, scripti manu Iohannis Enrici de Porta notarii M° CC LXXXII, die ***, item ex vigore publici instrumenti vendicionis facti de dictis tribus hedificiis per Iohanninum Bisaciam, filium quondam Ghirardini Bisacie, Martino Dardelle, scripti manu Damiani de Camulio notarii M° CCC XII, die XVI^a iunii, item ex vigore instrumenti cessionis facte per dictum Martinum Raynerio Bucanigraⁱ, ut patet publico instrumento scripto manu Mathei de Monterubeo notarii M° CCC° XIII, die XXI februarii, item ex vigore instrumenti vendicionis facti per dictum Raynerium Gotifredo de Guisulfus^k et scripti manu Domini Durantis M° CCC° XXVI, die VIII^a octubris, ita et c. Quam cessionem tibi facio pro libris VII, ita quod non tenear facere iuris efficaciam vel debitores.

quantum pro investitura seu recognicione domini trium^f hedificiorum domorum^g positorum in burgo Sancti Stephani^h super solo dicti hospitalis venditorum per dictum Iohannemⁱ sive datorum in solutum Martino Dardelle pro libris LXVIII, soldis XVII, denariis VII ianuinorum, ut patet publico instrumento scripto manu Damyani de Camulio notarii M° CCC° XII, die XVI iunii et contra dictum Martinum. Item eciam contra dictum Martinum et Raynerium Bucanigram pro iuribus cesis seu venditione facta de dictis tribus hedificiis pro libris LXXIII, soldis XVII, denariis VII^j per dictum Martinum dicto Raynerio, ut patet publico instrumento scripto manu Mathei de Monterubeo notarii M° CCC° XIII, die XXI februarii. Item eciam contra dictum Raynerium et Gotifredum de Guisulfo pro venditione dictorum trium hedificiorum domorum facta^k per dictum Raynerium dicto Gotifredo, ut patet publico instrumento scripto manu Domini Durantis notarii M° CCC° XXVI, die nona octubris^l pro libris quinquaginta quinque ianuinorum, item pro eo et racione eius quod cessatum fuerit in solucione iuris soli dicti hedificii per annos quinque et ultra^m, et que hedificia posita sunt Ianue, super terra dictiⁿ hospitalis Sancti Stephani, de qua terra facta fuit locacio dicto quondam Guirardo per^o fratrem Nicolam, tunc priorem, sindicum, acto-

^a do: *in supralinea*   ^b pennales: *così N*
^c et-sint: *in supralinea*   ^d quod: *così N*
^e et-hospitali: *in supralinea*   ^f *segue depennato*
 Gotifredum de Mo; *segue ripetuto* et contra
^g mobilium: *in supralinea*   ^h seu-hospitale:

in supralinea ⁱ *segue depennato* contra
^j *segue depennato* sic ^k *Guisulfus: così N.*

rem et procuratorem dicti^p monasterii Sancti Stephani et fratrem Ober-
 tum, ministrum dicti hospitalis, ut pa-
 tet publico instrumento scripto manu
 Iohannis Enrici notarii M^o CC LXXX II,
 die XVIII marcii, ita ut dictis iuribus et
 rationibus et actionibus et dictis in-
 strumentis et quolibet eorum uti pos-
 sis, agere, petere, excipere, experiri,
 deffendere^q et replicare et omnia de-
 mum facere que ego dicto sindicario
 nomine facere possum vel unquam
 melius potui vel dictum hospitale
 potest vel potuit, constituens dicto
 nomine te im^r predictis procuratorem
 ut in rem tuam propriam. Quam ces-
 sionem^s dicto nomine tibi facio et fe-
 cisse confiteor pro libris septem ia-
 nuinorum, quas proinde dicto nomi-
 ne a te habuisse et recepisse confiteor
 et de quibus a te bene quietum et so-
 lutum voco, renuncians exceptioni
 non numerate pecunie, rei sic non
 geste, doli, conditioni sine causa^t et
 omni iuri^u, promitens dicto nomine^v
 dictam cessionem et omnia et singula
 supradicta perpetuo rata et firma ha-
 bere et tenere, attendere, complere et
 observare et non contrafacere vel ve-
 nire sub pena dupli dicte cessionis
 cum restitutione expensarum litis et
 extra et obligatione bonorum dicti
 hospitalis, ratis manentibus supradic-
 tis^w. / (c. 76 v.) Acto quod dicta iura
 non teneat dicto nomine vel dictum
 hospitale^x tibi facere efficaciam nec
 debitores locuplectes^y vel ad restitui-

cionem precii neque ad aliquid aliud, set qualia iura dicto nomine habeo vel dictum hospitale habet, talia tibi cedo et cessione intelligatur. Actum Ianue, in^z ecclesia Sancte Marie in Vineis, anno dominice nativitate M° CCC° vigesimo septimo, indic(tione) nona, die nona februarii, ante vespere. Testes Iacobus de Lugo de Clavaro, Antho-nius quondam Leonardi barilar(ius) de Clavaro et Georgius de Monelia quondam Guillelmi de Crosiis.

^a Ianuensis: *in soprilinea* ^b VIII: *in soprilinea* ^c et-transfero: *in soprilinea* ^d pennales: *così I* ^e et: *in soprilinea su* vel *depennato* ^f *segue depennato* vendito ^g *segue depennato* venditorum dicto ^h in-Stephani: *in soprilinea* ⁱ per - Iohannem: *in soprilinea su* per dictum *depennato* ^j pro-VII: *nel margine esterno* ^k facta: *in soprilinea* ^l *segue depennato* quantum, ita ut dictis iuribus, actionibus, rationibus et dictis instrumentis et quolibet eorum et pro libris LXIII, soldis XVII, denariis septem ianuinorum ^m item-ultra: *in calce alla carta con segno di richiamo* ⁿ dicti: *in soprilinea su* monasterii *depennato* ^o *segue lettera depennata illeggibile* ^p dicti: *in soprilinea* ^q deffendere: *in soprilinea* ^r *segue depennato* primis ^s *segue depennato* tibi facio et ^f ^t sine causa: *in soprilinea* ^u quam-iuri: *in calce alla carta con segno di richiamo* ^v dicto nomine: *in soprilinea* ^w *segue depennato* Actum Ianue. Quam cessionem dicto nomine tibi facio ^x vel-hospitale: *in soprilinea* ^y lo-cuplectes: *così I* ^z *segue depennato* contrata Campi, prope domum

1274

1327, febbraio 14, Genova

Bartolomeo, arcivescovo di Genova, concede ai frati dell'ordine dei Servi di Maria di erigere un altare, celebrare messe e suonare le campane nella chiesa o oratorio che edificeranno al titolo di Santa Maria.

I n s e r t o [B] in n. 1277.

Sull'argomento v. nn. 1265, 1270, 1275-1277.

E d i z i o n e: AROMANDO, n. 33.

Bartholomeus, permissione divina archiepiscopus Ianuensis, dilectis nobis in Christo religiosis viris fratribus Servorum beate virginis Marie ordinis sancti Augustini, salutem in Domino. Quia nobis humiliter supplicastis ut vobis nostram super infrascriptis gratiam concedere dignemur, eisdem supplicationibus inclinati quod in loco magis ydoneo per vos prius invento sive inveniundo in nostra civitate, suburbiis vel diocesi Ianuensibus, prout vobis alias de ipsius loci inventione per instrumentum publicum duximus concedendum altare de novo erigi facere et in ipso et loco predicto missas aliaque divina offitia alta voce in honorem et reverentiam beate virginis Marie celebrare et campanam in altum positam publice horis debitis pulsare possitis, nostram vobis licentiam tenore presencium concedimus et liberam facultatem. In quorum omnium testimonium presentes licteras fieri fecimus easque sigilli nostri mandavimus appensione muniri. Datum Ianue, millesimo CCC° XXVII°, die XIII^a februarii.

1275

1327, febbraio 20, Genova

Bartolomeo, arcivescovo di Genova, interdice ai frati Ilario e Giacomo di Parma di celebrare messe e uffici divini nei luoghi non idonei da loro scelti.

I n s e r t o [B] in n. 1277.

Sull'argomento v. nn. 1265, 1270, 1274, 1276-1277.

E d i z i o n e: AROMANDO, n. 33.

Millesimo CCC° XXVII°, die XX^a februarii. Cum nos B(artholomeus), permissione divina Ianuensis archiepiscopus concessimus de gratia speciali vobis priori et fratribus vocatis Servis beate Marie ordinis sancti Augustini quod possitis in loco ydoneo missas et alia divina officia celebrare in civitate vel diocesi Ianuensi acquisito vel acquirendo et ad aures nostras nuper pervenerit quod vos in quibusdam domibus privatis et loco inhonesto et non ydoneo celebraveritis missas et alia divina officia cantaveritis nostra gratia abutentes, interdicimus vobis fratri Yllario et fratri Iacobo de Parma presentibus nominibus vestris et nomine et vice aliorum fratrum dicti ordinis in civitate Ianue vel suburbii existentibus et vestrum cuilibet et nichilominus vos monemus pro primo, secundo, tercio termino et peremptorio et sub excommunicationis pena vobis precipimus et mandamus ne de cetero in dictis domibus celebrare missas vel divina officia cantare aliquo qualiter presumatis donec de idoneitate loci in quo celebrare debebitis, si contingat vos locum in civitate vel diocesi Ianuensis acquirere, nobis feceritis plenam fidem nosque super dicti loci idoneitate per nostram sententiam ordinandum duxerimus ac etiam declarandum.

1276

1327, marzo 3, Genova

Bartolomeo, arcivescovo di Genova, ordina a frate Tommaso de Grassis di comparire entro 8 giorni per ascoltare la risposta all'appello da questi proposto contro l'interdetto comminato dall'arcivescovo ai frati dei Servi di Maria di Rivo Torbido.

N o t i z i a in n. 1277.

N o t a i o: non indicato.

Sull'argomento v. nn. 1265, 1270, 1274-1275, 1277.

1277

1327, aprile 2, Genova

Bartolomeo, arcivescovo di Genova, invia al cardinale di San Marcello, delegato della Sede Apostolica, a cui i frati dell'ordine dei Servi di Maria sono ricorsi in appello, la pratica riguardante la concessione fatta agli stessi frati di costruire una chiesa o oratorio nel territorio della diocesi di Genova e il successivo interdetto per avere essi scelto un luogo non idoneo nella contrada del Rivo Torbido, e ne dà copia a Ilario, frate dello stesso ordine.

Originale [A], B.C.B., m. r., Perg. I, 29.

A tergo, di mano coeva: « Pro monasterio Sancte Marie Servorum de Rivo Turbido prope fontem Rivi Turbidi »; altra annotazione coeva di mano diversa, illeggibile per sbiaditura dell'inchiostro.

Tale pergamena parrebbe identificabile con quella vista a suo tempo da Federico Federici e da lui così descritta: « <1327> Guirardo de Garibaldo scribe e notario dell'Arcivescovo, come in cartina delli monaci di Santo Stefano vista da me. Petro de Ugolinis dottor testimone in detti atti ut supra »: v. FEDERICI¹, c. 208 r., pur nell'incertezza sul nome del notaio.

Sull'argomento v. nn. 1265, 1270, 1274-1276.

E d i z i o n e: AROMANDO, n. 33.

Reverendissimo in Christo patri et domino domino B(artholomeo), Dei gratia tituli Sancti Marcelli presbitero cardinali, Apostolice Sedis / legato, Bartholomeus, Dei et Apostolice Sedis gratia Ianuensis archiepiscopus, reverentiam tam debitam quam devotam / paternitati vestre notum facio per presentes quod quidam frater Thomas de Grassis, asserens se de ordine fratrum Servorum sancte / Marie ordinis sancti Augustini, in mei presentia constitutus in modum de quo infra fit mentio, in appellacione, si appellatio dici potest, / emissit in hunc modum: « In nomine Domini amen. Ego frater Thomas de Grassis fratrum Servorum sancte Marie ordinis sancti / Augustini, actor et procurator et nuncius specialis religiosi viri fratris Percivalis Botacii de Ast, ordinis fratrum iam dictorum / ac provincialis generalis eiusdem ordinis in partibus Lombardie, ut de dicta actoria et procuracione constat publico instrumento scripto / manu Dominici de Calendina, anno Domini millesimo

CCC° XXVI°, die lune primo mensis decembris, mei nomine, tanquam mea intersit sicut me / opponentis ad deffensionem meam et confratrum meorum et tocius ordinis predicti et etiam procuratorio nomine dicti provincialis et nomine / fratrum et ordinis antedicti et prout melius possum de iure constitutus coram vobis venerabili in Christo patre et domino domino B(artholomeo), permis/sione divina archiepiscopo Ianue, propono, dico et protestor quod nuper ad meam noticiam pervenit quod cum vos domine archiepiscopo concessissetis et / specialem licenciam et facultatem dedissetis dictis fratribus Servorum beate Marie virginis intuitu pietatis quod in civitate suburbiis vel diocesi / Ianuensibus locum ydoneum perquirere, invenire ac habere et acquirere licite possent, in quo ecclesia sive oratorium sub vocabulo [di]cte / virginis Marie et ipsius beate Marie reverentiam et honorem construeretur de novo, in qua ecclesia cum hedificata foret misse et alia / divina offi[t]ia celebrarentur primario lapide per vos in ipso ponendo, ut de premissis plenius constat in publico instrumento scripto manu Leo/nardi de Garibaldo notarii anno dominice nativitatis millesimo CCC° XXVII°, die VI^a februarii, ac deinde aliam concessionem fecissetis fratribus / antedictis quod in loco apto et ydoneo per ipsos fratres prius invento sive inveniando in ipsa civitate Ianue et suburbiis vel diocesi / Ianuensibus altare de novo erigi facere et in ipso et loco predicto missas aliaque divina officia alta voce in honorem et reverentiam beate / Marie virginis gloriosse celebrare possent et campanam seu campanas in altum positam seu positas publice horis debitis pulsare / valerent, ut de hac ultima concessione evidenter apparet per vestras patentes litteras vestri sygilli appensione munitas. Et sic ego / frater Thomas predictus inde motus ac etiam intuitu et consideratione actenta cuiusdam privilegii seu privilegiorum per Sedem Apostolice/cam fratribus dicti ordinis specialiter concessorum una cum fratre Yllario ordinis antedicti nominibus quibus supra, domos et hedificia ac / qui supra posita et posita in suburbiis civitatis Ianue in contracta Rivi Turbidi et ibidem cum aliquibus fratribus ordinis prefati oratorium / cum altare in honorem et reverentiam beate Virginis ordinavi et construxi seu ordinari et construi et edificari feci de novo ac cam/panam ibi poni feci in altum elevatam, in quo oratorio et altari misse et alia divina officia publice et alta voce solemniter cantaban/tur ac etia<m> campana predicta horis debitis et congruis pulsabatur ibidem, iuxta tenorem et formam tam vestrarum concessionum quam privilegii seu / privilegiorum memoratorum, intendens nichilominus cum dictis fratribus seu de licentia et mandato nostrorum maiorum dictum oratorium succes/sivis temporibus iuxta posse ordinis facere magis dilatari, amplificari, prolongari et extolli ac ornatius facere construi et reparari; de/inde vos domi-

ne archiepiscopo in maximum dampnum et preiudicium et gravamen dicti provincialis dictorumque fratrum et ordinis sine causa et cognicione / ex erupto et preter iuris ordinem, vestra reverentia semper salva, interdixistis seu interdictum fecistis fratribus Yllario et Iacobo de Parma / ordinis predicti in vestra presentia constitutis eorum nominibus ut dicitur et nomine et vice aliorum fratrum in civitate Ianue vel suburbii existentium et cuiuslibet eorum ac nichilominus ut dicitur monicione premissa pro primo, secundo, tercio termino et peremptorio et sub excommunicationis pena / ipsis fratribus Illario et Iacobo percepistis et mandastis, ne de cetero in dicto loco missas celebrarent vel divina officia cantare aliquatenus / presumerent, donec de ydoneitate loci et in quo loco celebrare deberent, si contingat ipsos fratres in civitate vel diocesi Ianuensi locum acquirere, vobis facerent plenam fidem et donec etiam ordinaretis ac declaretis per vestram sententiam de idoneitate loci supradicti. Quam quidem / monitionem atque interdictum, precepta et mandata dicti fratres Yllarius et Iacobus minime acceperunt; quam etiam monitionem, interdictum, precepta, / mandata et processus dico ego frater predictus nominibus quibus supra nulla et nullos fore ipso iure nullaque iura subsistere firmitate / et si qua et si qui forent quod non fateor dico ipsa et ipsos iniquos et iniqua tanquam facta et factos minus debite et iniuste ut cum reverentia vestra semper loquar. Quare ex predictis et infrascriptis causis et rationibus et aliis suo loco et tempore proponendis, sciens nominibus quibus / supra me et dictum provincialem ac dictos fratres et ordinem gravatos fore et in posterum posse gravari, in hiis scriptis appello ad venerabilem patrem et dominum dominum B(artholomeum), divina permissione tituli sancti Marcelli presbiterum cardinalem et Apostolice Sedis legatum et apostolos instanter / et instantissime et iterum atque iterum ac semel et pluries peto subiciens nominibus quibus supra me dictum provincialem, fratres et ordinem / et iura mea et eorum protectioni et defensionem dicti domini legati. Cause autem nullitatis et gravaminum sunt hec, primo quia vos / domine archiepiscopo ad huiusmodi monitionem, interdictum, precepta et mandata processistis ex erupto et preter iuris ordinem et me et aliis fratribus / Ianue commorantibus non citatis neque requisitis et sine cause cognicione maxime, cum dictum oratorium cuilibet recte inspicienti patere potest / evidenter esse constructum et ordinatum in loco congruo et ydoneo; item quia dictam monitionem, interdictum et mandata fecistis dictis fratribus Yllario et Iacobo non legitimis personis ad hoc me et ceteris fratribus hic morantibus in requisitis ut premittitur; item quia per / huiusmodi monitionem, interdictum et mandata non potuistis nec potestis aliquatenus revocare, infringere vel incurvare concessionem et / indulgentiam et

gratias michi et aliis fratribus dicti ordinis per vos ut premictitur factas quia nostra interest ipsas non debere infringi vel revo/cari seu aliquatenus impediri, cum res non sit integra, imo per fratres dicti ordinis iam processum est ad acquisitionem dictarum domorum et he/difficiorum et ad constructionem dicti oratorii et altaris et iam in eisdem domibus, hedificiis et oratoriis convenerant et morabantur novem / ex fratribus dicti ordinis et missas et alia divina offitia dicebant et decantabant ibidem et sic salva reverentia vestra non potuistis neque / potestis mutare consilium vestrum in alterius detrimentum nec contra factum vestrum venire nec quod semel vobis placuit amplius vobis debet / displicere nec ego et alii fratres dicti ordinis debemus decipi auctoritate tanti patris nec decreta vestra debent esse illusoria nec talis / variatio reverende paternitati vestre videtur convenire cum scriptum sit iure canonico et civili quod benefitium a principe concessum decet perpetuo / esse mansurum; item quia dicte vestre concessionis indulgentie et gratie ut premictitur per vos dictis fratribus facte vere sunt cessio iuris et dona/tio pura et sic secundum canonicas et legitimas sanctiones non potuerunt infringi seu aliquatenus revocari, item quia per privilegia apostolica / hec que continentur in premissis vestris concessionibus et indulgentiis sunt predictis fratribus iam est diu specialiter concessa, quibus privilegiis / non potuistis nec potestis quomodolibet obviare seu ipsis aliquatenus derogare, cum par in parem non habeat imperium, multo fortius minor / in maiorem nec inferior sui superioris legem posse tollere dignoscatur». Millesimo CCC° XXVII°, die III^a martii, circa terciam, in pontili palatii / archiepiscopalis Ianuensis, prefatus dominus archiepiscopus respondendo predictis precepit et terminum statuit ipsis fratri Thome presenti quod ipse usque ad dies / VIII^{mo} proximos venturos compareat coram ipso domino ad audiendum responsionem quam prefatus dominus archiepiscopus facere eidem voluerit super dicta appellatione, / si appellatio dici potest, presentibus testibus domino Malocello iudice, Gabriele Malocello, domino Iacobo magistro scollarum ecclesie Ianuensis, et Od/doardo de Monelia notario, cui appellationi, si appellatio dici meretur habito peritorum consilio non detuli tanquam frivole et iniuste cause / autem quare eidem non detuli sunt hec. Verum est enim quod ipsis fratribus feceram concessionem infrascriptorum tenorum, ignorans eos esse de ordine / mendicantium cum hoc michi tacuissent, quo cognito, scilicet quod de ordine mendicantium sunt, deliberavi de consilio sapientum die XX^a / februarii facere et feci eis monitionem de qua infra dicitur, a qua extitit appellatum per dictum fratrem Thomam die III^a martii mensis presentis / per modum de quo supra dictum est. Intendebam enim deliberare super ipsis concessionibus utrum eas potui facere de iure vel

non propter constitutionem / domini Bonifacii positam extra libro VI^{to} de exceptionis pagina cum ex eo ac etiam super ydoneitate loci in quo morari possent, cum in ipsis concessionibus / meis contineatur expresse quod in loco ydoneo et c. et non specificato loco et immo sine iuris preiuditio alieni, sicut in ipsis evidenter apparet. Ipsi / autem fratres, dictis concessionibus abutentes et contra constitutionem predictam, in parrochia ecclesie monasterii Sancti Stephani de Ianua fecerunt / predicta sine scientia tamen et voluntate abbatis et monachorum monasterii antedicti, intendentes ibidem ecclesiam fabricare in dampnum et / preiudicium non modicum dicte ecclesie seu monasterii predicti. Item quia relatione fidedignorum commorantium in dicta parrochia percepi quod si aliqua / per ipsos fratres in dicta parrochia fabricaretur ecclesia magna, inde possent oriri scandalla inter parrochianos predictos et quod peius est / iam aliqua pulularunt ex quibus scandalis magnum posset toti civitati Ianue periculum evenire. Item quia dicta appellatio, si appel/latio dici potest emissa fuit post decem dies a die dicte monicionis mee. Item quia predicta fecerunt ipsi fratres et etiam dicte concessionibus / facte fuerunt tunc monachis dicti monasterii Sancti Stephani non citatis nec requisitis de quorum preiudicio agebatur. Item dico dictam / appellationem fore desertam per fratres predictos ipsique appellationi tacite renunciatum fore per ipsos fratres pro eo quod, in fine termini iuris eisdem fra/tribus prefisi, non comparuerunt legitime coram me ad recipiendum apostolos supradictos, prout hec patent per publicum instrumentum et per declarationem / per me super hoc factam et propterea dicte appellationi non est aliquatenus deferendum.

Tenores autem dictarum concessionum noscuntur esse tales: ...¹. Item ...². Et tenor dicte monitionis talis est ...³.

Predicta autem vestre paternitati benigne nunciare curavi ut super ipsis vestra paternitas certitudinaliter valeat informari et michi precipiat quid me facere velit super hiis et super quibuscumque aliis cupienti eidem totaliter com/placere; presentes autem apostolos sive licteras refutatorias dicto fratri Yllario de Parma presentialiter concessi precipiens et prefigens / eidem terminum peremptorium quod ipse per se vel aliam legitimam personam in paternitatis vestre conspectu cum huiusmodi licteris refutatoriis / se usque ad menses duos a datum presencium computandum se debeat fideliter pre-

---

¹ Segue n. 1270.

² Segue n. 1274.

³ Segue n. 1275.

sentare. Datum Ianue, millesimo trecentesimo vigesimo septimo, / die secunda mensis aprilis post nonam et ante complectorium sub sygillo nostro.

In nomine Domini amen. In presencia mei notarii et testium subscriptorum prefatus dominus archiepiscopus similes apostolos dedit et tradidit dicto fratri Illario / dicto nomine presenti et recipienti clausos et sigilli sui munimine roboratos et coram ipso et dictis testibus legi fecit per me dictum notarium infrascriptum et de predictis idem dominus archiepiscopus precepit fieri debere publicum instrumentum per me dictum notarium infrascriptum. Actum Ianue, in pontili palatii archiepiscopalis Ianuen(sis), iuxta ecclesiam Ianuen(sem), anno dominice nativitatis millesimo trecentesimo vigesimo septimo, inditione nona secundum cursum Ianuen(sem), die secunda aprilis post nonam et ante completorium, presentibus testibus presbitero Nicolao de Sexto, capellano Ianuensi, presbitero Guirardo de Regio, archipresbitero plebis Sancti Martini de Sancto Petro de Arena Ianuensis diocesis et domino Petro de Hugolinis iuris perito.

(S.T.) Ego Leonardus de Garibaldo, sacri Imperii notarius et scriba prefati domini archiepiscopi, interfui, rogatus scripsi.

Extracta et exemplata sunt omnia alia et singula supradicta de actis publicis curie archiepiscopalis Ianuensis de mandato prefati domini archiepiscopi ad instantiam et requisitionem fratrum et conventus monasterii Sancti Stephani Ianuensis, quorum interest.

(S.A.) Bartholomeus archiepiscopus Ianuensis. Leonardus (M.) de Garibaldo notarius.

1278

1327, aprile 20, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del monaco Fazio e del frate Antonio, concede in locazione per 6 anni a Domenichino de Luco, figlio di Giovanni de Luco, la metà di una rota del mulino de Surrigia, per il canone annuo di 4 lire e 5 soldi.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 180/II, c. 99 r.

La carta presenta una lacerazione sull'angolo superiore esterno, con perdita di testo ricostruibile grazie al formulario consueto.

Nel margine esterno, della stessa mano: « Monast(erii) »; « Lo(cacio) »; « Peccunia (pecunia: *di lettura incerta*) pensionis ».

N o t a i o: Benedetto « de Vivalda ».

Sull'argomento v. nn. 331, 563, 669, 722, 1150, 1184, 1252, 1254, 1262, 1280, 1282.

In nomine Domini amen. Nos frater Facius, monachus, syndicus, actor, procurator monasterii [Sancti Stephani Ianuensis], ut de syndicatu et procura constat per publicum instrumentum scriptum manu Lanfranci de Nazario notarii M° CCC° VII, [die XXIII] marcii, et frater Anthonius eciam syndicus, actor, procurator dicti monasterii^a adiunctus, ut patet publico instrumento scripto [manu] Leonardi de Garibaldo notarii M° CCC° XXVII, die XXVIII ianuarii, dictis sindicario et procuratorio nominibus et pro dicto monasterio, locamus et titulo locacionis concedimus tibi Dominichino de Luco, filio Iohannis de Luco, dimidiam unius rote cuiusdam molendini dicti monasterii cum rotis, molis, asteriis, massariis et aqueductu pertinentibus ad dictam rotam dicti molendini positi in aqua Bisannis et vocati molendini de Surrigia et est illud molendinum olim locatum per dictum monasterium Gregorio, filio quondam Iohannis de Sancto Martino de Ircis et Ugolino Lombardo molinar(iis) tenore publici instrumenti scripti manu notarii infrascripti M° CCC° XXVI, die III octubris^b. Quam locacionem tibi facimus hinc ad festum sancti Michaelis proxime venturum et abinde usque ad annos sex proxime venturos pro annua pensione librarum quatuor, soldorum quinque ianuinorum^c. Actum Ianue, in claustro dicti monasterii, anno dominice nativitatibus M° CCC° vigesimo septimo, indic(tione) nona, die vigesima aprilis, post terciam. Testes presbiter Egidius, minister ecclesie Sancti Nazarii de Albario, Iacobus de Sancto Laurentio procurator et Lazarus Grilacius.

^a *Segue depennato* ut patet   ^b *et est-octubris: in calce al documento con segno di richiamo*
^c *segue spazio bianco pari a circa un terzo della carta.*

1279

1327, aprile 25, Genova

I visitatori apostolici Bertrando Cariti e Guglielmo Dulcini stabiliscono regole per il monastero di Santo Stefano.

C o p i a autentica del 1345 [B], A.S.G., Archivio Segreto 1523, n. 12.

La pergamena presenta una macchia di umidità in corrispondenza delle righe 1^a - 5^a ed alcune lacerazioni lungo le pieghe, che non ne pregiudicano nel complesso la lettura.

A tergo, di mani trecentesche: « Sententia »; « Monasterii Sancti Stephani Ianuensis », che prosegue di altra mano: « Statuta »; « Amen: d ».

B è così introdotta: « In nomine Domini amen. In presencia mei notarii et testium infra-scriptorum, venerabilis vir dominus Soffredingus de Mologno, canonicus [ecclesi]e Sanctorum Iohannis et Reparate Lucan(e), vicarius generalis reverendi in Christo patris et domini, domini Iacobi, Dei et Apostolice Sedis gracia archiepiscopi Ianuensis, in iure in curia archiepiscopali Ian(ue), in qua ius redditur, pro tribunali sedendo precepit mihi Dominico de Montefalcono, notario et scribe curie prelibate, ad instanciam, postulacione <m> et requisicionem Antonii de Calvignano de Casellis, sindici, actoris et procuratoris reverendi patris domini Augustini, Dei gracia abbatiss monasterii Sancti Stephani Ianuensis et conventus eiusdem, ut de dicta procura constat publico instrumento scripto manu Ianoti de Garibauda notarii, anno Domini millesimo CCCXXXV, indic(tione) XII, die XXVIII februarii, quatinus exemplarem, extraerem et in publicam formam reddigerem quoddam publicum instrumentum scriptum manu Hugonis Fabri, clerici Caturcensis diocesis, notarii, anno Domini millesimo CCCXXVII, indic(tione) X^a, die XXV mensis aprilis, pontificatus sanctissimi patris et domini nostri, domini Iohannis, divina providencia pape XXII, anno X (*così per XI*) ad hoc ut vim et robur publici instrumenti perpetuo obtineat firmitatem. Tenor cuius instrumenti talis est et inferius describitur » e così completata: « Quibus omnibus supradictis dictus dominus vicarius, pro tribunali sedendo ut supra, suam auctoritatem et dicte curie interposuit et decretum, iubens presens auctenticum valere et eidem fidem adhibere tamquam publico instrumento. Actum Ianue, in domo in qua ius redditur, que est in domibus archiepiscopalibus de Sancto Laurencio, anno nativitatiss Domini millesimo CCCXXXV, indic(tione) XIII secundum cursum Ianue, die XXIII ianuarii, presentibus testibus Antonio Pilosso de Sancta Victoria notario, Petrino Martino, familiaribus dicti domini archiepiscopi, Aymerato de Sancto Ambrosio et pluribus aliis. (S.T.) Et ego Dominicus de Montefalcono de Clvasco presbiter, imperiali auctoritate notarius et scriba dicte curie, hiis omnibus interfui rogatus et dictum instrumentum lexi, vidi et fideliter exemplavi et in hanc publicam formam redegei et scripssi, nichil in eo addens vel minuens que sensum vel significacionem mutant vel variant intellectum nisi forte punctum litteram vel silabam et signo meo solito et consueto signavi ».

In Dei nomine amen. A nativitate cuiusdem millesimo CCCXXVII indictione X^a, die XXV mensis aprilis, pontificatus sanctissimi patris et domini nostri, domini Iohannis, divina providencia pape XXII, anno XI°. Venerabiles viri domini Bertrandus Cariti, archidiaconus Vaurensis et Guillelmus Dulcini, ordinis fratrum Predicatorum eiusdem ordinis procurator generalis, Sedis Apostolice nuncii, visitatores, coretores et reformatores monasteriorum omnium exemptorum et non exemptorum tam Cistercensium quam quorumcumque ordinum non mendicantium per Pisanam et Ianuensem et Tuscie provincias a sanctissimo patre et domino nostro, domino Iohanne papa predicto, specialiter deputati, sicut in rescripto apostolico inferius inserto plenius continetur, provisa diligent(ia) et examinata visitacione et inquisicione per eos facta in monasterio Sancti Stephani de Ianua, ordinis sancti Benedicti, ac dictis monachorum dicti monasterii, habito et sibi communicato^a peritorum et discretorum consilio, gracia Sancti Spiritus invocata, autoritate apostolica qua fungimur in hac parte infrascriptas reformationes, correctiones et constitutiones fecerunt, ordinaverunt in monasterio supradicto et easdem voluerunt inviolabiliter observari. Et in primis cum iuxta statuta sanctorum patrum et canonicas sanctiones redditibus ecclesiarum et monasteriorum consideratis aliisque oneribus compensatis iuxta premissa instituendi sint clerici et monachi in eisdem prefactive nuncii in ipso monasterio repperierint duos solum monachos clericos et unum laycum presencialiter residere, uno tamen absente et abbatis sui servicio occupato ex quo sequitur quod cultus divinus quantum ad officium ecclesie et alia apparet penitus destitutus locaque regularia omnino deserta existunt, comperto insuper cum prefactis monachis presentibus per virtutem sancte obediencie requisitis quod actenus fuerint ultra duodecim monachi inhiberi residentes et quod etiam pro isto tempore, in quo civitas et districtus Ianuenses gravata sunt plurimum et oppressa, ultra decem monachi possunt sustentari decenter de proventibus monasterii supradicti ne peremnte cultore tale monasterium tam solempne in nichilum rediguatur, prefacti domini delegati et vissitatores sic duxerunt ordinandum, videlicet quod abbas predicti monasterii Sancti Stephani qui nunc est vel pro tempore fuerit quam cito in monasterio predicto presens fuerit, cum voluntate ac consensu monachorum nunc presencium sex monachos ydoneos ad minus recipere teneatur, quorum receptionem compleat infra annum et dimidium et ad hoc tam prefactum abbatem quam prefactos monachos per preceptum sancte obediencie obligarunt. Item cum iuxta constitutionem felicis recordacionis <domini Clementis pape> quinti eidem in co[nsilio] Lugdunensi nulluscumque regulari ecclesie

mancipatus vel in posterum mancipandus vocem habere debeat in capitulo etiam si hoc ab aliis libere concedatur nisi saltem in suddiaconatus ord[ine] fuerit constitutus et in predicto monasterio contrarium factum audiverint et promissum, predicti domini visitatores in virtute sancte obediencie preceperunt ne de cetero ad hoc aliquis se ingerat a[ut a]d illud ab aliis admitatur. Iterum cum iuxta statutum felicitis recordacionis domini Innocencii pape quarti, quod quantum ad omnia ius Clemens quintus aprobavit et etiam innovavit in consilio Lugdunensi nullus monachus uti debeat camisia linea aut lintuaminibus, sicut in sua regula continetur, prefactique domini visitatores oppositum in premissis non venerint per propriam confessionem monachorum ipsorum districte iniunxerunt ne aliquis de cetero lapsus anno ut de aliis sibi providerint camissiam lineam portet aut in lintuaminibus dormire presumat, quod si secus factum fuerit et repertum, transgressorem privaverunt pro illo anno toto vestiario consueto, onerantes conscienciam abbatis et prioris qui nunc sunt aut pro tempore fuerint ac vicariorum eorundem ut super hoc diligenter inquirent et pena predicta puniant trasgressores, nisi ex causa sufficienti infirmitatis vel senii. Item cum in eodem memoratus dominus Innocentius precipiat ut omnes abbates et priores consilio omnium fratrum quibus possunt vel maioris ac savioris partis ipsorum cum faciendum erit mutuuum vel etiam innovandum hoc ita faciant quod omnibus liqueat quanta summa, quibus creditoribus et quibus condicionibus et quibus terminis debeantur et quos ussus contractum mutuuum sit conversum prefactique domini visitatores repperint abbatem dicti monasterii plurima et grandia mutua contrasisse, pro quibus unam villam non modici valoris, unam possessionem perutilem, calices et multa alia ornamenta ecclesie dicitur inpignorasse, quedam sub augmento usurario, quedam in manibus forcium et potentium, nichil penitus de premissis papalibus condicionibus observato, prout eis omnes et singuli monachi sub virtute precepti requisiti asseruerunt in virtute sancte obediencie abbati qui nunc est vel pro tempore erit, preceperunt dicti domini visitatores ne de cetero mutua huiusmodi contrahat, nisi prout et sicut in predicto statuto premissum est contineri, sub eodem precepto inponentes eidem ut ad recuperacionem predictarum possessionum det operam efficacem nec voluerunt ipsi domini visitatores quod monasterium teneatur ad solucionem predictorum, nisi quantum probari poterit in utilitatem monasterii fuisse conversum. Item cum iuxta regulam beati Benedicti, quam monachi eiusdem monasterii sunt professi, omnes monachi sane in eadem domo^b comedere debeant ac eodem cibo uti, prefacti domini visitatores impossuerunt vicario abbatis prefacti mo-

nasterii ut infra tres menses deputet aliquam domum magis congruam ad concedendum monachis pro reffectorio, ubi sit campana que pulsetur iuxta morem monasterii proprium, monachis intransibus reffectorium et incipientibus cantando benedicionem mense, secundo monachis surgentibus et incipientibus eodem modo gratias qui iuxta consuetudinem monasterii gratias cantando prosequantur eundo ad ecclesiam et ibi, sicut moris est, terminando; qui eciam vicarius nisi presencia notabilium hospitem excusare cum aliis monachis ibidem eodem vescatur cibo extra ante^e predictam domum nullus monachus comedat, nisi de licencia et ex rationabili causa, quod, si aliter aliquis hec attemptaverit, districte ipsi domini visitatores iniunxerunt^d ne sibi aliquid de cibo comuni ab eis ad quos pertinet ministretur. Item, cum ex virtute confessionis sacramentalis et perceptione eucaristie et delicta deleantur et virtutes et gracia augeantur, voluerunt predicti domini visitatores et ordinaverunt quod omnes monachi non sacerdotes qui sunt vel pro tempore erunt in monasterio residentes quolibet mense teneantur bis ad minus sacramentaliter confiteri et prima dominica mensis vel primo solempni festo, si tale in ipso mense intraret, recipiant corpus Christi, prout cavetur in constitutione sacri consilii generalis; si quis autem deprehensus fuerit hoc postposuisse sine licencia expressa habita abbatis vel vicarii eidem, quam sine causa legitima non concedant, ad quindecim dies privaverunt eum omni pitancia pro qualibet vice. Que omnia et singula supradicta in huiusmodi constitutionibus, ordinacionibus contenta predicti domini visitatores voluerunt et preceperunt auctoritate apostolica qua funguntur in hac parte per dictos abbatem et monachos qui nunc sunt vel pro tempore erunt in virtute sancte obediencie firmiter et plenarie observari, omnibus iuribus et privilegiis eidem monasterio Sancti Stephani et ordini ab Apostolica Sede vel eius legatis concessis predictis constitutionibus vel alicui ipsarum aliquantulum derogantibus vel que ipsis obstarent per eosdem visitatores eidem abbati et monachis reservatis finientes et finem facientes ac imponentes visitationi dicti monasterii de cetero ac vite facte per ipsos dominos in ipso monasterio de fratribus et monachis supradictis et pro completa et finita haberi voluerunt sequentes tenores litterarum apostolicarum de quibus superius facta est mencio...¹. Lecte et publicate fuerunt dicte reformationes, ordinaciones et constitutiones Ianue, in monasterio Sancti Siri, in qua dormit dominus dominus archidiaconus, in presencia fratris Facii, vicarii ipsius monasterii, et

---

¹ Segue n. 1264.

fratris Antonii monachi, presentibus fratre Geraldo de Garrigia, ordinis Predicatorum, diocesis Caturcensis, magistro Petro Andree notario ac Iohanne Cariti diocesis Caturcensis testibus ad hec vocatis specialiter et rogatis. Et ego Hugo Fabri, clericus Caturcensis diocesis, publicus auctoritate apostolica et imperiali notarius et dictorum duorum visitorum scriba, omnibus et singulis factis, latis et habitis per dictos dominos visitatores interfui et ipsa de mandato eiusdem scripsi et publicavi meoque signo signavi rogatus.

^a comunicato: *corretto su precedente scrittura*   ^b segue depennato eodem   ^c ante: *così B*
^d iniunxerunt: *così B*.

1280

1327 giugno 1, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del monaco Fazio e del frate Antonio, col consenso di Negro molinarius del fu Valente, precedente locatario, concede in locazione per 7 anni ad Odina, vedova di Nicolino Fornerius molinarius, la metà di una rota inferiore del mulino de Surrigia in Bisagno, per il canone annuo di 6 lire e 5 soldi.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 180/II, c. 117 r.

Nel margine esterno, della stessa mano: « Monast(erii) »; « Lo(cacio) ».

N o t a i o: Benedetto « de Vivalda ».

Sull'argomento v. nn. 331, 563, 669, 722, 1150, 1184, 1252, 1254, 1262, 1278, 1282.

In nomine Domini amen. Nos frater Facius, monachus, syndicus et procurator monasterii Sancti Stephani Ianuensis, ut de syndicato et procura aparet per publicum instrumentum scriptum manu Lanfranchini de Nazario notarii ^a M° CCC° VII, die XXIII marcii, et frater Anthonius, eciam monachus, syndicus et procurator adiunctus dicti monasterii, ut patet publico instrumento scripto manu Leonardi de Garibaldo notarii M° CCC° ***°, dictis sindicario et procuratorio nominibus et pro dicto monasterio, de mandato et voluntate Nigri molinarii, quondam Valentis, locamus et titulo locacionis concedimus tibi Odine, uxori quondam Nicolini Fornerii molinarii, dimidiam cuiusdam

rote cuiusdam molendini dicti monasterii dicti de Surrigia, positi in aqua Bisannis cum rotis, molis, massariis et aquedutu^b et est dimidia illius rote subtane^c illius molendini de Surrigia quod alias dictum monasterium locaverat dicto Nigro et Iohanni Cazolo molinar(iis). Quam locacionem tibi facimus a festo sancti Michaelis proxime preteriti usque ad annos septem proxime completos pro annua^d pensione librarum sex, soldorum quinque ianuinarum^e. Actum Ianue, in claustrum dicti monasterii, anno dominice natiuitatis M^o CCC^o vigesimo septimo, indic(tione) nona, die prima iunii, circa terciam. Testes Guillelmus Gaffonus molinarius, presbiter Oddoardus, capellanus dicti monasterii, et Lazarus Grilacius.

^a *Segue depennato et frater Anthonius*   ^b *aquedutu: così I*   ^c *subtane: in soprilinea*
^d *annua: in soprilinea*   ^e *segue spazio bianco pari a circa un terzo della carta.*

1281

1327, giugno 1, Genova

Oberto Richelmi, tintor guadi, Manfredina, vedova di Gabriele de Richelmo, fratello di Oberto, e moglie di Pietro de Zignaculo, tintor guadi, e Giovannino de Maiolo di Rapallo rilasciano quietanza a Giovanni Amayni di Rapallo della somma di 7 lire, pagate per conto di Giovannino de Caneto.

Originale [A] A.S.G., San Siro, n. 634.

La pergamena presenta alcune macchie di umidità, due fori già esistenti all'origine in corrispondenza della riga 29^a ed in calce al documento e una lacerazione sul margine inferiore, cucita con spago, senza perdita di testo.

A tergo, di mano coeva: « Iohannes de Amayno ».

Il documento, pur conservato nel fondo archivistico di San Siro, con cui non ha nessuna relazione, appartiene alle carte del monastero di Santo Stefano, come è testimoniato dalla data topica, dall'attività della tintoria, tipica del borgo di Santo Stefano, e dal fatto che il notaio Benedetto « de Vivalda » ha lavorato attivamente per questo monastero (v. *Le carte del monastero di San Siro*, I, p. XV, nota n. 53).

In nomine Domini amen. Nos Obertus Richelmi, tintor guadi, et Manfredina, uxor / quondam Gabrielis de Richelmo, fratris dicti Oberti, et Iohan-

ninus de Maiolo de Rappallo / confitemur tibi Iohanni Amayni de Rapallo nos a te habuisse et recepisse libras septem ianuinorum pro / illis libris septem ianuinorum in quibus obligatus fuisti ex delegatione Iohannini de Caneto mihi dicto / Oberto Richelmi, ut patet publico instrumento scripto manu notarii infrascripti, hoc anno, die prima / februarii, videlicet ego dictus Iohanninus de Maiolo sodos triginta quatuor pro sepultura dicti quondam / Gabrielis et ego dicta Manfredina sodos quadraginta duos et ego dictus Obertus Richelmi libras / tres, sodos quatuor ianuinorum, ren(untiantes) exceptioni non habite et non recepte peccunie et re^a sic non acpte^b, doli, / condicioni sine causa et omni iuri, promittentes tibi quod per nos vel alterum nostrum heredes natos vel / alterius natum ex te vel heredes tuos seu bona tua quantum pro dictis libris septem vel aliqua / parte ipsarum nulla de cetero fiet lis, questio, peticio, requisitio vel molestia seu actio move/bitur in iudicio vel extra nec non volentes nos dicti Iohanninus de Maiolo et Manfredina, volentes / attendere et observare tibi dicto Iohanni Amayni ea que acta fuerunt inter nos ex una / parte et te ex altera in contractu venditionis facte tibi per Iohanninum de Caneto de Rapallo, filium / quondam Andree de Caneto, de quadam pecia terre castagneti, ut patet publico instrumento scripto / manu notarii infrascripti hoc anno, die prima februarii, cum aliter dictam terram non emisses a Confirido^c, / bonam fidem^d promittimus et convenimus tibi dicto Iohanni Amayni dictam terram cum omnibus suprapositis / deffendere, disbrigare et expedire a quacumque persona, corpore, collegio et universitate nostris propriis / expensis, remissa tibi necessitate denunciandi et hoc quilibet nostrum pro quantitate per vos / superius accepta seu valimento tante quantitatis dicte terre quanta extimaretur valere quelibet / dictarum quantitatum. Que omnia et singula supradicta una cum dicto Oberto promittimus attendere, / complere et observare et non contrafacere vel venire, alioquin penam dupli dicte quantitatis seu va/limenti dictarum quantitatum tibi stipulanti promittimus, ratis manentibus supradictis, et proinde omnia / bona nostra habita et habenda tibi pignori obligamus, faciens dicta Manfredina predicta omnia et / singula in presencia, consensu et voluntate Petri de Zignaculo, tinctoris guadi, mariti sui, et consilio / testium infrascriptorum, quos suos propinquos, consiliatores et vicinos in hoc casu ellegit et apellavit. Actum Ianue, / in burgo Sancti Stephani, in domo Anthonini de Goanno, tinctoris vermilli, anno dominice / nativitatis M^o CCC^o vigesimo septimo, indic(tione) nona, die prima iunii, post nonam. Testes Iohanninus de / Varixio censarius, Guirardus de Moiacio, tabernarius in Ponticello et Michael, tonsor / boldronorum de Sancto Stephano.

(S.T.) Ego Benedictus de Vivalda, sacri Imperii notarius, rogatus / scripsi.

^a re: così A   ^b accepte: di lettura incerta   ^c Confirido: con segno abbreviativo superfluo su f   ^d bonam fidem: così A.

1282

1327, giugno 30, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del monaco Fazio e del frate Antonio, col consenso di Giovanni Cazolo molinarius, precedente locatario, concede in locazione per 7 anni a Bertolino, figlio del fu Negro molinarius de Satiano, la metà di una rota inferiore del mulino de Surrigia in Bisagno, per il canone annuo di 6 lire e 5 soldi.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 180/II, c. 128 r.

Nel margine esterno, della stessa mano: « Monast(erii) »; « Lo(cacio) »; « Precium lb. x ».

N o t a i o: Benedetto « de Vivalda ».

Sull'argomento v. nn. 331, 563, 669, 722, 1150, 1184, 1252, 1254, 1262, 1278, 1280.

In nomine Domini amen^a. Nos frater Facius, monachus, syndicus, actor et procurator monasterii Sancti Stephani Ianuensis, ut de sindicatu et procura aparet <per> publicum instrumentum scriptum manu Lanfranci de Nazario notarii, et frater Anthonius, syndicus et procurator et actor^b dicti monasterii adiunctus dicto fratri Facio, ut patet publico instrumento scripto manu Leonardii de Garibaldo notarii, nomine dicti monasterii et pro dicto monasterio, in presentia, consensu et voluntate Iohannis Cazoli molinarii, cui olim per dictum monasterium locata fuerat dimidia unius rote cuiusdam molendini inferius denotata, locamus et titulo locacionis concedimus tibi Bertholino, filio quondam Nigri molinarii de Staiano, dimidiam unius rote subtane^c cuiusdam molendini dicti monasterii positi in aqua Bisannis, loco dicto ad Surrigiam, aqueductu, rotis, molis, asteriis, et aparatibus ipsius extimatis pro dimidia in libris sex, soldis decem ianuinorum cum dimidia gontedorum pertinentium ad dictum molendinum, existencium in aqua Bisannis ante ipsum molendinum. Quam locacionem tibi facimus a festo sancti Michaelis proxime preterita^d

usque ad annos septem proxime venturos pro pensione annua librarum sex, soldorum^e quinque ianuinarum, solvendorum videlicet dimidiam in festo Paschatis resurrectionis Domini et reliquam dimidiam in festo sancti Michaelis^f. Actum Ianue, in porticu dicti monasterii, anno dominice nativitat^o M^o CCC^o vigesimo septimo, indic(tione) nona, die trigesima iunii, post nonam. Testes Lazarus Grilacius, Petrus de Savignono ferrarius et Enricetus de Vulturo, clericus dicti monasterii.

^a In-amen: *in soprilinea*   ^b segue depennato adiunctus   ^c subtane: *in soprilinea*
^d preterita: così I   ^e segue depennato d   ^f segue spazio bianco pari a circa un quarto della carta.

1283

1327, agosto 7, Genova

L'ospedale di Santo Stefano, rappresentato dal monaco Fazio, dal frate Antonio, procuratori del monastero di Santo Stefano, e da Bertolino de Montebello textor, figlio di Michele de Montebello, abitante in Domoculta, da una parte, e Franceschino de Clapa tinctor vermilli, che agisce anche in qualità di tutore di Antonino e Stefanino, figli del fu Guglielmo de Clapa tinctor vermilli, per transigere una controversia riguardante un muro, convengono che esso sia in comune pro indiviso tra le due parti.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 180/II, c. 141 v.

Nel margine esterno, della stessa mano: « Pro Franc(ischo) »; « F(actum) »; « Hospitale »; « Francischus »; « Trans(acio) ».

N o t a i o: Benedetto « de Vivalda ».

In nomine Domini amen. Frater Facius, monachus, syndicus et procurator monasterii Sancti Stephani Ianuensis, ut de syndicato aparet per publicum instrumentum scriptum manu Lanfranchini de Nazario notarii M^o CCC^o VII, die XXIII marcii, et frater Anthonius eciam syndicus^a, procurator^b dicti monasterii adiunctus dicto fratri Facio, ut patet publico instrumento scripto manu Leonardi de Garibaldo notarii M CCC X<X>VII, die XXVIII ianuarii^c, dictis sindicario et procuratorio nominibus et pro dicto monasterio, nomine et vice

hospitalis dicti monasterii seu ad ipsum^d monasterium spectantis^e et Bertholinus de Montebello textor, filius Michaelis de Montebello, habitator in Domoculta, syndicus et procurator et sindicario et procuratorio nomine dicti hospitalis, ut patet publico instrumento scripto manu Lanfranchini de Nazario notarii M^o CCC^o XII, die XXVIII iunii, omnes dictis nominibus^f ex una parte et Francischinus de Clapa, tinctor vermilli, nomine suo proprio et^g tamquam tutor et tutorio nomine Anthonini et Stephanini, filiorum et heredum quondam Guillelmi de Clapa tinctoris vermilli, ut patet ex testamento sive ultima voluntate^h dicti quondam Guillelmi, scripto sive scripta manu Ugolini Cerrini notarii M^o CCC^o XXIII, die ***i, dictis nominibus ex altera parte, deⁱ omnibus litibus, questionibus et controversiis que vertunt vel verti sperabantur seu verti vel esse possent inter dictas partes occasione muri posterioris seu qui posterior est cuidam domui dicti hospitalis et alteri domui dicti Franc(ischini) et dictorum Anthonini et Stephanini, videlicet utrum dictus murus fuerit comunis an alterius dictarum domorum^k, tandem dicte partes de comuni voluntate et ex causa transationis pepigerunt et convenerunt ut infra, videlicet quia dicte partes dictis nominibus^l confitentur vicissim et altera alteri quod dictus murus est et fuit semper comunis pro indiviso^m dictarum domorum, videlicet domus dicti hospitalis et que posita est Ianue, in burgo Sancti Stephani, ante dictum hospitaleⁿ et cui coheret antea via sive carrubius, retro dicta^o domus dicti Franc(ischini) et dictorum et Anthonini et Stephanini mediante dicto muro comuni, ab utroque^p latere domus^q et domus dicti^r Francischini et / (c. 142r.) Anthonini et Stephanini, dantes et concedentes altera pars alteri liberam licenciam, potestatem et bailiam super hedificandi in dicto muro fenestras et barchiones, faciendi canonos pro clavicis immittendi et nunc ad presens existentibus utendi ad voluntatem utriusque partis et cuiuslibet earum^s et omnia faciendi tamquam de muro comuni pro indiviso^t. Et abrenunciaverunt dicte partes vicissim dictis nominibus omni exceptioni et iuri quibus contra predicta vel aliquod predictorum dicere vel allegare possent. Possessionem quoque et dominium dicti muri^u altera pars alteri dicto nomine^v confitetur corporaliter tradidisse tamquam de muro comuni, constituens sese, videlicet^w altera pars pro altera dictum murum tamquam murum comunem tenere et possidere quousque de ipso tamquam de muro comuni quelibet pars possessionem acceperit corporaliter^x, dantes et concedentes dicte partes dictis nominibus vicissim^y altera alteri licenciam, potestatem et bailiam ingrediendi, accipiendi et retinendi corporalem possessionem de dicto muro^z tamquam de muro comuni sine contradicione alterius partis et sine alicuius iudicis vel

magistratus decreto. Insuper ex dicta causa transationis^{aa} dicte partes dictis nominibus vicissim et altera alteri dedit, cessit et mandavit^{bb} omnia iura^{cc} competentia et competitura in dicto muro tamquam de muro comuni et pro ipso et occasione ipsius^{dd}, ita ut dictis iuribus, actionibus et rationibus quelibet pars uti possit tamquam de muro comuni pro indiviso^{ee}, agere, petere, deffendere, excipere, experiri et replicare et omnia demum facere que quelibet pars facere potest tamquam de muro^{ff} comuni, constituentes sese vicissim dictis nominibus in predictis procur(atores) ut in rem suam comuniter^{gg} propriam, promittentes dicte partes vicissim et altera alteri dictis nominibus^{hh} predicta omnia et singula rata et firma habere et tenere, attendere, complere et observare et non contrafacere vel venire sub pena librarum viginti quinque ianuinarum, in quam penam incidat pars non observans parti observanti, ratis manentibus supradictis et sub obligatione bonorum dicti hospitalis et dictorum Franc(ischini), Anthonini et Stephanini, asserens dictus Franc(ischinus) se esse maiorem annorum XXVIII, iurans ad sancta Dei evangelia, tactis scripturis, predicta omnia et singula attendere, complere et observare et non contrafacere vel venire, faciens predicta consilio testium infrascriptorum, quos suos propinquos, consiliatores et actores in hoc casu ellegit et apellavit. Actum Ianue, in plathea dicti monasterii, anno dominice nativitatis M^o CCC^o vigesimo septimo, indic(tione) nona, die septima augusti, circa complectorium. Testes Iohannes de Carrega murator, Stephanus de Lavania executor et Lazarus Grilacius.

^a sindicus: *in soprilinea*   ^b *segue depennato* adiunctus   ^c M-ianuarii: *in soprilinea*
^d *segue depennato* hospitale   ^e *segue depennato* ex una parte et Francischinus de Clapa,
tinctor vermilli, suo proprio nomine et tamquam tutor et tutorio nomine Anthonini   ^f dictis
nominibus: *in soprilinea*   ^g *segue depennato* nomine et vice   ^h sive-voluntate: *in soprili-*
nea   ⁱ *segue spazio bianco pari a circa una riga e mezza*   ^j de: *in soprilinea su per depen-*
nato   ^k *segue in soprilinea* nec non   ^l dictis nominibus: *in soprilinea*   ^m pro indiviso:
in soprilinea   ⁿ ante-hospitale: *in soprilinea*   ^o dicta: *in soprilinea*   ^p utroque: *cor-*
retto su precedente scrittura   ^q *segue depennato* hedificiorum dictorum Franc(ischini),
Anthonini et Stephanini, domus vero   ^r dicti: *in soprilinea su dictorum depennato*   ^s et
earum: *in soprilinea*   ^t pro indiviso: *in soprilinea*   ^u *segue in soprilinea depennato* dicte
partes   ^v dicto nomine: *in soprilinea*   ^w videlicet: *in soprilinea*   ^x *segue depennato*
possessionem   ^y dictis-vicissim: *in soprilinea*   ^z de-muro: *in soprilinea*   ^{aa} *segue pa-*
rola depennata illeggibile   ^{bb} *segue in soprilinea depennato* tamquam de muro comuni
^{cc} *segue depennato* de   ^{dd} omnia-ipsius: *in soprilinea e in parte nel margine esterno*   ^{ee} tam-
quam-indiviso: *in soprilinea*   ^{ff} *segue depennato* com   ^{gg} comuniter: *in soprilinea*
^{hh} dictis nominibus: *in soprilinea*.

1284

1327, agosto 8, Genova

Frate Fazio, procuratore del monastero di Santo Stefano, ...

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 180/II, c. 44 v.

Nel margine esterno, della stessa mano: « Monaster(ii), Alaxine »; « Con(tractum) »; in quello di c. 45 r., della stessa mano: « Possunt eligere tercium; pena librarum xxv; dare usque Natalem; bene man(utenere) prox(ime) ».

Documento non completato.

N o t a i o: Benedetto « de Vivalda ».

In nomine Domini amen. Frater Facius, monachus, syndicus et procurator monasterii Sancti Stephani Ianuensis, ut de sindicatu et procura constat publico instrumento scripto manu Lanfranchini de Nazario notarii M° CCC° VII^a / (c. 45 r.)^b. Actum Ianue, sub porticu dicti monasterii, anno dominice nativitatatis M° CCC° vigesimo septimo, indic(tione) nona, die octava augusti, post vespas. Testes Presbiter Petrus de Solario, capellanus dicti monasterii, presbiter Odoardus, minister ecclesie Sancte Marie de Vezano et Lazarus Grilacius.

^a *Segue spazio bianco pari a circa un terzo della carta*   ^b *segue spazio bianco pari a circa un terzo della carta.*

1285

1327, agosto 27, Genova

Oberto di Bobbio, già domicellus dell'abate del monastero di Santo Stefano, rilascia procura a Domenico Clerichino.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 180/II, c. 51 r.

Nel margine esterno, della stessa mano: « Oberti »; « Procuratio ».

N o t a i o: Benedetto « de Vivalda ».

In nomine Domini amen. Ego Obertus de Bobio, olim domicellus abbatibus Sancti Stephani, facio, constituo et ordino meum certum nuncium et procuratorem^a Dominicum Clerichinum^b absentem tamquam presentem ad petendum, exigendum et recipiendum quicquid et quantum habere et recipere debeo et debebo et petere possum et potero a quacumque persona, corpore, collegio et universitate cum carta et sine carta et tam in agendo quam in defendendo coram quocumque iudice tam ecclesiastico quam seculari vel alio magistratu, libellum et libella dandum et recipiendum, exceptiones opponendum, litem contestandum, de calompnia et quodlibet aliud iuramentum in anima mea prestandum, positiones faciendum, positionibus recedendum, terminos et dilationes petendum, instrumenta producendum et reprobandum et testium et alterius partis iurare videndum, iudices eligendum et recusandum, suspensiones dandum, sententiam et sententias audiendum, appellandum et appellaciones prosequendum, quietandum, liberandum, finem et remissionem faciendum de eo quod receperit meo nomine, iura et actiones cedendum quocumque titulo et generaliter omnia et singula faciendum que causarum merita postulant et requirunt et que quilibet verus et legitimus procurator facere potest et ego facere possem si presens eram, dans^c, promitens^d, et melius^e. Actum Ianue, in porticu monasterii Sancti Stephani, anno dominice nativitate M^o CCC^o vigesimo septimo, indic(tione) nona, die vigesima septima augusti, ante nonam. Testes presbiter Petrus de Solario, capellanus dicti monasterii, Ugolinus de Bobio, clericus dicti monasterii, et presbiter Iohanninus, minister ecclesie Sancti Martini de Pelio.

^a *Segue depennato Domenichinum*   ^b *segue depennato de Putheo Curli*   ^c *segue spazio bianco pari a quasi due righe*
^d *segue spazio bianco pari a quasi tre righe*   ^e *segue spazio bianco pari a quasi tre righe.*

1286

1327, settembre 7, <Genova>

Affidamento a Margherita, vedova di Bertolino de Rondanina spaerius, della tutela del figlio Nicola.

Notizia in n. 1288.

Notaio: Pandolfo « de Pignono ».

1287

1327, settembre 7, <Genova>

Inventario dei beni del fu Bertolino de Rondanina spaerius.

Notizia in n. 1288.

Notai o: <Pandolfo « de Pignono »>.

1288

1327, settembre 9, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del monaco Fazio, rilascia quietanza a Margherita, vedova di Bertolino de Rondanina spaerius, che agisce in qualità di tutrice dei figli Angelino, Pietrino, Caterina, Giovannino, Franceschino, Agostino e Nicola, della somma dovuta per canone di locazione fino a tutto l'anno 1326 e pro investitura di edifici con forno <che insistono sul suolo del monastero>, da lei venduti a Giacomino di Rivarolo di Val Trebbia fornarius.

Imbreviatura [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 180/II, c. 150 v.

Nel margine esterno, della stessa mano: « F(actum) »; « Margarite »; « Qui(etancia) ».

Notai o: Benedetto « de Vivalda ».

In nomine Domini amen. Ego frater Facius, monacus, syndicus, actor et procurator monasterii Sancti Stephani Ianuensis, ut de syndicatu et procura constat publico instrumento scripto manu Lanfranchini de Nazario notarii M^o CCC^o VII, die XXIII marcii, habens potestatem ad infrascripta, ut patet dicto publico instrumento, dicto sindicario et procuratorio nomine^a, confiteor tibi Margarite, uxori quondam Bertholini de Rondanina spaerii^b, tutrici et tutorio nomine stipulanti et recipienti Angelini, Petrini, Cataline, Iohannini, Francischini et Augustini, filiorum tuorum et dicti quondam Bertholini, ut de tutela

aparet in actis civitatis consulatus burgi, scriptis manu Damyani de Arnoldis notarii M^o CCC^o XX, die XVIII novembris et de inventario aparet^e publico instrumento scripto manu dicti Damyani dictis millesimo et die et tutrici eciam et tutorio nomine recipienti Nicole filii tui et dicti quondam Bertholini, ut de tutela constat in actis civitatis consulatus burgi scriptis manu Pandorfi de Pignono notarii M^o CCC^o XXVII, die VII septembris^d et^e de inventario aparet publico instrumento scripto manu dicti Pedonis^f dictis M^o et die me a te, dicto tutorio nomine solvente de pecunia dictorum minorum, habuisse et recepisse integram rationem, solutionem et satisfacionem de omni terraticu sive pensione terratici totius temporis preteriti usque per totum annum de M^o CCC^o XXVI et denarios XI pro qualibet libra pro investitione^g precii duorum hedificiorum domorum in quibus est furnus^h dictorum minorum sive dicti quondam Bertholini per te dicto tutorio nomine venditorum Iacobino de Riparolio de Valetrebia fornario inⁱ burgo Sancti Stephani ad Frascatam et quibus coheret antea carubius, retro domus dictorum minorum mediante muro comuni, ab uno latere domus Guillelmi de Gremiasco et ab alio latere domus Theaini de Fereteria tabernarii, renuncians exceptioni rationis non facte, solutionis et satisfacionis non recepte^j, rei sic non acte^k, doli, condicioni sine causa et omni iuri, promitens^l dicto nomine tibi^m quod per me dicto nomine vel dictum monasterium seu per aliquam personam habentem causam a dicto monasterio contra te dicto nomine vel dictos minores seu contra dictum quondam Bertholinum, heredes vel bona sua quantum pro predictis vel aliquo predictorum nulla de cetero fiet lis, questio, peticio, requisicio vel molestia seu actio movebitur in iudicio vel extra sub pena dupli eius de quo contrafieret cum restitutione expensarum litis et extra et obligacione bonorum dicti monasterii, ratis manentibus supradictis. Actum Ianue, in burgo Sancti Stephani, in porticu dicti monasterii, anno dominice nativitatis M^o CCC^o vigesimo septimo, indic(tione) nona, die nona septembris, post terciam. Testes Guillelmus pancogolus de Putheo Curli, Vincentius de Roxano spaerius et Conradus de Valetrebia pancogolus.

^a dicto-nomine: *in soprilinea*   ^b *segue depennato* me a te habuisse et recepisse integram rationem, solutionem et satisfacionem generaliter de omni pensione terratici usque in anno de M^o CCC^o XXVI, ipso anno comprehenso et de investitura precii duorum hedificiorum domorum de ^c *segue depennato* de   ^d septembris: *in soprilinea*; in actis-septembris: *aggiunto dalla stessa mano con inchiostro più chiaro*   ^e *segue ripetuto* et   ^f Pedonis: *così I, in soprilinea su Paonis depennato*   ^g investitione: *così I*   ^h in-furnus: *in soprilinea*   ⁱ *segue s*   ^j *segue depennato* doli ma   ^k acte: *di incerta lettura*   ^l *segue depennato* tibi   ^m tibi: *in soprilinea*.

1289

1327, settembre 25, Avignone

Papa Giovanni XXII affida l'amministrazione del monastero di Santo Stefano a Leonardo Fieschi, vescovo di Catania.

Notizia in A.S.G., Archivio Segreto 1511, n. 308 = *ibidem*, Notai antichi, cartolare n. 181, c. 183 v./2.

1290

1327, ottobre 28, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in vacanza dell'abate, rilascia procura generale e congiunta per 15 anni ai monaci Fazio e Antonio.

Imbreviatura [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 180/II, c. 163 r.

Nel margine esterno, della stessa mano: « Mon(asterii) »; « Sin(dicatus) ».

Notaio: Benedetto « de Vivalda ».

In nomine Domini amen. Vacante monasterio Sancti Stephani de suburbiis Ianue ordinis Sancti Benedicti per mortem reverendi patris domini fratris Guillelmi, abbatis dicti monasterii, qui nuper decessit in curia Romana, infrascripti monaci prefati monasterii nunc soli in ipso, volentes ipsi monasterio providere, congregati more solito in capitulo dicti monasterii, nomine et vice ipsius monasterii et capituli^a eius et pro ipso et prout melius valere possint, faciunt, creant, constituunt et ordinant eorum et dicti monasterii actores, syndicos, yconomos et procuratores fratrem Facium et fratrem Anthonium de monacis infrascriptis dicti monasterii presentes et recipientes ad omnia ipsius monasterii negocia presentia et futura in iudicio et extra gerenda, tractanda et administranda et tam in agendo quam in deffendendo et ad petendum, exigendum et recipiendum quicquid dicto monasterio debeatur seu in futurum

debebitur quacumque occasione vel causa a quacumque persona, corpore, collegio et universitate et sive inde sit^b instrumentum vel scriptura publica vel privata sive non, / (c. 163 v.) et ad libellum et libella dandum et recipiendum quascumque exceptiones, petitiones et interrogationes faciendum et proponendum et factis sive faciendis rendendum litem et lites contestandum, iuramentum calompnie, veritatis et malicie et cuiuscumque alterius generis prestandum, requirendum et defferendum iudicem et iudices et notarium eligendum et recusandum, terminos et dilationes petendum, testes et instrumenta in quascumque probationes et scripturas producendum et exhibendum, testes adverse partis iurare videndum, personas et dicta testium comprobandum et reprobandum et ad quascumque denuntiationes, protestationes et accusationes faciendum et prosequendum et ad allegationes faciendum et factis seu faciendis rendendum et ad concludendum in causis et ad sententiam et sententias audiendum, appellandum et supplicandum et appellationes et supplicationes prosequendum et demum ad omnia et singula faciendum que merita causarum postulant et requirunt et ad se quietos et solutos vocandum de eo quod receperint et ad liberandum et absolvendum solventes de eo quod eis solverint et ad compromittendum iura et actiones cedendum, transigendum, paciscendum et componendum prout eis videbitur et placuerit et generaliter ad omnia et singula faciendum que tota^c dictum monasterium et quelibet legitima persona pro eo monasterio facere possit, eciam si in eis vel eorum aliquo speciale requireretur a iure mandatum quod pro expresso haberi valuerit per hoc presens publicum instrumentum in omnibus et singulis illis causibus^d in quibus a iure requireretur, dantes et concedentes dicto nomine dictis sindicis, actoribus, yconomis et procuratoribus in predictis et circa predicta et quolibet predictorum generalem plenam et liberam potestatem et liberum et generale mandatum et promittunt nomine quo supra mihi notario infrascripto tamquam publice persone, recipienti nomine et vice cuiuscumque interest vel intererit seu interesse posset, habere et tenere perpetuo ratum et firmum quicquid per ipsos syndicos, actores, yconomos et procuratores factum, gestum seu procuratum fuerit in predictis et circa predicta et quolibet predictorum, sub ypotheca et obligacione bonorum dicti monasterii, acto quod alter uter eorum sine altero aliquid gerere, quitanciare vel administrare non possit et acto eciam quod presens sindicatus, actoria, yconomatus et procuratio duret solummodo usque ad annos quindecim. Nomina autem dictorum monacorum omnium residencium in dicto monasterio sunt hec: frater Facius, frater Anthonius et frater Enricus. Actum Ianue, in capitulo dicti monasterii, anno dominice nati-

vitatis M° CCC° vigesimo septimo, indic(tione) decima, die vigesima octava octubris, circa terciam. Testes presbiter Petrus de Solario, capelanus dicti monasterii, presbiter Odoardus, prior ecclesie Sancte Marie de Vezano, et Ugolinus de Bobio, clericus dicti monasterii.

^a capituli: *corretto su capitolo*   ^b segue depennato scriptura   ^c tota: *con segno abbreviativo superfluo*   ^d causibus: *così I.*

1291

1327, novembre 10, Genova

I monaci Fazio, Antonio ed Enrico, gli unici rimasti nel monastero di Santo Stefano dopo la morte dell'abate Guglielmo, redigono l'inventario dei beni mobili del monastero.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 180/II, c. 63 r.

Nel margine esterno, della stessa mano: « Mon(asterii) »; « In(ventarium) »; in quello interno, della stessa mano: « F(actum) ».

N o t a i o: Benedetto « de Valida ».

E d i z i o n e parziale: FERRETTO, *Un inventario di libri*; ID., *Un inventario interessante*.

In nomine Domini amen. Vacante monasterio Sancti Stephani de suburbiis Ianue ordinis^a sancti Benedicti per mortem reverendi patris domini fratris Guillelmi, olim abbatis dicti monasterii, infrascripti^b monaci dicti monasterii, quorum nomina sunt hec, frater Facius, frater Anthonius et frater Enricus volentes cavere idempnitati dicti monasterii et ut res dicti monasterii in posterum salubrius gubernentur et ne^c eis^d ignorantia aliqua imputetur de rebus et bonis^e dicti monasterii tunc inventis in dicto monasterio^f inventarium seu repertorium^g fecerunt et invenisse confitentur ut infra. / (c. 63 v.) Primitus duos libros omeliarios, unum extivum quod incipit in prima linea « Maria Magdalene^h, Maria Iacob » etⁱ finit in ultima « absque fine et inicio obtinet imperium »; aliud^j yemale, quod incipit post rubricam « Visio Ysaie^k, filii Amos ». Item librum prophetarum quod incipit in prima linea « Parabole Salomonis » et finit in ultima « pervenire possimus. Amen ». Item librum epistularum Pauli, quod incipit in prima linea « Paulus servus Iesu Christi » et finit in

ultima «et imperium in secula seculorum». Item duos libros passionarios, unum quorum incipit «Passio beati Andree» et finit in ultima «evangelium require in natale sancti Syri episcopi»; aliud vero incipit in prima linea «Sub Claudio imperatore fuit quedam virgo» et finit in ultima «tesauri ei revellare dignaretur». Item librum plurimorum martirum, confessorum et virginum ad legendum in nocte qui incipit in prima linea «Domine venerande et in Christo» et finit in ultima «assatus ita exorsus est fari». Item antifonaria^l nocturna duo vetera et unum novum in duobus voluminibus. Item antifonaria diurna quinque vetera et unum novum in duobus voluminibus. Item libros duos plurimorum ad canendum in nocte. Item processonarium unum. Item colectarium unum in quo legitur ad colectam^m. Item librum sermonarium qui incipit in prima linea «Propicia divinitate fratres ducetesimiⁿ» et finit in ultima «in secula seculorum. Amen». Item librum omeliarium qui incipit in prima linea «Cum esset sero dies illa» et finit in ultima «latitudo, sublimitas et profundum». Item librum expositionum epistularum Pauli, Apocalipsis et quicumque vult qui incipit in prima linea «Acorenti civitate metropoli^o». Item librum dictum Vita^p sanctorum patrum qui incipit in prima linea «Benedictus dominus qui vult» et finit in ultima «et migravit a seculo». Item librum dictum Bibliam^q qui incipit in prima linea «In principio creavit Deus». Item librum magnum quod incipit in prima linea^r «Dilectissimo et sanctissimo fratri Leandro episcopo» et finit in ultima «qui affert spiritum principum». Item omeliarium qui incipit in prima linea «Visio Isaye filii Amos» et^s finit in ultima «autem blandimentum candoris quia non». Item librum dictum Papia qui incipit in prima linea «Fili uterque karissime»^t et finit in ultima «et una linea constat zozeaticum siderale». Item librum expositionum evangeliorum qui incipit in prima linea «Matheus ex Iudea sicut in ordine primus». Item librum decretalium quod incipit in prima linea^u «Gregorius». Item librum de istoria ecclesiastica qui incipit in prima linea «In tertia causa de expoliatis». Item librum sententiarum veteris testamenti. Item librum Ambrosii de sacramentis. Item librum alfabeti^v in arte sermocinandi. Item librum explanationum beati Gregorii pape super Ezechiele. Item librum formule^w pastorum et significationis vocabulorum. Item librum qui incipit in prima linea «Assiduis postulationibus et profectus discipuli». Item librum Ysaye expositum. Item librum sermonum qui incipit in prima linea «Aspiciens a longe». Item librum qui incipit in prima linea «Bonorum honorabilium». Item librum qui incipit in prima linea «Pars est prima prudentia». Item librum Danielis expositum. Item librum notularum super Regum et super Iob et super Ecclesiastem. Item librum pastorale beati Gregorii. Item librum duodecim prophetarum cum glosis. Item librum

decreti. Item librum qui incipit «Auctor universit(atis)». Item librum expositionum duodecim prophetarum et Proverbiorum in parte. / (c. 64 r.) Item librum salterii glosati. Item librum summe super titulis decretalium. Item librum dictum Cantica Canticorum expositum. Item librum^x Crementis itinerarii beati Petri. Item librum decretalium verarum. Item librum dictum Polycarpum^y. Item librum qui incipit «Vidit Iacob scallam^z». Item librum qui incipit «Hora est iam de sompno surgere». Item librum epistolarium et ymnale. Item liber^{aa} epistule Pauli glosati. Item librum Ysaye prophete. Item librum qui incipit «Iuste iudicate filii hominum». Item librum dyalogorum beati Gregorii. Item librum qui incipit «Sicut legis». Item librum qui incipit «Habere tria videntur». Item librum qui incipit «In precedentibus premissa». Item librum de criminalibus peccatis et multis aliis. Item librum summe de instit(utionibus) ecclesie. Item librum qui incipit «Verborum superficiet penitus reserata». Item librum qui incipit «Ex pacificis premissa salutacione». Item librum in quaternis qui incipit «Universum temporis presentis». Item librum missalle^{bb} in quaternis». Item librum distinctionum super psalterium. Item librum sequentiarum. Item librum dictum summum bonum. Item librum explanationis epistularum tocuis anni. Item librum questionum teologia^{cc}. Item librum Prisciani. Item librum parabolarum Salomonis expositum. Item librum Ecclesiasticum et cantica beati Bernardi. Item librum glosularum super Matheum. Item librum qui incipit «Omnis predestinatorum». Item librum in ordine canonum. Item librum qui incipit «Egredimini filie Syon». Item librum de iure naturali et consuetudine. Item librum qui incipit «Gregorius presul meritis». Item librum Marci expositum. Item librum sermonum qui incipit «Venite, congregamini». Item librum qui incipit «Silvester igitur urbis Rome». Item librum regule distinctionum. Item librum Iohannis Grisostomi qui incipit «Burgodionis». Item librum salterii continuum qui incipit «Quid sit prophetia». Item plures quaterni pro uno antifonario nocturno. Item librum qui incipit «Exordium ad multa». Item librum dictum Cronica. Item librum Agricultura. Item librum qui incipit «Hora est iam de sompno surgere». Item librum qui incipit «Capientibus ius Romanum». Item librum expositionis evangelii Iohannis. Item libri dicti Usi^{dd} duo. Item libros tres regule beati Benedicti. Item libri orationarii quatuor. Item libri tres ymnales. Item librum dictum Ordo ad benedicendum cucullas et raubas monacorum et ad faciendum monacos. Item libros duos dictos Ordo ad baptizandum. Item libros salterii sex. Item libros evangelistas tres. Item libros epistolarios duos. Item missalia duo vetera et obscura. Item missalia continua bona tria. Item missalia votiva quinque. Item^{ee} breviaria duo continua^{ff}. Item librum Isi-

dori. Item librum de sermonibus vulgalibus^{ss}. Item^{hh} librum Palladii. Item cronica civitatis Ianue. Item sac(cos) II instrumentorum. Item breviarium unum penes presbiterum Iohannem de Viacava, ministrum ecclesie Sancti Vincentii de Bisanne. Item librumⁱⁱ expositionum moralium super Gregorium. Item missale votivum pro abbate. Item duos quaternos de officio corporis Christi. Item aliud quaternum de corpore Christi ad legendum in nocte. Item pro ecclesia sive altare Sancti Michaelis primitus^{jj} cappellos^{kk}, tabernaculum unum argenti ad defferendum corpus Christi infirmis. Item aliud consimile tabernaculum de ramo deauratum. / (c. 64 v.) Item turribulum de latono. Item toagias quinque. Item palia quinque. Item paramentum pro celebrare missam. Item planetam unam vermiliam^{ll}. Item paramenta in sacrastia, primitus pluvialia XVII, quorum tria sunt pannis siricis et unum nigrum pro defunctis. Item planetas undecim albas de butana et bocarano. Item planetas sex purpureas pro conventu. Item palia pro altaribus XVIII. Item toagias pro altaribus XVII. Item palia alba sex pro altaribus pro quadragesima. Item dalmaygas III^{or} pro diaconibus^{mm}. Item tunicas tres pro subdiaconibusⁿⁿ. Item camixas XVII pro revestitione ad celebrandum missam. Item amitos XVI ad celebrandum missam. Item camixias duas pro revestire abbatem. Item camixas III^{or} pro abbate. Item toaiolas duas, unam recamatam et aliam siricam. Item amitos quinque pro abbate. Item^{oo} stollas tres, manipulos tres, cordonos duos^{pp} pro abbate. Item mitras tres, videlicet^{qq} duas albas et unam frexatam. Item anulum unum pro abbate pro celebrare missam. Item pastorale unum de anofanto fractum. Item rotam de anofanto alterius pastoralis. Item testum evangelii argentatum. Item crucem unam argentatam cum vitreis pro defferre defunctis. Item aliam crucem de ramo deauratam. Item fogiam unam magnam et aliam parvam et unum^{rr} frixium recamatam cum sanctis pro altare sancti Stephani. Item fogiam unam de argento smadatam pro altare beate Virginis. Item fogiam unam de arzoariis pro altare apostolorum. Item frexium unum pro altare sancti Benedicti. Item calices III^{or} de argento. Item crucem unam de argento in qua est de ligno vere crucis. Item capsietam deargentatam et deauratam cum manu sinistra beati Stephani et una toaiola sirica. Item tapetos III et unum clalonum vermilium^{ss}. Item cortinam unam pro extendere ante altare tempore quadragesime. Item quoddam vas cristalinum pro reponere reliquias. Item ramarolia duo pro aqua benedicta. Item paramenta et alias res que erant et sunt extra dictum monasterium, primitus planetas duas vermilias. Item^{tt} pluviale unum cum rotis pro abbate. Item mitram unam de arzoariis. Item turribulum unum de argento. Item calices duos. Item missale unum continuum. Item pomum unum cristalinum et c. Item alia paramenta pro altare sancti Ampelii,

primitus calicem unum argenteum. Item fogiam unam de argento, frixium unum, palia quatuor^{uu} sirica / (c. 65 r.) et deaurata et alium album pro quadragesima. Item toagiam unam recamatam et alias septem albas, missale unum votivum, quaternum de ystoria beati Ampelii et alium ad canendum ad^{vv} missam, auriculare unum pro tenere sub missale quando celebratur missa, mandillum unum recamatam et alios sex albos. Item^{ww} planetam unam de purpura. Item stolam et mipulum^{xx} de naco. Item camixum gramolatum de naco. Item amitum frexatum. Item pluviale unum vatatum de pannis syricis. Item tapeum unum pro banca altaris. Item clalonum parvum cum^{yy} scutis pro cooperire bancale super quo sedent presbiteri quando celebratur missa. Item res seu arnixia pro camara abbatis, primitus capsiam unam cum sex toagiis pro mensa^{zz}. Item cofanos duos cum messinabis duabus de latono et candeleriis IIII^{or}. Item culcitram unam de pluma et avanetam unam^{ab}. Item in caneva^{ac} primitus vegetes XI, quarum novem sunt plene vino, salvo quod vegees quarta^{ad} vacabat metreta una et septima vacabat metretis tribus; alie tres vegetes erant vacue. Item sospitalia tria abbatis de nuce. Item catabos duos pro facere oleum. Item lebetem unum de bronzo foranno, iarras decem pro oleo. Item in coquina primitus^{ae} lebetes tres de petra. Item lebetes tres de ramo. Item paellas duas, videlicet unam de ramo et aliam de ferro. Item lebetum unum magnum de bronzo. Item catenas tres pro^{af} coquina. Item brandarium unum. Item astam unam de ferro pro rostis. Item gratarolam unam. Item cavaletum unum de ferro pro coquina. Quibus peractis, rogaverunt dicti monaci me notarium infra-scriptum ut inde conficerem publicum instrumentum. Actum Ianue, in capitulo dicti monasterii, anno dominice nativitatis M^o CCC^o vigesimo septimo, indic(tione) decima, die decima novembris, ante terciam. Testes presbiter Petrus de Solario, capellanus dicti monasterii, presbiter Odoardus, minister ecclesie Sancte Marie de Vezano, Ugolinus de Bobio, clericus dicti monasterii, et Enricetus de Vulturo, clericus dicti monasterii.

^a ordinis: *in sopralinea su per mor depennato*   ^b segue depennato fratres; segue et   ^c ne: *corretto su ut*   ^d segue depennato vel alteri eorum   ^e segue in sopralinea parola depennata illeggibile di tre lettere   ^f tunc-monasterio: *in sopralinea*   ^g seu-repertorium: *in infralinea*
^h Magdalene: *così I*   ⁱ segue ripetuto et   ^j segue depennato exti   ^k segue depennato prophete   ^l segue depennato duo   ^m segue depennato Item librum dictum Versum. Item librum regule sancti Benedicti   ⁿ ducetesimi: *così I*   ^o segue depennato d   ^p Vita: *corretto da vitas*   ^q Bibliam: *così I*   ^r in prima linea: *in sopralinea*   ^s et: *corretto su precedente scrittura*   ^t segue depennato et fi   ^u in prima linea: *in sopralinea*   ^v alfabeti: *così I*
^w segue depennato f   ^x segue depennato C   ^y seguono due porzioni di riga bianca sulle quali è stata tracciata una linea orizzontale   ^z scallam: *così I*   ^{aa} liber: *così I*   ^{bb} missalle: *così I*

^{cc} teologia: così I ^{dd} segue depennato tres ^{ee} segue ripetuto item ^{ff} continua: con segno abbreviativo superfluo ^{ss} vulgalibus: così I ^{hh} segue ripetuto item ⁱⁱ segue ripetuto librum ^{jj} segue in sopra-linea parola di quattro lettere illeggibile per sbiaditura dell'inchiostro ^{kk} cappellos: in sopra-linea ^{ll} vermiliam: in sopra-linea su pro celebrare missam depennato ^{mm} diaconibus: così I ⁿⁿ subdiaconibus: così I ^{oo} segue ripetuto item ^{pp} cordonos duos: in sopra-linea ^{qq} videlicet: in sopra-linea ^{rr} segue depennato freg ^{ss} segue depennato pro a ^{tt} segue depennato pl ^{uu} segue et; segue depennato alium ^{vv} ad: in sopra-linea ^{ww} item: in sopra-linea ^{xx} mipulum: così I ^{yy} segue depennato sp ^{zz} pro mensa: in sopra-linea ^{ab} segue depennato con tratti a croce quibus peractis, dicti monaci rogaverunt me notarium infrascriptum ut inde conficerem publicum instrumentum. Actum lanue, in capitulo dicti monasterii, presentibus dictis monacis, me notario infrascripto et testibus infrascriptis, videlicet presbitero Petro de Solario, capellano dicti monasterii, presbitero Odoardo, ministro ecclesie Sancte Marie de Vezano, Ugolino de Bobio, clerico dicti monasterii, et Enriceto de Vulturo, clerico dicti monasterii ^{ac} segue scrittura depennata illeggibile pari a quasi sei lettere ^{ad} segue depennato erat sema ^{ae} primitus: in sopra-linea ^{af} segue q

1292

1327, dicembre 11, <Genova>

Il monastero di Santo Stefano conferisce procura al monaco Antonio e a Castellino de Naulo, familiaris di Leonardo Fieschi, vescovo di Catania.

N o t i z i a in A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 181, c. 22 r./3; c. 118 v./1.

N o t a i o: Guirardo « de Montebarro ».

1293

1327, dicembre 11, <Genova>

Testamento di Franca, madre di Andriolo Beltramo pelliparius, moglie di Beltramino di Pontremoli lanerius, già vedova di Guirardo macellarius de Murrino.

N o t i z i a in A.S.G., Archivio Segreto 1512, n. 339.

N o t a i o: Francesco « Guirardi de Monterubeo ».

1294

1327, dicembre 16, Genova

Il monastero di Santo Stefano, in persona del monaco Antonio e di Castellino, rilascia quietanza a Giovanni spaerius de Ponticello della somma di 5 lire e 11 soldi dovuta per il canone dell'anno 1328 di una casa del monastero in cui questi abita.

I m b r e v i a t u r a [I], A.S.G., Notai antichi, cartolare n. 180/II, c. 185 v.

Nel margine esterno, della stessa mano: « Iohannis »; « Qui(etancia) ».

N o t a i o: Benedetto « de Vivalda ».

In nomine Domini amen. Nos frater Anthonius, monachus monasterii Sancti Stephani de suburbiis Ianue et Castellinus *** sindici^a dicto sindicario nomine confitemur tibi Iohanni spaerio de Ponticello nos a te habuisse et recepisse mutuo gratis et amore libras quinque, soldos undecim ianui-
norum que debent compensari in pensione anni proxime venturi de M° CCC°
XXVIII pro domo dicti monasterii in qua nunc habitas, renunciantes^b. Actum
Ianue, in dicto monasterio. Anno dominice nativitatis M° CCC° vigesimo
septimo, indic(tione) decima, die sexta decima decembris, ante terciam. Tes-
tes Lazarus Grilacius, Iohanninus spaerius de Putheo Curli et Enricetus de
Vulturo, clericus dicti monasterii.

^a Segue spazio bianco pari ad una riga
ghe e mezza.

^b segue spazio bianco pari a circa quattro ri-

APPENDICE

1

Elenco di canoni di terreni edificati.

Transunto [T], B.C.B., *Poliptico*, c. 37 r.

Il presente elenco di canoni non ha natura documentaria. Per questo motivo, pur contenendo due probabili riferimenti a due atti rispettivamente del 1218 e del 1221, è posto in appendice.

Pensiones hedifitorum que sunt super terra que fuit quondam Rubaldi Helye.

Symon ferrarius s. XI pro una tabula hed(ificata) et VI et tertia^a orti^b 1.

Rolandus ferrarius s. III et d. II ½.

Rolandus Zuxolus s. VI minus d. I pro tabula I minus quarta pedis et sextam vie^c 2.

Willelmus Zuxolus s. VI minus d. III.

Vivaldus Merzanus^d et Quartanus s. XXI et med(ius).

^a et tertia: *in soprilinea*   ^b pro - orti: *inserito in un momento successivo con inchiostro più scuro*   ^c pro - vie: *inserito in un momento successivo con inchiostro più scuro*   ^d Merzanus: *corretto su Merganus*

---

¹ V. n. 391.

² V. n. 408.

Elenco di terreni in comune con Simone Gaçanus e Baldo Corbello e loro consorti, avuti per sentenza da Oberto Corbello.

Scrittura originale [A], A.S.G., Archivio Segreto 1509, n. 200.

La pergamena presenta tracce di rigatura a piombo.

A tergo, di mano trecentesca: « De Strupa ».

La scrittura è una minuscola regolare, con caratteristiche di posata.

Non è possibile stabilire una data per le annotazioni presenti in questa pergamena, poiché non è pervenuto nessuno dei documenti a cui esse si riferiscono. Simone *Gaçanus* e Baldo Corbellus compaiono nei documenti della presente edizione un'unica volta come testimoni, nel n. 556 (del 25 ottobre 1245); Simone « *Gaçanus* » compare come teste nel n. 426 del 30 giugno 1222 e come parte nel n. 427 del medesimo giorno.

§ Peciam unam terre loco ubi dicitur Prededtum, pro indiviso com^a Symone Gaçano et cum Baldo Corbello et eorum consortibus.

§ Aliam peciam terre in Roboreto, ubi dicitur Clapa, pro indiviso cum Symone Gaçano et cum Baldo Corbello et eorum consortibus.

§ Item aliam peciam terre, loco ubi dicitur post Pastinos, pro indiviso cum Symone Gaçano et cum Baldo Corbello et eorum consortibus.

§ Item aliam peciam terre, loco ubi dicitur Cavanuça, pro indiviso com^a Symone Gaçano et com^a Baldo Corbello et eorum consortibus.

§ Item aliam peciam terre, loco ubi dicitur Barche, pro indiviso com^a supranominatis.

§ Item aliam peciam terre, loco ubi dicitur Cabrioletum, pro indiviso cum supradictis.

§ Item aliam peciam terre, loco ubi dicitur Carpem, pro indiviso com^a supradictis.

§ Item aliam peciam terre, loco ubi dicitur Fontenelle, pro indiviso cum supradictis.

Hec omnia supradicta habuimus per iudicium Oberti Corbelli condam.

^a com: *così A.*

INDICE DEI NOMI DI PERSONA, DI LUOGO
E DELLE COSE NOTEVOLI

Oltre ai nomi di persona e di luogo, si registrano anche i titoli, le cariche, le dignità, le professioni e le cose notevoli. Le liste delle dignità e delle cariche pubbliche, ripartite secondo le categorie, sono raggruppate sotto i rispettivi toponimi o, nel caso di ecclesiastici, sotto l'ente di appartenenza, se specificato.

La frequente presenza di varianti grafiche e di diminutivi di uno stesso nome, riferiti ad un'unica persona, ha persuaso a riunirli sotto un'unica voce principale, più corretta o maggiormente documentata: dalle diverse voci, registrate tutte nell'indice, si rinvia sempre a quella principale, evidenziata in neretto, come quelle secondarie che l'accompagnano. Nel lemma recante i nomi in neretto, la presenza del punto e virgola segnala la separazione tra dati relativi a persone fisiche diverse, contrariamente a quanto avviene nel resto dell'indice.

Si sono raggruppate pure le varianti dello stesso cognome, privilegiando sempre nel lemma principale la lezione attestata nel documento.

L'identificazione dei monaci del monastero di Santo Stefano, in caso di omonimia, si presenta difficoltosa, mancando per lo più i cognomi, i patronimici e i toponimici: si è cercato di operare qualche distinzione in base agli anni di attività, nelle circostanze in cui i loro estremi fossero ben delimitabili. Comunque, se è certo che per alcuni nomi di monaci, in cui tale distinzione non si è potuta effettuare, un unico lemma comprenda più persone, lo stesso non può essere escluso per i restanti casi. È ugualmente difficile stabilire quando uno stesso monaco abbia ricoperto più cariche all'interno del monastero, per cui le relative voci sono state mantenute sempre distinte: nelle poche occasioni in cui la correlazione è apparsa assai probabile, si è fatto un rinvio tra i lemmi.

Nei lemmi secondari, da cui si rinvia a quelli principali, la presenza di più persone con lo stesso nome è indicata dal numero posto tra parentesi tonde.

Accanto ai toponimi si indica in corsivo e tra parentesi quadrate la corrispondente località moderna o, nei casi in cui il riconoscimento sia risultato impossibile, la zona di ubicazione fornita dal documento.

I numeri arabi rinviano ai documenti, con relativi apparati e note introduttive.

Le abbreviazioni usate sono le seguenti: f. = filius, filia; fl. = flumen; fr. = frater; gen. = gener; *l.* = *località*; mat. = mater; nep. = nepos; pat. = pater; soc. = socer; sor. = soror, ux. = uxor; *v.* = *vedi*.

Accelinus: *v.* Acelinus.
 acceptilatio: 971, 1075, 1099, 1109, 1121, 1122, 1126, 1130, 1166, 1176.
Acelinus, Accelinus, eius filius: *v.* Iacobus Grillus.
 — Scotus, domus eius et consortum: 959.
 acimator: *v.* Egidius Cerexia carzator, Iohannes de Rivo, Novellonus de Castronovo.
 Acornerius, eius terra: 985.
 Acurus presbiter, canonicus ecclesie Sancti Damiani: 1030, 1031.
 Agio (de): *v.* Iacobus, Lanfrancus, Paschalis, Symon Gambarus.
 Agnellus: *v.* Anthonius.
Agnes, Agnesina, Agnexina
 — ux. Marini de Barano, batitoris bodronorum de Calignano: 1239.
 — soror, hospitaleria hospitalis Sancti Stephani: 1073, 1077; conversa hospitalis Sancti Stephani: 1094.
 Agrio, Agro (de): *v.* Alegrinus, Armanus, Benvenuto.
 Agusio (de): *v.* Paganus, Petrus.
 Alaxina: 1284.
Alba, civis: *v.* Leo Balduynus; (de): *v.* Guillelmus.
 Albara (de): *v.* Guillelmus.
 Albario, Arbario, Albarium, Arbarium [*Albaro - Genova*]: 989, 1027-1031, 1181; capella seu oratorium: 996, *v.* ecclesia Sancti Luce de Albario; caput Albarii: 1181, via: 1181; fossatus: *v.* Panigalia; habitator: *v.* Iacobus de Bestagno; quarterium: *v.* Panigalia; territorium: 996, 1024; via: *v.* caput Albarii, Panigalia; villa: 996; *v.* ecclesia Sancte Marie, ecclesia Sancti Luce, ecclesia Sancti

Nazarii, ecclesia Sanctorum Viti et Modesti; *v. anche* Guastam, Panigalia; (de): *v.* Amicus Zufus, Franciscus Morchius, Iacobus (3), Iohannes Iuxollus, Marinus, Petrus, Ugolinus.

Albertus

— de Clayno, magister antelami: 1090.
 — Piper de Petra Dueria: 1163.
 Albingana (de): *v.* Franciscus Usencus, Fredericus de Castello Blanco, Iohannes Bavarinus, Iohannes ferrarius, Lanfrancus, Odo calegarius.
 Albizola (de): *v.* Iohannes.
 Alda, Aldina, ux. Symonis de Bernardo de Braya: 1162.
 Aldricus de Prata: 1177.
 Alegrencia, Alegrencia, Allegrencia, soror, hospitaleria hospitalis Sancti Thome: 1059, 1121, 1122.
Alegrus, Alegrinus
 — de Agro, macellarius in macello Murrini: 1150.
 — de Carrubio Novo, textor: 997.
 — de Ricaodono: 1070.
 Allegrencia: *v.* Alegrencia.
 Alnardus: *v.* Arnaldus.
 Amayni o de Amayno: *v.* Iohannes.
Ambrosius, eius filius: *v.* Nicola de Vedereto.
 — de Rapallo, notarius: 1005, 1059, 1079, 1121, 1122.
Amicus, Amicetus, eius filius: *v.* Iohannes de Monelia.
 — de Oliva de Quinto, iudex: 1220; logia archiepiscopatus quam conducit: 1220.
 — de Rio o de Ryo o de Rio de Clavaro, frater, rector et minister hospitalis Sancti

- Stephani: 1093, 1098, 1102, 1003, 1105-1108, 1115, 1120-1125, 1127, 1130, 1131.
- frater: *v.* Amicus de Rio.
- Zufus o Zuffus de Albario: 1130; lanerius: 1177, 1258.
- Ampeginus**
- de Graidio, terra ei locata: 1037.
- de Graverio, tinctor, eius hedificium: 1000; turrexellum quod est intus murus eius domus: 1000.
- Anagnia [*Anagni*]: 954, 996.
- Ancissa (de): *v.* Anselmus.
- Andora, Andoria (de): *v.* Iohannes.
- Andreas**: 1188.
- barberius, eius filius: *v.* Iacobus de Quarto, textor.
- de Caneto, eius filius: *v.* Iohannes de Caneto de Rapallo.
- de Furno de Cucurno, monerius: 1210.
- de Nazario, eius domus: 1086.
- frater, prior ecclesie Sancti Mathei de Ianna: 1186.
- Guillelmi de Ast: 1133.
- Paschalis de Porta, notarius, eius domus: 1106, 1107.
- presbiter, minister ecclesie Sancte Margarite de Mirualo: 1151.
- Tartarus, f. Oberti Tartari lanerii: 1147.
- Andree: *v.* Petrus.
- Andriolus**
- Beltramus pelliparius, f. Beltrami de Pontremulo lanerii, eius mater: *v.* Francha.
- de Baamonte, eius domus: 1161.
- de Bargalio, tabernarius: 1009, 1019, 1040, 1113; terra ei locata: 1026.
- de Cunio de Staiano: 1002.
- de Nazario: 1032, 1100, 1101; eius furnus: 1032; eius uxor: 1032.
- de Rapallo, calegarius de Sancto Laurenzio: 1220.
- Guilerii de Vultabio: 985.
- f. Iohannis Enrici lanerii: 1148, 1151.
- f. Lanfranci Mazole lanerii: 952, 992-994; eius tinctoria: 992-994.
- monacus monasterii Sancti Stephani: 949-952.
- Picamilius, f. Iohannis: 1271.
- speciarius, qui stat extra portam Sancti Andree: 1220.
- Aneto (de): *v.* Vivaldus.
- Anfossus: *v.* Guillelmus.
- Angelina, ux. Danielis Preti Vestiti de Diano: 1260, 1267.
- Angelinus, Angellinus**
- f. Bertholini de Rondanina spaerii et Margarite iugalium: 1288.
- de Bozolo, tabernarius, eius taberna: 1118.
- de Deva, tabernarius: 1103, 1131.
- de Praellis, notarius: 1083, 1126.
- de Vultabio: 1012; eius hedificium: 1011.
- Spinula: 987.
- Ansaldus**, eius filius: *v.* Anthonius Pelegrinus.
- de Cella, eius filius: *v.* Vassallus.
- de Portigiis, molinarius: 1252, 1253.
- de Rapallo, tinctor guadi: 1250.
- Anselmus, Anselminus de Ancissa, canonicus ecclesie Sancti Laurentii: 1233.
- Anthonina, Antonina, f. Negrini de Cucurno moneerii: 1211, 1212, 1214, 1237; eius ava: *v.* Catalina, ux. Ricoboni de Savignono; eius domus: 1214.
- Anthonius, Antonius, Anthoninus**
- Agnellus, textor: 1223.
- Canevarius, notarius: 1219, 1221, 1222.
- Carnie: 1152.
- de [...], eius hedificium: 1183.
- de Belforte, cultellerius: 1183.
- de Calvignano de Casellis: 1279.
- de Fontanegio, formaiarius: 1181.
- de Goanno, calegarius de Sancto Stephano: 1073.
- de Goanno, tinctor vermilli: 1281.
- de Goasco de Gavio, notarius: 1147.
- de Gregorio de Quarto, notarius: 985, 1238, 1244.
- de Liturfis, notarius: 1224, 1226.
- de Madio, murator: 1040.

Anthוניus (*segue*)

- de Predono, murator: 932.
- de Quarto, notarius: 956.
- de Rapallo, carzator: 964.
- de Sancto Albanno, fornarius: 1054.
- de Sancto Stephano: *v.* Anthonius fornarius.
- de Saviliano, clericus: 1031.
- de Vernacia, f. Iohannis: 1156.
- domicellus archiepiscopi Ianuensis: 979.
- faber de Lavania: 1098.
- fornarius de Sancto Stephano, Anthonius de Sancto Stephano: 1087, 1129, 1215; eius furnus: 1087.
- Ganbonus, eius hedificium domus: 1161.
- guanterius: 930.
- f. Guillelmi de Clapa, tinctoris vermilli: 1283.
- f. Iacobi de Varagine, novicius monasterii Sancti Stephani: 1072; eius frater: *v.* Iohannes; eius mater: *v.* Aymerina; eius soror: *v.* Iohanna.
- f. Iohannis Enrici lanerii: 1148, 1151.
- f. Leonardi, barilarius de Clavaro: 1272, 1273.
- f. Manfredi Pezoni lanerii: 1244, 1245.
- f. Mathei de Sagona, qui vocatur Mazeus: 1070.
- monachus monasterii Sancti Stephani: 1085-1088, 1091, 1096, 1097, 1099, 1101, 1110, 1111, 1118, 1120, 1129, 1134, 1135, 1140, 1151, 1165, 1169, 1170, 1178, 1179, 1197, 1198, 1201, 1202, 1231-1235, 1268, 1278-1280, 1282, 1283, 1290-1292, 1294.
- Moralia, canavaterius: 1226.
- Pelegrinus, f. Ansaldi: 1147.
- Picamilius: 1271.
- Pilossus de Sancta Victoria, notarius, familiaris Iacobi archiepiscopi Ianuensis: 1279.
- Piper: 1110-1112, 1132, 1153.
- Richeti de Recho: 1256.
- f. Stephani de Lavania taliatoris: 1223.
- Antonina: *v.* Anthonina.
- Antonius: *v.* Anthonius.

- apostoli: 1233-1235, 1277.
- apotheca, apothece: 1086, 1103, 1105, 1123, 1124, 1127, 1131; *v.* Nicola Campanarius, Obertus speciaris de Ponticello; *v.* hospitalis Sancti Stephani, Ianua.
- Aquaviva (de): *v.* Ivanus speciaris.
- Aquiliana: *v.* stipulatio.
- Arbanellus: *v.* Sibonus.
- Arbarium: *v.* Albarium.
- arbor, arbores, terra arborata: 970, 986, 1003, 1004, 1032, 1084, 1089, 1096, 1111, 1120, 1143, 1145, 1157, 1158, 1162, 1180.
- Archenda, ux. Martini Rubei fratris, ministri et rectoris hospitalis Sancti Stephani: 982.
- archerius: *v.* Franciscus.
- Ardighi: *v.* Iohannes.
- Ardixius de Clavaro, magister axie: 1127.
- Ardoyni: *v.* Manuel.
- Arecio (de): *v.* Finus.
- Arenacii [*L. in Taggia*]: 970.
- Argenta, ux. Luchini Gamboni: 1147.
- Argentina, f. Iohannis Enrici lanerii: 1148, 1151.
- Armanus, Armaninus**
  - calegarius: 1122.
  - de Agrio, terra ei locata: 943, 977.
  - de Mazascho, calegarius in Clavica: 1121.
- Armirotus Bagnaschi de Riparolio: 1176.
- Arnaldus, Alnardus**
  - Bruna de Sancto Stephano de Villaregia: 1154.
  - cardinalis diaconus Sancte Marie in Porticu: 1114; eius sigillum: 1114.
  - Ladrera de comitatu Catalonie o de Catalonia: 1195, 1207.
- Arnoldis (de): *v.* Damianus, Thomas.
- Asalegio (de): *v.* Gualvanus.
- assessor: *v.* iudex.
- Ast (de): *v.* Andreas Guillelmi, Iacobus calegarius, Precival Botacius.
- Astesianus, batitor lane, eius domus: 1161.
- Astrico (de): *v.* Lanfrancus, Raphael.
- Augustini: *v.* Nicola.

Augustinus

- abbas monasterii Sancti Stephani: 1279.
- f. Bertholini de Rondanina spaerii et Margarite: 1288.
- Aundi (de): *v.* Paganus.
- Auria o de Auria: *v.* Castellanus, Oliverius, Paulinus, Symon; porta: *v.* Ianua: contrata porte Aurie.
- Avinionum, Avignonum [*Avignone*]: 1187, 1188, 1264.
- Avundo (de): *v.* Iohannes.
- Axillus: *v.* Iohannes.
- Aycardo (de): *v.* Iohannes, Symon.
- Aydelina, f. Ruffini de Sancto Marcho, ux. Oberti Batifolii de Sancto Ambrosio: 1183.
- Aymeratus de Sancto Ambrosio: 1279.
- Aymerina, mat. Anthonii filii Iacobi de Vargagine: 1072.

Baamonte (de): *v.* Andriolus, Conradus.
 babaxarius: *v.* bambaxarius.

- Bachara: *v.* Ianuinus.
- Baffus censarius: 1080.
- Bagnaria (de): *v.* Iohannes.
- Bagnaschi: *v.* Armirotus.
- Balbus: *v.* Guillelmus.

Balduinus, Baldoinus

- frater, hospitalerius Cadei Verdine: 1005.
- Zuffa, eius filius: *v.* Guillelmus Zuffa molinarius.
- Baldus Corbellus: Appendice, n. 2.
- Balduyno (de): *v.* Petrus.
- Balduynus: *v.* Leo.
- Balestrino (de): *v.* Iohannes, Iulianus.
- Balfemo (de): *v.* Lanfrancus, Rolandus.
- Balianus, Balianus**
- de Delovose de Crevari: 1143.
- monachus monasterii Sancti Stephani: 929-947, 949-952, 956-958, 966, 968, 969, 971-973, 977, 980, 987.
- balistarius: *v.* Gregorius Lunguus.
- balneator: *v.* Oliverius de Clavaro.

- balneatores de Domocolta: 932.
- balneum, balnea: *v.* monasterium Sancti Stephani.
- bambaxarius, banbaxarius, babaxarius: *v.* Piçis, Senescarchus de Bargono.
- bancherius: *v.* Bastianus, Lapus Perronus, Manuel.
- Baptizatus: *v.* Stephanus.
- Barano (de): *v.* Marinus.
- Barata: *v.* Iohannes.
- Baratis (de): *v.* Guillelmus, Iacobus.
- barberius: *v.* Andreas, Conradus, Enricus, Facius, Guillelmus, Iacobus (2), Iohannes, Michael Durantis.
- barcha: *v.* Bastianus bancherius.
- Barche [*l. in Struppa - Genova*]: Appendice, n. 2.
- Barchilonie [*Barcellona*]: *v.* Benedictus de Vignato de commitatu.
- barchio, barchiones: 998, 1283; *v.* fenestra.
- Barchis [*l. in Val Bisagno - Genova*], molendinum: 1162, eius clusa: 1162; *v. anche* Bisanne, contrata molendini de Barchis.
- Bargalinus: *v.* Iohannes.
- Bargalio, Bargalium [*Bargagli - Genova*]: *v.* ecclesia Sancte Margarite de Tacio; (de): *v.* Andriolus, Iacobus, Leonardus de Benorito.
- Bargono (de): *v.* Senescarchus.
- barilarius: *v.* Anthonius, f. Leonardi.
- Barixonus de Nigro, hospitalerius hospitalis fratrum Eremitarum: 1225.
- Barra (de): *v.* Dominicus, Iohannes.
- Barranus, terra ei locata: 969.
- Bartholinus: *v.* Bertholinus.
- Bartholomeus, Bartolomeus**
- archiepiscopus Ianuensis: 985, 1270, 1274-1277; eius capellanus: *v.* Gerardus de Regio presbiter; eius scriba: *v.* Leonardus de Garibaldo, notarius sacri Imperii; eius sigillum: 1274, 1277; eius vicarius: *v.* Iacobus de Cucurno.
- cardinalis presbiter Sancti Marcelli: 1277.
- de Flisco, canonicus ecclesie Sancti Laurentii: 971.

Bartholomeus (*segue*)

- de Pareto, notarius: 1220.
- de Rapallo, clericus monasterii Sancti Stephani: 1252, 1253.
- de Sancto Siro magister, fixicus: 1167.
- Falconus de Regio, habitator Ianue: 1152.
- f. Oberti de Centanario et Franche: 1155.
- Bastianus bancherius, eius barcha seu sentea: 1203.
- Bastonus: *v.* Ugolinus.
- batifolium: *v.* Iohannes.
- Batifolius: *v.* Obertus.
- batitor: *v.* Delomed, Iohannes Schenardus.
- batitor bodronorum: *v.* Bernardus de Gaugnono, Guillelmus de Lagneto, Guillelmus de Sancto Stephano, Iohannes de Strupa, Marinus de Barano.
- batitor lane: *v.* Astesianus, Gerardus Provincianus, Iacobus de Agio, Iacobus Merlus, Iohannes de Traschio, Iohannes Rebellinus, Iohannes Schenardus, Nicola f. Iacobi de Monteuce, Pindebem de Levanto, Symon de Monleone.
- Bavarinus: *v.* Iohannes.
- Bazanus: *v.* Stephanus.
- Beaqua: *v.* Nicola.
- Bechetus: *v.* Iacobus.
- Belforte (de): *v.* Anthonius.
- Beliotus: *v.* Beriotus.
- Belmusti, eorum terra: 1045.
- Belmusti, Belmustus: *v.* Rolandus.
- Belmustus de Pelio, notarius: 952.
- Beltrame (de): *v.* Manfredus.
- Beltramus, Beltraminus**
- archipresbiter plebis Sancti Syri de Ceula: 1088; archipresbiter plebis Levanti: 1134.
- de Pontremulo lanerius, eius filius: *v.* Andriolus Beltramus; eius uxor: *v.* Francha.
- Megerius, lanerius: 1161.
- Beltramus: *v.* Andriolus.
- Benaya, ux. Guillelmi calegarii de Predis: 1073.
- Bencius: *v.* Guillelmus.
- Benedicta, f. Bernardi Bidoye de Bisanne et Symone: 1152.

Benedictus

- f. Bonichi Ginata: *v.* Benedictus Ginata.
- de Guisulfis: 1039.
- de Lacu: 1164.
- de Vignato de commitatu Barchilonie: 1194.
- de Vivalda, notarius sacri Imperii: 976, 1140, 1146, 1150, 1158, 1172, 1189, 1191-1195, 1207, 1210, 1214-1217, 1223, 1244, 1245, 1247, 1248, 1250-1254, 1257, 1258, 1260-1262, 1266, 1267, 1269, 1271-1273, 1278, 1280-1285, 1288, 1290, 1291, 1294; eius domus: 1216.
- frater, hospitalerius hospitalis Sancti Laurentii: 1005.
- Ginata de Sancto Stephano de Villaregia o de Villaregia, f. Bonichi Ginata de Villaregia: 1191-1193, 1215, 1217.
- monachus monasterii Sancti Stephani: 929-947, 949, 950, 952, 956, 957.
- Piper, f. Claponi Piperis de Clavaro: 1191.
- Zanzonus: 968, 969.
- beneficium inventarii: 993.
- beneficium nove constitutionis de duobus reis o de fideiussoribus: *v.* nova constitutio.
- Benevnutata: *v.* Benvenuta.
- Benorito (de): *v.* Leonardus.
- Benvenuta, Benevnutata**
- fornaria, eius furnus: 1118.
- ux. Priani de Cravasco: 986.
- Benvenuti: *v.* Iohannes.
- Benvenutus**
- de Agrio, lanerius: 930; eius hedificium: 960; terra ei locata: 929, 931.
- de Bracellis, eius uxor: *v.* Catalina.
- de Maugine: 1096; eius frater: *v.* Iohannes de Maugine; terra ei locata: 1002.
- de Peyracio o Peyracii o Peiracii de Staiano o Peiratus: 1135, 1157, 1158; eius fratres: *v.* Iohannes Peyracii de Staiano, Thomas Peyracius de Staiano.
- Schalia o Scalia: 1260, 1261, 1267.
- Bergozius de Capriali: 1163.
- Beriotus, Beliotus presbiter, capellanus ecclesie Sancti Laurentii: 1201, 1202, 1209, 1234.

- Berlenda, ux. Iohannis Tavani: 1182, 1210; eius tinctoria: 1210.
- Bernardo (de): *v.* Alda, ux. Symonis.
- Bernardus**, eius frater: *v.* Iohannes de Muntobio.
- Bidoya *o* Bidoia de Bisanne, f. Ogerii scribe de Bisanne, eius filie: *v.* Benedicta, Claretia, Iohanna; eius uxor: *v.* Symona.
- de Calozanno, clericus: 1177.
- de Castello, magister cerrugicus: 1207.
- de Ganducio *o* Ganducius de Capriata *o* Ganducius de Capriali: 1100, 1101, 1107, 1134, 1156, 1163.
- de Gaugnono, batitor bodronorum: 960.
- de Paschalibus de Cremona, iudex: 1181.
- de Sancto Matheo, scriba: 949, 950.
- de Sancto Stephano, presbiter: 1212.
- de Savignono, eius hedificium: 945.
- Faval: 1207.
- Ganducius: *v.* Bernardus de Ganducio.
- Mole de Favale: 1207.
- presbiter, capellanus ecclesie Sancti Vincentii: 1128.
- presbiter, capellanus monasterii Sancti Stephani: 1207.
- presbiter, custos ecclesie Sancti Laurentii: 975.
- Sextella *o* Sestella de Catalonia: 1195, 1207.
- Berratus de Buzalla, serviens abbatis monasterii Sancti Stephani: 1000.
- Bertholinus, Bertolinus, Bartholinus**
- de Calciara, frater, hospitalerius Domus Dei Verdine: 1225, 1257.
- de Crosa de Rapallo, lanerius: 1109.
- de Domoculta: *v.* Bertholinus frater.
- de Mezano, notarius: 959, 977.
- de Montebello *o* de Montegalo: *v.* Bertholinus frater.
- de Rondanina, spaerius: 1287; eius filii: 1206, *v.* Angelinus, Augustinus, Catalina, Franciscus, Iohannes, Nicola, Petrus; eius uxor: *v.* Margarita.
- de Ultabio: 1024.
- frater *o* de Domoculta *o* de Montebello *o* de Montegalo *o* textor, f. Michaelis de Montebello, habitator in Domoculta, minister *o* hospitalerius hospitalis Sancti Stephani: 1095, 1137, 1139, 1162, 1167, 1194, 1195, 1203, 1204, 1207, 1210, 1213, 1217, 1219-1223, 1225, 1227, 1229, 1257, 1271, 1273, 1283.
- f. Nigri molinarii de Staiano: 1282.
- presbiter, minister ecclesie Sancte Margarete de Tacio de Bargalio: 1235.
- taliator, hedificium eius et fratrum: 1126.
- textor: *v.* Bertholinus frater.
- Bertholus: *v.* Lanfrancus.
- Berthonus, Bertonus**: 1146.
- clericus monasterii Sancti Stephani: 1254.
- Machelmus: 949, 950.
- Bertolinus: *v.* Bertholinus.
- Bertoloti: *v.* Obertus.
- Bertonus: *v.* Berthonus.
- Bertota: *v.* Iacobus, Lanzarotus.
- Bertrandus Cariti, archidiaconus Vaurensis: 1264, 1279.
- Bestagno (de): *v.* Enricus, Iacobus.
- Bidoya, Bidoia: *v.* Bernardus.
- Bisacia: *v.* Gerardus, Iacobus, Iohannes.
- Bisanne, Bissanne, Bisane [*Val Bisagno - Genova*]: 975, 1002, 1039, 1152, 1181; aqua: 1252, 1254, 1278, 1280, 1282; braida: 1038; burgus: 1152, strata publica: 1152; clusa: 949, 1039; contrata molendini de Barchis: 1162, via: 1162; flumen: 949, 950, 1002, 1160; molendinum in braya: 1150; quarterium Sancti Fructuosi: 1038; via: *v.* contrata molendini de Barchis; *v.* ecclesia Sancte Marie Cruciferorum, ecclesia Sancti Vincentii; *v. anche* Barchis, Braida, Duo Fratres, Insula, Marasium, Molazana, Rivariis, Sanctus Syrus de Molazana, Staianum, Strupa; (de): *v.* Bernardus Bidoya, Bonusiohannes, Dominicus de Paschale, Guilionus de Costa de Braya, Guillelmus Iohannis, Iacobus, Iohannes, Iohannes de Balestrino, Iohannes de Calligis, Iohannes Denadorsi,

- Iohannes Lombardus molinarius, Iordanus, Lanfrancus de Canali, Luxiardus, Nicola de Raymondo de Sancto Fructuoso, Nicola molinarius, Nicola Mussus, Nicola f. Oberti Placentini, Obertus de Piris, Ogerius de Goano ortolanus, Ogerius scriba, Otto molinarius, Paganus Buffatus, Paschalis molinarius, Ricius Gropallus, Vassallus Paretus; *v.* Iacobus de Michaele de braya Bisannis, Lanfrancus de Zucharello molinarius in Bisanne, Precival de Fuce Bisannis.
- Blanchetus vitreriis, terra ei locata: 1065.
- Blanchus, Blancus de Clavaro, macellarius: 1176.
- Blanchus, Blancus: *v.* Iacobus.
- Blanco (de): *v.* Petrus.
- Blaxius, Blasius, Blaxinus**
- de Placentia, presbiter, capellanus ecclesie Sancti Laurentii: 1233.
- Gaionus *o* Gayonus lanerius, f. Oberti Gayoni: 1238, 1244, 1245, 1247, 1248; eius domus: 1245.
- Gayonus de Sancto Stephano, clericus, subcustos ecclesie Sancti Laurentii: 1235.
- Bobio (de): *v.* Obertus, Obertus Bosus, Ugolinus.
- Bocacii, eorum tinctoria: 1080.
- Bocacius: *v.* Gabriel, Gregorius, Guillelmus, Leonardus.
- Bocha (de): *v.* Pelegrinus.
- Bonacursi: *v.* Deodatus, Petrus.
- Bonaiura (de): *v.* Guillelmus.
- Bonanatus**
- de Diano, molinarius in Sturla: 1169, 1170.
- Salveti de Vernacia: 1156.
- Bonanatus: *v.* Obertus.
- Bonanus calegarius *o* de Camaiore, hospitalarius hospitalis Sancte Crucis: 1225, 1257.
- Boneto (de): *v.* Iohannes.
- Bonetus de Monleone, notarius: 1032.
- Bonicus, Bonichus**
- de Sancto Stephano *o* de Sancto Stephano de Tabia *o* de Villaregia: 967, 1054, 1057, 1060, 1062, 1087.
- Ginata de Villaregia *o* de Villaregia de Tabia, eius filius: *v.* Benedictus Ginata de Sancto Stephano de Villaregia.
- Ogerius, consiliator Sancti Stephani de Riperia: 1117.
- Rebuffus, f. Oberti Gragui de Sancto Stephano de Tabia: 1175, 1186.
- Bonifacius**
- de Camulio, f. Marchisii de Noella: 1041; terra ei locata: 1044.
- domicellus archiepiscopi Ianuensis: 979.
- VIII, papa: 954, 955, 965, 996, 1024; eius bulla: 1024; eius constitutio: 1277; eius penitentiarius: *v.* Matheus frater, episcopus Portuensis et Sancte Rufine.
- Vaca, eius domus: 1081.
- Boninnus: *v.* Manuel.
- Bonisegnoris: *v.* Feris.
- Bontempus, Bonumtempus**
- de Sancto Stephano, lanerius, f. Thome: *v.* Bontempus Eugenius lanerius.
- domicellus archiepiscopi Ianuensis: 979.
- Eugenius *o* Heugenius lanerius *o* de Sancto Stephano lanerius: 953; eius filii: 1109, *v.* Lazarus, Smeralda; eius uxor: *v.* Catalina, ux. Manuelis de Sancto Thoma.
- Bonus, eius filius: *v.* Iacobus.
- Bonus: *v.* Gregorius.
- Bonusdenarius: *v.* Petrus.
- Bonusfatis: *v.* Enricus.
- Bonusiohannes, Iohannes Bonus**
- de Bisanne, molinarius: 1160.
- frater: 1257.
- molinarius: *v.* Bonusiohannes de Bisanne.
- Borlus: *v.* Vivaldus.
- Borzulo (de): *v.* Thomas.
- boscus, terra boschiva, 1002-1004, 1096, 1110, 1120, 1135.
- Bosus: *v.* Obertus.
- Botacius: *v.* Precival.
- Bozanetum *o* Bozanetum de Staiano [*Val Bisagno - Genova*]: 1096, 1157, 1158; mons: 1157, 1158.
- Bozolo (de): *v.* Angelinus.

- Bracellis, Bracello (de): *v.* Benvenutus, Donatus, Franciscus, Tealdus.
- Braguerius: *v.* Iohannes.
- Braida, Brayda, Braia [*l. in Val Bisagno - Genova*]: 957; molendinum: 957, clusa molendini: 957; (de): *v.* Guilionus de Costa, Iacobus de Michaelae, Lanfrancus Piiagatus, Stephanus, Symon de Bernardo.
- braida, brayda, braya: *v.* Bisanne, Calignanum.
- Branchinus: 1082.
- Brandus: *v.* Nicola.
- Braya, Brayda: *v.* Braida.
- Brignarello (de): *v.* Franciscus.
- Brixia (de): *v.* Iacobus Capulum.
- Brugnatello (de): *v.* Franciscus, Guillelmus.
- Bruna: *v.* Arnaldus, Galisianus.
- Brunellis (de): *v.* Nicola.
- Bruneta, ux. Guillelmi capellerii, hospitaleria Domus Dei de Magdalena: 1225.
- Brunetus: *v.* Iohannes.
- Brunodus: *v.* Franciscus.
- Bucanigra: *v.* Rainerius.
- Bufatus: *v.* Buffatus.
- Buferius: *v.* Iohannes.
- Buffatus, Bufatus: *v.* Obertus, Paganus.
- Buscanus: *v.* Guillelmus.
- Butinus: *v.* Iacobus.
- Butis: *v.* Iacobus.
- Buxius: *v.* Guillelmus.
- Buzalla (de): *v.* Berratus.
- Caapluma, Carapluma, Carpluma, Capluma, Caplumana [*l. in Genova*]: 979, 1061, 1063-1066, 1089, 1090; carrubius: 1061, 1063-1066, 1089; crosa: 1089; trexenda: 1063-1066; via: 979.
- Caballus: *v.* Georgius.
- Cabonvicino (de): *v.* Petrus.
- Cabrioletum [*l. in Struppa - Genova*]: Appendice, n. 2.
- Cadei, Cade: *v.* Domus Dei.
- Caeri (de): *v.* Iohannes de Cayre.
- Cafarinus: *v.* Guillelmus.
- Caffus de Mari, eius heredes: 1024.
- Cafonus: *v.* Franciscus.
- Cagna: *v.* Nicola.
- Cairo (de): *v.* Obertus.
- calafatus, calafactus, carafatus: *v.* Galvannus de Recho, Guillelmus de Rapallo, Nicola de Polanexi.
- Calcagnus, eius filius: *v.* Iohannes.
- Calcagnus: *v.* Iohannes, f. Calcagni.
- Calciara (de): *v.* Bertholinus.
- calega publica: 994.
- calegarius, callegarius: *v.* Andriolus de Rapallo, Anthonius de Goano, Armanus, Armanus de Mazascho, Bonanus, Castellinus, Columbanus, Enricus de Sale, Facius de Gavio, Gozus, Guillelmus (2), Guillelmus de Plano, Guillelmus Rubeus, Iacobus, Lanfrancus de Zolasco, Odo, Stephanus.
- Calendina (de): *v.* Dominicus.
- calige, callige: *v.* Ricomanus qui facit caligas, Rolandus qui facit calligas.
- Caligis, Calligis (de): *v.* Iohannes, Vitalis.
- Calignano, Calignanum, Callignanum [*Cariignano - Genova*]: 1187, 1194, 1195, 1239, 1253; braida o braya: 1143, 1145, 1146; carrubius per quem itur in Calignanum: 975; molendinum in brayda: 1252-1254; parochia: *v.* ecclesia Sancti Iacobi de Calignano; via publica qua itur in Calignanum: 975; *v.* ecclesia Sancti Iacobi de Calignano, monasterium Sancti Leonardi; *v. anche* Olivella, Plazius; (de): *v.* Guillelmus taliator, Lanfrancus Piiagatus de Braia, Marinus, Marinus de Barano.
- Calignanus: *v.* Guillelmus taliator.
- callegarius: *v.* calegarius.
- callige: *v.* calige.
- Calligis (de): *v.* Caligis.
- Callignanum: *v.* Calignanum.
- Calmo (de): *v.* Iacobus.
- Calozanno (de): *v.* Bernardus.
- Calvari (de): *v.* Iacobus.
- Calvignano (de): *v.* Anthonius.

- Calvus Raspetus, eius terra: 975.
 Calvus: *v.* Loysius, Symon.
 Camaiore (de): *v.* Bonanus.
 camera, camara: *v.* ecclesia Sancte Crucis, hospitale Sancti Stephani, monasterium Sancti Stephani.
 Camilla (de): *v.* Daniel, Gregorius, Lanfrancus.
 caminata: *v.* monasterium Sancti Stephani.
 Campanarii, eorum tinctoria: 1147.
 Campanarius: *v.* Iacobus, Nicola, Obertus.
 Campis (de): *v.* Guillelmus faber.
 Campodonico (de): *v.* Obertus.
 Campus Manzanus [*l. in Molassana - Genova*]: 1003, 1004, 1120; costa: 1003, 1004, 1120; fossatus: 1003, 1004, 1120.
 Campus: *v.* Ianua: contrata Campi.
 Camulio (de): *v.* Bonifacius, Damianus, Georgius, Petrus.
 Canali (de): *v.* Lanfrancus.
 canavaterius: *v.* Anthonius Moralia.
 candelierius: *v.* Ianetus de Langasco.
 Caneto, Canetum [*l. in Genova*]: 959; (de): *v.* Andreas, Iohannes, Ricomanus.
 canetum: *v.* cannetum.
 Canevarius: *v.* Anthonius.
 cannetum, canetum: 1111; *v.* Ianua.
 Cannus: *v.* Iohannes.
 Cantellus ferrarius: 1015; terra ei locata: 1013, 1016.
 canzellerius: *v.* Iohannes.
 capella: *v.* ecclesia.
 capellerius: *v.* Guillelmus.
 Capite Arene (de): *v.* hospitale Sancti Iohannis.
 Capluma, Caplumana: *v.* Caapluma.
 Capponibus (de): *v.* Urbaninus.
 Capriata, Capriali (de): *v.* Bergozius, Bernardus de Ganducio, Guillelmus de Mutio.
 Capulum: *v.* Iacobus.
 Caput Fari o Farii [*Capodifaro - Genova*]: 1121, 1225; *v.* hospitale de Capite Fari.
 Cara, mat. Oberti de Clavaro magistri axie: 1130.
 Caracosa, Caracossa, ux. Lanfranchi Bertholli: 1256.
 carafatus: *v.* calafatus.
 Carapluma: *v.* Caapluma.
 Caratorius: *v.* Symon.
 Caravellus: *v.* Lanfrancus.
 caraçarius: *v.* carzator.
 Carbonaria [*l. in Rivarolo - Genova*]: 1067, 1140.
 cardinalis: *v.* Arnaldus, Bartholomeus.
 Cardinalis: *v.* Iohannes dictus Cardinalis, Ugolinus dictus Cardinalis.
 Cario (de): *v.* Iacobus.
 Cariti: *v.* Bertrandus, Iohannes.
 Carlo (de): *v.* Parodus.
Carlo II re di Sicilia: 1069.
 Carlus, eius filius: *v.* Guillelmus Bocacius.
 Carmadino (de): *v.* ecclesia Sancti Petri.
 Carnie: *v.* Anthonius.
 Carpem [*l. in Struppa - Genova*]: Appendice, n. 2.
 Carpina (de): *v.* Merlinus.
 Carpluma: *v.* Caapluma.
 Carrarius: *v.* Guillelmus Lanzonus.
 Carrega (de): *v.* Iohannes.
 Carro (de): *v.* Obertus.
 Carrubio Novo (de): *v.* Alegrus, Iacobus.
 cartagus: *v.* Iohannes.
 carzator, caraçarius: *v.* Anthonius de Rapallo, Egidius Cerexia, Enricus de Varixio, Guagninus de Rapallo, Iohannes Templum, Paschalis de Agio, Petrus de Costa.
 Casali (de): *v.* Petrus.
 Casali Crespino (de): *v.* ecclesia Sancte Iustine.
 Casamavari, Casamavero [*Casamavari - Genova*], via per quam itur ad Casamavarim: 1180; (de): *v.* Iacobus.
 Casanova (de): *v.* Thomas.
 Casellis (de): *v.* Anthonius de Calvignano.
 Castagna: *v.* Manuel.
 castanetum, castagnetum, castanea, castenee, terra castaneata: 986, 1269, 1281.
 Castellanus de Auria: 1259.
 Castellario (de): *v.* Petrus.

Castellinus

- calegarius, eius hedicium: 1055.
- de Naulo, familiaris Leonardi de Flisco episcopi Catanensis: 1292, 1294.
- Castello, Castro (de): *v.* Bernardus, Conradus, Iohannes Leonardus; *v.* ecclesia Sancte Marie.
- Castello, Castro Blanco (de): *v.* Fredericus.
- Castellus de Sancto Stephano, eius filius: *v.* Valentinus.
- Castilione (de): *v.* Castilliono.
- Castilionus Provincialis: 1207.
- Castilliono, Castiliono, Castilione (de): *v.* Enricus, Iohannes.
- Castro (de): *v.* Castello.
- Castro Blanco (de): *v.* Fredericus de Castello Blanco.
- Castronovo (de): *v.* Ianuinus, Novellonus, Obertus.
- Catalina, Cathalina**
- ux. Benvenuti de Bracellis: 1006; eius hedicium domus: 1053; terra ei locata: 1007, 1018.
- f. Bertholini de Rondanina spaerii et Margarete: 1288.
- f. Iohannis Rebelini textoris: 1116; eius vir: *v.* Iohannes testor de Monleone.
- f. Lanfranci Piiagati, ux. Oberti Minagie de Gavio: 1240.
- ux. Manuelis de Sancto Thoma: 1161; eius primus vir: *v.* Bontempus Eugenius.
- f. Marini de Barano batitoris bodronorum de Calignano: 1239.
- ux. Ricoboni de Savignono notarii: 1113, 1211, 1212, 1214, 1237; filii eius et Nigri moneerii de Cucurno, eius primi mariti: *v.* Negrinus, Obertus; eius primus maritus: *v.* Niger moneerius de Cucurno; eius neptis: *v.* Anthonina f. Negrini.
- Catalonia (de): *v.* Arnaldus Ladrera, Bernardus Sextella, Raimundus Terronus.
- Catanensis, Catanius: *v.* Iacobus de Cario.
- Catania [*Catania*], episcopus: *v.* Leonardus de Flisco.

- Catanius: *v.* Iacobus de Cario.
- Cathalina: *v.* Catalina.
- Caturcensis [*Cabors*] clericus: *v.* Ugo Fabri; diocesis: *v.* Iohannes Cariti; frater: *v.* Gerardus de Garrigia.
- Cavallinus, Cavallinus**
- de Honestis, iudex o Cavallinus Honestus, legum doctor: 1198, 1203, 1204, 1208; porticus eius domus: 1209.
- de Medicis, iudex: 1101.
- Honestus, legum doctor: *v.* Cavalinus de Honestis.
- Cavanuça [*l. in Struppa - Genova*]: Appendice, n. 2.
- Cavegia [*l. in Staglieno - Genova*]: 1135.
- Cayre (de): *v.* Iohannes.
- Cazanus: *v.* Lanfrancus, Vassallus.
- Cazolus: *v.* Iohannes.
- Cella [*l. in Rivarolo - Genova*]: 1084; (de): *v.* Iacobus, Obertus, Vassallus.
- centarius, censor: *v.* Baffus, Dagninus de Spigno, Feris Bonisegnoris, Franciscus de Brignarello, Guiliotus de Rochataliata, Guillelmus Invernus, Iacobus Merlus, Iohannes de Varixio, Lapus de Rapallo, Obertus de Clavaro, Obertus de Monelia, Obertus de Ortis, Stephanus Bazanus, Ugolinus de Valletario.
- Centenario (de): *v.* Guillelmus barberius, Obertus.
- Centocroxe (de): *v.* Iohannes.
- Cerexia: *v.* Egidius, Obertus, Petrus.
- Cerexii, eorum tinctoria: 975.
- Cerreto (de): *v.* Symon.
- cerrugicus: *v.* chirurgicus.
- Cesarea (de): *v.* Leonardus.
- Ceula: *v.* plebs Sancti Syri.
- cimiterium: *v.* monasterium Sancti Stephani.
- Cindo (de): *v.* Iohannes.
- Cirnus: *v.* Iacobus.
- cirurgicus, cirugicus, cerrugicus: *v.* Bernardus de Castello, Leonardus magister; *v. anche* medicus.

- Cistercienses o Cistercenses: *v.* Ordo Cisterciensium.
- Clapa [*l. in Struppa - Genova*]: Appendice, n. 2; (de): *v.* Franciscus, Guillelmus (2), Lanfrancus.
- Claponus de Clavaro o Piper de Clavaro o de Pipere de Clavaro: 941-947, 957, 967; eius filius: *v.* Benedictus Piper.
- Clarexia, f. Bernardi Bidoye de Bisanne et Symone: 1152.
- Clavarina: *v.* Iohanna.
- Clavarinus**, terra ei locata: 937.
— de Clavaro, tinctor guadi: 1210.
- Clavaro (de): *v.* Amicus de Rio, Anthonius f. Leonardus, Ardixius, Blanchus, Claponus, Clavarinus, Conradus, Gandulfus, Guillelmus Marencus, Iacobus de Lugo, Iohannes (2), Iohannes Italia, Iohannes Paganus, Iohannes Pisannus, Leonardus Pisanus, Nicola Pisanus, Obertus (2), Oliverius, Paschalis, Petrus, Petrus Cerexia, Petrus Piper, Rolandus, Ugolinus (2).
- Clavaschum, Clavascum: *v.* Cravascum.
- Clavica [*l. in Genova*]: *v.* Armanus de Mazascho, Guillelmus de Plano, Otto calegarius.
- clavonerius: *v.* Enricus, Iohannes, Iohannes de Linario.
- Clayno (de): *v.* Albertus.
- Clemens**
— V papa: 1082, 1129; eius concilium: 1129; eius constitucio: 1279.
- Clerichinus: *v.* Dominicus.
- Clericus de Palavanno, serviens: 1040.
- Clericus: *v.* Nicola.
- clericus: *v.* Anthonius de Saviliano, Bernardus de Calozanno, Blaxius Gayonus, Guidetus, Guillelmus, Iohannes, Nicola, Obertus, Symon de Faraverio, Ugo Fabri.
- cloaca, coacla: *v.* Ianua.
- clusa: *v.* Bisanne; *v.* molendinum.
- coacla: *v.* cloaca.
- cocus, cochus: *v.* Guillelmus Ubaldus de Dianno.
- Coionus: *v.* Fulco.
collecta: *v.* Ianua, mutua.
- Colonato (de): *v.* Matheus.
- Columbanus calegarius, eius hedificium: 951.
Colus: *v.* Iacobus.
comune: *v.* Ianua.
- concilium: *v.* Clemens V papa, Lugdunum.
conditio o condicio sine causa o exceptio sine causa: 1059, 1075, 1099, 1101, 1121, 1122, 1126, 1134, 1156, 1161, 1163, 1170, 1193, 1195, 1207, 1210, 1239, 1244, 1247, 1250-1253, 1258, 1267, 1273, 1281, 1288.
- Conf[...]: *v.* Petrus.
- Confirdus: 1281.
- Conforto (de): *v.* Gregorius, Laudisius.
- Confortus de Valdetario, portator olei: 1007, 1018; terra ei locata: 1053.
- Conradi: *v.* Stephanus.
- Conradus, Coradus, Conradinus**
— barberius, f. Fredencii de Petra Dueria: 1165.
— de Baamonte, notarius: 953, 1032, 1134, 1161; eius tinctoria: 1032, putei eius tinctorie: 1032.
— de Castello, notarius: 1077.
— de Clavaro, lanerius, f. Marchixii de Strata: 1183.
— de Quinto, f. Pagani de Quinto: 1075.
— de Valetrebia, pancogolus: 1288.
— de Vedereto, presbiter: 1257.
— monacus monasterii Sancti Stephani: 949-952, 956, 957, 960-964, 966, 968, 969, 980, 985, 989.
- Constancius**
— Garibaudus, consiliator Sancti Stephani de Riperia: 1117.
— Ogerius, consiliator Sancti Stephani de Riperia: 1117.
- constitutio: *v.* nova constitutio.
- conventus fratrum Minorum [*Genova*], claustrum superius: 1027; claustrum maius: 1028.
- Coradus: *v.* Conradus.
- Corbellus: *v.* Baldus, Obertus.

- corrigarius, corrigarius: *v.* Opicinus de Solario.
 Corsio, Corsium [*San Gottardo di Molassana - Genova*], plazia illorum de Corsio: 1003, 1004, 1120; (de): *v.* Iohannes Facii, Lanfrancus, Niger molinarius.
 Corvaria (de): *v.* Petrus de Casali.
 Costa (de): *v.* Guilionus, Iohannes, Petrus.
 Coverus, ortolannus de Sancto Stephano: 1090.
 Coxino (de): *v.* Guillelmus Ursus, Obertus Ursus.
Cravasco, Cravasum, Cravaschum, Clavaschum, Clavascum [- *Campomorone*]: 976, 986; domus abbatis: 986; fossatus: *v.* Terru, Villazzerana; territorium: 1149; via: *v.* Terru; via curva: *v.* Villazzerana; villa: 986; *v. anche* Langasum, Terru, Villazzerana; (de): *v.* Dominicus de Montefalco, Obertus, Obertus Taruffus, Petrus Tarufus, Prianus, Rolandus, Thomas Taruffus.
 Cremona (de): *v.* Bernardus de Paschalibus, Ottolinus de Sancto Syro, Petrus, Thomas.
 Crevari (de): *v.* Balianus de Delovose, Guillelmus monacus.
 Crispus: *v.* Franciscus.
 Cristina, Cristiana, ux. Petri Losnini: 1227, 1229; eius primus vir: *v.* Iacobus de Casamavero.
 Crosa (de): *v.* Bertholinus.
 Crosiis (de): *v.* Guillelmus.
 Cruciferi, Crucifferi, Cruciferati, Incroxati: 1225; *v.* ecclesia Sancte Marie Cruciferorum, hospitale Sancte Marie Cruciferorum; *v.* Ianua: burgus Cruciferorum.
 Cucurno (de): *v.* Andreas de Furno, Iacobus, Manuel, Negrinus, Nicola, Niger moneerius, Rataldus.
 cultellerius: *v.* Anthonius de Belforte, Nicola Pernechus.
 cumpara salis: 1024.
 Cunio (de): *v.* Andriolus.
 curia Romana: 1129, 1290; *v. anche* Romana Ecclesia, Sedes Apostolica.
 custos: *v.* ecclesia Sancti Laurentii.
 Dagnana: 1061.
 Dagninus de Spigno, censor: 1164.
 Dalfinus testor: 1048; terra ei locata: 1047.
Damianus, Damyanus
 — de Arnoldis, notarius: 1205, 1206, 1221, 1222, 1288.
 — de Camulio, notarius: 1074, 1075, 1104, 1121, 1136, 1273.
 — de Ortis, f. Erminei Nigri de Varagine, notarius imperiali auctoritate: 1147.
Daniel
 — de Camilla: 1038.
 — de Marasio, eius terra: 949, 950.
 — de Sancto Urciscino: 963.
 — Dragus, eius fondicus: 1267.
 — Gazanus de Porta: 972, 973; presbiter: 1033-1036.
 — Manzannus, terra eius heredum: 1111.
 — Paionus, textor: 1214.
 — Preti Vestitus de Dyano, eius uxor: *v.* Angelina.
 Danus, presbiter ecclesie Sancti Anthonii de Placencia, capellanus monasterii Sancti Stephani: 1165, 1166.
 Dardella: *v.* Martinus.
 Datus Florentinus, eius filius: *v.* Iacobus.
 Delomed batitor de Fontanegio: 1037.
 Delovose (de): *v.* Balianus.
 Denadorsi: *v.* Iohannes.
 Deodatus Bonacursi, notarius: 1059.
 Deva (de): *v.* Angelinus.
 Diano, Dianno, Dyano (de): *v.* Bonanatus, Daniel Preti Vestitus, Gabriel, Guillelmus, Guillelmus Ubaldus, Petrus Larandus.
 Discalcus: *v.* Lanfrancus.
 distilacium, distilacia, distalatium: 1000, 1183.
 doctor: *v.* legum doctor.
 dolus: *v.* exceptio doli.
 Dominabem (de): *v.* Iohannes.
 Dominichinus: *v.* Dominicus.
 Dominici: *v.* Petrus.
Dominicus, Dominiguinus, Dominichinus
 — - Clerichinus: 1285.

Dominicus (*segue*)

- de Barra: 1135; eius frater: *v.* Iohannes de Barra.
- de Calendina, notarius: 1265, 1277.
- de Luco, f. Iohannis de Luco: 1278.
- de Montefalcono de Clavasco, presbiter, notarius imperiali auctoritate et scriba curie archiepiscopalis Ianuensis: 1279.
- de Nigro, eius terra: 1181.
- de Paschale *o* Paschalis de Bisanne, ortolanus: 1145, 1146; terra ei locata: 1145.
- Durantis notarius: 999, 1077, 1106, 1107, 1255, 1257, 1263, 1272, 1273.
- Formanonsis, eius filius: *v.* Franciscus.
- f. Iohannis Rebelini batitoris lane: 1116.
- Paschalis: *v.* Dominicus de Paschale.
- Domoculta [*l. in Genova*]: 1207; habitator: *v.* Bertholinus frater, Guillelmus taliator de Valletario; (de): *v.* Balneatores, Bertholinus.
- Domus Dei de Magdalena *o* Magdalene *o* Sancte Marie Magdalene [*Genova*]: 1005, 1059, 1121, 1122, 1225, 1257; hospitaleria: *v.* Bruneta; hospitalerius: *v.* Guido frater, Iohannes frater, Obertus frater; minister: *v.* Lanfrancus frater.
- Domus Dei Verdine *o* sororis Verdine *o* Cadei Verdine [*Genova*]: 1005, 1059, 1121, 1225, 1257; hospitalerius: *v.* Balduinus frater, Bertholinus de Calciara, Laurencius frater, Paschalis frater.
- Donati: *v.* Symon.
- Donatus de Bracello, tabernarius: 1216.
- Dondus Schenardus, hedificium domus eius heredum: 961.
- Dracus, Dragus: *v.* Daniel, Paschalis.
- draperius: *v.* Iacobus de Albario.
- Dueria: *v.* Petra.
- Dulcini: *v.* Guillelmus.
- Duo Fratres [*l. in Val Bisagno*], montes: 1003, 1004, 1120; strata: 1003, 1004, 1120; *v.* Campus Manzanus, Vallecrosa.
- Durantis: *v.* Dominicus, Michael.
- Dyano (de): *v.* Diano.

- Ebini, Ebyo (de): *v.* Facius.
- ecclesia Cruciferorum de Bisanne: *v.* ecclesia Sancte Marie Cruciferorum.
- ecclesia Sancte Crucis de Sarzano *o* Serzano [*Sarzano - Genova*]: 955, 1192; anniversarium dedicationis: 955; camara domus: 1190; camera presbiteri in qua habitat Guillelmus, abbas monasterii Sancti Stephani: 1198; domus: 1189, 1193; minister: *v.* Iohannes presbiter.
- ecclesia Sancte Iustine de Casali Crespino [?], minister: *v.* Obertus presbiter.
- ecclesia Sancte Margarite de Mirualo [*Morigallo - Genova*], minister: *v.* Andreas presbiter.
- ecclesia Sancte Margarite de Tacio de Bargalio [*Tasso di Bargagli - Genova*], minister: *v.* Bertholinus presbiter.
- ecclesia Sancte Marie Cruciferorum [*Genova*]: 1152; *v.* Cruciferi.
- ecclesia Sancte Marie de Albario [*Albaro - Genova*]: 1160; molendinum: 1160.
- ecclesia Sancte Marie de Castello *o* de Castro [*Genova*]: 979; canonicus: *v.* Enricus de Castillione, Enricus Ossius, Franciscus de Letio, Obertus de Sori, Otto prepositus; capellanus: *v.* Enricus de Castillione, Enricus Ossius, Franciscus de Letio, Obertus de Sori, Otto prepositus; prepositus: *v.* Otto; *v.* hospitale Sancte Crucis sive Sancte Marie de Castro.
- ecclesia Sancte Marie de Vezano [*Vezzano Ligure*], minister: *v.* Odoardus presbiter; prior: *v.* Odoardus presbiter.
- ecclesia Sancte Marie de Vineis *o* in Vineis [*Genova*]: 1272, 1273; canonicus: *v.* Petrus de Castellario; prepositus: 1187.
- ecclesia Sancti Ambrosii [*Genova*], prepositus: *v.* Rolandus.
- ecclesia Sancti Andree de Sexto [*Sestri Ponente - Genova*], eius terra: 1162.
- ecclesia Sancti Andree [*Genova*], presbiteri: 1256.
- ecclesia Sancti Anthonini de Placentia [*Piacenza*], presbiter: *v.* Danus.

- ecclesia Sancti Damiani [*Genova*], canonicus: *v.* Acursus presbiter; prepositus: *v.* Iacobus.
- ecclesia Sancti Donati [*Genova*], prepositus: 1187.
- ecclesia Sancti o Beati Georgii [*Genova*]: 1032; canonicus: *v.* Leonardus presbiter; capellanus: *v.* Paxinus de Pontremulo; prepositus: *v.* Symon de Rapallo.
- ecclesia Sancti Iacobi de Calignano [*Cari-gnano - Genova*]: 975; parochia: 975.
- ecclesia Sanctorum Iohannis et Reparate Lucana [*Lucca*], canonicus: *v.* Soffredingus de Mologno.
- ecclesia Sancti Laurentii o Laurentii [*Genova*]: 1005, 1059, 1233, 1256, 1270, 1277; archidiaconus: *v.* Iohannes de Bagnaria; camera Lanfranchi de Camilla, canonici Ianuensis: 1201, 1202; canonicus: *v.* Anselmus de Ancissa, Bartholomeus de Flisco, Gregorius de Camilla, Iacobus de Cucurno, Iohannes de Bagnaria, Iohannes dictus Cardinalis, Lanfrancus de Camilla, Lanzaronus de Varagine, Opizo de Salvagiis, Stephanus prepositus, Thedisius de Flisco; capellanus: *v.* Beriotus presbiter, Blaxius de Placentia, Laudisius de Zoalio, Matheus presbiter, Nicola de Sexto, Obertus presbiter, Paschalis presbiter, Petrus presbiter, Rolandus de Pinu; capitulum: 971, 975; claustrum: 875, 1201, 1202, 1234; custos: *v.* Bernardus presbiter, Guillelmus presbiter, Ruffus presbiter; magister scolarem: *v.* Iacobus; mansionarius: *v.* Franciscus de Recho, Otto presbiter; prepositus: *v.* Stephanus; questor: *v.* Iohannes frater; subcustos: *v.* Blaxius Gayonus; *v.* ecclesia Sancti Iacobi de Calignano; hospitale Sancti Laurentii.
- ecclesia Sancti Lazari [*Genova*], eius terra: 1024; *v.* hospitale Sancti Lazari.
- ecclesia o capella o oratorium Sancti Luce de Albario [*Albaro - Genova*]: 996, 1024, 1027-1031; capellanus: *v.* Iohannes de Guito; eius patroni: 1027, 1028.
- ecclesia Sancti Martini de Pelio [*Pegli - Genova*], minister: *v.* Iohannes presbiter.
- ecclesia Sancti Martini de Via [*Genova*]: 1088; *v.* heremitorium Sancti Martini, Ianua: contrata Sancti Martini de Via.
- ecclesia Sancti Mathei [*Genova*], capellanus: *v.* Rataldus de Cucurno; prior: *v.* Andreas frater.
- ecclesia Sancti Michaelis [*Genova*]: 1291.
- ecclesia Sancti Nazarii de Albario [*Albaro - Genova*]: 1024; minister: *v.* Egidius presbiter, Iacobus presbiter, Ugo presbiter; parochia: 1024; parochiani: 1024.
- ecclesia Sancti Nazarii de Ianua [*Genova*], prepositus: *v.* Iohannes presbiter.
- ecclesia Sancti Petri [*Roma*]: 955.
- ecclesia Sancti Petri de Carmadino [*Cremeno - Genova*], minister: *v.* Franciscus presbiter.
- ecclesia Sancti Petri de Porta [*Genova*], capellanus: *v.* Symon de Rapallo.
- ecclesia Sancti o Beati Stephani [*Genova*]: *v.* monasterium Sancti Stephani.
- ecclesia Sancti Torpetis o Torpe [*Genova*], minister: *v.* Iacobus presbiter.
- ecclesia Sancti Vincentii o Vicentii o Vincentii de Bisanne [*Genova*], archipresbiter: *v.* Iohannes presbiter; capellanus: *v.* Bernardus presbiter; minister: *v.* Iohannes de Viacava, Iohannes presbiter.
- ecclesia Sanctorum Viti et Modesti de Albario [*Albaro - Genova*]: 1181; minister: *v.* Iohannes de Castilione; eius terra: 1181.

Egidius

- carzator et acimator, f. Petri Cerexie de Clavaro: 1112, 1115.
- de Nigro: 1107.
- Lercarius, eius domus: 1172.
- presbiter, minister ecclesie Sancti Nazarii de Albario: 1256, 1278.
- Embricius: *v.* Precival.
- Encontrus de Goano: 1064.
- Enricetus: *v.* Enricus.
- Enrici de Porta: *v.* Iohannes.
- Enrici Rubei: *v.* Venturinus.

- Enricus, Henricus, Enricetus:** 1176, eius fratres: *v.* Iohannes, Thedisius.
- barberius, f. Fredencii: 1166.
- Bonusfatis, textor: 1116.
- clavonerius de Recho: 1130.
- de Bestagno, frater de tercio ordine Sancti Francisci: 1088.
- de Castilliono *o* Castiliono presbiter, canonicus et capellanus ecclesie Sancte Marie de Castello *o* de Castro: 979, 1061.
- de Granaria: 1004.
- de Lavania, eius filius: *v.* Stephanus de Braia.
- de Lesegno: 968.
- de Pinu de Rapallo: 1159, 1180.
- de Recho, notarius: 1058, 1125, 1229.
- de Sale, calegarius: 1073; eius frater: *v.* Guillelmus calegarius de Predis.
- de Saxello, eius filius: *v.* Iohannes.
- de Sorexina, consul Ianue de iustitia de-versus civitatem: 1152.
- de Varixio, carzator: 1183.
- de Vivalda, frater: 952, 1002; custos, gubernator et prorektor hospitalis Sancti Stephani: 981, 1001; guardianus hospitalis Sancti Stephani: 997; rector et minister hospitalis Sancti Stephani: 982, 984.
- de Vulturo, clericus monasterii Sancti Stephani: 1282, 1291, 1294.
- f. Facii de Framura: 1125; eius soror: *v.* Iohanna.
- Gropallus: 1152.
- Longuus: 1255, 1257; eius heredes: 1257.
- Mallonus: 1024, 1028.
- monacus monasterii Sancti Stephani: 929-947, 949, 950, 952, 956, 957, 960-964, 966, 968-973, 977, 980, 985, 989, 1002-1004, 1006-1023, 1025-1027, 1033-1038, 1042-1051, 1054-1057, 1060, 1062, 1072, 1085-1089, 1091, 1096, 1097, 1099, 1101, 1110, 1111, 1114, 1118, 1120, 1129, 1135, 1140, 1151, 1165, 1169, 1170, 1178, 1179, 1197, 1198, 1201, 1202, 1215, 1231-1235, 1290, 1291; eius camera in monasterio Sancti Stephani: 1215.
- Ossius presbiter, canonicus et capellanus ecclesie Sancte Marie de Castello: 979.
- f. Petri Ronchi de Saona: 1241.
- epistula divi Adriani: 959, 984, 986, 994, 1000, 1038, 1080, 1097, 1116, 1120, 1151, 1152, 1155, 1161, 1195, 1201, 1202, 1239.
- Eremita: *v.* Ordo fratrum Heremitarum.
- Ermineus Niger de Varagine, eius filius: *v.* Damianus de Ortis.
- Erminii: *v.* hospitale Erminiorum.
- Erminius: *v.* Michael.
- Eugenius, Heugenius: *v.* Bontempus.
- exceptio confessionis non facte: 1096, 1121, 1122.
- exceptio doli: 986, 1032, 1059, 1075, 1099, 1101, 1121, 1122, 1126, 1134, 1170, 1193, 1195, 1207, 1210, 1239, 1244, 1247, 1250-1253, 1258, 1267, 1273, 1281, 1288.
- exceptio doli mali: 988, 1099, 1101, 1156, 1161, 1163.
- exceptio donacionis non facte: 1215.
- exceptio in factum: 986, 1032, 1059, 1075, 1121, 1122, 1126, 1134, 1156, 1161, 1163, 1170, 1239.
- exceptio non debite pecunie *o* non debite pecunie et confessionis non facte: 997, 1239.
- exceptio non empti et non traditi equi: 1195.
- exceptio non numerate pecunie *o* precii non soluti *o* non recepti precii *o* non habite et non recepte pecunie *o* non numerate et non recepte pecunie *o* non habite et non recepte quantitatis precii et non solute *o* non numerate et non accepte pecunie *o* non numerate et non habite pecunie et precii non soluti *o* non numerate pecunie et non recepte et precii non soluti: 959, 971, 979, 985, 986, 988, 994, 1000, 1032, 1059, 1071, 1075, 1077, 1080, 1081, 1090, 1108, 1109, 1113, 1115, 1116, 1121, 1122, 1125, 1126, 1130, 1134, 1147, 1152, 1156, 1161, 1163, 1164bis, 1166, 1179, 1183, 1207, 1214, 1221, 1225, 1226, 1244, 1247, 1250-1253, 1257, 1258, 1267, 1273, 1281.
- exceptio non traditi panni: 1094.

exceptio rationis non facte: 1288.

exceptio rei sic non geste *o* acte *o* sic non esse: 1075, 1101, 1189, 1193, 1194, 1207, 1214, 1215, 1244, 1247, 1250-1253, 1258, 1267, 1273, 1281, 1288.

exceptio sine causa: *v.* conditio.

exceptio solucionis et satisfacionis non facte et non habite *o* exceptio non habite et non recepte solucionis, satisfacionis et pagamenti: 1071, 1075, 1090, 1099, 1109, 1115, 1126, 1130, 1164bis, 1166, 1179, 1189, 1194, 1210, 1256, 1288.

exceptio Velleiana: *v.* senatus consultum Velleianum.

extimum: *v.* scriptura extimi.

faber: *v.* Anthonius, Guillelmus.

Faber: *v.* Symon.

Fabri: *v.* Ugo.

Facii: *v.* Iohannes.

Facio (de): *v.* Guillelmus.

Facius, Fatius, Faciolus, Faxinus

— barberius de Lacu, eius domus: 1167.

— de Ebini *o* de Ebyo de Placentina, presbiter, capellanus monasterii Sancti Stephani: 1180, 1191, 1192.

— de Framura, eius filius: *v.* Enricus.

— de Gavio, calegarius: 1106.

— monachus monasterii Sancti Stephani: 945, 976, 990, 998, 1002-1004, 1006-1026, 1033-1038, 1041-1057, 1060, 1062, 1070, 1076, 1085-1089, 1091, 1096, 1097, 1099, 1101, 1110, 1114, 1118, 1120, 1129, 1135, 1140, 1151, 1163, 1164, 1164bis, 1165, 1169, 1170, 1175, 1178, 1179, 1186, 1194, 1195, 1197, 1198, 1203, 1204, 1207-1212, 1214, 1216, 1231-1235, 1237, 1244, 1247, 1250, 1252-1254, 1258, 1266, 1267, 1278, 1280, 1282-1284, 1288, 1290, 1291; eius camera in monasterio Sancti Stephani: 1208; sacrista: 1194, 1195; vicarius abbatis: 1279.

— presbiter: 1164.

— tinctor de Gradaria: 945.

Falconus: *v.* Bartholomeus.

Faraverio (de): *v.* Symon.

Fari (de): *v.* hospitale Sancti Lazari.

Fatius: *v.* Facius.

Faval: *v.* Bernardus.

Favale (de): *v.* Bernardus Mole.

Faxinus: *v.* Facius.

Faxolo (de): *v.* hospitale Sancti Christofori.

Federici Federico: 976, 1032, 1064-1066, 1152, 1161, 1277.

Feginus: *v.* Iohannes.

fenestra: 952, 980, 998, 1118, 1283; *v. anche* barchio.

Fereteria (de): *v.* Theainus.

Feris Bonisegnoris de Florencia, censarius: 1001.

Fernerio [*l. in Gavi*]: 985.

Ferramusca, Ferramuscha: *v.* Nicola.

Ferrarius: *v.* Guillelmus.

ferrarius: *v.* Cantellus, Iohannes (3), Iohannes de Varisio, Nicola de Sesto, Obertus, Obertus Batifolius, Petrus de Savignono, Rolandus, Symon.

Ferrovegio: *v.* Opicinus.

Fiasellus: *v.* Guillelmus.

Figariis [*l. in Langasco - Campomorone*]: 1097.

Filiocius: *v.* Iohannes.

Filiponus, Filipus: *v.* Philipus.

Finarium [*Finale Ligure*]: 1203.

Finus de Arecio, consul Ianue de iusticia de-versus civitatem: 976, 1150.

fixicus: *v.* Bartholomeus de Sancto Siro, Leonardus magister.

Flisco (de): *v.* Bartholomeus, Leonardus, Nicola, Thedisius.

Florencia (de): *v.* Feris Bonisegnoris.

Florentinus: *v.* Datus.

flumen: *v.* Bisanne.

fondicus: *v.* Daniel Dragus.

Fons Marosa: *v.* Ianua, contrata Fontis Marose.

Fontanegio (de): *v.* Anthonius, Delomed baitor, Guillelmus Buscanus.

- Fontenelle [*l. in Struppa - Genova*]: Appendice, n. 2.
- formaiarius: *v.* Anthonius de Fontanegio, Franciscus, Iohannes Benvenuti, Iohannes Cannus, Iohannes de Boneto, Iohannes Porcellus, Obertus, Obertus de Mazascho, Petrus Bonusdenarius, Petrus de Balduyno, Rubaldus de Mazo, Saginus, Symon de Mazascho, Ugo de Monleone.
- Formanonsis: *v.* Dominicus.
- Fornarexius, eius filius: *v.* Franciscus de Pigazano.
- fornaria: *v.* Benvenuta, Iohanna.
- fornarius: *v.* Anthonius, Anthonius de Sancto Albanno, Gerardus, Iacobus de Riparolio, Iohannes, Obertus.
- Fornerius: *v.* Nicola.
- Fortis: *v.* Nicola clericus, dictus Fortis.
- Forzano (de): *v.* Petrus.
- fossatus: *v.* Cravascum.
- Framura (de): *v.* Facius.
- Francha**
- ux. Beltrami de Pontremulo lanerii: 1293; eius domus: 1226; eius filius: *v.* Andriolus Beltramus; eius primus vir: *v.* Gerardus macellarius.
- ux. Oberti de Centanario: 1155; eius filii: *v.* Bartholomeus, Nicolosia.
- Franciscus, Francischus, Francischinus**
- archerius: 1257.
- f. Bertholini de Rondanina spaerii et Margarite: 1288.
- Brunodus: 977, 989, 1047-1051.
- Cafonus, eius terra: 985.
- Crispus: 988.
- de Bracello *o* de Bracellis, tabernarius, f. Iannuini: 1216; eius domus: 1240; eius uxor: *v.* Ricadona, f. Pagani magistri.
- de Brignarello, censor, qui habitat in Ponticello: 1226.
- de Brugnatello, lanerius: 1130.
- de Clapa, tinctor vermilli: 1283.
- de Letio, canonicus ecclesie Sancte Marie de Castello: 979.
- de Melexino, magister scholarum, qui habitat extra pontem Sancte Agnetis: 1073.
- de Montebarro *o* Guirardi de Montebarro, notarius: 1199, 1225, 1227, 1229, 1293.
- de Pigazano, f. Fornarexii: 1166.
- de Recho presbiter, mansionarius ecclesie Sancti Laurentii: 1234.
- de Savignono, tinctor guadi: 1210.
- de Veruca frater: 1249, 1257.
- f. Dominici Formanonsis: 1180.
- formaiarius de Sancto Stephano, eius domus: 1247.
- Guirardi de Montebarro: *v.* Franciscus de Montebarro.
- f. Lanfranci Piiagati: 1189.
- Marchexani: 1209.
- Morchius de Albario: 1164, 1164bis.
- Morrucius de Quinto, notarius: 1038, 1064-1066, 1146.
- Porchus, eius filius: *v.* Marchexinus Porchus.
- presbiter, minister ecclesie Sancti Petri de Carmadino: 1067, 1140.
- Usencus de Albingana, qui habitat in Staiano: 1120.
- Vicecomes: 1203, 1204.
- Franconus moneerius: 1023, 1239; eius frater: *v.* Manuel.
- Fraschata [*l. in Genova*]: 1288.
- frater: *v.* Amicus de Rio, Andreas, Balduinus, Benedictus, Bertholinus de Calciara, Bertholinus de Domoculta, Bonusiohannes, Enricus de Bestagno, Enricus de Vivalda, Franciscus de Veruca, Gerardus (2), Gerardus de Garrigia, Ghionus de Sancto Georgio, Guillelmus (2), Guillelmus Lanzonus, Iachinus de Naronno, Iacobus barberius, Iohannes (4), Iohannes Braguerius, Iohannes de Albizola, Iohannes de Placentia, Iohannes de Recho, Iohannes de Vercellis, Iohannes taliator, Lanfrancus, Laurentius, Leo de Tabia, Martinus Rubeus de Sancto Stephano, Matheus, Obertus, Ottolinus, Paschalis (2), Petrus, Petrus de Cremona, Petrus de Sancto Iohanne, Porchetus, Pre-

- cival Embriacus, Rolandus (2), Ruffinus, Stephanus, Symon de Recho, Symon Petrella, Thomas de Grassis, Ugolinus dictus Cardinalis, Valens.
- Fredencio (de): *v.* Paganus.
- Fredencius, Fredentius**
- abbas monasterii Sancti Stephani: 976.
- de Petra Dueria, eius filius: *v.* Conradus barberius, Enricus barberius.
- Fredericus de Castello Blanco *o* Blancho de Albingana, qui stat ad Trenzschum: 1004, 1120.
- Frixia, Frexia *o* de Frexia: *v.* Grimaldus, Mussus, Obertus.
- Fuce (de): *v.* Ruffinus lavator.
- Fuce Bisannis (de): *v.* Precival.
- Fucis: *v.* Planum.
- Fulco, Fulcho, Fulchetus, Fulchinus**
- Coionus, terra ei locata: 949.
- Guercerius *o* Guercius: 1024, 1028, 1031.
- Iacharia, eius heredes: 940.
- lanerius de Sancto Stephano: 984.
- Furno (de): *v.* Andreas.
- furnus: 1086, 1087; *v.* Andriolus de Nazario, Anthonius de Sancto Albanno, Anthonius fornarius, Benvenuta fornaria; *v.* monasterium Sancti Stephani.
- Gaagninus: *v.* Guaagninus.
- Gabriel**
- Bocacius, lanerius: 1105.
- de Diano: 977.
- de Langasco, notarius sacri Imperii: 986.
- de Richelmo, fr. Oberti Richelmi tinctoris guadi, eius uxor: *v.* Manfredina, ux. Petri Zignaculi.
- de Sancto Stephano, f. Verdine uxoris Venture molinarii: 1196; textor pannorum: 1226.
- de Tiba: 1024.
- Gatus de Villaregia, eius uxor: *v.* Margarita Gata.
- Gazanus de Porta: 972, 973; presbiter: 1033-1035.
- Malocellus: 1277.
- Notolanus: 1161.
- Gaffonus: *v.* Guillelmus.
- Gaionus, Gayonus: *v.* Blaxius (2), Obertus.
- Galiana (de): *v.* Iacobus.
- Galisianus Bruna, terra eius heredum: 1110.
- Galucius (de): *v.* Iohannes.
- Galucius: *v.* Symon.
- Galvannus de Recho, carafatus: 1178.
- Gamba: *v.* Symon.
- Gambarus: *v.* Symon.
- Gambonus, Ganbonus: *v.* Anthonius, Ianotus, Luchinus, Maphesus, Ugo.
- Ganducio (de), Ganducius: *v.* Bernardus.
- Gandulfus**, eius filius: *v.* Luchinus Rubeus.
- de Clavaro, textor: 1172.
- Gatus, consiliator Sancti Stephani de Riperia: 1117.
- Ganiloni, eorum tinctoria: 1147.
- Garibaldo, Garibaudus (de): *v.* Gerardus, Ianotus, Leonardus, Obertus.
- Garibaudus: *v.* Constantius, Girbertus, Iacobus.
- Garrigia (de): *v.* Gerardus.
- Gata: *v.* Margarita.
- Gatus: *v.* Gabriel, Gandulfus, Obertus, Sarafinus.
- Gaudagninus, f. Priani de Cravasco: 986; eius uxor: *v.* Iohanna.
- Gaugnono (de): *v.* Bernardus.
- Gavio, Gavius [*Gavi*], habitator: *v.* Graciolus Mussa; territorium: 985; *v.* Fernerio; (de): *v.* Anthonius de Goasco, Facius, Novellus, Obertus Minagia.
- Gayaldus de Rapallo, taliator: 1226.
- Gayonus: *v.* Gaionus.
- Gazanus, Gaçanus: *v.* Daniel, Symon.
- Genta (de): *v.* Iohanna.
- Georgius**
- Caballus: 1122.
- de Camulio, notarius: 940.
- de Monelia, f. Guillelmi de Crosiis: 1272, 1273.

Gerardus, Geraldus, Guirardus, Ghirardus, Ghirardinus

- Bisacia, lanerius: 1273; eius filius: *v.* Iohannes Bisacia; eius hereditio: 1271, 1272.
- Blanchus, hospitalerius hospitalis Sancti Laurentii: 1225, 1257.
- de Garibaldo, scriba et notarius: 1277.
- de Garrigia, frater ordinis Predicatorum, diocesis Caturcensis: 1279.
- de Mayrana, lanerius: 1161.
- de Meleto, notarius: 1213, 1222.
- de Moiacio, tabernarius in Ponticello: 1281.
- de Montebarro, notarius: 1292.
- de Regio, presbiter, capellanus Bartholomei archiepiscopi Ianuensis: 985; archipresbiter plebis Sancti Martini de Sancto Petro Arene: 1277.
- fornarius de Z[...]i: 1148, 1151.
- frater, hospitalerius hospitalis Sancte Marie Cruciferorum: 1059.
- frater, hospitalerius hospitalis Sancti Thome: 1005.
- macellarius de Murrino, eius uxor: *v.* Francha, ux. Beltrami de Pontremulo lanerii.
- Mussus, eius terra: 1267.
- Provincianus de Sancto Stephano, batitor lane: 1179.
- subiarus de Suxilia, f. Iohannis de Sancta Maria de Castello de districtu Placentie: 1149.
- Suiarius, eius terra: 986.
- Ghionus de Sancto Georgio, frater de ordine fratrum Minorum: 1027, 1028.
- Ghirardinus, Ghirardus: *v.* Gerardus.
- Ginata: *v.* Benedictus, Bonicus, Raimundus.
- Ginbus Vivaldi de Porta: 1190.
- Girbertus Garibaudus, consiliator Sancti Stephani de Riperia: 1117.
- Goano, Goanno (de): *v.* Anthonius (2), Encotrus, Guillelmus pomelerius, Iohannes, Nicola, Obertus, Ogerius.
- Goasco (de): *v.* Anthonius.
- Gotifredus de Guisulfo, f. Guisulfi: 1263, 1272, 1273.

Gozus calegarius, eius filius: *v.* Petrus de Sancto Stephano.

- Graciolus Mussa, habitator Gavii: 985.
- Gradaria (de): *v.* Facius tinctor.
- Graguus: *v.* Obertus.
- Graidio (de): *v.* Ampeginus.
- Granaria (de): *v.* Enricus.
- Grassis (de): *v.* Thomas.
- Graverio (de): *v.* Ampeginus.
- Gregorio (de): *v.* Anthonius.

Gregorius

- Bocacius, notarius sacri Imperii: 1149, 1183.
- Bonus de Portu Mauricio: 1173.
- de Camilla, canonicus ecclesie Sancti Laurentii: 1203, 1204, 1232-1234, 1270.
- de Conforto: 1266.
- f. Iohannis de Sancto Martino de Ircis: 1262, 1278.
- Lunguus balistarius: 995, 1005; eius heredes: 1005.
- prior monasterii Sancti Stephani: 929-947, 949-952, 956, 957, 960-965, 968-975, 977, 980, 985, 989, 998, 1002-1004, 1006-1023, 1025, 1026, 1033-1039, 1041-1045, 1047-1052, 1054-1057, 1060, 1062, 1086-1089, 1091, 1096, 1097, 1099, 1101, 1110, 1111, 1135, 1178.

Gremiasco (de): *v.* Guillelmus.

Grilacius: *v.* Lazarus.

Grillus: *v.* Iacobus.

Grimaldus Frixia, eius frater: *v.* Obertus Frixia; eius terra: 1110.

Grogardus: *v.* Petrus.

Gropallus: *v.* Enricus, Ricius.

Gropo (de): *v.* Tealdus.

Grossus, Grosus: *v.* Guillelmus (2), Iacobus.

Grullus: *v.* Leoninus, Petrus.

Guaagninus, Gaagninus

– de Pignono: 1051; eius frater: *v.* Iohannes de Pignono; terra ei locata: 1048.

– de Rapallo, carzator: 964.

Gualvanus de Asalegio, tinctor, qui habitat ante hospitale Sancti Stephani: 1077.

guanterius: *v.* Anthonius, Obertus.

- Guariscus, Guarischus, Guarisus lavezarius de Sancto Stephano: 969, 1047, 1056; eius filii et heredes: 1164, 1164bis; terra ei locata: 1048.
- Guaschinus: *v.* Rolandus.
- Guaschonus: *v.* Martinus.
- Guastam (ad) [*l. in Albaro - Genova*]: 989.
- Gubertus: *v.* Guibertus.
- Guercerius, Guercius: *v.* Fulco.
- guerra inter intrinsecos et extrinsecos: 1203.
- Guibertus, Gubertus Nuctolanus, tinctoria eius et consortium: 1091.
- Guidetus clericus: 1028.
- Guido**
- frater, hospitalerius Domus Dei de Magdalenae: 1059.
- Spinula, eius filius: *v.* Iohannes Spinula.
- Guidotus de Maraxio: 940.
- Guiglinus de Sancto Stephano, domus eius heredum: 1224.
- Guilerii: *v.* Andriolus.
- Guilia de Tuer: 1194.
- Guilielmus, Guiliem: *v.* Guillelmus.
- Guilionus, Guionus**
- de Costa de Braya de Bisanne: 957.
- sartor de Sauro: 1121; eius soror: *v.* Leona.
- Guiliotus, Guiotus de Rochataliata, qui habitat in burgo Sancti Stephani: 958; censarius: 1190.
- Guillelmi: *v.* Andreas.
- Guillelmus, Guilielmus, Guillermus, Guiliem, Guilleminus, Villelmus, Willelmus, Willelminus:** 1061; eius filius: *v.* Obertus de Monelia.
- abbas monasterii Sancti Stephani o Guillelmus Piper, abbas monasterii Sancti Stephani: 1085-1091, 1096, 1097, 1099, 1101, 1109-1114, 1117, 1118, 1120, 1128, 1129, 1132-1135, 1138, 1140, 1141, 1151, 1153, 1164bis, 1165, 1166, 1169, 1170, 1173, 1177-1181, 1189, 1190, 1193, 1197, 1198, 1200-1204, 1208, 1209, 1290, 1291; eius domicellus: *v.* Obertus, Obertus de Bobio.
- Anfossus de Tabia: 1117.
- Balbus, clericus Sancti Stephani: 1090.
- barberius de Centanario: 1155.
- Bencius de Recco, eius filius: *v.* Iohannes.
- Bocarius, notarius, f. Carli: 1080; eius tinctoria: 1080.
- Buncanus de Fontanegio, eius filius: *v.* Michael tinctor.
- Buxius, civis Parmensis, Ianue consul de iusticia deversus civitatem: 992-994; domus Iohannis Matalafi qua habitat: 994.
- Cafarinus, eius domus: 1161.
- calafactus: *v.* Guillelmus de Rapallo.
- calegarius de Predis: 1073; eius fratres: Benaya, Enricus de Sale.
- calegarius de Rapallo: 1106.
- Calignanus taliator: *v.* Guillelmus taliator.
- capellerius, eius uxor: *v.* Bruneta.
- clericus: 987; porticus domus eius heredum: 1221, 1222, 1225, 1226.
- de Alba, notarius: 994.
- de Albara: 1222.
- de Baratis, civis Parmensis, Ianuensis consul de iustitia civium et foritanorum: 1152.
- de Bonaiura de Langasco: 976.
- de Brugnately, lanerius: 1127.
- de Clapa, notarius: 1102; eius domus: 1103.
- de Clapa, tinctor: 984, 1091, 1115; tinctor vermilli: 1236; eius filii: *v.* Anthonius, Stephanus; eius frater: *v.* Lanfrancus de Clapa; eius tinctoria: 1147.
- de Crevari: *v.* Guillelmus monachus.
- de Crosiis, eius filius: *v.* Georgius de Monelia.
- de Diano, qui moratur in monasterio Sancti Stephani: 985.
- de Facio de Sancto Fructuoso, ortolanus: 1169.
- de Gremiasco, eius domus: 1288.
- de Lagneto, batitor bodronorum: 1116.
- de Landryano: 1172.
- de Monelia, sartor: 1068, 1119, 1122.
- de Monteferrato, ligator ballarum: 1108; eius heres: *v.* Petrus Bonacursi notarius.
- de Mutio de Capriata: 1134.

Guillelmus (*segue*)

- de Oriolo, terra ei locata: 943.
- de Pagana, terra eius heredum: 1146.
- de Plano, calegarius in Clavica: 1121.
- de Platone de Valletario, tinctor: 1143; eius filius: *v.* Obertus de Platone.
- de Priano, ortulanus de Sancto Fructuoso: 1170.
- de Rapallo, calafactus *o* carafatus: 999, 1077, 1106, 1107.
- de Sancto Donato, speciaris: 940.
- de Sancto Georgio, notarius: 988.
- de Sancto Stephano: 956, 958, 961-964, 980, 1110; batitor bodronorum: 960; lane-rius: 1004; *f.* Oberti Lombardi: 1040.
- de Saxello: 1008.
- de Turri: 940.
- de Valletario: *v.* Guillelmus taliator.
- de Vulturo, monachus monasterii Sancti Stephani: 1085-1089, 1091, 1096, 1097, 1099, 1101, 1110, 1118, 1120, 1129, 1135, 1140, 1142, 1143, 1145, 1146, 1150, 1151, 1154, 1155, 1158, 1160, 1165, 1169, 1170, 1178, 1179, 1184, 1185, 1197, 1198, 1201, 1202.
- Dulcini, procurator generalis ordinis fratrum Predicatorum: 1264, 1279.
- familiaris abbatis monasterii Sancti Stephani: 1041-1044.
- faber de Campis: 1246, 1251.
- Ferrarius, clericus Placentinus: 1231-1235; eius executor: *v.* Gregorius de Camilla; eius subexecutor: *v.* Rolandus, prepositus ecclesie Sancti Ambrosii Ianuensis.
- Fiasellus: 1008; terra ei locata: 1009.
- frater, hospitalerius hospitalis de Capite Fari: 1005.
- frater, hospitalerius hospitalis Sancte Crucis: 1121.
- Gaffonus, molinarius: 1280.
- Grossus, notarius, eius filius: *v.* Iacobus Grossus.
- Grossus, tinctor, eius hedificium domus: 958.
- *f.* Iacobi de Saona magistri medici: 1054.
- Invernus, censarius: 1161.
- Iohannis de Bisanne: 1097.
- Lanzonus Carrarius, frater, minister fratrum tercii ordinis Humiliatorum: 997.
- Lombardus: 1150, 1252, 1254; eius filii: *v.* Iohannes Lombardus, Ugolinus Lombardus.
- Marenchus de Turrigia, textor: 1097.
- Marencus de Clavaro: 1154.
- *f.* Martini de Vayrana de Roncala, eius filius: *v.* Petrus.
- Minagia, eius filius: *v.* Obertus Minagia de Gavio.
- molinarius: *v.* Guillelmus Zuffa.
- monachus monasterii Sancti Stephani: 929-947, 949, 951, 952, 956, 957, 959-973, 976, 977, 989, 998, 1002-1004, 1006-1027, 1033-1039, 1041-1046, 1052-1057, 1062, 1070; de Crevari: 1072.
- notarius, eius filia: *v.* Iohanna.
- Osbergerius, notarius: 993.
- pancogolus de Puthéo Curli: 1288.
- pancogolus de Sancto Stephano: 1237.
- Paterius, eius domus: 975.
- Piper: *v.* Guillelmus abbas.
- pomelerius de Goanno: 1148, 1151.
- presbiter, custos ecclesie Sancti Laurentii: 1059.
- Riccius, eius filius: *v.* Guillelmus textor pannorum.
- Rubeus de Valletario, calegarius: 1061; eius frater: *v.* Guillelmus taliator.
- Salvaticus, notarius inperiali auctoritate: 1117.
- Sclafellus, textor de Sancto Stephano: 1116.
- taliator de Calignano: 1171, 1174, 1213, 1219; *f.* Iohannis Bargalini: 1218, 1220-1222.
- taliator de Valletario, qui habitat in Domoculta: 1061, 1064-1066; eius frater: *v.* Guillelmus Rubeus.
- textor pannorum, *f.* Guillelmi Riccii: 1230, 1239; textor: 1250.
- Thome de Rapallo, notarius: 1198.
- Ubalduus de Dianno, cochus: 1096, 1113.

Guillelmus (*segue*)

- Ursus de Coxino: 1096.
- Zuffa o Zupfa o Zuffus, molinarius o molinarius de Staianno, f. Balduini Zuffe: 949, 950, 1002, 1111, 1184; eius filius: v. Nicola Zupfa.
- Zuxolus: Appendice, n. 1.
- Guionus: v. Guilionus.
- Guiotus: v. Guiliotus.
- Guirardi: v. Franciscus de Montebarro.
- Guirardus: v. Gerardus.
- Guisulfis: (de): v. Benedictus.
- Guisulfo (de): v. Gotifredus, Odoardus.
- Guisulfus, Gusulfus**, eius filius: v. Gotifredus de Guisulfo.
- de Turrigia o Turrilia: 941.
- Guito (de): v. Iohannes.
- Gusulfus: v. Guisulfus.

Helya: v. Rubaldus.

Henricus: v. Enricus.

Heremite, Eremita: v. Ordo fratrum Heremitarum.

heremitorium Sancti Martini [*Genova*]: 1088; v. *anche* ecclesia Sancti Martini de Via.

Heugenius: v. Bontempus Eugenius.

Honestus o de Honestis: v. Cavalinus de Honestis.

hospitale comunis [*Genova*]: 1225, 1257.

hospitale Cruciferorum: v. hospitale Sancte Marie Cruciferorum.

hospitale de Capite Fari [*Capodifaro - Genova*]: 1005; hospitalerius: v. Guillelmus frater.

hospitale de Magdalena: v. Domus Dei.

hospitale de Maria [*Genova*]: 1225, 1257; hospitalerius: v. Leo de Tabia frater.

hospitale Erminiorum [*Genova*]: 1225; hospitalerius: v. Michael Erminius.

hospitale fratrum Eremitarum quod est ad portam Sancti Andree [*Genova*]: 1225; hospitalerius: v. Barixonus de Nigro.

hospitale Sancte Crucis sive Sancte Marie de Castro o Sancte Marie de Castello [*Genova*]: 1005, 1059, 1121, 1122, 1225, 1257; hospitalerius: v. Bonanus calegarius, Guillelmus frater, Rufinus frater.

hospitale Sancte Marie Cruciferorum o In-croxatorum [*Genova*]: 1050, 1079, 1121, 1122, 1225, 1257; eius domus: 1152; hospitalerius: v. Gerardus frater, Iohannes de Placentia frater; eius terra: 1152; v. Cruciferi.

hospitale Sancte Marie de Castello o de Castro: v. hospitale Sancte Crucis.

hospitale Sancti Anthonii [*Genova*]: 1005, 1059, 1092, 1121, 1122, 1225, 1257; hospitalerius: v. Ianuinus frater, Petrus frater, Peiretus Ogerii, Symon frater.

hospitale Sancti Christofori o Cristofori de Faxolo [*Genova*]: 1005, 1059, 1121, 1122, 1225, 1257; hospitalerius: v. Iohannes frater, Leo de Tabia; minister: v. Iohannes de Recho.

hospitale Sancti Iacobi de Mirtento [*Genova*]: 1225; hospitaleria: v. Iohanna Clavarina.

hospitale Sancti Iohannis de Capite Arene [*Genova*]: 1005, 1059, 1122, 1225, 1249, 1257; hospitalerius: v. Ottolinus frater, Petrus de Sancto Iohanne frater.

hospitale Sancti Laurentii [*Genova*]: 1005, 1059, 1079, 1121, 1122, 1225, 1257; hospitalerius: v. Benedictus frater, Gerardus Blanchus.

hospitale Sancti Lazari o Sancti Lazari de Fari [*Genova*]: 1005, 1059, 1079, 1225, 1257; hospitalerius: v. Paschalis frater, Symon de Recho, Valens frater; preceptor: v. Iachinus de Naronu.

hospitale Sancti Pelegrini [*Genova*]: 1059; hospitalerius: v. Rolandus frater.

hospitale Sancti Petri Arene o pontis Sancti Petri de Arena [*Sampierdarena - Genova*]: 997, 1257; minister: v. Stephanus frater.

hospitale Sancti Stephani [*Genova*]: 948, 966, 978, 982, 984, 992, 993, 999, 1001, 1005,

- 1059, 1073, 1077, 1098, 1102, 1103, 1105-1108, 1115, 1121-1125, 1127, 1130, 1131, 1136-1139, 1144, 1162, 1167, 1207, 1210, 1217, 1223, 1227, 1257, 1263, 1271-1273, 1283; apotheca: 1124; camera sive stallum in quo morantur infirmi: 1124; carrubius: 1123, 1124; conversa: *v.* Agnes soror, Iacoba soror, Iohanna sor. Enrici filii Facii de Framura; custos, gubernator et prorektor: *v.* Enricus de Vivalda; guardianus: *v.* Enricus de Vivalda; habitator: *v.* Gualvanus de Asalegio tinctor; hedificia: 1091; hospitaleria: *v.* Agnes soror, Iacoba soror; hospitalerius: *v.* Bertholinus frater, Iohannes frater; minister: *v.* rector; palacium domus: 1077; petitor elemoxinarum: *v.* Iohannes de Albizola, Iohannes de Monelia; porticus: 1105; rector et minister: *v.* Amicus de Rio, Bertholinus frater, Enricus de Vivalda, Martinus Rubeus, Obertus frater, Petrus; reddita: *v.* conversa; stallum in quo morantur homines infirmi: 1123; stallum in quo morantur mulieres infirme: 1123; tinctoria ante hospitale: 1077, eius habitator: *v.* Iacobus calegarius de Ast; *v.* Ianua: contrata hospitalis Sancti Stephani, monasterium Sancti Stephani.
- hospitale Sancti Thome [*Genova*]: 1005, 1059, 1121, 1122, 1257; hospitaleria: *v.* Alegrenzia soror; hospitalerius: *v.* Gerardus frater.
- hospitale sororis Verdine: *v.* Domus Dei Verdine.
- hospitale tercii ordinis Sancti Francisci [*Genova*]: 1225; hospitalerius: *v.* Iohannes de Placentia.
- Hugo: *v.* Ugo.
- Hugolinis, Ugolinis (de): *v.* Petrus.
- Hugolinus: *v.* Ugolinus.
- Humiliati: *v.* Ordo tercius Humiliatorum.
- Hungaro (de): *v.* Petrus.
- Iacharia: *v.* Fulco, Nicola.
- Iachina, ux. Marini de Albario taliatoris: 1258.
- Iachinus**
- de Narono, frater, preceptor hospitalis Sancti Lazari: 1005.
- de Portudalfino, terra ei locata: 1019.
- Nepitella, notarius: 1067, 1140.
- Iacoba, Iacobina**
- pancogola: 1086.
- soror, hospitaleria hospitalis Sancti Stephani: 1059, 1073, 1077; conversa hospitalis Sancti Stephani: 1094.
- Iacobus, Iacomus, Iacopus, Iacobinus, Iacopinus:** 1164; eius filius: *v.* Iohannes fornarius.
- archiepiscopus Ianuensis, *Iacopo da Varagine:* 971.
- archiepiscopus Ianuensis, *Giacomo Peloso,* eius familiares: *v.* Anthonius Pilosso, Petrus Martinus; eius vicarius generalis: *v.* Soffredingus de Mologno.
- barberius de Ponticello Sancti Stephani, frater: 1212.
- barberius de Staiano, eius domus: 1073.
- Bechetus de Carrubio Novo, textor: 997.
- Bertota, eius filius: *v.* Lanzarotus Bertota.
- Bisacia: 966; eius frater: *v.* Iohannes Bisacia; eius putheus: 966; eius tinctoria: 966.
- Blancus: 946; eius filius: *v.* Iohannes de Marasio.
- f. Boni, domus eius et fratrum: 984.
- Butinus, tabernarius: 997.
- Butis, lanerius: 1001.
- calegarius de Ast, qui habitat in tinctoria ante hospitale Sancti Stephani: 1077.
- Campanarius: 966; eius filius: *v.* Obertus Campanarius.
- Capulum de Brixia: 1165.
- Cirus, magister axie: 984.
- Colus, notarius: 1259.
- f. Dati Florentini: 935, 961; eius hedificium domus: 963; terra ei locata: 936, 946, 1063; eius uxor: *v.* Iohanna.
- de Agio, batitor lane, qui habitat in burgo Sancti Stephani: 1190.

Iacobus (*segue*)

- de Albario, draperius: 1045.
- de Albario, notarius: 995, 1005; eius hedicium: 940.
- de Albario, presbiter: 989.
- de Bargalio: 929.
- de Baratis, Parmensis, consul de iusticia deversus burgum: 991.
- de Bestagno, qui stat ad Albarium: 989.
- de Bisanne, magister axie et lavator lane: 1115.
- de Calmo, eius tinctoria: 952.
- de Calvari: 932.
- de Cario, dictus Catanius o Catanensis: 1212, 1219, 1221, 1222; de Cario de Placentia: 1220.
- de Casamavero, eius uxor: *v.* Cristina, uxor Petri Losnini.
- de Cella, f. Vassalli: 1084, 1140; eius nepos: *v.* Vassallus, f. Ansaldi de Cella.
- de Cucurno, canonicus ecclesie Sancti Laurentii: 971, 1198; vicarius Bartholomei archiepiscopi Ianuensis: 985, 1198.
- de Galiana, eius terra: 949.
- de Lugo de Clavaro: 1272, 1273.
- de Maianno, domus quam conducit: 1156.
- de Michaelde de braya Bisannis: 1145; ortulanus: 1146; terra ei locata: 1146.
- de Mondoni, ortolannus: 1085.
- de Montevuce, eius filius: *v.* Nicola.
- de Parma, frater ordinis fratrum Servorum: 1275, 1277.
- de Pinu: 941.
- de Placentia: 976.
- de Quarto, textor, f. Andree barberii: 1116.
- de Riparolio de Valetrebia, fornarius in burgo Sancti Stephani ad Frascatham: 1288.
- de Sancto Laurencio: 1053, 1258, 1267, 1278; terra ei locata: 1063.
- de Sancto Vicencio, tintor: 1032; eius filius: *v.* Tebaldus.
- de Saona, magister medicus, eius filius: *v.* Guillelmus.
- de Serra, eius hedicium: 1151.
- de Strupa, f. Martini vindici: 1021.
- de Varagine, eius filius: *v.* Anthonius.
- Garibaudus, consiliator Sancti Stephani de Riperia: 1117.
- Grillus, f. Accelini: 1147.
- Grossus, f. Guillelmi Grossi notarii: 1032.
- f. Iohannis Enrici lanerii: 1148, 1151.
- f. Iohannis Iuxolli de Albario tabernarii: 1000.
- magister scholarum: 1277.
- Merlus, batitor lane: 1124.
- Merlus, censarius: 1217, 1239, 1241, 1250.
- Paschalis: 1188.
- f. Paschalis molinari de Bisanne, hedicium domus eius heredum: 1000.
- prepositus ecclesie Sancti Damiani: 1028.
- presbiter, minister ecclesie Sancti Nazarii de Albario: 1024.
- presbiter, minister ecclesie Sancti Torpetis de Ianua: 1169, 1170.
- Richoboni o Ricchoboni, civis Ianuensis: 1201, 1202.
- Rubeus, extimator: 993, 994.
- Savonius, executor: 1025.
- scazarius: 1239.
- Vesionus, consiliator Sancti Stephani de Riperia: 1117.
- Vitalis de Sancto Stephano de Riperia: 1120.
- Ianetus de Langascho, candelarius: 1256.
- Ianotus**: 1091.
- de Garibaudus, notarius: 1279.
- Gambonus, f. Maffoni: 1147.
- Ianua** [*Genova*]
- acta civitatis: *v.* consulatus burgi.
- apotheca Nicole Campanarii: 1257.
- archiepiscopus: 954, 965, 979, 996, 1030; eius domicelli: *v.* Anthonius, Bonifacius, Bontempus, Merlinus; eius statuta: 965; *v.* Bartholomeus, Iacobus (2), Porchetus frater; *v.* palacium archiepiscopale.
- archus Sancti Stephani: 1080; crosa prope archum: 1080; via: 1080.
- assessor: *v.* iudex.

Ianua (*segue*)

- burgus Cruciferorum: 1055; carrubius: 1055.
- burgus Rivi Turbidi: 975.
- burgus Sancti Stephani: 952, 958, 966, 978, 984, 992, 993, 1000, 1032, 1071, 1073, 1086, 1087, 1091, 1098, 1099, 1102, 1103, 1106, 1107, 1109, 1126, 1147, 1148, 1151, 1166, 1182, 1189, 1196, 1210, 1224, 1226, 1237, 1239, 1242-1245, 1247, 1250, 1267, 1273, 1281, 1283, 1288; carrubius: 984, 1032, 1086, 1087, 1091, 1102, 1103, 1126, 1151, 1224, 1226, 1239, 1247, 1283, 1288; carrubius novus: 1239; fornarius: *v.* Iacobus de Riparolio de Vale Trebia, fornarius in burgo Sancti Stephani; habitator: *v.* Guiliotus de Rochataliata, Iacobus de Agio batitor lane, Iohannes de Traschio batitor lane; strata publica: 1226; tinctoria: 984; trexenda: 952, 994, 1102, 1103, 1239; via: 1032, 1147, 1267, 1283; *v.* Pera; (de): *v.* Lanfrancus Piiagatus.
- cannetum prope hospitale Sancti Stephani: 1094.
- capitulum, forma capituli *o* capitulorum: 959, 985, 994, 1072, 1116, 1147, 1152, 1226, 1229.
- carrubius, carubius: 929-943, 946, 947, 956, 961-964, 972, 973, 975, 977, 1013, 1018, 1019, 1022, 1037, 1040, 1041, 1060, 1118, 1131, 1240; *v.* burgus Cruciferorum, burgus Sancti Stephani, Caapluma, Calignanum, contrata Macagnane, contrata Murcenti, contrata pontis Sancte Agathe, contrata porte Aurie, contrata Sancti Stephani, contrata Sancti Vincentii, hospitale Sancti Stephani, Murcentum, orti Sancti Stephani, porta Sancti Andree, Rivus Turbidus; *v. anche* crosa, strata, via.
- carrubius Nigri moneerii: 1183.
- carrubius novus: 1131.
- carrubius rectus: 1109.
- carrubius Sancti Vicencii: 1061.
- cartularium posse comunis: 1072.
- cives nobiles: *v.* Bertholinus de Ultabio, Caffus de Mari, Enricus Mallonus, Fulco Guercerius, Gabriel de Tiba, Iohannes Spinula, Philipus de Volta, Ursus Squarzafricanus.
- civis: *v.* Iacobus Ricchoboni, Petrus Piper, Precival Mazonus.
- cloaca: 998; *v.* Murcentum.
- collecta comunis: *v.* mutua.
- comune: 959, 979, 985, 986, 996, 1032, 1080, 1081, 1108, 1116, 1147, 1152, 1161, 1183, 1226; *v. anche* mutua.
- consilium duodecim sapientum: 1224, 1226.
- consul: 1063; *v.* Petrus de Ultramare; eius apodisia: 1063.
- consul civitatis: 994, 1152; eius apodixia: 1152.
- consul de iusticia civium et foritanorum: *v.* Guillelmus de Baratis.
- consul de iusticia deversus burgum: *v.* Iacobus de Baratis, Ottolinus de Sancto Syro de Cremona.
- consul de iusticia deversus civitatem: 976; *v.* Enricus de Sorexina, Guillelmus Buxius, Leo Balduynus.
- consulatus, eius curia: *v.* palacium archiepiscopatus.
- consulatus burgi, acta: 1288; *v.* executor consulatus burgi.
- consulatus civitatis, acta: 993, 994.
- consules placitorum: 1080; eorum apodixia: 1080.
- contrata Caaplume: *v.* Caapluma.
- contrata Campi: 1271.
- contrata Fontis Marose: 1156.
- contrata hospitalis Sancti Stephani: 994, 1272; via: 994.
- contrata Lercariorum: 1172.
- contrata Macagnane: 999, 1106, 1107; carrubius in quo consuevit morari Manuel Castagna: 1106, 1107; trexenda: 1106, 1107.
- contrata Murcenti *o* Morcenti: 1006-1011, 1017, 1020, 1042, 1043, 1045, 1047-1053, 1057, 1116, 1130; carrubius: 1006-1012,

- 1017, 1020, 1042, 1043, 1047-1051, 1053, 1057, 1116; *trexenda*: 1008-1012, 1020, 1052, 1053, 1057, 1116; *via*: 1045, 1052.
- *contrata Pontexelli*: *v.* Ponticello.
- *contrata pontis Sancte Agathe*: 1055; *carrubius* 1055.
- *contrata porte Aurie*: 1000, 1216; *carrubius*: 1000.
- *contrata Ripe*: 1161.
- *contrata Rivi Turbidi*: 1032, 1277.
- *contrata Rivi Turbidi superioris*: 994; *via*: 994.
- *contrata Sancte Agnetis, habitator*: *v.* Petrus de Clavaro tinctor.
- *contrata Sancti Ambrosii o Ambroxii, habitator*: *v.* Symon Porchus.
- *contrata Sancti Martini de Via*: 1132; *v. anche* ecclesia Sancti Martini de Via.
- *contrata o contrate Sancti Stephani*: 959; *carrubius*: 959; *trexenda*: 959.
- *contrata Sancti Vincentii o Vicencii*: 951, 1044, 1169; *carrubius*: 951, 1044, 1169; *v. anche* *carrubius* Sancti Vicencii.
- *contrata Sarzani*: *v.* Sarzanum.
- *costa*: *v.* Campus Manzanus, Mataregum.
- *crosta*: 956; *v.* archus Sancti Stephani, Caapluma; *v. anche* *carrubius*, *strata*, *via*.
- *crosta de Sancto Spiritu, habitator*: *v.* Vitalis de Solio.
- *curia archiepiscopalis, eius scriba*: *v.* Dominicus de Montefalcono de Clvasco presbiter, notarius imperiali auctoritate.
- *curia archiepiscopalis in qua ius redditur*: 1279.
- *dacita comunis*: *v.* mutua.
- *diocesis*: 996, 1029, 1134, 1187, 1270, 1274, 1275, 1277.
- *districtus*: 948, 1001, 1279.
- *domus*: *v. anche* porticus.
- *domus Acelini Scoti et consortum*: 959.
- *domus Anthonii de Goanno, tinctoris vermilli*: 1281.
- *domus Anthonine, f. Negrini de Cucurno moneerii*: 1214.
- *domus archiepiscopales de Sancto Laurencio*: 1279.
- *domus Blaxii Gaioni, lanerii*: 1245.
- *domus Bonifacii Vace*: 1081.
- *domus fratrum de Lucianis*: 1176.
- *domus Guillelmi Cafarini*: 1161.
- *domus heredum Nicole de Vulta*: 948.
- *domus heredum Nigri moneerii*: 1162; *eius angulus*: 1001, 1103, 1115, 1124, 1127, 1131.
- *domus in qua habitat Ricobonus de Savignono, notarius*: 1237.
- *domus Iohannis barberii de Vignolo*: 1040.
- *domus Iohannis Matalafi, qua habitat Guillelmus Buxius, civis Parmensis, Ianuensis consul de iusticia deversus civitatem*: 994.
- *domus Leonardi de Cesarea, notarii*: 1207.
- *domus Luchini Gamboni, f. Ugonis*: 1147.
- *domus Manfredi de Beltrame*: 1194, 1195.
- *domus Marini de Barano, batitoris bodronorum de Calignano*: 1239.
- *domus Oberti de Mazascho, formaiaarii*: 1080.
- *domus Odoardi de Guisulfo*: 1271.
- *domus qua habitat Obertus Monelia, textor*: 997.
- *domus Ricoboni de Savignono, notarii*: 1212.
- *domus Ruffini de Sancto Marcho*: 1183.
- *duodecim sapientes*: *v.* consilium.
- *executor*: *v.* Iacobus Savonius, Iohannes de Rapallo, Nicola Clericus, Stephanus de Lavania.
- *executor consulatus burgi*: *v.* Stephanus.
- *extimator*: *v.* Iacobus Rubeus, Nicola Clericus.
- *extimatores publici*: 1229.
- *fossatus*: *v.* Albarium, Campus Manzanus, Vallecrosa.
- *habitator*: *v.* Bartholomeus Falconus de Regio.
- *iudex et assessor potestatis*: *v.* Sanctinus de Zaciis de Papia.

Ianua (*segue*)

- iudex et assessor vicarii regii: 1140, 1158; iudex vicarii regii: 1146.
- logia archiepiscopatus quam conducit Amicus de Oliva de Quinto, iudex: 1220.
- logia Novelli de Gavio, iudicis: 1106-1108.
- macellum Murrini, macellarius o macelarius: *v.* Alegrinus de Agro; (de): *v.* Ingerius.
- murus civitatis: 1241.
- mutua, collecta, onera et dacita comunis: 959, 979, 985, 986, 994, 1032, 1080, 1081, 1116, 1147, 1149, 1152, 1161, 1183, 1226, 1240, 1241.
- octo rectores nobiles: 1064, 1065; eorum apodixia: 1064, 1065.
- officiales comunis, constituti super guerram que est inter intrinsecos et extrinsecos: 1203.
- onera comunis: *v.* mutua.
- opus moduli: 1072, 1121, 1122; opus portus: 1121, 1122.
- orti Sancti Stephani: 1183; carrubius: 1183.
- palacium archiepiscopale o archiepiscopatus: 979, 987, 1024, 1098, 1235.
- palacium archiepiscopale o archiepiscopatus ubi regitur curia archiepiscopi o archiepiscopatus: 971, 1235.
- palacium archiepiscopatus ubi regitur curia consulatus civitatis: 976, 993.
- palacium novum comunis: 1147.
- pedagium porte: 1081.
- planum porte Aurie: 1161.
- plathea monasterii Sancti Stephani: 1283.
- pons Sancte Agate o Agathe: 1121, 1160; habitator: *v.* Signorinus molinarius; molendinum: 1160; *v. anche* Ianua: contrata pontis Sancte Agathe.
- pons Sancte Agnetis, habitator: *v.* Franciscus de Melexino, magister scholarum.
- pons Sancti Petri de Arena: *v.* hospitale Sancti Petri Arene.
- pontile palacii archiepiscopalis: 1270, 1277.
- pontile palacii sive turris Sancti Silvestri: 1101.
- porta Auria: *v.* planum porte Aurie; (de): *v.* Iohannes Brunetus.
- porta Sancti Andree: 982, 997, 1000, 1001, 1040, 1090, 1099, 1103, 1115, 1123-1125, 1127, 1131, 1143, 1161, 1162, 1164, 1167, 1210, 1213, 1214, 1216, 1217, 1222, 1258; carrubius: 1161; habitator: *v.* Andriolus speciararius qui stat extra portam Sancti Andree; via: 1161; *v.* hospitale fratrum Eremitarum.
- porta Sancti Stephani: 1258.
- porticus domus Cavalini de Honestis, legum doctoris: 1209.
- porticus domus heredum Guillelmi clerici: 1221, 1222, 1225, 1226.
- porticus domus Iohannis de Galuciis, iudicis: 1121, 1122.
- porticus domus Nigri moneerii, que dicitur logia: 958.
- potestas: 1117.
- provincia: 1264, 1279.
- quintana: 1240.
- rectores: *v.* octo rectores.
- *Repubblica*: 1069.
- scriba consulatus: *v.* Obertus Pelicia, notarius.
- strata: *v.* Bisanne: burgus, burgus Sancti Stephani, Duo Fratres; *v. anche* carrubius, crosa, via.
- suburbii: 1005, 1059, 1233-1235, 1267, 1270, 1274, 1275, 1277, 1290, 1291, 1294.
- - terra sive ortus quam conducunt Iohannes Iuxorius de Albario tabernarius et Sibellina iugales: 1000.
- trexenda: 929-943, 946, 947, 956, 961-964, 972, 973, 977, 1013, 1018, 1019, 1060; *v.* burgus Sancti Stephani, Caapluma, contrata Macagnane, contrata Murcenti, contrata Sancti Stephani, Murcentum, Ponticello, Rivus Turbidus, Rivus Turbidus superior.
- via, via publica: 956, 975, 980; *v.* Albarium, archus Sancti Stephani, burgus Sancti Stephani, Caapluma, Calignanum, Casamavari, contrata hospitalis Sancti Stephani, contrata Murcenti, contrata Rivi Turbidi superioris,

- Insula, Murcentum, Plaziis de Sancto Bernardo, Plazius, Ponticello, porta Sancti Andree, Raynetum, Rivus Turbidus, Rivus Turbidus superior; *v. anche* carrubius, cro-sa, strata.
- vicarius regius: 1140, 1146, 1158.
  - vicinia Pontexelli: *v. Ponticello*.
  - *v. conventus fratrum Minorum, Domus Dei de Magdalena, Domus Dei Verdine, ecclesia Sancte Crucis de Sarzano, ecclesia Sancte Marie Cruciferorum, ecclesia Sancte Marie de Castello, ecclesia Sancte Marie de Vineis, ecclesia Sancti Ambrosii, ecclesia Sancti Damiani, ecclesia Sancti Georgii, ecclesia Sancti Laurentii, ecclesia Sancti Lazari, ecclesia Sancti Martini de Via, ecclesia Sancti Mathei, ecclesia Sancti Petri de Porta, ecclesia Sancti Torpetis, ecclesia Sancti Vincentii, heremitorium Sancti Martini, hospitale comunis, hospitale de Capite Fari, hospitale fratrum Eremitarum, hospitale Sancte Crucis sive Sancte Marie de Castro, hospitale Sancte Marie Cruciferorum, hospitale Sancti Anthonii, hospitale Sancti Christofori de Faxolo, hospitale Sancti Iacobi de Mirtento, hospitale Sancti Iohannis de Capite Arene, hospitale Sancti Laurentii, hospitale Sancti Lazari, hospitale Sancti Pelegrini, hospitale Sancti Stephani, hospitale Sancti Thome, hospitale tercii ordinis Sancti Francisci, monasterium Sancte Marie Servorum de Rivo Turbido, monasterium Sancti Stephani, monasterium Sancti Syri.*
  - *v. anche* Albarium, Barche, Bargalium, Bisanne, Bozanetum, Braida, Caapluma, Cabrioletum, Calignanum, Campus Manzanus, Canetum, Carbonaria, Carpem, Carmadino, Cavanuça, Clapa, Clavica, Corsium, Domoculta, Fontenelle, Fraschata, Guastam, Insula, Marasium, Mataregum, Mirualo, Molazana, Murcentum, Murtedum, Natali, Olivella, Panigalia, Pastini, Pelium, Pera, Plaziis de Sancto Bernardo, Plazius, Prededtum, Pulcifera, Raynetum, Riparolium, Rivariis, Rivus Turbidus, Roboretum, Sanctus Petrus Arene, Sanctus Syrus de Molazana, Sarzanum, Sextum, Staianum, Sturla, Surigia, Terralba, Vallecrosa.
- Ianuinus, Ianuynus, Ianuarius, Ienoinus, Ienoynus**, eius ius: *v. Franciscus de Bracello tabernarius.*
- Bachara, tonditor bodronorum: 1056.
  - de Castronovo, notarius: 1055.
  - de Rapallo, eius filius: *v. Petrus.*
  - frater, hospitalerius hospitalis Sancti Anthonii: 1225.
  - f. Lanfranci Mazole lanerii: 952, 994; eius tinctoria: 994.
  - Pelle, eius terra: 1111.
  - f. Ruffini lavatoris: 1039.
  - tonditor: *v. Ianuinus Bachara.*
  - Vatacius, notarius: 1063, 1120.
- Ilarius, Yllarius frater ordinis fratrum Servorum *o* de Parma: 1275, 1277.
- imperiales [*monete*]: *v. 985.*
- Incroxati: *v. Cruciferi.*
- Ingerius, macellarius de macello Murrini: 1052.
- Ingilberti: *v. Ingo.*
- Ingo Ingilberti de Predono: 1105.
- Innocentius IV, papa: 1279.
- Insula [*l. in Val Bisagno - Genova*], molen-dinum: 1160; via: 1160.
- inventarium: 993, 1028, 1221, 1288, 1291; *v. beneficium inventarii.*
- Invernus: *v. Guillelmus.*
- Iocia: *v. Obertus de Clavascho.*
- Iohana: *v. Iohanna.*
- Iohanes, Iohaninus: *v. Iohannes.*
- Iohanna, Iohana, Iohannina**
- sor. Anthonii, filii Iacobi de Varagine: 1072; eius frater: *v. Iohannes fr. Anthonii.*
  - f. Bernardi Bidoye de Bisanne et Symone: 1152.
  - Clavarina, hospitaleria hospitalis Sancti Iacobi de Mirtento: 1225.
  - de Genta, eius terra: 985.
  - de Plazio, ux. Nicole de Plazio: 1039.

Iohanna (*segue*)

- sor. Enrici, filii Facii de Framura, reddita et conversa hospitalis Sancti Stephani: 1125.
- fornaria, eius domus: 1106, 1107.
- ux. Gaudagnini, filii Priani de Cravasco: 986.
- f. Guillelmi notarii, ux. Symonis de Levanto: 1081.
- ux. Jacobi, filii Dati Florentini: 961.
- ux. Symonis de Mazascho: 1080.

Iohannes, Iohanes, Iohanninus, Iohaninus:

- 1166; 1176, eius fratres: *v.* Enricus, Theodisius; eius filii: *v.* Andriolus Picamilius, *v.* Anthonius de Vernacia, Obertus Batifolius de Sancto Ambrosio.
- Amayni *o* de Amayno, de Rapallo: 1269, 1281.
- fr. Anthonii, filii Jacobi de Varagine: 1072; eius soror: *v.* Iohanna.
- Ardighi, lanerius: 1192, 1247.
- Axillus: 931; terra ei locata: 939.
- Barata, eius palatium: 975.
- barberius de Vignolo, qui habitat in Ponticello Sancti Stephani: 1241; eius domus: 1040; terra ei locata: 1043.
- Bargalinus, eius filius: *v.* Guillelmus taliator.
- batifolium, eius hedificium domus: 1161.
- Bavarinus de Albingana: 1215.
- Benvenuti, formaiarius in Ripa: 1123.
- f. Bertholini de Rondonina spaerii et Margarite: 1288.
- Bisacia, f. Gerardi Bisacie: 966, 1136, 1273; eius frater: *v.* Iacobus Bisacia; eius putheus: 966; eius tinctoria: 966.
- Bonus: *v.* Bonusiohannes de Bisanne
- Braguerius, frater de tercio ordine Humiliatorum: 997; eius uxor: *v.* Isabella.
- Brunetus de Porta Auria: 1061.
- Buferius: 1257.
- f. Calcagni *o* Iohannes Calcagnus de Marasio, eius hedificium: 962; terra ei locata: 1037.
- Cannus, formaiarius de Sancto Stephano: 989.

- cancellerius, iudex, eius terra: 1145.
- Cariti, diocesis Caturcensis: 1279.
- cartagus de Marasio, eius hedificium: 1000.
- Cazolus, molinarius: 1280, 1282.
- clavonerius, eius domus: 1241.
- clericus monasterii Sancti Stephani: 1072.
- de Albizola, frater, petitor elemoxinarum hospitalis Sancti Stephani: 948.
- de Amayno: *v.* Iohannes Amayni.
- de Andora *o* de Andoria, ortolannus: 1089, 1165.
- de Avundo, notarius: 983, 1080, 1133, 1153.
- de Aycardo de Staiano: 1157, 1158; eius frater: *v.* Symon de Aycardo.
- de Bagnaria, archidiaconus, canonicus ecclesie Sancti Laurentii: 971, 1198.
- de Balestrino de Bisanne: 943; terra ei locata: 1060.
- de Barra: 1135; eius frater: *v.* Dominicus de Barra.
- de Bisanne, f. Nicole Iuxolli *o* Iuxoli: 1011, 1012; eius hedificium: 1057; terra ei locata: 1013.
- de Boneto, formaiarius: 1256.
- de Caeri: *v.* Iohannes de Cayre.
- de Calligis de Bisanne: 1046.
- de Caneto de Rapallo, f. Andree de Caneto: 1269, 1281.
- de Carrega, murator: 1283.
- de Castilione, presbiter, minister ecclesie Sanctorum Viti et Modesti de Albario: 1181.
- de Castro: 945.
- de Cayre *o* de Caeri, terra ei locata: 1146.
- de Centocroxe de Varixio, clericus monasterii Sancti Stephani: 1237.
- de Cindo de Varixio: 1251.
- de Clavaro, macarolius *o* malcarolius *o* macarollus *o* malcaiolus: 1010; eius hedificium: 1012, 1116; terra ei locata: 1011.
- de Clavaro, magister axie: 1013, 1014; eius hedificium: 1057, 1116; terra ei locata: 1015.

Iohannes (*segue*)

- de Costa de Staiano: 1003.
- de Dominabem, eius domus: 1224; eius terra: 1226.
- de Galuciis, iudex, porticus eius domus: 1121, 1122.
- de Goano: 942; terra ei locata: 947.
- de Guito de Placentia, presbiter, capellanus ecclesie Sancti Luce de Albario: 1027-1031.
- de Linario, clavonerius: 1172.
- de Luco, eius filius: *v.* Dominicus de Luco.
- de Maiolo de Rapallo: 1281.
- de Marasio: 946; eius pater: *v.* Iacobus Blancus.
- de Maugine: 1096; eius frater: *v.* Benvenutus de Maugine.
- de Molazana, terra ei locata: 1066.
- de Monelia, f. Amici: 1001.
- de Monleone: *v.* Iohannes testor de Monleone.
- de Montobio *o* de Muntobio: 1242, 1243; fr. Bernardi: 958, 978.
- de Morocio de Sancto Stephano: 1215.
- de Mulazana, clericus monasterii Sancti Stephani: 1252, 1253.
- de Muntobio: *v.* Iohannes de Montobio.
- de Paverio, tintor: 1032.
- de Pignono: 1051; eius frater: *v.* Guagginus de Pignono; terra ei locata: 1048.
- de Pinu, batitor lane: *v.* Iohannes Schemardus.
- de Placentia, frater, hospitalerius hospitalis Sancte Marie Cruciferorum et hospitalis tercii ordinis Sancti Francisci: 1225.
- de Rapallo, executor: 976.
- de Recho, frater, minister hospitalis Sancti Christofori: 1257.
- de Rivo, acimator: 1094.
- de Sancta Cruce: 1033-1036.
- de Sancta Maria de Castello, eius filius: *v.* Gerardus subarius de Suxilia.
- de Sancto Laurencio, notarius: 1108.
- de Sancto Martino de Ircis, eius filius: *v.* Gregorius.
- de Sancto Quirico, solutor: 1172.
- de Saxello, testor: 934.
- de Sigestro, taliator: 1122.
- de Strupa, batitor bodronorum: 1036.
- de Toirano: 989.
- de Traschio, batitor lane, qui habitat in burgo Sancti Stephani: 1162.
- de Valletario, magister axie: 1179.
- de Valletario, presbiter: 1257.
- de Varagine, portator et piscator: 1167.
- de Varagine, taliator: *v.* Iohannes Templum de Varagine.
- de Varisio, ferrarius: 1006-1020.
- de Varixio, censarius: 1281.
- de Vercellis, frater, lanerius: 1088.
- de Viacava, presbiter, minister ecclesie Sancti Vincentii de Bisanne: 1291.
- Denadorsi de Bisanne: 1099.
- dictus Cardinalis de Lavania, canonicus ecclesie Sancti Laurentii: 971, 1059.
- Enrici de Porta, notarius: 929-947, 949-952, 956, 957, 959-964, 966, 968, 969, 972-978, 980, 981, 989, 994, 998, 1001-1004, 1006-1023, 1025, 1026, 1033-1039, 1041-1057, 1060-1066, 1116, 1120, 1226, 1271, 1273.
- Enrici, lanerius, eius filii: *v.* Andriolus, Anthonius, Argentina, Iacobus, Luchinus.
- f. Enrici de Saxello: 1026.
- Facii de Corsio: 1120.
- Feginus: 1057.
- ferrarius, f. Oberti ferrarii de Tabia: 1163.
- ferrarius de Albingana: 1217.
- ferrarius de Sancto Vicencio: 1044; eius hedificium: 1041.
- Filiocius de Staiano: 1003.
- fornarius, f. Iacobi: 1199, 1225; eius soror: *v.* Petrina.
- frater, hospitalerius Domus Dei de Magdalena: 1121, 1122.
- frater, hospitalerius hospitalis Sancti Christofori: 1005, 1059, 1121, 1122.
- frater, hospitalerius hospitalis Sancti Stephani: 1005.

Iohannes (*segue*)

- frater, questor ecclesie Sancti Laurentii: 1005.
- f. Guillelmi Bencii de Recco: 988.
- Italia de Clavaro, notarius: 1246, 1251.
- Iuxollus, molinarius: 1123.
- Iuxollus o Iuxorius de Albario, tabernarius: 1000, 1037, 1038, 1074, 1075; eius filii: *v.* Iacobus, Rolandus; eius hedificium: 1055; eius uxor: *v.* Sibelina.
- f. Lanfranci Mazole lanerii: 952, 994; eius tinctoria: 994.
- Lombardus, molinarius de Bisanne, f. Guillelmi Lombardi: 1150.
- Losninus: 929, 943; terra ei locata: 930.
- macarolius de Clavaro: *v.* Iohannes de Clavaro.
- Malinus, consiliator Sancti Stephani de Riperia: 1117.
- Manens: 1101.
- Martinus de Pompiana: 1117.
- Matalafus, eius domus qua habitat Guillelmus Buxius, civis Parmensis, Ianue consul de iusticia deversus civitatem: 994.
- Merlanus de Larzario de Vale Unelie: 1217.
- murator, terra ei locata: 1012.
- Mussus de Sancto Anthonio: 1131.
- f. Nicole Iuxolli o Iuxoli: *v.* Iohannes de Bisanne.
- Niger de Maxena, eius hedificium: 980.
- Paganus, magister de Clavaro: 945.
- XXII papa: 1187, 1188, 1203, 1263, 1279, 1289; eius scriptor: *v.* Lambertus de Sancto Miniato magister.
- Peracii de Reco, notarius: 1055.
- Peyracii de Staiano: 1157, 1158; eius frater: *v.* Benvenutus de Peyracio de Staiano.
- Philipus, consiliator Sancti Stephani de Riperia: 1117.
- Piper: 1100, 1101, 1132, 1153; lanerius: 1118.
- Pisannus o Pisanus de Clavaro, medicus chirurgicus o chirurgie: 983, 1133, 1153.
- Porcellus, formaiarius: 1131, 1167.
- presbiter, archipresbiter ecclesie Sancti Vincentii: 1128.
- presbiter, minister ecclesie Sancte Crucis: 988, 1180.
- presbiter, minister ecclesie Sancti Martini de Pelio: 1285.
- presbiter, minister ecclesie Sancti Vincentii: 1163, 1203, 1204.
- presbiter, prepositus ecclesie Sancti Nazarii de Ianua: 1181.
- Provincialis, terra ei locata: 1226.
- Rebelinus, textor o batitor lane, eius filia: *v.* Catalina; eius filius: *v.* Dominicus.
- Rebuffus, merzarius de Sancto Stephano: 1237.
- Rivaria, eius terra: 986.
- Rovera de Sancto Vicencio, magister molendinorum: 1099.
- Sardus de Pontremulo, pancogolus: 1254.
- Schenardus o Scenardus de Pinu, batitor o batitor lane: 963, 1000, 1037; eius hedificium: 962.
- spaerius de Ponticello: 1294.
- spaerius de Putheo Curli: 1294.
- Spinula, f. Guidonis: 1024, 1028.
- tabernarius de Sancto Stephano, f. Ocenolli de Noxeto: 961.
- taliator, frater: 1225.
- taliator de Vineis: 1225.
- Taurus, tinctor guadi: 1210.
- Tavanus, eius uxor: *v.* Berlenda.
- Templum de Varagine, Iohannes de Varagine, taliator: 929-939, 1061, 1064-1066.
- testor de Monleone, Iohannes de Monleone, f. Petri de Zucarello: 1057, 1116; eius uxor: *v.* Catalina, f. Iohannis Rebelini textoris.
- Iohannina: *v.* Iohanna.
- Iohanninus: *v.* Iohannes.
- Iohannis: *v.* Guillelmus.

Iordanus

- de Bisanne: 1038.
- f. Rubaldi de Lavania, qui habitat in Teralba: 939, 972; eius frater: *v.* Vitelinus; eius hedificium: 960, 973.

Ircis (de): *v.* Iohannes de Sancto Martino.
Isabella, ux. Iohannis Braguerii, fratris de
tercio Ordine Humiliatorum: 997.

Isnardus: 1134.

Isota, ux. Rolandi qui facit calligas: 959; eius
pater: *v.* Vassallus Paretus de Bisanne.

Italia: *v.* Iohannes.

iudex: *v.* Amicus de Oliva, Bernardus de Pa-
schalibus, Cavalinus de Honestis, Cava-
linus de Medicis, Iohannes canzellerius,
Iohannes de Galuciis, Malocellus, Novel-
lus de Gavio, Petrus de Hugolinis, Petrus
de Hungaro, Precival de Portu.

iudex et assessor: *v.* Ianua.

Iulia: *v.* lex.

Iulianus de Balestrino, ortulanus: 1189.

iuramentum de calumpnia *o* calumpnie: 1005,
1098, 1117, 1165, 1201, 1202, 1209, 1220,
1223, 1285, 1290.

iuris peritus: *v.* Matheus de Modoecia, Pe-
trus de Hugolinis iudex.

ius: *v.* *anche* lex.

ius de principali *o* de principali primo conve-
niendo: 976, 984, 986, 989, 992, 994, 1000,
1061, 1073, 1080, 1097, 1111, 1116, 1120,
1140, 1151, 1152, 1155, 1161, 1180, 1195,
1201, 1202, 1223, 1239.

ius ingratitudinis: 1215.

ius insinuationis: 1215.

ius quo cavetur quod mulier in eodem instru-
mento seu contractu cum viro se vel sub-
stanciam suam non obliget, nisi probetur
pecuniam fore versam in eius utilitatem:
959.

ius quo subvenitur deceptis ultra dimidiam
iusti precii: 1147, 1161.

ius solidi: 994, 1000, 1152, 1195, 1239.

ius ypothecarum *o* ipothecarum: 959, 986,
1000, 1080, 1116, 1147, 1152, 1161, 1183,
1239.

Iusollus: *v.* Iuxollus.

Iusta (de): *v.* Nicola de Sancto Spiritu.

Iustinianus, eius sacratissime constitutiones:
993.

Iuxollus, Iuxolus, Iusollus, Iuxorius: *v.* Io-
hannes (2), Nicola.

Ivanus, Ivannus speciaris de Aquaviva: 1133.

Lacu (de): *v.* Benedictus, Facius barberius.

Ladrera: *v.* Arnaldus.

Lafrancus: *v.* Lanfrancus.

Lagneto (de): *v.* Guillelmus.

Lambertus de Sancto Miniato magister,
scriptor pape: 1201, 1202.

Landryano (de): *v.* Guillelmus.

Lanerio (de): *v.* Symon.

lanerius: *v.* Amicus Zufus, Beltramus de Pon-
tremulo, Beltramus Megerius, Benvenutus
de Agrio, Bertholinus de Crosa, Blaxius
Gaionus, Bontempus de Sancto Stephano,
Bontempus Eugenius, Conradus de Clava-
ro, Franciscus de Brugnatello, Fulco, Ga-
briel Bocacius, Gerardus Bisacia, Gerardus
de Mayrana, Guillelmus de Brugnatello,
Guillelmus de Sancto Stephano, Iacobus
Butis, Iohannes Ardighi, Iohannes de Ver-
cellis, Iohannes Enrici, Iohannes Piper,
Lanfrancus, Lanfrancus de Corsio, Lan-
francus Mazola, Manfredus Pezonus, Mar-
tinus de Rovere, Obertus Symonis, Ober-
tus Tartarus, Symon de Sancto Stephano,
Vivaldus Mazacani.

**Lanfrancus, Lanfranchus, Lafrancus, Lan-
franchinus**

— Bertholus, eius uxor: *v.* Caracosa.

— calegarius de Zolasco: *v.* Lanfrancus de
Zolasco.

— Caravellus, notarius: 1098.

— Cazanus, notarius: 958, 970.

— de Agio, magister molendinorum: 951.

— de Albingana: 1041.

— de Astrico, eius filius: *v.* Raphael de Astri-
co.

— de Balfemo: 1243.

— de Camilla, canonicus ecclesie Sancti Lau-
rentii, eius camera: 1201, 1202.

Lanfrancus (*segue*)

- de Canali de Bisanne: 973; eius hedificium: 972.
- de Clapa, tinctor: 984, 1115; eius frater: *v.* Guillelmus de Clapa tinctor; eius heredes: 1091, 1115.
- de Corsio, lanerius: 1091; terra eius et fratrum: 1131.
- de Nazario notarius *o* notarius sacri Imperii: 982, 984, 985, 990, 997, 1000, 1001, 1040, 1070-1073, 1076, 1085-1091, 1093, 1095-1099, 1101-1103, 1105-1112, 1115, 1116, 1118, 1120, 1123-1128, 1130-1133, 1135, 1137, 1139-1143, 1145, 1146, 1150, 1151, 1153-1160, 1162-1164, 1164bis, 1165-1171, 1173-1175, 1177-1182, 1184-1186, 1207, 1210-1212, 1214, 1216, 1221-1223, 1226, 1237, 1244, 1247, 1250-1252, 1254, 1258, 1266, 1267, 1271, 1273, 1278, 1280, 1282-1284, 1288; domus qua habitat: 1164.
- de Pignono: 1049.
- de Ronco, pancogolus: 1215.
- de Zolasco, calegarius: 1052.
- de Zucharello, molinarius in Bisanne: 1150.
- Discalcus, taliator, domus eius heredum: 1161.
- frater, minister Domus Dei de Magdalena: 1257.
- lanerius, f. Valentis: 1134.
- macarolius, eius filius: *v.* Tobia.
- Mazola, lanerius, eius filii: *v.* Andriolus, Ianuinus, Iohannes, Petrus, Raphael.
- Ocellus *o* Ocello, eius hedificium: 929.
- Peiagatus: *v.* Lanfrancus Piiagatus.
- Picha de Sesto *o* de Sexto: 1035; terra ei locata: 1034.
- Piiagatus de braia de Calignano *o* Peiagatus ortulanus *o* Peiagatus de burgo Sancti Stephani: 977, 1189, 1240; eius filia: *v.* Catalina; eius filius: *v.* Franciscus.
- Tartarus, notarius: 1084.

Langasco, Langascum [- *Campomorone*]: 976; homines plebis: 1149; terra comunis: 1149;

territorium: 976, 1097; *v.* Figariis; (de): *v.* Gabriel, Guillelmus de Bonaiura, Ianetus, Obertus de Cella.

Lang.: 1082.

Lanzarinus, Lanzaronus, Lanzarotus: *v.* Lazarus.

Lanzonus: *v.* Guillelmus.

Lapus, Lappus

– de Rapallo, censarius: 1126.

– Perronus, bancherius: 1099.

Larando (de): *v.* Petrus.

Larzario (de): *v.* Iohannes Merlanus.

Laude (de): *v.* Manfredus Pezonus, lanerius de Sancto Stephano.

Laudisius, Laudixius

– de Zoalio, presbiter, capellanus ecclesie Sancti Laurentii: 1233.

– dictus de Conforto: 966.

Laurentius, Laurencius, frater hospitalerius Domus Dei Verdine: 1059.

Lavana (de): *v.* Anthonius faber, Enricus, Iohannes dictus Cardinalis, Rubaldus, Stephanus (2), Stephanus Conradi.

lavator: *v.* Ruffinus.

lavator lane: *v.* Iacobus de Bisanne magister axie, Marinus de Calignano.

lavezarius: *v.* Guariscus.

Lazarus, Lazarinus, Lanzarinus, Lanzaronus, Lanzarotus

– Bertota, 1071; eius pater: *v.* Iacobus Bertota.

– f. Bontempi Eugenii: 1071, 1161; eius soror: *v.* Smeralda.

– de Nazario, eius tingeria: 1086.

– de Varagine, canonicus ecclesie Sancti Laurentii: 971.

– Grilacius: 1278, 1280, 1282-1284, 1294.

Lealis, Legalis, presbiter, capellanus monasterii Sancti Stephani: 967, 970, 972, 973.

legum doctor: *v.* Cavalinus de Honestis.

Leo

– Balduynus, civis Albe, consul Ianue de iusticia deversus civitatem: 1161.

Leo (*segue*)

- de Portudalfino: 941-947.
- de Ricaldono o Ricaudono o Ricardono o Ricaudono: 959, 1070, 1074, 1075, 1225, 1226.
- de Tabia, frater, hospitalerius hospitalis Sancti Christofori de Faxolo et hospitalis de Maria: 1225, 1257.
- Leona, sor. Guilioni sartoris de Sauro: 1104, 1121.

Leonardus, eius filius: *v.* Anthonius.

- de Benorito de Bargalio, notarius: 1242, 1243.
- de Castello, notarius: 1208, 1209.
- de Cesarea, notarius, eius domus: 1207.
- de Flisco, episcopus Catanensis: 1289; eius familiaris: *v.* Castellinus de Naulo.
- de Garibaldo, notarius sacri Imperii, scriba Bartholomei archiepiscopi Ianuensis: 1098, 1114, 1129, 1200-1204, 1231-1235, 1268, 1270, 1277, 1278, 1280, 1282, 1283.
- de Ponte: 1152.
- magister cirurgicus: 1071; fixicus: 1091.
- Nigrinus, notarius: 1068, 1122.
- notarius sacri Imperii: 1080, 1119, 1122.
- Pisanus de Clavaro: 1194, 1195.
- presbiter, canonicus ecclesie Sancti Georgii: 1032.

Leonellus Marabotus: 1271.

Leoninus Grullus, notarius: 1098.

Leonis: *v.* Martinus.

Lercarii, eorum contrata: 1172.

Lercarius: *v.* Egidius.

Lesegno (de): *v.* Enricus.

Letio (de): *v.* Franciscus.

Levantum [*Levanto*], archipresbiter plebis: *v.* Beltramus; *v.* plebs Sancti Syri de Ceula; (de): *v.* Pindebem, Symon.

lex: *v.* *anche* ius.

lex dicens donationem non valere ultra quingentos aureos nisi foret insinuata: 1214.

lex Iulia de fondo dotali: 1147.

lex qua cavetur quod, si mulier in eodem instrumento cum marito suo se aut substan-

ciam suam fecerit obligatam, non teneatur, nisi probetur pecuniam versam esse in utilitatem mulieris o lex novissima qua prohibetur mulierem cum viro in eodem instrumento obligari posse, nisi confitetur pecuniam esse versam in utilitatem suam o lex qua subvenitur mulieri, si se obliget in eodem instrumento cum viro: 986, 1000, 1080, 1116.

lex qua subvenitur deceptis ultra dimidiam iusti precii, quod possit agere ad rei restitutionem vel iusti precii supplementum: 959, 979, 985, 986, 1000, 1032, 1080, 1152, 1183, 1226, 1240, 1241.

ligator ballarum: *v.* Guillelmus de Monteferrato.

Linario (de): *v.* Iohannes.

Linguilia (de): *v.* Morenus Morus, Petrus Salvaigus.

Liturfis (de): *v.* Anthonius.

logia: *v.* Ianua.

Lombardus, **Lumbardus**: *v.* Guillelmus, Iohannes, Ugolinus.

Longuus: *v.* Lunguus.

Losninus: *v.* Iohannes, Petrus.

Loysius Calvus, notarius: 1045, 1052; eius hedificium: 1099; eius uxor: *v.* Petrina.

Luca [*Lucca*]: *v.* ecclesia Sanctorum Iohannis et Reparate.

Luchinus

– **Gambonus**, f. **Ugonis**: 1147; eius domus: 1147; eius tinctoria: 1091, 1147; eius uxor: *v.* Argenta.

– f. **Iohannis Enrici lanerii**: 1148, 1151.

– **Rubeus**, f. **Gandulfi**: 1099, 1126.

Lucianis (de), fratres: 1176; eorum domus: 1176.

Luco (de): *v.* Dominicus, Iohannes.

Lugdunum [*Lione*], concilium: 1279.

Lugo (de): *v.* Iacobus.

Lumbardus: *v.* Lombardus.

Lunguus, **Longuus**: *v.* Enricus, Gregorius.

Luxiardus de Bisanne: 1160.

Luxiardus: *v.* Ugolinus.

- Macagnana: *v.* Ianua: contrata Macagnane.
 macaroli, macarollus, malcaroli, malcaio-
 lus: *v.* Iohannes de Clavaro, Lanfrancus.
 macellarius: *v.* Alegrinus de Agro, Blanchus de
 Clavaro, Gerardus, Ingerius, Petrus Gro-
 gnardus.
 macellum: 1176; *v.* Ianua.
 maceria: *v.* Plaziis de Sancto Bernardo.
 Machelmus: *v.* Berthonus.
 Madio (de): *v.* Anthonius.
 Mafeus: *v.* Mapheus.
 Maffonus, eius filius: *v.* Ianotus Gambo-
 nus.
 Magdalena: *v.* Domus Dei de Magdalena.
 magister: *v.* Bartholomeus de Sancto Siro,
 Bernardus de Castello, Iacobus de Saona,
 Iohannes Paganus, Lambertus de Sancto
 Miniato, Leonardus, Petrus Andree, Tho-
 mas de Cremona.
 magister antelami: *v.* Albertus de Clayno.
 magister axie: *v.* Ardixius de Clavaro, Iaco-
 bus Cirus, Iacobus de Bisanne, Iohannes
 de Clavaro, Iohannes de Valletario, Ma-
 nuel, Obertus de Clavaro.
 magister molendinorum: *v.* Iohannes Rove-
 ra, Lanfrancus de Agio, Petrus de Sauro.
 magister scholarum: *v.* Franciscus de Melexi-
 no, Thedisius de Flisco.
 magistri Viberti: *v.* Thodyschus.
 Maianno (de): *v.* Iacobus.
 Maiolo (de): *v.* Iohannes.
 Maiore, [...] notarius (de): 1081.
 malcaiolus, malcaroli: *v.* macaroli.
 Malinus: *v.* Iohannes.
 Mallonus, Malonus: *v.* Enricus, Manuel.
 Malocellus, iudex: 1277.
 Malocellus: *v.* Gabriel.
 Malonus: *v.* Mallonus.
 Manarolia (de): *v.* Venturinus Enrici Rubei.
 Manens: *v.* Iohannes.
 Manfredina, ux. Petri de Zignaculo: 1281;
 eius primus vir: *v.* Gabriel de Richelmo.
Manfredus, Manfredinus, Manfreinus
 — de Beltrame, eius domus: 1194, 1195.
 — Pezonus, lanerius de Sancto Stephano: 958,
 1001, 1189, 1244, 1245; eius domus: 1086,
 1118; olim de Laude: 1189; eius filius: *v.*
 Anthonius.
 Manilionus: *v.* Mapheus.
Manuel
 — Ardoyni: 1101.
 — bancherius: 994.
 — Boninnus: 1041.
 — Castagna, carrubius in quo consuevit mo-
 rari: 1106, 1107; domus eius heredum:
 1106, 1107.
 — de Cucurno, testor: 1034; terra ei locata:
 1035.
 — de Sancto Thoma, eius uxor: *v.* Catalina.
 — fr. Franconi moneerii: 1023.
 — magister axie de Sancto Stephano: 1251.
 — Mallonus: 1024.
 — monachus monasterii Sancti Stephani: 929-
 939, 941-947, 949-952, 956, 960-965, 968,
 969, 977, 985, 989, 998, 1002-1004, 1006-
 1023, 1025, 1026, 1030, 1033-1036, 1038,
 1039, 1041-1054, 1056, 1057, 1060, 1062.
 — Perrella, notarius: 961-964.
 — presbiter, capellanus monasterii Sancti
 Stephani: 1025, 1062, 1072, 1087, 1103,
 1160.
 — Raynbaudus, consiliator Sancti Stephani
 de Riperia: 1117.
 — Spalla: 992.
 Manzanus, Manzannus: *v.* Daniel.
 Manzanus: *v.* Campus.
Mapheus, Mafeus
 — Gambonus, eius hedificia: 952, 994; terra ei
 locata: 994; tinctoria eius heredum: 1032.
 — Manilionus, hedificium domus eius here-
 dum: 958; hedificium eius heredum quo
 habitat Parmexanus senescarchus: 958.
 Marabotus: *v.* Leonellus.
 Marasio, Maraxio, Marasium, Maraxium [*Ma-
 rassi - Genova*]: 1002; territorium: 949; *v.*
 Mataregum; (de): *v.* Daniel, Guidotus,
 Iohannes, Iohannes Calcagnus, Iohannes
 cartagus.

Marchetus: *v.* Otto.

Marchexani: *v.* Franciscus.

Marchexinus, Marchisius, Marchixius

— de Noella, eius filius: *v.* Bonifacius de Camulio.

— de Pompiana *o* de Pompeiana: 983, 1133, 1141, 1153, 1175, 1186.

— de Strata, eius filius: *v.* Conradus de Clavaro, lanerius: 1183.

— Porchus, f. Francisci Porchi: 1133.

— Ursetus: 1080.

Marencus, Marenchus: *v.* Guillelmus.

Margarita

— ux. Bertholini de Rondanina spaerii: 1205, 1286, 1288; eius filii: *v.* Angelinus, Augustinus, Catalina, Franciscus, Iohannes, Nicola, Petrus.

— Gata, ux. Gabrielis Gati de Villaregia: 1173.

— ux. Oliverii de Clavaro balneatoris: 1086, 1189.

Mari (de): *v.* Caffus.

Maria (de): *v.* hospitale de Maria.

Marinus

— de Albario, taliator: 1004; eius hedificium domus: 1258; eius uxor: *v.* Iachina.

— de Barano, batitor bodronorum de Calignano: 1230, 1239; eius domus: 1239; eius filia: *v.* Catalina; eius uxor: *v.* Agnes.

— de Calignano, lavator lane: 1105.

Martinus

— Dardella: 1136, 1144, 1273; eius heredes: 1273.

— de Rapallo *o* de Rappallo, tinctor: 947.

— de Rovere, lanerius: 1192.

— de Roza: 1063.

— de Sigestro, f. Parodi de Carlo: 1180.

— de Strupa: *v.* Martinus vindicus.

— de Vayrana de Roncala, eius filius: *v.* Guillelmus.

— Guaschonus de Sancto Siro de Molazana: 1111; eius frater: *v.* Rolandus de Cravasco de Sancto Siro de Molazana.

— Leonis, notarius: 1101.

— Rubeus de Sancto Stephano, frater, rector et minister hospitalis Sancti Stephani: 948, 957, 966; eius uxor: *v.* Archenda.

— Scala, terra ei locata: 951.

— vendicus *o* vindicus de Strupa *o* Martinus de Strupa: 1060; eius filius: *v.* Iacobus de Strupa.

Martinus: *v.* Iohannes, Petrus.

Matalafus: *v.* Iohannes.

Mataregum, Matarego [*l. in Marassi - Genova*]: 949, 1002; costa: 1002; molendinum: 949, 950.

Matheus

— de Colonato, pelliparius: 1025, 1026, 1033.

— de Modoecia, iuris peritus: 1201, 1202.

— de Monterubeo, notarius sacri Imperii: 1144, 1176, 1273.

— de Sagona, qui vocatur Mazeus, eius filius: *v.* Anthonius.

— frater, episcopus Portuensis et Sancte Rufine, penitentiarius pape: 965, 967; eius sigillum: 967.

— pelliparius: *v.* Matheus de Colonato.

— presbiter, capellanus ecclesie Sancti Laurentii: 1059.

Maugine [*l. in Staglieno - Genova*]: 1135; (de): *v.* Benvenutus.

Maxena: *v.* Iohannes Niger.

Mayrana (de): *v.* Gerardus.

Mazacani: *v.* Vivaldus.

Mazascho (de): *v.* Armanus, Obertus, Symon.

Mazeus: *v.* Matheus de Sagona, qui vocatur Mazeus.

Mazo (de): *v.* Petrus de Balduyno, Rubaldus.

Mazola: *v.* Lanfrancus.

Mazonus, eius filius: *v.* Precival Mazonus.

Mazonus: *v.* Precival.

Medicis (de): *v.* Cavalinus.

medicus: *v.* Iacobus de Saona magister; medicus chirurgicus: *v.* Iohannes Pisannus de Clavaro; *v. anche* chirurgicus.

Megerius: *v.* Beltramus.

Meleto (de): *v.* Gerardus.

Melexino (de): *v.* Franciscus.

Merlanus: *v.* Iohannes.

Merlinus

— de Carpina, notarius: 1216.

— domicellus archiepiscopi Ianuensis: 979.

Merlus: *v.* Iacobus (2), Stephanus.

Merzanus: *v.* Vivaldus.

merzarius: *v.* Iohannes Rebuffus, Rolandus.

Mezano (de): *v.* Bertholinus.

Michael

— de Montebello, eius filius: *v.* Bertholinus textor.

— Durantis, barberius: 1129.

— Erminius, hospitalerius hospitalis Erminiorum: 1225.

— monachus monasterii Sancti Stephani: 929-947, 949, 951, 956, 957, 959-964, 968-975, 977, 980, 985, 989, 998, 1002-1004, 1006-1025, 1030, 1033-1039, 1041-1057, 1060, 1062-1066.

— tinctor, f. Guillelmi Buscani de Fontanegio: 938, 956.

— tonsor boldronorum de Sancto Stephano: 1281.

Michaele (de): *v.* Iacobus.

Minagia: *v.* Guillelmus, Obertus.

Minores: *v.* Ordo fratrum Minorum.

Mironus de Ponzono: 1161.

Mirtento (de): *v.* hospitale Sancti Iacobi.

Mirualo (de): *v.* ecclesia Sancte Margarite.

Modoecia (de): *v.* Matheus.

Moiacio (de): *v.* Gerardus.

Molazana, Mollazana, Mulazana [*Molassana - Genova*]: *v.* Corsium, Campus Manzanus, Raynetum, Sanctus Syrus, Vallecrosa; (de): *v.* Iohannes (2), Martinus Guaschonus de Sancto Siro, Rolandus de Cravascho de Sancto Siro.

Mole: *v.* Bernardus.

molendinum, molendina: *v.* Barchis, Bisanne, Braida, Calignanum, Insula, Mataregum, pons Sancte Agate, Rivariis, Surigia, Villaregia; *v.* ecclesia Sancte Marie de Albario, monasterium Sancti Stephani; clusa: *v.* Barchis, Braida; *v. anche* magister molendinorum.

molinarius: *v.* Ansaldus de Portigiis, Bonanatus de Diano, Bonusiohannes de Bisanne, Guillelmus Gaffonus, Guillelmus Zuffa, Iohannes Cazolus, Iohannes Lombardus, Lanfrancus de Zucharello, Nicola, Nicola Fornerius, Niger (2), Otto, Paschalis, Signorinus, Symon de Cerreto, Ugolinus Lombardus, Ventura.

Mollazana: *v.* Molazana.

Mologno (de): *v.* Soffredingus.

monasterium Sancte Marie Servorum de Rivo Turbido [*Genova*]: 1277.

monasterium Sancti Leonardi in Calignano, ordinis Sancte Clare [*Carignano - Genova*]: 1187.

monasterium Sancti Savini de Montone, Pisane diocesis [*Montione - Cascina*], abbas: 1264.

monasterium Sancti Stephani [*Genova*]

— abbas: 945, 959, 965, 1000, 1028, 1029, 1038, 1064, 1065, 1069, 1072, 1082, 1106, 1107, 1116, 1150, 1158, 1172, 1184, 1187, 1188, 1223, 1277, 1279; eius clericus: *v.* Facius de Ebyo de Placentina presbiter; eius statuta: 965; *v.* Augustinus, Fredentius, Guillelmus, Nicola.

— abbatia: 954.

— altare Sancti Ampelii: 1291.

— balneum, balnea: 1086, 1101, 1118; habitator: *v.* Oliverius de Clavaro.

— camera: 1267.

— camera fratris Enrici monaci: 1215.

— camera prope claustrum: 1247, 1250.

— camera quam tenet frater Facius monachus: 1208.

— caminata: 1134.

— canevarius: *v.* Petrus.

— capellanus: *v.* Bernardus presbiter, Danus, Facius de Ebini, Lealis, Manuel presbiter, Nicola de Monelia, Obertus de Placentia, Obertus presbiter, Odoardus presbiter, Paxius, Petrus presbiter, Ugo presbiter.

— capitulum: 1129, 1211, 1290, 1291.

— cimiterium: 1070.

monasterium Sancti Stephani (*segue*)

- claustrum, claustra, castrum: 929-939, 952, 956, 976, 980, 989, 1003, 1021-1023, 1041-1043, 1045-1051, 1053, 1063, 1111, 1114, 1145, 1146, 1178, 1184, 1244, 1251-1253, 1278, 1280.
- clericus: *v.* Bartholomeus de Rapallo, Berthonus, Enricus de Vulturo, Guillelmus Balbus, Iohannes, Iohannes de Centocroxe, Iohannes de Mulazana, Obertus di Placentia, Ugolinus de Bobio.
- conventus: 959, 971, 1061-1065, 1072, 1075, 1082, 1096, 1109, 1116, 1120, 1126, 1129, 1134, 1143, 1156, 1163, 1165, 1166, 1170, 1180, 1186-1188, 1197, 1209, 1211, 1212, 1223, 1237, 1247, 1248, 1254, 1277, 1279.
- curia abbatis: *v.* Sanctus Stephanus de Riperia.
- domicellus abbatis: *v.* Nicola de Portudalfino, Obertus, Obertus de Bobio.
- domus abbatis: *v.* Cravascum.
- domus balnei: 1090.
- domus in qua morari consueverant antiquitus converse: 1054.
- ecclesia Sancti o Beati Stephani: 1024, 1069, 1072, 1197, 1223, 1239; parrochia: 975, 1277; presbiter 1256.
- familiaris abbatis: *v.* Guillelmus de Diano, Obertus.
- furnus: 1040, 1054.
- habitator: *v.* Guillelmus de Diano.
- molendinum: 957, 1185.
- monachus: *v.* Andriolus, Anthonius, Balianus, Benedictus, Conradus, Enricus, Facius, Guillelmus, Guillelmus de Vulturo, Manuel, Michael, Morandus, Nicola, Nicola Beagua, Ugolinus.
- novicius: *v.* Anthonius, f. Iacobi de Varagine.
- palacium: 1155, 1163, 1180.
- plathea: *v.* Ianua.
- portierus: *v.* Petrus de Via.
- porticus: 940-943, 945-947, 949-951, 957, 960-964, 966, 968, 969, 972, 973, 977, 985, 998, 1002, 1004, 1006-1020, 1025, 1026, 1033-1039, 1052, 1054-1057, 1060-1062, 1064-1066, 1071, 1088, 1091, 1096, 1097, 1099, 1109, 1110, 1112, 1113, 1118, 1120, 1126, 1128, 1130, 1133, 1135, 1140, 1143, 1150, 1151, 1153, 1154, 1158, 1160, 1165, 1166, 1169, 1179, 1181, 1186, 1258, 1282, 1284, 1285, 1288.
- porticus abbatis: 1254.
- porticus domus: 1075, 1087, 1132.
- prior: *v.* Gregorius, Nicola, Ugolinus.
- puthes: 1101.
- sacrista: *v.* Facius monacus.
- sala palacii: 1177.
- servitor, serviens abbatis: *v.* Berratus de Buzalla, Obertus de Sancto Stephano.
- stalle: 952, 994.
- tenuta: 1101.
- vicarius abbatis: 1279; *v.* Facius monacus.
- *chiese ed enti dipendenti*: *v.* ecclesia Sancte Crucis de Sarzano, ecclesia Sancti Martini de Via, ecclesia Sancti Michaelis, ecclesia Sanctorum Viti et Modesti, hospitale Sancti Stephani.
- *v. anche* Ianua: archus Sancti Stephani, burgus Sancti Stephani, contrata Sancti Stephani, plathea Sancti Stephani, porta Sancti Stephani.
- monasterium Sancti Syri o Siri [*Genova*]: 1279.
- Mondoni (de): *v.* Iacobus.
- moneerius, monerius: *v.* Andreas de Furno, Franconus, Niger.
- Monelia o de Monelia o de Monellia: *v.* Georgius, Guillelmus, Iohannes, Nicola, Obertus (2), Odoardus, Petrus talierius, Ricobonus, Rolandus.
- monerius: *v.* moneerius.
- Monleone (de): *v.* Bonetus, Iohannes textor, Symon, Ugo.
- mons, montes: *v.* Bozanetum, Duo Fratres.
- Montebarro (de): *v.* Franciscus, Franciscus Guirardi, Gerardus, Obertus.

- Montebello (de): *v.* Bertholinus, Michael.
 Montefalcono (de): *v.* Dominicus.
 Monteferrato (de): *v.* Guillelmus.
 Montegalo (de): *v.* Bertholinus.
 Monterubeo (de): *v.* Matheus.
 montes: *v.* mons.
 Montevuce (de): *v.* Iacobus.
 Montobio, Muntobio (de): *v.* Iohannes (2).
 Montone (de): *v.* monasterium Sancti Savini.
 Moralia: *v.* Anthonius.
 Morandus, monacus monasterii Sancti Stephani: 970, 977, 980, 985.
 Morcentum, Morcentus: *v.* Murcentum.
 Morchius: *v.* Franciscus.
 Morenus, Morrenus Morus de Linguilia: 1117.
 Morocio (de): *v.* Iohannes.
 Morrenus: *v.* Morenus.
 Morrucius: *v.* Franciscus.
 Mortedum: *v.* Murtedum.
 Morus: *v.* Morenus.
 Moscardus de Sancto Matheo: 992-994.
 Mulazana: *v.* Molazana.
 Muntobio (de): *v.* Iohannes de Montobio (2).
 murator: *v.* Anthonius de Madio, Anthonius de Predono, Iohannes, Iohannes de Carrega, Paschalis de Clavaro, Thomas de Traxio.
 Murcentum, Morcentum, Morcentus [*Morcento - Genova*]: 944, 1006-1011, 1014, 1016, 1017, 1020-1023, 1025, 1026, 1033-1036, 1042, 1043, 1045-1053, 1056, 1057, 1241; carrubius: 944, 1014-1016, 1021, 1023, 1025, 1026, 1033-1036, 1046, 1056; carrubius novus: 944; cloaca o coacla: 1025, 1026; trexenda: 1014-1016, 1021, 1023, 1033-1036, 1046, 1056; via publica: 1241; *v.* Ianua: contrata Murcenti.
 Murrini: *v.* Ianua: macellum Murrini.
 Murrini, Murrinus: *v.* Petrus.
 Murrino (de): *v.* Gerardus macellarius.
 Murrinus: *v.* Petrus Murrini.
 Murtedum, Mortedum [*Multedo - Genova*]: 1159; territorium: 1180; *v.* Plaziis de Sancto Bernardo.
 murus civitatis: *v.* Ianua.
- Mussa: *v.* Graciolus.
 Mussus de Sancto Stephano de Tabia o de Frexia de Sancto Stephano Riperie o Frixia de Sancto Stephano de Riperia: 983, 1096, 1110, 1133, 1141, 1153, 1186; eius heredes: 1175.
 Mussus, Mustus: *v.* Gerardus, Iohannes, Nicola.
 Mutio (de): *v.* Guillelmus.
 mutua comunis: *v.* Ianua.
- Naronno (de): *v.* Iachinus.
 Natali [*l. in Rivarolo - Genova*]: 1067, 1140.
 Naulo (de): *v.* Castellinus.
 Nazario (de): *v.* Andreas, Andriolus, Lanfrancus, Lazarus.
 Nazarius: *v.* Symon.
 Neapoleonus: 1114.
 Neapolis [*Napoli*]: 1195.
 Negrinus, Nigrinus moneerius o de Cucurno moneerius, f. Nigri monerii de Cucurno et Cataline, nunc uxoris Ricoboni de Savignono notarii: 1113; eius filia: *v.* Anthonina; eius frater: *v.* Obertus.
 Nepitella: *v.* Iachinus, Nicola.
Nicola, Nicolaus, Nicolinus, Nicoloxius
 — abbas monasterii Sancti Stephani: 929-952, 954, 956, 957, 960-964, 966-973, 977-980, 985, 986, 989, 998, 1002-1004, 1006-1027, 1030, 1031, 1033-1039, 1041-1057, 1060, 1061, 1071, 1075; eius domicellus: *v.* Nicola de Portudalfino; eius familiaris: *v.* Obertus; eius nepos: *v.* Nicola; eius servitor: *v.* Obertus de Sancto Stephano.
 — Augustini: 1024.
 — Beaqua, monacus monasterii Sancti Stephani: 941-947.
 — f. Bertholini de Rondanina spaerii et Margarite: 1286, 1288.
 — Brandus, textor: 1164.
 — Cagna: 1132.

Nicola (*segue*)

- Campanarius: 1100, 1101, 1147, 1257; eius apotheca: 1257; eius frater: *v.* Obertus Campanarius; eius tinctoria: 1247.
- clericus, dictus Fortis de Portudalfino: 1024.
- Clericus, extimator: 993; executor: 1192.
- de Brunellis, eius domus: 1241.
- de Cucurno: 975.
- de Flisco, eius clericus, olim domicellus: 1164.
- de Goano: 952.
- de Iusta de Sancto Spiritu: *v.* Nicola de Sancto Spiritu.
- de Monelia presbiter, capellanus monasterii Sancti Stephani: 985, 1041-1044, 1062.
- de Plazio de Strupa: 1045; eius uxor: *v.* Iohanna de Plazio.
- de Polanexi, carafatus: 1178.
- de Portudalfino: 986; domicellus Nicole, abbatis monasterii Sancti Stephani: 1003.
- de Raymondo de Sancto Fructuoso de Bisanne: 1230, 1239; eius frater: *v.* Vassallus.
- de Salvo: 994.
- de Sancto Spiritu *o* de Iusta de Sancto Spiritu: 998; eius hedificium: 1041.
- de Savoya: 1261, 1267.
- de Sesto, ferrarius: 980.
- de Sexto presbiter, capellanus ecclesie Sancti Laurentii: 985, 1201, 1202, 1277.
- de Vedereto, f. Ambrosii: 1067, 1140.
- de Vulta, domus eius heredum: 948.
- Ferramuscha *o* Ferramusca: 1022; terra ei locata: 1036.
- Fornerius, molinarius, eius uxor: *v.* Odina.
- Iacharia, eius terra: 1181.
- f. Iacobi de Montevuce, batitor lane: 1179.
- Iuxollus, eius filius: *v.* Iohannes de Bisanne.
- molinarius de Bisanne, f. Vassalli de Ponte: 1184.
- monachus monasterii Sancti Stephani: 929-947, 949-952, 956, 957, 960, 966, 968-973, 976, 977, 985, 989, 998, 1033-1039, 1041-1046, 1052, 1054, 1055.
- Mussus de Bisanne: 1043; terra ei locata: 1042.

- Nepitella, ortulanus: 1254.
- nep. Nicole, abbatis monasterii Sancti Stephani: 968.
- Niger de Varagine: 1194, 1195.
- f. Oberti de Piris de Bisanne: 1038.
- f. Oberti Placentini de Bisanne, ortulanus 1162.
- Pernechus, cultellerius: 1239.
- Pisanus de Clavaro, notarius: 1078, 1196, 1226.
- presbiter, capellanus monasterii Sancti Stephani: *v.* Nicola de Monelia presbiter.
- prior monasterii Sancti Stephani: 1271, 1273.
- Tartarus, nep. Oberti Tartari lanerii: 1147.
- Vicecomes: 1100, 1101.
- Vivaldi de Porta, notarius sacri Imperii: 1032, 1145, 1147.
- Zupfa, f. Guillelmi Zupfe molinarii: 1184, 1185.

Nicolosia, Nicolosa, f. Oberti de Centenario et Franche: 1155.

Nicoloxius: *v.* Nicola.

Niger

- de Cucurno: *v.* Niger moneerius.
- molinarius de Corsio *o* de Staiano: 1004, 1120; eius filius: *v.* Bertholinus.
- molinarius, f. Valentis: 1280.
- moneerius *o* monerius de Cucurno *o* de Sancto Stephano: 1214; angulus domus eius heredum: 1001, 1103, 1115, 1124, 1127, 1131; eius carrubius: 1183; domus eius heredum: 1162; eius filii: *v.* Negrinus, Oberutus; eius hedificium: 1032; hedificium eius heredum: 968; porticus eius domus: 958; eius uxor: *v.* Catalina ux. Ricoboni de Savignono.

Niger: *v.* Ermineus, Iohannes, Nicola.

Nigrinus: *v.* Negrinus.

Nigrinus: *v.* Leonardus.

Nigro (de): *v.* Barixonus, Dominicus, Egidius, Marchexinus.

notarius: *v.* Ambrosius de Rapallo, Andreas Paschalis de Porta, Angelinus de Praellis, Anthonius Canevarius, Anthonius de Goa-

sco, Anthonius de Gregorio, Anthonius de Liturfis, Anthonius de Quarto, Anthonius Pilossus, Bartholomeus de Pareto, Belmusus de Pelio, Bertholinus de Mezano, Bonetus de Monleone, Conradus de Baamonte, Conradus de Castello, Damianus de Arnoldis, Damianus de Camulio, Deodatus Bonacursi, Dominicus de Calendina, Dominicus Durantis, Enricus de Recho, Franciscus de Montebarro, Franciscus Guirardi de Montebarro, Franciscus Morrucius, Georgius de Camulio, Gerardus de Garibaldo, Gerardus de Meleto, Gerardus de Montebarro, Guillelmus, Guillelmus Bocacius, Guillelmus de Alba, Guillelmus de Clapa, Guillelmus de Sancto Georgio, Guillelmus Grossus, Guillelmus Osbergerius, Guillelmus Thome de Rapallo, Iachinus Nepitella, Iacobus Colus, Iacobus de Albario, Ianotus de Garibaldo, Ianuinus de Castronovo, Ianuinus Vatacius, Iohannes de Avundo, Iohannes de Sancto Laurentio, Iohannes Enrici de Porta, Iohannes Italia, Iohannes Peracii de Reco, Lanfrancus Caravellus, Lanfrancus Cazanus, Lanfrancus de Nazario, Lanfrancus Tartarus, Leonardus de Benorito, Leonardus de Castello, Leonardus de Cesarea, Leonardus de Garibaldo, Leonardus Nigrinus, Leoninus Grullus, Loysius Calvus, Maiore [...], Manuel Perrella, Martinus Leonis, Merlinus de Carpina, Nicola Pisanus, Obertus de Campodonico, Obertus Pelicia, Odoardus de Monelia, Oliverius, Pandorfus de Pignono, Parentinus de Quinto, Pelegrinus de Bocha, Petrus Andree, Petrus Bonacursi, Petrus Ruffinus, Philipus Noytolanus, Ranerius Vivaldi de Porta, Ricobonus de Savignono, Rolandus Belmusti, Rolandus de Paxino, Stephanus Baptizatus, Symon Faber, Symon Vatacius, Thomas de Casanova, Ugolinus Bastonus, Ugolinus Cerrinus, Ugolinus Olinus, Vivaldus de Aneto, Zinetus Vivaldi de Porta.

notarius publicus auctoritate apostolica et imperiali: *v.* Ugo Fabri.

notarius sacri Imperii *o* imperiali auctoritate: *v.* Benedictus de Vivalda, Damianus de Ortis, Dominicus de Montefalcono, Gabriel de Langasco, Gregorius Bocacius, Guillelmus Salvaticus, Lanfrancus de Nazario, Leonardus Bocacius, Leonardus de Garibaldo, Matheus de Monterubeo, Nicola Vivaldi de Porta, Petrus Grullus, Stephanus Conradi, Vivaldus de Porta.

notarius sacri palatii: *v.* Venturinus Enrici Rubei.

Notolanus: *v.* Gabriel.

notularius: *v.* Ricobonus.

nova constitutio de duobus reis *o* de fideiusoribus: 959, 984, 986, 994, 1000, 1038, 1080, 1097, 1116, 1120, 1151, 1152, 1155, 1161, 1180, 1195, 1201, 1202, 1239.

Novellonus de Castronovo, acimator: 1164.

Novellus de Gavio, iudex, eius logia: 1106-1108.

novicius: *v.* monasterium Sancti Stephani.

Noxeto (de): *v.* Ocenollus.

Noytolanus: *v.* Philipus.

Nuctolanus: *v.* Guibertus.

Obertus, Obertinus

— Batifolius de Sancto Ambroxio, f. Iohannis, ferrarrius: 1183; eius uxor: *v.* Aydelina, f. Ruffini de Sancto Marcho.

— Bertoloti de Vernacia: 1156.

— Bonanatus, terra eius heredum: 1110.

— Bosus de Bobio: 1191.

— Buffatus, eius filius: *v.* Paganus Buffatus.

— Campanarius, f. Iacobi: 1147.

— Cerexia, eius tinctoria: 975.

— clericus: 1156.

— clericus de Presbitero: 1075.

— Corbellus: Appendice, n. 2.

— de Bobio, f. Petri de Cabonvicino, domi-cellus et servitor Guillelmi, abbatibus mona-

- sterii Sancti Stephani: 1196, 1224, 1226, 1285.
- de Cairo de Quinto: 1250.
- de Campodonico, notarius: 980.
- de Carro, eius hedificium: 1000.
- de Castronovo, terra ei locata: 1145.
- de Cella de Langasco: 976, 1097.
- de Centanario, eius filii: *v.* Bartholomeus, Nicolosia; eius uxor: *v.* Franca.
- de Clavaro, censarius: 1161.
- de Clavaro, magister axie: 1130; eius mater: *v.* Cara.
- de Clavascho, qui dicitur Iocia: 986.
- de Garibaldo: 1257.
- de Goano, ortulanus: 1140; terra ei locata: 932.
- de Mazascho, formaiarius: 1080; eius domus: 1080; eius filius: *v.* Symon de Mazascho formaiarius; eius puteus: 1080; eius tinctoria: 1080; eius uxor: *v.* Symona.
- de Monelia, censarius, f. Guillelmi: 1147.
- de Monelia *o* Obertus Monelia, textor, f. Tealdi de Gropo: 1045; eius domus: 997; terra ei locata: 1042.
- de Monte Barro, presbiter: 1165, 1166.
- de Ortis, censarius: 1158.
- de Orto: 1086.
- de Piris de Bisanne: 1038; eius filius: *v.* Nicola.
- de Placentia, clericus monasterii Sancti Stephani: 1156.
- de Placentia, presbiter, capellanus monasterii Sancti Stephani: 1151, 1154, 1156.
- de Platone, f. Guillelmi de Platone, eius filii: 1143.
- de Sancto Stephano, servitor *o* familiaris Nicole, abbatiss monasterii Sancti Stephani: 986, 1060, 1061.
- de Sori, presbiter, canonicus et capellanus ecclesie Sancte Marie de Castello: 979.
- domicellus Guillelmi, abbatiss monasterii Sancti Stephani: 1193.
- ferrarius de Tabia, eius filius: *v.* Iohannes.
- formaiarius de Sancto Stephano: 1212.
- fornarius de Porta: 993.
- frater, hospitalerius Domus Dei de Magdalen: 1005.
- frater, minister hospitalis Sancti Stephani: 1271, 1273.
- Frixia, consiliator Sancti Stephani de Riperia: 1117; eius frater: *v.* Grimaldus Frixia; eius terra: 1110.
- Gatus, consiliator Sancti Stephani de Riperia: 1117.
- Gayonus, eius filius: *v.* Blaxius Gaionus lanerius; eius hedificium: 1151; terra ei locata: 1147.
- Gragus de Sancto Stephano de Tabia, eius filius: *v.* Bonicus Rebuffus.
- guanterius, eius terra: 975.
- Lombardus, eius filius: *v.* Guillelmus de Sancto Stephano.
- Minagia de Gavio, f. Guillelmi Minagie: 1240; eius uxor: *v.* Catalina, f. Lanfranci Piiagati.
- Monelia: *v.* Obertus de Monelia.
- f. Nigri monerii de Cucurno et Cataline nunc uxoris Ricoboni de Savignono notarii: 1113; eius frater: *v.* Negrinus.
- Pelicia *o* Pellicia, notarius, scriba consularis civitatis: 1148, 1151, 1152.
- Placentinus, eius filius: *v.* Nicola.
- presbiter, capellanus ecclesie Sancti Laurentii: 1005, 1059.
- presbiter, capellanus monasterii Sancti Stephani: 1114.
- presbiter, minister ecclesie Sancte Iustine de Casali Crespino: 1090.
- Richelmi, tinctor guadi: 1269, 1281; eius frater: *v.* Gabriel de Richelmo.
- speciaris de Ponticello: 1123; apotheca ei locata: 1123, 1124.
- Symonis de Rapallo, lanerius: 1244, 1245, 1258, 1260, 1261, 1267.
- Tartarus, lanerius, eius filius: *v.* Andreas Tartarus; eius nepos: *v.* Nicola Tartarus.
- Taruffus de Cravasco, f. Thome Taruffi de Cravasco: 1149.
- tinctor, eius tinctoria: 1147.
- Ursus de Coxino: 1097.

- Ocellus, Ocello: *v.* Lanfrancus.
 Ocenollus de Noxeto, eius filius: *v.* Iohannes tabernarius de Sancto Stephano.
 Oddinus: *v.* Otto.
 Oddoardus: *v.* Odoardus.
 Odina, ux. Nicole Fornerii molinari: 1280.
 Odo: *v.* Otto.
Odoardus, Oddoardus
 — de Guisulfo, eius domus: 1271.
 — de Monelia, notarius: 1277.
 — presbiter, capellanus monasterii Sancti Stephani: 1280.
 — presbiter, prior ecclesie Sancte Marie de Vezano: 1267, 1290; minister eiusdem ecclesie: 1284, 1291.
 Odratis (de): *v.* Symon.
 officiales comunis: *v.* Ianua.
 Ogerii: *v.* Peiretus.
Ogerius: 1081.
 — de Goano *o* de Goanno: 941; ortolanus de Bisanne: 1145, 1146.
 — scriba de Bisanne, eius filius: *v.* Bernardus Bidoya de Bisanne.
 Ogerius: *v.* Bonicus, Constancius, Ugolinus.
 Oliva (de): *v.* Amicus.
 Olivella, Olivela, Orivela [*l. in Carignano - Genova*]: 1061, 1063, 1065.
Oliverius
 — balneator: *v.* Oliverius de Clavaro.
 — de Auria, eius tinctoria: 975.
 — de Clavaro, qui stat in balneo Sancti Stephani: 1038; balneator: 1040; eius domus: 1086; eius uxor: *v.* Margarita.
 — notarius: 971.
 onera comunis: *v.* Ianua, mutua.
Opicinus, Opecinus
 — de Solario, corrigiarius *o* corigiarius: 1213, 1219-1222.
 — Ferrovegio: 1215.
 Opizo de Salvagiis, canonicus ecclesie Sancti Laurentii: 971.
 opus moduli, opus portus: *v.* Ianua.
 Ordo Cisterciensium, eius monasteria: 1264, 1279.
 Ordo fratrum Heremitarum *o* Eremitarum: *v.* hospitale fratrum Eremitarum.
 Ordo fratrum Minorum, frater: *v.* Ghionus de Sancto Georgio, Precival Embriacus; *v.* conventus fratrum Minorum.
 Ordo fratrum Predicatorum: *v.* Ordo Predicatorum.
 Ordo fratrum Servorum *o* Servorum Sancte Marie, ordinis Sancti Augustini: 1270, altare 1274, 1277; ecclesia sive oratorium: 1270, 1277; fratres: 1274, 1275, 1277, *v.* Iacobus de Parma, Ilarius, Thomas de Grassis; provincialis generalis in partibus Lombardie: *v.* Precival Botacius de Ast; *v.* monasterium Sancte Marie Servorum de Rivo Turbido.
 Ordo mendicantium: 1277; *v.* Ordo fratrum Servorum.
 Ordo Predicatorum *o* fratrum Predicatorum, capitulum sive claustrum: 1203, 1204; conversus: *v.* Ruffinus frater; frater: *v.* Gerardus de Garrigia, Symon Petrella; procurator generalis: *v.* Guillelmus Dulcini.
 Ordo Sancte Clare: *v.* monasterium Sancti Leonardi in Calignano.
 Ordo Sancti Augustini: *v.* Ordo fratrum Servorum Sancte Marie.
 Ordo tercius Humiliatorum, frater: *v.* Iohannes Braguerius; minister fratrum: *v.* Guillelmus Lanzonus Carrarius; ministri: 997.
 Ordo tercius Sancti Francisci, frater: *v.* Enricus de Bestagno; *v.* hospitale tercii ordinis Sancti Francisci.
 Oriolo (de): *v.* Guillelmus.
 Orivela: *v.* Olivella.
 orti Sancti Stephani: *v.* Ianua.
 Ortis (de): *v.* Damianus, Obertus.
 Orto (de): *v.* Obertus.
 ortolanus, ortolannus: *v.* Coverus, Dominicus de Paschale, Guillelmus de Facio, Guillelmus de Priano, Iacobus de Michaelae, Iacobus de Mondoni, Iohannes de Andoria, Iulianus de Balestrino, Lanfrancus Piiagatus,

Nicola f. Oberti Placentini, Nicola Nepitella, Obertus de Goano, Ogerius de Goano.

ortus, orti, terra ortiva: 970, 1032, 1038, 1089, 1143, 1145, 1150, 1162.

Ossbergerius: *v.* Guillelmus.

Ossius: *v.* Enricus.

Otto, Oto, Odo, Oddinus, Ottolinus

— calegarius de Albingana in Clavica: 1121.

— de Tremoyna: 1194.

— de Sancto Syro de Cremona, Ianuensis consul de iusticia deversus burgum: 1229; eius curia: 1229.

— frater *o* de Sancto Remulo, hospitalerius hospitalis Sancti Iohannis de Capite Arene: 1059, 1225.

— Marchetus: 1145.

— molinarius de Bisanne: 968, 969.

— prepositus, canonicus et capellanus ecclesie Sancte Marie de Castello: 979.

— presbiter, mansionarius ecclesie Sancti Laurentii: 971, 975, 979.

Ottolinus: *v.* Otto.

Pagana (de): *v.* Guillelmus.

Paganus, Pagannus, Paganacius, Paganinus

— Buffatus *o* Bufatus de Bisanne, f. Oberti Buffati: 1042; eius hedificium: 1045, 1152; terra ei locata: 1043.

— de Agusio, eius filius: *v.* Scapacius.

— de Aundi: *v.* Paganus de Quinto.

— de Fredencio, peliparius, qui habitat in peliparia: 1180.

— de Quinto *o* de Aundi de Quinto: 1075, 1100, 1101; eius filius: *v.* Conradus de Quinto.

— de Valletario, eius heredes: 931.

— magister, eius filia: *v.* Ricadona.

— pelliparius: 1020, 1033-1036; terra ei locata: 1033, 1060.

Paganus: *v.* Iohannes.

Paieyse: *v.* Paschalis.

Paionus: *v.* Daniel.

Palavanno (de): *v.* Clericus.

Palodio (de): *v.* Petrus de Blanco.

pancogola: *v.* Iacoba.

pancogolus, pancogollus: *v.* Conradus de Valtrebia, Guillelmus (2), Iohannes Sardus, Lanfrancus de Ronco, Ugo Placentinus.

Pandorfus de Pignono, notarius: 1286-1288.

Panigalia [*Panigalli, Albaro - Genova*]: 1024, 1027-1031; fossatus: 1024; via: 1024.

papa: 1177; eius curia: 1177, 1200, 1201; eius penitentiarius: *v.* Matheus frater, episcopus Portuensis et Sancte Rufine; *v.* Bonifacius VIII, Clemens V, Innocentius IV, Iohannes XXII.

Papia (de): *v.* Sanctinus de Zaciis.

Parentinus de Quinto, notarius: 948, 1094, 1147.

Pareto (de): *v.* Bartholomeus.

Paretus: *v.* Vassallus.

parlamentum: *v.* Sanctus Stephanus de Riperia.

Parma, civis Parmensis: *v.* Guillelmus Buxius, Guillelmus de Baratis; (de): *v.* Iacobus, Ilarius.

Parmexanus, Parmexannus

— senescarchus, hedificium domus heredum Maphei Manilioni, quo habitat: 958.

— tinctor: 1021-1023.

parochia, parrochia: *v.* ecclesia Sancti Iacobi de Calignano, ecclesia Sancti Nazarii de Albario, monasterium Sancti Stephani.

parochiani: *v.* ecclesia Sancti Nazarii de Albario.

Parodus de Carlo, eius filius: *v.* Martinus de Sigestro: 1180.

Parrizola, illi de: 1038.

parrochia: *v.* parrochia.

Pascalinus, Pascalis: *v.* Paschalis.

Paschale (de): *v.* Dominicus.

Paschalibus (de): *v.* Bernardus.

Paschalis, Pascalis, Pascalinus, Paschalinus

— de Agio, carzator: 962; eius hedificium domus: 963; terra ei locata: 977.

Paschalis (*segue*)

- de Clavaro, murator: 1006-1020; terra ei locata: 942.
- de Strupa: 1039.
- Dracus: 1193.
- frater: 1079.
- frater, hospitalerius Domus Dei Verdine: 1121, 1122.
- molinarius de Bisanne, eius filius: *v.* Iacobus.
- Paieyse: 1194, 1195.
- presbiter, capellanus ecclesie Sancti Laurentii: 1081.
- Turtolinus, eius hedificium: 1126.

Paschalis: *v.* Andreas, Dominicus, Iacobus.
 Pastini [*l. in Struppa - Genova*]: Appendice, n. 2.

Pastorina, f. Petri de Casali de Corvaria: 1053.

Paterius: *v.* Guillelmus.

Paulinus de Auria, eius tinctoria: 975.

Paverio (de): *v.* Iohannes.

Paxino (de): *v.* Rolandus.

Paxinus de Pontremulo, presbiter, capellanus ecclesie Sancti Georgii: 1032.

Paxius presbiter: 1063-1065; capellanus monasterii Sancti Stephani: 1073, 1083, 1109, 1114, 1117, 1126.

pedagium porte: *v.* Ianua.

Pedo: 1288.

Peiagatus: *v.* Piagatus.

Peiracii, Peiratus: *v.* Peyracii

Peiretus Ogerii de Sancto Anthonio: 1092, 1121, 1122.

Pelegrinus

– de Bocha, notarius: 1198.

– Ruffus: 1125.

Pelegrinus: *v.* Anthonius.

Pelicia, Pellicia: *v.* Obertus.

peliparia, habitator: *v.* Paganinus de Fredencio.

peliparius: *v.* peliparius.

Pelio, Pelium [*Pegli - Genova*]: *v.* ecclesia Sancti Martini; (de): *v.* Belmustus, Rolandus Belmusti.

Pelle: *v.* Ianuinus Pellis.

Pellicia: *v.* Obertus Pelicia.

pelliparius, peliparius: *v.* Andriolus Beltramus, Matheus de Colonato, Paganus, Paganus de Fredencio, Petrus de Camulio.

Pellis, Pelle: *v.* Ianuinus.

penitentiarius pape: *v.* Matheus frater, episcopus Portuensis et Sancte Rufine.

Pera [*l. in Genova*]: 1260, 1261, 1267.

Peracii: *v.* Iohannes.

Percival, Percivalis: *v.* Precival.

Pernechus: *v.* Nicola.

Perpanis (de): *v.* Thimoninus.

Perrella: *v.* Manuel.

Perronus: *v.* Lapus.

Petra Dueria (de): *v.* Albertus Piper, Fredencius.

Petrella: *v.* Symon.

Petrina

– sor. Iohannis fornarii, filii Iacobi: 1225.

– ux. Loysii Calvi notarii: 1126.

Petrus, Petrinus

– Andree magister, notarius: 1279.

– f. Bertholini de Rondanina spaerii et Margarite: 1288.

– Bonacursi, notarius: 1106, 1108.

– Bonusdenarius, formaiarius: 1078.

– canevarius monasterii Sancti Stephani: 951.

– Cerexia de Clavaro: 1112; eius filius: *v.* Egidius Cerexia, carzator et acimator.

– Conf[...]: 1147.

– de Agusio: 988.

– de Albario, tagliator: 1258.

– de Balduyno de Mazo, formaiarius: 976.

– de Blanco de Palodio: 1106.

– de Cabonvicino, eius filius: *v.* Obertus de Bobio.

– de Camulio, pelliparius: 998.

– de Casali de Corvaria, eius filia: *v.* Pastorina.

– de Castellario, canonicus ecclesie Sancte Marie in Vineis, vicarius Porcheti archiepiscopi Ianuensis: 1098.

– de Clavaro, tinctor, qui moratur in contrata Sancte Agnetis: 994.

Petrus (*segue*)

- de Costa de Scinino, carzator: 1124.
- de Cremona, frater: 1257.
- de Forzano: 1209, 1221, 1222, 1228, 1229.
- de Hugolinis *o* de Ugolinis, iudex: 1024, 1208; iuris peritus: 1277.
- de Hungaro, iudex: 1198.
- de Larando de Diano: 1217.
- de Pinu: *v.* Petrus Schenardus.
- de Platea, eius hedificium: 1008; terra ei locata: 1019.
- de Sancto Iohanne, frater, hospitalerius hospitalis Sancti Iohannis: 1122.
- de Sancto Stephano, f. Gozi calegarii: 1050.
- de Sauro, magister molendinorum: 1178.
- de Savignono, ferrarius: 1282.
- de Solario, presbiter, capellanus monasterii Sancti Stephani: 1254, 1267, 1284, 1285, 1290, 1291.
- de Ugolinis: *v.* Petrus de Hugolinis.
- de Ultramare, consul: 1063-1065.
- de Ursses: 1148, 1151.
- de Via, porterius monasterii Sancti Stephani: 1140.
- de Zignaculo, tinctor guadi: 1281; eius uxor: *v.* Manfredina.
- de Zucarello, eius filius: *v.* Iohannes tector de Monleone.
- Dominici, terra eius heredum: 1146.
- frater, hospitalerius hospitalis Sancti Anthonii: 1059.
- Grognardus, macellarius in Sexto: 1179.
- Grullus de Saona, notarius sacri Imperii, scriba Porcheti fratris, archiepiscopi Ianuensis: 1031, 1098, 1114.
- f. Guillelmi, filii Martini de Vayrana de Roncala: 1246, 1251.
- f. Ianuini de Rapallo: 1094.
- f. Lanfranci Mazole lanerii: 952, 994; eius tinctoria: 994.
- Losninus: 1228, 1229; eius uxor: *v.* Cristina.
- Martinus, familiaris Iacobi archiepiscopi Ianuensis: 1279.

- Murrinus *o* Murrini de Pignono: 1124, 1127.
- Piper: 1118, 1132, 1203, 1204; civis Ianuensis: 1129.
- Piper de Clavaro: 1117, 1247.
- Poliaschus de Staiano: 1158.
- presbiter, capellanus ecclesie Sancti Laurentii: 941-947.
- presbiter, capellanus monasterii Sancti Stephani: *v.* Petrus de Solario.
- Ratus: 1221, 1222.
- rector et minister hospitalis Sancti Stephani: 978.
- Rogerius, consiliator Sancti Stephani de Riperia: 1117.
- Ronchus de Saona, eius filius: *v.* Enricus.
- Ruffinus, notarius: 1249, 1257.
- Salvaigus de Linguilia: 1025, 1046.
- Schenardus *o* Scenardus de Pinu *o* Petrus de Pinu: 936; eius hedificium: 961; terra ei locata: 941.
- talierius de Monelia: 1148, 1151.
- Tarufus de Clavascho: 986.
- Peyracii, Peiracii, Peyracius *o* de Peyracio: *v.* Benvenutus, Iohannes, Thomas.
- Pezonus: *v.* Manfredus.
- Philipus, Filipus, Filiponus**
- de Raymondis: 988.
- de Trago, eius hedificium: 1087.
- de Volta: 1024.
- Noytolanus, notarius: 1147.
- Philipus: *v.* Iohannes.
- Picamilius: *v.* Andriolus, Anthonius.
- Picha: *v.* Lanfrancus.
- Pictavium [*Poitiers*]: 1082.
- Pigazano (de): *v.* Franciscus.
- Pignono (de): *v.* Guaagninus, Iohannes, Lanfrancus, Pandorffus, Petrus Murrinus.
- Piiagatus, Peiagatus: *v.* Lanfrancus.
- Pilosus, Pilossus: *v.* Anthonius.
- Pindebem de Levanto, batitor lane: 1000.
- Pinu (de): *v.* Enricus, Iacobus, Iohannes Schenardus, Petrus Schenardus, Rolandus.

- Piper, Pipere (de): *v.* Albertus, Anthonius, Benedictus, Claponus de Clavaro, Guillelmus abbas monasterii Sancti Stephani, Iohannes, Petrus.
- Piris (de): *v.* Obertus.
- Pisanus, Pisannus: *v.* Iohannes, Leonardus, Nicola.
- piscator: *v.* Iohannes de Varagine, portator.
- Pise [*Pisa*]: 1195, 1217, 1253; diocesis: *v.* monasterium Sancti Savini de Montone; provincia: 1264, 1279.
- Piçis babaxarius: 948.
- Placentia, Placencia [*Piacenza*], districtus: *v.* Gerardus subiaris; (de): *v.* Blaxius, Iacobus, Iacobus de Cario, Iohannes, Iohannes de Guito, Obertus presbiter, capellanus monasterii Sancti Stephani, Rogerius Strictus.
- Placentina, ux. Symonis de Terpis *o* de Terpi: 1055.
- Placentina (de): *v.* Facius de Ebyo.
- Placentinus: *v.* Guillelmus Ferrarius, Obertus, Ugo.
- Plano (de): *v.* Guillelmus.
- Planum Fucis [*l. in Villaregia, Santo Stefano al Mare*]: 1110.
- Platea (de): *v.* Petrus.
- Platone (de): *v.* Guillelmus, Obertus.
- Plaziis de Sancto Bernardo [*l. in Genova*]: 1180; maceria: 1180; via per quam itur ad Casamavarim: 1180.
- Plazio, Plazius [*l. in Carignano - Genova*]: 1145; via: 1145; (de): *v.* Iohanna, Nicola.
- plebs Sancti Martini de Sancto Petro de Arena [*Sampierdarena - Genova*], archipresbiter: *v.* Gerardus de Regio presbiter.
- plebs Sancti Syri de Ceula [*Montale - Levanto*], archipresbiter: *v.* Beltramus.
- Polanexi (de): *v.* Nicola.
- Poliaschus: *v.* Petrus.
- pomelerius (de): *v.* Guillelmus.
- Pompiana, Pompeiana (de): *v.* Iohannes Martinus, Marchexinus.
- pons: *v.* Ianua.
- Ponte (de): *v.* Leonardus, Vassallus.
- Ponticello Sancti Stephani, Ponticellum, Pontexellum [*Ponticello - Genova*], contrata: 994; habitator: *v.* Franciscus de Brignarello, Iohannes barberius; trexenda: 992, 993; via: 994; vicinia: 992, 993; (de): *v.* Iacobus barberius, Iohannes spaerius, Obertus speciaris, Vitalis de Calicis; *v.* Gerardus de Moiacio.
- Pontremulo (de): *v.* Beltramus, Iohannes Sardus, Paxinus.
- Ponzono (de): *v.* Mironus.
- Porcellus: *v.* Iohannes.
- Porchetus frater, archiepiscopus Ianuensis: 987, 1024, 1027-1029, 1031, 1129; eius anulus: 1028; eius camerarius: *v.* Symon de Rapallo; eius scriba: *v.* Petrus Grullus; eius vicarius: *v.* Petrus de Castellario.
- Porcus, Porchus: *v.* Franciscus, Marchexinus, Symon.
- Porta (de): *v.* Andreas Paschalis, Daniel Gazanus, Ginbus Vivaldi, Iohannes Enrici, Nicola Vivaldi, Obertus fornarius, Rainerius Vivaldi, Vivaldus, Zinetus Vivaldi; *v.* ecclesia Sancti Petri.
- porta Auria: *v.* Ianua.
- portator: *v.* Iohannes de Varagine.
- portator olei: *v.* Confortus de Valdetario.
- Portigiis (de): *v.* Ansaldus.
- Portu (de): *v.* Precival.
- Portudalfino, Portudulfino (de): *v.* Iachinus, Leo, Nicola, Nicola clericus dictus Fortis.
- Portuensis et Sancte Rufine, episcopus: *v.* Matheus frater.
- Portus Mauricius [*Porto Maurizio - Imperia*], platea mercati: 1173.
- Praellis (de): *v.* Angelinus.
- Prata (de): *v.* Aldricus.
- pratun, terra prativa, terra gerbiva: 1003, 1004, 1096, 1110, 1120, 1150, 1157, 1158.
- Precival, Precivallis, Percival, Percivalis**
— Botacius de Ast, provincialis generalis fratrum Servorum Sancte Marie, ordinis Sancti Augustini, in partibus Lombardie: 1265, 1277.

Precival (*segue*)

- de Fuce Bisannis: 1000.
- de Portu, iudex: 1098.
- Embriacus, frater de ordine fratrum Minorum: 979, 987.
- Mazonus, civis Ianuensis, f. Mazoni: 1271-1273.
- taliator sive sartor: 1046; terra ei locata: 1065.

Prededtum [*l. in Struppa - Genova*]: Appendice, n. 2.

Predicatos: *v.* Ordo Predicatorum.

Predis (de): *v.* Guillelmus calegarius.

Predono (de): *v.* Anthonius, Ingo Ingilberti. presbiter: *v.* Acursus, Andreas, Beriotus, Bernardus (3), Bernardus de Sancto Stephano, Bertholinus, Blaxius de Placentia, Conradus de Vedereto, Daniel Gazanus, Danus, Dominicus de Montefalcono, Egidius, Enricus de Castelliono, Enricus Ossius, Facius, Facius de Ebini, Franciscus, Franciscus de Recho, Gerardus de Regio, Guillelmus, Iacobus (2), Iacobus de Albario, Iohannes (4), Iohannes de Castilione, Iohannes de Guito, Iohannes de Valletario, Iohannes de Viacava, Laudisius de Zoalio, Lealis, Leonardus, Manuel, Matheus, Nicola de Monelia, Nicola de Sexto, Obertus (3), Obertus de Monte Barro, Obertus de Placentia, Obertus de Sori, Odoardus (2), Otto, Paschalis, Paxinus de Pontremulo, Paxius, Petrus (2), Rataldus de Cucurno, Rolandus de Pinu, Ruffus, Symon de Rapallo (2), Ugo (2).

Presbitero (de): *v.* Obertus clericus.

Preti Vestitus: *v.* Daniel.

Priano (de): *v.* Guillelmus.

Prianus de Cravasco o de Clavascho: 986; eius filius: *v.* Gaudagninus; eius uxor: *v.* Benvenuta.

privilegium conventionis: 979.

privilegium fori: 984, 1195, 1217, 1253.

provincia: *v.* Ianua, Pise, Tuscia.

Provincialis: *v.* Castilionus, Iohannes.

Provincianus: *v.* Gerardus.

Pulcifera [*Val Polcevera - Genova*]: 976, 986; *v. anche* Cravascum, Langascum.

puteus, puteus: 1086, 1091, 1147; *v.* Iacobus Bisacia, Iohannes Bisacia, Conradus de Baamonte, Obertus de Mazascho, Symon de Mazascho; *v.* monasterium Sancti Stephani.

Putheo Curli (de): *v.* Guillelmus pancogolus, Iohannes spaerius.

puteus: *v.* puteus.

Quartanus: Appendice, n. 1.

Quartanus: *v.* Symon.

quarterium: *v.* Bisanne.

Quarto (de): *v.* Anthonius, Anthonius de Gregorio, Iacobus.

quintana: *v.* Ianua.

Quinto (de): *v.* Amicus de Oliva, Conradus, Franciscus Morrucius, Obertus de Cairo, Paganus, Parentinus, Ugolinus Bastonus.

Rafetus, Raffus: *v.* Raphael.

Raimundus, Raymundus, Raymondinus

– Ginata de Sancto Stephano: 1153.

– Terronus de Catalonia: 1195, 1207.

Rainerius, Raynerius, Ranerius

– Bucanigra: 1144, 1263, 1272, 1273.

– Vivaldi de Porta, notarius: 1054.

Rapallo, Rappallo (de): *v.* Ambrosius, Andriolus, Ansaldo, Anthonius, Bartholomeus, Bertholinus, Enricus de Pinu, Gayaldus, Guaagninus, Guillelmus, Guillelmus calegarius, Guillelmus Thome, Ianuinus, Iohannes, Iohannes Amayni, Iohannes de Caneto, Iohannes de Maiolo, Lopus, Martinus, Obertus Symonis, Symon (2).

Raphael, Rafetus, Raffus

– de Astrico, f. Lanfranci de Astrico: 1132.

– f. Lanfranci Mazole lanerii: 952, 992-994; eius tinctoria: 992-994.

– f. Vassalli Cazani: 1094.

- Rappallo (de): *v.* Rapallo.
 Raspetus: *v.* Calvus.
 Rataldus de Cucurno, presbiter, capellanus ecclesie Sancti Mathei de Ianua: 1186.
 Ratus: *v.* Petrus.
 Raymondinus: *v.* Raimundus.
 Raymondis (de): *v.* Philipus.
 Raymondo (de): *v.* Nicola.
 Raymundus: *v.* Raimundus.
 Raynbaudus: *v.* Manuel.
 Raynerius: *v.* Rainerius.
 Raynetum [*l. in San Siro di Struppa - Genova*]: 1111; *via*: 1111.
 Rebelinus: *v.* Iohannes.
 Rebuffus: *v.* Bonicus, Iohannes.
 Reco, Recho, Recco (de): *v.* Anthonius Richeti, Enricus, Enricus clavonerius, Franciscus, Galvannus, Guillelmus Bencius, Iohannes, Iohannes Peracii, Symon, Ugolinus Cerrinus.
 reddita: *v.* hospitale Sancti Stephani.
 Regio (de): *v.* Bartholomeus Falconus, Gerardus.
 regula Sancti o Beati Benedicti: 1279.
 Ricadona, f. Pagani magistri, ux. Francisci de Bracello tabernarii: 1216.
 Ricaldono, Ricaodono, Ricardono, Ricaudono (de): *v.* Alegrinus, Leo.
 Ricardus Spinula, eius domus quam conducit Iacobus de Maianno: 1156.
 Ricaudono (de): *v.* Ricaldono.
 Ricchoboni: *v.* Iacobus Richoboni.
 Richelmi: *v.* Obertus.
 Richelmo (de): *v.* Gabriel.
 Richelmus, terra ei locata: 938, 956.
 Richeti: *v.* Anthonius.
 Richoboni, Ricchoboni: *v.* Iacobus.
 Ricius Gropallus de Bisanne: 951.
 Ricius: *v.* Guillelmus.
Ricobonus
 — de Monelia, tinctor: 1122.
 — de Savignono, notarius: 1237, 1239; eius domus: 1212, 1237; eius uxor: *v.* Catalina.
 — notularius: 1158.
 Ricomanus de Caneto, qui facit caligas: 959.
 Rio, Ryo (de): *v.* Amicus.
 Ripa [*l. in Genova*]: *v.* Iohannes Benvenuti; *v. anche* Ianua: contrata Ripe.
 Ripa Tabie [*Riva Ligure*]: 1110.
 Riparolio, Riparolium [*Rivarolo - Genova*]: 1084, 1140; territorium: 1067, 1140; *v.* Carbonaria, Natali; (de): *v.* Armirotus Bagnaschi, Iacobus, Vassallus.
 Riperia, Riperie [*Riviera Ligure di Ponente*]: *v.* Planum Fucis, Ripa Tabie, Sanctus Stephanus, Tabia, Villaregia; (de): *v.* Iacobus Vitalis, Mussus de Sancto Stephano.
 Rivaria: *v.* Iohannes.
 Rivariis [*l. in Val Bisagno - Genova*]: 1155; molendinum supranum: 1155.
 Rivo (de): *v.* Iohannes.
 Rivus Turbidus [*l. in Genova*]: 945, 960, 968, 969, 975, 1032, 1061, 1276; carrubius: 945, 960, 969, 975; trexenda: 945, 960, 968, 969; *via*: 968; *v.* monasterium Sancte Marie Servorum de Rivo Turbido; *v. anche* Ianua: burgus Rivi Turbidi, contrata Rivi Turbidi.
 Rivus Turbidus superior [*l. in Genova*]: 952, 1179; trexenda deversus burgum Sancti Stephani: 952; *via*: 952; *v. anche* Ianua: contrata Rivi Turbidi superioris.
 Rivus Turbidus sutanus [*l. in Genova*]: 1161.
 Roboretum [*l. in Struppa - Genova*]: Appendix, n. 2.
 Rochataliata (de): *v.* Guillotus.
 Rogerius Strictus de Placencia: 1177.
 Rogerius: *v.* Petrus.
Rolandus, Rollandus, Rollandinus
 — Belmusti de Pelio o Rolandus Belmustus, notarius: 992-994, 1108.
 — de Balfemo: 1242.
 — de Clavaro, Rolandus qui facit calligas o caligas: 933, 959; eius uxor: *v.* Isota.
 — de Cravascho de Sancto Siro de Molazana: 1111; eius frater: *v.* Martinus Gauschonus de Sancto Siro de Molazana.
 — de Monelia, eius domus: 1239.
 — de Paxino, notarius: 1128.
 — de Pinu, presbiter, capellanus ecclesie Sancti Laurentii: 1209.

Rolandus (*segue*)

- ferrarius: Appendice, n. 1.
- frater: 1005.
- frater, hospitalerius hospitalis Sancti Pelegrini: 1059.
- Guaschinus de Strupa: 1112.
- f. Iohannis Iuxolli de Albario tabernarii: 1000.
- merzarius, eius hedificium: 980.
- prepositus ecclesie Sancti Ambrosii Ianuensis: 1231, 1233, 1235.
- qui facit calligas o caligas: v. Rolandus de Clavaro.
- Zuxolus: Appendice, n. 1.
- Rollandinus, Rollandus: v. Rolandus.
- Roma: 955, 965; v. ecclesia Sancti Petri, Sedes Apostolica.
- Romana Ecclesia: 1208; v. *anche* Curia Romana, Sedes Apostolica.
- Roncala (de): v. Martinus de Vayrana.
- Ronchus: v. Petrus.
- Ronco (de): v. Lanfrancus.
- Rondanina (de): v. Bertholinus.
- Rovera: v. Iohannes.
- Rovere (de): v. Martinus.
- Roxano (de): v. Vincentius.
- Roza (de): v. Martinus.
- Rubaldus**
- de Lavania, eius filius: v. Iordanus, Ugolinus.
- de Mazo, formaiarius: 976.
- Helya, eius terra: Appendice, n. 1.
- Rubei: v. Venturinus Enrici.
- Rubeus: v. Guillelmus, Iacobus, Luchinus, Martinus.
- Ruffinus, Rufinus**
- de Sancto Marcho: 1183; eius domus: 1183; eius filia: v. Aydelina.
- frater, conversus ordinis Predicatorum: 1203, 1204.
- frater, hospitalerius hospitalis Sancte Crucis sive Sancte Marie de Castro: 1005, 1059.
- lavator de Fuce, eius filius: v. Ianuinus; eius hedificium: 957.
- Ruffinus: v. Petrus.

- Ruffus presbiter, custos ecclesie Sancti Laurentii: 1059.
- Ruffus: v. Pelegrinus.
- Rufinus: v. Petrus Ruffinus.
- Ryo (de): v. Amicus de Rio.
- Saginus formaiarius: 1261, 1267.
- Sagona: v. Saona.
- Sale (de): v. Enricus.
- Salvagiis (de), Salvaigus: v. Opizo, Petrus.
- Salvaticus: v. Guillelmus.
- Salveti: v. Bonanatus.
- Salvo (de): v. Nicola.
- Sancta Agata (de): v. Zaganus.
- Sancta Cruce (de): v. Iohannes.
- Sancta Maria de Castello (de): v. Iohannes.
- Sancta Rufina, episcopus: v. Matheus frater, episcopus Portuensis et Sancte Rufine.
- Sancta Victoria (de): v. Anthonius Pilosus.
- Sanctinus de Zaciis de Papia, iudex et assessor potestatis Ianuensis: 1147.
- Sancto Albanno (de): v. Anthonius.
- Sancto Ambrosio o Ambroxio (de): v. Aymeratus, Obertus Batifolius.
- Sancto Anthonio (de): v. Iohannes Mussus, Peiretus Ogerii.
- Sancto Bernardo (de): v. Plaziis.
- Sancto Donato (de): v. Guillelmus.
- Sancto Fructuoso, Sanctus Fructuosus [*San Fruttuoso - Genova*]: v. Bisanne: quartarium Sancti Fructuosi; (de): v. Guillelmus de Facio, Guillelmus de Priano, Nicola de Raymondo.
- Sancto Georgio (de): v. Ghionus, Guillelmus, Ugo Placentinus.
- Sancto Iohanne (de): v. Petrus.
- Sancto Laurentio o Laurencio (de): v. Andriolus de Rapallo, Iacobus, Iohannes.
- Sancto Marcho (de): v. Ruffinus.
- Sancto Martino de Ircis (de): v. Iohannes.
- Sancto Matheo (de): v. Bernardus, Moscardus.
- Sancto Mauricio (de): v. Gregorius Bonus.

- Sancto Miniato (de): *v.* Lambertus.
 Sancto Quirico (de): *v.* Iohannes.
 Sancto Romulo o Remulo (de): *v.* Ottolinus frater.
 Sancto Spiritu (de): *v.* Nicola.
 Sancto Stephano (de): *v.* Anthonius de Goano, Anthonius fornarius, Arnaldus Bruna, Benedictus Ginata, Bernardus, Blaxius Gayonus, Bonicus, Bontempus, Castellus, Coverus ortolannus, Franciscus formaarius, Fulco lanerius, Gabriel, Gerardus Provincianus, Guarischus lavezarius, Guiglinus, Guillelmus, Guillelmus pancogolus, Guillelmus Sclafellus, Iohannes Canus formaarius, Iohannes de Morocio, Iohannes Rebuffus merzarius, Iohannes tabernarius, Manfredus Pezonus lanerius, Manuel magister axie, Martinus Rubeus, Michael tonsor boldronorum, Niger moneerius, Obertus, Obertus formaarius, Obertus Graguus, Petrus, Raimundus Ginata, Symon.
 Sancto Stephano, Sanctus Stephanus de Riperia o Riperie o de Tabia [*Santo Stefano al Mare*]: 1117; consiliatores: *v.* Bonicus Ogerius, Constancius Garibaudus, Constancius Ogerius, Gandulfus Gatus, Gilbertus Garibaudus, Iacobus Garibaudus, Iacobus Vesionus, Iohannes Malinus, Iohannes Philipus, Manuel Raynbaudus, Obertus Frexia, Obertus Gatus, Petrus Rogerius; curia abbatis: 1117; parlamentum publicum: 1117; territorium: 1110; villa: 1117; *v.* Planum Fucis, Villaregia; (de): *v.* Iacobus Vitalis, Mussus.
 Sancto Syro o Siro (de): *v.* Bartholomeus, Ottolinus.
 Sancto Syro, Sanctus Syrus o Sirus de Molazana [*San Siro di Struppa - Genova*], territorium: 1111, 1112; via: *v.* Raynetum; *v.* Raynetum; (de): *v.* Martinus Guaschonus, Rolandus de Cravascho.
 Sancto Thoma (de): *v.* Manuel.
 Sancto Urciscino (de): *v.* Daniel.
 Sancto Vicencio o Vincencio (de): *v.* Iacobus, Iohannes ferrarius, Iohannes Rovera.
 Sanctus Petrus Arene [*Sampierdarena - Genova*]: *v.* hospitale Sancti Petri Arene, plebs Sancti Martini de Sancto Petro de Arena.
 Saona, Sagona [*Savona*]: 1253; (de): *v.* Iacobus, Matheus, Petrus Grullus, Petrus Ronchus.
 Sarafinus Gatus, taliator: 1118.
 Sardus: *v.* Iohannes.
 sartor: *v.* Guilionus, Guillelmus de Monelia, Precival taliator.
 Sarzanum, Serzanum [*Sarzano - Genova*], contrata: 1189; *v.* ecclesia Sancte Crucis.
 Sauro (de): *v.* Guilionus sartor, Petrus.
 Savignono (de): *v.* Bernardus, Franciscus, Petrus, Ricobonus.
 Saviliano (de): *v.* Anthonius.
 Savonius: *v.* Iacobus.
 Savoya (de): *v.* Nicola.
 Saxello (de): *v.* Enricus, Guillelmus, Iohannes.
 Scala: *v.* Martinus.
 Scalia: *v.* Schalia.
 Scapacius, f. Pagani de Agusio: 988.
 scazarus: *v.* Iacobus.
 Scenardus: *v.* Schenardus.
 Schalia, Scalia: *v.* Benvenutus.
 Schenardus, Scenardus: *v.* Dondus, Iohannes, Petrus.
 Scinino (de): *v.* Petrus de Costa.
 Sclafellus: *v.* Guillelmus.
 Scotus: *v.* Acelinus.
 scriba: *v.* Bernardus de Sancto Matheo, Gerardus de Garibaldo, Obertus Pelicia notarius, Ogerius, Thimoninus de Perpanis; *v.* Ianua: curia archiepiscopalis, Porchetus frater, archiepiscopus Ianuensis.
 scriptura extimi: 1229.
 Sedes Apostolica: 965, 971, 1098, 1114, 1129, 1188, 1198, 1201, 1202, 1233-1235, 1264, 1277, 1279; *v.* *anche* Curia Romana, Romana Ecclesia.
 Segnorinus: *v.* Signorinus.

- senatus consultum Velleianum *o* exceptio Velleiana: 959, 986, 1000, 1080, 1116, 1147, 1152, 1161, 1183, 1239.
- Senescarchus de Bargono, banbaxarius: 1080.
- senescarchus: *v.* Parmexanus.
- Serra (de): *v.* Iacobus.
- Servi Sancte Marie, Serviti: *v.* Ordo fratrum Servorum.
- serviens: *v.* Clericus de Palavanno.
- Serzanum: *v.* Sarzanum.
- Sextella, Sestella: *v.* Bernardus.
- Sexto, Sesto, Sextum, Sestum [*Sestri Ponente - Genova*]: *v.* ecclesia Sancti Andree de Sexto; *v.* Petrus Grogardus, macellarius in Sexto; (de): *v.* Lanfrancus Picha, Nicola (2).
- Sibelina, ux. Iohannis Iuxolli de Albario, tabernarii: 1000.
- Sibonus Arbanellus: 1259.
- Sicilia, re: v. Carlo II.*
- Sigestro (de): *v.* Iohannes, Martinus.
- sigillum: *v.* Arnaldus cardinalis, Bartholomeus archiepiscopus Ianuensis, Matheus frater episcopus Portuensis et Sancte Rufine.
- Signorinus, Segnorinus molinarius, qui habitat ad pontem Sancte Agate de Bisanne: 1155.
- Simon, Simoninus: *v.* Symon.
- Smeralda, Smeraldina, f. Bontempi Eugenii: 1071, 1161; eius frater: *v.* Lanzarinus, f. Bontempi Eugenii.
- Soffredingus de Mologno, canonicus ecclesie Sanctorum Iohannis et Reparate Lucane, vicarius generalis Iacobi archiepiscopi Ianuensis: 1279.
- Solario (de): *v.* Opicinus, Petrus.
- solarium, solaria: 1102, 1118.
- soldaerii: 1198.
- Solio (de): *v.* Vitalis.
- solutor: *v.* Iohannes de Sancto Quirico.
- Sorexina (de): *v.* Enricus.
- Sori (de): *v.* Obertus.
- soror: *v.* Agnes, Alegrencia, Iacoba.
- spaerius: *v.* Bertholinus de Rondanina, Iohannes (2), Vincentius de Roxano.
- Spalla: *v.* Manuel.
- speciarius: *v.* Andriolus, Guillelmus de Sancto Donato, Ivanus, Obertus, Symon de Odratis.
- Spigno (de): *v.* Dagninus.
- Spinula: *v.* Angelinus, Guido, Iohannes, Ricardus.
- Squarzaficus: *v.* Ursus.
- Staiano, Staianum, Staianum, Stagia [Staglieno - Genova]: 1135, 1158; habitator: *v.* Franciscus Usencus; territorium: 1002, 1135; *v.* Bozanetum, Cavegia, Maugine; (de): *v.* Andriolus de Cuneo, Benvenutus de Peyracio, Guillelmus Zuffa, Iacobus barberius, Iohannes de Aycardo, Iohannes de Costa, Iohannes Filiocius, Iohannes Peyracii, Niger molinarius de Corsio, Petrus Poliaschus, Thomas Peyracius.
- stalle: *v.* monasterium Sancti Stephani.
- stallum, stalum, stalla: 1073, 1086; *v.* hospitale Sancti Stephani; stallum inferius: 1103, 1105, 1106, 1123, 1124, 1131; stallum superius: 958, 1102, 1118.
- Stanchoinus Stanchoni: 1032.
- Stanchoni: *v.* Stanchoinus.
- Stephanus, Stefanus, Stephaninus**
- Baptizatus, notarius: 1229.
- Bazanus, censarius: 1032.
- calegarius, terra ei locata: 1018.
- Conradi de Lavania, notarius imperiali auctoritate: 967, 971, 975, 979, 987, 1031, 1125.
- de Braia *o* de Braya *o* de Brayda, f. Enrici de Lavania: 929-939, 944; terra ei locata: 1034.
- de Lavania: 1063-1065; executor: 1053, 1152, 1283.
- de Lavania, taliator: 1223; eius filius: *v.* Anthonius.
- executor consulatus burgi: 1063.
- frater, minister hospitalis Sancti Petri Arene: 1257.
- f. Guillelmi de Clapa, tinctoris vermilli: 1283.
- Merlus, tinctor guadi: 1216.

Stephanus (*segue*)

— prepositus, canonicus ecclesie Sancti Laurentii: 971, 975.

stipulatio Aquiliana: 971, 1075, 1099, 1109, 1121, 1122, 1126, 1130, 1166, 1176.

Strata (de): *v.* Marchexinus.

Strictus: *v.* Rogerius.

Strupa [*Struppa - Genova*]: Appendice, n. 2; territorium: 1150, 1184; *v.* Barche, Cabrioretum, Carpem, Cavanuça, Clapa, Fontenelle, Pastini, Prededum, Roboretum, Surrigia; (de): *v.* Iacobus, Iohannes, Martinus vindicus, Nicola de Plazio, Paschalis, Rolandus Guaschinus.

Sturla [- *Genova*], habitator: *v.* Symon de Cerreto; *v.* Bonanatus de Diano.

subiarius: *v.* Gerardus.

Suiarius: *v.* Gerardus.

Surrigia, Surrigia, Surillia [*l. in Struppa - Genova*]: 1184; molendinum: 1150, 1169, 1252, 1254, 1262, 1278, 1280, 1282; molendinum subtanum: 1184.

Suxilia (de): *v.* Gerardus subiarius.

Symon, Simon, Simoninus

— Auria, terra eius heredum: 979, 1089.

— Calvus: 1155.

— Caratorius, textor: 1183.

— de Aycardo: 1157, 1158; eius frater: *v.* Iohannes de Aycardo.

— de Bernardo de Braya, eius uxor: *v.* Alda.

— de Cerreto, molinarius, qui habitat in Sturla: 1184.

— de Faraverio, clericus: 1122.

— de Lanerio: 948.

— de Levanto, taliator, eius uxor: *v.* Iohanna, f. Guillelmi.

— de Mazascho, formaiarius: 1080; eius mater: *v.* Symona, ux. Oberti de Mazascho; eius pater: *v.* Obertus de Mazascho; eius puteus 1080; eius tinctoria: 1080; eius uxor: *v.* Iohanna.

— de Monleone, batitor lane: 1143.

— de Odratis, speciaris: 1176.

— de Rapallo, presbiter, prepositus ecclesie Sancti Georgii: 1270.

— de Rapallo presbiter, camerarius Porcheti archiepiscopi Ianuensis, capellanus ecclesie Sancti Petri de Porta: 1114.

— de Recho, frater, hospitalerius hospitalis Sancti Lazari: 1225, 1257.

— de Sancto Stephano, lanerius: 1238, 1244, 1245, 1247.

— de Terpi o de Terpis, eius uxor: *v.* Placentina.

— Donati, tinctor vermilli: 1105.

— Faber, notarius: 1055.

— ferrarius: Appendice, n. 1.

— frater, hospitalerius hospitalis Sancti Anthonii: 1005.

— Galucius: 1122.

— Gamba: 1016, 1017; terra ei locata: 1015.

— Gambarus de Agio: 1171, 1174, 1213, 1221, 1222.

— Gaçanus: Appendice, n. 2.

— Nazarius: 1063.

— Petrella, frater de ordine Predicatorum: 971.

— Porchus, habitator Ianue in contrata Sancti Ambroxii: 983, 1133, 1141, 1153.

— Quartanus, hedificium eius heredum: 1126.

— Vatacius, notarius: 993, 1074, 1075.

— Zanzonus: 968, 969, 998; eius hedificium: 968; textor: 1097.

Symona

— ux. Bernardi Bidoye de Bisanne, filii Ogerii scribe de Bisanne: 1152; eius filie: *v.* Benedicta, Clarexia, Iohanna.

— ux. Oberti de Mazascho formaiarii: 1080; eius filius: *v.* Symon de Mazascho.

Symonis: *v.* Obertus.

taberna: 1086; *v.* Angelinus de Bozolo.

tabernarius: *v.* Andriolus de Bargalio, Angelinus de Bozolo, Angelinus de Deva, Donatus de Bracello, Franciscus de Bracello,

- Gerardus de Moiacio, Iacobus Butinus, Iohannes, Iohannes Iuxollus, Tealdus de Bracellis, Theainus de Fereteria.
- Tabia, Tagia [*Taggia*]: 1217; territorium: 970; *v.* Arenacii; (de): *v.* Bonicus de Sancto Stephano, Bonicus Ginata, Guillelmus Anfossus, Leo, Mussus de Sancto Stephano, Obertus ferrarius, Obertus Graguus.
- Tacio (de): *v.* ecclesia Sancte Margarite.
- Tagia: *v.* Tabia.
- taliator, tagliator: *v.* Bertholinus, Gayaldus de Rapallo, Guillelmus (2), Iohannes (2), Iohannes de Sigestro, Iohannes Templum, Lanfrancus Discalcus, Marinus de Albario, Petrus de Albario, Precival, Sarafinus Gatus, Stephanus de Lavania, Symon de Levanto, Thomas de Borzulo.
- talierius: *v.* Petrus.
- Tanna: *v.* Vallis.
- Tartarus: *v.* Andreas, Lanfrancus, Nicola, Obertus.
- Tarufus, Taruffus: *v.* Obertus, Petrus, Thomas.
- Taurus: *v.* Iohannes.
- Tavanus: *v.* Iohannes.
- Tealdus, Tealdinus, Tebaldus, Theainus**
- de Bracellis, tabernarius: 956.
- de Fereteria, tabernarius, eius domus: 1288.
- de Gropo, eius filius: *v.* Obertus de Monelia.
- f. Iacobi de Sancto Vicencio tintoris: 1032.
- Templum: *v.* Iohannes.
- Terpi, Terpis (de): *v.* Symon.
- terracia, terratia: 1214.
- Terralba* [*Genova*], habitator: *v.* Iordanus, f. Rubaldi de Lavania; (de): *v.* Ugolinus.
- Terronus: *v.* Raimundus.
- Terru [*l. in Cravasco - Campomorone*]: 986; fossatus: 986; via: 986.
- textor, testor: *v.* Alegrus de Carrubio Novo, Anthonius Agnellus, Bertholinus, Dalfinus, Daniel Paionus, Enricus Bonusfatis, Gandulfus de Clavaro, Guillelmus Marenchus, Guillelmus Sclafellus, Guillelmus textor pannorum, Iacobus de Carrubio Novo, Iacobus de Quarto, Iohannes, Iohannes de Saxello, Iohannes Rebelinus, Manuel de Cucurno, Nicola Brandus, Obertus Monelia, Symon Caratorius, Symon Zanzonus, Ugolinus de Clavaro, Zaganus de Sancta Agata.
- textor pannorum: *v.* Gabriel de Sancto Stephano, Guillelmus.
- Theainus: *v.* Tealdus.
- Thedisius, Thedixius:** 1176, eius fratres: *v.* Enricus, Iohannes.
- de Flisco, magister scolarum, canonicus ecclesie Sancti Laurentii: 971.
- Thimoninus de Perpanis, scriba: 1220.
- Thobias: *v.* Tobias.
- Thodyschus magistri Viberti: 948.
- Thomas, Thomasius, Thomaxius,** eius filius: *v.* Bontempus de Sancto Stephano, lanerius.
- de Arnoldis: 1005.
- de Borzulo, taliator: 1223.
- de Casanova, notarius: 1080.
- de Cremona, magister: 971.
- de Grassis, frater Ordinis fratrum Servorum: 1265, 1270, 1276, 1277.
- de Traxio, murator: 1064-1066.
- Peyracius de Staiano: 1135; eius frater: *v.* Benvenutus de Peyracio de Staiano.
- Taruffus de Cravasco, eius filius: *v.* Obertus Taruffus de Cravasco.
- Thome: *v.* Guillelmus.
- Tiba (de): *v.* Gabriel.
- tinctor, tintor: *v.* Ampeginus de Graverio, Facius, Gualvanus de Asalegio, Guillelmus de Clapa, Guillelmus de Platone, Guillelmus Grossus, Iacobus de Sancto Vicencio, Iohannes de Paverio, Lanfrancus de Clapa, Martinus de Rapallo, Michael, Obertus, Parmexanus, Petrus de Clavaro, Ricobonus de Monelia, Ugolinus Luxiardus.

- tinctor guadi: *v.* Ansaldus de Rapallo, Clavarinus de Clavaro, Franciscus de Savignone, Iohannes Taurus, Obertus Richelmi, Petrus de Zignaculo, Stephanus Merlus.
- tinctor vermilli: *v.* Anthonius de Goanno, Franciscus de Clapa, Guillelmus de Clapa, Symon Donati.
- tinctoria, tingeria: 1091, 1182; eius tiratores: 966, 1080; *v.* Andriolus f. Lanfranci Mazole, Berlenda ux. Iohannis Tavani, Bocacii, Campanarii, Cerexii, Conradus de Baamonte, Ganiloni, Guibertus Nuctolanus, Guillelmus Bocacius, Guillelmus de Clapa, Iacobus Bisacia, Iacobus de Calmo, Ianuinus f. Lanfranci Mazole, Iohannes Bisacia, Iohannes f. Lanfranci Mazole, Lazarus de Nazario, Luchinus Gambonus, Mapheus Gambonus, Nicola Campanarius, Obertus Cerexia, Obertus de Mazascho, Obertus tinctor, Oliverius de Auria, Paulinus de Auria, Petrus f. Lanfranci Mazole, Raphael f. Lanfranci Mazole, Symon de Mazascho; *v.* hospitale Sancti Stephani, Ianua: burgus Sancti Stephani.
- tintor: *v.* tinctor.
- tiratores: *v.* tinctoria.
- Tobias, Thobias, f. Lanfranci macarolii: 937.
- Toirano (de): *v.* Iohannes.
- tonditor bodronorum: *v.* Ianuinus Bachara, Michael.
- Trago (de): *v.* Philipus.
- Traxio, Traschio (de): *v.* Iohannes, Thomas.
- Tremoyna (de): *v.* Otto.
- Trenzschum [*Trenasco* - *Sant'Olcese*], habitator: *v.* Fredericus de Castello Blanco de Albingana.
- trexenda: *v.* Ianua.
- Tuer (de): *v.* Guilia.
- Turbelle: *v.* Vallis Tanna.
- turrexellum: *v.* Ampeginus de Graverio.
- Turri (de): *v.* Guillelmus.
- Turrigia, Turrilia (de): *v.* Guillelmus Marenchus, Guisulfus.
- Turtolinus: *v.* Paschalis.
- Tuscia, provincia: 1264, 1279.
- Ubaldu: *v.* Guillelmus.
- Ugo, Hugo, Ugetus, Uguetus**
- de Monleone, formaiarius: 1221, 1222.
- Fabri, clericus Caturcensis diocesis, notarius publicus auctoritate apostolica et imperiali: 1279.
- Gambonus, eius filius: *v.* Luchinus Gambonus.
- Placentinus, pancogolus de Sancto Georgio: 1090.
- presbiter, capellanus monasterii Sancti Stephani: 966, 970, 1021-1023, 1025, 1026, 1039.
- presbiter, minister ecclesie Sancti Nazarii de Albario: 1056.
- Ugolinis (de): *v.* Petrus de Hugolinis.
- Ugolinus, Hugolinus:** 1025.
- Bastonus de Quinto, notarius: 1092, 1121, 1122, 1152.
- Cerrinus de Recho, notarius: 1100, 1101, 1106-1108, 1134, 1156, 1163, 1221, 1222, 1225, 1226, 1236, 1256, 1257, 1283.
- de Albario, notarius, eius hedificium: 940.
- de Bobio, clericus monasterii Sancti Stephani: 1285, 1290, 1291.
- de Clavaro: *v.* Ugolinus, monachus monasterii Sancti Stephani.
- de Clavaro, textor: 1223.
- de Recho: *v.* Ugolinus Cerrinus.
- de Terralba: 972.
- de Valletario, censarius: 1105.
- dictus Cardinalis, frater: 1059.
- Lombardus *o* Lumbardus, molinarius, f. Guillelmi Lombardi: 1252-1254, 1262, 1278.
- Luxiardus, tinctor: 1033.
- monachus monasterii Sancti Stephani *o* de Clavaro: 940, 949, 951, 952, 956, 957, 961-964, 966, 968-973, 977, 980, 1042-1046, 1052-1057, 1072, 1096, 1097, 1099,

- 1101, 1110, 1111, 1120, 1129, 1140, 1151, 1165, 1169, 1170.
 — Olinus, notarius: 1225.
 — prior monasterii Sancti Stephani: 1179.
 — f. Rubaldi de Lavanía: 960.
 Uguetus: *v.* Ugo.
 Ultabio (de): *v.* Bertholinus.
 Ultramare (de): *v.* Petrus.
 Unelia: *v.* Valle Unelie.
 Urbaninus de Capponibus: 1147.
 Ursetus: *v.* Marchexinus.
 Ursses (de): *v.* Petrus.
 Urssus: *v.* Ursus.
 Ursus Squarzacifus, eius heredes: 1024.
 Ursus, Urssus: *v.* Guillelmus, Obertus.
 Usencus: *v.* Franciscus.
- Vaca: *v.* Bonifacius.
 Vadetario, Valdetario: *v.* Valletario.
Valens, eius filius: *v.* Lanfrancus lanerius; eius filius: *v.* Niger molinarius.
 — frater, hospitalerius hospitalis Sancti Lazari: 1059.
 Valentinus, Vallentinus, f. Castelli de Sancto Stephano: 1047-1051.
 Valetrebia (de): *v.* Conradus, Iacobus de Riparolio.
 Valle o Vale Unelie (de): *v.* Iohannes Merlanus de Larzario.
 Vallecrosa [*l. in Molassana - Genova*]: 1003, 1004, 1120; costa: 1003, 1004, 1120; fossatus: 1003, 1004, 1120.
 Vallentinus: *v.* Valentinus.
 Valletario, Valdetario, Vadetario (de): *v.* Confortus, Guillelmus de Platone, Guillelmus Rubeus, Guillelmus taliator, Iohannes (2), Paganus, Ugolinus.
 Vallis Tanna Turbelle [*l. in Rivarolo - Genova*]: 1084.
 Varagine (de): *v.* Ermineus Niger, Iacobus, Iohannes, Iohannes Templum, Lanzaronus, Nicola Niger.
- Varisio, Varixio (de): *v.* Enricus, Iohannes (2), Iohannes de Centocroxe, Iohannes de Cindo.
- Vassallus, Vasallus, Vassalinus**
 — f. Ansaldi de Cella o de Cella o de Riparolio: 1140; eius filius: *v.* Iacobus de Cella.
 — Cazanus: 1094; eius filius: *v.* Raphael.
 — de Cella: *v.* Vassallus, f. Ansaldi de Cella.
 — de Ponte, eius filius: *v.* Nicola molinarius de Bisanne.
 — de Riparolio: *v.* Vassallus, f. Ansaldi de Cella.
 — fr. Nicole de Raymondo de Sancto Fructuoso de Bisanne: 1230, 1239.
 — Paretus de Bisanne: 959; eius filia: *v.* Isotta, ux. Rolandi qui facit caligas.
 Vatacius: *v.* Ianuinus, Symon.
 Vaurensis [*Lavaur, Francia*] archidiaconus: *v.* Bertrandus Cariti.
 Vayrana (de): *v.* Martinus.
 Vedereto (de): *v.* Conradus, Nicola.
 Velleianum: *v.* senatus consultum.
 vendicus: *v.* Martinus.
 Ventura molinaius, eius filius: *v.* Gabriel de Sancto Stephano; eius uxor: *v.* Verdina.
 Venturinus Enrici Rubei de Manarolia, notarius sacri palatii: 1161.
 Vercellis (de): *v.* Iohannes.
 Verdina: *v.* Domus Dei Verdine.
 Verdina, ux. Venture molinarii: 1168, 1226; eius filius: *v.* Gabriel de Sancto Stephano.
 Vernacia (de): *v.* Anthonius, Bonanatus Salvati, Obertus Bertoloti.
 Veruca (de): *v.* Franciscus.
 Vesionus: *v.* Iacobus.
 Vestitus: *v.* Daniel Preti.
 Vezano (de): *v.* ecclesia Sancte Marie.
 Via (de): *v.* Petrus; *v.* ecclesia Sancti Martini.
 Viacava (de): *v.* Iohannes.
 Vialis: *v.* Vitalis.
 Viberti: *v.* Thodyschus magistri.
 Vicecomes: *v.* Franciscus, Nicola.
 vicinia: *v.* Ianua.
 Vidalis: *v.* Vitalis.

- Vienne, concilio*: 1129.
- Vignato (de): *v. Benedictus.*
- Vignolo, Vignollo (de): *v. Iohannes barberius.*
- Villaregia [*Villaregia, Santo Stefano al Mare*]: 1154, 1217; arena maris: 1154; consules: 1173; habitantes: 1173; molendinum: 1154; *v. Sanctus Stephanus de Riperia; v. anche Planum Fucis, Ripa Tabie*; (de): *v. Arnaldus Bruna, Benedictus Ginata, Bonicus, Bonicus Ginata, Gabriel Gatus.*
- Villazzerana [*l. in Cravasco - Campomorone*]: 986; fossatus: 986; via curva: 986.
- Villelmus: *v. Guillelmus.*
- Vincentius de Roxano, spaerius: 1288.
- vindicus: *v. Martinus vendicus.*
- vinea, terra vineata: 985, 989, 1084, 1111, 1143, 1145, 1180.
- Vineis (de): *v. Iohannes taliator; v. ecclesia Sancte Marie de Vineis.*
- Vitalis, Vidalis, Vialis**
- de Caligis de Ponticello: 1214.
- de Solio, qui stat in crosa de Sancto Spiritu: 968.
- Vitalis: *v. Iacobus.*
- Vitelinus, fr. Iordani, filii Rubaldi de Lavania, eius hedificium: 973.
- vitrierius: *v. Blanchetus.*
- Vivalda (de): *v. Benedictus, Enricus.*
- Vivaldi de Porta: *v. Ginbus, Nicola, Rainerius, Zinetus.*
- Vivaldus**
- Borlus: 1071.
- de Aneto, notarius: 1225.
- de Porta, notarius sacri Imperii: 948, 1003, 1190, 1211, 1212, 1218, 1221, 1222, 1230, 1239-1241.
- Mazacani, lanerius: 1109.
- Merzanus: Appendice, n. 1.
- volta, volte: 1107.
- Volta, Vulta (de): *v. Nicola, Philipus.*
- Vultabio (de): *v. Andriolus Guilerii, Angelinus.*
- Vulturo (de): *v. Enricus, Guillelmus.*
- Willelminus, Willelmus: *v. Guillelmus.*
- Yllarius: *v. Ilarius.*
- Z[...i] (de): *v. Gerardus fornarius.*
- Zaciis (de): *v. Sanctinus.*
- Zaganus de Sancta Agata, testor: 1103.
- Zanzonus: *v. Benedictus, Symon.*
- Zignaculo (de): *v. Petrus.*
- Zinetus Vivaldi de Porta: 1241; notarius: 1062, 1101.
- Zoalio (de): *v. Laudisius.*
- Zolasco (de): *v. Lanfrancus.*
- Zucarello, Zucharello (de): *v. Lanfrancus, Petrus.*
- Zuffa, Zupfa, Zuffus, Zufus: *v. Amicus, Balduinus, Guillelmus, Nicola.*
- Zuxolus: *v. Guillelmus, Rolandus.*

finito di stampare nel 2008
brigati glauco
genova-pontedecimo